

חידושים על הרמב"ם הלכות ע"ז פ"ק ג' הלכה ה' העובד וכו' וכוונתו לבזויה וחי' על שגגתו ע"כ וכתב הכ"מ ז"ל דרבי מפרש דמתני' לענין קרבן מתני' דאי למיתה לא אפשר פי' דהוא מוטעה וכו' ולא ראה מ"ש רש"י כמתני' דתיב מיתה והינינו פי' דאפרו בו ודרף עבודתה בכך אפי' מתפונן לבזויה ודאי תיב מיתה ופשיט דברי רבי מורים כף דכתב הואיל ועבודתה בכך תיב ומביא קרבן על שגגתו ולא פתב תיב להביא קרבן על שגגתו ועוד לא דמיא להך דר"מ דהתם לא נתפונן לעובדה פלל דהא לא ידע לה פלל מעיקרא וליכא ביה לא חיוב מיתה ולא חיוב חטאת אלא איסורא אבל רבינו פתב העובד פ"עור בבזויה וכו'.

משמע דנתפונן לעובדה ונתפונן לבזויה והכי משמע מגמ' דקאמ' על מתניתי דקתני הפוער וכו' ואע"ג דמתפונן לבזויה והינינו דמשמ' לנה דמתני' לענין מיתה מתני' דקאי על אלו הנסקלים והחשיב נמי הפוער וכו' וכן פתבו התוס' יע"ש.

אף ראיתי למהרש"א ז"ל שם פתב דהך דר"מ תיב חטאת והביא ראיה מדברי מ"ן ז"ל ע"ש וליתא אלא האמת במ"ש דאם אינו מתפונן לעובדה פלל אלא לבזויה לית ביה חיוב חטאת פלל אלא איסורא בעלמא הוא דאיכא ונ"ל ראיה לזה מהא דאמרינו בגמ' שם גבי פלוגתא דאביי ורבא בעובד מאהבה ומייתי אביי ראיה מהך דכהן משיח דקתני תיב חטאת על שגגת המעש' וקאמ' אי לא קיבלו עליה בפלוג' לאו בלום הוא ומאי קושיא: דהא ר"מ נמי אע"ג דלא ידע לה פלל א"ה תיב חטאת פי' דדרף עבודתה בכך ה"נ הך אנדרטא פי' דהויא ע"ז שמשפתחים לה לעובדה הויא לה דרף עבודתה בכך וא"כ פי' דהשפתחה לה אף שפונתו לכבוד המלך ודאי תיב חטאת וכל שכן הוא מהך דר"מ גם לשיטתו דמפר' דעת התוס' דמיירי לענין מיתה אבל לגבי חטאת לא בעינן עובד ואפי' רבא מודה א"ב מאי מקש' אביי לרב' מחיוב חטאת אלא ודאי כמ"ש ועיין להרמ"ה ז"ל כשי' לסנהדרין יע"ש ודוק.

פ"ק ד' הלכה ב' או דהודחו מאליהו עיין פ"ק שיש ט"ס בדבריו וראיתי להמגיה בספר מש"ל שרצה להוכיח מהא דאמרי' בפ"ק ד"מ דניסת מפי עצמו וכו' יע"ש. ולע"ד אינו ענין לכאן דהא מיירי אף דעבדו ע"ז א"ה פי' דאין אדוקים בה אינם נידונים כמ"ן וביים אלא פ"חידים אבל התם מיירי באמירה לחודה לא מחייב פי' דממלך ולא עבד אבל אי עבד.

מחייב ולא אמרינו אינו אדוק וכו' דטעם זה אינו מונזר שם פלל והעיקר כמ"ש הד' מש"ל ז"ל ועיין ב"מ שהקשה הל"מ ובמה שתי' ועוד נ"ל דכיון דדיינינו ביחידים דבעי עדים והתראה לכל אחד אפשר שלא ימותו פלל דלא נמצא להם עדים והתראה אבל אי דיינינו להו במ"ן אף להך דלא נמצא ליה עדים והתרא' מקיול בהדיהו כמ"ש הל"מ לקמן.

הלכה ד' פדי שלא יפסו וכו' עיין מ"ש מ"ן ומ"ש הרב מ"ק ז"ל וכנראה דנעלם מעיניו ברייתא בפ"ק חלק דשם נאמר בהדיא מקרבך ולא מן הספר ובוראי משום דשקולים הם ויבואו שניהם.

הַלְכָה ה' וּמִתְרִין בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ' עֵינַי מִ"ש ז' הַל"מ דַּמ"ש וּמ"ש בַּגַּמ' לֹאמַר וְכוּ' הוּא קָאֵי עַל מ"ש בַּגַּמ' לֹאמַר שְׁאֲרִיכִין עֲדִים וְהִתְרָאָה וְהִתְמַן בְּמִרְבֵּי דְאֶקְרָא קָאֵי וּלְכָה תִי דְמִיָּרֵי עַל הַמְדִיחִין כַּפִּי רַש"י אָבֵל וְדָאֵי עַל הַמְתַּנִּי לֹא קָשָׁה פְּלֵל דְמִיָּרֵי בְּהִדְאָא בִּיחִידִים וְכַמ"ש הַכ"מ וְעֵינַי כַּמ"ק ו"ל דְלֹא דַק בְּזָה וְגִירָס' מְוֹטְעִית נְזַמְנָ' לֹא פְדַבְרֵי הַל"מ.

אָבֵל קָש' בְּמוֹ שֶׁהָק' הַמ"ק וְעוֹד קָש' לְמַה דְאֶמְרֵי בַּפ' ד' מִיתוּת דַּס"א ע"ב אֶחָד יְחִיד הַנִּיֶּסֶת וְכוּ' מְפָלֵל רַבִּים לְהַחְמִיר עַל גּוֹפֶם זְכוּ וְקָאֶמַר הֵתֶם בַּגַּמ' מְפָלֵל דְשָׁאֵר דְבָרִים בִּי הַדְדִי נִינְהוּ וְאֵי בְּדַבְרֵי הַל"מ מֵאֵי מַק' הַגַּמ' הָא ע"כ אֵיפֵא בִּינִיָּהוּ לְהִתְרָאָה וְעֲדִים דְלֹא בָּעוּ וְאֶפְשָׁר בִּינּוֹן דְאֵיפֵא שְׁם הִתְרָאָה כַּמ"ש הַכ"מ ו"ל אֵינָם מְחַוְלָקִים מְקָרֵי וְהֵינּוּ טַעֲמָא דְלֹא קָאֶמַר בְּמִתְנִיתִין נְמִי זֶה חֲנוּמָה בְּמִרְבֵּים וְכוּ' וְק"ל.

פֶּרֶק ה' הַלְכָה י"א וְאֵינּוּ לֹקְהָ אֶלָּא הַנּוֹדֵר בְּשִׁמוֹ וּמְקַיִם בְּשִׁמוֹ וְכוּ' וְעֵינַי בְּהַשְׁגוֹת הַרְאָב"ד ו"ל וְעֵינַי לְהֵרֵב כ"מ ו"ל שְׁתִּי לְזָה יַעו"ש וְעֵינַי לְהֵרֵב מ"ק ו"ל שְׁלֹא רָאָה דְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל בְּפֶרֶק ד"מ וּלְכָה הַקָּשָׁה מַה שֶׁהָק' יַע"ש.

וְנִלְע"ד דְדַבְרֵי הֵרֵב כ"מ מְוַכְרְחִין דְהָא מְוַכְרְחֵי דְמֵאֵי דְפִלְגִינְהוּ תַנָּא הוּא לֹאמַר דְדַחַד מִינִיָּהוּ לְקִי וְאֵם כֵּן נְדָאֵי פִי דְמִתְנִי הוּא מְוַכְרְחֵי לֹאמַר הַנּוֹדֵר וּמְקַיִם לְקִי מְשׁוּם דַּס"ל כַּר"י וְלַר"י דַּס"ל מְשׁוּ הַגְּלִילִי דְכָל ל"ת שְׁאֵין ב"מ אֵין לֹקִין עָלָיו וְהָא הוּא דְאֶמַר הַלְכָה כְּסֻתָּם מְשֻׁנָּה אֶלָּא נְדָאֵי דְוָקָא הֵכָא מְשׁוּם חֲנוּמָה ע"ז.

וְרֵאִיתִי לְהֵרֵב ל"מ שְׁכַתְבֵי דְרַבִּי אֵיָּרֵי שְׁנִשְׁבַּע שְׁיֵאכֹל וְאָכַל וַיֵּשׁ בָּהּ מַעַשׂ וְכוּ' וְתַמָּה עָלָיו הֵרֵב מ"ק ו"ל דְבִשְׁעַת מַעֲשֵׂה לֵיפֵא אֵיסוּר וְכוּ' וְנ"ל דְאֶפְשָׁר אֵיסוּר שְׁבוּעָה לִיתָא אֶלָּא כְּשִׁמְקַיִם שְׁבוּעָתוֹ דְאֵז נְרָאָה כְּמוֹדָה לַע"ז אָבֵל אֵם נִשְׁבַּע בְּשִׁמוֹ וְלֹא קֵיִים הַשְׁבוּעָה אֲדַרְבֵּה נְרָאָה דְלֹא מְמַשׁ הוּא לְגַבִּיָּה.

וְא"כ הָאֵיסוּר אֵינּוּ כִּי אֵם בְּשְׁעַת מַעֲשֵׂה. פֶּרֶק ו' הַעוֹשֵׂה אוֹב וְכוּ' עֵינַי בַּב"מ בַּמ"ש וּפְלוּגְתָא דַּר"י וְר"ל וְיָדוּעַ דַּהֲל' בַּר"י יַע"ש וְשִׁיעוּר דְבָרָיו נ"ל דַּס"ל דְכִי אָמַר ר"י הוֹאִיל וְכוּ' בְּלֹא א' הֵינּוּ דוּק' אֵם עֲשֵׂה שְׁתִּיָּהוּ בְּהַעֲלֵם אֶחָד אָבֵל אֵם עֲשֵׂה כָּל אֶחָד בְּפִנֵּי עַצְמוֹ חֲזִיב עַל שְׁתִּיָּהוּ וְהִכִּי חֲזִיב עַל יְדַעוֹנֵי אֶלָּא וְדָאֵי דַס"ל דְבִידְעוֹנֵי אֵית בִּיָּה מַעֲשֵׂה אָכַל ר"ל ס"ל דְלִית בִּיָּה מַעֲשֵׂה וְהָא דְקָאֶמַר ר"י מִתְנִי ר"מ דְלֹא בָּעִי מַעֲשֵׂה לְדַבְרֵי דַּר"ל קָאֶמַר אָבֵל קָשָׁה בִּינּוֹן דְכַתְבֵי רַבִּינוּ קְטוֹרֶת בִּידְעוֹנֵי א"כ גַּם לַר"ל הוּי מַעֲשֵׂה דְאֵין לָהּ מַעֲשֵׂה גְדוּל מְזָה וְזָה וְדָאֵי מְוַכְרְחֵי בִּין לַר"י בִּין לַר"ל דְבִידְעוֹנֵי אֵית בִּיָּה קְטוֹרֶת דְלֵיפֵא פְלוּגְתָא בִּין ר"י לַר"ל בְּעַנְנֵי הַמַּעֲשֵׂה הַיָּאֵה הִנֵּה תַדַּע דְהָא דַּכ' רַבִּינוּ קְטוֹרֶת בְּאוֹב הוּא לַע"ד מַמ"ש בַּגַּמ' וְכַמ"ש הֵרֵב ל"מ וּלְכָה דְקָדַק בְּלִשׁוֹנוֹ וְלֹא כָּתַב לְשׁוֹן מְשׁוּם דָּאֵם קִיטֵר לְשׁוֹן אֵף שֶׁהוּא לְחַבְרָה חֲזִיב מְשׁוּם ע"ז וּלְכָה תִּירְצֵן רַבָּא בַּפְר' ד"מ אֶלָּא בְּמַקְטֵר לְחַבְרָה וְלֹא זָכַר לְשׁוֹן וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהוּבָא בַּפ"א דְכַרִּיתוֹת וְכ"כ הַש"ף בִּי"ד סִימָן קַע"ט וְעֵינַי לְהֵרֵב מ"ק שְׁאֵין דְבָרָיו מוּבָנִים וּמַעֲתָה בִּינּוֹן דְגַם לַר"ל יְדַעוֹנֵי נְמִי אֵית בִּיָּה מַעֲשֵׂה אֵמֵאֵי לֹא תַנִּי לִיָּה בְּמִתְנִי וְכַבֵּר תִּי הֵרֵב ל"מ ו"ל מְשׁוּם דְלֹא מְקִלְתָּא פְּסִיקְתָּ דְאֵיפֵא יְדַעוֹנֵי בְּלֹא מַעַשׂ וְאֶפִּילוּ מַעֲשֵׂה זוּטָא לִית בִּיָּה לְכָה תַנָּא לִיָּה אָבֵל אוֹב לֵיפֵא בְּלֹא מַעֲשֵׂה וְסִתְמוֹ כַּפִּי דְאֵית בִּיָּה מַעֲשֵׂה וּלְכָה תַנִּי לִיָּה.

במתני' בסתם ומעתה אפשר לומר דרבינו פסק כר"ל ודלא כמרן כ"מ ז"ל ודקדק בלשונו בהלכות שגגות וכתב ידעוני במעשה מה שלא כ"כ באוב משום דס"ל דלא פליגי ר"י ור"ל במציאות המעשה דגם סתם אוב הוא במעשה דהיינו הקטור' ולכך באוב לא כתב במעש' משום דסתמו כפי' אבל בידעוני ביאר וכתב ידעוני במעשה ודלא כמו שהבין הרפ"ח ז"ל דמ"ש אוב בסתם משום דס"ל דהקשת זרועותיו הוי מעשה וא"כ פסק בר"י ולכך הק' על מ"ש הב"ז לתרץ דרבי' פסק כר"ל דס"ל דחלוקה דמיתה שמה חלוקה מהא דסתם גבי אוב וס"ל הקשת זרועותיו הוי מעשה ולכך וכו' ולפי מ"ש אינו מוכרח ובר מן דין אינו מן התימא דנדאי לא פסקינן נגד הכלל דאית לן הלכה כר"י לגבי ר"ל אלא דוקא היכא דאית לן גילוי מהש"ס דס"ל כר"ל ולכך בדינא דמצינו סתמא דגמ' פנותיה פסקינן פנותיה אבל בשאר דינים דלית לן גילוי הדרי' לכלל דהלכ' כר"י לגבי ר"ל ולכך נמי.

פסק רבינו בהשתתותה דחייב משום פפיפת קומתו הוי פר"י. וראיתי למוריני הרב חק נתן בפ"א מס' פרייתות שדחה דברי הכ"ז ממאי דפסק בהשתתותה כר"י ולע"ד אינו מוכרח כמ"ש גם ראיתי לו שכתב בדעת רבי' משו' דס"ל דלא אמר ר"י האי פללא אלא לר"מ ולא לרבנן דלדידהו ס"ל חלוקה דמית' הוי חלוקה וכו' דבהכי מתרץ קושניית התוס' בפ' ד' מיתות וכו' יע"ש וכוונתו לומר דהך דאמר ר"י בפרק פלל גדול דשגג בכר' אע"פ שהזיד בלאו דמשמע דחטאו' למיתה קיימי ומיתה מחלקת הוא אליב' דרבנן וכו' ואחר המחילה זה לא יתכן דרבנן דהתם דעליה קאי ר"י הוא ר"מ וכמ"ש התוס' התם יע"ש.

עוד נראה לע"ד דרבי' ז"ל פסק בר"י וכמ"ש מרן ז"ל והא דכ' בהלכות שגגות דאם עשה המ"ג בהעלם אחד חייב מ"ג חטאות הוא משום דרבי' קשיתה פנין דקי"ל כר' יונתן דני"ו לחלק א"כ הוי קרא דאל תפנו פאלו אמר או אל הידעונים ולכ"ע משמע להו דאי הנה פתיב או משמע שפיר לחלק וא"כ איך קאמר ר"י הואיל.

ובלאו אחד וכו'. וצ"ל דהך סוגייתא אליבא דר' יאשיה אמנם קי"ל כר"י וכדמשמע במציצא דצ"ה דרפא ס"ל כר"י ועיין בתוס' ר"פ או"ב דע"ט ובקמא דל"ד ע"א יע"ש ולכך פתב חייב מ"ג חטאו' פנין דאיבא נא"ו לחלק נאין להקשות דכין דס"ל לר"י דמשמע נמי שניהם כאחד א"כ איך יתכן לחייבו על כל אחד ואחד דהא גבי אותו ואת בנו לא מצריף או לר"י משום דס"ל נ"ו לחלק נאפין הכי אם עשה שניהם בבת אחת חייב על כל אחד ואחת ולוקה שמונים והיינו דכין דאית לן גלוי דארף באחת מהם לוקה גם כשעשה שניהם לא מפטר וכן נמי גבי להרע.

או להיטיב בשבועות דכ"ה דארף דלא פתיב או שמעינן לחלק לר"י מדבתי' ני"ו והתם נדאי אם עשה שניהם בבת אחת דהיינו נשבע להרע שלא לאוכלו ונשבע להיטיב לאוכלו ולא אכלו בהעלם אחד חייב שתי חטאות וכמו כן נמי הכא דכין דאית לן ני"ו לחלק מחייב על שתיים בהעלם אחד.

אף אמנם נ"ל דזה לא יתכן ולא דמי פלל להתם משום דהכא שתי עניינים נפרדים ולא מהני הני"ו לחלק אלא לומר דלא תימא פי' דקרא עד שיעשה שניהם אלא אף אם עשה אחד לעצמו אבל לעולם לא אתא החילוק לומר דהלאו קאי לכל אחד ואחד דא"כ לר"י

לא שנייה לאו שבכללות כלל ביון דאית בהו ניו ואתא לחלק אלא ודאי כמ"ש דאף דינענין מהניו דהוא לחלק מ"מ מקרי לאו שבכללות דהוא פולל דברים הרבה וא"כ ה"א דהוא לאו שבכללות לא מחייב תרתי אף לר"י ומה גם דמשמע שנייהם פאחד ולקף אין סבא לחייבו תרתי וכמ"ל.

ועוד קשה מ"ש הרמב"ם בספר המצות מצנה ט' דלא הוי לאו שבכללות ביון שחלק בעונש או ידעוני וזה ודאי דלא כר' וכמו שהק' הרמב"ן ז"ל וראיתי להרב מ"א שם שתי' דלא קאמר ר"י אלא לענין לחייבו שתיים בהעלם אחד אבל לענין שתי העלמות ילפי' דלא הוי לאו שבכללות וכו' ולע"ד אין דבריו ברורים ונדאי הא בהא תליא ועוד איך מנה אותם לשתי מצות ביון דאם עשאן בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת וכמ"ש רבינו בעיקר ט' יע"ש ועוד אפי' הוי לאו שבכללות מחייב תרתי.

בשתי העלמות וכמ"ש רבינו שם מצנה צ"ח יע"ש. וראיתי להרב דינא דחיי לאנין ל"ט שפתיב לתרץ דע"כ לא קאמר ר"י דחלוקה דמיתה לא שמה חלוקה הוא לענין חטאת אבל ודאי נמנין לב' ביון דחלוקים פעונש יע"ש שהביא ראיה מלחם וקלי ומקלל אביו וכו' וכתב בסוף דבריו דאיך הרמב"ן לא שתי לבו לזה ע"כ.

ולע"ד נראה להוכיח זה ממ"ש התוס' ז"ל במציעא דקט"ו ע"ב דהיכא דאיסור מפורש בקרא אף דהוא לאו אחד לקי על כל אחד ואחד אף בהתראה אחת ואם כן קשה מאי דעתיה דר"י גבי אל תפנו אל האנכות לומר ביון דבלאו אחד נאמרו אינו חייב שתיים ביון דמפורשים בקרא ואפשר דוקא ה"תם דכבר ידענו החילוק מהא דכתבו לעיל שם גבי פולחם אבל ה"א דלא כתיב חי' אלא במיתה ולקף פליגי וקרא נמי דלא הביא אתנו זונה ומחיר פלב משמע חי' לר' יאשיה כמ"ש התוס' ז"ל ביבמות בדרף ג"ט ע"ב בד"ה שנים יע"ש.

אף מדברי הסמ"ג לאנין שי"ח משמע דאף דלא משמע חי' ביון דמפורשים משמע שפיר חי' אף לר' יאשיה וכ"ב התוס' בחולין דק"ב דאי כתיב וטרפה משמע שפיר דלקי שתיים ביון דלאו קאי עליהם ומעתה אין צורך למ"ש התוס' ז"ל דיבמות שזכרתי וצ"ע.

אף לפי דברי הרב ניחא דוקא ה"א לענין חטאת דעל סמיכות דחטאות אלאנין קיימי לפי' עד שיכתוב בו לאו בפ' או שיכתוב או בפ' בדפ'ל. אמנם לע"ד נראה ונדאי לא יעלה על לב הרמב"ן ז"ל דבר בזה דאחר שראה שפתיב הרמב"ם ז"ל בשורש ט' דהענין תלוי במלקיות דאם נמנין לב' תדע שהוא חייב שתיים בהעלם אחת אבל אם אינו חייב אלא אחת אינו נמנה בי אם למצנה אחת א"כ ה"א דאינו חייב אלא אחת איך ימנה אותם לב' והרמב"ם ז"ל הוק' לו דבר זה לקף תירץ דלא תחשוב דהוא לאו שבכללות דאינו חייב אלא אחת ומש"ה אינו נמנה לכ' מפני שחלוקים וכו' ולקף הק' הרמב"ן ז"ל וכו' (דבמקלל ומפה אביו דלא ניתנה להם אזהרה ביחוד אלא משום דפרט בהובעונש ואית לן לא ענש אלא א"ב הזהיר) ואני תמיה על הרב ז"ל דמאי ראיות מיייתי מהנה אחר דכולהו אית בהו מלקות ודאי נמנין לב' ואדרבא מינה תברה דבמקלל ומפה אביו דלא ניתנה להם אזהרה ביחוד אלא משום דפרט בהו בעונש ואית לן לא ענש אלא א"כ הזהיר פתיב הרמב"ם ז"ל דלוקה ואף דהוא לאו שבכללות ואין לח' בין מלקות לחטאת בשום פנים דכמו החטאות אלאנין קיימי כ"כ המלקות וכ"ב הרמב"ן ז"ל בשורש ט' גבי מין שני

מלאו שבכללות יעו"ש אכל נראה דאין מזה סתיר' לר"י דוקא התם פיון דזה בעונש
מיתה וזה בעונש מלקות לא מקרי לאו שבכללות ועיין מ"א מצנה שי"ח מ"ש בשם
הרשב"ץ יעו"ש ועוד אחר שמצינו דהרב ז"ל בחיבורו ב' דחיבין על שתיקה בהעלם
אחד ודאי מאי דקאמר בש' המצות לענן חטאת קאמר: אשר ע"כ נראה מזה ברור דפסק
כר"ל והוכרח לו לרבי' במ"ש הב"ז יעו"ש וגם פיון דקי"ל כר"י כמ"ל פסקינן פנותיה
דר"ל משום דר"י אתי פנותיה דהא לר"י ל"ל למכתב או ידעוני פיון דס"ל דני"ו לחלק
אלא ודאי דבא לומר דאף חלוקים בחטאת וס"ל דחלוקה דמיתה הויא חלוקה כר"ל
ופלוגתא תא דר"י ור"ל הוא אליבא דר' יאשיה.

ומבלין מצאתי לזה מהא דאמרי' בפ"ק דקידושין ד"י ובעלה וכו' עד דמקדש ונהדר בעיל
והק' הרשב"א והריטב"א זל לרבי נמי נימא הכי והמענין יראה דלפי דברי רש"י לשם
לק"מ דכתב בד"ה דהואיל וכו' וצ"ל דבבעילה לחודה מקדשה ע"ב פי יקח דיליף קיחה
קיחה אגמריה דבכסף לחוד מקדשה וכו' יעו"ש משמע לרבינו ס"ל פיון דגמרי' קיחה
דכסף לחודיה מהני תו לא מצוי למטעא עד דקדיש ונהדר בעיל ודו"ק ולע"ד ודאי לא
נעלם זה מהגאונים זל אמנם ק"ל דאיהו אפשר דפליגי בהכי ור"י פלוג על רבי בסברה
ודוחק לומר דתנא ופליג דזה לא אמרי' לקה תי' דפליגי בפלוגתא דר"י ור' יאשיה ור'
כר"י ור"י כר' יאשיה ומה גם דר"ל ס"ל התם פרי דקים ליה כר"י ולכך פסק רבי ז"ל
פנותיה פנ"ל ודו"ק: הלכה ג' לפיכך העושה עבודה זו לעכו"ם אחרת וכו' ועיין כהר" כ"מ
ז"ל שרצה לדקדק מדברי רבי דמולך ע"ז הוא ולתוכך אם עשה ד' עבודות לפניו חייב
ודלא כרש"י יעו"ש ולפ"ז מחלוקת התנאים הוא אם הוא בכלל הע"א האמורה בתורה
אם לאו אבל וראי אף למ"ד דלאו בכלל ע"א האמורה בתורה היינו דוקא לענין אם עשה
מולך לשאר ע"א אמנם ודאי זה המעשה הוא ע"ז ור"ל מין בפני עצמו להתחייב עליו
בד' עבודות אבל לרש"י ז"ל ס"ל דזהו חק בעלמא ולא ע"א בלל לכך כ' אף אם עשה ד'
עבודות לפניו פטור פנ"ל פונתו וענין להר" מ"ק ז"ל אף באמת איני רואה ראיה מזה
הלשון שב' עכו"ם אחרת הפך רש"י אחד שרש"י ז"ל כפר כתב בזה הלשון בד"ה מסר
והעביר לעכו"ם אחרת שלא למולך וכו' אלא ודאי אף דהוא אינו עכו"ם באמת מ"מ
יקרא בשם עכו"ם והיינו טעמא דהביא רבי' האי דינא דמולך אחר אוב וירעוני ולא קודם
משום דהם אינם ע"ז באמת אלא מין ממיני עכו"ם וכמ"ש רבי' גבי ידעוני וכן כתב
רש"י ז"ל בד"ה ג' פרייתות בע"ז ולמ"ד לאו ע"ז מ"מ ע"ז קרי יעו"ש וכן נמי אמרי' בפ'
בן סורר דע"ד דלרשב"א גליף חילול חילול מע"ז והיינו ממולך אף דהוא ס"ל דלאו ע"ז
היא.

אמנם בעיקר הסברא נראה לע"ד דסברא נכונה היא כמ"ש הכ"מ ז"ל ולא מטעמיה
דודאי אם עשה ד' עבודות למולך חייב דהא ע"ז בקבלת אלהות תליא וכיון דמשתתחה
לו והוא נעבד לאפוקי אנדרטי אין לה קבלת אלהות גדול מזה וגדולה מזה המשתתחה
ללבינה ולביצה בקבלת אלהות ואפי' אינו נעבד חייב כ"ש זה שהוא נעבד והוא משתתחה
לו באלהות וכן ראיתי לרבי' בס' המצות מצנה ה' הזהיר מהשתחו' לע"ז וכו' והוא
מבואר שאמרנו ע"ז הרצה בו כל מה שייעבד זולת האל.

וכו' יעו"ש נראה בברור דאף המולך בכלל שְהרי במצנה ה' כ' המולך בשם עבודה וראיתי לתר' פרי חדש בה' עפ"ם שהודה לדברי מרן ז"ל וכתב שכן נראה בס"ה מצנה ט' יעו"ש והרואה יראה שאינו ענין לשם ואולי נתפונן למצנה ה' ובמ"ש ומ"ש מצנה הט' הוא טע"ס: פְּרָק ז' הֶלְכָה י' ונפלו שתיים לים הגדול הותרו פולן והק' מרן זל דאוקמוה בגמ' דזה הסברא ליתא אלא לר"א וכינן דרבי' פסק ברבנן איך פסק האי דינא ותי' משום דס"ל לרבי' משום דהך דשחוטין כ"ע מודו דנדחין דלא כר"א וילכך פסק ברבנן אבל בהך דימותו פולם אעפ"י דפליג אר"א בדין התערובת בלאו האי טעמא דשחוטין נדחין וכו' כינן דס"ל לאינה אמוראי פותיה נקטי' פותיה עכ"ל ותמיהא לי איך נעלם ממנו דרבי' ז"ל פסק הך משנה כצורתה ותחזור הקו' למקומה.

ועיין מ"ש בהלכות תרומות בס"ד יעו"ש: הֶלְכָה ציצית פְּרָק ג' הֶלְכָה א' פסות שחייב לעשות וכו' ותשיב מדתה כדי שיתכסה בה קטן ראשו ורובו ע"כ וכל המפרשים ז"ל נתחבטו בזה דהוא הפך הגמרא עיין מר"ן ז"ל ובב"י מ"ש ולעד"ן לומר דרבינו מפרש דהש"ס מבין מדקתני אם יש בה שיעור לכסות בו ראשו ורובו של קטן חייב בציצית הא לאו הכי פטור אף שהוא מלנפש בו הקטן אינו נקרא לבוש דאין לבישתו אלא עראי בעלמא ולפ"ז מקשה דהא קי"ל אין עראי לכלאים וא"כ אפי' אין בו שיעור יש בו איסור כלאים: הלכות שפת פְּרָק א' הֶלְכָה ט' נתפונן ללקוט שחורות וליקט לבנות וכו' משום דהוי כ' מינים פדמפרשי רב יהודה ורב אושעיא פמבאר בגמ' ואף לפי המסקנא דפי' שם א' הוא אליבא דשמואל אף לרבא ואבבי מפרשי מתני' בפשטה דהוי ב' מינים אבל שניהם שחורות או לבנות הוי מין א' והיינו דלא מקשו בגמ' לאבבי ורבא ממתני' כמו שפירש"י ז"ל והם דייקי דברי רבא דקאמר לא איבוינן לחתיכה דאיסורא דמשמע אם איבוינן לחתיכה דאיסורא חייב ומתני' קתני שחורות ולבנות פטור אלא ודאי משום דהוי ב' מינים ומעתה צ"ל דרבא ואבבי מפרשי מתני' פלוגתא דר"ש ור"י במתעסק כדס"ד רב אושעיא ואף דפליגי אליבא דר"א מ"מ נפ"מ למין א' דאף ר"י מודה דחייב ואבבי דס"ל דנתפונן לחתף את התלוש חייב צ"ל דמייירי במין א' דאל"כ תקשי ליה מתני' דלכ"ע פטור בשני מינין אף נתפונן לחתף את המחובר.

אלא דהאמת אין סברא אף דנתפונן לחתף את התלוש מחייב אבבי כינן דלא נתפונן לאיסור וילכך פתב ה"ה ז"ל דעיקר הפי' ונמצא שהוא מחובר: פְּרָק ה' הֶלְכָה י"ב שְמָא יקח מן הפלי שמן וכו' ואסור ליהנות וכו' הק' הל"מ ז"ל לפְּרָק ג' הֶלְכָה ה' העובד וכו' וכוונתו לבזויה וחי' קרבן על שגגתו ע"כ וכתב הכ"מ ז"ל דרבי' מפרש דמתני' לענין קרבן מתנייא דאי למיתה לא אפשר כינן דהוא מוטעה וכו' ולא ראה מ"ש רש"י במתני' דחייב מיתה והיינו כינן דאתרו בו.

ודרך עבודתה בכף אפי' מתפונן לבזויה ודאי חייב מיתה. ופשט דברי רבי' מורים כך דכתב הואיל ועבודתה בכף חייב ומביא קרבן על שגגתו ולא פתב חייב להביא קרבן על שגגתו ועוד לא דמיא להך דר"מ דהתם לא נתפונן לעובדה כלל דהא לא ידע לה כלל מעיקרא וליכא ביה לא חיוב מיתה ולא חיוב חטאת אלא איסורא אבל רבינו פתב העובד פעור בבזויה וכו'.

משמע דנתפונן לעובדה ונתפונן לבזותה והכי משמע מגמ' דקאמ' על מתניתין דקתני הפוער וכו' ואע"ג דמתפונן לבזות' דמשמ' ליה דמתני' לענין מיתה מתניא דקאי על אלו הנסקלים וקחשיב נמי הפוער וכו' וכן כתבו התוס' יע"ש.

אף ראיתי למהרש"א ז"ל שם כתב דהך דר"מ חייב חטאת והביא ראיה מדברי מרן ז"ל ע"ש וליתא אלא האמת כמ"ש דאם אינו מתפונן לעובדה כלל אלא לבזויה לית ביה חיוב חטאת כלל אלא איסורא בעלמא הוא דאיכא ונ"ל ראיה לזה מהא דאמרין בגמ' שם גבי פלוגתא דאב"י ורבא בעובד מאהבה ומייתי אב"י ראיה מהך דכהן משיח דקתני חייב חטאת על שגגת המעש' וקאמ' אי לא קיבלו עליה באלונה לאו כלום הוא ומאי קושיא דהא ר"מ נמי אע"ג דלא ידע לה כלל א"ה חייב חטאת פ"ון דדרף עבודתה בכך ה"נ הך אנדרטא פ"ון דהויא ע"ז שמשתחיים לה לעובדה הויא לה דרף עבודתה בכך וא"כ פ"ון דהשתחיה לה אף שפונתו לכבוד המלך ודאי חייב חטאת וכל שכן הוא מהך דר"מ גם לשיטתו דמפר' דעת התוס' דמיירי לענין מיתה אבל לגבי חטאת לא בעינן עובד ואפי' רבא מודה א"כ מאי מקש' אב"י לרב' מחיוב חטאת אלא ודאי כמ"ש ועיין להרמ"ה ז"ל בשי' לסנהדרין יע"ש ודוק.

פ"ק ד' הלכה ב' או דהודחו מאליהו עיין במרן שיש ט"ס בדבריו וראיתי להמגיה בספר מש"ל שרצה להוכיח מהא דאמרי' בפ"ק ד"מ דניסת מפי עצמו וכו' יע"ש. ולע"ד אינו ענין לכאן דהכא מיירי אף דעבדו ע"ז א"ה פ"ון דאין אדוקים בה אינם נידונים פמ"רובים אלא פ"חידים אבל התם מיירי באמירה לחודה לא מחייב פ"ון דממילך ולא עבד אבל אי עבד מחייב ולא אמרינן אינו אדוק וכו' דטעם זה אינו מן דק"ר שם כלל והעיקר כמ"ש הר' מש"ל ז"ל ועיין במה שהקשה הל"מ וכמה שתי' ועוד נ"ל דכ"ן דדינינן פ"חידים דבעי עדים והתראה לכל אחד אפשר שלא ימותו כלל דלא נמצא להם עדים והתראה אבל אי דינינן להו פמ"רובין אף להך דלא נמצא ליה עדים והתרא' מקיול בהדיהו כמ"ש הל"מ לקמן.

הלכה ד' כדי שלא יפסו וכו' עיין מ"ש מרן ומ"ש הרב מ"ק ז"ל וכנראה דנעלם מעיניו פרייתא בפ"ק חלק דשם נאמר בהדיא מקרבה ולא מן הספר ובנדאי משום דשקולים הם ויבואו: שניהם.

הלכה ה' ומת"רין בכל אחד ואחד וכו' עיין מ"ש הל"מ דמ"ש ומ"ש בגמ' לומר וכו' הוא קאי על מ"ש בגמ' לומר שצריכין עדים והתראה והתם מיירי במ"רובין דאקרא קאי ולכך תי' דמיירי על המדיחין כפי' רש"י אבל ודאי על המתני' לא קשה כלל דמיירי בהדיא פ"חידים וכמ"ש הכ"מ ועיין במ"ק ז"ל דלא דק: בזה וגירס' מוטעית נדפס' לו בדברי הל"מ.

אבל קש' פ"מו שהק' המ"ק ועוד קש"ל מהא דאמרי' ד' מיתות דס"א ע"ב אחד יחיד הנ"סות וכו' מפ"ל רבים להקמיר על גופם וכו' וקאמר התם בגמ' מפ"ל דשא"ר דברים פי הד"ד ניהו ואי פ"דברי הל"מ מאי מק' הגמ' הא ע"כ איכא בינייהו להתראה ועדים דלא בעו ואפשר פ"ון דאיכא שם התרא' כמ"ש הכ"מ ז"ל אינם מחולקים מקרי והיינו טעמא דלא קאמר במתניתין נמי זה חומר במ"רובים וכו' וק"ל: פ"ק ה' הלכה י"א ואינו לוקה אלא הנזר בשמו ומקיים בשמו וכו' ועיין בהשגות הראב"ד ז"ל ועיין להרב כ"מ ז"ל

שתיה לזה יעו"ש ועינין להרב מ"ק ז"ל שלא ראה דברי התוס' ז"ל בפרק ד"מ ולכך הקשה מה שהק' יע"ש.

ונלע"ד דדברי הרב כ"מ מוכרחין דהא מוכרח דמאי דפליגיהו תנא הוא לומר דחד מינייהו לקי ואם פן נדאי פ"י דמתני' הוא מוכרח לומר הנודר ומקינים לקי משום דס"ל כר"י ולר"י דס"ל משו' ר"י הגלילי דכל ל"ת שאין ב"מ אין לוקין עליו והא הוא דאמר הלכה פסתם משנה אלא והאי דוקא הכא משום חומר ע"ז.

וראיתי להרב ל"מ שכתב דרבי איירי שנשבע שיאכל ואכל ויש ביה מעש' וכו' ותמה עליו הרב מ"ק ז"ל דבשעת מעשה ליכא איסור וכו' ונ"ל דאפשר איסור שבועה ליתא אלא כשקיימים שבועתו דאז נראה פמודה לע"ז אבל אם נשבע בשמו ולא קיים השבועה אדרבה נראה דלאו ממש הוא לגביה וא"כ האיסור אינו פי אם בשעת מעשה.

פרק ו' העושה אויב וכו' עינין בכ"מ במ"ש ופלוגתא דר"י ור"ל נידוע דהל' כר"י יע"ש ושיעור דבריו נ"ל דס"ל דכי אמר ר"י הואיל וב' בלאו א' היינו דוק' אם עשה שתיקה בהעלם אחד אבל אם עשה כל אחד בפני עצמו חייב על שתיקה והיכי.

חייב על ידעונוי אלא נדאי דס"ל דבידעונוי אית ביה מעשה אבל ר"ל ס"ל דלית ביה מעשה והא דקאמר ר"י מתני' ר"מ דלא בעי מעשה לדבריו דר"ל קאמר אבל קשה פיון דכתב רבינו קטורת בידעונוי א"כ גם לר"ל הוי מעשה דאין לה מעשה גדול מזה וזה נדאי מוספם בין לר"י בין לר"ל דבידעונוי אית ביה קטורת דליכא פלוגתא בין ר"י לר"ל בענין המעשה היא הנה תדע דהא דכ' רבינו קטורת באיב הוא לע"ד ממ"ש בגמ' וכמ"ש הרב ל"מ ולכך.

דקדק בלשונו ולא כתב לשד משום דאם קיטר לשד אף שהוא לחבר חייב משום ע"ז ולכך תירץ רבא בפר' ד"מ אלא במקטר לחבר ולא זכר שד כלל ולא פמו שהובא בפ"א דכריתות וכ"כ הש"ך בי"ד סימן קע"ט ועינין להרב מ"ק שאין דבריו מוכנים ומעתה פיון דגם לר"ל ידעונוי נמי אית ביה מעשה אמאי לא תני ליה במתני' וכבר תי' הרב ל"מ ז"ל משום דלאו מילתא פסיקת' פיון דאיכא ידעונוי בלא מעש' ואפילו מעשה זוטא לית ביה לכך תנא ליה אבל אויב ליכא בלא מעשה וסתמו כפי' דאית ביה מעשה ולכך תני ליה במתני' בסתם ומעתה אפשר לומר דרבינו.

פסק כר"ל ודלא פמרן כ"מ ז"ל ודקדק בלשונו בהלכות שגגות וכתב ידעונוי במעשה מה שלא כ"כ באיב משום דס"ל דלא: פליגי ר"י ור"ל במציאות המעשה דגם לר"ל סתם אויב הוא במעשה דהיינו הקטור' ולכך באיב לא כתב במעש' משום דסתמו כפי' אבל בידעונוי ביאר וכתב ידעונוי במעשה ודלא פמו שהבין הרפ"ח ז"ל דמ"ש אויב בסתם משום דס"ל דהקשת זרועותיו הוי מעשה וא"כ פסק כר"י ולכך הק' על מ"ש הב"ז לתרץ דרבי' פסק כר"ל דס"ל דחלוקה דמיתה שמה חלוקה מהא דסתם גבי אויב וס"ל דהקשת זרועותיו הוי מעשה.

ולכך וכו' ולפי מ"ש אינו מוכרח ובר מן דין אינו מן התימא דנדאי לא פסקינו נגד הפלל דאית לן הלכה כר"י לגבי ר"ל אלא דוקא היכא דאית לן גילוי מהש"ס דס"ל כר"ל ולכך בדינא דמצינו סתמא דגמ' פנותיה פסקינו פנותיה אבל בשאר דינים דלית לן גילוי הדרי'

לכללין דהלכ' כר"י לגבי ר"ל ולכך נמי פסק רבינו בהשמתחנאה דחייב משום כפיפת קומתו הוי כר"י.

וראייתי למוריניו הרב חק נתן בפ"א מס' פרייתות שדחה דברי הב"ז ממאי דפסק בהשמתחנאה כר"י ולע"ד אינו מוכרח כמ"ש גם ראיתי לו שפתיב בדעת רבי משו' דס"ל דלא אמר ר"י האי פללא אלא לר"מ ולא לרבנן דלדידהו ס"ל חלוקה דמית' הוי חלוקה וכו' דבדכי מתורץ קנשינת התוס' בפ' ד' מיתות וכו' יע"ש וכוננתו לומר דהך דאמר ר"י בפ"ק פלל גדול דשגג בכר' אע"פ שהזיד בלאו דמשמע דחטאו' למיתה קיימי ומיתה מחלקת הוא אליב' דרבנן וכו' ואחר המחילה זה לא יתכן דרבנן דהתם דעליה קאי ר"י הוא ר"מ וכמ"ש התוס' ה"תם יע"ש.

עוד נראה לע"ד דרב' ז"ל פסק כר"י וכמ"ש מ"ן ז"ל וקא דכ' בהלכות שגגות דאם עשה המ"ג בהעלם אחד חייב מ"ג חטאות הוא משום דרב' קשימיה פיון דקי"ל כר' יונתן דני"ו לחלק א"כ הוי קרא דאל תפנו כאלו אמר או אל הידעונים ולכ"ע משמע להו דאי הנה.

פתיב או משמע שפיר לחלק וא"כ איך קאמר ר"י הואיל ובלאו אחד וכו' וצ"ל דהך סוגייה אליבא דר' יאשיה אמנם קי"ל כר"י וכדמשמע במציעא דצ"ה דהבא ס"ל כר"י ועיין בתוס' ר"פ או"ב דע"ט ובקמא דל"ד ע"א יע"ש ולכך פתיב חייב מ"ג חטאו' דאיכא וא"ו לחלק ואין להקשות דכיון דס"ל לר"י דמשמע נמי שניהם כאחד א"כ איך יתכן לחייבו על פל אחד ואחד דהא גבי אותו ואת בנו לא מצריף או לר"י משום דס"ל ני"ו לחלק ואפי' הכי אם עשה שניהם בבת אחת חייב על פל אחד ואחת.

ולוקה שמונים והיינו דכיון דאית לן גלוי דארף באחת מהם לוקה גם בשעשה שניהם לא מפשר וכו'. נמי גבי להרע או להיטיב כשכועות דכ"ה דארף דלא פתיב או שמעינן.

לחלק לר"י מדכתי' ני"ו ונהתם ודאי אם עשה שניהם בבת אחת דהיינו נשבע להרע שלא לאוכלו ואכלו ונשבע להיטיב לאוכלו ולא אכלו בהעלם אחד חייב שתי חטאות וכמו כן נמי הכא דכיון דאית לן ני"ו לחלק מחייב על שתייהם בהעלם אחד.

ארף אמנם נ"ל דזה לא יתכן ולא דמי פלל להתם משום דהכא שתי עניינים נפרדים ולא מהני הני"ו לחלק אלא לומר דלא תימא פי' דקרא עד. שיעשה.

שניהם. אלא אף אם עשה אחד לעצמו אבל לעולם לא אתא החילוק לומר דהלאו קאי לכל אחד ואחד דא"כ לר"י לא שייף לאו שבכלות פלל פיון דאית בהו.

ני"ו ואתא לחלק אלא ודאי כמ"ש דארף דידעינן מהני"ו דהוא לחלק מ"מ מקרי לאו שבכלות דהוא כולל דברים הרבה וא"כ הכא דהוא לאו שבכלות לא מחייב תרתי אף לר"י ומה גם דמשמע שניהם כאחד ולכך אין סברא לחייבו תרתי וכמ"ל.

ועוד קשה מ"ש הרמב"ם בספר המצות מצוה ט' דלא הוי לאו שבכלות פיון שחלק בעונש או ידעוני וזה ודאי דלא כר' וכמו שהק' הרמב"ן ז"ל וראיתי להרב מ"א שם שתי דלא קאמר ר"י אלא לענין לחייבה שתיים בהעלם אחד אבל לענין שתי העלמות ילפי' דלא הוי לאו שבכלות וכו' ולע"ד אין דבריו ברורים דודאי הא בהא תליא ועוד איך

מְנָה אוֹתָם לְשִׁמְתֵי מַצּוֹת פִּינּוֹן דָּאָם עֲשָׂאָן בְּהַעֲלָם אַחַת אֵינוֹ חַיִּיב אֱלָא אַחַת וּכְמ"ש רַבֵּינוּ בְּעֵינָק' ט' יַע"ש וְעוֹד אִפִּי' לָאוּ שְׁבַכְלָלוֹת מְחַיִּיב תַּרְתֵּי בְּשִׁמְתֵי הַעֲלָמוֹת וּכְמ"ש רַבֵּינוּ שָׁם מַצָּה צ"ח יַע"ש.

וְרֵאִיתִי לְהֵרֵב דִּינָא דְחַיִּי לְאַנְיָן ל"ט שְׁפַתְב לְתַרְיָן דַּע"כ לָא קָאָמַר ר"י דְחִלּוּקָה דְמִיתָה לְאִי שְׁמָה חִלּוּקָא הוּא לְעַנְיָן חֲטָאֵת אֲבָל וְדָאִי נִמְנִיָן לִב' פִּינּוֹן דְחִלּוּקִים בְּעוֹנָשׁ יַע"ש שְׁהִבִּיא רֵאָיָה מְלַחֵם וְקָלִי וּמְקַלֵּל אֲבִיו וְכו' וְכַתְּב בְּסוֹף דְבָרָיו דְאִיָּה הֶרְמֵב"ן לָא שֵׁת לְבוּ לְזָה ע"כ.

וְלַע"ד נִרְאָה לְהוֹכִיחַ זֶה מִמ"ש הַתּוֹס' ו"ל בְּמַצִּיעָא דְקִט"ו ע"ב דְהִיכָא דְאִסּוּר מְפּוֹרָשׁ בְּקָרָא אִף דְהוּא לָאו אֶחָד לְקִי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אִף בְּהִתְרָאָה אַחַת וְאִם כֵּן קָשָׁה מְאִי דַעֲתִיָּה דִר"י גְבִי אֵל תַּפְנוּ אֵל הָאֲנוּבּוֹת לֹוֹמַר פִּינּוֹן דְבָלָאוּ אֶחָד נְאָמְרוּ אֵינוֹ חַיִּיב שְׁמִינִים פִּינּוֹן דְמְפּוֹרָשִׁים בְּקָרָא וְאֶפְשָׁר דְוִקָא הֵתָם דְכָבֵר יְדַעִינוּ הַחִלּוּקִים מְהָא דְכַתְּבוּ לְעִיל שָׁם גְבִי פּוֹלָם אֲבָל הֵכָא דְלָא כְּתִיב חִי' אֱלָא בְּמִיתָה וְלִכְפֹּה פְּלִיגִי וְקָרָא נְמִי דְלָא הִבִּיא אֶתְנָן זוֹנָה וּמְחִיר פֶּלֶב מְשַׁמַּע חִי' לִר' יֵאֻשְׁיָה כְּמ"ש הַתּוֹס' ו"ל בִּיבְמוֹת בְּדָף נ"ט ע"ב בַּד"ה שְׁנִיָּם יַע"ש.

אִף מְדַבְרֵי הַסֵּמ"ג לְאַנְיָן שִׁי"ח מְשַׁמַּע דָּאָף דְלָא מְשַׁמַּע חִי' פִּינּוֹן דְמְפּוֹרָשִׁים מְשַׁמַּע שְׁפִיר חִי' אִף לִר' יֵאֻשְׁיָה וְכ"כ הַתּוֹס' בְּחֻלּוּיָן דְק"ב דְאִי כְּתִיב וְטִרְפָּה מְשַׁמַּע שְׁפִיר דְלִקִי שְׁמִינִים פִּינּוֹן דְלָאוּ קָאִי עֲלֵיהֶם וּמַעֲתָה אֵין צוֹרֵף לִמ"ש הַתּוֹס' ו"ל דִּיבְמוֹת שְׁזַכְרֵתִי וְצ"ע.

אִף לְפִי דְבָרֵי הֶרֵב נִיחָא דְוִקָא הֵכָא לְעַנְיָן חֲטָאֵת דַּעַל סְמִיכוֹת דְחֲטָאוֹת אֱלָאֲנִי קִיָּמִי לְפִי עַד שְׁיִכְתּוּב בּוּ לָאו בְּפִי' אוֹ שְׁיִכְתּוּב אוֹ בְּפִי' כְּדַפְּלִי. אֲמַנְם לַע"ד נִרְאָה דְוְדָאִי לָא יַעֲלָה עַל לִב הֶרְמֵב"ן ו"ל דְבָר פְּזָה דְאַחַר שְׁרָאָה שְׁפַתְב הֶרְמֵב"ם בְּשׁוֹרֵשׁ ט' דְהַעֲנִיָן תְּלוּי בְּמִלְקִיּוֹת דָּאָם נְמִנִיָן לִב' תַּדַּע שְׁהוּא חַיִּיב שְׁמִינִים בְּהַעֲלָם אַחַת אֲבָל אִם אֵינוֹ חַיִּיב אֱלָא אַחַת אֵינוֹ נְמִנָה פִי אִם לְמַצָּנָה אַחַת א"כ הֵכָא דְאֵינוֹ חַיִּיב אֱלָא אַחַת אִיָּה יְמָנָה אוֹתָם לִב' וְהֶרְמֵב"ם ו"ל הוּק' לוֹ דְבָר זֶה לְכֹה תִיַרְיָן דְלָא תַחֲשׁוּב דְהוּא לָאו שְׁבַכְלָלוֹת דְאֵינוֹ חַיִּיב אֱלָא אַחַת וּמַש"ה אֵינוֹ נְמִנָה לִב' מְפִנִי שְׁחִלּוּקִים וְכו' וְלִכְפֹּה הִק' הֶרְמֵב"ן ו"ל וְכו' (דְבַמְקַלֵּל וּמִפָּה אֲבִיו דְלָא נִיַתְנָה לְהֶם אֲזַהֲרָה בְּיַחּוּד אֱלָא מְשׁוּם דְפָרְט בְּהוֹבְעוֹנָשׁ וְאִית לָן לָא עֲנַשׁ אֱלָא א"כ הַנְּזִהִיר) וְאֵנִי תַמִּיָּה עַל הֶרֵב ו"ל דְמֵאִי רֵאָיָה מִיָּתִי מְהַנְּף אַחַר דְכּוֹלְהוּ אִית בְּהוּ מְלָקוֹת וְדָאִי נְמִנִיָן לִב' וְאֶדְרַבָּא מִיָּנָה תְּבַרָּה דְבַמְקַלֵּל וּמִפָּה אֲבִיו דְלָא נִיַתְנָה לְהֶם אֲזַהֲרָה בְּיַחּוּד אֱלָא מְשׁוּם דְפָרְט בְּהוּ בְּעוֹנָשׁ וְאִית לָן לָא עֲנַשׁ אֱלָא א"כ הַנְּזִהִיר כְּתַב הֶרְמֵב"ם ו"ל דְלוּקָה וְאִף דְהוּא לָאו שְׁבַכְלָלוֹת וְאֵין לִח' בֵּין מְלָקוֹת לְחֲטָאֵת בְּשׁוּם פְּנִיָּם דְכְמוֹ הַחֲטָאוֹת אֱלָאֲנִי קִיָּמִי כ"כ הַמְלָקוֹת וְכ"כ הֶרְמֵב"ן ו"ל בְּשׁוֹרֵשׁ ט' גְבִי מִין שְׁנֵי מְלָאוּ שְׁבַכְלָלוֹת יַעו"ש אֲבָל נִרְאָה דְאֵין מְזָה סְתִיר' לִר"י דְוִקָא הֵתָם פִּינּוֹן דְזָה בְּעוֹנָשׁ מִיתָה וְזָה בְּעוֹנָשׁוֹ מְלָקוֹת לָא מְקָרִי לָאו שְׁבַכְלָלוֹת וְעֵינִי מ"א מַצָּנָה שִׁי"ח מ"ש בְּשֵׁם הֶרְשֵׁב"ץ יַעו"ש וְעוֹד אַחַר שְׁמַצִּינוּ דְהֶרֵב ו"ל בְּחִיבּוּרוֹ כ' דְחַיִּיבִין עַל שְׁמִיָּהוּן בְּהַעֲלָם אֶחָד וְדָאִי מְאִי.

דְקָאָמַר בִּשׁ' הַמַּצּוֹת לְעַנְיָן חֲטָאֵת קָאָמַר: אֲשֶׁר ע"כ נִרְאָה מְזָה בְּרוּר דְפָסֵק כִּר"ל וְהוֹכְרַח לּוֹ לְרַבֵּי כְּמ"ש הַב"ז יַעו"ש וְגַם פִּינּוֹן דְקִי"ל כִּר"י כְּמַש"ל פֶּסְקִינָן כְּנוּמִיָּה דִר"ל מְשׁוּם דִּר"י אֲתִי כְּנוּמִיָּה דְהָא לִר"י ל"ל לְמַכְתָּב אוֹ יְדַעוּנִי פִּינּוֹן דִּס"ל דְוִי"ו לְחִלְקָא אֱלָא וְדָאִי דְבָא

לומר דאף חלוקים בחטאת וס"ל דחלוקה דמיתה הוינא חלוקה כר"ל ופלוגתא דר"י ור"ל הוא אליבא דר' יאשיה.

ותבלין מצאתי לזה מהא דאמרי בפ"ק דקידושין ד"י ובעלה וכו' עד דמקדש והדר בעיל והק' הרשב"א והריטב"א זל לרבי נמי נימא הכי והמענין יראה דלפי דברי רש"י לשם לק"מ דכתב בד"ה דהואיל וכו' וז"ל דבבעילה לחודה מקדשה ע"כ פי יקח דיליף קיחה קיחה אגמריה דבכסף לחוד מקדשה וכו' יעו"ש משמע לרבינו ס"ל פנין דגמרי קיחה דכסף לחודיה מהני או לא מצוי למטעא עד דקדיש והדר בעיל ודו"ק ולע"ד נדאי לא נעלם זה מהגאונים זל אמנם ק"ל דאיך אפשר דפליגי בהכי ור"י פלוג על רבי בסברה ודוחק לומר דתנא ופליג דזה לא אמרי לכה תי' דפליגי בפלוגתא דר"י ור' יאשיה ור' כר"י ור"י כר' יאשיה ומה גם דר"ל ס"ל ה"תם ברבי דקים ליה כר"י ולכה פסק רבי ז"ל פותיה פנ"ל ודו"ק: הלכה ג' לפיכה לפיכה עושה עבודה לעפ"ם אחרת וכו' וענין בהר' כ"מ ז"ל שרצה לדקדק מדברי רבי דמולך ע"ז הוא ולפיכה אם עשה ד' עבודות לפניו חייב ודלא פ"ש"י יעו"ש ולפ"ז מתלוקת התנאים הוא אם הוא בכלל הע"א האמורה בתורה אם לאו אבל נדאי אף ל"מ"ד דלאו בכלל ע"א האמורה בתורה היינו דוקא לענין אם עשה מולך לשאר ע"א אמנם נדאי זה המעשה הוא ע"ז ור"ל מין בפני עצמו להתחייב עליו בד' עבודות אבל לרש"י זל ס"ל דזהו חק בעלמא ולא ע"א פלל לכה כ' אף אם עשה.

ד' עבודות לפניו פטור פנ"ל פונתו וענין להר' מ"ק ז"ל אף באמת איני רואה ראיה מזה הלשון שכ' לעפ"ם אחרת הפך רש"י אחר שרש"י ז"ל כפר כתב בזה הלשון בד"ה מסר והעביר לעפ"ם אחרת שלא למולך וכו' אלא נדאי אף שהוא אינו עפ"ם באמת מ"מ קרא בשם עפ"ם והיינו טעמא דהביא רבי האי דינא דמולך אחר אויב וידעוני ולא קודם משום דהם אינם ע"ז באמת אלא מין ממייני עפ"ם וכמ"ש רבי גבי דעוני וכן כתב רש"י ז"ל בד"ה.

ג'.

פריתות בע"ז ול"מ"ד לאו ע"ז מ"מ ע"ז קרי יעו"ש וכן נמי אמרי בפ' בן סורר דע"ד דלרשב"א יליף חילול חילול מע"ז והיינו ממולך אף שהוא ס"ל דלאו ע"ז היא. אמנם בעיקר הסברא נראה לע"ד דסברא נכונה היא כמ"ש הכ"מ ז"ל ולא מטעמיה דנדאי אם עשה ד' עבודות למולך חייב דהא ע"ז בקבלת אלהות תליא וכינן דמשפתנה לו והוא נעבד לאפוקי אנדרטי אין לה קבלת אלהות גדול מזה וגדולה מזה המשפתנה ללבינה ולביצה בקבלת אלהות נאפי' אינו נעבד חייב כ"ש זה שהוא נעבד והוא משפתנה לו באלהות וכן ראיתי לרבי' בס' המצות מצוה ה' הזהיר מהשתחו' לע"ז וכו' והוא מבואר שאמרנו ע"ז הרצה בו פל מה שיעבד זולת האל וכו' יעו"ש נראה בברור דאף המולך בכלל שהרי במצות.

ה' כ' המולך בשם עבודה וראיתי להר' פרי חדש בה' עפ"ם שהודה לדברי מרן ז"ל וכתב שפן נראה בס"ה מצוה ט' יעו"ש והרואה יראה שאינו ענין לשם ואולי נתפונן למצוה ה' וכמ"ש ומ"ש מצוה הט' הוא טע"ס: פרק ז' הלכה י' ונפלו שתיים לים הגדול הותרו פולן והק' מרן זל דאוקמוה בגמ' דזה הסברא ליתא אלא לר"א וכינן דרבי' פסק

כַּרְבֵּן אִיךָ פֶּסֶק הָאֵי דִינָא וְתִי מִשׁוּם דַּס"ל לְרַבִּי מִשׁוּם דְּהָד דְּשַׁחוּטִין כ"ע מוֹדוּ דְּנִדְחִין
דְּלֵא כר"א וּלְכֹה פֶּסֶק כַּרְבֵּן אֶכְל בְּהָד דִּימִיתוּ פְּנֵלְמֵ אַעפ"י דְּפְלִיג אר"א בְּדִין הַתְּעָרוּבָת
בְּלֵאוּ הָאֵי טַעְמָא דְּשַׁחוּטִין נִדְחִין וְכו' פִּינֵן דַּס"ל לְאִינְה אַמּוֹרָאֵי פְּנִתְיָה נְקֻטִי פְּנִתְיָה עכ"ל
וְתִמְיָהָ לִי אִיךָ נַעְלָם מִמֶּנּוּ דְּרַבִּי ו"ל פֶּסֶק הָד מִשְׁנֵה פְּצוּרְתָה וְתַחְזוֹר הַקּוּ לְמַקּוּמָה
וְעִינֵן מ"ש בְּהִלְכוֹת תְּרוּמוֹת בַּס"ד יַעו"ש: הִלְכָה צִיצִית פֶּרֶק ג' הִלְכָה א' פְּסוּת שְׁחִיב
לְעֵשׂוֹת וְכו' וְתִהְיֶה מִדְּתָה פְּדִי שְׁיִתְפַּסֶּה בְּהָ קֶטֶן רֵאשׁוּ וְרַבּוּ ע"כ וְכָל הַמְּפָרְשִׁים ו"ל
נִתְחַבְּטוּ בְּזָה דְּהוּא הַפֶּה הַגְּמָרָא עִינֵן מְר"ן ו"ל וּבב"י מ"ש וְלַעֲד"ן לֹמַר דְּרַבִּינוּ מְפָרֵשׁ
דְּהַש"ס מִבֵּין מִדְּקַתְנֵי אִם יֵשׁ בְּהָ שְׁיַעוּר לְכַסּוֹת בּוּ רֵאשׁוּ וְרַבּוּ שֶׁל קֶטֶן חֲזִיב בְּצִיצִית
הָא לֹא הָכִי פְּטוּר אִף שֶׁהוּא מְלֻבָּשׁ בּוּ הַקֶּטֶן אֵינוֹ נִקְרָא לְבוּשׁ דְּאִין לְבִישְׁתּוֹ אֲלֵא עֲרָא
בְּעֻלְמָא וּלפ"ז מְקַשָּׁה דְּהָא קי"ל אֵין עֲרָאֵי לְכֻלְאִים וְא"כ אפ"י אֵין בּוּ שְׁיַעוּר יֵשׁ בּוּ אִיסוּר
פְּלֵאִים: הִלְכוֹת שַׁבָּת פֶּרֶק א' הִלְכָה ט' נִתְפַּוּן לְלִקּוּט שַׁחוּרוֹת וְלִיקּוּט בְּנוֹת וְכו' מִשׁוּם
דְּהוּי ב' מִינִים פְּדַמְפְּרָשִׁי רַב יְהוּדָה וְרַב אוֹשְׁעִיא פְּמִבְּרָאָר בַּגְּמ' וְאִף לְפִי הַמְּסַקְנָא דְּפִי
שָׁם א' הוּא אֲלִיבָא דְּשִׁמּוּאֵל אִף לְרַבָּא וְאַבְיִי מְפָרְשִׁי מִתְּנִי כְּפִשְׁטָה דְּהוּוּ ב' מִינִים אֲבָל
שְׁנֵיהֶם שַׁחוּרוֹת אוּ לְבָנוֹת הוּוּ מִין א' וְהֵינּוּ דְּלֵא מְקַשּׁוּ בַּגְּמ' לְאַבְיִי וְרַבָּא מִמִּתְּנִי כְּמוֹ
שְׁפִירֵש"י ו"ל וְהֵם דִּיִּקְי דְּבָרֵי רַבָּא דְּקֶאָמַר לֹא אֵיפְנוּן לְחִתִּיקָה דְּאִיסוּרָא דְּמִשְׁמַע אִם
אֵיפְנוּן לְחִתִּיקָה דְּאִיסוּרָא חֲזִיב וּמִתְּנִי שַׁחוּרוֹת וְלְבָנוֹת פְּטוּר אֲלֵא וְדֵאֵי מִשׁוּם דְּהוּוּ
ב' מִינִים וּמַעֲתָה צ"ל דְּרַבָּא וְאַבְיִי מְפָרְשִׁי מִתְּנִי פְּלוּגְתָא דַּר"ש וְר"י בְּמִתְעַסֵּק כַּדַּס"ד
רַב אוֹשְׁעִיא וְאִף דְּפְלִיגֵי אֲלִיבָא דַּר"א מ"מ נפ"מ לְמִין א' דְּאִף ר"י מוֹדָה דְּחֲזִיב וְאַבְיִי
דַּס"ל דְּנִתְפַּוּן לְחִתְּיָה אֶת הַתְּלוּשׁ חֲזִיב צ"ל דְּמִיִּירֵי בְּמִין א' דַּאל"כ תְּקַשִּׁי לִיהַ מִתְּנִי
דְּלכ"ע פְּטוּר בְּשֵׁנֵי מִינֵין אִף נִתְפַּוּן לְחִתְּיָה אֶת הַמְּחֻבָּר אֲלֵא דְּהֵאָמַת אֵין סְבָרָא אִף
דְּנִתְפַּוּן לְחִתְּיָה אֶת הַתְּלוּשׁ מְחִיב אַבְיִי פִּינֵן דְּלֵא נִתְפַּוּן לְאִיסוּר וּלְכֹה פְּתַב ה"ה ו"ל
דְּעִיקַר הַפִּי וְנִמְצָא שֶׁהוּא מְחֻבָּר: פֶּרֶק ה' הִלְכָה י"ב שְׁמָא יַקּוּחַ מִן הַפְּלִי שְׁמֵן וְכו' וְאִיסוּר
לִיקְהוֹת וְכו' הַק' הַל"מ ו"ל לְדַאֲמַאי לֹא פְּתַב מִשׁוּם מְכַבָּה יַעו"ש הִנֵּה הָרַב הִבִּין דַּמ"ש
וְאִיסוּר לִיקְהוֹת הוּא נוֹתֵן טַעַם לְשְׁמָא יַקּוּחַ וְזֶה אֵינוֹ מְדוּקְדָק דַּה"ל לֹמַר דְּאִיסוּר וְכו' נַעוּד
בְּדִין יו"ד שְׁכ' גְּבִי שְׁמֵן צָרִי שְׁמָא יַקּוּחַ וְלֹא פְּתַב טַעַם כָּלֵל זֶה מוֹרָה דְּהַטַּעַם פְּשׁוּט הוּא
מִשׁוּם מְכַבָּה וְכֵן פְּתַב רַש"י ו"ל וְרַבִּי בְּפִי הַמְּשַׁנֵּה וְכ"כ הַש"ע ס' רַס"ה בְּהַדְּיָא ע"ש
וּמ"ש וְאִיסוּר בָּא לְרַמּוֹז דִּין אַחַר מ"ש בַּגְּמ' דַּמ"ה וְאֵין מוֹקְצָה לַר"ש אֲלֵא שְׁמֵן שְׁבִיבָר
מִשׁוּם דְּהוֹקְצָה לְאִיסוּרָא וּפִי שְׁמֵן הַנוֹטֵף כַּמ"ש הַתּוֹס' שָׁם גַּם ק"ל לְפִי הַר' דְּטַעְמָא הוּי
מִשׁוּם מוֹקְצָה הוּי גְּזֵרָה לְגְזֵרָה דְּכִינּוּ דְּאִין אִיסוּר מוֹקְצָה אֲלֵא מְדַרְבָּנּוּ: פֶּרֶק ו' הִלְכָה ב'
וְיִמְתִּין בְּכַדִּי שְׁיַעֲשׂוּ וְכו' ה"ה ו"ל נִחְלְקוּ הַמְּפָרְשִׁים אִם בְּעֵי לְיִשְׂרָאֵל אַחַר בְּכַדִּי שְׁיַעֲשׂוּ
נִרְאֶה דְּנִתְפַּוּן לְדַעַת הַתּוֹס' וְהָרָא"ש ו"ל בַּפ' אֵין צָדִין לְדַעַת הַתּוֹס' ס"ל אפ"י לְיִשְׂרָאֵל
אַחַר בְּעֵי בְּכַדִּי שְׁיַעֲשׂוּ וְכַמ"ש מְהַרְשֵׁ"א אֲבָל הָרָא"ש ס"ל דְּמִנְתֵּר לְיִשְׂרָאֵל אַחַר ע"ש:
הִלְכָה ה' וּמְתֵר לְקַבּוֹר בּוּ יִשְׂרָאֵל אַחַר וְכו' כ' ה"ה וְאַעפ"י כֵּן צָרִיךְ אפ"י לְיִשְׂרָאֵל אַחַר
וְכו' שְׁלֵא חִילְקוּ וְכו' רַש"י ו"ל וְלֹא הִיבְנוֹתֵינוּ דְּהַשְׁגַּת הָרָאב"ד הִיא לְטַעַם רַבִּי בְּהַמְתָּנָה
הִיא דְּשְׁלֵא יֹאמַר לְנִכְרֵי וְכו' וְאִיךָ פְּתַב אֲפִילוּ לְיִשְׂרָאֵל אַחַר דְּבִשְׁלֵמָא לְטַעְמָא שְׁלֵא יִהְיֶה
שְׁפִיר פְּסָקִי אפ"י יִשְׂרָאֵל אַחַר וְא"כ אִיךָ נִסְתַּיַע מְדַבְּרֵי רַש"י ו"ל דְּכַתְּבַת טַעְמָא שְׁלֵא
יִהְיֶה וְצ"ע: הִלְכָה כ"ג וְאִם בְּיִשְׁלַל בְּשׁוּגַג וְכו' יֹאכַל מִיָּד וְכו' הוּא מִשׁוּם דְּאִזְזִיל לְשִׁיטְתֵי
בְּטַעַם הַמְתָּנָה מִשׁוּ שְׁלֵא יֹאמַר לְכֹה הֵכָא דְּלִיכָא הָאֵי טַעְמָא יֹאכַל מִיָּד וְק' אִיךָ פֶּסֶק בַּפ"ג

דין י"ב ואם עבר ונשקה אסורין במוצאי שבת בכדי שיעשו פיון דליכא האי טעמא דשלא יאמר וי"ל דנקה הקא דלא חיישי שמה יבשל בשבת דאסור אמור הוא אבל התם דאסור קיל הוא דלא נתנו אלא בע"ש לכה קנסו בכדי שיעשו וכ"כ הר"ן וי"ל בפ' פירה יעו"ש ומ"ש ה"ה והרשב"א זל לא הכריע הוא בחידושו לשבת דקנ"א יעו"ש: פ"ק ט' דין ד' אחד נתן וכו' עיין בהשגת הראב"ד ז"ל ולכאורה נראה דכוננתו להשיג על רבי ז"ל דלא הזכיר חדשים וכן הבין הל"מ ז"ל בפ"ג מהי"ט יעו"ש ואינו נראה לי דא"כ הו"ל להשיגו שם בהזכירו מלאכת החיסום ולא הזכיר חדשים אבל פאן לא אזכיר החיסום כ"ל ונ"ל דהכי פונתו דרבי נתן טעם אחר במה שכתב שכל העושה דבר מצורכי הבישול.

ה"ז מבשל ובודאי לא הוצרך לזה אלא לנותן את הקדחה והכי משמע מהגמ' דלא הק' אלא בנותן הקדח ולכה השיגו דבגמ' אוקמוה בקדחה חדשה ולפי דברי רבי הוצרך לזה וזהו דקדוק לשונו דסיים ומשום ליבון רעפים נגעו בה ואם איתא דכוננתו על מלת חדשים שלא הזכירה מה לו לסיים ומשום ליבון וכו' אלא נדאי דכוננתו היא להגדיל התימה דאיהו בדה טעם אחר מלבד דהא בגמ' מצאו טעם עד שדחקו עצמם דמשום ליבון רעפים נגעו בה ונ"ל דכה הבין ה"ה ז"ל בכוננת השגת הראב"ד ז"ל ולכה לא מצא מענה דאם הבין בכוננתו כמ"ש הל"מ זל לא היה שותק בתי' על רבי ז"ל שפן הוא מליץ בעדו ולרמזו מ"ש הוא עצמו בה' י"ט ולע"ד נראה לי להליץ בעד רבי ז"ל דגרסי' בפ' המביא על מתני' דאין מלבנין את הרעפים תרי לשנות דר"י חד אמר דצריה לבדוקן וחד אמר דצריה לחסמן והק' בגמ' שם על הך ברייתא דאחד נתן את הקדחה מאי קעביד ותי' ר"ל דמירי בחדשה ומשום ליבון רעפיה נגעו בה ר"ל משום דמחסם אותה דהוי מלאכה גמורה דעשאה פלי ואהא ק"ל לרבי ז"ל להך לישנא דצריה לבדוקן ומשום טרחא שלא לצורך כמו שפי' רש"י שם דלא הוי אלא אסור דרבנן מה יענה להך דקתני נותן את הקדחה חייב חטאת מאי קעביד ולכה צריה לתרץ דכל העושה דבר מצורכי הבישול ה"ז מבשל ור"ל משום דס"ל כהך לישנא משום דמחסם לכה נתן טעם לנותן את הקדח הכי ולעולם הדין דין אמת דכל העושה דבר מצורכי הבישול ה"ז מבשל ור"ל גופיה הוא דקאמר מאי קעביד ומשני לפי סברתו וכהנה רבות בגמ' פנ"ל: פ"ק י' הלכה י"ז המפיס וכו' עיין לה"ה ז"ל שכ' דאף ר"י מודה בהכי פיון דרבים גיזוקים בו הוי פספנת נפשות וכו' והוא תמוה מדאמרי' בפ' כל כתבי דקכ"א ע"ב על הך ברייתא דקתני ת' נהרגין קאמר הש"ס מני אי ר"י הא אמר מלאכה שצ"ל.

חייב עליה הרי אף שיש בו סכנה נפשות דבודאי ממיתין פיון שאינו רץ אחריו חייב לר"י וק"ו להך דינא דרבי דקאמר אעפ"י שאין ממיתין וכו' גם מ"ש בתי' הא' פיון שאינו צד פדרכו אלא מתעסק בו לא ידעתי איהו לא השגיח במתני' דכופה על עקרב שלא תישוף דקאמר משום ריב"ז חוששני לו מחטאת והיינו משום מלאכה שאינ' צריכה לגופ' חייב עליה: הלכה י"ט אבל אם הפריח וכו' הק' בל"מ הול"ל צפור דרור פיון דפסק פ"ק רשב"ג כל שאומר הבא מצודה ונצודנו אף שאר צפור פטור פיון דצריה מצודה אח"כ וכמ"ש רבי שאין זה צידה גמורה ועיין להתוספות ביצה דכ"ה: פ"ק י"ח הלכה ה' המוציא שלהב' פטור וכו' וק' דבגמ' אוקמוה בדאדוניי אדוניי וראיתי להר' מרפבת המשנה שכ' משום דפסק במתני' דס"ל דאור קמא אזיל וכיון שפן מאי דעקר לא נח ולכה פטור

אָבֵל הָיָה בְּרִייתָא דְקַתְנֵי חַיִּיב אִוְקְמוּהּ בְּבִרְכוֹת דְקַמָּא לָא אֲזִיל ע"ש וְלֹא דַק דְהִתְקַן וְנוֹקָא מִשׁוּם דְשִׁלְהֶבֶת עֲצָמָה אֲסוּרָה וְלִכְּה מְחַלְקִינָן בֵּין הָעֵיָקָר לְתוֹסֶפֶת אָבֵל הֵיכָא דְשִׁלְהֶבֶת מוֹתֶרֶת וְדַאי אִין לְחַלֵּק וְלִכְּה אַע"ג דְגַבֵּי הֶקְדֵּשׁ גְּזָרוּ עַל הַשִּׁלְהֶבֶת מ"מ לֹא גְזָרוּ גַר מִגֵּר דְלֹא גְזָרוּ בְקִשׁוּרָה בְּגַחְלַת אֲטוּ גַחְלַת: גַּם רֵאִיתִי לְהַר' שׁוֹשְׁנִים לְדוֹד בְּפ"ה דְבִיבְיָה שׁכ' דְהָא דְמַחְיִיבָה הַבְּרִייתָא בְּמוֹצֵיא שִׁלְהֶבֶת הוּא מִשׁוּם גַּחְלַת ע"ש וְלֹא נִהִירָא דַא"כ בְּמַתְנֵי גּוֹפָה דְתַנֵּי פְטוּר הוּ"מ לְהַק' ה"ד מוֹצֵיא מוֹכְרָח לֹמַר עַל יְדֵי קִיסָם נִת"ל מִשׁוּם גַּחְלַת אֲלֵא וְדַאי לֹא מְקַרֵּי גַחְלַת כִּינּוּן דְאִינָה עוֹשֶׂה כְּלוּם כְּמוֹ גַּחְלַת דִּיכּוֹל לְבַעַר בּוֹ כְּמָה פְחָמִים וְעוֹד דַא"כ מֵאֵי מְקַשָּׁה גַמ' בְּבִרְכוֹת דַּנ"ג אֲמַאי חַיִּיב דְמַאי שְׁעָקָר לֹא הִנִּיחַ כִּינּוּן דְהַחְיִיב מִשׁוּם נַחְלַת שְׁפִיר עָקָר וְנָח אֲשֶׁר ע"כ דְרַבֵּי גְרִיס בַּגְמ' אֲלֵא הָא דְתַנּוּ דְשִׁלְהֶבֶת פְטוּר וְכֵן הִיא גִירְסַת רַש"י וְ"ל וְהוֹק' לֹו לְרַבֵּי וְ"ל דְאֲמַאי לֹא הִקְשָׁה כִּי אִם מִמַּתְנֵי וְלֹא מִהַבְּרִייתָא דְתַנֵּי מוֹצֵיא שִׁלְהֶבֶת פְטוּר אֲלֵא מִשׁוּם דַּס"ל לְהַגְמ' דְנוֹדַי הָיָה בְּרִייתָא פְלִיגָא כִּינּוּן דְתַנֵּי שֶׁל ע"א וְלִשׁוֹן מוֹתֶר מוֹתֶר בְּנוֹדַי דַּס"ל דְשִׁלְהֶבֶת מִשׁוּם דַּאִין בּוֹ מִמֶּשׁ לִכְּה מוֹתֶר וְכִינּוּן שְׁכָן לֹא שְׁיָיָה חַיִּיב בְּשִׁלְהֶבֶת אִפִּי ע"י קִיסָם וְלִכְּה לֹא הִק' אֲלֵא מִמַּתְנֵי דְלֹא תַנֵּי הָיָה הַתִּירָא דְשִׁלְהֶבֶת וַא"כ דְתַנֵּי גַבֵּי תַחֲוּמֵי הַשִּׁלְהֶבֶת בְּכָל מְקוּם לֹאוּ שְׁאִין בּוֹ מִמֶּשׁ אֲלֵא מִשׁוּם דְלֹא קָנָה שְׁבִיתָה כָּלֵל וְע"כ טְרַחוּ הָאֲמוּרָאִים לֹמַר דְמַתְנֵי מוֹסְכָמַת עִם הַבְּרִייתָא וְהָעֵמִידוּהָ בְּאֲדוּיֵי אֲדוּיֵי וְלִכְּה פֶסֶק רַבֵּי כִּהָיָה בְּרִייתָא דְשִׁלְהֶבֶת אִין בְּהָ מִמֶּשׁ וְאֲתֵיא מַתְנֵי כְּפִשְׁטָה וּמִשׁוּם דַּאִין בְּהָ מִמֶּשׁ וְדו"ק: פְּרָק כ' הַלְכָה א' וְהִיָּה עָלֵיו מִשְׁאוּי פְטוּר וְכו' כְּתַב הָרַב הַמַּגִּיד דְאָסוּר מְדַאוּרֵיתָא אָבֵל.

הַרְמַב"ן ס"ל. דְהִלָּאוּ לֹא קָאֵי עָלֵיו כָּלֵל אֲלֵא עַל הַחֲרִישָׁה וְהַל"מ הִכְרִיעַ מְלִשׁוֹן רַבֵּי הַרְמַב"ן וְ"ל יַע"ש וְעֵינָן בְּפֶרֶק אֵלּוּ דְבָרִים דַּס"ו ע"ב דְמִשְׁמַע דְאָסוּר מְדַאוּרֵיתָא דַּהִק' שָׁם וְהִלָּא מְחַמֵּר וְתִי' כְּלֹאֲחַר יָד שְׁאִינוּ אֲלֵא מְדַרְבְּנָן וּפְרִיָּה כְּלֹאֲחַר יָד נְמִי נְהִי דְאָסוּרָא דְאוּרֵיתָא לִיכָּא אִיסוּרָא דְרַבְּנָן מִיָּהָ אִיכָּא יַע"ש בְּפִי רַש"י.

וְדוּק.

הַלְכָה ג' וְאִם מְכַר קוֹנְסִים אוֹתוֹ וְכו' וְאֲפִי' שְׁבוּר אִין מוֹכְרִין וְכו' הִנֵּה מְדַקְדוּק דְבָרֵי הַבֵּי יִרְאָה דָּאִם מְסַר שְׁבוּר אִין קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְהוּא הִפְּהָ פִי' רַש"י וְ"ל בְּרִישׁ בְּכוֹרוֹת גַּבֵּי בְּעֵינָא בְּהִמָּה לְעוֹנְבָרָה מְהוּ וְפִי' רַש"י אִם קוֹנְסִין אוֹתוֹ אִם לֹאוּ הָרִי מְבֹאָר דְשְׁבוּר לְרַבְּנָן קוֹנְסִין נִהְרִי הוּא בְּכָלֵל בְּהִמָּה גְּסָה דְאָמַר.

ר"ל דְמוֹכַר בְּהִמָּה גְּסָה קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְכו' וְכֵן נְמִי מִשְׁמַע הֶתֶם בַּגְמ' גַּבֵּי הָיָה בְּעֵינָא קְמֵיתָא דְמַבְעֵי לַר"י דְעוֹנְבָר הוּי שְׁבוּר אוּ לֹא. וְקָאֲמַר דְקָאֵי אֲבַהֲמָה שְׁהִיא לְפִיטוּמָא וּמַגּוֹ דְקִנְסִין לִיָּה אֲבַהֲמָה קִנְסִין אֲעוֹנְבָר הָרִי דְפִשְׁיטָא לִיָּה דְקוֹנְסִין אֲבַהֲמָה אָף שְׁאִינָה עֵיָקָר הַגְּזֵרָה אֲלֵא מִשׁוּם דְאֲתֵי לְאֲחִלוּפֵי וְכֵן הוּא גַבֵּי שְׁבוּר אָף רַבֵּי וְ"ל מְפָרֵשׁ הַבְּעֵינָא לְעוֹנֵן אִיסוּר אָבֵל קִנְסֵי אִין קוֹנְסִין אֲלֵא בְּעֵיָקָר הַגְּזֵרָה וְכַפְשֵׁט מְאָמַר ר"ל אָבֵל כָּל שְׁהוּא אֲסוּר מִשׁוּם דְאֲתֵי לְאֲחִלוּפֵי אִין בּוֹ קִנְסֵי וְהָא דְקָאֲמַר ר"י גַּבֵּי הַנּוֹתֵן לֹו בְּקַבְלָה אַעפ"י שְׁאִינוּ רַשְׁאֵי קוֹנְסִין אוֹתוֹ.

הוּא מִשׁוּם בְּכוֹר דַּס"ל דְחַיִּיב בְּבִכּוּרָה וְהָא. דְקָאֲמַר הַש"ס מַגּוֹ דְקִנְסִין.

ליה אבהמה קנסינו אענבר הוא בדרה דחניה בעלמא ולמסקנא כל דאסור משום דאתי לאחלופי לא קנסינו ויש הכרח לזה ממתני דקתני אעפ"י שאינו רשאי פטור ולא קנסינו ליה פדאוקמוה בגמ' וכיון דס"ל דפטור מבכורה לכה לא קנסינו ליה משום בהמה גסה פיון דאינו מעיקר הגזרה וכאמור ודו"ק: פירק כ"ג הלכה ו' ואסור להניח עלה של הדס וכו' עיין למהרח"א בס' מ"ק ע"ש ואני תמיה איך לא שלטו מאור עניהם בסמוך דנראה דין ז מ"ש רבי גבי זמורה קשורה בטפית שמא יקטום ופי' רש"י ז"ל דמתוך.

שהיא רבה נוחה לקטום יעו"ש וצ"ע. הלכה י"ד שזה דומה למקדיש אותם פירות שהפריש וכו' ויש לדקדק דזה הטעם לא הוזכר בגמ' ומ"ל לבדות מלבדו ונ"ל דסמך על מ"ש בפ"ק דביצה ד"ו אמר.

רבי מי לא מודה שמואל שאם קרא שם שאסור לזרים ומפרש. רבי דהטעם הוא משום דהוי פמקדיש פיון דנאסר לזרים דאם לא פן מאי איסורא איכא פיון דאין בו משום מתקן ופי' רש"י לא ניחא ליה פיון ודלא דמי לאין מגביהין דהוא ממש מתקן וכיון דרבי ז"ל פסק פאבוה דשמואל בהל' יו"ט לכה הוצרך להאי טעמא ודו"ק: הלכה י"ו לא יטלם בשבת וכו' וק' דבפ"ט מהל' מעשר פסק.

היא דהתנה מע"ש מפריש בשבת ואוכל ומפח קו' אוקמוה בירושלמי דפי' דמתני' לא יטלם כדי ליתנם לכהן וכן פי' רבי ז"ל בפי' המשנה וס"ל דאין מוליכין את התרומה לכהן בשבת וכיון דפסק בפ"ד מהלכות יו"ט דין כ"ו דמוליכין כב"ה ואיך פסק פאן כב"ש ונ"ל דהירושלמי לשיטתיה אגיל דהביא בפ"ק דביצה סבר ר' יאודה דבתרומה כ"ע מודו דאין ומוליכין וקאמר שתם דאף דהתנה מע"ש אין מוליכין אף לדידן דקי"ל כר"י דפליגי בתרומה לכהן פסק כב"ת דמתירין ובשבת החמירו משום דאיכא איסור הוצאה מש"א פן בי"ט ועוד אפשר לומר דדוקא התם דהנפשו מש"ה מוליכין אבל הכא פיון דלא הוה פרושו אינו נוטלם כדי להוליכם והש"ס דהביא פלוגת' דב"ש וב"ה הוא לומר דאיכא איסור בהולכה ואין ה"נ דאף ב"ה מודו בזה ודלא פהמפרש שם שכתב דהפרשה מותרת והא דפס' בפ"ט מהלכות מעשר דמפריש ואוכל היינו משום דלא קבע לו מקום וקי"ל דאין ברירה כמ"ש רבי בפי' המשנה יעו"ש אבל הכא דקבע לו מקום כמ"ש דידועים לי לכהן פתב דלא יטלם אלא דבאמת מסתמיות דברי רבי ז"ל נראה דאסור ליטלם פלל דאל"כ הו"ל לומר כדי ליתנם פיון דפי' בירושלמי פה בפי' דמתני' גם מהא דכתב אפי' ייחד מקומן קודם השבת אינו ענין להולכה פלל פיון דמותר להפרישו אבל אם הוא לענין הפרשה חידושה אמת לאשמועינן אף דמיוחד אינו נוטלו פלל: אשר ע"כ נ"ל דס"ל לרבי זל פיון דלא הוי תקון לעולם דלדידיה הוא דהוי מתקן משום דמכיר קביעותיה אבל לאחריני לא הוי מתקן ולכהן אסור ליטלם פלל וכן ראיתי שהוא מבואר בירושלמי פ"י דמאי דאמרי' שם א"ר זירא הדא אמרה טבל שיש עליו תנאי מותר לטלטלו פיצד הוא עושה נותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר ואם איתא אמאי אינו מפרישו מ"ש מטבל של תאנים דתני שם ופסקו הר"מ בפ"ט מה' מעשר דמפריש ואוכל אלא ודאי דהתם מירי שקרא שם בלא קביעות מקום ולכהן צריך להפריש משום דאין ברירה וכמ"ש רבי בפי' המשנה אבל הכא דמירי דקבע לו מקום לכהן אסור להפריש

כִּינּוּן דִּיכּוּל לְאָכוּל מִצַּד הָאֲחֵר וּלְכַף אֲמַר נוֹתֵן עֵינָיו בְּמִקְצָתוֹ שְׂיִכְרִי מְקוּם קְבִיעוּתוֹ וְאוֹכֵל אֶת הַשָּׂאֵר.

וְהִירוּשְׁלָמִי דפ"ד דְּדַמְאֵי דְמוֹקֵי לְהַךְ מִתְּנִי לְעֵנְנֵן הוֹלְכָה וּכְב"ש נ"ל דס"ל דְּהִלְכָה כר"י דְּפָלִיג עִם רְשָׁב"א בַּפ' נוֹטֵל וְהוּבָא בִירוּשְׁלָמִי בַּפ"ב דְּעַרְלָה דס"ל דְּמַעְלִין אֶת הַמְדוּמָע כְּאֶחָד וּמֵאָה אַף דְּשִׁינָה לִיתָן עֵינָיו בְּצַד זֶה וְכו' וְהֵינּוּ דְלֹא חָשִׁיב לִיהָ תִּיקוּן אַף דְּהוּי מְתִקֵן לְעוֹלָם וּלְכַף מוֹקֵי לְמִתְנִי לְעֵנְנֵן הוֹלְכָה: וְנִלְע"ד דְּהִכִּי פְּנֹת רַבִּי בַּפ"י הַמְשֻׁנָּה דְּדַמְאֵי דְּמַעְיָקְרָא פִּי כְּפִשְׁטָא דְּמִתְנִי דַּפ"י שְׁלֵא יִטְלֵם כָּלֵל וּלְכַף כ' הַךְ חִידוּשָׁא אַף שְׁהֵם יְדוּעִים וְאַח"כ כ' וּבְאָרוֹ בַּגַּמ' וְכו' כְּאֵלּוֹ אֲמַר אָכֵל בַּגַּמ' בְּיָאָרוֹ לְהוֹרוֹת דְּבִירוּשְׁלָמִי אוֹקְמוּהָ לְעֵנְנֵן הוֹלְכָה מִשׁוּם דס"ל דְּאֵין מוֹלִיכִין בְּשַׁבָּת.

אָבֵל קי"ל דְּמוֹלִיכִין כַּב"ה וְהוּיָא הַמְשֻׁנָּה כְּפִשְׁטָא לְעֵנְנֵן הַפְּרָשָׁה וּלְכַף בַּעִי לְמוֹדִים שְׁלֵא יֵאמְרוּ תְרַם בְּשַׁבָּת וּלְכַף הַזְּמִינּוּ אָבֵל לַפִּי הִירוּשְׁלָמִי הוּי חֲשִׁשָׁה מִשׁוּם מוֹלִיכִין וְאָסוּר אַפִּי בְּבִיתוֹ וּכְמ"ש הַתּוֹס' בַּפ"ק דְּבִינְיָה יַעו"ש וּמ"ש שְׂיִסְבְּרוּ הָעוֹלָם שְׁהוּא תְרַם בִּיו"ט תְּפָסוּ עֵיקָר הַגְּזֵרָה דְּהָא דְּאֵין מוֹלִיכִין הוּא מִשׁוּם דְּאֵין מַגְבִּיהֵן תְּרוּמָה בִּיו"ט: פָּרָק כ"ה הִלְכָה ג' כָּל פְּלִי שְׁמֵלְאֲכָתוֹ לְתַתְר וְכו' כ' ה"ה ז"ל דְּאַף בְּמֵלְאֲכָתוֹ לְהִתְר לֹא הוּתֵר אֲלֵא מִחֲמָה לְצַל אָבֵל שְׁלֵא לְצוֹרְךָ כָּלֵל אָסוּר יַעו"ש וְיֵשׁ לִי לְהַבִּיא רֵאִיָּה לְזָה מְדַאֲמְרִי בְּרִישׁ מְפָנִין דַּק"ח גַּבִּי בַר אֲוֹנָא דַר"ח דְּקֵאֲמַר לְהוּי חֲסָרוֹן פִּיס קַחְזִינָא הֵכָא וְכִינּוּ דס"ל דְּמִתְר לְטַלְטְלָה דְּחִזִּי לְאֲנֻמְצָא אַמְאֵי אִינְצִטְרִיף לֹמַר חֲסָרוֹן פִּיס וְכו' אֲלֵא וְדַאי שְׁלֵא לְצוֹרְךָ אָסוּר יַעו"ש וְדִלָּא כְּהַר' מַחְנֵה רְאוּבֵן אַף ט"ל ע"ב שְׁכ' דְּאֶפִּילוּ שְׁלֵא לְצוֹרְךָ כָּלֵל מִתְר יַעו"ש וְדו"ק.

הִלְכָה כ"ד נוֹתֵנִין כְּלִי תַחַת הַדְּלָף וְכו' הִנֵּה הַטּוֹר תְּמָה עַל רַבִּי בְּמָה שְׁפָסַק דְּוּקָא בְּרֵאִוִי דְּלֹא אוֹקְמוּהָ בַּגַּמ' הִכִּי אֲלֵא לַר"י וְלִית הִלְכָתָא בְּנוֹתִיָּה עַכ"ל יַעו"ש וְחִימָא עֲלִיו שְׁהַרִי בַּגַּמ' בְּפָרָק פִּירָה הַעֲמִידוּ מִתְנִי בְּרֵאִוִי לְמ"ד אֵין מְבַטְלִין כְּלִי מֵהִיכְנוּ דְּהִילְכָתָא בְּנוֹתִיָּה וְנ"ל דס"ל לְהַטּוֹר ז"ל דְּהַךְ סוּגְיָא דַּפ' פִּירָה לֹא אֲסִיק אַדְעֵתִי הָא דְּתַנִּי בַּפ' מִשְׁלִין דָּאֵם נִתְמַל' הַכְּלִי שׁוֹפָף וְשׁוֹנָה דְּמִשְׁמַע מִינָה דְּמִתְר בְּטִלְטוּל וְהוּא ס"ד דְּאָסוּר בְּטִלְטוּל וּלְכַף הַק' עַל רַב יוֹסֵף דְּאָמַר אָסוּר לְבַטֵּל כְּלִי מֵהִיכְנוּ וְהוּצָרָה לְאוֹקְמָה בְּדִלְף הַרְאִוִי אָבֵל אַחַר דְּתַנִּי בַּפ' מִשְׁלִין הַךְ דְּשׁוֹפָף וְשׁוֹנָה דְּמִשְׁמַע מִינָה דְּמִתְר בְּטִלְטוּל אֵין צָרִיף לְאוֹקְמָה בְּדִלְף הַרְאִוִי דַּע"כ הַךְ דְּקַתְנִי שׁוֹפָף וְשׁוֹנָה הוּא בְּדִלְף שְׁאִינּוּ רְאוּי וְאַתָּא לְאַשְׁמוּעֵינּוּ דְּשׁוֹפָף וְשׁוֹנָה וְלֹא הוּי עוֹשֶׂה גְרָף שֶׁל רְעִי לְכַתְחִילָה כִּינּוּ שְׁנַתְבַּטֵּל הַכְּלִי כְּבָר וְנַעֲשֶׂה גְרָף אָבֵל אִם אֵינְרִי בְּדִלְף הַרְאִוִי קִשָּׁה דְּמֵאֵי לְמִימְרָא כִּינּוּ דְּמִים רְאוּיִים הֵם וְהַכְּלִי עֲצָמוּ בַר טִלְטוּל הוּא פְּשִׁיטָא דְּמִתְר לְשַׁפְּנָה וְלִשְׁנוֹת אֲלֵא וְדַאי דְּאֵינְרִי אַף דְּאֵינּוּ רְאוּי.

אַף בְּאַמְת לְהַרְמַב"ם דְּמִפְרֵשׁ הַךְ דְּשׁוֹפָף וְשׁוֹנָה אֵינְרִי בְּדִלְף הַרְאִוִי ק' דְּמֵאֵי לְמִימְרָא וְאַפְשָׁר לֹמַר לְדַעַת רַבִּי דְּבָא לֹמַר דְּוּקָא בְּנִתְמַלָּא הַכְּלִי דְּלֹא לִיפִישׁ בְּהַלּוּכָא: עוֹד נ"ל דְּהַטּוֹר מְפָרֵשׁ דְּהַמְקָשָׁה עַל רַב יוֹסֵף ס"ל דְּקוֹדֵם נְתִינַת הַכְּלִי הִנֵּה הַדְּלָף אֵינּוּ רְאוּי וּמְבַטֵּל כְּלִי מֵהִיכְנוּ וְהַמְתַּרְץ תִּי לֹו דְּבַעַת נְתִינַת הַכְּלִי הִנֵּה הַדְּלָף רְאוּי וְאַף שְׁהִיָּה אַח"כ אֵינּוּ רְאוּי לִית לֹן בַּה כִּינּוּ שְׁנַתְבַּטֵּל מִמִּילָא וּלְכַף קַתְנִי בְּבִרְיָתָא דָּאֵם נִתְמַלָּא הַכְּלִי שׁוֹפָף וְשׁוֹנָה וְכָאֲמוֹר: וְהִנֵּה ה"ה תְּמָה עַל רַבִּי מְעוֹבְדָא דְּבִי רִיחִינָא וּמְרֹן ז"ל תִּי עַל רַבִּי דְּאַבְיִי לֹא חֲזַר בּוֹ אֲלֵא אֲנִינּוֹת וְכו' יַעו"ש וְק' דַּמְנ"ל לְרַבִּי לְפָרֵשׁ הִכִּי וְנ"ל דְּרַבִּי סָמַךְ עַל מֵאֵי

דאָמרינון בַּסּוֹף פֶּרֶק נוֹטל גַּבִּי תַמְרֵי דְפֶרֶסְיִיתָא מְטַלְטֵל לְהוּ אַגַּב לְקַנָּא דְמֵיָא ר"ה עֶבֶיד
לְהוּ גֵרָף שֶׁל רַעִי וּמַהֲדַר לִיהַ ר"א וְכִי עֶבְדִּי גֵרָף שֶׁל רַעִי לְכַתְחִילָהּ וּפִי' רַש"י עוֹשֶׂה
אוֹתָם צְבוּרִים כְּדִי שְׂיִתְמָאֶסּוּ וְזוֹרֵק אוֹתָם וְהָרִי מִמֶּשׁ דְּמֵיָא לְהַךְ דְּרַבָּה דַּפ' מִשְׁלִין דַּא"ל
הַנּוֹחַ פּוּרִינְךָ לְהַתָּם כְּדִי שְׂיִתְמָאֶסּוּ וְאַפִּי' הָכִי קְאָמַר ר"א דְאָסוּר גַּם רַבָּה דְהַנְצֵרָךְ שֶׁם
לְקַנָּא דְמֵיָא וְלֹא עֶבֶיד כְּשִׂיטְתִּיָּהּ מְוַכְרַח לְזוֹמֵר דְהַדַּר בֵּינָה מְדַאבְּנִי וְאִין לְחַלֵּק דְהַתָּם
דְאֶפְשֵׁר בְּלִקְנָא דְמֵיָא הַתָּם נְמִי אֶפְשֵׁר ע"י דְבָר אַחַר וְלִיכָא פְּסִידָא כְּנ"ל.

פֶּרֶק כ"ה הֶלְכָה י"א וְכִלִּי הַצָּוָאָר מוֹתֵר לְטַלְטֵלָן בְּשֶׁבֶת וּק' הָא אָמְרִי' בַּפ' מִשְׁלִין דַּכ"ח
א"ש גֵרָף שֶׁל רַעִי מְוֹתֵר לְהוֹצִיאָו לְאַשְׁפָּה וּכְשֶׁהוּא מְחַזִּירוֹ נוֹתֵן בּוֹ מִים וּמְחַזִּירוֹ וּפִירַש"י
וּמְוַקְצִין מְחַמַּת מֵיָאוּס הֵן וְאִי לֹא אַגַּב מֵיָא לֹא מְצִי לְטַלְטֵלִינְהוּ וְא"כ אִיךָ סָתֵם רַבִּינוּ
וּמַתִּיר לְטַלְטֵלָם וְעֵלָה בְּדַעְתִּי ל' דְשִׁמוּאֵל ס"ל כְּרַב אֶחָא דַּס"ל בַּסּוֹף פ' מִי שֶׁהֶחֱשִׂיךְ
דְהֶלְכָה פֶּר"ש בְּמִוֶּקְצָה לְגַר מְחַמַּת מֵיָאוּס וּלְכַךְ לֹא הִתִּיר לְטַלְטֵלוֹ פִי אִם אַגַּב מֵיָא אִיךָ
לְדִידוֹן דְקִי"ל כְּרַבָּנוֹן שֶׁם דְמִקְיִלִי לְכַךְ סָתֵם לְהִתִּיר וְתַבְלִין מְצִאֲתִי לְזֶה מְהֵא דְאָמְרִי'
בְּבִיזָה דַּכ"ח ע"ב שְׁפוּד שְׁצָלוֹ בּוֹ בְּשֵׁר אָסוּר לְטַלְטֵלוֹ וּפִירַש"י מִשּׁוּם דְנִמְאָס וְהַקְשׁוֹ
הַתּוֹס' שֶׁם מְדַשְׁמוּאֵל דַּס"ל כַּב"ש דְלִית לִיהוּ מְוַקְצָה וְתִירְצוֹ לְאַחַר מְלַאכְתּוֹ אִין תּוֹרַת
כְּלִי עֲלִיו לְכַךְ יֵשׁ תּוֹרַת מְוַקְצָה עֲלִיו וְלְכַאֲוָרָה לֹא תִירְצוֹ כְּלוּם דְכִינוֹן דְמִינוּחַד לְאוֹתָהּ
מְלַאכָה אִיךָ שְׁאִינוֹ עוֹשֶׂה מְלַאכָה אַחֲרַת הָיִ תּוֹרַת כְּלִי עֲלִיו כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּשֶׁבֶת דַּכ"ו
ע"ב ד"ה וְכִי ע"ש אֶלָּא וְדַאי גֵרָאָה דְכּוֹנְנָתָם הִיא פִּינוֹן דְלַאחַר מְלַאכְתּוֹ גִּמְאָס כְּמוֹ
שְׁפִירַש"י וַס"ל כְּרַב אֶחָא דְלֹא קִי"ל כַּר"ש בְּכִלִּי מֵיָאוּס וְהִינְנוּ דְדַקְדְּקוּ בְּלִשׁוֹנָם וְכָתְבוּ
וּלְהָכִי אוֹסֵר שְׁמוּאֵל וְכו' וְלְכַאֲוָרָה הוּא שְׁפַת יֵתֵר דְבִיב עֲסִיקִינוּ אֶלָּא לְאוֹרִי' לֹן דְקוֹשְׁיִית
רַבִּינָא בְּמִקוּמָה עוֹמְדַת דְהוּא ס"ל דְקִי"ל כַּר"ש אִיךָ בְּמִוֶּקְצָה מְחַמַּת מֵיָאוּס וַס"ל הִבִּיא
מִשּׁוּם ת"י דְמַתְרַצִּי נְמִי קוֹשְׁיִית רַבִּינָא וּלְכִי הָאָמוּר לִיתָא אִיךָ מְדַבְּרִי הַרְמַב"ם דְלֹא הִבִּיא
הַךְ דִּינָא דְשְׁפוּד שְׁצָלוֹ בּוֹ בְּשֵׁר מְוֹתֵר לְטַלְטֵלוֹ מִיַּדִּי דְהוּא קוּץ בַּר"ה כְּרַבִּינָא מְשַׁמַּע כְּמוֹ
שְׁכַתְבַּתִּי דַּס"ל כְּהַתּוֹס' דְלֹא הַנְצֵרָךְ רַבִּינָא לְהַךְ טַעְמָא אֶלָּא לְשִׁמוּאֵל דַּס"ל מְוַקְצָה מְחַמַּת
מֵיָאוּס אָסוּר אָמְנָם לְרַבִּינוֹן דַּס"ל דְקִי"ל כַּר"ש אִיךָ מְחַמַּת מֵיָאוּס מְוֹתֵר לֹא הַנְצֵרָךְ לְהִבִּיא
זֶה הַדִּין פִּינוֹן דְכֶסֶק כָּאֵן כְּלִי מְוַקְצָה מְחַמַּת מֵיָאוּס מְוֹתֵר אַח"כ רְאִיתִי לְהַרְבֵּי ב"י סִי' ש"ח
שְׁפִי' בְּכּוֹנְנַת הַתּוֹס' דְמִיַּרִי שְׁאִינוֹ מְינוּחַד לְכַךְ וְהַעֲיָקוּר חָסֵר מִן הַסֶּפֶר גַּם כְּתַב מִשּׁוּם ר"י
וַס"ל וַס"ל דְמַאחַר שְׁאִינוֹ עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה כְּלִי אֶלָּא מַעֲשֶׂה קוּץ בְּעַלְמָא לֹא הִבִּינוּ שְׁלֹא לְצוֹרְךָ
גּוֹפּוֹ וְכֵן גֵרָאָה סַבְר' וּבּוֹדַאי הָכִי סוֹבְרִים ת"י וַס"ל וּלְכַךְ כְּתַבּוּ דְאִיךָ קוֹשְׁיִית רַבִּינָא
מִתְרַצָּא בְּהָכִי.

אֶלָּא מַעֲתָה ק"ל עַל הָרִי"ף וְהָרָא"ש וַס"ל בַּפ' מִשְׁלִין דְהִבִּיאָו הַךְ מִיַּמְרָא לְהֶלְכָה פִּינוֹן
דְקִי"ל כְּרַבִּינָא דְאִיךָ מְחַמַּת מֵיָאוּס מְוֹתֵר וְאַפְשֵׁר ל' פִּינוֹן דְבִי"ט קִי"ל כַּר"ש דְאָסֵר מְוַקְצָה
לְכַךְ הִבִּיאָו הַךְ דִּינָא דְשִׁמוּאֵל אֶלָּא דְעַדִּין קָשָׁה עַל הַטּוֹר דְהִבִּיאָו בְּשֶׁבֶת בַּסִּי' ש"ח ע"ש:
פֶּרֶק כ"ו הֶלְכָה ט"ו אוֹצֵר שֶׁל תְּבוּאָה וְכו' עֵינֵן לַה"ה וְלַהֲר' כ"מ שְׁכ' דְרַבִּי' מְפָרֵשׁ הַךְ
כְּרִיזְתָא דְקַתְנִי אִין מַתְחִילִין בְּאוֹצֵר אִיַּרִי לְדַבֵּר הַרְשׁוֹת ע"ש וּמַעֲתָה מ"ש רַבִּי' אֶלָּא
נְכַנְס וְיוֹצֵא בּוֹ וְעוֹשֶׂה שְׁבִיל בְּרַגְלִיו קְאִי הָרִישׁ דִּינָא דְלְדַבֵּר הַרְשׁוֹת וְכו' וְהוּא תְמוּזָה
דַּא"כ אִמְאִי נְקַט בְּרַגְלִיו דְמִשְׁמַע מִשּׁוּם אִסּוּר מְוַקְצָה וְכְמוֹ שְׁפִי' רַש"י גַּם מֵאִי מְקַשָּׁה
הַש"ס כְּלָל וְהָא אָמְרַת רִישָׁא וְכו' דְלַפְנוֹת הוּא דְטִירְחָא יִתְרָה הוּא דְאָסִיר אֶבֶל לְעִשׂוֹת
שְׁבִיל כְּדִי שְׂיִכְנֵס וְיוֹצֵא לְעִשׂוֹת צְוֹרְכֵי יו"ט וְדַאי מְוֹתֵר וַס"ל דַּמ"ש וְנְכַנְס וְיוֹצֵא הוּא קְאִי

למ"ש ולא יכבד קרקעותו של אוצר דר"ל דהוא פ"י שלא יגמור את האוצר דהינו דצריף להניח תבואה על קרקעית האוצר שלא יראה הקרקע ועלה קאמר אלא עושה שביל פרגליו אף דנראה קרקעית האוצר לא תינשי לאשוויי גומות פיון דאינו אלא דרוך מעבר ולא חששו אלא דרוך מקום קביעותו ונצא לרבי דין זה מהא דכתבה הרי"ף זל בהלכותיו אף שהיא סתמו כר"י דס"ל מן קצה דנ"ע לדין דלא יגמור את האוצר דמותר לעשות שביל וקאמור: ועל מ"ש הרמב"ד ז"ל ת"י ה"ה ז"ל דרבי אית ליה גירסת ר"א דלא גרים ואפי' טובא ע"ש ולא ראה מ"ש רבי בפי המשנה דגריס ואפי' טובא דכ' על דרוך הרבוי ואפי' מניין גדול ע"ש.

ובעיקר קושיותו אני תמיה פיון דאוקמיה בגמ' אליבא דר"ח דהכל לפי האורחים א"כ ליכא נפקותא לדינא בין ר"ח לשמואל אלא דר"ח דס"ל כר"י ניחא ליה דתיקו מתני' פותיה ולכך פ"י רישא דמתני' בלא יגמור פי היכי דתייתי סיפא כר"י ושמואל דס"ל כר"ש פ"י רישא דמתני' פדאמרי אינשי פי היכי דתיקו לסיפא בלא יגמור כר"ש ומעתה צ"ל דזהו בכלל בעיית הגמ' דמביעי לר"ח אי מנינא דמתני' אפי' טובא ואיכא נפקותא לדינא בין ר"ח לשמואל או דילמא דהכל לפי האורחים וליכא נפקותא כלל וקאמור ולומר דפליגי בהפנאה אפי' לאדם אחד דלר"ח דוקא ארבע או ה' ולשמואל אפי' טובא זה לא ניתן ליאמר דאין לה טרחא יתירה יותר מזו גם מפ"י רש"י נראה דלא שרינו אפילו טובא פי אם לצורך ע"ש גם מפ"י רבי בפ"י המשנה משמע אף לשמואל לא שרינו להפנות לאדם אחד אלא דוקא ד' וה': איברא מהרי"ף ז"ל שהביא פלוגתא דרבנותא ל דאיכא מ"ד כר"ח ואיכא מ"ד כשמואל נראה דס"ל כהראב"ד ז"ל דפליגי אף באדם אחד דר"ח ס"ל דדוקא ד' וה' ושמואל ס"ל אפי' טוב' וכן ראיתי להתו' בפ' בנות פותיים דל"ז ע"ב ד"ה ארבעים ובפ' במה אשה ד"ס ע"ב בד"ה השתא דס"ל דלשמואל אפי' באדם אחר מותר לפנות אפי' טובא ולא תיניש לטרחא יתירה ומעתה אפשר להעמיס בדברי רש"י מ"ש בדשמואל ואם יצטרף ליותר יפנה יותר ר"ל ואם יש לו נחת רוח לפנות יותר יפנה אף מדברי רבי בפ"י המשנה מבואר להדיא דמאי דקאמר שמואל אפי' טובא ר"ל אם יצטרף לפנות לפי האורחים יפנה כפי מה שצריף ואפי' טובא: וכן ראיתי להר' המאירי ז"ל בשיטתו למס' שבת שיר' מדבריו פדעת רבי שכ' ז"ל ד' וה' קופות שהתנוו לפנו' לא התנוו לאד' א' אלא הכל לפי האורחי' ולר"ח אף בכמ' אורחים אינו מפנה יותר ולשמואל מפנה יותר הכל כמו שצריף לו פן נראה ממה שעזמר ר' את כל השדה וכו' יע"ש.

ונראה שפרש הבעיניא לשמואל דס"ל דארבע ונחמ' דקתני הוא פדאמרי אינשי דפירושו שאין גבול למט' דר"ל כפי שצריף מא' ועד חמשה אבל יש גבול למעלה דלא הותר לפנות יותר מחמשה ואפי' איכא טובא או"ד כשם שאין גבול למטה פן אין גבול למעלה והאי דקאמר שמואל ד' וה' פדאמרי אינשי הוא למעלה גמי וכאלו אמר ואפי' טובא גמי משום דלא אמר שמואל אלא ד' וה' פדאמרי אינשי ותו לא וכן ר"א כמ"ש ה"ה ז"ל וכמו שהביאה ה' ז"ל לעיל אף לר"ח דס"ל דמתני' בדוקא קאמר דבא לומר ד' מאוצר קטן וכו' ליכא למביעי כלל ואהא מהדר ליה מדעזמר ר' וכו' מוכרח הוא דמפרש שיעורא דמתני' כשמואל ולר"ח לית ליה הך שמועה דר' או אפשר דדחק עצמו בפ"י דמתני' דלא כר' פי היכי דתיקו מתני' אליבא דהלקתא כר"י וכן מבואר בדבריו ז"ל עצמו

לעיל שפכת ויש פוסקים כשמואל מתוך שהעמידה פר"ש וכן נ"ל ממה שאמרו ועימר ר' את כל השדה כולה ע"ש: ומ"ש הרב לעיל יש פוסקים כר"ח וכו' ומשום סוגיא דשמעתא שאמרו הני ד' וה' קנפות וכו' הוא קאי על הך בעיא דקאמר הני ד' וה' קנפות אין טפי לא וכו' דהיא לא אתיגיא אלא כר"ח דלשמואל לא נחית תנא למניינא כלל אלא בהשאל אתמר וכן מדוקדק בדברי הרב שפכת הני ד' וה' קנפות וכו' דהך בעיא אתריתי דהיא אליבא דשמואל לא נזכר שם קנפות דלאו אמתני קאי אלא המימרא דשמואל ד' וה' כדאמרי אינשי דלא הוזכר שם קנפות והא דלא מבעיא ליה אר"ח דס"ל דוקא ד' וה' אפי' אורחין טובא אי מפנה גברא אכולהו או כל חד לנפשיה משום דכיון דלדידה ה' וד' לא הוי טרחא כי אם יותר מד' וה' ודאי לית לן לספוקי דהא דאין מפנה אחר ד' וה' הוא משום דלא צריה אכל היכא דצריה כגון אינשי טובא שפיר דמי.

ולע"ד נראה דהכרח הרב לזה מדקתני מפנין אפי' ד' וה' קנפות מפני האורחין דאף דאורחין טובא יתבינו להו הך שיעורא דקים להו לרבנן דהך שיעורא לית ביה טרחא ואמטו להכי אף לשמואל ל"מ להו להגמ' אי גברא לכולהו אי כל חד לנפשיה אלא עד שנאמר דהכל לפי האורחין דכיון דלית ביה שיעורא ודאי הוי טרחא לחד גברא או נאמר דאף דהוי טרחא יתירה שרי רבנן לכבוד האורחין דלאו מדרה כבוד האורחין דמפנו לנפשיהו.

אף דעת התוס' ז"ל ס"ל דכיון דלאדם אחד לא שרו להו ד' וה' הוי טרחא לגביה ולכך הוכיחו מדלא מ"ל להש"ס להך ס' דד' וה' דוקא אפילו לאורחין טובא אי חד גברא מפנה לכולהו או לא משמע דלאדם אחר מותר בד' וה' ע"ש אלא דבאמת דהכי משמע בפרט משילין דאמרי התם ואמר ר"י פאותה ששנינו מפנין ד' וה' קנפות ואי מתני דקתני מפני האורחין דוקא קתני פדעת הר' המאירי מאי ראיה להתם דאיירי ליחיד ואין לומר דמ"מ מיתי ראיה אף דלא דמו פנין דסתם לן תנא התם וסמך על השיעור דמזכיר גבי שבת דאם כן אמאי לא זכרו שם הש"ס בבעיא שלו לחלק ביניהם האי חילוק' דוקא התם משום דאורחין טובא ומהתימא על התוס' ז"ל שלא הביאו ראיה מהתם וצ"ע איך שיהיה לס' הרב המאירי ז"ל צ"ל פונת הבעיא דמבעיא לשמואל אפילו אורחין טובא לא שרי אלא ד' וה' דוקא א"כ ליכא נפקות' לדינא בין ר"ח לשמואל וכמ"ש לדעת רבי'.

ואף אם נאמר דרבי' חזר מפירושו וס"ל כהגאונים דפליגי לדינ' אפ"ל דפס' כר"ח לגמרי כמשמעו לשון הרי"ף ולא ידעתי דעת הראב"ד בזה שכ' דפס' כשמואל גם ה"ה ז"ל דהודה לו בזה מאיזה משמעות מלשון רבי' להוכיח זה דאי משום דפסק כר"ש לאו משום שמואל הוא דהלכה רונחת היא בפרק מי שהחשיף וכתבה הרי"ף ז"ל ואין לומר דאי לאו שמואל הו"א דלר"ש יגמור כל האוצר ולא חייש לאשוויי גנמות דזה לא שייך כלל בפלוגתא דר"י ור"ש במוקצה ופסק רבי' כר"ח משום דר"י בריש פרק משילין ס"ל כר"ח וכדמשמע מהש"ס שם דקאמר בתר הכי ולשמואל דאמר מאי אכל לא את האוצר וכו' מבואר דעד השתא איירי לר"ח ושוב ראיתי להרב"ן ז"ל בס' המלקחיות שפכת בדברי ושמחתי.

וראיתי להרב שלטי הגבורי שכ' וז"ל ואיכא מאן דפסק כר"ח דאם לא התחיל באוצר כבר להסתפק וכו' שאסור לפנותו משום מוקצה וכו' ע"ש והוא תמוה דמעולם לא עלה

על שום דעת לפסוק כר"י במוקצה משום דר"ח אחר שנקבעה הלכה כר"ש בש"ס בפרק מי שהקשיף גם הר"י ה' התם פסק הלכה כר"ש בלי שום חולק וצ"ע.

וראיתי בירושלמי בפרקין מהו לפנות מן האוצר פסדר הזה נשמענה מן הדא ושון שלא יגע באוצר אבל עושה שביל ונכנס ויוצא ופלי הרב ק"ה דממתני דקתני אבל לא את האוצר פלי שלא יגמור וכו' והוא תמוה דממילא משמע דמתחילין ונ"ל דמבעיא ליה לרשות ומפני האורחים וכו' אורחא דמלתא נקט ומשני דקתני ושון שלא יגע וכו' דבין ר"י ור"ש מודו דלרשות אסור וא"כ הא דקתני אבל עושה בו שביל אתאן לר"ש ואתניא הברייתא בפשטה אף לפי הברייתא דהובאה בש"ס דקתני אין מתחילין באוצר דמשמע אם התחיל מבע"י מותר מוכרח לא אתניא אלא כר"י ולכך העמידו ה' דעושה בה שביל ברגליו וכו' וכן מבואר בפרק המביא דה' ברייתא דאין מתחילין באוצר תחילי היא ר"י ולא ר"ש ותגדל התימה על ה"ה ועל מרן ז"ל.

הלכה י"ו ואת הסדר מפני שהוא מאכל ליונים וכו' עיין מ"ש מרן ז"ל דרבינו פסק כרשב"ג משום דהלכה כמותו במשנתנו וכו' והוא תמוה דסמוך ונראה כת' רבי' ולא את הלוח הפך רשב"ג והעיקר כמ"ש הר"ן ז"ל דלכך לא הקשו בגמרא מרבנן דרשב"ג דמתני ארבנן דרשב"ג דברייתא ודוק.

שם ומטלטלין בשור חי בין תפל בין מליח מפני שראוילאדם וכו'. ק' דבגמרא קאמר שאני בר אנווא דחזי לאומצא אבל בשור תפל לא חזי לאומצא ואף דאמרין בכולין די"ד וט"ו השוחט בשבת מותר לבריא לאוכלו באומצא מ"מ לא הוי דרוך אכילתו בכך להתירה בטלטול ודכונסה אמרי' בביצה בפרק אין צדין גבי בהמ' מסופנת לא ושחוט אלא אם פן יש שהות לאכול כזית צלי וכן פסק הרמב"ם בפרק א' מהלכות יו"ט ודלא כר"ע דמתיר הואיל וראוי לאוכלה באומצא פניו דלא הוי דרוך אכילתו לא מקרי ראוי ואפשר דוקא התם דלא מחלל יו"ט כי אם לצורף שמחת יו"ט ונאומצא לא הוי שמחת יו"ט ונראה דרבינו גריס כגירסת הר"י דפלוגתא דר"ה ור"ח הוא בכשר תפוח וס"ד דמק' דהא דקאמר בשור חי כ"ע מותר מיירי במליח אבל תפל אף דחזי לאומצא פניו דלאו אורח' אין להתיר טלטול בשבילו והיינו טעמא דהתיר ר"ה הוא משום דחזי לחייה או לכלבים אבל ר"ח ס"ל כר"י דאית ליה מוקצה ולכך פניו דנתפח ביום השבת הו"ל נולד ולכך הקש' לו מהך דבר אנווא דהתיר לטלטלו משום דס"ל מוכן לאדם הוי מוכן לכלבים והיינו כר"ש ואהא תי' לו דכ"ע ס"ל פניו דראוי לאדם ע"י אומצא מותר לטלטל ולכך התיר ר"ח הך דבר אנווא משום דחזי לאומצא ומעתה הך דבשר חי אתניא בפשטא אפי' תפל אף עדיין קשה לס"ד דמק' אדמפלגי בתפוח ליפלוג בתפל וי"ל כמ"ש ה"ה ז"ל משם הרשב"א בסמוך גבי סדר דמדוי דחזי לאיניש לא משרי ליה לכלבים אף לר"ש ולכך בשור תפל לכ"ע אסור אי לאו דחזי לאומצא.

אלא דבאמת ק"ל דמניין להם האי סברא בר"ש דהאי סברא דמוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבי' ליתא בגמ' אלא אליבא דר"י דס"ל דאם נתגבלה בשבת אסורה משום דשעה שהיא ראוייה לאדם כשהיא בחיים אינה עומדת לכלבי' דכל מדוי דחזי לאיניש לא שרי לכלבי' אבל לר"ש דס"ל דאף דנתגבלה בשבת מותרת היינו משום דבשעה שהיא ראוייה לאדם ראוייה היא לבהמה נמי ועיין בפ' רש"י בביצה ד"ו ד"ה מוכן ובפ' רש"י בפרק

מי שְׁהַחֲשִׁיף בְּמִשְׁנֵה מַחֲתָכִין וְכו' ע"ש גַּם מֵהַתּוֹס' ו"ל דְּפָרֵק מִפְּנֵין בַּד"ה בְּשֵׁר תַּפּוּחַ מְבֹנָאָר דְּהָד סְבָרָא לִיתָא אֲלָא לר"י מִדְּהַנְּצָרְכוּ לְאוּקְמִי הָד בְּרִינְיָתָא כַּר"י וְהוֹלִידוּ דִּין חֲדָשׁ לר"י דַּס"ל פֶּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים וְלֹא אוּקְמוּהָ כַּר"ש בְּפִשְׁיטוֹת דַּס"ל בְּהַדְיָא דְיִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים וְהִינּוּ מִשּׁוּם דְּהָד סְבָרָא דְכָל מְדֵי דַחְזֵי לְאִינִישׁ לֹא שְׂדֵי לְכַלְבִּים לִיתָא אֲלָא לר"י גַּם מַמ"ש בַּד"ה דְּגַ תְּפֵל ס"ל דְּטַעְמָא דְבְּשֵׁר תְּפֵל מִשּׁוּם דַּחְזֵי לְכַלְבִּים לר"ש וְלֹא מִשּׁוּם דַּחְזֵי לְאוּמְצָא וְכֵן מְבֹנָאָר מִדְּבַרְיָהֶם דְּפָרֵק פִּירָה דַּמ"ה בַּד"ה הִקָּא יַע"ש.

וְלֹא עוֹד אֲלָא דְנִרְא' לַע"ד שְׁיֵשׁ הוֹכְחָה לְזֵה מִדְּאֲמַרִי בְּפָרֵק נוֹטֵל גְּבִי הָא דְאֲמַר רַבָּא אִי לָאו דְאָדָם חָשׁוּב וְכו' הָא חֲזִי. לְאוּמְצָא וּמִקְשָׁה הַגַּמ' טַעְמָא דַּחְזֵי לְאוּמְצָא הָא לֹא חֲזִי לְאוּמְצָא אֲסִיר לְמִימְרָא דְרַבָּא כַּר"י ס"ל וְכו' וּמְנָא לִיהָ דַּכַּר"י אֲתִי פִּינּוּן דְּאָף לר"ש מְדֵי דַחְזֵי לְדִידְיָה לֹא שְׂרִי לְכַלְבִּים א"כ אִי לָאו דַּחְזֵי לְאוּמְצָא הִנּוּ אֲסִיר וְרִאִיתִי לְהַרְשָׁבִיא בְּחִדּוּשָׁיו לְשֵׁם שְׁהַקְשָׁה הָאִי קוֹשְׁיָא וְתִי הָא דְאֲמַר הָא לֹא חֲזִי לְאוּמְצָא כְּגוֹן בְּשֵׁר תַּפּוּחַ יַע"ש וְלֹא הִבְנִתִּי דְעֵיקָר קוֹשְׁיָת הַש"ס דְּהו"ל לְמִימַר דַּחְזֵי לְכַלְבִּי דְאֲתִינִי כַּר"ח אֲלָא וְדֹאִי מִשּׁוּם דַּס"ל כַּר"י וְכַסְבָּר' ר"ח דְּלֹא הִתִּיר אֲלָא מִשּׁוּם ה"ט דַּחְזֵי לְאוּמְצָא אֲבָל אִיף אֲפִשֵׁר לִזְמַר מִלְתָּא בְּלֹא טַעְמָא וְאֲמַטּוּ לְהַכִּי בְּחַר לֹו הָאִי טַעְמָא דַּחְזֵי לְאוּמְצָא אֲף שְׁיֵשׁ לְטַעוֹת בְּבְשֵׁר תַּפּוּחַ דְּלֹא אִיגְרִי בִּיהָ טְפִי מִטַּעְמָא דַּחְזֵי לְכַלְבִּים דְּהוּא הַפָּד הַדִּין דְּאִיגְרִי בִּיהָ דְאִיהוּ בְּשֵׁר תְּפֵל.

וְהִנּוּ כִּהָא דְאֲמַרִּינוּ בְּשֵׁר תְּפֵל חֲזִי לְאוּמְצָא כְּתַבּוּ הַתּוֹס' שֵׁם בְּפָרֵק מִפְּנֵין דְּמוֹתֵר לְאוּכְלוּ חִי. בְּלֹא מְלִיחָ' וְכֵן יִרְאָה פָּשִׁט דְּבַרִי רַבִּי כָּאֵן שְׁפִי בֵּין תְּפֵל בֵּין מְלִיחַ אֲף מִדְּבַרִי רַבִּי פ"ו מֵהִלְכוֹת מְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת.

יִרְאָה פָּשׁוּט שְׁצָרִיף מְלִיחָה אוּ חֲלָטָה בְּחוּמָץ ע"ש. וּמַעַתָּ' כֹּל מְקוּם שְׁאֲמַרִי בַּגַּמ' חֲזִי לְאוּמְצָא אִיגְרִי שְׁחֲלָטוּ בְּחוּמָץ וְנ"ל דְּטַעְמוֹ מִשּׁוּם דְּכִשְׁחוּתָהּ מְמַנּוּ לְלַעוֹס אִי אֲפִשֵׁר שְׁלֹא יֵצֵא הַדָּם מִמֶּנּוּ מִתּוֹךְ דוּחְקוֹ וְה"ל פִּירֵשׁ וּלפ"ז מֵאִי דְאֲמַרִי פִּי"א דְמַנְחוֹת דְּהַבְּבִלִּים אוּכְלִין אוֹתוֹ חִי הוּא ע"י חֲלָטָה בְּחוּמָץ וְדִלָּא כַּתִּי"ט שֵׁם שְׁהַצְרִיף לִזְמַר דְּמִיגְרִי שְׁמִלְחוּ אוֹתוֹ מִשּׁוּם דְּאִין שְׁבוּת בְּמִקְדָּשׁ דָּאֵם כֵּן מַה יַּעֲנֵה לְהָא דְאֲמַרִּינוּ בְּעֵלְמָא דַּחְזֵי לְאוּמְצָא וּמְלִיחָה בְּשֵׁבֶת אֲסוּר וְכֵן כְּתַבּוּ הַתּוֹס' בְּחוּלִין דִּי"ד וְכַתְּבָה הֶרֶב ו"ל ע"ש.

אֲף קִשָּׁה מֵהָא דְאֲמַרִי בְּבִיצָה דַּכ"ד דְאֲמַר ר"ע אֲפִילוּ כְּזִית חִי מִבֵּית טְבִיחָתָה וְהִתָּם אִי אֲפִשֵׁר דִּישׁ לֹו שְׁהוֹת לְחוּלְטוֹ בְּחוּמָץ דְּלִכְּהָ אֲמַר כְּזִית חִי וְאֲפִשֵׁר פִּינּוּן דְּאִין בּוּ אֲלָא כְּזִית אֲף רַבִּי מוֹדָה דְּלוֹעֶסוּ בְּבֵת אַחַת וּק"ל: הִלְכוֹת יוֹם טוֹב פָּרֵק א' הִלְכָה י"ב אֲלָא אִם כֵּן יוֹדַע שְׁיָכוֹל לְאַכּוֹל מִמֶּנּוּ כְּזִית וְכו' זֶהוּ פִּי רַש"י וְהַרְע"ב ו"ל וְהַקְשָׁה הַתִּי"ט דְּמַה הוֹסִיפוּ עַל הַמִּשְׁנָה וְכו' וְהוּא לֹא צִוְּרָה וְהֶרֶב ב"י הִבִּיא מִשֵּׁם ר"י דְּפִלְגִי רַבָּא וְר"ח אִי בַעִי גָּמַר בְּלַבּוּ אוּ לֹא צָרִיף וְהַשְׁתָּא לְמָאן דְּלִית לִיהָ הוּאִיל צָרִיף שְׁיִוְדַע שְׁצָרִיף לְאַכּוֹל מִמֶּנּוּ וְאִם לָאוּ אֲסוּר אֲף לְמָאן דַּס"ל הוּאִיל אִין צִוְּרָה לִידְעָתוֹ כְּלָל אֲלָא תְּלוּי בִּידְעָתָנוּ דִּישׁ שְׁעוֹת בְּיוֹם לְאַכּוֹל וְהִינּוּ דְקָדוּק הַתַּנָּא דְּלֹא תִּנִּי אֲלָא א"כ יוֹדַע שְׁיָכוֹל לְאַכּוֹל אֲלָא אִם יֵשׁ שְׁהוֹת בְּיוֹם לְאַכּוֹל דְּהִינּוּ יְדִיעָתָנוּ וּלְכַּד רַש"י וְרַע"ב הוֹסִיפוּ מֵלַת יוֹדַע לְפָרוּשֵׁי הַמִּשְׁנָה אֲף לְמָאן דְּלִית לִיהָ הוּאִיל אֲף לְרַבִּי ו"ל דַּס"ל הוּאִיל מ"ש יוֹדַע שְׁצָרִיף לְאַכּוֹל הוּא לֹא צִוְּרָה וּלְכַּד צ"ל אֲלָא אִם כֵּן יוֹדַע וְכו' וְר"ל שְׁיֵשׁ שְׁהוֹת בְּיוֹם לְאַכּוֹל וצ"ל דְּגַם

צָרִיף שֵׁשׁ שָׁהוּת לְהַפְשֵׁט וְלַחֲתוּךְ פְּזוּת וְכֵן פִּי רִשׁ"י בְּפִסְחִים וְלַע"ד הוּא מְוַכְרֵחַ מִדְּאָמֵר ר"ע מִבֵּית טְבִיחַתָּה בָּא לְהַקְלֵל שְׂאִין לַחֲתוּךְ מִמְּקוֹם שֶׁצָּרִיף הַפְשֵׁט לְאַפּוֹקֵי מֵת"ק וְכֵן יֵשׁ לְהַכְרִיחַ פִּינּוֹן דְּרָמִי בָּא לֹאמֹר מִדִּין דְּרַף אֶרֶץ לְהַפְשֵׁט קוֹדֵם אֲכִילָה מַה לּוֹ לְקַבּוֹעַ הַדִּין לְמִשְׁנַתְנוּ שְׂאִין לֵה עֲנִינּוֹ לְזֶה גַם אֲמַאי הוֹצֵרָה לְהַבִּיא סִינְעֵתָא לְעֲנִינּוֹ דְּרַף אֶרֶץ פִּינּוֹן דְּאִין בּוֹ אִיסוּר פְּלִל לְכָה נִרְאָה דְּרָמִי בָּא לֹאמֹר דְּלֵא קְאָמֵר תַּנָּא קָמָא מִבֵּית טְבִיחַתָּה הוּא מְשׁוּם דְּרַף אֶרֶץ דְּאִיסוּר לְאַכּוֹל קוֹדֵם הַפְשֵׁט וְלְכָה בְּעֵי שְׂעוּר פְּדֵי שְׂיַפְשִׁיט וְלְאַכּוֹל פְּזוּת וְהִינּוּ דְּהַבִּיא סִינְעֵתָא מִבְּרִייתָא דְּקַתְנֵי אִיסוּר לְאַכּוֹל שׁוּם וְכוּ' וְעוֹד דְּרָמִי בַר אַבָּא דְּקָאֵמֵר לְיַמְדָּה תוֹרָה דְּרַף אֶרֶץ אִיהוּ גּוֹפִיָה דְּקָאֵמֵר נְטִיעָה מְקַטַע רְגְלִיהוֹן דְּקַצְבִּים וּפִי רִשׁ"י ז"ל מְשׁוּם דְּפַעְמִים נִמְצְאָה טְרַפָּה וּא"כ דְּרַף הוּא שְׂמָא יִמְצָא טְרַפָּה וּמַעֲתָה ק"ל עַל הַפּוֹסְקִים דְּלֵא הַזְפִּירוּ דְּבְעֵי הַפְשֵׁט: הַלְכָה י"ד שְׁפַל פֶּת וּפֶת רְאוּי לְתִינוּק עֵינָן לַה"ל ז"ל וְעֵינָן לַה"ל מ"ז בְּמַה שֶׁהָק' עָלָיו וְלֵא רְאָה מ"ש הַרְאָב"ד ז"ל בְּהַשְׁיָגוֹ עַל הַר' הַמְּאֹר ז"ל דְּאֲבִי שֶׁהָק' לַר"י הֵנִי סוֹפְלֵי וְכוּ' טְעָה בְּזֶה דַּס"ד דְּאָסֵר בִּי"ה אַף אֶטְלִטוּל וּר"י הִשְׁבִּיבוּ לְפִי טְעוּתוֹ יַעו"ש אֲמַנָּם לַע"ד נִרְאָה דְּרַבִּי מְפָרֵשׁ הָךְ וּפְלִיגָא קָאֵי עַל מַאי דְּמִשְׁלַל ר"י הָךְ דְּעָגַל טְרַפָּה הָךְ וְהִינּוּ מְשׁוּם דַּסְתָּמָא.

דְּבִישׁוּיִדְעָגַל הוּא בְּשִׁתֵּי קַדְרוֹת וְאַפְּיָ הֵכִי ס"ל פִּינּוֹן דְּאִי בְּעֵי לְמִיכַל מְכַל קַדְרָה שְׁפִיר דְּמִי וְלְכָה הוֹצֵרָה לְאַוּקָמָא בְּטְרַפָּה הָךְ קָאֵמֵר דְּפְלִיגָא דְּאָמֵר אִין מְזַמְנִין בִּי"ט שְׂמָא יִרְבֶּה בְּשִׁבִילוֹ דְּהִינּוּ בַקְדָּרָה אַחֲרַת דְּאִילוּ בַקְדָּרָה אַחַת לֵא חִינְשִׁי פְּלִל וְכ"כ הָרֵא"ש ז"ל וְלֵא מְהֵנִי מַה שְׁטוּעַם מְכַל קַדְרָה פִּינּוֹן דְּחַד טְעָמָא הוּא וְעוֹד גְּבִי נְכָרִי לֵא מְהֵנִי הָךְ טְעִימָא מִשְׂא"כ בְּנֵי חֵילָא אַף בְּכַמָּה תַנּוּרִים שְׂרִי דְּהֵנִי כְּמוֹ שְׂכַר אֲפִיָה כַּמ"ש הַתּוֹס' ז"ל: שְׁם עֵיסַת הַפְּלָבִים וְכוּ' עֵינָן לַה"ל מ"ז שְׁפַתְב לְמָאֵן דַּס"ל הוּאִיל מְעַלִּינּוּ לִיה דְּרַגָּא וּמִתָּר לְגַמְרֵי וְכוּ' וְק' דְּזֶה אִינוּ אֶלָּא ז"ל דַּס"ל לְמָאֵן דַּס"ל הוּאִיל אִין בּוֹ פִי אִם אִיסוּר דְּרַבְּנָן אַף לְרַבִּי דַּס"ל דְּאִיסוּר מִדְּאֹרְיִיתָ' א"כ גַּם דְּנַחֲתִי דְּרַגָּא בְּמַעֲנָרְב יִהְיֶה הַדִּין בּוֹ שְׂאִין לֹקִינ עָלָיו אֲבָל אִיסוּרָא דְּאֹרְיִיתָא מִיָּהָ אִית בֵּיה וְהָאִיף ע"י הוּאִיל מְעַלִּינּוּ שְׂנֵי הַדְּרָגוֹת וּמִתָּר אַף מִדְּרַבְּנָן פִּינּוֹן דְּהֵם אֲמָרוּ דְּאִין סוֹמְכִין עַל הוּאִיל לְכַתְחִילָה וְעֵינָן מ"ש בַּפ"ו.

וְכֵן רְאִיתִי הַדְּבָר מְבֹאָר בְּהַרִיטְב"א ז"ל הוּבָא בַש"מ שְׁפַתְב וְז"ל וּא"ת אַף דְּנִימָא הוּאִיל לִיכָא לְמִשְׁרֵי אֶלָּא בְּדִיעֵבַד אֲבָל לְכַתְחִילָה אִיסוּרָא מִיָּהָ אִיכָא וְכוּ' וּבְשִׁלְמָא לַר"מ דְּשְׂרִי מִדְּאֹרְיִיתָא לְאַפּוֹת לְנְכָרִים גִּיחָא וְכוּ' אֲבָל לַר"י הַ דְּאִיסוּר מִדְּאֹרְיִיתָא הִיכִי שְׂרִינּוּ לְכַתְחִילָה מְשׁוּם הוּאִיל וְכוּ' הָרֵי מְבֹאָר אַף דְּאִית לָן הוּאִיל וּמַעֲנָרְב וּא"ה אִיסוּר דְּלֵא בַה"ל מ"ז ז"ל.

גַּם הָא דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי דְּלִמָּאֵן דְּלִית לִיה הוּאִיל הִיכָא דְּמַעֲנָרְב אִין בּוֹ בִי"א אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְשָׁפֵן דַּעַת מוֹהֵר מ"א בַּס' מִשְׁחָא דְּרַבּוּתָא יַעו"ש זֶה אִינוּ דַּר"י דְּלִית לִיה הוּאִיל מְק' לַר"א מְקָרָא דְּלֵא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֻאכָה אֲפִילוּ מְעֹנָרְב כְּמִבְּנֹאֵר בְּבְרִייתָא בְּפָרְק אֵלוּ עוֹבְרִין: אֲשֶׁר ע"כ נ"ל לְרַבִּי ז"ל דְּגַבִּי אֲפִיָּת חֲלָה אֲנֹפְלָבִים כ"ע מוֹדוּ דְּאֲמָרִינּוּ הוּאִיל וּמִתָּר לְכַתְחִילָה פִּינּוֹן דְּבִידוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּל וְלְבָצוֹעַ מְכַל חֲדָא וְחֲדָא לְכַהֵן אוֹ לְכַלְבִּים אֶלָּא ע"י הוּאִיל לֵא הַטְּרִיחוּהוּ חֲקָמִים כַּמ"ש הַתּוֹס' בַּפ' אֵלוּ עוֹבְרִין מְשֵׁם רִשְׁב"א יַעו"ש וְלֵא פְּלִיגֵי אֶלָּא בְּאוּפָה לְחוּל דְּלִיכָא חֲדָא דְּחִזְיָא לְדִידֵיהּ וְכֵן אֲמָרוּ בְּהַדְּיָא שְׁם בַּפ' אֵלוּ עוֹבְרִין.

והש"ס דמק' הָכָא הוּא מְשׁוּם דס"ל פְּרָמִי בַר חָמָא שָׁם דְּמַרְמִי לְהוּ לְהַדְדִי וְלִיכָא חִילּוּק
בִּינֵיהֶם וְקָם לִיה ר"ח כר"י דְלִית לִיה הוּאִיל וְכָל חֲדָא חֲזַנְיָא לִיה וְלִכְּף אִיזְטְרִיף לִיה
לְשַׁנּוּי דְמַפְיִיס בְּנַבְיִלָה אָבֵל לְמַאן דס"ל הוּאִיל וְכָל חֲדָא חֲזַנְיָא כר"א אַנְה"נ מְוֹתֵר לְאַפּוֹת
לְכַתְחִי פְּאַמּוֹר: פְּרָק ב' הִלְכָה א' אִם הִיְתָה עוֹמְדָת לְאַכִּילָה וְכו' פְּתַב ה"ה ז"ל לְאַפּוֹקִי
לְחַרְיִשָּׁה וְכו' אָבֵל נוֹלַד מִן הַטְּרַפָּה מְוֹתֵר מִפְּנֵי שְׁהוּא מוּכָן אַגְבֵּי אָמוּ לְכָלְבִּים וְהִק' בַּס'
חָמֵד מִשָּׁה סִי תצ"ח הִף סוּגְיָא לָא אֶתְיָא אֶלְא לר"ע דס"ל אפ"י נֶפֶשׁ בְּהֵמָה בְּמִשְׁמַע
וְלִכְּף מְוֹתֵר לְשׁוֹחֲטָה לְכָלְבִּים אִף אָנָּן דְקַל"ל כר"י"ה לָא הָוִי מוּכָן אַגְבֵּי אָמוּ עכ"ל יעו"ש
וְלִיתָא דַּרְב יוֹסֵף דְקֶאָמַר הָוִי מוּכָן אַגְבֵּי אָמוּ לְכָלְבִּים אִיהוּ גּוֹפִיָה אוֹקִי לְהִף דְשַׁמְעוֹן
הַתְּמַנִּי עַגְל טְרַפָּה הָוִי וְאוֹקְמוּהָ בְּגַמְרָא דס"ל כר"י"ה וְלַעֲיָקֵר הַקוּ' פְּכָר פְּתַב הַרְמַב"ן ז"ל
בְּסַפֵּר הַמְּלַחְמוֹת בְּהִף שְׁמַעְתָּא גְּבִי פְּלוּגְתָּא דר"ע ור"י"ה דְרַאוּיָהּ פְּשָׁהִיא חִיָּה לְהַשְׁלִיכָה
לְכָלְבִּים וְגַם הַרְשָׁב"א בַּס' עֲבוּדָת הַקֶּדֶשׁ כ"כ ע"ש וְרַבִּי דְכַתַּב לְאַכִּילָה הוּא פּוֹלֵל גַּם
אַכִּילַת פְּלָבִים וְרַש"י ז"ל בְּפִיצָה ד"ו פְּתַב עַגְל שְׁנוּלַד מִן הַטְּרַפָּה בִּיו"ט מְוֹתֵר דְלָא
אַשְׁכַּחֵן מַאן דְאַסֵּר ע"ש וְלָא זָכַר הָא דְתַנִּי בִירוּשְׁלַמִי פ' אֵין צְדִין ה' ד' דְקֶאָמַר הַתָּם עַגְל
שְׁנוּלַד מִן הַטְּרַפָּה בִּיו"ט מְוֹתֵר: הִלְכָה ח מְצוּדוֹת וְכו' עֵינָן לַה"ה ז"ל וְעֵינָן לְהַפְר"ח ז"ל
וּמ"ש הַמ"ק ז"ל דת"ק ס"ל סִפְק מוּכָן מְוֹתֵר וּמִיָּרִי שְׁנַפְרָסוּ בִּי"ט לִיתָא דא"כ הו"ל
לְרַשָּׁב"א לֹמַר אִם נִפְרָסוּ מַעִי"ט וּבָא וּמְצָאָן מְקוּלְקֵלִין פִּינּוּ דת"ק לָא אִיָּרִי בְּהִכִּי נְעוּד
מנ"ל לְאַפְלוּגִי דְאַף ת"ק מוֹדָה בְּהִכִּי גַם מ"ש דְרַש"י דְכַתַּב וּמְצָאָן מְקוּלְקֵלִין לְאַפּוֹקִי
ת"ק דְאַף שְׁלָא מְצָאָן מְוֹתֵר לָא רָאָה דְרַש"י פ'י בת"ק דְסַפְק אָסוּר וּנ"ל פִּינּוּ דְתַנִּי אֶלְא
א"כ יוֹדַע שְׁנִיצוּדוּ מַעִי"ט וּבְמָה יוֹדַע מְשׁוּם שְׁנַתְקֵלְקֵלוּ מַעִי"ט כַּמ"ש בִּירוּשְׁלַמִי וְלִכְּף
לָא הִבִּיאוּ הִף דר"א וְרַאִיתִי בַכ"י לַהֲר' מִשָּׁה שְׁלוֹם ז"ל שְׁפַתַּב דְרַבִּי מְפָרֵשׁ דְהָא דְמַסִּיק
הַש"ס דְרַשָּׁב"א ס"ל דְסַפְק אָסוּר הוּא אֶלְיָבָא דְלוֹי דס"ל דר"ג מַתִּיר אִף בְּאַכִּילָה אָבֵל
לְרַב דס"ל דוֹקָא בְּטִלְטוּל הוּא דְמַתִּיר רַשָּׁב"ג אַה"נ דְרַשָּׁב"א ס"ל כר"ג וְרִישָׁא דְאַסוּר
אִיָּרִי בְּאַכִּילָה וְסִיפָא דְמַתִּיר אִיָּרִי בְּטִלְטוּל וְכִינּוּ דס"ל כַּת"ק דְמַתְנִי דס"ל דְסַפְק אָסוּר
לִכְּף לָא הִבִּיאוּ הִף דְרַשָּׁב"א וְלִיתָא דְבָהָא דְנַתְקֵלְקֵלוּ דְרַשָּׁב"א לִיכָּא מַאן דְפָלִיג עַלְיָה:
הִלְכָה ט' בֵּית שְׁהוּא מְלֵא פִירוֹת דְמוּכְנִין וְכו' וְקִשָּׁה הָא וְדַאי מְקַצָּה הוּא כְּמוֹ שְׁהִק' הַתּוֹס'
וּמָה שְׁתִּי דְאַתְיָא כר"ש לָא אֶתִּי לְדִינָא פִּינּוּ דְפָסְקִי כר"י וּמָה שְׁתִּי ה"ה מְשֵׁם הַרְשָׁב"א
זַל לָא יִתְכֵן דַּא"ה גְּבִי סַכְף סוּכָה בְּפִלּוּגְתָּא דר"י ור"ש אוֹקְמוּהָ בְּגַמ' בְּסוּכָה רְעוּעָה
וּאפ"י"ה פְּלִיג ר"י וְאַסֵּר מְשׁוּם דס"ל אִף בְּרְעוּעָה לָא אֶסִּיק אַדְעַתְיָה דְנִפְקִיל וְכַפְּלִי רַש"י
לְשֵׁם וּנ"ל דְמִיָּרִי בְּהַתְנָה לְכַשְׁתַּפּוּל יוֹטֵל מְמַנָּה דְכִינּוּ שְׁהִיא רְעוּעָה מְהַנִּי תְנַאי אִף לר"י
וְכ"כ ה"ה ז"ל בַּפ' כ"ה מַה' שְׁבַת דִּין י' מְשֵׁם הַרְמַב"ן וְהַרְשָׁב"א דְמַהַנִּי תְנַאי בְּנֵר
שְׁהוֹדֵלֵק לְאַחַר שְׁפָכָה מְשׁוּם שְׁסוּפָה לְכַבוֹת אִף לר"י בְּמִקְצָה מְחַמַּת אִסוּר יעו"ש
וְנִרְאָה דְזֵה מְוֹכְרָח מְהַגְמ' גְּבִי סוּכָה דְאוֹקִי רַב מְנַשְׁיָא הִף דְתַנִּי וְאִם הַתְנָה הַפֵּל לְפִי
תְנַאָּה אֶסוּכָה דְעֵלְמָא וְהִיא וְדַאי חִידוּשָׁא לר"י דלר"ש לָא אִיזְטְרִיף וְשׁוּב רַאִיתִי
לְהַרְשָׁב"א ז"ל גּוֹפִיָה בַּס' עֲבוּדָת הַקֶּדֶשׁ שְׁעַר ב' סִי ו' וְז"ל הִיְתָה סוּכָתוֹ רְעוּעָה וְהַתְנָה
עַלְיָה מְוֹתֵר שְׁהָרִי עֲשׂוּיָה לְכָף ע"ש וְשְׁמַחְתִּי וְלַעֲד"ן שְׁכָן פְּנֹנַת רַבִּי ז"ל בְּמָה שְׁפַתַּב בֵּית
שְׁהוּא מְלֵא פִירוֹת מוּכְנִין דְלְכַאוּרָה שְׁפַת יִתֵּר מִי לָא יִדַע שְׁפַתָּם פִּירוֹת הֵן מוּכְנִין לְאַכִּילָה
אַלְא וְדַאי מ"ש מוּכְנִין הוּא לְאַפּוֹקִי מְקַצָּה ע"ד אֶנְפֵן שְׁיָהִי וְלָא שְׁיָיֵף זֵה כִּי אִם אֶנְפֵן
שְׁפַתַּב הַרְשָׁב"א ז"ל וְדַלָּא כַּס' הַרְמַב"ן ז"ל וּמַעְתָּה מ"ש מְר"ן ז"ל לְקַמֵּן דִּין י"ד צ"ע:

שם העומד על המוקצה בעי"ט בשביעית וכו' משנה בפ' המביא דל"ד ופ"י רש"י פגון גרוגרות וצמוקין דאחזו ולא אחזו יעו"ש ונ"ל דה"פ דגיש בהם דלא אחזו ולכך צריף שיירצום הך דאחזו לאכלם למחר דאי לא הכי חיישינן שמה יקח מהך דלא אחזו ב"ה ואחזו למחר וכינן דאיתחזק איסורא לא סמכינן אבריירא ומעטה הך דכ' רש"י ז"ל כדאמרי' באין צדין לאו חד גנונא הוא אלא פעין קאמר דההוא גנונא דאין צדין לא שייכא כלל להקא דכינן דאמר מפאן אני אוכל למחר גלי דעתיה דראויים אליו ושוב ראיתי שהפר"ח סי' תצ"ה ס"ד דחה פ"י רש"י כמ"ש ומה שתי' המ"ק ז"ל לא הבנתיו דכינן דאחזו ולא אחזו ראויים אליו ולכך הכינן למחר מאי נ"מ אם מצא מתניבשים לגמרי ולקח מהם מה הפסיד כינן דאף דאחזו יכול לאכול מהם אין פאן מוקצה כלל והיכי שייך לומר הך דמתניבשים לגמרי הוה לא חזו כלל ב"ה ונהך דאחזו ולא אחזו דהזמינן עדין עומדין בליחות' כמו שיהיו ב"ה אלא נדאי מהך דאחזו ולא אחזו יש מהם שמתניבשים לגמרי ועוד לפי דבריו לא איתניא הך ברייתא דאין צדין אלא כר"א דאית ליה בריירה וא"כ הו"ל לאוקמה דגיש בהם דלא חזו כלל אלא נדאי דאין בהם דלא חזו כלל ואין בהם דין בריירה ובזה נדחה מ"ש על מה שהק' הפר"ח על הרע"ב שפ"י כפרש"י ז"ל: גם מה שהק' על הפר"ח דגיש מהן שמתאחרות וכו' לק"מ דנדאי לא הכין פי אם הממחרין להתניבש שגם עקשיו ראויים אליו לאכילה ולכך אמר דמותר לאכול המתניבש ע"י בריירה דאמרינן הנוכר שזו הזמינן והיינו כמ"ש אף מ"ש משום דמטלטל ושביק זה לא אתי אלא לתי' קמא אבל לפי תירוץ שני א"נ זמנין דמשתכחי פלהו פחוישים ומימנע משמחת יו"ט משמע דאף מטלטל ושביק שרי.

ונ"ל עיקר כמ"ש כינן דידוע לנו דגיש מוקצה גמור לא סמכינן אבריירה ותבלין מצאתי לזה מהא דא אמרי' בביצה דל"ב ע"ב והוא דצייירה מאתמול ופ"י רש"י דעושה בו סימן ומנתקו לצד אחר דמשמע מפ"י דצריף לעשות בו סימן ומנתקו לצד אחר ולא כתב עושה בו סי' שמתקו לצד אחר אלא נדאי אף שמתקו לצד אחר לא מהני דאיכא גוש אחר בלעדיו ולכך צריף לעשות בו סימן וסימן לחודיה לא מהני דחופר בי"ט ואם איתא ל"ל סימן כינן דנתקו לצד אחר סמכינן אבריירה דאמרי' זהו שנייתקו אלא נדאי לא סמכינן אבריירה כינן דאיתחזק מוקצה לפנינו ועוד אפ"ש כמ"ש התוספות משום דדחיייה בידיים דחמירו בו: ועל מה שכ' רבי' האי דינא בי"ט ולא בשבח כמו שנהזכר במשנה כ' ה"ה ז"ל משום דקי"ל דאין מוקצה בשבת והק' הל"מ ז"ל דבגרוגרות וצמוקים מודה ר"ש ותי' משום דאיירי אף בשאר מוקצה ע"ש ולא ידעתי פירושו דהא נדאי לא שייך לומ'.

בשביעית להורות בשאר שבוע אסור לאכול משום דקבע למעשר אפי' אכילת עראי אלא דוקא בגרוגרות וצמוקים דאף דלא נגמרה מלאכתו שבת קובעת ואין בעולם מוקצה שחייב במעשר אלא אוצר של תבואה ופירות שעומדין לסחורה והתם נדאי כ"ע מודו דגיש בריירה כמ"ש מ"א והפר"ח ורמ"א ע"ע והתם פ"ב הנקבע למעשר: ולולי דברי ה"ה ז"ל נ"ל דרבי' ז"ל חידושא אתא לאשמעינן דאף גבי יו"ט נמי דוקא בשביעית דאין בו מעשר אבל בשאר שבוע לא יאכל עד שיעשר משום דאכילת יו"ט יש בו מצנות עונג שבת ולכך קבעה אכילתו אף אכילת עראי ואף בדבר שלא נגמרה מלאכתו כמ"ש בפ"ו מה' אלו די"ו פ"ש שמצונה לענג שבת ולכבודו כ"ף כל ימים טובים שנאמר לקדוש ה' מכו"ב וכל י"ט נאמר בהם מקרא קודש והוא מהמכילתא פ' בא מקרא קודש כפ"ד הו

במאכל ומשטה וכסות נקיה והש"ס מלא על גדותיו דהתירו איסור דרבנן דלא אתי למימנע משמחת יו"ט אמנם ר"א לשיטתיה אגזיל דס"ל דשמחת יו"ט רשות ולכה לא קבע משנתו פי אם בשבת וכל זה נעלם מה' צל"ח בשיטתו למס' ביצה שכתב דב יו"ט לא פתיב עונג ולכה אין אכילתו קובעת ומכח זה יצא לידון בדבר חדש דאמירה דידיה דאמר מפאן אני אוכל קובע דלא גרע מחול ע"ש וליתא דקבר פתבתי בה' מעשר פ"ה דכ"ג דזה הדין לא היה בעולם גם בזה נדחה מ"ש הרב ז"ל משם הרב פני יהושע על מ"ש רש"י ז"ל ד"ה פצעילי תמרה איירי בי"ט משום דאי בשבת לא אפשר לאכול משום דקבע למעשר משא"כ ביו"ט ולפי מ"ש אינו מוכרח אלא העיקר הא דכתב רש"י ביו"ט כדי להקשות בין לסברת רב נחמן דמחלק דמחלק בין יו"ט לשבת בין לשאר אמוראי דלא מחלקי ועיין במהרש"א שם ודוק: הלכה י' גוי שהביא וכו' אסורין עד לערב וימתין בכדי שיעשו וכו' מבואר מדבריו דאינו אסור אלא ביו"ט ראשון אבל בשני מותר ולכאורה קשה פיון דפסק בפ"ו מהלכות שבת דטעם המתנ' משום שלא יאמר א"כ אף בשני אסור וכדעת התוס' בפ"ק אין צדין ע"ש ונ"ל דס"ל לרבנו דלא גזרינו מי"ט ראשון לשני פיון דמותר ממ"נ ועיקר הוכחת התוס' מלשון כדי שיעשו שעה הראויה לעשייה לא שמיע ליה לרבי ז"ל וכן פסק הרשב"א ז"ל בס' עבודת הקודש אף שלא הכריע בפתי הסברו יע"ש וכ"כ ה"ה בפ"א ועיין להרב לח"מ שם וכן הכרע הב"י ז"ל סי' ועיין להרב ק"ן בחי' להרא"ש ז"ל.

ומ"ש רבי' והבא לישראל זה מחוץ לתחום מותר וכו' לכאור' שפת יתר דבחוי לתחום עסיק אלא לומר דבמינו במחנה אסור לישראל אחר ומכאן יש ראיה לה"ה ז"ל שכתב בריש פ"ב מהלכות שבת דרבי' ס"ל אף לישראל אחר ע"ש.

הלכה י"ב פלים שנשברו בי"ט אין מסיקין בהם וכו' פתב ה"ה אם עושין מעין מלאכתן ראשונה מסיקין וכו' ע"ש ונ"ל דזה מוכרח מהגמרא בשהק' בפ"ק המביא דל"ב ברייתות תני חדא אין מסיקין בשברי כלי ותני אידך מסיקין ות' הא ר"י הא ר"ש ואמאי לא תירצו פולהו ר"י הא בעושין מלאכתן ראשונה הא באין עושין אלא נדאי בעושין מלאכתן ראשונה לא מקרי שבר כלי פיון דס"ל דניטל בשבת פמבואר בשבת דקכ"ד הרי הוא תורת כלי עליו אלא דאפשר לדחות דאף לדינא הוי כמו כלי שלם מ"מ בלשון המשנה מתקרי שבר כלי וכמ"ש במשנה דשבת כל הכלים ושבריהו ניטלין דכיון דנפרד מאביו שבר מתקרי והש"ס דחיקא ליה לאוקמי.

בהכי משום דמסיקין דומיא דאין מסיקין לכה אוקמה בתרי תנאי ובה נדחה מ"ש המ"א סימן תק"א ס"ג דיצא לידון בדבר חדש דכלי אף שהוא פריא ונשבר בי"ט שרי לר"ש מדלא אוקמי בגמ' פולהו כר"ש וכו' ע"ש ולפי האמור ליתא דלכה נמי לא אוקמה פאן בנשבר ביו"ט פאן בנשבר בעי"ט ועוד דהחוש ימאן זה דבכלי עץ ליתא להו סברא אלא בפלי חרס ועוד דאפשר דהש"ס קים ליה כמ"ד חלוק ר"ש אף בפריא גם ראיתי לו שם שכתב קורא פריאה שנשברה לכ"ע אסור וכו' ואתמהה דהא פריש ביצה קאמר הש"ס דקי"ל כר"י ביו"ט משום דסתם לן פנוניתה בההיא דקורא שנשברה כמ"ש התוס' ז"ל שם ומה שהביא ראיה מדלא קאמ' כמ"ש הנז' מוכרח דדוקא התיב דהעמיד המשנה

כמ"ד מודה ר"ש ולכך הק' ל"ד חלוק היכי אַתְיָא מַתְנֵי כר"ש ע"ש אף סְתָמָה דְהַש"ס אַפְשָׁר דס"ל כמ"ד חלוק וכו'.

אף אַמְנָם מ"ש ה"ה ז"ל בְּעוֹשֵׁין מְלַאכְתּוֹן הִרְאִישׁוּנָה וכו' ק"ל פִּינּוֹן דְהָרִי"ף וְרַבֵּי פְסָקוֹ כְּסִתְמָה מַתְנֵי דְכָל הַפְּלִים דְאַף בְּאִין עוֹשֵׁין מְלַאכְתּוֹן רִאשׁוֹנָה הָוִי פְּלִי אַמְאֵי הַצְּרִיף פְּאֵן לְמְלַאכְתּוֹן רִאשׁוֹנָה דְנוֹקָא הֵכָא דְתַלְוֵי בְּכָלִי פִינּוֹן דְעַדִּין עוֹשֵׁין מְלַאכְתּוֹן לֹא הָוִי נוֹלָד וְכוּן מְבוֹנָר בִּירוּשְׁלַמֵי דְקָאָמַר אִם יֵשׁ בּוֹ תּוֹנָר פְּלִי מְוֹתָר.

הַלְכָה י"ד נוֹטְלִין וכו' פְּתַב מְרֵן ז"ל הָא דְלֹא הִבִּיא רַבֵּי ז"ל הָדָּה דְאִם הִתְנָה מִשׁוּ דְלִר"י לֹא מְהַנִּי תְנָאי עַכ"ל הִנֵּה מְפָשֵׁט לְשׁוֹנוֹ נִרְאָה הָא דְאֶמְרִינּוּ דְלִר"י לֹא מְהַנִּי תְנָאי הִינּוּ דְנוֹקָא בְּבִרְיָאָה אֲבָל בְּרַעוּעָה אִית לִר"י דְמְהַנִּי בְּהַ תְנָאי וּבְאַמ' כֵּן הוּא מְנוֹכְרַח מִהַסְוִגְיָא וְהוּא דְאִם אֶמְרִי דְלִב"י מְהַנִּי תְנָאי בְּרַעוּעָהא"כ הָאִי דְקַתְנֵי בְּבִרְיָתָא וְאִם הִתְנָה וכו' הוּא אֲרִישָׁא דְבִרְיָתָא קָאִי דְאוֹסֵר ר"י בְּרַעוּעָה וְעֵלָה קָאָמַר דְאִם הִתְנָה עֲלֵיהָ מוֹדָה ר"י דְמְוֹתָר וּמְדַר"י נְשַׁמַּע גַּם כֵּן לִר"ש דְאוֹסֵר בְּבִרְיָאָה דְאִם הִתְנָה עֲלֵיהָ מְוֹתָר אִף אִם פְּאָמַר דְלִר"י לֹא מְהַנִּי תְנָאי אִף בְּרַעוּעָה אִם כֵּן הָא דְתְנֵי בְּבִרְיָתָא וְאִם הוּא הִתְנָה הוּא קָאִי אֲר"ש דְאוֹסֵר בְּבִרְיָאָה וְהוּא תְמוּהָ פִינּוֹן דְתַנָּא דְבִרְיָתָה לֹא אִיִּירִי בְּבִרְיָאָה כְּלָל אֲלֵא בְּרַעוּעָה דְהִיא מְחֻלְקָת ר"י ור"ש אֲבָל בְּרִיָּאָה דְאוֹסֵר לִר"ש הוּא מִן הַדְּיוּק אִיף קָאָמַר עֲלֵיהָ תַנָּא דְבִרְיָתָא וְאִם הִתְנָה פִינּוֹן דְדִין דְבִרְיָאָה לֹא נִזְכָּר בְּבִרְיָתָא אֲלֵא וְדִאי דְמְהַנִּי תְנָאי לִר"י בְּרַעוּעָה וּכְמ"ש וְכִינּוֹן שְׁכּוֹן עַדִּין קָשָׁה עַל רַבִּינוּ פִינּוֹן דִּר"י מוֹדָה דְבְּרַעוּעָה מְהַנִּי תְנָאי אַמְאֵי לֹא הִבִּיאוּ רַבֵּי דְהַגַּם דְפְסָקִינוּן בִּי"ט כִּר"י הָא ר"י מוֹדָה בְּזָה וְמָה הוֹעִיל מְרֵן ז"ל בְּתֵי ונ"ל לְתַרְזַן דְלִפִּי מָה שְׁפַתְבְּתֵי לְעִיל בְּדִין ט' גַּבֵּי בֵּית שְׁהוּא מְלֵא פִירוֹת מוֹכְנִין דְרַבֵּי אִיִּירִי שְׁם בְּשֵׁהַתְנָן עֲלֵיהֶם וס"ל ז' דְמְהַנִּי תְנָאי בְּרַעוּעָה וְרַמְזָה רַבֵּי בְּמ"ש מְלֵא פִירוֹת מוֹכְנִין וּכְמ"ש שְׁם אִם כֵּן לְכָף לֹא הוֹצֵרֵף לְחֻזֵר וְלְכַפּוֹל בְּכָאֵן וְסַמְף עַל מ"ש שְׁם וְאֵל יְקָשָׁה בְּעֵינָף אִם הִרְמַב"ם ז"ל סוֹבֵר דְלִר"י מְהַנִּי בִּיהָ תְנָאי וְלָמָּה לֹא פְסָק רַבֵּי גַבֵּי נֵר דְמְהַנִּי בִּיהָ תְנָאי דְכָבֵר תִּירְצוּ זֶה הַתּוֹס' בְּפִרְק פִּירָה דְמ"ד ע"א ד"ה שְׁבַנֵר יַע"ש אִף כֵּל זֶה לֹא תִיַּשְׁב אֲלֵא אִם נֹאמַר דְרַבִּינוּ לְעִיל גַּבֵּי בֵּית שְׁהוּא מְלֵא פִירוֹת וְנִפְחַת אִיִּירִי בְּרַעוּעָה וּכְמ"ש שְׁם הִרְשָׁב"א ז"ל הִבִּיאוּ ה"ה ז"ל אִף לִפִּי מ"ש הִרְמַב"ן ז"ל דְהִתְמַם אִיִּירִי בְּבֵית בְּרִיא וְלֹא הָוִי מְוֹקְצָה לִפִּי שְׁאִין הַפִּירוֹת מְוֹקְצִין מִחֻמַּת עַצְמוֹן וְכַתְב ה"ה שְׁם שְׁכּוֹן דַּעַת רַבֵּי ז"ל א"כ חֻזְרָה הַקו' פְּאֵן בְּמִקוּמָה דְלָמָּה לֹא פְסָק רַבֵּי פְּאֵן דְבְּרַעוּעָה מְהַנִּי בְּהַ תְנָאי ונ"ל דְרַבִּינוּ מְפָרֵשׁ סוּגְיָא דְבִיָּצָה דְלֹא כִפִּי רַש"י דס"ד דְאַבְנֵי וְרַבָּא דְמַתְרַצִּי בְּאוֹמַר אִינִי בּוֹדֵל לֹא ס"ל הָדָּה תִירוּצָא דְרַב מְנַשְׂיָא דְקָאִי אֲסוּפָה דְעֵלְמָא אֲלֵא דְקָאִי אֲסוּפָה דְמַצְנָה וְקָאָמַר וְשׁוֹין בְּסוּפַת הַחַג בְּחַג שְׁאֲסוּרִין בֵּין גּוֹף וּבֵין עֲטוּרִיָּה וּמ"ש וְאִם הִתְנָה הוּא קָאִי עַל הַעֲטוּרִין בְּהָדָּה בְּרִיָּתָא וּמִיִּירִי דְקָאָמַר אִינִי בּוֹדֵל וכו' וְכָבֵר פְּסָקָה רַבִּינוּ בְּפִרְק ו' מָה סוּפָה יַע"ש.

וְעַל פִּי זֶה אַפְשָׁר לֹאמַר דְהִכִּי נְמִי פְּוֹנֹת הַתּוֹס' שְׁם בְּד"ה אֶמַר רַב מְנַשְׂיָא לֹא קָאִי בְּמִסְקָנָא אֲלֵא נִקְטָה אֶמַת עַכ"ל ור"ל דְלֹא קָאִי אֲסוּפָה דְעֵלְמָא אֲלֵא אֲסִיכַת מַצְנָה וְקָאִי אֲעִטוּרִין וּבְאוֹמַר אִינִי בּוֹדֵל וכו' וְעִי' בְּמַהֲרָש"ל וּמַהֲרָש"א מ"ש וְהִכִּי דִיִּיק לְשׁוֹן הַגַּמ' דְאֶמַר אֲבָל עַצִּי סוּפָה דְחֻלָּה קְדוּשָׁה עֲלֵיהּ דְלְכָאוּרָה הוּא שְׁפַת יְתֵר אֲלֵא הוּא הַדְּבָר דְקָאִי אֲעִטוּרִין דְנוֹקָא וְכָאָמַר.

שם ובלבד שיהיה לו פותחת וכו' עיין לה"ה ולח"מ ונ"ל דרבי קשה ליה לפי רש"י דפי' לר"י ופשיט ליה דתיתי לקולא ופי' רש"י מדקאמ' ר"י כל שנכנסין בו בפותח' למימ' עוד נאפין בתוך תחום שבת דמדקאמ' כל אפילו רחוק משמע ומדקאמר אפילו תחום שבת שמעינן דלא בעי פותחת אלא לתחום שבת ע"ש ואהא ק"ל פיון דעיקר ההוכחה היא מריבוייא דכל א"כ מאי מיבעי ליה לר"י דאמר כל הסמוך לעיר מיירי דוקא בפותחת א"כ ריבוייא דכל הסמוך לעיר מאי אהא לרבוני מוכרח אהא לומר דבא לרבוני אף דלית ביה פותחת אלא נדאי מלשון התנא אין לדקדק בזה דלשון תור' לחוד ומעתה אין להוכיח דס"ל לר"י תיתי לקולא ולקף גריס רבי להקל ותו לא וכדאמר ר"י הלכ' כר' יוסי להקל ונראה לי דהיינו דאצטריף לפסוק הלכה כר"י אף דקי"ל בעלמא ר"י ור"י הלכה כר"י משום חידושה דלהקל אצטריף אבל בש"ע פתב דאצטריף אף על גב דמסתבר טעמא דר"י ע"ש.

פ"ג הלכה א' ואם עבר ושחט לא יכסה דמן עד לערב ע"כ מפאן משמע דהפסוי אינו מעפב האכילה דאי לאו הכי צריף לכסות פי היכי דלא מימנע משמחת יו"ט וכן משמע בגמ' דקאמר אבל ספק אימא משום שמחת יו"ט לשחוט ולא לכסייה וכן נמי דקאמר רבה שם שחט מעי"ט לא יכסנו ביו"ט וכמו שפי' רש"י ז"ל שם ולפ"ז אמאי אסרו לשחוט לכתחילה ולא יכסנו משום שמחת יו"ט ולעד"ן דזהו מה שהכריחו להמרדכי ז"ל שיהביא בפרק פיסוי הדם משם ראב"ה שפצא בתשו' הגאונים וז"ל דמי ששחט והזיד ולא בירף אסור לו לאכול ממנו אבל אחר מותר והוא חייב מלקות עכ"ל.

ולכאורה אינו מוכן אמנם לעד"ן דס"ל דהפסוי מעפב האכיל' וכיון דלא בירף פבר אמרו בירוש' דהאוכל בלא ברכה מעל ולקף אסור לו והיינו דכתב חייב מלקות דהוי פדיו מעילה ובנדאי דמלקות דקאמר לאו דוקא אלא דהיינו מפת מרדות וס"ל דלאו דוקא ברפת אכילה אלא פיון דלא שייף אכילה אלא בברפת שחיטת וכיסוי מקרי ברפת אכיל' ולכן הך דלא בירף על השחיט' ועל הפסוי אסור ונ"מ דאם בירף על הפסוי אף דלא בירף על השחיטה מהני פיון דהפסוי מעפב אכילה הוי פאילו בירף על השחיטה ונ"ל דזהו נמי דעת ראב"ה ז"ל שפסק שם בסוף הברק דאסור לספר בין ברפת שחיטה לברפת פסוי וכתבה המרדכי ז"ל ולא פתב טעם ועם האמור ניחא דטעמא הוא פיון דהפסוי הוא להתיר אכילה כמו השחיטה הוי ממש דומיא דתפילין דאסור לדבר ביניהם אלא הך דהם מצות חלוקות לקף הצריכה בו ברכה ול"ד לתפילין.

ונ"ל שפך הבין הב"י בכוננת המרדכי דס"ל הפסוי מעפב האכילה שאחר שיהביא דברי המרדכי ב"ד סימן כ"ח פתב וז"ל ובא"ח הביא ראיה מהגמ' שאין הפסוי מעפב וכו' וכוננתו היא לומר שהא"ח הוא הפך דעת המרדכי ופשוט דהראיה היא כמ"ש וכן ראיתי לה' ערוך השולחן שם שפתב פן אף מה שהביא ראיה מהא דאמרו דמכסין בעפר עיר הנדחת ע"ש אינה ראיה ולא ראה דברי התוס' בחולין דק"מ דכתבו דמצורע מביא פפרתו מצפורי עיר הנדחת משום דמצות לאו ליהנות ניתנו ואף דע"י אוכל בקדשים אלא נדאי לא מקרי הנאת הגוף אלא דוקא דנהנה בעת העבירה וכמ"ש הנודר ממעין אינו טובל בו בימות החמה משום דנהנה גופו שעת המצן' גם מהא דאמר רבה שחט מעי"ט אין מכסין ביו"ט נמי אין ראיה דכוננתו היא ואין לאוכלו ביו"ט פיון שאין יכול לכסותו והא

דאָמרינו נמי גבי ספק ליִשְׁחַנוּט וְלֹא לִיְכַסְיָהּ הֵינּוּ מִשּׁוּם דַּאִין מְחַנְיָב לְכַסּוֹתוֹ בְּנֻדַּי לֹא הָיָה מְעַכְבֵּי אַכִּילָהּ.

וְאִשְׁרֵי אֲנִי אֶחָזֶה לִי דְכֹנֶנֶת הַרְאָיָה דא"ח היא מְהֵא דְאָמְרִינוּ בְּפִרְקָא אִין צְדִין דְכ"ח גְּבִי גְרִיפַת תְּנוּרָה דְאֵם נָפֵל מִמֶּנּוּ בִּי"ט דְאָרְף דְאִיְהִי מְכַשִּׁירִין גּוֹרְפִין אוֹתוֹ בִּי"ט וְאָרְף דְהָיָה מְקַצֵּה פִינוּ דְצוֹרֶף אֹנְכֵל נָפֵשׁ מוֹתֵר וְכ"נ אָמְרִינוּ הֵתֵם דל"א ע"ב גְּבִי מֵאִי דְאָמַר ר"מ פּוֹחַת לְכַתְחִילָהּ וְנוֹטֵל וְאָרְף דְהָיָה הָךְ אָבְנִים מְקַצֵּה פִינוּ דְצוֹרֶף אֹנְכֵל נָפֵשׁ מוֹתֵר כַּמ"ש הַתּוֹסֵ' שָׁם וְאָרְף לַת"ק דְאָסֵר הוּא מִשּׁוּם דַּס"ל דְסֵתֵר אֶהְלֵא אָסוּר אָרְף בְּמִדֵּי דְרַבְּנָן כְּדַמְשֵׁמ' שָׁם בַּגְמ' וְאֵם אֵיתָא דְהַפְּיִסוּי מְעַכְבֵּי אַכִּילָהּ אֲמַאי לֹא יִשְׁחַנוּט לְכַתְחִי' וַיְכַסֵּה בְּאָפֵר שְׁהוֹסֵק בִּי"ט אָרְף דְאִיְהוּ מְקַצֵּה פִינוּ שְׁמוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ לְצוֹרֶף אֹנְכֵל נָפֵשׁ חֵלָא וְדַאִידְהַפְּיִסוּי אִינוּ מְעַכְבֵּי אַכִּילָהּ וְהָיָה מְצוּהָ כְּפִנֵּי עֲצָמָה וְלֹא מְקַרֵי צוֹרֶף אֹנְכֵל נָפֵשׁ כַּנ"ל.

וּבְזָה נִיחָא לִי מַה שְׁסָק' הַב"י בַּא"ח ס' תְּקִי"ט עַל הַמְרָדְכִי ו"ל שְׁכַתְבַּת הָאִי דִּינָא דְלֹא לְצוֹרֶף אֹנְכֵל נָפֵשׁ שְׁרִי לְטַלְטֵל הַמְקַצֵּה וְרַאֲיָתוּ מְהֵךְ דְאָמְרִינוּ פּוֹחַת לְכַתְחִילָהּ וְנוֹטֵל כְּאָמוּר וְהַק' הַב"י ו"ל דְאֲמַאי לֹא יִשְׁחַנוּט לְכַתְחִילָהּ וַיְכַסְנוּ בְּאָפֵר פִּירָה שְׁהוֹסֵק בִּי"ט ע"ש שְׁהַנִּיחָ' בַּצ"ע וְלְכַאֲרָה אִין תְּמִיּהָתוֹ תְּמִיּהָא פִינוּ דְהַפְּיִסוּי אִינוּ מְעַכְבֵּי אַכִּילָהּ לֹא הָיָה צוֹרֶף אֹנְכֵל נָפֵשׁ וְכֵן הַק' הַכְּנֵה"ג וְהַרְבֵּי ט"ז ע"ש וְעַם הָאָמוּר נִיחָא דְהַרְבֵּי ו"ל יְדַע הָךְ רַאֲיָה דַּא"ח שְׁהַבִּיא מִן הַגְמ' שְׁכַתְבָּהּ בִּי"ד הִיא מְהֵךְ דְפּוֹחַת כְּאָמוּר וְלָכֵךְ מַק' שְׁפִיר עַל הַמְרָדְכִי ו"ל דְלִדְיָהּ דַּס"ל דְהַפְּיִסוּי מְעַכְבֵּי אַכִּילָהּ כְּמוֹ שְׁהַבִּיא לְשׁוֹנוֹ בִּי"ד סִימָן הַנּוֹ' אִיךְ הַבִּיא הָאִי דְצוֹרֶף אֹנְכֵל נָפֵשׁ שְׁרִי לְטַלְטֵל הַמְקַצֵּה דַּא"כ אֲמַאי לֹא יִשְׁחַנוּט לְכַתְחִילָהּ וְכו' וְהִיא הִיא רַאֲיָת א"ח וְדוּק.

הַלְכָה ח' וְהֵלֶשׁ עֵיֶסָה מְעַרְבֵי יו"ט אִין מְפָרִישִׁין אוֹתָהּ בִּי"ט עֵינִין בְּהַרְאָב"ד ו"ל שְׁהַשִּׁיג עַל רַבֵּינוּ לוֹמַר פִּינוּ דְקִי"ל כְּשִׁמוּאֵל דְאֹכֵל וְהוֹלֶף שׁוּב אִין תִּיקוֹן בְּהַעֲלָאָתוֹ וּמוֹתֵר לְהַפְּרִישׁ עַכ"ל וְק"ל מְהֵא דְאָמְרִי בְּשַׁבַּת דְקָמ"ג גְּבִי הָא דְאָמַר ר"י מְעַלִּין אֶת הַמְדוּמָע בְּאֶחָד וּמֵאָה מְקַשָּׁה הַגְמ' וְהָא קָמְתָן וּמִשְׁנֵי דַּס"ל כְּרִשְׁבָּ"א דַּא"מ נּוֹתֵן עֵינֵינוּ בְּצַד זֶה וְאוֹכֵל בְּצַד אַחַר וְהַד' פְּרִיף וְהָא מִיְפְּלֵג פְּלִיגִי וּמִשְׁנֵי דַּר"י עֲדִיפָה מְדַרְשָׁב"א דַּר"י ס"ל פִּינוּ דְכָבֵר מְתוֹקָן ע"י שְׁנוֹתָן עֵינֵינוּ הָךְ הַעֲלָאָה לֹא הָיָה תִיקוֹן אֲבָל רִשְׁבָּ"א ס"ל פִּינוּ דְכָבֵר מְתוֹקָן הָיָה בְּכֻלָּל אִין מְגַבִּיְהִי מִשּׁוּם דְהָיָה טְרַחָא שְׁלֵא לְצוֹרֶף וְכִינוּ דְלֹא קִי"ל כַּר"י אֶלֵא כְּסֵתֵם מִתְּנִי' דְלֹא הַתִּירָה לְעֵלוֹת אֶת הַמְדוּמָע וְהֵינּוּ מִשּׁוּם דַּס"ל כְּרִשְׁבָּ"א א"כ הֵכָא נְמִי אָרְף דְקִי"ל כְּשִׁמוּאֵל דְאֹכֵל וְהוֹלֶף אֲפִי"ה אִין מְפָרִישִׁין כַּס' רִשְׁבָּ"א דַּסְתָּם לֵן תְּנָא כְּנֻתְיָה וְאִין לוֹמַר דַּת"ק דְמִתְּנִי' ס"ל דְאָפִי לִיתָן עֵינֵינוּ בְּצַד זֶה וְאוֹכֵל בְּצַד אַחַר אָסוּר בְּשַׁבַּת וְדִלֵא כְּרִשְׁבָּ"א דְאָפּוֹשִׁי פְּלוּגְתָא לֹא מְפָשִׁינוּ וְעוֹד דְהָרִי כְּתָבוּ הַתּוֹסְפוֹת בְּגִיטִין דַּל"א ע"א בַּד"ה בְּמַחְשָׁבָה דְאָרְף בְּתַחֲלִיל תִיקוֹן שֶׁל טָבֵל מוֹתֵר לִיתָן עֵינֵינוּ בְּצַד זֶה וְאוֹכֵל בְּצַד אַחַר בְּשַׁבַּת יַעוֹ"ש וְנִרְאָה לְחַלְקֵי דְשְׁאֲנֵי הֵתֵם הָא דְנֻתָן עֵינֵינוּ פִינוּ דְלֹא הָיָה מְתוֹקָן ע"י זֶה אֶלֵא לְדִידְיָהּ דִינְדַע לֵאִיזָה צַד נְתָן עֵינֵינוּ וְקִבְעַת הַתְּרוּמָה אֲבָל לְאַחֲרֵינֵי דְלֹא יְדַעֵי לֵאִיזָה צַד הַקִּבְעַת הַתְּרוּמָה לֹא הָיָה מְתוֹקָן לְכֹף אָסוּר לְהַעֲלוּהוּ פִינוּ דַּע"י הַעֲלָאָתוֹ מְתוֹקָנוּ גַם לְאַחֲרֵינֵי אֲבָל הָךְ דְאֹכֵל וְהוֹלֶף פִינוּ דְבִלֵא הַעֲלָאָתוֹ הָיָה מְתוֹקָן לְכ"ע לְכֹף לֹא הָיָה הַעֲלָאָתוֹ תִיקוֹן פְּלֵל וְשְׁרִי וְלַע"ד נִרְאָה דְזֶה מוֹכְרָח מִהַגְמ' דַּהַק' הַש"ס לִימָא דְפְּלִיג שְׁמוּאֵל אֲדַאֲכוּה וְר"ל פִינוּ דַּס"ל דְאֹכֵל וְהוֹלֶף אֲמַאי אִינוּ מְפָרִישׁ הָא לֹא הָיָה תִיקוֹן וְלְכַאֲרָה ק'

דמאי קושניא הא אשפחן בשבת דאית ליה לרשב"א אף דנותן עיניו בצד זה ומותר לאכול אפי"ה אסור להעלותו אלא ודאי דדוקא התם דמתקנו אצל אחרים דלא ידעי היכן הוקבעה התרומה לכך אסור להעלותו אבל הכא דכבר מתקנו גם לאחרניי בלא העלאתו לא הוי העלאתו תיקון ושרי להעלותו: ובהכי ניחא מה שהק' ה' שע"ה בפ"ד דתרומות דין י"ו לדעת המק' דהק' לימא פליגא דשמואל אדאבוה וס"ל פיון דאוכל והולך שרי להפריש אף בתחילת תיקונו א"כ אמאי אין מגביהין תרומות בשבת פיון דאפשר ליתן עיניו בצד זה ואוכל בצד אחר כמ"ש התוס' בגיטין דל"א ע"ש ועם האמור ל"ק מדי דדוקא התם הוא משום הא דנותן עיניו אינו ניתקן בזה אלא לבעליו וכשמעלהו מתקנו אף לכ"ע לכה אין מגביהין אמנם הכא פיון הא דאוכל והולך מותר לכ"ע לכה לא הוי העלאתו תיקון פלל אמנם דעת רבי' הוא פיון דאמר רבא מי לא מודה שמואל שאם קרא עליה שם ושהיא אסורה לזרים משמע דדינא הכי הוי לכ"ע ומפרש רבי' דהא דקאמר מי לא מודה וכו' הוא משום דהו"ל מקדש ביו"ט ולכה אף דאוכל והולך ואלא תשיבה הפרשתה תיקון מ"מ אסור להפריש ומשום אסור מקדיש נגעו בה פמבואר בדבריו פכ"ג מה' שבת ע"ש והא דאמר ר"י דמעלין את המדומע בא' ומאה התם דוקא משום דלא הוי קריאת שם ממש דמעיקרא תרומה והשתא תרומ' משא"כ הכא דמעיקרא הויא חולין והשתא תרומה הוי מקרי' ממש כמ"ש הרמב"ן ז"ל במלקחיות וכיון שפן לכה פסק פאבוה דשמואל דאף דמותר לאכול והולך מ"מ אין מפרישין ממנה חלה ביו"ט.

נדע דמסתמיות דברי רבינו נראה דאף חלת ח"ל דינא כמו חלת א"י דאין יכול לאפות פיון דאין יכול לאוכלה הפהן בו ביום כמ"ש המרדכי ז"ל ששהביאו הב"י שם סי' תק"ו והיינו משום דאף דקי"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש פיון דאין יכול להפריש היום כי אם למחר אין יכול לאפות היום חלקו של פהן ול"ד למ"ש ר"א גבי אופה עיסה בטומאה בפסח משום דכל חזא ונחזא חזינא ליה ע"י שיבצע מכל חזא לפהן דדוקא התם משום דאנוס הוא דנטמאת העיסה בפסח ומשום דעובר על ב"י וב"י התירו לו הך הערמ' אבל הכא נקרא פושע דהו"ל למיזק פיון דאורחיה בהכי להפריש בלישה לא התירו לו הך הערמ' כמ"ש בבבב"א די"ו הערמ' חמורה ממזיד ע"ש ודלא כמ"א ז"ל שכתב דאם שכח מותר לאפוי דהמרדכי עסיק אף בשכח ע"ש.

אף אמנם אם אפה כל הפת מערב יו"ט ושכח להפריש אוכל והולך ואח"כ מפריש למחר לכ"ע כמ"ש מור"ם ז"ל ומעתה מ"ש המרדכי בפ' אלו עוברין וז"ל ומצות האפוינות מעי"ט ושכח ולא הפריש חלה אין לסמוך מוה על שיורי המצה להיות אוכל והולך ואח"כ מפריש וכו' צ"ע דאמאי לא יניח ההפרישה למחר ואפשר משום קנס כמ"ש המ"א ז"ל ודוחק ועוד דסותר דבריו בפ"ק דביצה שכתב וז"ל אם אפאה מעי"ט ולא הפריש ממנה חלה מצי לאוכלה ביו"ט כשמואל ע"ש וצ"ל דיש טעות סופר בדבריו כדמשמע מסיום דבריו.

אף מ"ש אם היתה העיסה טמאה לא יבשל אלא שורפה לא מייירי אלא בעיסת א"י אבל בח"ל יכול לאפותה וליתנה לקטן או לגדול שטבל לקריו וכמ"ש ה"ה ז"ל והתוס' והרא"ש כתבו תקנה אחרת לבטלה ברוב כדמוכח בפרק עד כמה ע"ש ונ"ל דה"ה ז"ל נימוקו עמו שלא כתב הך תקנה דאזיל בשיטה הרי"ף שלא כתבה דכבר כתבתי במקו'

אחר דהתם איגרי בתולין טהורין ותרומה טהורה ולקף אין איסור בתערוכתן ואף דאכיל לה בטומאה אין בכף פלום אבל הקא דיש איסור בתערוכתן ודאי מבטלין לכתחילה כדאמרינן בריש ביצה ודקדק בלשונו לגדול שטבל למעוטי דלא אמרינן דשרי לאפותה משום ד יכול לטבול דכיון דמחוסר מעשה לא שרינו עד דטביל ודכונה אמרינן אין שוחטין וזרקין ע"פ על ט"ש מהאי טעמא והר"ן הביא ראיה מפתח אהל מועד ע"ש והא דכתב הרא"ש ז"ל בפרק אלו עוברין אם יש כהן גדול שיכול לטבול מותר לאפותה לאו למימרא אע"פ שלא טבל אלא כיון ד יכול לטבול אמרינן ליה טבול ויאפה אותה כמבואר בסוף לשונו דכתב לא חמיר בתר דטביל מטמ' מת ודלא כהב"ח שכת' דכוננתו אף דלא טבול יכול לאפותה כיון שיכול לטבול דכיון דמחוסר מעשה לא אמרינן הואיל אף לגבי טבילה כמ"ש הפוסקים גם מה שהקשה כיון דטביל פשיטא דטהור הוא לא ראיה מ"ש רש"י משם השאלות אר"א דבעי הערב שמש ולקף אף דטבל אסיר לאפותה וכ"כ הראב"ד ז"ל פ"ז מהלכות תרומו' גם פתב דזהו דעת הר"י ו"כ ו"כ הר"ן והמלחמו' ז"ל דצריך טהרה גמורה דהיינו הערב שמש ונמצא שאינו לבו ביום ודוק.

הלכה י' ואם אי אפשר לאפות וכו' פתה ה"ה ז"ל אפילו נפל מעי"ט וכו' ע"ש וקשה דזה הוי דלא כמאן דאף לר"י דוקא באי אפשר לעשותו מערב יו"ט כמבואר בפרק אין צדין דף כ"ח ועוד דמי הכריחו לומר דמעשה דר"ח דאמר ביו"ט לאו דוקא הפך דעת הרשב"א ז"ל ואפשר דמייגרי בטרווד מעי"ט כמ"ש רש"י ז"ל שם אף קשה לפי מ"ש ה"ה ז"ל דדעת רבינו לפסוק דלא כר"י במכשירין אלא פרבנן כמ"ש בפ"ד דין ט' איה פסק פאן אם אי אפשר לאפות מותר והא לא אתיא אלא כר"י כמ"ש רש"י ז"ל שם והוא מוכרח מדאמר ר"ח דכ"ח שם גריפ' תנור וכרים באנו למחלוקת הרי מבואר דלרבנן אסור אפילו לא אפשר דר"י לא התיר אם אפשר וי"ל דהתם בתנור חדשה ואסור מדאורייתא משום מכה בפטיש וכיון שהוא מלאכה אסרו רבנן אבל הקא מייגרי באיסור טלטול.

ולקף שרינו משום אנוכל נפש כמ"ש התוס' ז"ל. הלכה י"ד פגון שריקד מאחורי הנפה וכו' וכן פתב הר"י ז"ל ע"י מה שהקשה הרא"ש על רבינו וכתב דלדעת הר"י ז"ל יתנה פ"י הגמרא אנא ריפתא מעליא בעינא ובשינוי אגבא דמהולתא אין הפת עולה יפה אבל שינוי אגבא דפתורא בעי והרב ק"ן הקשה משם מהרש"ל ז"ל דאם פן הו"ל לר"י לומר לאשתו שפעשה שינוי אחר ותי' הרב ז"ל דר"י לא בעי שינוי פלל ומ"ש שינוי דפתורא בעי משום דקי"ל כר"א ע"ש וליתא דהרא"ש כתב דלא פליגי ועוד הנה ליה לומר אבל שינוי דפתורא בעי כיון דקאי אפסק ולא אר"י ועיקר הקושיא ליתא דכונת הרא"ש ז"ל דאמר לה ריפת' מעלי' בעי' ואגבא דמהולתא אין הפת עולה יפה ולקף עביד שינוי אחר אגבא דפתורא כדי שתוכל להניף במהולתא פדרכה שיהא הפת יפה ולקף הביא הר"י ז"ל הך דר"י ללמדנו דאגבא דמהולתא לא מהני ולקף הקשה על רבי' שהביאהו להלכה.

ולעד"ן דהרי"ף ורבינו מפרשי פוננת ר"י דאמר ריפתא מעליא בעינן הוא לומר שלא תתעצל במלאכה מפני שאינו פדרכו ויתנה הפת מעופש בסובין שלו לקף הזהיר אותה שתניף אותו הרבה כדי שתהא הפת יפה ומ"ש הרב המגיד ז"ל נסמך על מעשה דר"א משו' דמעשה דר"י כפר פרישוהו הפוסקי' פפייס דלא בעי שינוי ולקף הכריח ממעשה'

דְּבַעֵי שִׁינוּי אִם פֶּן מַעֲשֵׂה דַר"י נִמְי בְּעֵי שִׁינוּי וְהִינּוּ דְכָתַב וְנִכְתַּב בְּהִלְכוֹ לֹמַר דָּאִף הָרִי"ף ו"ל בְּעֵי שִׁינוּי הַפּוֹסְקֵי בְּעֵי שִׁינוּי וְעֵינָן לַהֲרַמ"ל ו"ל יַע"ש.

פֶּרֶק ד' הִלְכָה ו' אֵין מַעֲשֵׂינָן וְכוּ' פֶּתַב הָרַב הַמַּגִּיד ו"ל וּמוֹכַח בְּגִמְרָא אִפִּי נִתְגַּמַּר הַכָּלִי אֵינוּ כּוֹפֵהוּ עַל הַבְּגָדִים ע"כ וְהַנְרָא' דְהוֹכִיחַ פֶּן מֵהַגְמָרָא מִתְרִי לִישְׁנֵי דְאִמְיָר ל"ל"ק מִק' מֵהַפְּיּוּבֵי וס"ל דְלִיכָא אִיסוּר בְּאוֹלוּדֵי רִיחָא וּל"ב מִקְשָׁה מְאוֹלוּדֵי רִיחָא וּמִתְרַץ רַב אֲשִׁי מִיְדֵי דְהוּה בְּשָׂרָא אֲגוּמְרֵי מִשְׁמַע דְלִישְׁנָא בְּתָרָא אוֹלוּדֵי רִיחָא אִיסוּר וְלֹא הוֹתֵר כִּי אִם בְּאוֹכְל נֶפֶשׁ מִיְדֵי דְהוּה בְּשָׂרָא אֲגוּמְרֵי וּפְסָקֵי 'פְּלִישְׁנָ' בְּתָרָא וּל"כ לְכַפּוֹת כֶּסֶף עַל הַבְּגָדִים אִיסוּר פִּינּוֹן דְאֵינוּ אֲנוֹכְל נֶפֶשׁ אִף מִדְבָרֵי רַבִּינוּ שְׁכַתְּבָא מִפְּנֵי שְׁהוּא מְכַבֵּה וְלֹא פֶּתַב נִמְי טַעְמָא דְמוֹלִיד רִיחָא מִשְׁמַע דְאִית לֵיה דְלִיכָא אִיסוּר בְּאוֹלוּדֵי רִיחָא וְזוּהוּ בְּעַצְמוֹ הִתְקַרַח שְׁל רַב יְאֻדָּה שְׁחִידֵשׁ זֶה הַדִּין ע"ג חֲרָס מוֹתֵר מְדַקְאָמַר רַב הוּנָא וְר"ן מִשׁוּם מְכַבֵּה וּמִשׁוּם מְבַעֵיר וְלֹא אָמְרוּ מִשׁוּם אוֹלִיגְדֵי רִיחָא וּנ"ל גַּם פֶּן דְזוּהוּ דַעַת הָרִי"ף וְהָרָא"ש שְׁהִבִיאוּ הֵךְ דַר"י ע"ג חֲרָס מוֹתֵר מוֹכַח דְפְסָקוּ דְלִיכָא אִיסוּר בְּאוֹלִיגְדֵי רִיחָא דַאל"כ אֲמַאי הִבִיאוּ הֵךְ דַר"י פִּינּוֹן דְפְסָקוּ כְּרָבָא וְאֶפְשָׁר דְנוֹקָא הֵתָם מִשׁוּם דְלֹא מְכוּוֹן אֲבָל כּוֹפֵה כֶּסֶף דְמְכוּוֹן אִיסוּר אִף דַלפ"ז אֵין הוֹכְחָה מֵהַגְמָרָא וְצ"ע וְעֵינָן בַּמ"א סוּף סִימָן רַנ"ג ס"ק מ"א וְסִימָן שִׁי"ד וְסִי תְקִי"א ס"י א וְסִי תַרְנ"ח.

הִלְכָה ח' שְׁפוּד שְׁנַרְצָף וְכוּ' ק"ל דְלֹא הִבִיאוּ רַבֵּי הֵךְ דֵינָא דְשְׁפוּד שְׁצָלוּ בּוּ בְּשָׂרָא אִיסוּר פִּינּוֹן דְלִיכָא מֵאֵן דְפְלִיג עַלְיָה וּנ"ל דַס"ל כַּמ"ש הַתּוֹס' ו"ל שְׁם שְׁהִקְשׁוּ מֵהָא דְאָמַר שְׁמוּאֵל דְהִלְכָה כְּר"ש וְתִי דְשָׂאֲנֵי הֵכָא פִּינּוֹן דְתוֹרַת כְּלֵי עַלְיוּ וְלְכַאוּרָה דְבְרֵיהֶם תְּמוּהִים פִּינּוֹן דַס"ל כַּר"ש דְאֵין מוֹקְצָה מִנ"מ דְאֵין תּוֹרַת כְּלֵי עַלְיוּ וְכַבֵּר הֵק' זֶה מְהֵר"ם ו"ל וַע"ש מֵה שְׁתִי דְמִיירֵי שְׁתִינָן שְׁפוּד לְצוֹרֶף שְׁעָה בִיו"ט ע"ש וְלֹא נוֹחַ לִי דְהוּל"ל שְׁפוּד שְׁתִינָנוּ בִי"ט וְצָלוּ בְּשָׂרָא וְעוּד דְבְרֵיהֶם מְפִרְשָׁת בְּפֶרֶק הַמְבִיאוּ דָף ל"ד דְאֵין מְתַקְנִין אֶת הַשְׁפוּד וְלֹא מְסַדְדִין אוֹתוֹ וְאֶפְשָׁר דְמִיירֵי בְּדִיעַבְד וְעוּד פִּינּוֹן דְמִיירֵי בְּשָׂרָא עַץ לֹא שְׁיִיף לְמִימ' מִיְדֵי דְהוּה אַקוּץ בַר"ה דְבְשָׁלְמָא אִם שְׁל מִתְכוֹת הֵוֵי גַחְלַת וְנִכְוָה הַדוֹרֶף אוֹתוֹ וְעוּד הַעֵינָר חֲסַר מִן הַסְפָּר.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְכּוֹנוֹנַת הַתּוֹס' פְּשוּטָה דְמַעֲיָקְרָא הִקְשׁוּ לְרַבִּינָא וְתִי דְקָאֵי אֲשְׁמוּאֵל וְאַחַר כֶּף הִקְשׁוּ אֲשְׁמוּאֵל גּוּפְיָה וְתִי דְשְׁמוּאֵל ס"ל פִּינּוֹן דְנִימָאֵס הו"ל מוֹקְצָה מְחַמַת מִיָּאוּס וס"ל דְאֵין תּוֹרַת כְּלֵי עַלְיוּ דַס"ל כַּר"א דְהִלְכָה כְּר"ש חוּץ מִמְחַמ' מִיָּאוּס וְהִינּוּ דְכָתְבוּ בְּתִירוּצָם וְלִהְכִי אוֹסֵר שְׁמוּאֵל לֹא פֶּתְבוּ רַבִּינָא מִשׁוּם דְקָאֵי אֲתִירוּצָם דְלַעִיל דְכָתְבוּ דְרַבִּינָא אֲשְׁמוּאֵל קָאֵי וּמַעֲתָה פִּינּוֹן דְפְסָק רַבִּינוּ כְּרַבִּינָא דַס"ל הִלְכָה כְּר"ש לְבַר מוֹקְצָה מְחַמַת אִיסוּר א"כ שְׁפוּד שְׁצָלוּ בּוּ בְּשָׂרָא מוֹתֵר וְדוּק.

הִלְכָה ח' שְׁנֵי כְּלִים וְכוּ' מִפְּנֵי שְׁהוּא כְּמִתְקַן כְּלֵי פֶּתַב הָרַב הַמַּגִּיד שְׁהַמְפְּרָשִׁים הֵעֵלוּ כְּהֵאֵי פִי דְרַבִּי יַע"ש. וְלַע"ד נִרְאֶה דְרַבִּינוּ לְשִׁיטְתֵיהָ אֲזִיל שְׁפִי בַפ"ב דְעַדוּיּוֹת גְּבִי לִיפְסִין אִירוּנִיּוֹת שְׁעוֹשִׁין שְׁנֵי כְּלִים מוֹדוּנְגוֹת וְאַחַר בְּשׁוּלָן מְחַלְקֵי אוֹתָן לְשְׁנַיִם וְכוּ' יַע"ש וְכִינּוֹן דְמִיִּיתֵי בַגַּמ' לְלִישְׁנָ' בְּתָרָא הֵךְ פְּלוּגָת' דְעַדוּיּוֹ' מִשְׁמַע דְבַחַד גּוֹנָא אֵיירֵי בְּמִתְנִי' נִיחָא לִי אִיךְ רַבֵּי הִבִיאוּ הֵךְ מִתְנִי' לְהִלְכָה דְהָא בֵּין לְלִישְׁנָא קָמָא בֵּין לְלִישְׁנָא בְּתָרָא וְדַאי הֵוֵי דֵינָא דְמִתְנִי' דְלֹא כְּהִלְכְתָא דְהָא סְתָם לָן תַּנָּא בַפ"ד דְכְלִים דְאֵין מְקַבְּלִים טוּמְאָה אֲלֵא מְשִׁי צָרְפוּ

וּפְסָקוֹ רַבִּי בַהֲלֵי פְלִים יַע"ש וְכִינּוּן דְקוֹנְדָם בִּישׁוּלָו בְּכַבְשָׁן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה כְּלִי לְטוֹמְאָה אִיף
פְּסָק רַבִּינוּ פָּאן מְפָנִי שְׁהוּא כְּמַתְקָן כְּלִי אָמְנָם רַבִּינוּ ז"ל לְשִׁטְתָּיָה אֲזִיל דְמַפְרֵשׁ הֵף
פְּלוּגָתָא דְרַאב"ץ וְרַבְּנָן הוּא אַחַר צִירִיף וְדָלָא כְּפִי רְש"י וְלִכְף הָוִי מְוֹסְכָם לְהִלְכָה דְאַף
דְּאִית לָן מְשִׁי צְרָפּוֹ הָוִי כְּלִי הֵינּוּ לְמַעוּטֵי קוֹנְדָם צִירוּף אֵף אַם אַחַר הַצִּירוּף עֲדִינּוּ גִישׁ
מְלֵאכָה אַחֲרֵת לָא מְהַנִּי צִירוּף לְעִשׂוּתָן כְּלִי וְהַשְׁתָּא נִיחָא לִי נָמִי מַה שְׁהִבִּיא הָרָא"ש ז"ל
הֵף מִתְנִי בְּפְסָקִיו וְהֵינּוּ מְשׁוּם דַּס"ל פְּהַרְמָב"ם ז"ל וְרֵאִיתִי לְהַרְבֵּי ק"ן בְּתוֹס' עַל הָרָא"ש
ז"ל שְׁהַקְשָׁה קוֹשְׂיָא זֹאת וְתִירֵץ דְכִינּוּ דְסַתָּם תִּנָּא בְּבַחֲרֵת' פְּנוּתִיָה ע"כ ור"ל דכ"ע אִית
לְהוּ דָלָא בְּעוּ צִירוּף וְהֵינּוּ כְּפִי רְש"י וְלַע"ד לֹא יִישָׁב כְּלוּם דְעֲדִינּוּ אִיכ' לְמִמְרַדְלִכְךָ
סַתָּם לָן תִּנָּא בַּפ"ד דְכָלִים לֹמַר דְחֹזֵר בּוֹ מְהֵף סַתָּם דְתַנִּי בְּבַחֲרֵת' דְבִשְׁנֵי סְדָרִים גִישׁ
סְדָר וְלִפְאֵל לְמִימַר פִּינּוּ דְאִיפָא תְרִי סַתָּמִי וְכו' דז"א דמ"ל חַד סַתָּמָא מ"ל תְרִי סַתָּמִי
וְכמ"ש בְּקִדּוּשֵׁין דַּנ"ד וְאַף לַמ"ש הֵתָם הוּאִיל וְתַנּוּ בְּבַחֲרֵתָא פְּנוּתִיָה אֵין לוֹ עֲגִנּוּ לְהִכָּא
דְהִכָּא הוּא לְהַפְּךָ מְהֵתָם דְהֵתָם הַסַּתָּם הוּא בַּס' זְרָעִים וְכִינּוּ דְתַנּוּ בְּבַחֲרֵתָא אֲזִילִינוּ בְּתַרְיָה
מְשׁוּם דְיִישׁ סְדָר לֹא כֵן הִכָּא דְהוּא לְהַפְּךָ וְעוֹד דְמַה יַעֲנֶה לְהַרְמָב"ם ז"ל שְׁפָסַק הֵף מְשֻׁנָּה
דְכָלִים יַעו"ש וְאַפְשָׁר לֹמַר דְכִינּוּ דְהָרָא"ש סַתָּם דְבָרְיוֹ מְמִילָא מְשַׁמַּע דְלִית לִיָּה
פְּהַרְמָב"ם וְלִכְף לֹא הִקְשָׁה כִּי אַם לְהָרָא"ש ז"ל אֵף אָמְנָם עֲדִינּוּ קִשָּׁה אִיף פְּסָק הַרְמָב"ם
הָאִי דִינָא דְאֵין פּוֹתְתִין פִּינּוּ דְהוּא מְחַלּוֹקָת בְּעִדּוּיּוֹת וְהו"ל סַתָּם וְאַח"כּ מְחַלּוֹקָת וּבִשְׁלָמָא
לְדַעַת הַק"ן ז"ל בַּח' עַל הָרָא"ש לֹא קִשָּׁה דָלָא הָוִי סַתָּם וְאַח"כּ מְחַלּוֹקָת אֵלָא לְלִישְׁנָא
בְּתַרָא דְאַתִּי מִתְנִי לֹמַר דְנִקָּא בְּחַקִּיקָה וְלֹא קוֹנְדָם כְּפִירֵש"י וְזֶה לֹא הָוִי אֵלָא כְּרַאב"ץ
אֵף לְלִישְׁנָא קַמָּא דְבָא לֹמַר דְאַף בְּחַקִּיקָה מְהַנִּי וְלֹא בְּעֵי צִירוּף לֹא מְשַׁמַּע דָלָא אַתִּיָּא
כַּכ"ע אֵלָא שְׁיִיף שְׁפִיר דְאַתִּיָּא לַכ"ע וְלִכְף תַּנִּי אֵין פּוֹתְתִין מְשׁוּם דְתַנִּי לַכ"ע וּפְסָק
פְּלִישְׁנָא קַמָּא מְשׁוּם דְהָוִי לַכ"ע אֲבָל הַרְמָב"ם ז"ל דְפָסַק פְּלִישְׁנָא בְּתַרָא וְלִכְף פִּי מִתְנִי
פְּגוּנָא דְאִירוּנִיּוֹת וְכַמְש"ל קִשָּׁה וּמַה גַּם דְפָסַק הַרְבֵּי ז"ל בַּפ"ח מַה' מְשַׁכָּב וּמוֹשָׁב כַּת"ק
מְשׁוּם דְכִינּוּ דְנִתְבַּשְׁלֵל הָוִי כְּלִי וְכַסְתָּם מִתְנִי דְכָלִים וְכֵן פְּתַב בְּפִי הַמְשַׁנָּה יַעו"ש וְאַף
דְהו"ל אַח"כּ חִילּוּק לֹא מְהַנִּי פִּינּוּ דְנִתְבַּשְׁלֵל.

אַשַׁע"כ נִרְאָה לִי דְכִנּוּת רַבִּי ז"ל דְעַד פָּאן לֹא נִחְלָקוּ הַתַּנְּאִים שְׂא לְעֲנִין טוֹמְאָה אֲבָל
לְעֲנִין יו"ט כ"ע מוֹדוֹ דְאַסוּר אֵף דְאֵינוֹ כְּלִי מ"מ מְתַקָּן מְנָא הוּא לְקַבּוּלֵי פְּשִׁיטֵי כַּמ"ש
בַּגְמ' וְזֶהוּ דְנִקְט רַבִּינוּ מְפָנִי שְׁהוּא כְּמַתְקָן כְּלִי וְהָא דְאַמְרוּ בַּגְמ' מִתְנִי כַּר"ע אוֹ כְּרַאב"ץ
הוּא מְשׁוּם דְתַנִּי בְּמִתְנִי טַעְמָא מְפָנִי שְׁהוּא עוֹשֶׂה כְּלִי וְעִשְׂתֵּי כְּלִי לֹא הָוִי אֵלָא בְּצִירוּף
וְלִכְף לִיכָּא לְאוּקְמָא אֵלָא כַּר"ע וְלַע"ד נִרְאָה דְלִנְהָ נִתְפַּנּוּן הָרָא"ש ז"ל וְלִכְף שְׁיִנָּה מְלִשׁוֹן
הַמְשַׁנָּה שְׁלֵא פְּדָרְכוּ בְּכָל הַמְקוֹמוֹת אֵף מְלִשׁוֹן הַטּוֹר וְהַש"ע לֹא מְשַׁמַּע הֵכִי שַׁכ' בְּעִידוֹ
רַף פְּדִי לְעִשׂוּתוֹ כְּלִי וְאַפְשָׁר לְחַלֵּק וְהוּא מְבֹאָר דְפִי דְבָרְיוֹ דְכִנּוּתוֹ לְעִשׂוּת כְּלִי אַח"כּ
דְהֵינּוּ אַחַר צִירוּף וּמ"מ אֵינוֹ נַעֲשֶׂה כְּלִי בְּהֵף חַקִּיקָה אֲבָל מְפָנִי שְׁהוּא עוֹשֶׂה כְּלִי מְשַׁמַּע
דְבַהֵף חַקִּיקָה עוֹשֶׂה הַפְּלִי וְנִכּוֹן: אֵף לַע"ד קִשָּׁה דְלִפִּי מַאי שְׁפִי הַרְמָב"ם הָאִי פּוֹתְתִין
הוּא מְיִירִי לְאַחַר בִּישׁוּל דְדוּמִיָּא דְאַלְפָסִין אִירוּנִיּוֹת א"כ מַאי מְקִשָּׁה שָׁם בַּגְמ' בְּלִישְׁנָא
בְּתַרָא לְמַאי חֲזוּ וְאַצְטְרִיף לְאוּקְמָא לְקַבּוּלֵי פְּשִׁיטֵי וְהָא פִּינּוּ דְמִיִּירִי לְאַחַר בִּישׁוּל שְׁפִיר
חֲזִי לְמַלְתִּיָּה וְאַפְשָׁר לִישָׁב בְּדוּחַק דְהַש"ס הַבִּין דְמִיִּירִי בְּשַׁעֲדִינּוּ הוּא לַח פְּאוּקְמָתָא
קַמִּיָּתָא וְהַמְתַּרֵץ לְפִי שִׁטְתוֹ הַשִּׁיב לוֹ וְהַרְמָב"ם דְהַכְרִיחוּ לְפָרֵשׁ לְאַחַר בִּישׁוּל הוּא
מְשׁוּם דְסַתָּם לָן תִּנָּא דְאֵין מְקַבְּלִין טוֹמְאָה אֵלָא לְאַחַר צִירוּף א"כ הֵף פְּלוּגָתָא דְתַנִּי

בבחינתא הוי דלא פהלקתא וזה אינו דהלכות פסוקות הן לכה פ' דמיינר לאחר צירוף ובקשול וק"ל: וראיתי להגהות מיי שכ' משם ר"י אלפסי דלא קי"ל פהה מתני' דאין פוחתין משום דבין ללישנא קמא דר"י בין ללישנא בתרא אתניא פ'יחידא וכו' ע"כ והוא תמוה דללישנא קמא ודאי דהילכתא פסתם מתני' דאין פוחתין משום דהמחלוקת בבבביתא ואינה משנה וכמו שכ' הר"ש בפ"ד דכלים גם ללישנא בתרא אף דאמי פ'יחידא פסקי פסתם משנה וכמו שהביא הר"פ וקרא"ש ז"ל בפ' פיצד מברכין הך סתם דבירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא ואע"ג דמוקמי' כר"י לגבי רבנן וכ"כ הגהות מיי בפ"ח מהלכות ברכות יעו"ש ואיברא במה שנקט בדבריו דאמי פ'יחידא אע"ג דבר פלוגתיה הוא יחידא נמי פ'ינן דאין הלכה כר"מ לגבי ר"י הו"ל פ'יחידא לגביה וכה ה'ראוני להיש"ש בפסקיו לביצה שכ' דהכי מסקינן פ'ינן דללישנא קמא לא פליג עליה אלא ר"י פסקי פ'יחידא דר"מ דסתמא פ'יחידא ולא ידעתי דמה יענה לסתמ' דפ"ד דכלים דלא פ'יחידא ופ'יחידא דס"ל דאף בתרי סדרי אין סדר מ"מ אזלינן לגבי ר"מ ור"י פ'ינן דלא מוכחינן מסתם ואפ"ש דס"ל כמ"ש הק"ן דכ'ינן דהך תנאים דבבביתא אתו פ'יחידא דר"ע לכן פסקי פ'יחידא ופ'יחידא דסתם לן תנא בתר הכי כר"י לא משגיחינן ביה פ'ינן דאין סדר אכל כל זה חסר מן הספר.

גם מ"ש ולישנא בתרא דמוקי כראב"ץ אינו יחידא וכו' דת"ק ס"ל אפי' בלא פ'יחידא הוי מנא וכ"ש דפ'יחידא הוי מנא ע"כ ולא יכלתי להולמו דאם פ'יחידא אוקי בגמרא כראב"ץ ולא ככ"ע ואם מפני לשון המשנה דנקט אין פוחתין דמשמ' ליה דאין איסור אלא בפ'יחידא א"כ איך הביאו הפוסקים האי לישנא פ'ינן דקי"ל כת"ק וכדפס' הרמב"ם ז"ל בפ"ר מהלכות משכב ונ"ל דכוננתו רצויה כמ"ש לעיל דנדאי לא דקדק הש"ס דאמי כראב"ץ אלא מלשון מפני שהוא עושה פלי דמשמע ליה דהוא גמר עשיית הפלי ולכך לא מתוקם אלא כראב"ץ אכל להרמב"ם שכתב מפני שהוא פ'יחידא פלי אין במשמעותו גמר עשיית הפלי אכל סוף הוא מתקנו ולכ"ע אסיר אכל זה לא יתכן לסברת הרי"ף דהביא המשנה פ'יחידא ואפ"ש דפסק כל"ק וס"ל דאין סדר למשנה וכמ"ל.

ושוב ראיתי להרב שע"ה ז"ל שכתב בדברי ושמחתי אכל מ"ש שם דהכריחו לרבי' משום דג'ירסתו ר"י וכו' אינו נראה דסוף סוף הו"ל למיפלג אטעמ' וטעם רבינו ברור דלא מטבילת פלים דאסור גם מחלוקת ת"ק ורשב"ג בבבביתא הכי משמע דת"ק ס"ל דאסור משום מתקן מנא ורשב"ג התיר באלפסין משום כבוד יו"ט וכו' ואי ת"ק הוא משום עשיית פלי א"כ מאי סברת' דרשב"ג דמתיר וקא לא מצינו דמתיר מלאכה גמורה משום י"ט פ'ינן דאפ"ש לעשותו מערב יו"ט אלא נדאי לכ"ע אין פ'יחידא דאורייתא והיינו משום דאייירי אחר צירוף פ'יחידא וכו' רבינו ס"ל ללישנא בתרא ולישנא קמא ס"ל להני תנאי כר"י דב' צירוף והשתא פסק רבינו הך בבבביתא דמודו כ"ע.

גם ראיתי שהקשה הרב על רבינו מה שהקש' לעיל ותי' דתלמודא ס"ל דמיינר קודם צירוף והכריח הדבר מהא דפליג רשב"ג וכו' כמ"ש מהר"ב בש"מ משם ה'רא"ה ז"ל וכו' ולא ידעתי איך לא ראה מ"ש הרב משנ הריטב"א דפי' דפליגי אף אחר צירוף ומ"מ פ'ינן דאינו עשוי הגר אלא לקבל השמן דהוא תשמיש מועט וכו' אסור דאינו עיקר ביו"ט עוד הכריח דאי לאחר צירוף מאי קמ"ל מתני' וכו' ולפי מ"ש הרב דמתני' איירי באיסור

עשית פלי ממש דאסור דאורייתא אין פאן ה'כרח גם מ"ש דלא"ד מתני' נמי איירי בקודם צירוף וא"ה קאמר ראב"ז היא דע"כ פיון דמטהר ס"ל כר"ע דב'ע'י גמר מלאכ' וכו' יע"ש.

דבריו תמוהים דאף דנימא דר"ע נמי ה'כי ס"ל דאף דחקקון קודם צירוף לא נעשה פלי פיון דצריף לסלקן אחר צירוף זהו גמר מלאכתן מ"מ פיון דמתני' לא איירי בהאי גוונא פלל אלא דאיירי בשאר כלי דחקיקתן זהו גמר מלאכתן מה לו להביא ה' דראב"ז פלל ומקרחים אנו לומר דס"ל כר"ע בפשיטות חול"לכר"ע ולדעת רש"י מקרחים אנו לומר דג' מחלוקו' בדבר ולישנא קמא ס"ל דמתני' דאף בחקיק' עושה פלי וללישנ' בתרא ס"ל דה'כי פ' דוקא בחקיקה הוא דעושה אותה פלי אף לסברת הרב דבין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא ס"ל דאף בחקיקה עושה אותה פלי מאי בינייהו ועוד דמאי ס"ד דאב"י להק' דילמא דכונת ר"י דאמר ראב"ז היא ומתני' נמי פהאי גוונא איירי אלא נדאי דס"ד דה' פלוגתא דראב"ז ות"ק מיירי קודם צירוף וכו' כמש"ל.

הלכה י"ח לפי שהוא טהור מן התורה עיין להרב המגיד ז"ל שתמה על הרמ"ך והרשב"א ז"ל בקושיותם על רבינו ז"ל ונ"ל דהם מפרשי' דרב ביבי דקאמ' ישהה כפי' רש"י דאיתי לידי תקל' וישתמש בהן תרומה וזה נדאי לא שניף אלא גבי פהנים וכבר אמרו דכהנים זריזים הם ולא גזרו רבנן ואמאי הביא טעם אחר ובאמת דרבינו מפרש שפא ישהה בטומאתו משום דברגל צריכים ליטהר הם וכליהם ולכך פתב דוקא שהוא טמא מן התורה אבל בטומאה דרבנן לא חיישינן לה פיון דרוב העולם משתמשין בהם בטומאתן: והנה לענן פלים חדשים נסתפק ה"ה והמסקנ' שלו דאין מטבילין אבל הב"י ס"ל דמטבילין ע"ש וראיתי להיש"ש שתמה עליו אף לא ראה לפסק הרמב"ם בה' שבת שכתב דאף פלים חדשים אסורי' גם על ה"ה הק' פיון דהרמב"ם תפס טעם מתקן מאי מספק"ל גבי יו"ט יע"ש ואני תמיה על תמיהתו דאמאי לא הקשה על הרב המגיד ז"ל גופיה דסותר דבריו דבהלכות שבת פשיטא ליה דאסור ובהלכות יו"ט מספק"ל אלא נדאי משום דבשבת פסק רבינו דאף בטומאה דרבנן אסור להטביל שכתב סתם ולא חילק כמו שחילק ביו"ט וגם פתב משיקין בכלי אבן ולא פתב בכלי עצ ממשע דאף בטומא' דרבנן אסור להטביל וכן הוכיחו התוס' בפ"ב דביצה די"ח ע"ב בד"ה ושוין יע"ש לכך פשיטא ליה דאסור אמנם בהלכו' יו"ט שכתב דבטומא' דרבנן מטבילין לכך מספק"ל והיינו משום דשבת חמיר וכן הוא ברייתא שם בפלוגתא דר"מ וחקמים וכיון שכן לא קשה מידי על הרב"י ז"ל.

וקא דפס' בה' שבת טעמ' דמתקן ובה' י"ט טעמ' דשמ' ישהה נ"ל דהוק"ל פיון דמסד' הש"ס הביא בריית' מפרש' פרב ביבי אמאי פתר ה'כי הביא דברי רבא דהוא הפך הברייתא ולומר דרבא לא שמיע ליה ה' בריית' הו"ל להזכיר דברי רבא קודם דברי רב ביבי ולהביא פתר הכו סייעתא מה' ברייתא לרב ביבי שכן דר' הש"ס בכל דוקתא דמביא מעיקרא פלוגתא דאמוראי ולבתר מסייע לחד מנייהו מהברייתא ועוד דאמאי הבריית' נקטה יו"ט ולא שבת.

אשר ע"כ נראה לרבי' דטעמא דשפא ישהה לא שניף אלא ביו"ט והטעם הוא דבי"ט חייב פל אדם לטהר הוא וכליו גזרו רבנן שפא ישהה לטהר כליו פרגל ויפנס הרגל

בעודו טמא וכיון שכן רב ביבי דנתן טעם שפא ישקה אף בשבת שהוא קאי על מתני' הוא משום דגזר שבת אטו י"ט ולכך הביא דברי רבא לומר דבשבת לאו משום גזרת י"ט אלא טעמא אחריןא משום מתקן ולכך אפילו טומאה דרבנן החמירו בו אף לטעמא דרב ביבי דגזרו שבת אטו יו"ט לא איירי אלא באב הטומא' והא דקתני מתני' משיקין בכלי אבן לאו למימרא דבכלי עץ אין מטבילין פיון דהוי ולד הטומאה אלא משום דאין מטמאין בידיים וניחא השתא הא דקאמר בגמרא איבעית אימא רבנן ומיירו בשבת היינו כרבא דלרב ביבי אין לחלק בין שבת ליו"ט פיון דחד טעמא גינהו.

הלכה כ' לא ישקלו במאזנים וכו' מריהטת לשונו ירח' דהיינו שאין מחלקין במשקל שאין משגיחין וכו' ולא ביאר אופן חלוקתו דאם לקחו שליש ורביע בשותפות איך יעשו פיון שאין משגיחין במאזנים והנראה דס"ל לרבנן פועבדא דר"ח ור"ש וכו"י דפסק ר"י פנותיה דמותר לחלוק מנה פנגד מנה בלא משקולות וסמך על מ"ש בפ"א בהלכות בכורות דמותר לחלוק מנה פנגד מנה ומה שהק' הרב ברכ"י בסימן ת"ק דזהו הפך סוגיית הגמרא דס"ל דאיירי במכירה ות' משום דלאו הלכתא הוא משמואל וכו' ע"ש ליתא דשמואל מודה דאיירי במכירה אבל יש לחלק בין בכור ליום טוב וכבר כתבתי שם דאביי לשיטתיה אזיל דס"ל דאיירי במכירה אבל רבא ס"ל דאיירי בחלוקה יע"ש ולפי זה שפיר פסק ר"י כר"י דמתני' דבכורות הויא סייעתיה אף קשה פיון דשמואל ס"ל אף לשומואל מן העכברים אסור אם פן כ"ש מנה פנגד מנה אסור ונ"ל פיון דמיירי בתלוי' פדרף מכירה ולכך הניח שם הפשר לשומואל מן העכברים לפי שאין יכולין לעלות שם א"כ מוכרח שפך האחרת יש בה איזה דבר כבד שלא להניח הפך השנית שיש בה פשר לירד מפני פנגד הפשר שיש בה והוי ממש דרף מכיר' דאומרי' דידוע הוא משקל מה שמונח בפך האחרת ולכך אסור.

הלכה כ"א אפי' פלי מיוחד למדה ומלאנו וכו' והיינו פאוקמתא דרבא כמ"ש הרב הפגיד ז"ל אבל בפיה"מ פתב אוקמתא דשמואל ואחריו נמשך הרע"ב ז"ל והתיו"ט ז"ל פתב דלא עביד פועבדין דחול שדרף לקוחות לומר תן לי לוג ואין דרפן לומר פלי זה מלא לי בדרף מקח וכו' אע"ג דמיוחד למדה יע"ש והוא סותר דבריו דמעיקרא קא מפרש לא ומלאנו אם הוא מותר למדה וצ"ע.

וראיתי להרב שלטי הגבורים שכתב וז"ל ומיימון אוסר בכלי המינוח' נהירא להרא"ש ז"ל והוא פלא דרבנן פתב בהפך והטור שכתב משם הרמב"ם ז"ל פבר פתב הב"י שצ"ל הרמב"ן כמ"ש הרא"ש ועיין להכ"מ ז"ל.

פרק ה' הלכה י"ג פרגלי מי שהופקד אצלו וכו' פסק פרב וכן פסק הרא"ש אבל הרי"ף פסק כשמואל ונ"ל להכריע דהלכה פרב מדאמרין בפרק משילין מתניתין דקתני השואל פלי מערב יום טוב הרי אלו פרגליו ופריף בגמרא פשיטא ומשני לא צריכא דלא מסרו אלא בי"וט ואי אמרת גבי פקדון פרגל המפקיד ואפילו קבל עליו נטירתא מאי מקשה פשיטא אדרבא אצטריף לומר דדוקא גבי שואל דמחייב באונסין והוי פשלו לכך הוי פרגליו לאפוקי פקדון דלא מחייב הוי פרגלי המפקיד אלא נדאי ס"ל לגמרא דהלכה פרב דאף פקדון פרגלי הנפקד ובהכי ניחא מאי דק"ל מאי קמ"ל ר"י פיון דפסק בקונה מחברו או רועה אע"פ שלא מסרו אלא בי"ט הרי הוא פרגלי הקונ' או הרועה ממילא שמענין

גבי שואל אעפ"י שלא מסרו אלא בי"ט הוי פרגליו אלא נדאי להורות דנ"מ בשאר הפקדון פרגלי הנפקד פרב.

ואין להקשו דלסבר רב דאזלי בתר הנפקא אמאי קאמ' ר' דוסא אף שלא מסרו לו אלא בי"ט הוי פרגלי הקונ' או הרוצה דכיון דקנה שבית' אצל המוכר הוי פפקדון ג"כ המשאיל הוי איהו נפקד דכב' תי' כגמ' דהוי פמי שהשאילו ביתו כיון דנתרצו שניהם מעי"ט למסרו לו.

פרק ו' הלכה א' שק"ו הוא לשבת אינו מבשל כ"ש לחול ע"כ דע דגרסינוכפ' אלו עוברין איתביה רבה לר"ח לדידה דלית לה הואיל איה אופין מי"ט לשבת א"ל משום עירובי תבשילין ומשום ע"ת שרינו איסורא דאורייתא א"ל מדאורייתא צרכי שבת נעשין בי"ט ומדרבנן הוא דאסיר משום גזרה וכו' הרי מבואר דרבה ור"ח פליגי בהכי דרב' ס"ל מדאוריית' שבת אין נעשין ביו"ט דאזיל לטעמיה דאית ליה הכנה בפ"ק דביצה אבל ר"ח לית ליה הכנ' ולכך ס"ל מדאורייתא צרכי שבת נעשין בי"ט וא"כ רב אשי דקאמ' פדי שלא יאמרו אופין מי"ט לחול ס"ל כר"ח דלית ליה הכנה ומדאוריית' צרכי שבת נעשין בי"ט ואם פן קשה על רבינו כיון דפסק פרבה פ"א די"ט דס"ל הכנה נהא דאופין ביו"ט משום הואיל מוכרח צ"ל דמדאורייתא אין צרכי שבת נעשין בי"ט א"כ איה פסק הא דר"א דס"ל דצרכי שבת נעשין בי"ט ונ"ל דס"ל לרבינו פדעת התוס' דביצה ד"ד ע"ב שכתבו ונ"ל תימה הואיל והכנה דאורייתא איה אופין מי"ט לשבת וכו' דרבה אזיל לטעמי' דס"ל הואיל וכו' ואף לדין ניהא דדבר האפוי ומבשל לא חשיב הכנה שאינו מחוסר רק תיקון בעלמא דמעיקרא הנה חזי ליה רק גבי ביצה שהוא דבר חדש שלא היה בעולם ופי' דהא דכתבו נאפי' לדין דהשתא דלית לן אורחים ע"ש והוא דחוק דאטו אורחים שקלת מעלמא ומהר"מ פי' לדין דלית לן הואיל ע"ש והוא תמוה דכבר אוקמוה במסקנא בפרק אלו עוברין דמ"ח דר"א ור"י פליגי בפלוגת' דרבה ור"ח וקם ליה רבה כר"א ונהתם פסקו כר"א וכן מבוא' בתוס' שם דמ"ו ע"א ע"ש ואיה פתבו פאן לדין דלא קי"ל כרבה גם מ"ש דקושיותם היא קושיות הגמרא וכן במהר"ם שיה ע"ש ליתא דקושיות הש"ס קאי על איסור המלאכה ולכך אמרו ע"י הואיל אינו לוקה ובאמת הוא אסור ולכך הקשה איה אופין לכתחילה כיון דאסור משום הכנה ואהא חידשו דמועיל טעם הואיל אף לגבי איסור הכנה ואהא פתבו לדין דקי"ל דצרכי שבת נעשין בי"ט פרב אשי דטעם ע"ת משום גזרה מי"ט לחול אבל מיו"ט לשבת שפיר אופין ומבשילין והיינו דס"ל כר"ח בהא דצרכי שבת נעשין ביו"ט ונהא אסור מטעה הכנה ולכך תירצו דאין איסור הכנה אלא בביצה ונקא וכו'.

ושוב ראיתי להב"י ז"ל סי' תקי"ט שפי' פן פדעת התוס' ז"ל ותהלות לאל שפיונתי לדעתו. אף פתב דרבינו לא ס"ל כהתוס' אלא ס"ל דרבה קיבלה מניה דר"ח דצרכי שבת נעשין בי"ט ע"ש.

וראיתי להרב יש"ש שתפס על הרב"י ז"ל חנם דמה שהק' דלא שייך לומר דקיבלה מניה דר"ח דעדיין עומדין במחלוקתם אינה השגה דלאו הא בהא תליא גם מ"ש דר"ח לית ליה הכנה מלבד דאפש' דקבל' מניה מרבה פי היכי דלא תיקשי רב אדרב מ"מ לדין דאית לן הכנה אפ"ל דצרכי שבת נעשין בי"ט באפיקיה ובישול כיון דלאו בר הכנה כיון

דאין ביהם אלא תיקון בעלמא וראיה לזה דרב אשי דס"ל הכנה פמבואר שם דט"ל אפ"ה ס"ל הקא דצרכי שבת נעשין בי"ט משום דנשא עירוב דהוא דבר חדש פמו ביצה כמ"ש התוס' ו"ל שם דל"ח ע"ש ומ"ש דר"א בא לומר על תקנת העירוב ור"ל דלא התירו בפשוטו וכו' אינו נראה פינו דפי' דאין אופין דמתני' הוא מדאורייתא דמייירי באין שהות איך יתכן להתירו ואף ע"י ע"ת אין להתירו פינו דלוקה עליו ולזה אפשר לומר דהוי בגמר התבשיל שהוא בחול וכמ"ש הסמ"ג לסברת ריב"א ע"ש.

אף לפ"ז איך יתכן לומר ק"ו פלל פינו דלא התירו פי אם ע"י עירוב וגם לא יתכן טעם פדי שיברור מנה וכו' פינו דמתני' איירי בדאורייתא אלא ודאי דלכל הפירושים פי' דמתני' הוא מדרבנן אלא פליגי אי אמרינו צרכי שבת נעשין בי"ט או לא ובאמת פשטה דשמעתא הכי מוכחה דכיון דאית לן דצרכי שבת נעשין.

בי"ט לכה דחקו אמוראי להמציא טעם לעירוב ובר מן דין איך יתכן לומר דאיסור הכנה משפחת לה באין שהות דא"כ ל"ל הכנה פלל פינו דאין שהות הוי לוקה מן התור' ודוחק לומר דהוי לאו ועשה.

אשר ע"כ נראה עיקר פדעת רבינו דסוגיא דפרק יו"ט אלא כמ"ד צרכי שבת נעשין בי"ט והכי נקטינו. אף עדיין ק"ל דכיון דקי"ל כרבה דאית ליה הואיל אם פן מן התורה מותר איך אמר ר"א תקנת העירוב גזרה אטו מיו"ט לחול פינו דאינו אלא מדרבנן ואפשר לומר דע"י הואיל אינו לוקה משום דהו"ל התרא' ספק אבל לעולם אסור מדאורייתא אף אחר העיון נראה דזה ליתא דא"כ מה שהקשה רבה לר"ח וכי מפני עירוב שרינו איסורא דאורייתא ותיקשי ליה לדידיה אלא ודאי דרבה ס"ל דלא הוי אלא מדרבנן ורב אשי ע"כ ס"ל דהוי דאורייתא ורבינו פסק פנותיה והכי דייק לשונו של רבי דגבי מי"ט לחול פתב ולא הותרה מלאכה שהיא לצורך אכילה אלא וכו' וגבי מי"ט לשבת פתב ואיסור זה מדרבנן וכן ראיתי להרב מ"ק ו"ל דקפ"ג שפתב דרבי' ו"ל ס"ל דאסור מדאורייתא יע"ש.

אמנם עדיין יש לנו לבאר דמהיכא ס"ד לומר דאף דאית לן הואיל עדיין איסורה דאוריית' הפך סברת רבה ונ"ל מהאי ברייתא דמתני' ת"ר אין אופין מי"ט לשבת וכ"ש מי"ט לחול פמו שהביא' הרא"ש בפ"ב דביצה והשתא היכי אתי'א הך ברייתא דמתני' ח"ר פינו דלדע' רבה אין חילוק פין יו"ט לשב' לחול דבשניהם אינו לוקה ואסורים מדרבנן מאי עדיפות יש מי"ט לשבת מיו"ט לחול ולומר דהך ברייתא ס"ל דלוקה וצרכי שבת נעשים בי"ט דחיקא ליה לרב אשי דנעמיד סתם ברייתא דלא פהלקתא דכבר פסקינו הלכה כר"א בפ' אלו עוברין דס"ל להתנא דאף דס"ל הואיל דוקא לענין מלקות אבל איסורא מדאורייתא מיהא איכא.

אף עדיין קשה מהא דר"א דס"ל דאופה ואח"כ קור' שם משום הואיל דכל חדא חזינא ליה דכיון דהואיל אינו מועיל אלא למלקות איך אופה לכתחילה וכן קשה הא דאמרינו בביצה דכ"א גבי מאי דאמה ר"ח דאפשר למפלגה הק' לו מעיסת הפלבים דקאמר נאפית בי"ט והא אפשר למפלגה ותי' לו משום הואיל וכו' ועדיין קשה איך אופה לכתחילה ועוד תיקשי ליה מר"ח גופיה דאסר לאפות העיסה משום דאפשר למפלגה פינו דמותר ע"י הואיל וכל חדא חזינא ליה ונ"ל דוקא התם דשרינן לכתחין' משום דכל חדא חזינא ליה

דְּמִצֵּי לְמִשְׁקַל מְכָל חֶדָּא פְּוֹרְתָא כְּדָפְיָ רִשׁ"י בְּפִסְחֵי דַמ"ח וּלְכַה ה"נ גְּבֵי פְּלָבִים דְּשָׁדִי לְהוּ מְכָל חֶדָּא פְּוֹרְתָ' וּלְכַה אִפִּי לְכַתְחִי' מִןתֵּר מִשָּׂא"כ בְּחֻצְיָה שְׁל גוּי דְּלִיכָא לְמִימֵר הָכִי וּלְכַה לֹא שָׁרִינְו לְאַפּוֹתוֹ לְכַתְחִילָה ע"י הוֹאִיל וְאַמְטוֹ לְהָכִי לֹא הִקְשָׁה לוֹ אֲלֵא מֵהָדָּ דְרַב חֲסֵדָא דְלִית לִיהּ הוֹאִיל כְּלָל.

נְעוּד נ"ל דְּלֹאוּ כָּל אִפְיָא שְׁוִין דַּע"כ לֹא ס"ל לְרַבִּי דָּאָף בְּהוֹאִיל אִיכָּא אִיסוּרָא דְּאוּרְיָתָא אֲלֵא בְּאוּפָה לְחוּל וְכִיּוּצָא דְּאִינוּ לִוְקָה מְשׁוּם הוֹאִיל וּמִקְלַעֵי אוּרְחִים הִינְנוּ טַעְמָא מְשׁוּם דְּאִינוּ בְּיָדוֹ וּלְכַה אֲמַרִּינְו הוֹאִיל לְפִנְטָרוֹ מְמַלְקוֹת מְשׁוּם דְּהִנְי הִתְרַאֲת סִפְק וְהִינְנוּ דְּאִיכָּא אִיסוּרָא אֲבָל הוֹאִיל דַּר"א דְּכָל חֶדָּא חֲזִינָא לִיהּ דְּבִיּוֹ לְבָצוּעַ מְכָל חֶדָּא אֲפִילוּ אִיסוּרָא אִין בּוֹ וְכֵן גְּבֵי עִיסַת הַפְּלָבִים דְּבִיּוֹ לְפִינְס בְּנִבְלָה פִּינְו דְּהִיא מְצוּיָה גְּבֵי גוּיִים וְדָלָא כְּהַרַב מ"ק דַּקפ"ד מ"ש ה"נ דְּמִןתֵּר וּכְמִמְרָא ר"א בְּרִישׁ זְבָחִים כָּל שְׁבִיּוֹ לֹא הִנְי דִּיחֻי.

פְּרָק ז' דִּין ד' מְאַבְדִּין אוֹתָהּ וּמְפַקְרִין וְכו' עֵינְו מ"ש ה"ה ו"ל וְעֵינְו לְהִתִּי"ט ו"ל שְׁהִבִּיא רְאִיָּה מְהָא דְּרַבִּי יַנָּאי ע"ש וְכֵן חֲלֻקָּה דְּמְאַבְדִּין לְמִדָּה מִירוּשׁ' דַּמ"ק בַּפ"ב מְשָׁנָה ב' דַּר"ש בַּר ר' יַנָּאי קִטְף כְּרָמוֹ בְּמוֹעֵד קִטְפוֹ כ"ע בְּתַרְיָה לְשָׁנָה אַחֲרַת שְׁבָקִיָּה לְכַרְמִיָּה ר"ש וַיִּבֶשׂ ע"כ אֲבָל יֵשׁ לְדַחוֹת דְּכָל זֶה לְהוֹכִיחַ לְבָנֵי דוֹרוֹ דְּעֵשָׂה דְּבַר מִתְמִיָּה וְאוֹנוֹשָׁא מִקְלָתָא כְּדִי שְׁיַדְעוּ הַכָּל.

אֲבָל נְרָאָה לִי דְּנֻדָּי הַגְּאוּנִים ו"ל לֹא אִינְרִי אֲלֵא בְּלֵא עֲשָׂאָה בְּמוֹעֵד עֲדִינְו כְּמִבְּנוֹרָא בְּלִשׁוֹנָם דְּכַתְבוּ וּמוֹנְעִין אוֹתוֹ מְלַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ מְלֵאכָּה אָף רַבִּינוּ ו"ל אִינְרִי דְּכָבֵר עֲשָׂאָה בְּמוֹעֵד וַיִּדְעִינוּ דְּכִינוּ עָלֶיהָ קוֹדֵם לְעֲשׂוֹתָהּ בְּמוֹעֵד וּלְהָכִי כ"ע מוֹדוֹ דְּמִפְקִרִין אוֹתָהּ מִמְּנוּ פִּינְו דְּיַצְתָּהּ כְּפִינְתוֹ לְפִוּעַל דְּאִינוּ אֲבוּדָה אֲבָל אִי יִדְעִינוּ בִּיָּה שְׁפִינְו לְעֲשׂוֹתָהּ וְעֲדִינְו לֹא עֲשָׂא' אַה"נ דְּמִנְיָחִין אוֹתָהּ וְנִצְבָּדַת מֵאֲלִיָּה דְּהָא עוֹמְדַת לְאַבְדוֹן וְלַעֲד"ן דְּגַם הַגְּאוּנִי שְׁהִבִּיא ה"ה ו"ל הָכִי כְּפִינְתָם דְּהֵם גְּרָסִי בְּשִׁמְעָתָא דַּמ"ק כְּפִינְתָא רִשׁ"י ו"ל אַת"ל בְּצָרַם אֲוִנְו כְּכוֹר דְּקִנְסוּ בְּנוֹ מְשׁוּם דְּאִיסוּרָא דְּאוּרְיָתָא וְכו' וְאַמַּאי לֹא אֲמַרוּ דְּהֵתָם עֲשָׂה וְהָכָא.

לֹא עֲשָׂה כְּדָגְרָסִי הַתּוֹס' שֵׁם מְשׁוּם דְּהָכָא נְמִי אִינְרִי בְּעֵשָׂה וְכִינוּ שְׁכּוֹן מִתְנִיחִין דְּקִתְנִי יֵאבְדוּ צ"ל דְּמִפְקִרִין אוֹתָהּ. גַּם מֵה שְׁהִבִּיא ה"ה רְאִיָּה מְצָרַם אֲוִנְו כְּכוֹר דְּלֹא קִנְסוּ אֲלֵא שְׁלֵא יִשְׁחַט עַל אוֹתוֹ מוּם וְכו' לַע"ד אִינְרִי רְאִיָּה דְּהֵתָם פִּינְו דְּאִיכָּא תְּקִנָּה לְיִשְׁחַט עַל מוּם אַחַר שְׁנִפְל מֵאֲלִיו אִיךָ מְפָסִידִין קְדָשִׁים וְאַף אִם נֹאמֵר דְּמִינְיָתִי רְאִיָּה מַר"א דַּס"ל לֹא יִשְׁחַט עוֹלָמִית אַה"נ מוֹדָה דְּמִפְסִידִין אוֹתוֹ ע"י שְׁמַכְנִיסִין אוֹתוֹ לְכִיפָּה שְׁלֵא יָבֵא לִידֵי תְּקִלָּה דְּגִיזָה וְעַבְדוֹתָהּ דְּלֹא שְׁיָיָה תְּקִינְו אַחַר דְּאִי מְפָקִירִין אוֹתוֹ אֲתִי לְאַכְוֹל קְדָשִׁים בְּחוּץ וּלְכִיפָּה אִין לָהּ אִיבּוּד גְּדוּל מְזָה וְדוּק.

גַּם אֲפִשֵׁר דַּלְר"א דְּנִקְט לֹא יִשְׁחַט עוֹלָמִית וְלֹא נִקְט דְּלֹא יִשְׁחַט אָף עַל מוּם אַחַר דְּבָא לְרַמְזוֹן אָף לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל וְלֹא מִבַּע"ל אֲלֵא אֲלִיכָּא דְּרַבְּנָן אֲמַנְם מְדַבְּרִי רִשׁ"י ו"ל לֹא מְשַׁמַּע הָכִי וְאַדְרָבָא מְרִיָּהטַת לְשׁוֹנוֹ מְשַׁמַּע דַּמְבַּע"ל אֲלִיכָּא דַּר"א שְׁכַתְבּוּ וְנ"ל וּמַת הַצּוּרָם מְהוּ לְקִנְסוּ .

כְּנוֹ אַחֲרֵיו שְׁלֵא יֵאָכֵל עוֹלָמִית דְּהִיא סְבֵרַת ר"א וּבְאַמְתַּת דַּק"ל אֲמַאי לֹא תְּבַעֵי נְמִי לְרַבְּנָן דְּקִנְסוּ שְׁלֵא יִשְׁחֹט עַל אוֹתוֹ מוּם קִנְסוּ כְּנוֹ אַחֲרֵיו אוֹ לֹא קִנְסוּ לְדִידִיָּה קִנְסוּ אוֹ לְמִמּוֹנִיָּה וְאַדְרָבָא אִיכָּא מְסַתְּבָרָא דַּלְר"א דְּלֹא יֵאָכֵל עוֹלָמִית אֲפִקִיעוּ רַבְּנָן זְכוּתָהּ מִנְיָה דְּאִינוּ

עומד אלא לכיפה וְלֹא מְמוֹנֶה מִיִּקְרֵי פִּינּוֹ דְּגוֹפִיָּה לִית בֵּיה זְכוּתָא בְּנוּ מ"ל דְּמָה שְׁקִנּוּי לֹו מוֹרִישׁ לְבָנוּ אַף לְרַבֵּנּוּ דס"ל דְּאִית תְּקִנָּה שְׁיַפּוּל מוּם אַחַר עֲדִינּוּ זְכוּתוֹ עֲלִיו וּמוֹרִישׁוֹ לְבָנוּ דְּהוּי מְמוֹנָא וְהַנְרָאָה דְּרַש"י ז"ל בְּא לְסִתּוֹר זֹאת הַסְּבָרָא לְכַף פִּי דְּבַעֲיָא הִיא אַף לר"א וּמִשׁוּם דס"ל דְּהִלְכָה כר"א פְּדַמְשָׁמַע מִפִּי הַחֲנֻמֵּשׁ וְעֵינּוּ ברא"ם ז"ל.

הַלְכוֹת חֲמִיץ וּמִצָּה פָּרֵק ד' הִלְכָה ה' יִשְׂרָאֵל שֶׁהֲרִיִּן חֲמִצּוֹ וְכו' וְהוּא שְׂיִהְי' זְמַן שְׁקִבַּע לֹו קוֹדֵם הַפְּסַח וְכַתּוּב ה"ה ז"ל אַף לְאַחַר הַפְּסַח לֹא פָּדָאוּ וְאִיגְלִי וְכו' פִּינּוּ שְׁפַסַּח הָיָה בְּיָדוֹ לְפָדוֹתוֹ אֲמָרִינּוּ הוֹאִיל וְכו' הַשְּׁתָּא נְמִי אָסוּר וְכו' עכ"ל צ"ל דְּדַקְדַּק בְּלִשׁוֹנוֹ וְכַתּוּב אָסוּר וְלֹא פָּתַב עוֹבֵר מִשׁוּם דְּמִדְּאוּרִיִּתָּ לֹא אֲמָרִינּוּ הוֹאִיל אֲפִילוּ לְחוּמְרָא פִּינּוּ שֶׁהוּא מְחֻסָּר מְמוֹנָא דְּהוּ"ל בְּמַחְסוֹר מַעֲשֵׂה דְּמִי וְכו"כ הַתּוֹס' ז"ל בְּפַסְחִים דָּף ס"ב ע"ש וּבְהִכִּי נ"ל מֵאֵי דק"ל לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל מֵאֵי מַקְשָׁה בְּגַמְרָא אֵהָא דְּקָאֵמֵר לִימָא כְּתַנְיָא וְאִיִּסְבְּרָא אִימָא סִיפָא וְכו' דְּבָרֵי הַפֶּל עוֹבֵר וְהָא אִיפְכָא מִבְּעֵי לִיָּה וְכו' וּמֵאֵי קוּשְׂיָא לִימָא דְּלַעוֹלָם בְּפִלּוּגְתָּ דְּאֲמוֹרָאֵי קָא מְפִלְגִי וְה"ט דְּבַסִּיפ' כ"ע מוֹדוֹ דְּעוֹבֵר מִשׁוּם דְּאֲמָרִינּוּ הוֹאִיל וְכו' אַף בְּרִישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהֲלוּהָ דְּלִיפָא הוֹאִיל דְּהָא אֵינּוּ בְּיָדוֹ ס"ל דְּאֵינּוּ עוֹבֵר פִּינּוּ דְּלַמְפָּרַע הוּא גוֹבָה אֲמָנָם לְפִי הָאֵמוּר נִיחָא מִשׁוּם דְּלֹא אֲמָרִינּוּ הוֹאִיל מִדְּאוּרִיִּתָּא לְעַבְרָא עֲלִיו פִּינּוּ דְּהוּא מְחֻסָּר מַעֲשֵׂה אֲלָא מְדַרְבְּנּוּ הוּא דְּאֲמָרִינּוּ הוֹאִיל לְחוּמְרָא לְאֹנְסָרוֹ בְּהַנְאָה וּמִלְשׁוֹן הַבְּרִיִּיתָא דְּקַתְנֵי דְּבָרֵי הַפֶּל עוֹבֵר מִשְׁמַע דְּמִדְּאוּרִיִּיתָא קַתְנֵי וְעֵינּוּ לְהַרְבּ מ"ק ז"ל וְעֵינּוּ לְהַר"ן ז"ל שָׁם.

וּבְאַמַּת מְדַבְּרֵי הַל"מ ז"ל ל"ק מִיִּדֵי דְּאִיהוּ אָמֵר הִיכָא דְּקִנֵּי הַגּוֹי לֹא אֲמָרִינּוּ הוֹאִיל וּלְכַף פְּשִׁעֵימִידוֹ בְּהַרְהִיבּוֹ גוֹי קוֹנָה מְשַׁכּוֹן תּוֹ לָהּ שְׂיִיף לְמִימֵר דד"ה עוֹבֵר מִשׁוּם הוֹאִיל וְכו' יַעו"ש. אַף לַע"ד נִרְאָה דְּזָה לֹא יִתְכּוֹן דְּאֵף אִם נִימָא דְּגוֹי קוֹנָה מְשַׁכּוֹן מ"מ פִּינּוּ דְּאֵינּוּ הַגּוֹי יְכוּל לְמוֹכְרוֹ וְעֲדִינּוּ יִשְׂרָאֵל מְצִי לְסַלֵּק לִיָּה בְּזוּזֵי הָנִי בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא עוֹמֵד דְּהָא אַף בְּיִשְׂרָאֵל מִיִּשְׂרָאֵל דְּקוֹנָה מְשַׁכּוֹן מ"מ לֹא מְצִי מְלוּנָה לְמוֹכְרוֹ פִּינּוּ דְּמְצִי הַלְוָה לְסַלֵּק לִיָּה בְּזוּזֵי וְכַמ"ש בְּגַמְרָא גַם מ"ש דְּזָהוּ מ"ש ה"ה ז"ל וּלְפִיכָף וְכו' הָרוּאָה יִרְאָה דְּלֹא נִתְפַּוּוֹן פֶּלַל לְהִכִּי וְכוּנּוּנְתוֹ פְּשׁוּטָה דְּקָאֵי עַל מ"ש בְּגַמְרָא דְּגוֹי אֵינּוּ קוֹנָה מְשַׁכּוֹן מִשׁוּם הִכִּי בְּעֵינּוּ מַעֲכָשְׁוֹ פִּינּוּ דִּישׁ בּוֹ אֲסַמְכָתָא וְכַמ"ש אַח"כ ה"ה ז"ל.

וּבְעֵיקָר הַקּוּשְׂיָא שֶׁל הַל"מ יֵשׁ לִישָׁב דְּאֵף בְּהִגִּיעַ זְמַן קוֹדֵם הַפְּסַח וְנֹדָא לֹא קָנָה פִּינּוּ שֶׁהוּא אֲסַמְכָתָּ דְּהָא מַעֲיָקְרָא לֹא הָנִי אֲלָא מְשׁוּעָבֵד לֹו וְלֹא קָנָה הַגּוֹי וּלְכַף בְּשַׁלְמָא לְאַבְיֵי דס"ל לְמַפְרַע הוּא גוֹבָה אִם כֵּן מְזַמֵּן שְׁהִיָּה עֲלִיו הַשְּׂעִיבּוּד חָשִׁיב פְּאֵלוּ קִנְאוֹ מֵאוֹתוֹ זְמַן אַף לְרַבָּא דס"ל מְפָאן וּלְהַבָּא הוּא גוֹבָה אִם כֵּן בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הָנִי קָאֵי כָּל זְמַן הַשְּׂעִיבּוּד וּלְכַף תִּנְרֵץ לֹו דְּאִיִּירֵי בְּהַרְהִיבּוֹ אֲצִלוּ וּלְכַף פִּינּוּ דְּקִנֵּי מְשַׁכּוֹן הוּ"ל מְשַׁעַת הַרְהִיבּוֹ קִנּוּי לֹו דְּכִינּוּ שְׁמִשָּׁף וְעוֹד נ"ל פִּינּוּ דס"ל מְפָאן וּלְהַבָּא הוּא גוֹבָה הָנִי מְפָקִיעַ מִיִּדֵי שְׂעִיבּוּד וּבְשַׁלְמָא לְאַבְיֵי לִית לִיָּה הָא דְּאָמֵר רַבָּא בְּעַלְמָא חֲמִיץ מְפָקִיעַ מִיִּדֵי שְׂעִיבּוּד וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּפָרֵק הַשּׁוֹלֵחַ ד"מ יַעו"ש.

פָּרֵק ח' הִלְכָה ו' וְאַח"כ פּוֹרֵף מִצָּה וּמְרוֹר וְכו' עֵינּוּ לְהַרְאָב"ד ז"ל וּמ"ש הַל"מ ז"ל וְנ"ל דְּרַבֵּינוּ ז"ל ס"ל דְּהִלָּל לֹא קָפִיד אֲלָא אֲמִצָּה וּמְרוֹר וְלֹא אֲפַסַּח דְּלֹא הֲוֹנְכֵר בְּדַבְּרֵי פֶלַל וְהִכִּי מִשְׁמַע בַּגַּמ' דְּקָאֵמֵר וְהַשְּׁתָּא דְּלֹא אִיִּתְמַר הִילְכָתָא וְכו' עֲבָדִינּוּ תְּרַנְיָהוּ וְאַם עֵיקָר קָרָא קָאֵי אֲפַסַּח אַף הִלָּל מוֹדָה דְּבַזְמַן הַזֶּה דְּלִיכָא פְּסַח לֹא עֲבָדִינּוּ כְּדִיכ' אֲלָא וְנֹדָא דְּקָרָא

לא קפיד אלא אמצה ומרור לומר שלא יצא ידי חובת מצה אלא באכילת מרור עמו גם קרא הכי דייק מדלא פתיב ואכלו את הפשר במצה ומרור אלא על מצות ומרורים יאכלוהו דבא לומר דלא יאכל הפסח כי אם אחר מצה ומרור ומה גם למ"ד חגיגת י"ד באה עם הפסח ר"ל סמוכה לאכילת פסח כדי שישענום בשר הפסח על השבע ולא סגי באכילת מצה ומרור איה מפסיקין בין חגיגה לפסח באכילת מצה ומרור.

ואולם מ"ש רבינו ואם אכל מרור בפני עצמו וכו' קשה מ"ש הלח"מ ו"ל ומה שתי' אינו נוחלי דאם פן הו"ל לרבינו לומר ואם אכל מצה בפני עצמה ומרור בפ"ע תחלה לומר דצריך לעשות שתיהן ועוד ק"ל הו"ל דבתחילה עושה מצה לחודה ומרור לחודיה כמו בזמן הזה ונ"ל דרבינו ס"ל כמ"ש התוס' דלכ"ע יצא ידי חובתו בכריכה אלא דפליגי למצוה דהלל סבר דלכתחילה בכריכה ורפנן ס"ל דרצה זה עושה רצה זה עושה דלא כמ"ש התוס' דלרפנן מוקי קרא לדיעבד ע"ש והשתא שפיר פסק דעושה בכריכה לכתחילה דחייש לסברת הלל.

אף ה"א ק"ל דבשלקא אי אמרינן דהלל קפיד אפריכי ולא מהני אכילת מצה כי אם במרור לכה בזמן הזה הניא מצוה בכריכה מדרבנן דכעין דאורייתא תקון אבל או אמרינן דאף הלל מודה דאף בזמן המקדש פל חד לחודיה מהני אם פן בזמן הזה דליכא מרור מאי מצוה איכא בכריכ' ודוחק לומר משום דלכתחילה מצונתו בכריכה דהתם דוקא משום דאיכא מרור אבל בזמן הזה דליכא מרור אף הלל מודה דעבדינן פל חד לחודיה וצ"ע ולידי אפשר לומר דהא דקאמר והשתא דלא איתמר הוא קאי אר"י דס"ל לעיפובא נדוק.

הלכות שופר פ"ק א' הלכה ג' שופר הגזול שתקע בו יצא וכו' ואין בקול דין גזול וכו' עיין בהשגות ועיין לה"ה שתי' דחזקא מינייהו נקט פיון דתרונייהו אמת ועיין להכ"מ שכתב שהוצרך רבי לזה משום מה"ב דלקה מ"ד לא חייש למצוה ה"ב ועיין בב"י ובה' ק"ו אבל ק"ל פיון דאין בקול דין גזול אמאי לכתחילה לא יתקע ויש לומר דחיישינן שפא ירבה בתקיעות ויתקלקל השופר דלהכי לא רצה ליתנו לו לתקוע בו בתקיעת מצוה אבל ודאי מסתמא לא חיישינן להכי וכן פסק הרמ"א ו"ל עוד אפשר דהכא חששו לגזול לכתחילה ולכה החמירו בו דאין לתקוע בו לכתחילה ועיין בל"מ ו"ל שכתב דהך דכתב רבינו וא"ת והלא נהנה היא קאי אף אגזל ע"ש ואינו נוח לי דכיון דאין בו גזל הרי מותר בהנא' וע"כ לא הוקשה לו לרבינו אלא גבי מעילה דס"ל דלא נהנין וכמ"ש הרב גופייה.

עוד כתב הרמב"ם ו"ל שופר של עולה לא יתקע וכו' ואין בקול דין מעילה וכו' עיין. בל"מ ו"ל ולכאור' לא תי' פלום דאיה אפש' דרב יאנדה פליג אבריית' דתני משום בר קפריה דאין בו מעילה כדאיתא בפרק כ"ש ונראה לי דכוננתו היא להקשות על הרמב"ם דס"ל דאף התוקע לא עביד מעשה דהא גבי תוקע קא יתיב טעמא משום דאין בקול דין מעילה והיינו משום פיון דאינו יוצא אלא בקול לא חשיב מעשה בתקיעתו ולכה הק' דבין רב יהודה ובין רבא פוליהו ס"ל דתוקע עביד מעשה והוי במעילה והיינו דלא הק' הש"ס דפסחים להש"ס דר"ה משום דאיכא למימר דהאיה דקול אין בו מעילה הוא בלא מעשה אבל הך דתקע דעביד מעשה מעל אמנם לסברת רבינו דאף התוקע לא מעל ק' ולכה תי' זהו דוקא לרב יהודה אבל רבא ס"ל אף התוקע לא עביד מעשה וכן נראה

מדתפס בקושיותו הכא משמע דתוקע לא עביד מעשה וכו' לאפוקי מפשטא דשמעתא ומעתה מ"ש בתירוצו להביא ראיה לרבא מהא דאמרו ג'.

דברים וכו' ר"ל מסתמא משמע אף דעביד מעשה וניחא השתא דאמר רבא דאחד זה ואחד זה לא יצא אף דאיהו אמר בפירק כ"ש קול אין בו מעילה ועיין להרב מ"ק ו"ל אמנם עדיין קשה לי דמנ"ל לרבינו דלמסקנא לדעת רבא אין בו דין מעילה משום דעביד מעשה וא"ה פיון דמצות לאו ליהנות ניתנו הרי לא עבר כלל פיון דלא נהנה.

הלכות שקלים פירק ב הלכה ה' קודם יו"ט או אחריו וכתב מרן ו"ל וסובר רבינו לאו דוקא הקדימוהו וכו' וקשה דבגמרא קאמר דטעמא דר"ש משום דבעי הכירא בין חדש לישן ובהלכות בכורות לא נקט או אחריו וי"ל דהתם גבי מעשר בהמה דשייף.

ביתא חדש וישן לכך לא נקט או אחריו אף גבי תרומה דלא שייף חדש וישן אלא בניסן ולא הוי טעמא אלא משום דתי אפשר להרים ביי"ט לכך נקט או אחריו והיינו דנקט ר"ש ה"ט ולא נקט טעמא דהכירא משום דנקט טעמא דכולל מעשר בהמה ותרומה ודוק.

הלכה ו' חזרין ותורמין משירי הלשפה עיין מ"ש מרן ומה שתי ו"ל ע"פ מ"ש בקידושין דזו היא סברת ר"י ולכך פסק כנותיה וכו' לע"ד אינו דע"כ לא אמרו שם הכי אלא אליבא דרב אף לר"י שם אתי ר"ע כפשיטתיה גם לא ידעתי איהו נעלם ממנו מ"ש רבינו ו"ל בסוף פ"ו מהלכות מעילה דלעולם אין מועלין בשירי הלשפה ולעיקר הקושיא נ"ל דרבינו ו"ל מפרש לשון הברייתא דקתני נשלמה הג' חוזר ותורם ר"ע אומר חוזר לשירי הלשפה דה"פ דלכ"ע חזרין לשירי הלשפה אלא דת"ק ס"ל אין מעילה בשירים ולכך צריך לתרומם מחדש משירי הלשפה כרי שינקדש קדושת הגוף דלימנול אף ר"ע ס"ל יש מעילה בשירים לכך אין צריך לחזור ולתרום ודלא כהתוס' ו"ל בפ' האיש מקדש דפירשו חוזר ותורם מתקלין סדתינ דחסר מן הספר ע"ש.

פירק ג הלכה ח' בני העיר וכו' ועיין מ"ש מרן ותי' דהך דבני העיר שוקלים וכו' ארישא גמי קאי וכו' ע"ש והוא תמוה דאם פן מאי שנא רישא ומ"ש סיפא דבהך נשבעין לגזברין ובהך סיפא לבני העיר וכן ראיתי להר' קרבן העדה בתוספותיו שתפס על מרן בזה יעו"ש ולעיקר הקושיא נ"ל דלק"מ דיצא לו לרבינו פן ממאי דקאמר בגמ' א"נ דלא ליהווי להו פושעים ורבי' מפרש דקאי אפעלים דלא שלחו ביז ש"ח דממעט בשמירתו והוי פושע ולחייב באחריותו ולכך נשבעין לפניהם כרי שידעו שנתנו לש"ש אבל המק' ס"ל דמתני' בש"ח וכמ"ד בירוש' דאוקמה בש"ח ולכך הק' א"ה גזברים מאי עבידתיהו עד דחידש לו דלא נישוו פושעים וק"ל.

הלכה ט' שלחו וכו' ונאבד ממנו באונס וכו' איכא למידק אמאי פתב רבינו באונס רלא אצטריך בגמ' לזה אלא למאי דהנה בעי למימר דנשבעין ליטול שכרו אף למסקנא דתקנת חכמים אתניא מתני' כפשיט' ונ"ל דס"ל דבכלל התקנה עשו דש"ש ישלם בגניב' ונאבדה וש"ח בפשיעה דאי לאו הכי לא הוי תקנה כלל דכל אחד יאמר פשעתי ופטר אלא ודאי דהכי תקנו דאם לא נשבע משלם ואמטו להכי הוא דקתני ונגנבו הוא באונס כמ"ש רבינו ומעתה מאי דקתני מתני' דהנהב ש"ש אינו משלם הוא אדינא דאורייתא קאי אבל אה"נ דמדיו המשנה גמי משלם ובהכי ניחא מאי דאיתמר בירושלמי דשקלים מתני' בש"ת

אָבֵל ש"ש חַיִּיב פִּינּוֹן שְׁנַגְבּוֹנְאָבֵד וְחִזּוֹר וְאָמַרְ אפִּי תִימָ' בִּש"ש וְנִגְנָב ע"י לִיֶסְטִים הָרִי מוֹכַח דִּלְכ"ע ש"ש חַיִּיב בְּגִיבֵי וְאָבֵדָה וְלִכְאוּרְ' הִפֵּף מִשְׁנָה עֲרוּכָה דְהַזְהָב דְהַקְדָּשׁוֹ אִינוּ מְשַׁלֵּם אֶלָּא וְדַאי דְהָאִיף לָא מִיָּיִרִי אֶלָּא מִדִּין תּוֹרָה.

אֶלָּא שְׁקִישָׁה לְזָה מֵאִי מִקְשָׁה בְּגִמְרָא בְּתַר הָכִי שָׁם דְּשׁוֹכֵר הַפּוֹעֵל לְשִׁמּוֹר הַפְּרָה דְּמִשְׁלָם אִמְתַּנִּי דְקַתְנִי אִינוּ מְשַׁלֵּם לִימָא דְהֵיא אַחַר הַתְּקֵנָה וְלִכְפָּה מְשַׁלֵּם וְלִכְאוּרְ' דְּזָהוּ מַה שְׁהוּק' לֹו לְהַר' הַמְּחִנּוֹר בִּפ' הַזְהָב דְּמִפְרִישׁ דְּקִנְשֵׁינִת הַגְּמִרָא הִיא מִלְשִׁמּוֹר הַזְּרָעִים דְּהוּי מְקַרְקָעוֹת וְדָלָא כִפִּי רַש"י ו"ל וְאָם פֶּן רַבִּי ו"ל מִפְרִישׁ נְמִי הָכִי אֶלָּא דִלְעַד"ן דְּדַאִין זָה מְוֹכַרְח וְקִנְשֵׁינִי מְעִיָּקְר' לִיתָא דְהֵיא רִוּמִיָּא דְמִתְנִיתִין רַב יוֹסֵף הוּא דְקָא מְרָמָה לְרַבְּהַ וְרַבְּהַ אֲזִיל לְשִׁיטְתִּיהָ דְלִית לִיהָ הָף שְׁיִנּוּיָּא דַר"א לְעִיל דְהָף שְׁבוּעָה תְּקַנַּת חֲכָמִים אֶלָּא ס"ל דְּנִשְׁפָּעִין לִיטּוֹל שְׁכָרְוֹ וְלִכְפָּה נְמִי מְתַרְזֵן בְּהָא לְהַפְסֵד שְׁכָרְוֹ וְכוּ' וְר"י נְמִי לָא ס"ד הָף שְׁיִנּוּיָּא דַר"א וְלִכְפָּה הַזְּרָעִי לְשִׁינּוּיָּא מִיָּדוֹ אָבֵל אָנּוּ דַס"ל כַר"א אַה"נ דְּמִתְרַצָּ' נְמִי הָף קִנְשֵׁינִי בְּתַרְיָת' וְבַהָף שְׁיִנּוּיָּא דְקִנּוּ מִיָּדוֹ נְמִי מְתַרְצָא נְמִי קִנְשֵׁינִי קְמִיָּתָא וְכַמ"ש הַמְרָדְכִי בְּפָרְק הַזְהָב וְהַב' תִּירוּצִים קִיָּמִי לְדִינָא וְלִכְפָּה רַבִּינוּ ו"ל בִּפ' כ' מֵהַלְכוֹת שְׁכִירוֹת הִבִּיא הָף דְקִנּוּ מִיָּדוֹ וְהִבִּיא הָף דַר"א.

וּמַעֲתָה אֶפְשָׁר דְּכִנּוּנַת הָרַב הַמְּאוּר ו"ל דְּמִשְׁמַע לִיהָ דְהֵיא דְקַתְנִי לְשִׁמּוֹר אֶת הַפְּרָה וְתִינּוֹק וְזָרְעִים בְּחֻלּוּיִן קָא מִיָּיִרִי מִדְּלָא קַתְנִי תִינּוֹקוֹת בְּמִאָמְרָם בְּכָל מְקוֹם גַּם הַקְּשָׁה לֹו קִנְשֵׁינִי הַתּוֹס' ו"ל דְהַק' דְּאִיף מְוֹתֵר לְהַקְרִיב מִמֶּנּוּ לְעוֹמֵר וְכוּ' יַע"ש וְלִכְפָּה מְפָרְשָׁה דְבַחְוִלּוּיִן מִיָּיִרִי וְלָא קְשָׁה אֶלָּא מְזָרְעִים וְכוּ' וּבְהָכִי נִיחָא לִי דְרַבִּינוּ בְּהַלְכוֹת שְׁבַת פ"ו גְּבִי הַשׁוֹכֵר לְשִׁמּוֹר אֶת הַפֶּר' וְכוּ' שְׁפַתְב דָּאֵם הָיָה שְׁכִיר חִדָּשׁ אַחֲרֵי שְׁבַת עָלְיוֹ וְלָא הִבִּיא הָף דְקִנּוּ מִיָּדוֹ וְהִינּוּ מִשׁוּם דְּמִפְרִישׁ כִּפִּי הַמְּאוּר דְבַחְוִלּוּיִן אִיָּירִי וְלָא מִקְשָׁה הַגְּמִ' אֶלָּא מְזָרְעִים וְכִינּוּן שְׁלָא הִבִּיא הָף חֻלּוּקָה דְזָרְעִים לְכָפּה פְּתַב הָף דְקִנּוּ מִיָּדוֹ וְדָלָא פְּהַרְב לַח"מ שְׁפַתְב בִּפ"ב דְשְׁכִירוֹת דְסַמְפָּה עַל מ"ש פָּאֵן יַעו"ש.

הַלְכָה י"א הַנּוֹתָן הַשְּׁקָל מִן הַקֶּרֶשׁ וְכוּ' פְּתַב מְרִן ו"ל מִשְׁם הַרַע"ב ו"ל וְנִהְיָה שְׁלָא מְשַׁכְּנֹו וְכוּ' וְלַע"ד דְּבָרֵי תְמוּהִים דְּאִמְרִינּוּ בְּמַעֲלָה דִי"ט דְּבְמוֹצֵיא מִן הַקְּדָשׁ לְהַקְדָּשׁ אֶפְלִיגוּ ר"ש וְר"י אִמְתִּי מְעַל דַר"ש ס"ל פִּינּוֹן דְּהִבִּיאוּ לְעֲזָרָה מְעַל וּפְרַש"י דְּנִהְיָה שְׁאִין עוֹד אַחֲרֵי עָלְיוֹ וְר"י ס"ל עַד שְׁיִזְרַק הַדָּם וְהֵתֵם אִיְתַמֵּר שְׁקָל שְׁקָלוֹ מִן הַהַקְדָּשׁ וְהִבִּיא חֲטָאתוֹ מִן הַהַקְדָּשׁ וְעַל פְּוֹלָם אָמַר ר"י דְהַלְכָת' פְּנוּתִיהָ עַד שְׁיִזְרַק הַדָּם דְּנִתְכַפֵּר לֹו וְאִין לֹוּמֵר דְּוָקָא גְּבִי חֲטָאת אָבֵל גְּבִי שְׁקָלִי דְאִינוּ בָּא עַל חֲטָא בְּעִי דְנִהְיָה דַר"א דְּאִמְרִי בְּעַלְמָא לָא לֵן אָדָם בִּירוּשָׁלַם וּבְיָדוֹ עוֹן דְּתַמִּידִין דְּשַׁחְרִין מְכַפְרִין עַל שְׁל לִיָּה וְשְׁל בֵּין הָעֲרַבִּים מְכַפְרִין עַל שְׁל יוֹם דְּעוֹלָה מְכַפְרַת עַל עֲשָׂה מְקַבְּעִי כְּדֵאִיתָא בְּרִישׁ זְבָחִים גַּם מ"ש דְּהַקְדָּשׁ אִינוּ יוֹצֵא מִן הַקְּדָשׁ כִּי אִם ע"י שְׁיִנּוּי א"כ תִּיקְשִׁי לַר"ש דַס"ל פִּינּוֹן דְּהִבִּיאוּ לְעֲזָרָה מְעַל אָף בְּלָא שְׁיִנּוּי וְהִירוּשָׁלַמי דְּאִמַר דְּנִהְיָה שְׁלָא מְשַׁכְּנֹו אִרִישָׁא קָאִי דְהֵתֵם וְדַאי פִּינּוֹן דְּמִזִּיד הוּא וְכִנּוּנָתוֹ לְגִזּוֹל שְׁיִיף שְׁפִיר לֹוּמֵר דְּאִדְעָתָא שְׁלָא יְמִשְׁכְּנֹוהוּ אָבֵל הָכָא דְאִיָּירִי בְּשׁוֹגֵג דְּסַבֵּר דְּחֻלּוּיִן הֵם וְכִנּוּנָתוֹ לְשִׁקּוֹל שְׁקָלוֹ מֵהוּ תִיָּתִי לֹוּמֵר דְּכִנּוּנָתוֹ שְׁלָא יְמִשְׁכְּנֹוהוּ וְהָכִי דִיָּיק לְשׁוֹן רַבִּי ו"ל דְּלָא פְּתַב שְׁלָא יְמִשְׁכְּנֹוהוּ חֲלָא אִרִישָׁא וְלָא אִסִּיפָא גַם בְּהָף דְּסִיפָא כְּבָר פְּתַב רַבִּי ו"ל בַּה' מְעִילָה מִשׁוּם שְׁיִישׁ לֹו חֲלָק בְּבִהְמָה יַעו"ש: גַּם מ"ש מְרִן ו"ל מִשְׁם הַרַע"ב ו"ל דְּרִישָׁא נְמִי אִיָּירִי בְּנִקְרָבָה לַע"ד אִינוּ מְוֹכַרְח דְּלָא קָאִי

הירושלמי אלא למאי דמתני נקרבא ארישא דכן הק' אלו הגונב וכו' לא לשם בעלים הראשונים ולדידיה נקרבא פי היכי דתהוי ליה הנאה דלימעול פאמור אף למאן דתני נתרמה שפיר אית ליה הנאה פדמסיק משום דעד השתא לא ס"ד דהנאה הוא שלא למשפנו לכך תני נקרבא אף ארישא אף בטר דמסיק מה נהנה וקאמר משום דלא למשפנו למ"ד נתרמה לכך פתב רבי גבי רישא נתרמה דנהנה שלא למשפנו דסובר רבי ז"ל דהא דקאמר מה נהנה הוא קאי למאן דתני נתרמה דלמאן דתני נקרבא אין צורך להך הנאה דשלא למשפנו וכאמור אבל קשה לי במה שהקשה הירושלמי אלו הגונב וכו' שפא לא נתפרה הראשונים ותי' במסניי פשל בית ר"ג שמתפנין לדוחפו לקופה ואח"כ הק' וחס לומר דנפל לשירים וכו' וקשה במה שתי' שדוחפו לקופה מה תי' לו בזה פנין דמקריבין בסתם הני לבעלים הראשונים ומה תיקון בזה במה שדוחפו לקופה גם מה שתי' להקשות וחס לומר לשירים נפל פנין דתיגרץ פבר שדוחפו לקופה ומ"ש הר' קרבן העדה דחשי' דהוי שירים לקופה הוא תמוה דע"כ לא אפליגו ר"ע ור"י אלא דוקא בשירים שלא נתרמו אבל הך דתרומה כ"ע מודו דיש בהם מעילה ונ"ל דט"ס נפל וכן צריף להיות פשתגרץ לו מתפנין ודוחפו לקופה צריף לסיני שם ותורמו לשמו הנאמר אח"כ בירושלמי פי הכא מקומו ואח"כ מקשה הירושלמי אסיפא דקתני אם נקרבא מעל דשפא שקלו לא נתתם כלל ונפל לשירים ואהא תי' לו עוד הוא במסניי וכו' ר"ל אף הסיפא גמי איירי במסניי ומתפנין לדוחפו לקופה והשתא לא צריד להא דאמר ותורמו לשמו פי אם לתירוץ קמא פנ"ל: אמנם במאי דקאמר הירושלמי מאן דתני נקרבא הוא דלא פ"ר"ש דס"ל מיד מקבל מעותיו פהגים זריזין הן וכו' ר"ל פנין דקנו הבהמה אף דלא נקרבא מעל משום דזריזין הן ובנדאי יקריבוהו ואזיל לשיטתיה כל העומד ליזרק פזרוק דמי והוא מוספם במאי דס"ל במעילה פנין דהביאו לעזרה מעל והיינו טעמא דכזרוק דמי וקאמור ומעתה אין צורך למ"ש ר"ש"י וטעמא דר"ש משום דנפטר מאחרייתו דהוא תימה דהא תנן כל הזבחים שנשחטו שלא לשמן לא עלו לבעלים לשם חובה גם בהדיא דריש ר"ש במגילה גבי אין בין נדרים לנדבות וכו' קדריש ר"ש ונרצה לו לכפר עליו לומר שפן באחרייתו עד שיזרק הדם אלא דגבי מעילה חשבנו פזרוק דלימעול וצ"ע אלא דלפ"ז למאי דתני נתרמה מעל דבנדאי מעת שנתרמה קנה הבהמה לתמיד: פ"ק ד' הלכה ח' ההיכל והעזרות וכו' באין משירי הלשכה וכו' הנה התוס' בפ' האיש מקדש הק' ברייתות אהדדי דגמרא דידן וירושלמי ותי' דבריתא דקתני דבאים מב"ה ולא משירי הלשכה סבר דשירי הלשכה אין בו מעילה ולכך פנין דהיכל ועזרות קדושים יותר לכך באים מב"ה דיש בו מעילה וברייתא דקתני דבאים משירי לישפת סבר' דיש בו מעילה ע"ש ולא ידעתי איך נעלם מהם שפן הק' בירושלמי דפ"ר דשקלים ברייתות אהדדי ותי' דהך ברייתא ס' כר"מ ודחו דלא אמר ר"מ אלא בתוה שנתו והכא קיימינן בלאחר שנתו ע"ש והתימה דהתוס' שם מעבר לדף הביאו הך דירושלמי ומשמע מדברייהם דגמ' דידן מסכים לס' הירושלמי ואפשר לישב פונתם מדלא הק' גמ' דידן ברייתות אהדדי מוכרח דלא.

ס"ל סברת הירושלמי ור"ע ס"ל אף לאחר שנתו יש בו מעילה ונכסברתם בתי' קמא ע"ש: ולפ"ז פנין דרבי' פסק דיש מעילה בשירים דפסק כר"י דהכי ס"ל כמ"ש מרן ז"ל לעיל בפ"ב דין ו' ע"ש אמטו להכי פסק פהך ברייתא דירושלמי דההיכל ועזרה באים משירי

הלשפה ול"ק קושניית מרן פאן ובהכי ניקח ע"ש רבי ז"ל פ"ח מה' מעילה דין ב' פשבונין במקדש ועזרות בונין בחול כדי שלא ישען עליו וימעול וכו' אף דכתב פאן דבאים משירי הלשפה פיון דפסק כר"י דיש מעילה בשירים ש"ד אף כל זה הוא לדעת מרן ז"ל אמנם פבר פתבתי שם בפ"ב דזה לא יתכן לדעת רבי ועל הפל צ"ע: הלכות קידוש החדש פ"ק ד' הלכה ב' על ג' סימנים מעברין וכו' על התקופה וכו' ואין חוששין לסימן אחר וכו' הוא בפ"ק דר"ה שלח ליה ר"ח לרבא כי חזית דמשכה תקופת טבת עד שיתסר בניסן עיברה להאי שתא ולא תיחוש לה ומשמע ליה לרבא דהאי דקאמר ולא תיחוש לה הוא פירושו מסימן אחר וכן נמי משמע מהא דאמרי' בפ"ק דסנהדרין אין מעברין את השנה קודם ר"ה ופסקה רבי לקמן ואם מפני הדחק מעברין אחר ר"ה מיד וכיון דבעי' סי' אחר היכי שינוי בה עיבור קודם. אדר דההוא זמן הוא דידע' אי הגיע אביב ופירות אילן או.

לא אלא ודאי מיירי בתקופה לחודה והו' דקתני אין מעברין על התקופה הוא על תקופת תשרי וכמ"ש התוספות שם או אפשר דפליגי בהכי ואף על תקופת תשרי לחוד מעברין ורבא פסק פאחרים דלית ליה ה' דרשה דחג האסיף והוא דאי אית ליה למ"ל לומר מטעם ניסן ולא משום תשרי דקיימי ביה הנה תנאי דלעיל מניה ואין לומר דאתא לומר דאם נפלה בט"ו אין מעברין שנה אלא חדש דא"כ אף בתשרי נמי הכי הוי דהא ס"ל דלא תישי' לאד"ו ונהא דלא ביאר רבי דאם נפלה בט"ו מעברין לאדר הוא דזה דרכו בכל המקומות למינקט לישנא דגמ' ותו לא דהא קאמר ר"ה כי חזית דמשכא עד שיתסר בניסן והיינו ע"י עיבור אדר כמו שפיתבו התוס' ועוד נראה דהא פתב רבי לעיל בפ"ג דבניסן ותשרי אין מעברין לצורך וכיון דלעולם לפי החשבון דאדר הוי חסר וניסן מעובר הוי פאלו באו העדים והעידו על כה' ולכה' אין מעברין אדר וידחו המועדות ומשמע ליה דסוגיות פליגי או לא שמיע להו להנה' אמוראי'הא דאמרו בר"ה דאין מעברין החדש לצורך ועיין להתוס' בפ"ק דסנהדרין: הלכה ג' וכן אם ראו ב"ד שעדיין לא הגיע האביב וכו' הוא בפ"ק דסנהדרין ת"ש על ג' דברים מעברין על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה ופירש"י אם לא בשלה התבואה מעברין ואית דמפרשי לפי שאין להם מהיכן להקריב העומר וק' דהא אף אם בשלה ביהודא מעברין ונהא דלא הקשה רש"י זל מהו דקאמר ועל פירות האילן משום דאזיל לשיטתיה דפי' דהוא קאי על הקרבת בכורים בעצרת ואדרבא הוי דומיא דידיה ה' טעמא דאביב אמנם רבי מפרש ה' דעל פירות האילן הוא משום דאו מתקיים פי' אביב דקרא משמע דס"ל לאו מטעם הקרבה וא"כ מ"ש פדי שיהיה האביב מצוי להקריב וכו' ה"פ שיהיה מצוי בכל מקום עד שאפשר להקריב ממנו: הלכה ד' על ג' ארצות וכו' שם נכתב המפ' שיש ג' חילוקים ואם הגיע התקופה ל"ו בניסן והגיע האביב ופירות האילן מעברין מפני סי' התקופה לחודיה ועז הוק' לו פיון דטעמא דמעברין על התקופה הוא מפני האביב הרי הגיע האביב ונ"ל דהתורה אמרה שמור את חדש האביב ואמרו רז"ל בפ"ק דסנהדרין שמור את חידוש האביב ירצה יתנה לה המועד הנה בחידוש הלכנה ומדקריא ליה רחמנא אביב לומר דטעמא הוא דליהוי אביב דהיינו דזהו זמן האביב לכל השנים וכיון דהתורה קפדה דליהוי זמן אביב בכל השנים בודאי דאף אם הגיע האביב במציאות אם הגיע התקופה ל"ו בניסן מעברין פיון דדרה' זמן האביב בכל השנים התקופה נופלת בי"ד ולכה' אף דאיכא

אביב פּינן דליכא אלא חָדָא מְיַנְיָהוּ אִימְעִיט מְזַמֵּן הָאָבִיב דְכְתִיב בְּקֵרָא וְצָרִיכִין לְעַבְרָא גַם מ"ש דָּאם לֹא הִגִּיעַ הַתְּקוּפָת לִי"ו וְעַדִּינִן לֹא הִגִּיעַ הָאָבִיב אוּ פְרוֹת הָאֵילָן יֵרָאֶה לִי דָאִין מְעַבְרִין שְׁהֵרִי יֵשׁ זְמַן לְאָבִיב לְהִגִּיעַ וְכוּ' לֹא יִדְעָתִי לְמָה תְּלָה הַדְּבָר בְּעֶצְמוֹ: הִלְכָה ו' וְלֹא מִפְּנֵי הַטְּוִמְאָה וְכוּ' אֲלֵא יַעֲשׂוּ בְטוֹמְאָה וְכוּ' וְפִי' הַמֶּפֶ' פְּגוֹן דְּהוּוּ מְחֻסְרֵי כְפָרָה וְלֹא תִהְיֶה לְהֵם כְּפָרְתָם כִּי אָב אַחַר הַפְּסַח וְהוּא תְּמוּזָה דַּא"כ מֵאֵי דְחֻוּיָהּ אוּ הַוְתָּרָה דְקֶאָמַר בְּגַמ' דְלָא אָמְרִי' דְחֻוּיָהּ אוּ הַוְתָּרָה אֲלֵא בְטוֹמְאָת מַתּוּ וּמְחֻסְרֵי כְפָרָה לִיכָא אֲלֵא בְטוֹמְאָת זִיבָה וְהָא וְדָאִי לִכ"ע נְדַחִין לְפָסַח שְׁנֵי וְאֵי הוּוּ רַבֵּי אֵין יְכוּלִין לַעֲשׂוֹתוּ כְּלָל וְרָאִיתִי שְׁכּוֹן הַק' הַמְּפָרְשִׁים ז"ל אָבֵל נ"ל דְּוִדָּאֵי אָזְיָל וּמוֹדָה דְאֵינְרִי בְרוּב ט"מ וְלֹא הִיָּה לְהֵם אָפֶר כְּפָרָה בְּוִדָּאֵי לַעֲשׂוֹת מִפְּנֵי זֶה קְלָקוּל הַמוֹעֲדוֹת לִכ"ע פִּינָן דְּהַתּוֹרָה הַתִּירָה לְהוּוּ לַעֲשׂוֹתוּ בְטוֹמְאָה וּלְכַד פְּתַב דְּהֵי נָמִי מְחֻסְרֵי כְפָרָה וְכִינָן דְּרוּב ט"מ אֵין יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת פְּסַח וְכִן פְּסַח הַרְבֵּב"ם ה"ל ק"פ וְהִינְנוּ טַעְמָא פִּינָן דְּהַד פְּסַח דְּעֵשׂוּ בְּרָאשׁוֹן הוּא בְטוֹמְאָה לֹא יִדְחוּ מִתּוֹס' כְּפָרָה לִב' אִפִּי' נִטְהָרוּ וְצָם בְּרָאשׁוֹן לֹא יַעֲשׂוּ וְכִינָן דְּעוֹקְרִים מְצוֹת פְּסַח לְגַמְרֵי מְעַבְרִין קַמ"ל דְלָא וְהִינְנוּ מִשׁוּם דְּהַוְתָּרָה טוֹמְאָה בְּצִיבּוֹר וְהוּוּ כְּמוֹ שְׁעוֹשִׁין בְּטְהָרָה וְשִׁפְרִי יִדְחוּ לְפָסַח ב' אָמְנָם ר"י דַּס"ל דְּחֻוּיָהּ א"כ עַדִּינִן בְּטוֹמְאָתוֹ הוּוּ עוֹמְדוֹן וְאֵין יְכוּלִין לַעֲשׂוֹתוּ כְּלָל וּלְכַד מְעַבְרִין אָמְנָם רַבִּי וְדָאִי דַּס"ל כְּפִי' רַב הָאֵי גָאוֹן שְׁהִבִּיא הַמֶּפֶ' וְחִזְרוּ בּוּ מִפִּירוּשׁוֹ אִף הָא קָשָׁה לִי דְאֵיף פְּסַח דָּאִין מְעַבְרִין לְכַתְּחִילָה הָא אָמְרִי' בְּגַמְרָא בַּפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין דְלָמ"ד דְּחֻוּיָהּ הִיא בְּצִבּוֹר מְעַבְרִין וּפִירֵשׁ"י ז"ל פִּינָן דְּבַקְוֹשֵׁי הַתִּירוּ כְּלָל כְּפִי' דְאֶפְשָׁר לְהַדוּרֵי אֲטְהָרָה מְהַדְרִינָן וּלְכַד מְעַבְרִין וְכִינָן דַּפְס' פ"ד מְהַלְכוֹת כ"מ דְּדְחֻוּיָהּ הִיא אֵיף פְּסַח דָּאִין מְעַבְרִין וִי"ל דַּס"ל לְרַבִּי ז"ל דְּדוֹקָא לָמ"ד מְעַבְרִין דְלֹא שְׁיִיף לֹמַר דְּדְעָתוֹ הִיא כַּמ"ד הַוְתָּרָה דַּא"כ אִמְאֵי מְעַבְרִין אָבֵל.

מֵאֵן דַּס"ל דְּחֻוּיָהּ. אֶפְשָׁר דַּס"ל דָּאִין מְעַבְרִין וְהִינְנוּ דַּס"ל פִּינָן דְּבַקְוֹשֵׁי מוֹתֵר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּטוֹמְאָה אֵין לָהּ קוֹשֵׁי יוֹתֵר מִזֶּה שְׂאִין לְנוּ לְקַלְקַל הַמוֹעֲדוֹת בְּשִׁבִּיל זֶה וְרָאִיָּה לְזֶה מְהָא דְפָרִיף בְּגַמ' אֵי הִכִּי ר"ש הִינְנוּ ת"ק דְּמִשְׁמַע דָּאֵי לָאו הִכִּי ל"ק וְתִיקְשֵׁי לְדִידָהּ לַס"ד דַּס"ל לַר"ש אֵין מְעַבְרִין לְכַתְּחִילָה הָא מְהָד בְּרִייתָא מוּכַח דַּה"ל דְּחֻוּיָהּ דָּאֵי הוֹסְתָרָה לִכ"ע לֹא בְּעֵי צִיץ וְכַד מוּכַח בְּיוֹמָא וּבְכַסְסָחִים אֲלֵא וְדָאִי אָפֶר דַּס"ל דְּחֻוּיָהּ אֵינּוּ מוּכַרְח דְּמְעַבְרִין כַּנ"ל: הִלְכָה ט' אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה אֲלֵא בְּמִזְמָנִין לְהָ שֵׁם ת"ר אֵין מְעַבְרִין וְכוּ' וְכַתְּבֵהּ מְפָרֵשׁ שְׁאֶפְשָׁר לְהוֹשִׁיב מִי שְׂאֵינּוּ מְזוּמָן לְעִיבּוֹר לֹא לְהַמְנוֹת מִן הַמְעַבְרִין אֲלֵא לְלַמּוֹד הִלְכָה וְכוּ' וְאֵינּוּ נֵר' לִי דַּא"כ אִמְאֵי אָמַר ר"ג מִי שְׁעֵלָה שְׁלֹא בְּרִשׁוֹת יֵרֵד וְהָא וְדָאִי אָפֶר דָּאֵינּוּ מְזוּמָן לְכַד מוֹתֵר לִישֵׁב לְלַמּוֹד הִלְכָה וְשְׁמוּאֵל דְאָמַר הִכִּי הוּא כְּלָפִי מִה שְׁעֵלָה שְׁלֹא בְּרִשׁוֹת הוּא אָמַר דְטַעֲיָתִי בְּהִכִּי לֹמַר פִּינָן דְאֵינִי מְעַבְרָא עִמְכֶם מוֹתֵר וְכַנְנָתוֹ בְּהִכִּי כְּדֵי שְׁיָבִין ר"ג וְלֹא יִלְבִּין מִי שְׁעֵלָה שְׁלֹא בְּרִשׁוֹת וְשְׁמוּאֵל הִיָּה יוֹדֵעַ דְּהוּא הִיָּה מְזוּמָן מִר"ג וְכְשִׁי צָא לֹא הָיוּ יְכוּלִין לְעַבְרָא מִפְּנֵי אוֹתֵי דְשְׁלֹא בְּרִשׁוֹת וְכִן אָמְרוּ בְּהַדְרָא בִּירוּש' פ"ק דְּסַנְהֶדְרִין דָּאֵיף דְאַחַר דִּישֵׁב שְׁמוּאֵל וְלֹא יָצָא אָפֶר עַפ"כ לֹא עִיבְרוּהוּ מִפְּנֵי אוֹתוֹ הָאִישׁ וְזֶה מוּכַרְח דַּא"כ מ"ל לְשְׁמוּאֵל לְעַמּוּד וְלִצְאָת פִּינָן דְמוֹתֵר הוּא לִישֵׁב וְדוּק: הִלְכוֹת אִישׁוֹת פְּרָק ג' הִלְכָה ה' ו' וְצָרִיף שְׁיִכְתּוּב לְשֵׁם הָאִשָּׁה וּמִדְעָתָהּ וְכוּ' אֵינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת ע"כ וְק' אִמְאֵי לֹא פְסַח כְּחַכְמִים דַּס"ל שְׁמִין אֶת הַגְּזִירָא אִם יֵשְׁבוּ שו"פ מְקוֹדֶשֶׁת אַע"פ שְׁנִכְתָּ' שְׁלֹא לְשִׁמָּה אוּ שְׁלֹא מִדְעָתָהּ דַּבַּפ' הָאִישׁ מְקוֹדֶשׁ דַּמ"ח אוֹקְמוּהּ לְהַד בְּרִייתָא בְּהִכִּי אֲלִיכָא דְרַב דְאָמַר הַמְקוֹדֶשׁ בְּמִלּוּהּ א"מ וְנִרְאֶה דַּת"ל דְּהָא דְאָמְרוּ חַכְמִים שְׁמִין אֶת הַגְּזִירָא

הוא קאי לר"מ דס"ל א"מ קאמרי אינהו אם יש בנזיר שו"פ מקודשת וראייה לזה מאוקמתא ראשונה דאוקמוה דאיירי בשטר שאין בו עידי חתימ' וקאמרי חכמים שמיין השטר אם יש בו שו"פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת מוכרח הוא דקאי לר"מ דלקף אמרו אינה מקודשת והש"ס דקאמר מספ"ל הוא לנישב הגירסא שיש בברייתא בדברי חכמים דל"ג ואם לאו אינה מקודשת אמנם לדין ודאי גרסי' לה בברייתא ואם לאו אינה מקודשת ע"כ צ"ל קאי אר"מ וליה לס"ל דהא קי"ל הלכה כר"א דס"ל עידי מסירה פרתי ואיך אפטר דפסקי' הפך חכמים דמספ"ל הדין עם מי אלא ודאי גרסי' בברייתא אינה מקודשת וכינון שפן לא שייך לומר דמספ"ל אלא דכונת חכמים הוא לסברת ר"מ דאמר דשמין את הנזיר ומעתה לכל אוקמתא דאוקמי בגמ' הכי מתפרשא ורפנון פבר שמעי' להו בברייתא פ"ק דקדושין ד"ט דקתני פותבין על הנזיר אע"פ שאין בו שו"פ וג"כ אמרו שם בברייתא אין פותבין שיטרי אירוסין או נישואין אלא מדעת שניהם וסתם קתני אע"פ שיש בנזיר שו"פ ולא אמרי' דגם שפכתבו שלא מדעת פשר כיון שיש בנזיר שו"פ: אף אמנם ראיתי לה"ה לקמן פ"ד דין י"ג שפכתב משם הרמב"ן והרשב"א שפסקו כחכמים יעו"ש ואפטר דוקא ה"ה דמייירי בשט"ח ומשום דקי"ל מלנה ופרוטה דעת' אפרוט' ולקף שמין את הנזיר: פרק ג' הלכה ח' הנה מדבר עם האשה על עסקי קידושין עיין להמ"ל ז"ל שפכתב לענין אם שידוכין מקרו הנה מדבר עמה על עסקי קידושין מגומגם הדבר ע"ש ונרא' דזה במחלוקת הוא דלדעת רש"י בפירק האיש מקדש ד"ן גבי סבלונות מבאר דדומה להנה מדבר עמה ולקף חוששין אפי' בשתיקה אבל דעת הרי"ף ור"ח ור"י בעל התוספו' והרמב"ם פולחו ס"ל דלא דמי להנה מדבר עמה ולקף אין חוששין לקידושין כלל אלא חוששין לשמא קידש פבר הרי דס"ל אפילו מנהג מקומו לקדש תחלה לא אמרינו דהוי כמדבר עמה ומעתה דהרשב"א ס"ל כסברת הגאונים דאף במקדשי וחדר מסבלי לא הוי כמדבר עמה מזה תבין מאי דקאמ' בהך תשו' ואין השידוכין במדר' עמה על עסקי קידושיה כיון דמנהג המקום וכו' לאו לזנקיא קאמר אלא קושטא קאמר.

פרק ה' הלכה י"ג המקדש במלנה וכתב ה"ה ויש מו שפכתב שאם היתה מלנה בשטר והחזיר לה השטר בשעת הקידושין ויש בנזיר שו"פ הרי היא מקודשת דהו"ל כמקדש במלנה ופרוטה וכו' ונראה לי דפירושו הוא דקדשה בשטר חוב מדקאמר המקדש במלנה ופרוטה ואי דקדשה במלנה ובשעת הקידושין החזיר לה השטר לא הו"ל למימר מקדש במלנה ופרוטה והכריח זה מהגמרא דשני ליה דקדשה בשטר שאין עליו עדים דבמאי קמייירי דאי כתב שטר לחודיה ואמר לה התקדשי לי בשט' זה מאי דעתך דר"מ דאמ' אינה מקודשת דע"כ לא אמרינו אין דעתה אנזיר אלא בשטר חוב דס"ל מלנה ופרוט' דעתה אמלנה משום דלא סמכה דעתה כי אם על המעו' ולא אנזיר דשנה פרוט' אבל היכא דליכא אלא שטר וקבלה אותו לשם קידושין בנדאי דעתה אנזיר דלית לה דבר אחר לסמוך עליו אלא ודאי כוננת הש"ס לומר בשטר חוב עצמו כתב לה התקדשי לי בשטר זה בלא חתימת עדים ולקף סבר ר"מ דעת' אמלנה ואינה מקודשת וחכמי' ס"ל כיון דאיכא שנה פרוטה של הנזיר דעתה אפרוטה ור"א ס"ל עידי מסירה פרתי ואפילו אין בו שו"פ מקודשת זהו דעת הרמב"ן והרשב"א ז"ל ואפטר שיהם גרסי' בברייתא

המקדש בשטר חוב ואם פן פשתני בגמ' כגון שקידוש' בשטר שאין עליו עדים מוכרח דפירושו בשטר חוב וכמו שכתבתי.

ובר מן דין אם קדשה בשטר חוב ובאות' שעה הסזיר לה השטר ודאי שקדוש' שיהי בשעת הקידושין הגיע לה הנאה בשטר והוי כמו שקדשה במשכון דכתב בסמוך וז"ש ה"ה ואפשר שאף רבינו יודה בזה והק' עליו פשהזכיר דין המשכון הו"ל להזכירו והגם שיש לחלק דהתם המשכון הוא שלה והיינו טעמה דהנאתה מ"מ הו"ל להזכיר אם קדשה בשטר חוב דהיא מקודשת כמו שהזכיר במשכון ואפילו דאינו חד טעמא ובזה תבאר לה דדברי הטור שנים לדברי ה"ה ו"ל בדברי הב"י ו"ל ועיין במ"ש הלח"מ ו"ל פדבריו אינם מובני' דהיכי שייך לומר דהרב המגיד מביא לדינא מס"ד דלא קאי לדינא.

פרק כ"ד הלכה ט"ו או שראוהו מנשק ע"ג חלוקה וכו' נרא' שמפרש רבינו מ"ש בירושלמי הוא גו חנודה והיא גו חודותיה ר"ל שמנשקי' זא"ז בחיקם שפן תרגום חיק חנודה ומ"ש מנשקי' זא"ז הוא מ"ש שם פיו על פיו אכן יש לדקדק על מ"ש רבי' בסמוך דאם רצה לקיימה הרשות בידו ומהירושלמי משמע דנאסרה על בעלה דקאמר גבי רוכל תצא והך דמנשקין זא"ז קאמר סוטה היא וכן פתב הרשב"א ו"ל בתשובה אלה רנ"א דהיא דהוגפו דלתות אין בו יחוד ונקא בירושלמי קאמר תרעא דדוק סוטה דהוא ונקא במנעול אבל בהוגפו דלתות דאף ליכנס שלא ברשות לא הוי יחוד והוא באמת חמוה דגבי מוגף קאמר בירושלמי ו צריכה דהיינו בעיניא ואיך פשיטא ו"ל.

הלכות גירושין פרק ד' הלכה ד' הנה הגט פתוב ע"י עבד בכתובת קעקע וכו' ה"ז מגורשת וכו' והקשה הרב ב"ש והא העדים נפסלו בכף וא"כ איך יוכשר הגט ותי' הפר"ח משום דבעי הכרזה והרב שער המלך תמה עליו דהא הנמקי פסק בפרק ז"ב דלאותו עדות לא בעי הכרזה ומכח זה תמה על הש"ך ו"ל שכתב דליכא נפקות' בזה יעו"ש ואחר המחילה לא ק"מ ולא י איך אישתימיט מינייהו דברי תוס' במציעא דע"ב ד"ה שטר דס"ל דאף דאמרינו.

דלאותו עדות לא בעי הכרזה מ"מ פיון שאין מרויחים פלום פשירים שכת' וז"ל דמייני ברבית דרבנן ולא מפסל באיסור דרבנן פיון שאין מרויחים פלום ולכאורה אין צורך לזה דכיון דאיסור דרבנן בעו הכרזה ודאי פשירים אלא משום דס"ל פסברת הנמוקי ולכך פתב פיון שאין מרויחים ואם פן ה"נ פיון שאין מרויחים פלום בעדותן פשירים דהא באיסורי דרבנן כ"ע מודו דבעינן חימוד ממון וכמ"ש מרן בב"י ח"מ סי' ל"ד משם רי"ו יע"ש ומעתה ג"כ לא קשה מה שהקשה הפר"ח בתי' הב' שכתב וז"ל דלא משמע להו לאינשי איסורא וכו' מהא דכתבו התוס' בסנהדרין דאף דלא משמע להו פסול מדרבנן וכו' דדוקא התם משום דמרויח ולכך לא מהני האי טעמא אלא להכשירו מדאורייתא וכ"כ התוס' במציעא שם דמשום דלא משמע להו איסורא מיפשר אף מדרבנן ובאמת שדברי הפר"ח שכתב דבלא הכרזה אינו מדוקדק.

דהי"ל לומר משום דאינו מרויח וכו' אבל מ"ש לתרץ דהכא בשחחמו בשוגג וסברי דליכא איסור פלל הוא תמוה דהא פתבו דאף דלא משמע להו איסורא פסול מדרבנן ומ"ש ל"ח דוקא גבי לנה דפסיל משום דעבר אלפני עור ליתק דהא פתבו התוס' דאף המלנה פסול אף דלא משמע.

ליה איסורא וגביה לא שנייה האי טעמא דלפני עור ועוד דאין זה דומה כלל להך דקושר ומתיר בשבת כיון דאינו מפוך' בתורה בהדיא דהוי מלאכה אבל האי דמפוךש בתורה בהדיא לא שנייה למיטעני ולומר דליכא איסור כלל ובנדאי לא כתבו התוס' דאיכא למיטעני גבי מלנה דאף שהוא לאו מפוךש אלא משום דשנייה לפר' קרא למשכנו רבית בע"כ וכמ"ש התוס' בפ"ק דר"ה יע"ש וכן נ"ל להכריח מהא דכתב הסמ"ע ז"ל בסימן ל"ד גבי הך דקושר ומתיר דנאמן לומר שוגג וכו' הא דכתב לעיל בהגהה גבי דאין נאמן לומר שכתתי משום דלא טעני בעיקר' הדין וכו' ולפ"ז עדיין קשה דנאמן לומר טעיתי וסברתי דאין.

איסור כלל אלא נדאי כיון שהוא איסור מפוך' שנייה לומר טעה בעיקר הדין ועוד מדלא חילקו הפוסקים בין שוגג למזנז נראה דהדין שונה בשתייהם ועוד דנעלם מעיניו דברי הגמתי בפ' הרבית גבי הך ברייתא דשטר שיש בו רבית שהק' ואיך גובה בו הקרן כיון דהעדים עוברים אלא תשימון נפסליו ומאי קושניא לימא דהכא איירי בשחטמו בשוגג ולא ידעו שיש איסור לערב ועדים וקרא דלא תשימון קאי למלנה ואף איסור דלפני עור ליכא דמירי דשנייה להלות בלא הם וכמ"ש התוס' בסיף פרק הרבית יעו"ש אלא נדאי כיון דקרא בלשון רבים קאמר קאי אעדים וערב ולא שנייה לטעות וכל שפן הכא דלפי טעותו ליכא לפרש לקרא כלל.

ואפשר להליץ בעדו דכוננתו לומר דכיון דלא עביד אלא איסורא דרבנן והוא שגג וסבר דליכ' איסור מ'כפ'ש ו'לעולם דאזיל ומודה דאיסור דאוריית' קאי בדוכתיה ושפיר א"ל מהא דפסק הגמתי כפי המנוח בדעת הרב לעיל דאף דלא משמע ליה באיסור דרבנן פסול מדרבנן ותי' דהתם כיון דמלנה עביד איסורא עבר הלנה אלפני עור והשתא מאי דכתב דעבר עלילאו דלא תשיף לאו דוקא כיון שהוא ברבית דרבנן אבל לפ"ז מוכרח לומר דאיירי באיסור דרבנן דוקא ולא משמע כן מסתימ' הפוסקים.

גם התוס' בגיטין כתבו לחד חי' דמירי אף דאיכא איסורא דאורייתא ולדידהו קשה דליפסולי העדים דעברי אדאורייתא ואין לתרץ משום דלא משמע להו איסורא כמ"ש הפר"ח דהא כתבו בפרק זה בורר דאפ' הכי פסול מדרבנן אמנם לפי מ"ש משם התוס' ניחא דהכא דוקא משום דאינו מרויח וכו' ולפ"ז ניחא במה שקש' על הש"ף דהק' על הב"י ועל הסמ"ע דהביאו דברי הגמתי להלכה דלמאי נ"מ ותי' הרב ז"ל דנ"מ להאי דהכא דאם הודיעו אותם האיסור הגט פסול מדרבנן אף בלא ומשום.

דלאותו ערות לא בעי הכרזה ולייתא דהכא פשיירי לגמרי משום דבאיסורי דרבנן בעינן חימוד ממון והכא ליכא חימוד ממון וכן פסקו הב"י ור"מ והסמ"ע ז"ל. גם בהך המצאה דעדי רבית דכתב הרב ליכא נפקות' כיון דבעינן הכרזה אפילו.

דהוא איסור תורה ג"כ בעי חימוד ממון וכיון דליכא חימוד ממון מ'כפ'ש ו'היינו דכתב הש"ף ואם מעידין עליו שהוא לנה ברבית הו"ל עדות אחרת וכו' ר"ל כיון דהם פשיירי לאותו עדות דהא אין מרויחים כלום ומהתימה עליו שלא השגיח בזה.

אָמנם עֲדִינן יֵשׁ לַחֲקוֹר דָּאָם לַקְחוּ הָעֵדִים שְׂכָר הַבְּטֻלָּה לְהַעֲדִי דְקִי"ל דְּמוֹתָר וְהַעֲדִי עַל הָרַבִּית אוֹ פְתָבוּ אִי מִיפְסָלִי בְּהַכִּי דְהָא וְהָאִי מְרוֹיַחִים בְּהַכִּי אוֹ לֹא פִינּוּ דְהַשְׂכָּר לֹא נָטְלוּ מִצַּד הָעֲבִירָה כָּלֵל דְּלֹא דְמִי לְמַלְגָּה וְלִנְה דְמַעוֹת שְׁהַרְוִיחוּ הֵם בָּאוּ מִכַּח הָעֲבִירָה.

פָּרַק י"ג הֶלְכָּה א' שְׁמָא הִיא שְׂכָרָה אוֹתוּ וְהַקְשָׁה ה"ה ו"ל מְהִיכּוּ נִצָּא לְרַבִּינוּ דִּין זֶה פִינּוּ שְׁלֵא נִזְכָּר בְּגִמְרָא ע"ש נִרְא' לַע"ד דְּהַקְשָׁה לּוּ מַה שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּבַכּוֹרוֹת דְּל"ו ע"כ גָּבִי מֵאִי דְאִיפְסִיקוּ דְהַלְכָתָא כַּל"ק מְקִלְתָּא דְעֲבִיד' לְגִלוּנֵי לֹא מְשַׁקְרִי אִינְשֵׁי מֵאִי מְבַעֵי לִיהַּ הַש"ס גָּבִי עַד אֶחָד בְּקֻטְטָה מַהוּ דְעַד אֶחָד נֶאֱמָן מְשׁוּם דְּלֹא מְשַׁקֵּר א"ד מְשׁוּם דַּרְחַמ"ל וְתִירְצוּ בְּתִי הַב' וְנ"ל א"נ דְּיִלְמָא פִינּוּ דְרַחֲמָה לָהּ לֹא דְיִיק ע"כ ור"ל פִּינּוּ.

דִּינְדַע הָעַד שְׁשׁוֹנְאָה אוֹתוּ בְּנֻדָּאִי לֹא דְיִיק שְׁפִיר בְּמִיתָתוּ וְהָעַד בְּדַרְמֵי לִיהַּ. מְשׁוּם דְּמַרְחַם לָהּ שְׁלֵא תִהְיֶה עֲגוּנָה אָמְנָם רַבִּינוּ ס"ל פִּינּוּ דְנִתְקוּטְטָה עֲמוּ וְהַבִּיאָה כְּכָר עֵדִים וְהוֹכְחָשׁוּ חֲיִישֵׁי שְׁמָא שְׂכָרָה נְמִי הָעַד הִזָּה וק"ל.

הַלְכוֹת סוּטָה פָּרַק ד' הֶלְכָּה ה' וּמֵאִימִין עָלֶיהָ וכו' ק"ל מְהָא דְאֶמְרִינּוּ בְּסוּטָה דִּי"ד גָּבִי הָא דְאָמַר ר"א לְמָה מִיִּגְעָה מְשׁוּם מִיֵּאוּס וְקֶאֱמַר בַּגַּמ' דַּס"ל דְּמִשְׁקָה וְאַח"כּ מְקַרִּיב וְהַקְשׁוּ בְּתוֹס' מְהָא דְאֶמְרִינּוּ מֵאִימִין עָלֶיהָ וְהִכִּי אֶמְרִינּוּ דְמֵאִימִין שְׁלֵא תִשְׁתָּה וְתִי דַתְנָא דְמֵאִימִין ס"ל כַּר"ש דְּמַקְרִיב וְאַח"כּ מְשַׁקָּה ע"ש וְלַדְעַת רַבִּי דְפָסַק בְּרַבְּנָן דְּמִשְׁקָהוּאַח"כּ מְקַרִּיב הִכִּי קֶאֱמַר מֵאִימִין וי"ל דְּהַתּוֹס' ו"ל ס"ל דְּנוֹתְנָה לִידָה עַד שְׁעַת הַקְּרָבָה לַכ"ע וְלַכָּף אִם לֹא מְשׁוּם מִיֵּאוּס לְמָה מִיִּגְעָה וְלַכָּף פְתָבוּ דַּס"ל כַּר"ש אַף לַדְעַת רַבִּינוּ דְפָסַק בַּכ"ג לְעֵיל דְּנוֹתְנָה לִידָה לְפִי שְׁעָה לַק"מ דְּפָלְגִי בְּהַכִּי דַתְנָא דְמֵאִימִין לֹא ס"ל דְּנוֹתְנָה לִידָה עַד שְׁעַת הַקְּרָבָה אֶלָּא לְפִי שְׁעָה כְּאִמּוֹר.

הֶלְכָּה י"ח מְצוֹת חֲכָמִים לַקְנָאוֹת וכו' עִינן בַּמ"ש מָרְן ו"ל וְלַכְּאוֹר' דְּבָרֵי תְמוּהִים דְּהָא מִק' בְּגִמְרָא וּמְתַרְץ דְּהָכָא בְּקֶרְאִי פְּלִיגִי דְּמִבְּנֹאֵר מְשָׁם דְּמִדְּאוֹרֵיִתָּא הָוִי וְלַע"ד נִרְא' רַבִּי קְשִׁיתִיָּה הָא דַּמְבַּע"ל בַּגַּמ' דְּסוּטָה דַּכ"ה אִי מְצִי מְחִיל עַל קִינּוּיוֹ אוֹ לֹא וּמֵאִי מְבַעֵי לִיהַּ דְּהָא תְלוּי בְּפְלוּגְתָּא דַּר"י ור"ע דְּלָמ' ד' רְשׁוֹת מְצִי מְחִיל אַף לָמ' ד' חוֹבָה הִכִּי מְצִי מְחִילוּמָה גַּם דְּאִסִּיקוּ דְּמְצִי מְחִיל הַפָּךְ סָבַר ר"ע דַּס"ל חוֹב' וק' הִילְכָת' אַהִילְכָת' לַכָּף צ"ל דְּלִפִּי הָאִי סוֹגְיָא ס"ל דַּר"ע דְּקֶאֱמַר מְצוּהָ לָאו דְּאוֹרֵיִת' קֶאֱמַר אֶלָּא מְדַרְבְּנָן ור"י ס"ל דַּחַף רַבְּנָן לֹא גָזְרוּ בְּזֶה פְלוּם וְהַש"ס דְּקֶאֱמַר דְּבַקְרָאִי פְּלִיגִי עֲדִינן לֹא ס"ד הָא דְּאִסִּיק דְּמְצִי מְחִיל.

וּבְהַכִּי נִיחָא לִי מ"ש רַבִּינוּ וְאִם עָבַר וְקִינָא וכו' ה"ז קִינּוּי וְהַקְשָׁ' מָרְן ו"ל דְּבִירוּשְׁלָמִי קֶאֱמַר פִּינּוּ דְשָׁנָה לַעֲכָב לֹא מְהַנִּי וְהַקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים ו"ל דְּמֵאִי קוֹשְׁיָא דְהִירוּשְׁלָמִי ס"ל דְּתוֹר' מְהַנִּי לַעֲכָב אֲבָל בְּתַלְמוּד דִּינָן בְּמַנְחוֹת דַּט"ו מְסִיק דְּתוֹרָה לְחוּד לֹא מְהַנִּי לַעֲכָב וְלַכָּף פָּסַק רַבִּינוּ ו"ל דְּמְהַנִּי ע"ש וְלַע"ד נִרְאָה דַּלְק"מ דְּהָא מְסִיק רַבָּא בְּסוּטָה דִּי"ז וּפְסָקָה רַבִּינוּ כְּתָבָה קוֹדֵם שְׁתַּקְבַּל עָלֶיהָ פְּסוּלָה שְׁנֶאֱמַר וְהַשְׁבִּיעַ וְאַח"כּ וְכַתֵּב הָרִי מְבֹנָאֵר דַּס"ל דְּהוֹרָה הָוִי עֵיכּוּבָא דְהִינּוּ מְשׁוּם דְּתוֹרָה שְׁנָה בָּהּ לַעֲכָב וְאֵע"ג דְּדַרְשִׁי מְקַרָּא דְזוֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאוֹ' שָׁם דִּי"ח דְּאִשָּׁה שׁוֹתָה וְשׁוֹנָה מ"מ פִּינּוּ דְהָדַר כְּתִיב וְעַשׂ' לָהּ כָּל הַתּוֹרָה אֲתִיָּא נְמִי לַעֲכָב וְה"נ פְּנִינַת הַתּוֹס' ו"ל שָׁם שְׁהַקְשׁוּ עַל הִירוּשְׁלָמִי דַּס"ל דְּאִינוּ מְעַכְבַּ עַל הַסְדֵּר מְהִיָּא דִּיּוֹמָא דְהִיכָא דְכְּתִיב חֲנוּקָה מְעַכְבַּ עַל הַסְדֵּר וּמֵאִי קוֹשְׁיָא דְשָׁאֲנִי הָכָא דְלֹא כְּתִיב חֲנוּקָה אֶלָּא תּוֹרָה וס"ל אַף דְּמְעַכְבַּ אִינוּ מְעַכְבַּ עַל הַסְדֵּר אֶלָּא וְדָאִי פִינּוּ

דתנא ביה קרא הנה ליה כמי חוקה אף מה שתיירן מרן ז"ל דמשמע ליה לרבי דכי פתיב תורת הקנאות לאו אקינוי קאי הוא תמוה דהוא הפך הירושלמי אמנם ע"פ האמור ניחא דהירושלמי קאי למ"ד חובה וא"כ זאת תורת הקנאות קאי אקינוי אף לרבי דפסק מצנות חכמים בנדאי לא קאי אקינוי: ועוד אני אומר דדברי מרן ז"ל שכ' דתורת לא קאי אקינוי הם מוכרחים דכיון דבעיקר הקינוי איפא פלוגתא דתנאי אי רשות או חובה נאי עיכוב דתורת קאי אקינוי איה אמר ר"י רשות וגם ר"ע למה הצריך קרא אחרנא ולא שנייה לומר דעיכוב קאי אדרשה דרוח קנאה דשמעינו מינה מתוך דבר אימה ולא קאי אגוף הקינוי אמנם אחרי שובי ציחמתי בנדאי עיכוב דקרא הוא לומר דהסדר הזה קינוי מעכבה דבלאו קינוי לא מהני אף הרשות בידו דאי בעי אינו מקנא כלל והדרשה דרוח קנאה למעט שחוק וכו' הוא דמבעי ליה לירושלמי אם הוא למצנה או לעכב ואהא קאמר פיון דכתיב תורה הוי לעכב הקינוי ר"ל דהוי כמי שלא קנא כלל ומעתה לא תליא כלל בפלוגתא דר"י ור"ע וא"כ חוזרני לדברי מרן דהוא הפך הירושלמי: ואפשר ליישב דרבי קשיתיה הא דאמרי בסוטה די"ח דאשה שותה ושונה וקאמר ר"י אהא זאת למעט איש אחד וכ' בועלין וטעמא פ"י רש"י דאדם קנטרן הוי וא"כ הוי רוח טומאה כמו שפי' רש"י לעיל ד"ג וא"כ למ"ל מיעוטא דזאת פיון דכתיב וקנא את אשתו יבין למ"ד רשות ובין למ"ד חובה פ"י רוח דקרא רוח טהרה וכדאימת לעיל ד"ג וכתוב תורה לעכב א"כ ממילא נתמעט איש אחד וב' בועלין ולמ"ל מיעוטא דזאת ומה גם מ"ט דרבנן דמרבה אלא נדאי ס"ל לתלמודא דידן דזאת תורת לא קאי אקינוי: הלכות איסורי ביאה פ"ק א' הלכה כ"ב המקנא לאשתו וכו' עיין להראב"ד ז"ל ומ"ש ה"ה ז"ל דמנ"ל דרבי איירי בנאנסה וכו' נ"ל דמשום דהוק' לו מאי ארייא משום דבעלה פהו דלוקה משום זונה אף דבעלה ישר' לוקה משום טומאה וכמו שפ' רבי בפ"א מה' גירושין דין י"ד ע"ש ומכח זה כתב ה"ה ז"ל משום דהוי לאו שבפלות ואין לוקין עליו ע"ש ומזה מ"ש פ"ח מה' אלו אשת פהו שנאנסה לוקה וכו' הוא שיגרא דלישנא דרבא דס"ל לדעת רבה דלוקין על לאו שבפלות וכמ"ש ה"ה ז"ל שם ע"ש שהצ"ע ולע"ד נראה דהא דאמרי' לאו שבפלות אין לוקין עליו הוא לענין דאינו לוקה עליהן שתיים אם עשאה בב"א אבל אם עשה אחת מהן לוקה עליו וכמבואר בס"ה שלו מצנות ל"ת מצנה צ"ח ע"ש וכן פסק פ"ג מה' א"מ דין ז ע"ש למרן ז"ל שם ה"נ אם עבר על שתייהם מחזיר גרושתו ובעו אשתו אחר שנטמאה אה"נ אינו לוקה אלא אחת אבל אם נזדמן לו איסור לבדו בנדאי לוקה עליו גם מ"ש ה"ה ז"ל על הראב"ד ז"ל שפסק כל"ב מהא דאמר ר"ע אשת ישר' שנאנסה פסולה לכהונה דלא אתי אלא כל"ק אינו מוכרח דכבר כתבי התוס' בפ"ד אחין דאתי אף כל"ב גם הרא"ש ז"ל בפ' הבע"י כ"כ יוע"ש: ובעיקר הקו' על רבי ז"ל דלא כתב אשת ישראל ראיתי להל"מ ז"ל שכ' בפ"א מה' גירושין דכיון שאינו אלא עד א' אינו לוקה ולע"ד אינו נראה דכיון דהאמינה תורה אותו פשנים הוי ב' עדים גם קרא דאחרי אשר הוטמאה דהוא פדי למיקם עלה בלאו אונטמאה ועד אין בה קאי.

פירושו עד אחד גם מגמ' דסוטה ד"ח הכי משמע דקאמר סוטה שהיא בלאו דהיינו לאו דלא יוכל בעלה הא' וכו' הנז' ביבמות די"א ומזה הק' התוס' פיון דאיירי בס' היכי לקי והכי מוכח נמי מהא דאמר בסוטה שם גבי ב' ת"ח דנדעי לאתרויי ביה ופי' התוס' שם דמתרין בו למלקות יעו"ש: הן אמת דמפ' רש"י שם דמפרש לאורי' ליה דבעי האיש

מְנוּקָה דְבָדְקוּ לָהּ מִיָּא מוּכָח דַּס"ל דְּלִיפָא מְלָקוּת פִּינּוּן דְּכִבְרָא אֲמָרוּ בִּיבְמוֹת דְּלִיפָא לָאו אֵלָא בְּטוּמְאַה וְדָאֵי וְהָכִי מְדוּקְדָק לְשׁוֹן הַגַּמ' דְּקָאָמַר דִּינְדְעֵי לְאַתְרוּנֵי בִּיָּה מַה שְּׁלֵא נִזְפַּר בְּכָל הַש"ס גַּבֵּי הַתְּרָאָה וּמַה שְּׁהִבִּיאוּ הַתּוֹס' מִהָדָּה דְּמַפּוֹת מ"מ לָא קָאָמַר לְשׁוֹן יְדִיעָה וּבַל"ה לָא קָאֵי בְּמַסְקָנָא וּלְכַף פִּי רַש"י כְּמוֹ מַסְקָנָא דְהִתָּם דָּאִינוּ אֵלָא לְשׁוֹן הוֹדְעָה וְהָכִי מִשְׁמַע מְלִשׁוֹן רַבִּי בַּה' סוּטָה שִׁכ' ת"ח פְּדִי לְשׁוֹמְרוֹ וְשׁוֹב רְאִיתִי לְהַתּוֹס' בִּיבְמוֹת ד' ס ט בַּד"ה פִּי תַהֲיָה וְכוּ' שְׁפַתְבוּ וְז"ל וְלוֹקְמָה בְּסוּטָה שְׂבָא עֲלֵיהָ בְּדַרְךָ דְּלִיפָא אֵלָא עֲשֵׂה דוֹנְטְמָאָה וְכוּ' וְהוּא הָפֵךְ מ"ש לְעֵיל דִּי"א וְצ"ע וּמַעֲתָה מ"ש בְּסוּטָה דְּלִיפָא אֵלָא לָאו הוּא קָאֵי עַל הַנּוֹדָאֵי אֲכַל אֲסַפֵּק אֵין בּוֹ אֵלָא עֲשָׂק: אִיף שְׂיִהֲיָה דְלָא פְּלִיגֵי רַש"י וְהַתּוֹס' אֵלָא בְּסַפֵּק אֲבָל בְּנֹדָאֵי כ"ע מוֹדוֹ דְּלוֹקָה אִף שְׂאִין בּוֹ אֵלָא עַד אֲחַד ע"כ נ"ל דְּרַבִּי חִידוּשָׁא אֲתָא לְאַשְׁמוּעֵין דָּאִף אִם הַתְּרוּ בּוֹ מִשּׁוּם זוּנָה לְקִי וְלָא אֲמָרִי דְלָא הֶאֱמִינָה תוֹרָה עַד אֲחַד אֵלָא גַּבֵּי טוּמְאַה אֲבָל גַּבֵּי זוּנָה בַּעֲי' ב' עֲדִים וּלְכַף כ' דְּהִכָּא פִּינּוּן דָּאִיפָא רַגְלִים.

לְדַבְרֵי הַרִי הַחוֹזְקָה בּוֹ וְהִינּוּ דַּכ' הָדָּה דִּינָא גַּבֵּי דְּמַלְקִין אַחְזָקָה וְאוּלָם בְּמַה שְּׁפַסֵּק רַבִּי פְּלִיפְּטָא קָמָא דָּאִף בְּאַוּנָס יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם זוּנָה צ"ל כַּמ"ש ה"ה ז"ל מִשּׁוּם הָדָּה דְּר"ע דְּלָא אֲתִי אֵלָא כַּל"ק אֲבָל הֶרְאָב"ד ז"ל ס"ל דְּאֲתִי אִף כַּל"ב פְּדַעַת הַתּוֹסְפוֹת ל וְהֶרְא"ש פְּאָמֹר: פְּרָק י"ג הֶלְכָה י"ב פְּשִׁישְׁתַּחֲרַר הָעֶבֶד צָרִיף וְכוּ' בְּפִנֵּי ג' וְכוּ' רְאִיתִי לְהַע"י בַּפ"ג דְּקִידוּשֵׁין דַּס"ב ע"כ דַּהֲק' לְשִׁיטַת רַבִּי ז"ל דַּא"כ מֵאֵי מַקְשָׁה הַש"ס שְׁם גַּבֵּי הָאוּמַר לְשַׁפְּחָתוֹ הַרִי אֵת מְקוֹדְשָׁתָא לְאַחַר שְׂאֲשַׁתַּחֲרַר וְכוּ' דְּכִינּוּן דְּכִבְרָא תִּירֵץ לוֹ דְּגַבֵּי טְבִילַת גֵּר דְּבַעֲי' ג' לָאו בְּיָדוֹ וְתִי דְהָא דְקָאָמַר הוּא לְכַתְּחִילָה יַעו"ש וְרְאִיתִי לְמוֹרִינוּ הֶרַב בַּס' זָרַע יִצְחָק שִׁכ' מִמִּשְׁמַעוֹת ה"ה דְּכַתְּבֵי זֹאת הַסְּבָרָא לְהַרְמַב"ן ע"פ שִׁיטְתוֹ מִשְׁמַע דְּלְהַרְמַב"ם אִפִּי דִיעֵבַד וְכוּ' יַעו"ש וְאַנִּי הֶדְיוּט תְּמִיחָא לִי אִיף לָא רָאָה מ"ש הַרְמַב"ם גַּבֵּי גֵר דְּלְכַתְּחִין הוּא דְּבַעֲי' ג' אֲבָל בְּדִיעֵבַד הַבְּנִים פְּשִׁירִים וְיִשְׂרָאֵלִים גְּמוּרִים הֵם וְזֹאת הִיא סַבְר' הַרִי"ף וְיִחְסֶה ה"ה לְהַרְמַב"ם ז"ל וְהַרְמַב"ן לָא חָלַק עֲלֵיהֶם אֵלָא בְּקַבְּלַת מַצּוֹת אֲבָל אִם קַבְּלַת מַצּוֹת הַבְּנִים פְּשִׁירִים וְכֵן הִיא דַּעַת הַתּוֹס' ז"ל וַא"כ מ"ש ה"ה פְּפִי שִׁיטְתוֹ הוּא לְאַפּוֹקִי י"ח עַל הַרְמַב"ם דְּאִפִּי לְכַתְּחִילָה לָא בְּעֵי אֲבָל נֹדָאֵי דַּעַת הַרְמַב"ם הוּא דְּלָא בְּעֵי ג' פִּי אִם לְכַתְּחִילָה וְלָא דִיעֵבַד גַּם בְּעִיקְרָה תִּירוּץ שֶׁל הֶרַב ע"י הוּא תְּמוּזָה דְהָא גַּבֵּי גֵר נְמִי הוּא דְּוִקָא לְכַתְּחִילָה וְלָא דִיעֵבַד וַא"כ מֵאֵי מִשְׁנֵי הַש"ס לָאו בְּיָדוֹ אֵלָא נֹדָאֵי פִּינּוּן דְּבִשְׁעַת הַקִּידוּשֵׁין דַּעֲתָה לְהַתְּגַיֵּר פְּדַת וְכַהֲלָכָה וְלְהַזְמִינָם עַת הַטְּבִילָה לְכַף מְקַרִי לָאו בְּיָדוֹ וְכ"כ ה' חִידוּשֵׁין יַעו"ש הָכָא נְמִי פִּינּוּן דְּלְכַתְּחִין בַּעֲי' ג' נֹדָאֵי פּוֹנְתוֹ עֲלֵיהֶם וְלַעֲיָקְרָה הַקְּוִשְׂיָא נ"ל דַּלְק"מ דְּדוֹנְקָא הֶתָּם גַּבֵּי גֵר דְּכִינּוּן דְּבַעֲי' קַבְּלַת מַצּוֹת וּשְׂכָרָם וְעַבְדוּת וְעוֹנָשָׁם נֹדָאֵי בְּעֵי חֲכָמִים וְהִינּוּ ב"ד שֶׁל שְׁלֹשָׁה וְכַמ"ש רַבִּי הֶלְכָּה אֲמָרִי מִי יִימַר דְּמִזְדַּקְקִי לִיָּה אֲבָל גַּבֵּי עֶבֶד דְּכִבְרָא קִיבַל עֲלָיו הַמַּצּוֹת בַּג' הֶדְיוּטוֹת סָגִי וְהֵם מְצוּיִים בְּכָל מְקוֹם וְכַדְמוּכָה בְּשַׁבָּת דַּמ"ו וְכ"כ הַנְּמוּקִי בַּפ' הָאֲשֶׁה רַבָּה וְעֵינִין לֵה' שְׁעַר הַמְּלָךְ בְּפָרָק זֶה: הֶלְכָּה י"ג פְּרָק י"ז מַצּוֹת עֲשָׂק עַל כ"ג וְכוּ' עֵינִין לְהַמ"ל בַּד"ה וַא"ת וְכַתְּבֵי בְּסוּף לְשׁוֹנוֹ וְכַר מִן דִּין עַכ"ל דְהָא דְקָאָמַר הַחִיּוֹ לְכֶם הִינּוּ לְאַחַר שְׂיַגְדִּילוֹ דְהָא דְקָאָמַר גֵּר קָטָן מְטְבִילִין אוֹתוֹ ע"ד ב"ד הוּא תְּקַנְתָּ חֲכָמִים וְכוּ' וְהָק' מֵהַרְח"ם בַּס' נִשְׁמַת חַיִּים דְּקָרָא קָאָמַר וְכָל אֲשֶׁה יוֹדַעַת אִישׁ הָרוּגוֹ וְל"ק מְדִי הִינּוּ פְּשָׁאוֹ ל מִשְׁהָ אֲבָל מַעֲיָקְרָא כְּשִׁשְׁבוּ אוֹתָם פּוֹנְתָם לְהַטְּבִיל אוֹתָם מִיָּד וְאֵהָא קָאָמַר דְּזֶה אִינוּ דְהָא דְמְטְבִילִין הוּא תְּקַנְתָּ חֲכָמִים אֵלָא מְוַכְרַח כְּשִׁיגְדִילוֹ: הֶלְכָּה י"א מִי שְׁנַתְּאֵלְמָנָה מְאַנְשִׁים הֶרַבָּה וְכוּ' אִינוּ לוֹקָה אֵלָא אַחַת וְכוּ' מִשְׁמַע

מדברי רבי דאם ג' אלמנות מג' בני אדם לוקה על כל אחת פנין דהם גופין מוחלקין וכן מבואר שם בגמ' דקידושין יעו"ש אכל יש לדקדק דמנ"ל לומר גבי חייבי לאוין גופין מוחלקין דדוקא גבי פרייתות הוא דאמרי מהרימ"ט ו"ל ומה שפירץ הרב שע"ה דילפינו משפחת חרופה אינו נוח לי דמה לשפחה חרופה שפן חייב קרבו ולא ראה שפן הק' התוס' בפרייתות ד"ט ע"ב על מה דאמרו בחולין שחטה ואס"פ שחט בניה לוקה שמונים ומשמע להו אף בהתראה אחת והיינו משום דגופין מוחלקין ולא תירצו משום דאתיניא משפחה ימעריית משו' דמה להנה דמחייבו קרבו אבל חייבי לאוין גרידא מנלן וכן משמע מהא דפ' ג"ה דק"ב גבי הא דאמר ר"י אבל אבר מן החי ובשר מן החי לוקה שתיים דאוקמה ר"י התם דאכל משני בהמות ע"ש ואם איתא מ"ש דאכל אמ"ה ובשר מן החי אפי' אכל אבר מן החי משתי בהמות חייב שתיים דגופין מוחלקין אלא ודאי דגבי לאוין לא אמרי' גופין מוחלקין וכן משמע מהא דאמר ר"י בריש פרייתות גבי חלב שור וכשב ועז אצטריף עז לחלק לחייב על כל מין ומין דאי לאו הכי אינו חייב ולא אמרי' גופין מוחלקין דלא ילפי' מחייבי פרייתות: והנראה לי בזה ליישב הסוגיות ולומר דזה תלוי במחלוקת ר"י ור"ע בפרייתות גבי שוחט ה' זבחים בחוץ דלר"י ילפינו ק"ו ממעילה דאפי' ב' תמחויין מחלקין כ"ש שני גופין פמבואר בפרייתות שם וס"ל דלא קיבלה ר"י מר"ע הך תשובה וכינון דלר"י ילפינו מק"ו דמעילה ובמעילה ליפא פרת אלא לאו לכה ילפי' מניה כל חייבי לאוין דאמרי' בהו.

גופין מוחלקין דהתם נמי אם אכל במזיד מג' תמחויין לוקה על. כל אחת ואחת וליפא למפרך דמה למעילה שפן בשוגג חייב קרבו דבמזיד מיהא ליפא פרכא דהא פסקא דר"י דחייב על כל זבח ממעילה אתי ככ"ע אף לרבי יצחק דס"ל חייבי פרייתות לאו בני מלקות גינהו פמבואר בריש פרייתות ואפי' הכי ליפא למפרך מה למעילה שפן יש בה מלקות וכו' ואפשר דסומכוס.

דמחייב תרתי ואוקמוה הגמ' דס"ל גופין מוחלקין פדאמרינו בפרייתות דע"ו ס"ל כר"י דילפינו ממעילה גבי ה' זבחים ששחטן בחוץ וס"ל דלא קיבלה מניה הך תשובה דר"ע ומניה ילפינו לדעלמא דאפי' בחייבי לאוין אמרי' גופין מוחלקין ואפשר דס"ל לגמ' דאף רבנו דסומכוס הכי ס"ל ולא פליגי אלא בסיפא משום דחד מעשה הוא ול"ק מה שהק' התוס' דפרייתות ע"ש ואולם נ"ל להגיה בדבריהם וקושיותם היא מרישא דקאמר שחט ב' בניה ואס"פ אמה סופג מ' וכבר נתבאר בתוס' והביאה רש"י ו"ל דסומכוס פליג עלה וס"ל סופג שמונים וכמ"ש התוס' שם ואהא הק' שפיר דמנ"ל דגופין מוחלקין והא דלא הק' מסיפא מלתא אגב ארתיהו שמעינו דסומכוס פליג ארישא.

המורם מפל זה דדבר זה אם אמרינו בחייבי לאוין גופין מוחלקין היא פלוגתא דר"י ור"ע והשתא הגמ' דקידושין ס"ל כר"י ור"ג דס"ל דילפי' ממעילה דודאי ר"ג דהיה שם הודה לר"י בזה ולכה העמידו התנא דקאמר אלמנה אלמנה אינו חייב וכו' לא מייירי של ג' בני אדם וסוגיניא דפ' ג"ה גבי תבר מן החי ס"ל כד"ע דלא ילפינו ממעילה ולא אמרי' גבי חייבי לאוין גופין מוחלקין: אף לדעת רבי דפסק כר"ע דלא ילפי' ממעילה א"כ מנ"ל בחייבי לאוין דאמרי' גופין מוחלקין ובשלמא באותו ואת בנו דפסק דחייב שמונים אפשר דלא ס"ל כהתוס' ו"ל דמייירי בהתראה אחת אמנם מאי דמשמע מדברי רבי גבי

אלמנה דחייב על כל אחת צ"ע ואפ"ש דס"ל לרבי דהגמ' דקידושין קים לה דאיכא שום גילוי דאמרי' מוחלקין אף בחייבי.

לאונן ומעתה מה נשפסק גבי אר"ב החייב שמונים הוא אף בהתראה אחתומשום דגופין מוחלקין וס"ל דאמרי' גופין מוחלקין אף גבי בהמה וכסברת התוס' ה"ד אף קשה על זה דת"כ אמאי פסק רבי בפ"ו מה' שנגות שחט תמשה זבחים בחוץ אינו חייב אלא אחת ואמאי לא אמרי' בהו גופין מוחלקין ומה שתי' ה' שער המלך ו"ל משום דשחוטין הן לא אמרי' בהו גופין מוחלקין לא יתכן פלל חדא דאמרי' בעלמא מפרפסת פסיה לכל דבריה ועוד דמה יענה הרב להך דאו"ב דאף דשחוטין הן אמרי' בהו גופין מוחלקין לכן הג"ל עיקר דס"ל לרבי דגבי בהמה לא אמרי' מוחלקין ודלא פהתוס' ה"ר ונדוקא גבי אדם כמו אלמנה הוא דאמרי' גופין מוחלקין וטעמא דפסק גבי או"ב דליקה שמונים לאו משום דלגבי בהמה אמרי' גופין מוחלקין חלא משום דאיירי בב' התראות וכמ"ש: אף קשה מ"ש הרמב"ן ו"ל בס' מגן המצות בשורש ט' דאם באו עמוני ומואבי על בית ישראל בשתי התראות חייב דמבואר דבהתראה אחת אינו חייב אלא אחת וצ"ע דמ"ש מאלמנה דמבואר בגמרא דחייב שתיים: הלכות מאכלות אסורות פרק ו' הלכה י' ומניח במלחו פדי מיל וכתב ה"ה ו"ל ויש סמך לדברי דכ"י ממ"ש גבי עיבוד העור וכמה פדי עבודה פדי הילוף מיל וכו' וראיתי לי יהודא ו"ל שגדפס מחדש שהביא קושיא על ה"ה ו"ל משם הראשונים שדבריו הפך גמ' בחולין דכ"ב דאמרו בהדיא וכמה פדי עיבוד ארבעה מילין ופסקו רבי פ"א מהל' אבית הטומאה דין ט' והניחוה בצ"ע ולי הדיוט אחר המחילה ל"ק מידי דהתם מיירי שעורותיהם נאכל כבשר ולכך לא נטהרו מטומאתן עד שיעבדו בהן פדי ארבעה מילין אכל הכא מיירי בעורות שאינן נאכלין ואינן רפים דכבר קשים הם ולכך סגי להן בעיבורן פדי מיל והיינו דהוצרך לשאול הש"ס וכמה עיבורן ולא סמך על משנה בשפת המעבדו אלא נדאי משום דלא דמי להתם פאמור ודו"ק ושוב ראיתי לרש"י ו"ל בפסחים דמ"י שכ' דכיון דרכים הם בעינן עובר ד' מילין ע"ש: ונוראות נפלאתי דכיון דה"ה פתב שפן אמרו וכמה פדי עיבוד פדי מיל בנדאי שפצא אותו בבבוינות או בפסיקתא והוא נעלם ממנו איזהו קומן ואיך מקשין עליו ולא ראו מהיכן מקומו גם הביא דברי ה"ה ו"ל והוא ו"ל הביא בה' א"ה הביא סוגיא דחולין דשיעורו בד' מילין ולא תפס על ה"ה ו"ל בנדאי דעתו כמ"ש ודו"ק: פרק ח הלכה י"ו פל מאכל וכו' עיין לה"ה ו"ל שכ' לדעת רבי דמ"ש בגמ' אין לוקין עליהן אלא דרף הנאתן ר"ל הנאת אכילה וכו' ולע"ד נראה דהוכרח רבי לפרש הכי ומינה הוא שלמד דאין לוקין על הנאה משום דבתר הכי קאמר בגמ' ר"ז אף אגן נמי תנינן אין סופגין את וכו' מ"ט לאו משום דלא קאכיל להו דרף הנאתן וכו' ואי כפי' רש"י דהא דקאמר אין לוקין אלא פדרף הנאתן מיירי בהנאה לחודה מאי מייתי מהך משנה דמיירי באכילה דאינה ענין לשם ולומר דמייתי ראיה לכ"ע דאינו לוקה משום דאינו פדרף אכילתו זה אינו משמע מריהטא דגמ' דבתר דקאמר אתמר נמי לסייעי ללישנא בתרא קאמ' אמר ר"ז אף אגן נמי תנינא וכו' דמשמע דהוא נמי בא לאלומי ליה מהך משנה וכו' ועוד מאי האי דקאמר בגמ' לאו משום דלא קאכיל להו דרף הנאתן הו"ל למימר דלא קאכיל להו דרף אכילתו ובאמת שרש"י שם נשמר מזה ולכך פתב בד"ה שפיר וז"ל ש"מ דאין לוקין אלא פדרף אכילתו וכו' אף בד"ה אין פתב פדרף הנאתן והוא תימה ומכח זה משמע ליה

לרבי' דהא דקאמר אין לוקין עליהו אלא דרף הנאתו ר"ל באכילה נמי קאמר כל"ק ומיירי באיסורי הנאה ואתא לומר דאף באיסורי הנאה אינו לוק' אלא פדרף הנאת אכילה ולמעוטי הנאה שאין בה אכילה וכ"ש אכילה באיסורי הנאה דהיינו חלב של שור הנסקל דבהכי פליגי לישנא קמא עם לישנא בתרא דל"ק ס"ל דלא קפיד קרא פי אם באיסורי אכילה אבל איסורי הנאה אף דאינו דרף הנאת אכילה מיחייב ונ"מ אם אכל דבר שהוא אסור בהנאה שלא פדרף אבילתו לל"ק דמחייב באיסורי הנאה אף שלא פדרף הנאתו מיחייב וללישנא בתרא דאית ליה דאף באיסורי הנאה בעינו דרף הנאת אכילתו ה"ק פטור ואהא מייתי ראיה ר"ו מהו דערלה אף שהוא מאיסורי הנאה פינו שאכלו שלא פדרף הנאתו פטור והיינו משום דשמעי' פלישנא בתרא: ואמטו להכי ק"ל לרבי' ו"ל דמנ"ל לר"ז הכי פלישנא דר"י דאין לוקין אלא פדרף הנאתו רצה לומר באכילה דבעי דרף אכילה דילמא כפשטיה דבא לומר דין ההנאה לחודה דלא לקי אלא דרף הנאה אלא נדאי דקי"ל לר"ז דאין לוקין על ההנאה ולזה צ"ל בנפח ר"י כמ"ש ולהכי מייתי סייעתא מהו דערלה פאמור ועלמד"ן דלזה נתפון הכ"מ ו"ל במ"ש לקמן פי"ד דין י' על מ"ש רבי' שם פל האוכלין וכו' זהו פלישנא בתרא ע"כ ולכאורה ק' דמנ"ל דזה לא אתי אלא כל"ב ולא כל"ק דבהנהו פבות דקאמר רבי' שם מודו בהן כ"ע אמנם נראה דהרב ו"ל יפרש הגמ' כמ"ש ולפ"ז מ"ש שם או שעירב דברים ביין נסוף פטור לא אתי אלא ללישנא בתרא וכאמור: וראיתי להמ"ל ו"ל בפ"ה מה' יסודי התורה שתמה על מרן ו"ל וכתב מ"ש ליישב ודחה אותו דזה אין הדעת סובלתו דכיון דאין בו דרף אכילה איך יתחייב על ההנאה וכו' ולא ידעתי מאי ק"ל בזה דכיון דפלוגתא דאמוראי הוא כמ"ש ונהרב ו"ל פתב דהני לישני לא פליגי לא יעו"ש ולא ידעתי מה יענה להא דקאמר אביי שם הפל מורים דכיון דמעולם לא פליגי לא שייך למימר לישנא דהפל מודים וכו' אלא משמע כמ"ש: גם מהתוס' דפ' העור והרנטב נראה ברור דאף דהוא שלא פדרף הנאתו מ"מ חייב על ההנאה שפן פתבו בד"ה אלא וז"ל אע"ג דהוא אסור בהנאה הנאת חמץ לית ביה פרת וכו' הרי דאף שלא פדרף אכילתו מ"מ חייב שפן נהנה אלא שיש לדקדק לדברי התוס' ע"ש מהא דאמרו שם דמי תותים וכו' דהוי שלא פדרף הנאתו ופטור אף שהוא איסורי הנאה ולומר דזהו דיקא לשיטת ר"ז אבל לאביי דדחי משום דזיעא בעלמא הוא א"כ דליכא למימר הו סברא דזיעא דזרינו לומר שהוא חייב אף שלא פדרף הנאה זה אינו דאביי לא בא אלא לדחות הראיה אבל מ"מ מודה הוא בעיקר הדין דאין לדקא אלא פדרף הנאה דאין סברא דפליג אביי על הנהו אמוראי דרב אחא ורב אסי דס"ל משמיה דר"י האי דינא ואפשר דכתבו הכי לל"ק דס"ל דבהנאה לחודה לא בעי דרף הנאה א"כ למ"ל קרא הנפש לרבות וכו' ת"ל דחייב משום הנאה ואף שאכלו שלא פדרף אכילתו מ"מ פינו דחייב משום הנאה לחודה דל אכילה מהכא הרינהנה אף שלא פדרף הנאה והשתא מיתרצא קושנין להמ"ל דהוא קאי להרב"ם ו"ל דס"ל דאין לוקין על הנאה לחודה פי אם ע"י אכילה וכיון דאכילה אין פאן הנאה נמי אין פאן אמנם פבר פתבנו.

דזהו דוקא ללישנא בתרא אבל ללישנא קמא ס"ל דלא הקפידה תורה שלא באיסורי אכילה ולא באיסורי הנאה וכאמור: ועוד נ"ל ליישב דעת התוס' דהתם נמי הני פדרף אכילה פינו שהוא ממחה גוף האיסור ולא פריף הגמ' אלא משום דהוי שתייה ולא אכילה ואי הוי שלא פדרף אכילתו למ"ל האי טעמא ת"ל דפטור דהא לכ"ע לא מיחייב אאכילה

אֵלָא פְּדֵרְךָ אֶכִילָה וְאֵף אִם נֹאמֵר דְּזֵה בְּכֻלָּל קִנְשֵׁינִתְּהִי גַמְ' דְּפִרְיָךְ וְהָא אֶכִילָה פְּתִיבָה בִּינָה וְזֵה הֵוִי שְׁלֵא פְּדֵרְךָ אֶכִילָתוֹ א"כ פִּי מְשַׁנֵּי בַגְמ' נֶפֶשׁ לְרַבּוֹת הַשּׁוֹמְהָ א"כ רַבִּי קָרָא אֵף שְׁלֵא פְּדֵרְךָ אֶכִילָתוֹ וְעַל זֵה יִקְוֶה דְּאֵיךְ פִּינְיָלִי פְּנֻלְהוֹ אֲמוֹרָאֵי בַפ' כ"ש דְּבְכָל אִיסוּרִין בַּעִי' דְּרָךְ אֶכִילָה וְהוּ"ל לְמִימַר חוּץ מִהֵנָּה דְּאָתוֹ מְרִיבּוּנֵיָא דְּנֶפֶשׁ אֵלָא וְדָאֵי דְּהֵתָם אֵינְהָ עֵגְנִן לְהֵכָא פְּלָל וְהוּ"ל דְּרָךְ אֶכִילָה פִּינֹן דְּהוּא מְמוּחָה גּוּף הָאִיסוּר וְעֵינִן בְּתוֹס' שָׁם בַּד"ה אִיסוּר הֵבָא יַעו"ש אֶבְל הֵךְ דְּשׁוֹמְהָ מִי תוֹתִים דְּאֵינּוּ גּוּף הָאִיסוּר כ"ע מוֹדוֹ דְּפִטוּר לְמַר מְשׁוּם דְּהוּי שְׁלֵא פְּדֵרְךָ הִנְאָתוֹ וְלִמַר מְשׁוּם זִיעָה: אֲמַנְם מְדַבְּרֵי רִש"י בַפ' כ"ש דַּל"ה מְשַׁמַּע דַּס"ל דְּלֵא מְקַרֵי דְּרָךְ אֶכִילָה שַׁכ"כ בַּד"ה אֵינּוּ וְכוּ' לָאו דְּרָךְ אֶכִילָה קְאָכִיל לִיהָ יַעו"ש וְלְדַבְּרֵי צ"ל דְּשִׁאנֵי הֵתָם דְּגִילָה קָרָא אֵף בְּאַמַּת ק"ל אֲמַאי נְקֻט טַעְמָא אַחְרֵינָא וְלֵא הֵבִיא טַעְמָא דַּגְמ' שָׁם דְּקָאֵמַר לְחַם אֲמַר רַחֲמֵנָא וְכוּ' יַעו"ש וְאֶפְשָׁר לְדַחֲוֹק דְּלָאו דְּרָךְ אֶכִילָת לְחַם קָאֵמַר וְהֵינּוּ טַעְמָא דַּגְמ' וצ"ע: וְהֵן עֵתָה נִדְפַס וּבָא ס' לִימּוּדֵי ה' נְרָאִיתִי לּוֹ בַד"מ ע"ד שְׁפַתְבּוֹ וְנ"ל דְּבָאִיסוּרֵי הִנְאָה אֵף שְׁאָכְלוּ שְׁלֵא פְּדֵרְךָ אֶכִילָתוֹ חֵיב שְׁכֹן נִהְנֵה וְהֵבִיא רָאִיָה מִהֵתוֹס' שְׁהֵבֵאתִי יַעו"ש ב' שְׁהִפְרִיזוּ עַל הַמְּיָדָה דְּלֵאִיפָא דְּאֲמַרֵי נְמִי אִם אֶכִיל חֵלֵב חֵי שָׁל שׁוֹר הַנְּסַקֵל נְמִי חֵיב וּבְעֵינֵי יִפְלֵא מֵאֵי הָא דְּקָאֵמַר ר' זִיר' אֵף אֲנִן נְמִי תַנִּינָא יַעו"ש שְׁאֵינְהָ אֵלָא תִּיּוּבָתָא וְלֵא סִיעֵתָא דְּהֵתָם אֵף שְׁהוּא אִיסוּרֵי הִנְאָה בַּעִי' דְּרָךְ אֶכִילָה גַם לֹא רָאָה מ"ש הַמ"ל וְ"ל שְׁהוּא לְהִפְרֵי וְעוֹד דְּהִרֵי פְּסַק רַבִּי דָּאֵם עֵיִרְב דְּבָרִים בְּיִין נְסֻף שְׁהוּא פְּטוּר אֵף שְׁהוּא אִיסוּרֵי הִנְאָה גַם בַּפ"י מַה' מ"א דִּין כ"ב פְּתַב דְּהַפְּלֵאִים אִם אֶכִיל שְׁלֵא פְּדֵרְךָ אֶכִילָתוֹ פְּטוּר יַעו"ש בַּל"מ וְ"ל וְלֵזָה אֶפְשָׁר לֹמַר דְּלֵא קָאֵמַר אֵלָא לְשִׁיטַת הַתוֹס' לֹא כֵן לְשִׁיטַת הַרַמְבַּ"ם וְכַמ"ש לְעֵיל אֵף מְפֻשֵׁט דְּבָרֵי מְשַׁמַּע דְּדַבְּרָה זֵה פְּשׁוּט וְאֵינּוּ בּוֹ מַחְלֻקַת פְּלָל.

גַם מ"ש דְּהַתוֹס' שְׁהִקְשׁוּ אֲדַבְּבֵי הוּ"מ לְאֶקְשׁוּנֵי דְּאֲמַאי צְרִיךְ קָרָא בְּעֵרְלָה ת"ל דְּחֵיב שְׁכֹן נִהְנֵה וְכוּ' וְלֵא יַדְעָנָא מֵאֵי קָאֵמַר דַּס"ד הַתוֹס' דְּאֶצְטְרִיךְ קָרָא לְמַעַט וְא"כ הֵיכִי מַק' וְכוּ' דְּאֶדְרַבָּא אֶצְטְרִיךְ לְמַעַט כְּדֵי שְׁלֵא נֹאמֵר שְׁכֹן נִהְנֵה וְיַמָּה שְׁהַכְרִיחַ מְקוֹשְׁיַת הַתוֹס' דְּחֻלּוּיִן כְּבָר פְּתַבְתִּי דַּס"ל לְתוֹס' דְּדֵרְךָ אֶכִילָתוֹ מִקְרֵי וְכָאֵמֹר: אֵף אֲמַנְם עֵדִין ק' לִזְהָ מֵאֵי דְּאֲמָרוּ בַּגְמ' עַל הֵךְ מַתְנֵי דְּעֵרְלָה דְּאֵינּוּ סוֹפְגִין אֵלָא עַל הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּתִים וְכוּ' דַּס"ל דּוֹן מִינְהָ וְאוּקֵי בְּאַתְרָהּ וְכוּ' וְגַמְר עֵרְלָה פְּרִי פְּרִי מִבְּיַפּוּרִים וְכוּ' וְהִשְׁתָּא לְדַעַת ר"ז לַמ"ל הֵךְ ג"ש וְאֵף אִם נֹאמֵר דְּהֵךְ סוֹגְגֵיָא הִיא לְאַבְיֵי אֲתֵיָא וְאֶצְטְרִיךְ ג"ש לְרַבּוֹת כַּמ"ש הַתוֹס' בַּפ' כ"ש יַעו"ש מ"מ הָא וְדָאֵי בְּנֹרְכָא הִיא דִּיאֵמַר דַּר"ז פְּלִיג בְּעֵיקַר קַבְלַת הַג"ש וּבְשִׁלְמָא אֵי אֲמַרֵי דְּהַתוֹס' וְ"ל אֵיִת לְהוּ פּוֹנְתָם פְּדַעַת רִש"י וְ"ל שְׁפַתְבּוֹ לְעֵיל דַּס"ל דְּהֵךְ מְקַרֵי לָאו דְּרָךְ אֶכִילָה נִיחָא שְׁפִיר דְּאֶצְטְרִיךְ ג"ש כְּדֵי שְׁלֵא נִילַף מִחֻמְזִין וְחֵלֵב וְנִבְלָה וְכוּ' דְּאֵף שְׁלֵא פְּדֵרְךָ אֶכִילָתוֹ מִחֻמְזִין וְכַדְבְּעֵי לְמִימַר שְׁש"ס שָׁם גְּבִי הֵךְ דְּטַבְּל וְכוּ' וְגַם יִתְיַשְׁבּוּ פּוֹנְתַת הַתוֹס' שָׁם דְּלֵא הַק' אֵלָא לְאַבְיֵי מְשׁוּם דְּלֵאבְיֵי לֹא יִתְכּוֹן תִּירוּץ זֵה.

דְּכִינֹן דְּטַעְמָא הוּא מְשׁוּם זִיעָא לֹא שְׁיִיךְ לְמַגְמַר מִהֵנָּה שְׁהוּא מְמַחָה גּוּף הָאִיסוּר וְהַש"ס דְּיִלְיִף שָׁם ס"ל דְּאֵינּוּ לַח' וְעֵינִן בְּמַהֲרָש"א וְ"ל שָׁם בַּד"ה אִיסוּר וְכוּ' ע"ש אֵף אִם נֹאמֵר. לְשִׁיטַת הַתוֹס' דְּהֵךְ דְּחֻמְזִין וְכוּ' מִקְרֵי דְּרָךְ אֶכִילָתוֹ א"כ וְדָאֵי לֹא טַעֲיִנֹן לְמִילַף מְנִיָּהּ וְ"ל כַּתוּב לְמֵאֵי אֶצְטְרִיךְ ג"ש: אֲכֹן שְׁבַתִּי וְרָאָה דְּאֵף אִם נֹאמֵר דְּהַתוֹס' וְ"ל אֵיִת לְהוּ דְּהֵךְ מִקְרֵי לָאו דְּרָךְ אֶכִילָה פְּדַעַת רִש"י מ"מ עֵדִינִן קִשָּׁה לַר"ז דִּילְמָא הֵתָם דְּנֹקָא דְּגִלֵי קָרָא לְמַעוּטֵי אֶבְל שְׁאָר אִיסוּרִין שְׁפִיר יִלְפִינֹן מִינְיָהּ.

דאף שלא פֿדֿרֿף הַנָּאָתוּ וְזוּ הִיא עֵיקָר קוֹנְשֵׁיית הַתּוֹס' ו"ל לְמֵאֵי אֵיזְצֵרֿף לֹוֹמֵר מְשׁוּם זֵיעָא וכו' ת"ל מג"ש וְאִם כֵּן שְׂאֵנִי הֶתֶם דְּגַלִּי קָרָא. אֲשֶׁר ע"כ צ"ל דר"ז פֿלִיג בְּעֵיקָר הַג"ש או ס"ל דְּאָתָא לְמַלְת' אַחֲרֵיתִי וּלְכֶף מְקָשׁוּ הַתּוֹס' לְאַבְיֵי דְאֵי אַפְש' לֹוֹמֵר דְּלֵאַבְיֵי גַמִּי הוּי סוּגְיָא דְהֶתֶם דְּלֵא כְּמִסְקָנָא דְהֶכָא וּלְכֶף תִּירְצוּ וכו' אִף עֲדִינֵן קָשָׁה דְאֵף אִם נֹאמֵר דר"ז לִית לִיהֵ הַג"ש וְלִית לִיהֵ פְרִיקֵטָא דַּגְמ' שֵׁם מ"מ מֵה יַעֲנֶה לְהֶף בְּרִיִּיתָא דְקִתְּנֵי הַטְּבֵל וְחֻדְשׁ וכו' מְשָׁקָה הַיּוֹצֵא מֵהֵן כְּמוֹתֵן הַרִי בְּהֶדְיָא דְאֵף שְׁלֵא פֿדֿרֿף הַנָּאָתוּ לְקֵי מְשׁוּם דְהוּי כְּמוֹתֵן וְאִין לֹוֹמֵר דְּלִדִּידִיָּה לֵא מִיִּתְּנֵיָה הֶף בְּרִיִּיתָא דְכָל כִּי הֵאֵי הו"ל לְהַש"ס לְבָאָר וְגַם אִין לֹוֹמֵר דְּמִיָּירִי בְּזוֹתִים וְעַנְבִּים דְּהוּי דְרֶף הַנָּאָתוּ דְהָא תְּנֵי חֻדְשׁ בְּהֶדְיָהוּ וְלֹוֹמֵר דְּהֶף דְחֻדְשׁ מִיָּירִי דְמִמְחָה גוֹף הָאִיסוּר וְאַחֲרֵיִי מִיָּירִי בְּזוֹתִים וְעַנְבִּי' וכו' כָּל זֶה הֵיִיתִי טוֹעָה.

וְאַפְש' דְּהֵאִיף לְעַנְנֵן אִיסוּר מִיִּתְּנֵיָא דְלכ"ע אִף שְׁלֵא פֿדֿרֿף הַנָּאָתוּ מִיָּהָ אִיסוּר וְכְמוֹתֵן דְּקָאָמֵר אַאִיסוּרָא קָאֵי אִף מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' דַּנְד' דל"ב ע"א בד"ה וּבְשָׁמֵן מְבֹאָר לְהֶדְיָא דְדוֹק' בְּאִיסוּרֵי הַנָּאָה הוּא דְאִית בְּהוּ אִיסוּרָא אָבֵל הֶף דְּמִתְרִין בְּהַנָּאָה אִין בּוּ אִיסוּר יַע"ש וְאַפְשֵׁר דְּמְדַרְבְּנֵן קְאָמְרֵי וְעֵינֵן לְהַב"י בְּפֶרֶק י' מֵהִלְכוֹת מְאָכְלוֹת אִיסוּרוֹ דִּין כ"ב שְׁהַבְּאֵתִי לְעֵיל דְּמִשְׁמַע דִּישׁ בְּהֵן אִיסוּר תּוֹרָה וְדֵלֵא כְּהַתּוֹס' ו"ל וְרֵאִיתִי לְהַל"מ שֵׁם שְׁהַקְשָׁה לְסִבְרַת ר"ז לְמ"ל ג"ש וְתִי' מְשׁוּם לְגִלוּיֵי דְאִין חֲזִיב עַל הַזּוֹתִים וְעַל עַנְבִּים אֵלֵא בְּעֶרְל' בְּלִבְד יַע"ש.

פֶּרֶק י"ד הִלְכָה ג' אִפִּילוּ אָכַל כְּחֻצֵי זֵית וכו' מְשָׁמַע מְדַבְּרֵי רַבִּינוּ אַפִּי' אָבֵל פֿדֿרְכּוּ וְנִלְעַס וְהִקִּיאוּ לֵא הוּי עֵיפוּל אָבֵל הַתּוֹסְפוֹת בְּמִנְחוֹת דס"ט בד"ה דְּבַלְע פְּתִבוּ דְהִיָּא דְנִלְעַס בְּפִיו הוּי עֵיפוּל דְדוֹקָא הִיָּא דְבַלְעוּ וְהִקִּיאוּ בְּשִׁלְמוֹת אָבֵל כְּשִׁנְלַעַס הוּי עֵיפוּל וְנִרְאָה לִי דְדוֹקָא הִיָּא דְהוּא.

בְּעֶצְמוּ אַחֲשָׁבִיהֵ לְאַכִּילְתוֹ וְעֵינֵן מ"ש בַּפ"י מֵהִלְכוֹת תְּרוּמוֹת יַע"ש. פֶּרֶק ט"ו הִלְכָה ג' הוּאִיל וְיֵשׁ בְּהֵן כְּזֵית מִן הַחֵלֵב לֹוֹקָה וכו' וְיֵשׁ לְדַקְדַּק דְאַמְאֵי לֵא כְּתִב רַבִּינוּ דְחֲזִיב פֶּרֶת כַּמ"ש לְעֵיל פִּי"ד הַל"ח וְאַפְש' דְּוִקָא הֶתֶם דְּבַעֲיָנִיָּה אָבֵל ע"י תַּעֲרוֹבֶת אִין בּוּ פֶּרֶת וְנ"ל דְּמוֹצֵא דִּין זֶה מֵהָא דְאַמְרִינֵן בְּפֶר' אֵלוּ עוֹבְרִין דַּמ"ד וְכְזֵית בְּכַדִּי אָכִילַת פֶּרֶס דְּאוֹרִיִּיתָא אִם כֵּן אַמְאֵי פֿלִיגֵי רַבְּנֵן עַל ר"א וכו' וְאַמְאֵי לֵא הַקְשָׁה עַל ר"א דְּפוֹטְרוּ מִכְּרַת אֵלֵא וְדֵאֵי לֵא נִתְקַבְּלָה הִלְכָה זֹו אֵלֵא לְמַלְקוֹת וְעֵינֵן לְהַה"ה ו"ל בַּפ"א מֵהִלְכוֹת חֲמִיץ שְׁכֵתֵב דְּאֵף בְּתַעֲרוֹבֶת כְּזֵית בְּכַדִּי אָכִילַת פֶּרֶס חֲזִיב פֶּרֶת וְצ"ע.

פֶּרֶק י"ז הִלְכָה כ"ז אָבֵל לְהַאֲכִילוּ בִּיָּדִים אִיסוּר מְשָׁמַע אִין בּוּ מְלַקוֹת וְקִש' דְּכָתֵב סוּף הַלְכוּ' כְּלָאִים הַמְּלַבִּישׁ אֶת חֲבֵירוֹ כְּלָאִים דְּמַלְבִּי' לֹוֹקָה וכו' וְכָתֵב מֶרֶן ו"ל שֵׁם קָרִי בִּיָּה לֵא תְּלַבִּישׁ וְאִם כֵּן ה"נ דְּדַרְיֵשׁ לֵא תֵאֲכִלוּם לְחֲזִיב אֶת הַמְּאָכִיל כְּאִנְכֵל הו"ל כְּאִילוּ אָכְלוּ הוּא גוֹפִיָּה וְנִרְאָה דְּוִקָא הֶתֶם דְּחִבְרוּ גַמִּי מְוֹנְהָר עַל זֶה פִּינֵן דְּעוֹבֵר בְּלֵא תַּעֲשֶׂה וּלְכֶף לֹוֹקָה הַמְּלַבִּישׁ אוֹתוֹ אָבֵל הִיָּא דְאִינֵם מְוֹנְהָרִים וְאִין ב"ד מְוֹנְהָרִין לְהַפְרִישׁוּ וּלְכֶף אִינוּ לֹוֹקָה וְאַח"כ מְצֵאֵתִי הַדְּבָר בְּמַחְלוֹקַת הוּא שְׁנוּי הִבִּיאוּ הַרֵא"ם ו"ל בְּפֶרֶשֶׁת שְׁמִינֵי לְדַעַת ר' יִשְׁעִיָּא אִף מְאָכִיל הַקְטָנִים לֹוֹקָה כְּדִמְשָׁמַע מְלִשׁוֹן הַבְּרִיִּיתָא לְחֲזִיב אֶת הַמְּאָכִיל אָבֵל הַרֵאב"ע ו"ל סִבֵּר הֵא דְקִתְּנֵי לְחֲזִיב אֶת הַמְּאָכִיל כְּאִנְכֵל אֲדַעְלָמָא קָאֵי שְׁהֵם גְּדוּלִים וּלְכֶף לֹוֹקָה וְסִיִּים הַרֵא"ם ו"ל שֵׁם וְכָתֵב וְגַם שְׁיִתְקַיְּמוּ דְבָרֵי הַרְמַב"ם שְׁכֵתֵב הַמְּאָכִיל אֶת הַקְטָנִים שְׁהַגְּדוּלִים שְׁהַאֲכִילוּ אֶת הַקְטָנִים אִין בּוּ אֵלֵא אִיסוּר בְּעֶלְמָא וְכִנּוּנְתוֹ פְּשׁוּטָה

דמפרש כראב"ע דהא דקתני לחייב את המאכיל פאנכל אנדולים קאי ר"ל אכל על הקטנים אינו חייב משום דאינם חייבים וכמ"ש ודוק.

הלכות שבועות פרק ב' דין י"ז וחסור בו תוף פדי דבור וכו' עיין למרן והרמ"ל ו"ל הגיה לשונו והאמת אתו אף מה שהקשה על מרן והרא"ש ו"ל נראה לי דלק"מ ולא ראה מ"ש התוס' ו"ל בפרק מרובה אהו חלוקה דאמר ר"י אם לא נתפנון לכה דמיירי ששהה פדי דבור קטן דהיינו שאלת הרב לתלמיד וזה במוכרח דאם פו הנה ליה לר"י לחלק בנמלה גופיה בין דבור גדול לדבור קטן ועלה קאי ר"מ דס"ל דהוי חזרה הרי דס"ל דתוף פדי דבור לאו פדיבור דמי ושוב ראיתי בפרק פל הזבחים ר"ל דהכי איתא בהדיא ר"מ סבר מדנהו ליה למימר תמורת עולה ושלמי' ואמר תמורת עולה ותמורת שלמים ש"מ מהדר קא הדר ביה ע"ש הרי מפני ש יוצא דר"מ אפילו תוף פדי דבור קטן לית ליה והכי שיעור פלוגתיהו דנדאי דקאמר תמורת שלמים ש"מ נימלה הוא ואינו יכול לחזור וכו' דאם נתפנון לכה שפיר איכא למימר דהא דקאמר תמורת שלמים פי הכי דאקרה כדאיתא לשם ובנימלה נמי דינו כמו נתפנון לכה גם מ"ש המ"ל ו"ל טעם הרמב"ם דפסק דלא כר"י מסוגיא דנזיר כמ"ש התוס' בא"מ עיין להרב גופיה פט"ו מהלכות מעשה הקרבנות שתמה ע"ד התוס' מה העלו מזור לקושיתם ולק"מ דבנזיר קאמר תנ"ה וכמה פדי דבור פדי שאלת תלמיד לרב והם דברי הסנא גופיה ואם פו פיון דתנא דברייתא פליג על ר"י וסתמא דגמרא קאמר הכי בכדי דבור הכי נקטינו.

פרק ו' הלכה ג' ואין אדם רשאי להתיר שבוע' עצמו נלע"ד דין זה מאגד' דמסכת בתרא דקאמר מי מפר לי וקאמר תלמודא עלה כל רבה בר חנה וכו' דלא אמר מופר לה ואם איתא הו"ל מפיר לעצמו והכ"מ לא הראה מקורו ע"ש שוב מצאתי הדבר מפני בנדרים דפ"א ע"ב דקאמר לא ייחל דברו מכאן לחכם שאין להתיר נדרי עצמו ע"ש והא דאמרי בנדרים דס"ה דמשה הלך למדין והתיר לעצמו אפשר דעל פי הדבר שאני פיון דלא אפש' בלא"ה אכל משום דאפשר לילד למדין להתיר בפניו לכה אמר לו שילך ומעתה מ"ש רש"י ו"ל משום דאם פו חכם מתיר לעצמו הוא תמוה והר' שער המלה ו"ל תירץ דפליגי תנאי בהכי דר"י דס"ל דהתיר נדרים מפיק ליה לזה מקרא דאשר נשבעתי באפי ס"ל דמתיר לעצמו ע"ש אין דבריו מובנים דכבר פי' רש"י ו"ל שם בחגיגה דהפנון' היא פיון דאמר וחסרתי בי דכחל לישאל עליו ומתירין לו ועוד איה לא פסק פסתם משנה דנגעים כמ"ש מרן ו"ל ועוד להו תנא דס"ל אין מתיר לעצמו איה משנה רבינו ע"ה התיר לעצמו גם מה שהק' התוס' ו"ל בפרק הספינה מהא דאמרינו באפי נשבעתי וחסרתי בי דמשמע שמתיר לעצמו לא ידענא מהיכא משמע לעצמו דבאמת זו דעת ר"א בפרק/ חלק דדור המדבר יש להם חלק לעולם הבא אף פיון דחסר מאפו נשאל למרע"ה והת' לו כמו שמצינו בעגל כדאית' בפרק אין עומדין.

אשר על פו נראה לי בדעת רש"י ו"ל דכיון דעיקר הגדר הוא ע"י סיבה שהיו מבקשים להורגו בשבטלה הסיבה בטל הגדר אף מפני החשד צריף התרה ובהו גוונא ת"ח מתיר לעצמו וק"ל.

הלכות נדרים פרק א' הלכה י"ד וכן האומר פירושלים וכו' דע דפרק האיש מקדש דף נ"ד אוקמוה הו מתניתק דקתני פירושלים הוא כמ"ד יש מעילה בשירי הלשכ' וכולה

מתני' ר"י דס"ל הכי אבל אם אמר ירושלים לא אמר פלוס אבל להך תנא דס"ל אין מעילה בשירי הלשפה ס"ל אף דאמר בירושלם לא אמר פלוס פיון דירושלם לא מקדשה וכן פי' רש"י והתוס' ו"ל לשם ומעטה תגדל התימא על רבי' ו"ל פיון דפסק בפירק ו' מהלכות מעילה דאין מעילה בשירים ופסק בפ"ד מהלכות שקלים דההיכל והעזרות וירושלם נעשו משירי הלשפה א"כ מוכרח הוא דירושלם נתקדשה אם פן איך פסק פאן אם אמר בירושלם אסור פן הקשה הרב עצמות יוסף ו"ל בקידושין ומה שתירץ דלרבנן אף דלית ליה מעילה מ"מ אסור הוא תמוה דא"כ אמאי קאמר הך תנא דאם אמר בירושלם לא אמר פלוס משום דלית ביה מעילה פיון דליפא איסורא ולומר דאיכ' תנא שלישי דהכי ס"ל ז"א פיון דאינו כנמצ' ועוד דע"כ לא אמרינן מעיל' הוא דליפא אבל איסורא איכא היינו דוקא באיסור' עצמו אבל לא אלים למתפס נמי גם דאינו אלא מדרבנן.

ולעיק' הקושניא אני תמה איך נעלם ממנו פירו' הרא"ש בנדרי' די"א שהביא משם הירושלמי דהא דאמר בירושלים הוא על הקרבן דקרב בירושלים ע"ש ולפ"ז הנה תנאי פליגי בתרתי דת"ק ס"ל פיון דאמר בירושלם משמעו על הקרב בירושלם או על ירושלם עצמה דהוא בנינה פיון דנבנית משירים דיש בו מעילה והך מ"ד ס"ל דירושלים לא נתקדשה דאין בו מעילה וגם אין בו משמעו' התפסה פיון דאין הקרבן מכונה עליה עד שיאמר בהדיא פדבר הקרב בירושלים ודיק ועיין להר"ן שם.

פרק ד' הלכה ז' ובין קדשי מזבח נלמד מהא דאמרינן בשבועות דכ"ד ע"ב דמקשה הגמ' על מה דאמר רבא דבכולל חזיקה שבועה אף דבא מעצמו ממתניתין דקתני יש אוכל אכילה אחת דאמאי לא תני דנשבוע בכולל וחיוב ו' חטאות ומשני.

מדי דאיתיה בשאלה לא קתני ופריה הרי מוקדשין ומשני בבכור הרי מבואר אף בקדשי מזבח מקני בו שאלה ועיין להרב כ"מ ו"ל וראיתי להמ"ל שהקשה על הרא"ש ו"ל דוקא חכם שעוקר הגדר משום דיש פתח או חרטה אבל קהל פשמתחרטי ומתירים דוקא מכאן ולהבא ולא למפרע וכו' ולא ידעתי מה חילוק יש פיון דהא דחכם ע"י חרטה עוקר הגדר משום דחרט על מה שגדר וברצונו שלא גדר פלל גם הקהל נמי החרטה היא ברצונם שלא גדרו פלל וכ"ש לפי מ"ש הריב"ש סי' קפ"ה דטעם דקהל מתירין לעצמם דכשגדרו או חחרמו פאלו התנו בשעת החכם שאם ירצו להתי' בין בטענה בין שלא בטענה אלא ברצון פשוט שיוכלו להתיר וכיון שהתנו פן בשעת הגדר בנדאי נעקר מעיקרו ועיין להתוס' ו"ל בשבועות דף כ"ט ע"ב בד"ה פי ע"ש.

פרק ז' הלכה ב' כגון הרחבה וכו' יש לדקדק אמאי לא כתב ג"כ חומת העיר ומגדלותיה וכל צורכי העיר דבאים נמי משירי הלשפה כמ"ש פ"ד מהלכות שקלים והתי"ט תי' משום דאיכא למ"ד דאין באים משירי הלשפה וכמ"ש הרא"ש ו"ל בנדרי' דף י"א ע"ש ואינו מעלה ארוכה לדעת רבי' ו"ל גם מדקאמר הש"ס בכתובות דף ק"ג זוהי ששנינו חומת העיר באין משירי הלשפה משמע דמוספם וליפא למ"ד דאין באין גם מסוגיא דפרק האיש מקדש דף נ"ד מוכח דהא דתנו חומת העיר באין משירי הלשפה הוא מוספם ואין מי שחולק בזה דאל"כ מאי מקשה הגמ' משם דילמא ר"מ ס"ל פאיך דר"י דאף דאמר בירושלם לא אמר פלוס דהכי עדיף מלהגיה דבריו דכמה סתמיות הועמדו דלא כר"מ והך מ"ד דירושלם לא נתקדש' משום דס"ל אין מועלין בשירי הלשפה ומעטה

צָרִיף לְדַחֵק בְּדַבְרֵי הָרֹא"שׁ וְלִדְסֹבֵר דְּחֹמַת יְרוּשָׁלַם פְּאֵלוּ לֹא אֶתוּ מְשִׁירֵי הַלְשָׁפָה וּלְעֵינֵי הַקְּשָׁיִי אֶפְשָׁר לֹמַר דְּחֹמַת הָעִיר דְּמוֹתָר לִישָׁב דְּלֹא נִיתְנָה לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרַת כַּמֵּ"שׁ רַש"י פָּרַק הָאִישׁ מְקַדָּשׁ דִּהְנָאָתוּ מְוַתְרַת לְכַף אֵינָה תוֹפְסִי אֲבָל הָא ק"ל דְּצָרִיף לְהִבִּין דַּמ"שׁ הָרַב הַבֵּית נַעֲזָרוֹת דִּהוּא שְׁל הַפְּקָר מְרַחֵב וּמְרַחֵץ וְכוּ' דִּהוּ שְׁל שׁוֹתֵתִין א"ו דִּהָאֵי תַנָּא ס"ל פְּהָה בְּרִייתָא דַּפ' ש"ד גְּזָרוֹת דַּק"ו ע"ב דְּקַתְנֵי מְזַבְחֵי וְהַעֲזָרוֹת בָּאִים מְקַדָּשֵׁי ב"ה חוּץ לְחֹמַת הָעֲזָרָה בָּאִים מְשִׁירֵי הַלְשָׁפָה זֹהֵי שְׁשִׁנִּינוּ חֹמַת הָעִיר וְכוּ' בָּאִים מְשִׁירֵי הַלְשָׁפָה וְכִינּוּן דִּהַבּוֹר וְעֲזָרוֹת שְׁהֵם מַב"ה הוּוּ שְׁל הַפְּקָר אֲבָל חוּץ לְעֲזָרָה שְׁבָאִים מְשִׁירֵים דִּיז כָּל יִשְׂרָאֵל בּוּ הוּוּ שְׁל שְׁוֹתְפִין וְזֵהוּ דְּקַתְנֵי עוֹלֵי בְּכָל לְדוּגְמָא דִּהֵם הַתְנַדְּבוּ לְבַנְנֵי הַבֵּית אִף לְרַבֵּי ו"ל דְּפָסַק דִּהַפְּל בָּאִים מְשִׁירֵי הַלְשָׁפָה קָשָׁה וְשׁו"ר לְרַבֵּי שַׁכְּת' דְּכִינּוּן דְּזָכוֹת מוּעֵט הוּא לֹא הָנִי רְשׁוֹת ע"שׁ: פָּרַק ט' הִלְכָה י"ח הַנּוֹדֵר עֵינֵן מ"ש הָרֹאב"ד ו"ל וּמ"ש מְרֵן ו"ל ע"ש וְלַעֲדוֹן דִּהָרֹאב"ד ו"ל לֹא גָרִיס בַּגְמ' אֲלֵא דְאָמַר לְאִשְׁתִּינָא מְמִים דְּאִתָּא מְפָרַת אֲלֵא גָרִיס קְאָמַר רַב יְהוּדָא אָמַר רַב פֶּל הַנְּהָרוֹת וְכוּ' וְכֵן הַתּוֹס' דְּבַכּוֹרוֹת דַּף מ"ד הַבֵּיאוּ הָהוּ דְּרַב הַנּוֹדֵר מְמִי פָּרַת וְלֹא הַבֵּיאוּ דְּנוֹדֵר מְמִי דְּאִתֵּי מְפָרַת דְּכִינּוּן דְּקוֹשְׁשִׁיתוּ הִיא דְּאִמְרֵי נֶאֱסַר בְּכָל הַנְּהָרוֹת אִפִּי חֲדָקֵל וּפִישׁוֹן וְגִיחוּן דִּהָא אִין נִקְרָאִים פָּרַת מְשׁוּם דַּס"ד לֹא מְפָרַת אֶתוּ וְאֵהָא הַשִּׁיב לוֹ דְּכָל הַנְּהָרוֹת מְפָרַת קָא אֶתוּ כִינּוּן דְּנֹדֵר מְמִי פָּרַת אִף הַמְשַׁכָּה שְׁלוּ נֶאֱסַרְתָּ וְהוּי מְמִשׁ דְּוֹמֵיָא דִּהָא דְאָמַר רַב פֶּהֲנָא הַנּוֹדֵר מְמַעֲרַת שְׁמִיִּים אֲסוּר בְּכָל הַיָּרְדֵן וְאִפִּי נִשְׁתַּנָּה כִּינּוּן דִּהָעֵיקָר הַמְעֵינֵן נִתְפַס בְּנֹדֵר וְהַמִּים הַנְּמַשְׁכִּים מְמַנּוּ כְּלוּ אֲסוּר דִּהָא לֹא אָמַר מֵיָא דְאֶתוּ מְמַעֲרַת פְּמִיִּים וְזֵהוּ דְּקִדּוּק לְשׁוֹט שְׁכַתֵּב דְּאִמְרֵי לְשֵׁם מְעֵינֵן הַנּוֹדֵר וְכוּ' וְלִדְעַת רַבֵּי אֶפְשָׁר לֹמַר דְּפְלִיג אֲדַרְבֵּי וּלְכַף לֹא הַבֵּיאוּ: הַלְכוֹת נְזִירוֹת פָּרַק ב' דִּין י"ט כְּדֵי שְׁיִצְטַעַר וְיַחְזוֹר לְרְשׁוֹת רַבּוּ וְקָשָׁה דִּהָא טַעְמָא לֹא אִיתְמַר בַּגְמ' אֲלֵא לְמַאן דְּאִית לֵיהּ דְּשְׁמוּאֵל אֲבָל לְמַאן דְּלִית לֵיהּ דְּשְׁמוּאֵל מְדִינָא אֲסוּר לְשְׁתוֹת מְשׁוּם דְּאִין נִפְשׁוּ קְנוּיָהּ לוֹ וְכִינּוּן דְּרַבֵּי פָּסַק בַּה' עֲבָדִים דְּצָרִיף ג"ש לְמֵאֵי צָרִיף לְהָאֵי טַעְמָא וְנִרְאָה דְּרַבֵּינוּ גָרִים דַּכ"ע לִית לֵהוּ דְּשְׁמוּאֵל וְהוּי סַתְמָא דִּהַש"ס מְוַסְפֵם לְהִלְכָה דַּק"ל כַּר' וּר"י דַּס"ל דְּצָרִיף ג"ש כְּמַבְוָאָר בְּהַנִּיז וְדַל"ז דְּאִינוּ עֵנִין לְכָאן דִּהָא לַכ"ע בְּכָאן לֹא הָנִי הַפְּקָר אֲלֵא פְּלִיגֵי בְּתַקְנֵתָא דְּרַבֵּיהּ וְכֵן פִּי רַש"י ו"ל: פָּרַק ה' הִלְכָה ח' שְׁפָל אֲחָד מֵהֵם בְּלֹא אֲחָד הוּא וְקָשָׁה דְּכָל לֹא יֵשׁ בּוּ שְׁנֵי דְּבָרִים כְּמוֹ נֹא וּמְבוֹשָׁל וְכֵן שְׁאוּר וְדַבְּשׁ כְּבָר פְּתַתֵּי בַּפ"ח מֵהַלְכוֹת ק"פ דְּכִינּוּן דִּהָכָא יֵשׁ גִּילּוּי הָנִי כְּאֵלוּ כַּתִּי לֹא בְּכָל אֲחָד וְאֲחָד יַע"ש וְדִלָּא כַּהֲל"מ ו"ל דִּהַכְרִיחַ מְבַרֵּיתָא דְּקַתְנֵי לֹקְהָ חֲמִשׁ דְּכָבֵר פְּתַב ו"ל בַּד"ה אַמ' ר"פ דְּרַבָּא מְתַרֵץ אִפִּי אֲכַל כְּוֹלָם יַחַד אִינוּ לֹקְהָ אֲלֵא אַחַת וְעוֹד לְפִי דְּבָרֵי תִיקְשִׁי לִיהּ מֵאֵי שְׁנָא מְנָא וּמְבוֹשָׁל וְכְמוֹ שְׁהָ קָרַב גּוֹפִיָה בְּהַלְכוֹת מו"ל ע"ש אֲבָל לְפִי מ"ש אֵהִי שְׁפִיר וְיֵשׁ לְהַכְרִיחַ זֶה מְדִלָּא הַבֵּיא הַש"ס הָהוּ בְּרִייתָא אֶפְלוּגְתָא דְּאִמּוֹרָאִים בְּשׁוּם מְקוּם וּלְיִישְׁבָה לְדַעְתָּם לְמַר כְּדִאִית לִיהּ וּלְמַר כְּדִאִית לִיהּ: גַּם יֵשׁ לְהַכְרִיחַ מְדַפְרֵי הַש"ס בַּפ"ק דְּתַמּוּרָה גַּבֵּי לֹא תַקְטִירוּ אִימּוּרֵי ב"מ לְמַזְבֵּחַ דְּרַבָּא ס"ל אִינוּ לֹקְהָ אֲלֵא אַחַת מְשׁוּם דִּהָנִי לֹא שְׁבַכְלָלוּת מְבַרֵּיתָא דְּקַתְנֵי לֹקְהָ חֲמִשׁ וְאִוּקְמוּהָ בְּתִיבְתָא וְלֹא הַבֵּיאוּ הָהוּ בְּרִייתָא דִּלָּא קַתְנֵי חֲמִשׁ לֹמַר דְּאִינוּ לֹקְהָ אֲלֵא אַחַת מְשׁוּם דִּהָנִי לֹא שְׁבַכְלָלוּת אֲלֵא וְדִאֵי פְּשִׁיטָא לִיהּ לְהַש"ס כִּינּוּן דְּלִיכָא גִּילּוּי גַּבֵּי נְזִיר בְּנֹדָאֵי לֹקְהָ) חֲמִשׁ קְאָמַר וְלֹא פְּלִיג דְּבָר אֲלֵא אֲלֵא דְּמְפָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה דְּאִינוּ מְפֹרָשׁ אֲמַנָּם דְּלִפְנֵי רַש"י דְּלְרַבָּא ס"ל דְּאִף אִם עָשָׂה כְּוֹלָם אִינוּ לֹקְהָ אֲלֵא אַחַת א"כ אִמְרֵי אִוּקְמוּהָ

בתיובתא פיון דפשיטא ליה להש"ס דהך ברייתא הכי ס"ל דאף אם עשה פולם אינו לוק' אלא אחת וכמו שפי' בהדיא דרבא מתרץ לה פטעמיה הו"ל לומר אנא דאמרי פהך ברייתא דס"ל דאין לוקה אלאו שבכללות וסברת רכא הכא היא סברת אביי ולעד"ן דמפאן יצא לרבי' ז"ל דאף באיסור מפירש לאו שבכללות ות דהכא אף דהווי מפירשין איצטריף לגלויי דלקי אכל חד ודלא פהתוס' וכבר בהל' ק"פ פ"ח פתבתי דעתם ע"ש ודו"ק: פ"ק ו' הלכה ט"ו איני מביא על טומאתו אלא קרבן אחד עיין מ"ש מ"ן ז"ל והל"מ ז"ל וקשה לי לפי דבריו מאי מקשה הש"ס אמאי לא אוקמוה פ"ב דילמא משום דלא דמי להנה דהוי טומאות מחולקות ומתחלה עלה בדעתתי לומר דרבי' הוקשה לו מאי דאמר רבא בכריתות דף ח' גבי מאי דאוקמוה ברייתא ב"ב בעל ג' ראיות מק' רבא הו"ל למתנייה גבי חמשה שמביאין קרבן על טומאות הרבה ומאי קושניא פיון דטומאה אריכתה הוא לא הו"ל למיתנייה וכמו שהק' שם התו' ולכך מפירש רבי' דלרבא איתניא מתני' אף פרבו וכגון שנטמא כליל שמיני אחר טהרתו בשביעי וכו' וכיון דיצא לשעה ראוייה לא הוי טומאה אריכתה ור"ח דלא מוקי לה פ"ב משום דס"ל לילה לאו מחוסר זמוןתיב קרבן על פל אחד והש"ס דדחי התם ואמר הא ביהא תליא משום דדחיקא לומ' דר"ח לא אתי פהילכתא דקי"ל לילה מחוסר זמן אבל רבא ס"ל דלא אמרי' הא ביהא תליא פיון דנטהר בשביעי וליל שמיני פיון דמביא קרבן ליומו לכך קרי ליה טומאות הרבה והוי ממש דומיא ד"ב: אבל אחר העיון נ"ל דלאו מילתא היא פ"ל דא"ה לרבא מנינא למה ליה דקתני חמשה דמפח זה אוקמוה בגמ' לאפוקי מרבי' והיינו משום דס"ל למתני' דהא ביהא תליא והוי טומאה אריכתה וצ"ל כמו שתי' התוס' לחלק בין זב אשר ע"כ נ"ל דס"ל לרבינו ז"ל ע"כ לא אמדו בגמ' דליל שמיני לא הוי טומאות הרבה ולכך לא מתוקמה פ"ב אלא דוקא משום דליל ח' לאו בר קרבן ולכך לא חיילה עליה גזירות טהרה כדי ליקרא טומאות הרבה ולא חשיב אלא טומאה אריכתה אף לחכמים היכא דנטמא בח' בודאי קרי ליה טומאות הרבה דאותו יום ראוי לקרבן מיקרי יצא לשעה ראוייה אלא לענין מנייה גזרת הכתוב דאינו מונה אלא משעת הקרבן ולעד"ן דזה מוכרח דא"כ הו"ל להש"ס לומר לאפוקי מחכמים פ"ן נ"ל ליישב פסק רבינו ז"ל ודו"ק: הלכה י"ז ואם עד שלא נזרק עליו אחד מן הדמים וכו' עיין במ"ש מ"ן ז"ל דהא דקאמר בגמ' זריקה רצ"ל זריקת שאר דמים ונכון ליקאמר בדע' רבי' ועיין להתוס' בפ' כ"צ דכתבו הפ"ד זה והכריחו שם מהך מתני' דקתני נזרק אחד מן הדמים ונטמא אינו סותר ע"ש אלא שאני תמיה דמה ראיה הוא זו דהתם מייירי שזנרק בטהרה ולכך אינו סותר אבל הם נטמא קודם זריקה בטומאה ידועה ונודע אחר זריקה נדאי סותר וכמו שאמרו במתני' בפ' כ"צ מפני שאמרו נזיר ועושה פסח הציץ מרצה על טומאת הדם ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף והתם מייירי בידוע אחר זריקה לכ"ע וכמו שאמרו בגמ' דהך מתני' ע"ש אף בטומאת התהום אם נודע אחר זריקה אף שניטמא קודם זריקה הציץ מרצה וא"כ מאי קושניא להו מהך מתני' ולא ידעתי איך ס"ד לפ' דהך דקאמר מר בר רב אשי קודם זריקה הוא קודם זריקת שאר דמים דהא דומיא דפסח קאמר ומכח זה ס"ל להרמב"ם ז"ל דמר בר"א לא קאמר אלא בפסח אבל גבי נזיר בעי' דנודע לו אחר זריקת האחד ומעתה צ"ל דהך דתני בברייתא נזיר ועושה הפסח טהור הא כדאיתא והא כדאיתא לגבי נזיר טהור לזרוק שאר דמים וגבי פסח טהור לזרוק הפסח ומעתה שפיר

קמתמה על מר בר רב אשי דנודאי דלא אתא לאשמועי אלא על הפסח דאי על הנזיר
כבר שמעי לה מהה מתני דעד שלא גילח נודע לו סותר והינו משום דבר המעכב מינה
נשמע לרבנן דס"ל דזריקה מעפכת ודאי בנודע לו קודם זריקה אין מרצה ציון ועוד
מדקבע לפ' הה דינא גבי הה מתני דפסחים ולא גבי דנזיר משמע דחידושו לא בא אלא
לפ' גבי פסח ולכן מקשה שפיר מברייתא דתני נזיר ועושה פסח טהור ולגבי פסח טהור
לגמרי אף קודם זריקה ומשני דכי איתמר נמי דאפי' קודם זריקה נמי הציץ מרצה ולא
דמי לנזיר והשתא מאי דקאמר מר בר רב אשי קודם זריקה אתי שפיר כפשטיה דקודם
זריקה ממש ולא צריף לידחק דקודם זריקת שאר דמים בהא לא מיירי בפסח ואין צורך
למ"ש הכ"מ ז"ל: וראיתי להר" ל"מ ז"ל שכ' פן וכתב שפן תירצו התוס' בפ' בתרא דנזיר
ואחר המחיל' ליתא לע"ד דהא פתבו שם דכיון שנשחט הפסח וכו' וכל העומד ליזרק
פזרוק דמי וכו' א"כ לפ"ז אף לרבנן גבי נזיר נמי פיון דעומד ליזרק פזרוק דמי ואף
דנודע לו קודם זריקה הציץ הרצה אלא דהא דכתבו דלגבי עושה פסח מיירי לומר דאתיא
אף כר"א דלדידיה אף דאמרי גבי נזיר פזרוק דמי פיון דמחוסר תגלחת ומעפכא אף
דנודע אחר זריקה סותר לכן פתבו דמיירי בעושה פסח ואתיא אף אליבא דר"א אבל
אה"נ לרבנן מיירי בין בפסח בין בנזיר ובהכי ניחא לי דלא פתבו לנישב הה ברייתא
דקתני נזיר ועושה פסח טהור דמשמע כי הדדי נינהו אלא ודאי משום דס"ל דהה ברייתא
פרבנן וכן נמי פנונתם בפ' כ"צ שכתבו האי סברא דעומד ליזרק ולא העמידו הה ברייתא
אלא פרבנן אבל לר"א צ"ל דלא אתא הילקתא אלא לפסח וסמכו אדבריהם בנזיר ודלא
כמהרש"א שם אבל ודאי דעת הרמב"ם ז"ל לא ס"ל דכיון דנישחט פזרוק דמי דא"כ אף
בנזיר נמי ואיני יודע טעם לזה לדעת הרמב"ם ז"ל ולחלק בין נזיר לעושה פסח אם לא
שנאמר דהכי גמירי בפסח ולא בנזיר ודוחק ועוד קשה לי מאי דאיתא בתוס' ונהביאו
רש"י במתני' בפ' כ"צ דאמרו קבר התהום הנה בבית שנקנסת בו אם עד שלא הביא
פסחו נודע לו חייב בפסח ב' וכו' וא"כ היכי קאמר מר בר רב אשי אף דנודע לו קודם
זריקה הציץ מרצה ופטור מפ"ב והתוס' שם תירצו לזה דאיירי הכא אחר שחיטה והתם
מיירי בקודם שחיטה ורבי' פתב בפ"ו מה' ק"פ דאם נטמא בטומאת התהום שוחט ואוכל
פסחו וא"כ מה יענה להה ועוד קשה מ"ש הרמב"ם שם דין י"ב מי שעשה פסח בחזקת
שהוא טהור ואח"כ נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום אינו חייב בפ"ב וכו' דמשמע
בדיעבד דנא אבל לכתחין צריף לעשות פ"ב וזה באמת סותר דבריו לעיל שכתב שוחט
לכתחילה.

אשר ע"כ נ"ל לנישב הפל דרבינו הוקשה לו קושיות התוס' דהא ודאי פיון דזריקה
מעפכת אפי' טומאת התהום סותר פמו לר"א ואין לתרץ פמו שתי' התוס' דכיון שנשחט
פזרוק דמי דא"כ אמאי קאמרי רבנן גזרק עליו אחד מן הדמים ונטיטמא אינו סותר דכיון
דתלוי בשחיטה הכי הו"ל למימר נשחט אחד מן הקרבנות ונטמא ויש לחלק בזה בין
טומאת התהום בין טומאה ידועה דהא הציץ מרצה על התהום ואין מרצה על הגוף אמנם
בירוש' דנזיר קאמר דכמו לר"א מחלק בין קודם גילוח לאחר גילוח כה לרבנן מחלקין
בין קודם זריק' לאחר זריקה ואם איתא בין קודם שחיטה לאחר שחיטה הו"ל למימר
ועוד דמנ"ל למימר דמאי דקאמר מר בר רב אשי קודם זריקה הוא מיירי לאחר שחיטה
גם הברייתא דקתני משמע טהור אף קודם שחיטה ומה שהכריחו מהה תוספתא שהביאה

רש"י ז"ל לא משמע פן דשם קאמר דין טונמא' ידועה דאף דנודע לו משעשה שעשה פסחו צריף לעשו' פ"ב ובתר הכי מחלק בטונמאת התהום בין עשה ללא עשה דהדבר ברור בגוונא דטונמאה ידועה קמחלק בטונמאת התהום והתם נדאי איירי בלאחר זריקה נמי אפשר מכל זה ס"ל לרבי' דבברייתא דתוס' נמי מייירי באחר זריקה אף התם דוקא בידעי' דנטמא נדאי בטונמאת התהום וכמו שאמרו קבר תהום הנה בבית שנקנסת בו או תחת האבן שישבה עליה דנדאי נטמא לכה מחלקינו בין קודם זריקה לאחר זריקה אכל הך ברייתא דנקט גוונא אחריתי דהמוצא מת מושפב לרובו של דרף ולא נקט הך גוונא דתוס' הוא לומר דאף קודם זריקה הוא טהור לזרין והיינו טעמא משום דלא נטמא בנדאי דאפשר שלא נגע וכמ"ש הרמב"ם בה' ק"פ ואדכהי פיון דבס' טונמאה קאי זורק לכתחילה והיינו דמק' הגמ' מינה למר בר רב אשי דמיכרח הוא דהא דמחלק מר מייירי בספק טונמאה דאי בנדאי טונמאה מאי אתא לאשמעינו דהא ברייתא ערוכה בתוס' מבוארת היא אלא נדאי דבא לומר דאף בספק איכא חילוק ולכה הך שפיר מהך ברייתא דבספק טונמאת התהום אף קודם זריקה ומפח זה הגיה דבריו ואין להקשות לפי"ז מאי חידושה אתא לאשמעינו משום דמתני' טעויה לומר דוקא אחר זריקה כמו טונמאת הדם לכה אתא לומר דלא בכל גוונא בטונמאת דם הוא אלא דאיכא גוונא דאף קודם זריקה נמי מרצה ולפי"ז ניחא קושיות התוס' דהא דמחלק בגזיר בין קודם גילוח לאחר גילוח הוא מייירי בנדאי נטמא ולכה קאמר דאם יודע קודם גילוח סותר וכמו כן לרבנו וכמבואר בתוספתא ובהכי נמי אתנח לן מאי דאיתא בגמ' דגזיר דף ס"ג ע"ב גבי הך ברייתא דהמוצא מת בד"א במהלך ברגליו אבל טעון ורכוב אפי' מיד ועושה פסח נמי טמא ולכאורה אין לו מובן ועיין שם ברש"י שקתב טעות הוא אמנם לפי האמור ניחא דהתם מייירי בספק ולכה דוקא במהלך דאפשר שלא יגע אבל אם הנה טעון דאי אפשר שלא יגע טמא וצריף לעשות פ"ב וסותר גזירות וכאמור בתוספתא.

והשתא אתו פסקי רבי' בהוגן דבהלכות ק"פ מעיקר' כתב דין הספק דהיינו הך המוצי' מת וכתב בהדיא דכיון שהוא ספק ה"ז עושה פסחו לכתחילה עד שיידע בנדאי שניטמא בו ר"ל דהשתא אינו עושה לכתחילה אלא דוקא אם נודע לו לאחר זריקה כמו שפסקי' שם והיינו הך דינא דתוס' וכאן בהלכות גזירות מעיקרא כתב דין אם נטמא בנדאי ולכה פתח לחלק בין נודע לו לאחר זריקה לנודע לו קודם ובפ"ט מהלכו' אלו כתב דין הספק הך דהמוצא מת וכו' והיינו ממש פפסח ודלא כהכ"מ והלח"מ ז"ל אלא דשם כתב דאפי' טונמאה ידועה טהור וכבר תמהו עליו הכ"מ והל"מ ז"ל בזה יע"ש.

ובהכי ניחא לי מה שפסק רבינו ז"ל בפ"ד מהלכו' כ"מ דין ו' פהו שעבד ואח"כ נודע שהוא טמא אם ידועה פל קרבנות שהקריב פסולין ואם היא טונמאת התהום וכו' וכל קרבנות שהקריב נרצה ע"כ והק' הכ"מ ז"ל דהא פסק בהלכות ק"פ דאף לכתחילה שוחט וכו' ותי' דהתם שאני דהיא מצוה עוברת וכו' ולא ידעתי איך נחה דעתו בזה דכיון דהדין דין אמת דמרצה אף לרבינו לכתחילה מנ"ל לחלק בזה שלא חילקו הגמ' ומה גם דאף גבי גזיר פסק רבינו בפ"ט דטהור לכתחילה אף לפי האמור ניחא טפי דהתם דוקא בטונמאת התהום דספק אבל בנדאי דוקא בנודע אחר זריקה וכמבואר ולכה פתח רבינו ז"ל פהו שעבד ואח"כ נודע וכו' פל הקרבנות שהקריב נרצה אף מ"ש ואפילו נודע לו שהוא קודם זריקת הדם וזרק הנרצה שהציץ מרצה על טונמאת התהום אף על פי שהוא

מזיד יש לתמוה דכינן דאם נודע לו קודם זריקה קתני בברייתא דסותר ומביא קרבן טומאה הרי ברור דאין הציץ מרצה בנודע לו קודם זריקה ומנ"ל לחלק בין לכתחילה ודיעבד בזה וי"ל דיצא לו זה מהא דקאמר מר בר רב אשי אלא אפי' קודם זריקה נמי מרצה דבמאי קמיירי אי בודאי טמא בטומאת התהום הא אמרינן בהדיא דסותר אי בס' טומאה וכי ברייתא אתא לאשמעינן דקתני טהור ואין לומר כמ"ש לעיל דמתני' טעותיה וכו' דא"כ הו"ל למינקט לישנ' דטהור כמו שהיא בברייתא אלא ודאי דבספק טומאה לא בעי ציץ וכדמשמ' מלישנא דטהור דאין פאן טומאה דליבעי ציץ עליה גם רבינו לא הביא ריצוי ציץ גבי ס' טומאה ולכך מתניתין דקתני נטמא טומאת התהום הציץ מרצה עכ"ל דבדאי טומאה הוא וכן משמע מלישנא דנטמא ומוכרח לומר דנודע לו לאחר זריקה לכך אתא מר בר רב אשי לומר דאף דנודע לו קודם איירי ונרק דיעבד הורצה ונדקדק בלשונו ואמר ל"ת דנודע לו לאחר זריקה הוא דמרצה הוא משום דכינן דבדאי טומאה מיירי ונא לאחר זריקה לא מרצה לכך אתא לומר אפילו נודע לו לפני זריקה נמי מרצה והיינו מדלא חלק תנא דמתניתין בין נודע ללא נודע בטומאת התהום משום דבגזר מייירי ואם פן אפילו נודע לו לפני זריקה מרצה פניו דדיעבד הוא וכבר רבי' ביאר זה בפ"ד מהלכות ק"פ במ"ש שם בדין ב' נטמאו הפעלים אחר שחיטה לא יזרוק ואם זרק לא הורצה שאין הציץ מרצה על טומאת הגוף אם נטמא בטומאת התהום ר"ל דאם נטמא אחר שחיטה ונרק הורצה הרי דאף דנודע לו קודם זריקה ונרק הורצה והיינו דכתב נמי וכמבואר בה' כ"מ ודוק: הלכה י"ח אינהו טומא' התהו' ועיי' מ"ש הר"ב ד"ש סיוע לפי' רבי' מדאמר בגמרא תהום דזיבה התירו ע"ש ואני תמיה איך נעלם מעיניו סוגיא ערוכה דפרק כ"צ דשם אמרו בהדיא דהו' בריית' דר' חייא אתא למעט ט"ש ואדקהי שפיר אמרו בגזיר דלעולם ס"ל למפרע דאורייתא ותהום דזיבה התירו והו' תנא ס"ל דר' חייא לא פא למע' אלא ט"ש וכמו שהעמידו בפרק כ"צ דמפשיטא ליה דכהן מרצה בטומאת התהום וא"כ אתא ר"ח למעט ט"ש וא"כ איך כתב רבינו דאתא למעט הרוג דאם פן מאי פשיטא ליה מהכא דכהן מרצה בטומאת התהום אלא ודאי דהו' למעוטי הרוג נפק"ל מדבעי שאין מפירין אותו אהד בסוף העולם וזהו פנונת דברי הר"ב ד"ז ל.

אלא דמה שאני תמיה שלא תפס עליו מהגמ' ולכך כתב דאתא למעוטי תהום דזיבה דס"ל כמ"ש בגזיר ודילמא תהום דזיבה התירו הוא בדרף דחיה אתמר דמפרע מדרבנן תו לא אצטרף לומר תהום דזיבה התירו או אפשר דלרבנן ס"ל תהום דזיבה לא התירו ובהכי פליגי רבנן ור"יו והו' תנא דר' חייא אתא למעט ט"ש דלא כהל"מ ז"ל דכתב דר"י לית ליה הו' דר' חייא והאי דכתב הר"ב ד"ז ז"ל למעוטי תהום דזיבה ה"ה דמצי למינקט למעט ט"ש וכן רש"י בגזיר דס"ג גבי ולא אמרו אלא למת בלבד כתב וז"ל אבל זב וזבה לא אלא דאפשר שלא כתב למעט ט"ש משום דס"ל דעדיין בעיני דרמי בר חמא קיימא בתיקו וכינן שפן לא אפשר לומר למעט ט"ש אתא דאם פן תיפשוט למ"ד שוחטין וזורקין על ט"ש אף לדידן דקי"ל דכל את"ל פשיטותא שייך לומר למעט שרן נמי גם בירושלמי דפ"ב דגזיר הלכה ב' הביאו הו' ברייתא והעמידה למעוטי זב וזבה משום דט"ש אתי מק"ו והיינו משום דטומאת התהום לאו הלכה היא ע"ש איך שיהיה לא מצאתי סיוע לדברי רבינו במ"ש דאתא למעט הרוג ובאמת דלשון רבינו בחיבורו אפשר לדחוק דמאי דקאמר אבל הרוג לא שיהי יודע בו וכו' הוא קאי אריש דבריו דקאמ' שאין אדם מפיר

וכו' אף בפיה"מ בפ"ב דנזיר משנה ד' פתב וז"ל ועוד אמרו לא אמרו טומאת התהום
אלא למת בלבד לאפוקי הרוג דלא וכו' ע"ש וצ"ע.

פ"ק ט הלכה י"ח ואעפ"י שיהיא טומאה ידועה עיין בהראב"ד ז"ל וכתב מ"ן ז"ל דרבינו
מפרש ארישא קאי ע"ש וצ"ע דא"כ אמאי לתרומה טמא פ"ן דהוא ספק בר"ה. פ"ק י'
הלכה ח' אבל העולה והאשם אינו מעפ"ן.

עיין הראב"ד ז"ל ומ"ן ז"ל פתב דלרבנן אינו מעפ"ן ע"ש נ"ל דכוננתו היא דוקא הכא
משום דנזיר הוא וס"ל לרבנן דאשם נזיר אינו מעפ"ן ולכך גבי ספק מצורע פ"ן דנזיר
הוא אמרי' אינו מעפ"ן אבל מצורע לחודיה ודאי אשמו מעפ"ן פ"ן פתב בפ"א מהלכות
מח"ך אבל הלח"מ פתב דאף שאר מצורעי' אשמו אינו מעפ"ן: הלכות ערבין פ"ק א'
הלכה ג' הנערה ו' שלשים יום או פחות וכו' עיין מ"ש מ"ן ז"ל משם התוס' ז"ל ועיין
להכ"מ ונ"ל דרבנן לשיטתיהו אזלי דאמרינן בבכורות דמ"ט דיום שלשים פלפניו
ואמרו בגמ' דיליף חודש חודש ממדבר ור"ע ס"ל דהו"ב פתובים ואין מלמדין ומספ"ל
אי לגופייהו מלמדין או לא והנה לכאור' אפ"ר לומר דפליגי רבנן ור"ע ב"ה דלרבנן
ס"ל לגופייהו פשיטא דמלמדין ולר"ע מספ"ל ולפ"ז בין לרבנן בין לר"ע ס"ל דב'
פתובים אין מלמדין אף בג"ש דהא הכא איכא ג"ש דחודש חודש וא"ה אין מלמדין לעלמא
לכ"ע אלא דזה לא יתכן דהכלל בדינו דשני פתובים אין מלמדין הוא דוקא ברבנן אב
אבל בג"ש מלמדין וכמו שכתבו התוס' בפ"ק השיג יד ובכל מקום וכמ"ש בעלי הפל"י
ע"ש גם במקומו הוא מוכרע דר"א דיליף ג"ש בערכין דבעינן חרש ויום אחד מג"ש
דמעלה ומעלה לא אחי לא פרבנן ולא כר"ע גם אמרינן בבכורות דנ"ה ע"ב דאמ' ר"ל
אתיין ע"ה ע"ה מערכין ודוסיק לומ' דההיא לאו ג"ש ויש לדחוק דוקא אין מלמדין בדבר
שהוא ב' פתובים אבל ענין אחר שאינו מב"כ שפיר ילפינן ועיין להרב הלכו' יו"ט דקפ"ז
ע"א וכן מוכח נמי בפ"ק האשה נקנית די"ז ע"א דר"ש יליף נתינה מערכין.

אשר ע"כ נ"ל דפלוגתא דרבנן ור"ע אי הוה שני פתובים או לא דר"ע ס"ל דחודש דערכין
דהוי פ"ם שלפניו ילפינן ליה משנה שנה דערכין דהוי פ"ם שלפניו וכמו שפי' רש"י
שם ולכך הו"ב פתובים אבל רבנן ס"ל דחודש דערכין לא ילפינן מדכתיב גבי שנה אלא
מחדש דמדבר ולכך לא הוה שני פתובים ולהכי ניחא מ"ש התוס' שם בד"ה מת פ"ם
שלשים וז"ל ונראה דגרסי' מת בתוך ל' דכ"ן דרבנן הכא סברי יום ל' פ"ם שלפניו וכו'
מ"ל יום ל' מ"ל בתוך ל' ולכאורה הם תמוהים פ"ן דהם ב' פתובים ולא ילפינן אלא
לגופייהו לענין בכור היכי שמעינן מינייהו לעלמא וסברי פ"ם שלפניו והוי גפ"ל וכן הק'
מהרש"א ע"ש ועם האמו' ניחא דרבנן ס"ל לא הו"ב פתובים וכן רש"י ג"מ נ"ל פ"ק רבנן
וכמ"ש התוס' ומעתה מ"ש רש"י דרבנן ילפי חודש משנה שנה דערכין אינו אלא לר"ע
ולא לרבנן דסברי חודש דערכין ילפי מחודש דמדבר.

איה שיהיה לרבנן ילפינן חודש דפדיון מחודש מדבר ואח"כ ילפינן דערכין מחודש דפדיון
והשתא ה' גירסא דגרסי' התוס' ופדיון מ"ן חודש תפדה אתיין כפ"ש וכן ראיתי לרבינו
בפיה"מ בערכין דגרסי' הכי ומפרש כמ"ש ומהתיימה על התוס' ז"ל ומ"ן ז"ל והל"מ ז"ל
שלא השגיחו בזה.

הַלְכָה ו' נְכָרִי נֶעְרַף אֲבָל לֹא מַעְרִיף וכו' עֵינֵי לְהִרְאֹב"ד וְעֵינֵי לְמָרְן וְהַר' מַהֲרַח"א בְּסֵפֶר ע"ח פְּרֻשַׁת בְּחֻקֹּתֵי הַקֹּשֶׁה עַל מָרְן ו"ל דְּהָא פָּסַק רַבֵּינוּ לְקַמְּנֵי נְכָרִי שְׁאֵמַר דְּמִי עָלֵי נֹתֵן כְּפִי נִדְרֹו וְאֵינוּ נוֹפֵל לְלִשְׁפָה אֲלָא בּוֹדְקִין אוֹתוֹ וכו' וַא"כ דְּאָף לַר"מ יִגְנְזוּ וּמִיָּנָה אָף לַר"י יִגְנְזוּ מוֹכַח מִפְּאֵן דְּרַבָּא ס"ל דְּלִכ"ע דְּרִשְׁיֵנָן לֹא לְכֶם וְלֹא לָנוּ.

וְאַחַר הַמְּחִיל' דְּדוֹקָא לַר"י דְּמֵן הַתּוֹר' מַעְרַכִּין מְוַכְרַח לְתַרְזֵן דְּנִגְנְזוּ אֲבָל לַר"מ דְּמֵן הַתּוֹרָה אֵין מַעְרַכִּין לְכַף אֲתָא רַבָּא לְחֻזַּק דְּבָרָיו מְקַרָּא דְּלֹא לְכֶם וְעוֹד דְּהִיכִי שְׁיִיף לֹמַר לְדַעַת הַתּוֹס' דְּלַר"י נִגְנְזוּ פִּינֹן דְּכִבְרַת הַעֲמִיד אוֹתוֹ מִשּׁוּם רִיפּוּיֹן גְּזָרוּ רַבָּנָן וְיַבְר מֵן דִּין דְּכִבְרַת פְּתַב רַבֵּינוּ בַּפ"ח מֵהַלְכוֹת מַע' דְּפִי הַגַּמ' דְּלֹא פְּהַתּוֹס' דְּפִי אֵין מְקַבְּלִין וְקָדוֹשׁ וְלְכַף הַשְּׁנֵי הַבְּרִיּוֹת ס"ל כַּר"י מִשּׁוּם דְּמִיָּרִי אָף בְּמַעְרִיכִין אֲבָל רַבֵּינוּ מְפָרֵשׁ הָא דְּאֵמַר הָא בְּתַחֲזִילָה הָא בְּסוּף הוּא מְדַרְבְּנֵן דְּמִיָּרִי בְּדָבָר שְׁאֵינוּ מְסוּנִיִּים אֲבָל קָרָא דְּלְכֶם וְלֹא לָנוּ מִיָּרִי בְּמְסוּנִיִּים וְכִינֹן דְּלַעוֹלָם הוּא מְסוּנִיִּים הו"ל תְּפָאֶרֶת בְּפָנֵינוּ.

פָּרַק ה' הַלְכָה ו' וְלֹא הִבָּא מְפַלֵּל עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא וְתַמָּה מָרְן ו"ל אֲמַאי לֹא פְּתַב רַבֵּינוּ שְׁהוּא בְּלֹא כְּמוֹ שְׁמִפְנֵי בַּגַּמ' וְהַל"מ ו"ל לְתַרְזֵן שְׁהוּא אֲסַמְכְּתָא ע"ש וְהוּא תַּמּוּהָ דְּאֵמְרֵינוּ בְּסוּף פָּרַק כ"ש דְּהַבְּרִיּוֹת דְּקַתְּנֵי אֲבָל צְלִי מִבְּעוֹד יוֹם בְּלֹא ס"ל כַּר"י דְּלֹאמַר לֹא אֲמוֹר ע"ש וְלַעֲיָקֵר הַקְּוֹשְׁיָא אֲנִי תַּמּוּהָ אִיף נְעַלְמָא מִהֶם בְּרִיּוֹתָא מְפֻנְרֶשֶׁת בַּת"כ דְּחַכְמִים פְּלִיגֵי עַל ר"י וְס"ל דְּאֵין בּוֹ ל"ת יַע"ש.

פָּרַק ז' הַלְכָה י"ז וְאֵין אוֹמְרִין אֵלּוּ רַצָּה הִיָּה אוֹמַר בְּטָעוֹת הַקְּדֻשָּׁתִי וכו' וְהִנֵּה הֶרַב מ"א ו"ל בְּהַלְכוֹת צְדָקָה בְּסִימָן ה' הַכְּרִיחַ מְסַבְּרַת רַבֵּינוּ דְּבִהַקְּדוּשָׁא אֵינוּ נִתְּרַם כִּי אִם ע"י פְּתַח וְלֹא בְּחֻרְטָה לְחוּד ע"ש.

וְלַעֲנִיּוֹת דַּעַתִּי נִרְאָה דְּאֵין פְּאֵן רַאָּה דְּכִבְרַת פְּתַב רַבֵּינוּ בַּפ"ו מֵהַלְכוֹת שְׁבוּעוֹת דְּאָף שְׁאָר נְדָרִים בְּעֵינֵן פְּתַח כְּמִבְּנֵי בְּלִשׁוֹנוֹ שְׁם אָף לְמ"ד בְּחֻרְט' סְגִי אֵין לְהַבְּדִיל בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוּל וְכֵן מוֹכַח מִדְּבָרֵי הַר"ן ו"ל בְּנְדָרִים דְּכ"ב ע"ב בַּד"ה נְדָרֶת נִרְאָה דְּס"ל דְּאָף בְּהַקְּדוּשָׁא סְגִי בְּחֻרְטָה שְׁפַתְבּוֹ וַיֵּשׁ מְפָרֵשִׁים שְׁאוֹתוֹ נִדְרָה הִיָּה כְּעֵין דְּבַר מַצְנָה כְּגוֹן שְׁנִדְרָה לְהַתְּעַנּוֹת וְלִמָּה לֹא אֲמַר שְׁנִדְרָה לְהַקְּדוּשָׁא אוֹ לַעֲנִיָּין שׁוּם דְּבַר וְלֹא סְגִי בְּחֻרְטָה וְכֵן מִבְּנֵי מְדַבְּרֵי דְּרַף ט"ו גְּבִי תְּרוּמָה דְּאֵקְשִׁינוּ בַּגְּמָרָא וְהָרִי תְּרוּמָה דְּאֵי בְּעֵי מִתְּשִׁיל עֲלָה וכו' פִּי הַר"ן ו"ל ע"י פְּתַח אוֹ חֻרְטָה גַּם מִמְּקוֹמוֹ הוּא מְוַכְרַע דְּהַר"ן ו"ל חֻלְק עַל דְּבָרֵי הַרְמַב"ן ו"ל וְהִבִּיא מִשּׁוּם הַתּוֹס' דְּלֹא בְּעוֹ פְּתַח פִּינֹן דְּחַכְמֵי עוֹקֵר הַנֵּד' מַעֲיָקְרוּ וכו' גַּם מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' ו"ל דְּפִסְחִים דְּמ"ו ע"ב בַּד"ה הוֹאִיל יִרְאָה דְּלֹא ס"ל חֻלְק זֶה מִמָּה שְׁהַקְּשׁוּ לְמֵאֵן דְּס"ל הוֹאִיל הִיכִי אֲמַרִי אֲבָל אֲתָה רֹאָה שְׁל אַחֲרִים וְשִׁל גְּבוּהָ ע"ש וְהִיָּינוּ פִּינֹן דְּאֵמְרֵינוּ גְּבִי תְּרוּמָה וְחֻלְקָה אֵי בְּעֵי מִתְּשִׁיל עֲלָה ה"ה גְּבִי הַקְּדוּשָׁא וְיַמָּה שְׁחִילְק הֶרַב ו"ל דְּוִקָא גְּבִי חֻלְקָה מִשּׁוּם דְּמְפָרֵישׁ אַחֲרֵת אֵין בּוֹ טַעַם פִּינֹן דְּעִיָּקֵר הַדִּין אֵין לוֹ תְּקָנָה פִּינֹן דְּאֵין פְּתַח אִיף הַקְּשִׁילוֹ בּוֹ פִּינֹן דְּלֹא מַצְנָה לְאֲתְּשׁוּלֵי וְהַר"ן שְׁם הַקֹּשֶׁה.

דְּמ"ש מְהַקְּדוּשָׁא דְּאֵמְרֵינוּ שְׁיֵשׁ לוֹ מִתִּירִין מִתְּרוּמָה וְתִירְזֵן דְּמִיָּרִי בַּקַּב"ה וכו' גַּם לֹא יִדַּעַתִּי מֵהַ יַעֲנֶה הֶרַב אֲלֵמַאי דְּאֵיתָא בְּסִיף פָּרַק עַד כְּמָה דְּרֹאָה אָדָם אֵת קְדוּשָׁיו וְקָאמַר בַּגְּמָרָא דְּנֵאמָן מִשּׁוּם דְּאֵי בְּעֵי מִתְּשִׁיל וְהַתֵּם לֹא אֲתִי שְׁפִיר מַאי דְּתִי הֶרַב ו"ל הֵךְ דְּפָרַק הַאֲשֶׁה רַבָּה.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּכִינּוֹן דְּחֻשְׁבִּינּוֹן לִיה פְּעֻבְיָה חֲמוּרָה דְּאוּכַל קְדָשִׁים בַּחוּץ אֲמַרִי אֲתִשִּׁיל
עָלָה וְנִעְיִז פְּנִיּוֹ לְחֻכְמָא לְמַצּוֹא לּוֹ פְּתַח אַבְל בְּהַד דְּמַגְרֵשׁ דְּמִסְתַּמָּא לָא שְׂכִיחַ דִּיעִיז פְּנִי
לְחֻכְמָא וְלוֹמַר דְּנִחְמַתִּי עַל הַקְדָּשִׁי וְלִכְהַד יְדִירְנָה אִיה עֲדִינּוֹן קָשָׁה לִי לְפִי מ"ש הַתּוֹסֵף בְּפִסְחִים
הַנּוֹ דְּגַם קְדָשִׁים ל"א אִי בְּעִי מִתְשִׁיל דְּכַתִּיב בְּהוּ לֵה' אִיף אֲמַרִי' פֶּאן דְּנֶאֱמָן בְּקְדָשִׁים
מִשּׁוּם דְּאִי בְּעוּ מִתְשִׁיל וְנ"ל דְּכּוֹנֵנַת הַגַּמ' הִיא לָאו לְמִימְרָא דְּעַכְשָׁיו נֶאֱמָן מִשּׁוּם דְּאִי בְּעִי
מִתְשִׁיל אֲלֵא לּוֹמַר דְּמָה לּוֹ לְשַׁקֵּר פִּינּוֹן דְּבִידּוֹ לְאִיתְשׁוּלִי לִמ"ל לְמִימַר מְעַיְקָרָא דְּנֶפֶל בּוֹ
מוּם קְבוּעַ יֵלֶף וְנִתְשִׁיל וְנִהוּ אַכִּיל בְּהִיתְרָא וּבְהִכִּי אֲשַׁפְחָנָא פְּתָרִי לְהַד אֻקְמַתָּא דְּגַמ'
דְּפִלּוּגְתָּא דְּר"א וְר"י דְּמ"ס לָא אֲמַרִי' רְאִי בְּעִי מִתְשִׁיל וּמ"ס אֲמַרִי' דְּאִי בְּעִי מִתְשִׁיל א"כ
לְר"י אִיף מִתִּירִין חֲמִיץ שֶׁל גְּבוּהָ בְּפִסְחָא אֲלֵא עִם הָאֲמוּרָא נִיחָא דְּפִלּוּגְתֵינָהּ הִיא דְּר"י ס"ל
דְּנִדְאִי הִיא גְּבָרָא דְּמַגְרֵשׁ קוּשְׁטָא הוּא דְּאִם כּוֹנֵנְתוּ לְקוּנּוּיָא מִשּׁוּם דְּנִיחָם עַל הַקְדָּשׁ לִמ"ל
לְמִיעֵבַד מְעֻשָׁה קָשָׁה דְּגֵרוּשִׁין פִּינּוֹן דְּשִׁינָה לְאִיתְשׁוּלִי יֵלֶף וְנִתְשִׁיל אֲמַנְם ר"א ס"ל כַּב"ש
דְּלֵא מְהֵנָּיָא לִיה שְׂאֵלָה דְּהַקְדָּשׁ טְעוֹת הָיוּ הַקְדָּשׁ: וּבְהִכִּי נָמִי נִיחָא הָא דְּאֲמַרִי'.

בְּפִסְחִים דְּפִלּוּגְתָּא דְּר"א וְר"י שְׁם דְּאִי בְּעִי מִתְשִׁיל דְּר"א ס"ל אֲמַרִי' אִי בְּעִי מִתְשִׁיל וְכו'
וְר"י ס"ל ל"א אִי בְּעִי מִתְשִׁיל וְהוּא הַפֶּה מְסַקְנָא דְּהִכָּא אֲלֵא וְדָאִי דְּהִכָּא מִיָּרִי דְּעוּשָׁה
מְעֻשָׁה דְּשְׂאֵלָה וְכַאֲמוּר אַבְל הֵתָם מִיָּרִי מִי אֲמַרִי' פִּינּוֹן דְּאִי בְּעִי מִתְשִׁיל וְהָיוּ שְׁלוֹ עוֹבֵר
וְאִידָף ס"ל פִּינּוֹן דְּחֲמִיץ הוּא לְעוֹלָם לָא אֲסִיק אֲדַעְתֵּיהָ לְמִשְׁאֵל אֲמַנְם הָד סוּגְיָא הַפִּסְחִים
לָא ס"ל דְּפִלּוּגְתָּא דְּר"א וְר"י פֶּה סוּגְיָא דְּעַרְכִּין דְּפִלִּיגִי בְּפִלּוּגְתָּא דְּב"ש וּב"ה וְר"א
ס"ל דְּהַקְדָּשׁ בְּטְעוֹת הָיוּ הַקְדָּשׁ דָּא"כ אִיף ס"ל לְר"א דְּאֲמַרִי' דְּאִי בְּעִי מִתְשִׁיל אֲלֵא
דְּפִלִּיגִי דְּר"א ס"ל נִיחָא לִיה לְגֵרֵשׁ טְפִי מִשְׂאֵלָה דִּיעִיז פְּנִיּוֹ וְלוֹמַר נִיחְמַתִּי עַל הַקְדָּשִׁי
וְר"י ס"ל לְהַפֶּה וְעוֹד אֲפֹשֶׁר לּוֹמַר דְּהָד סוּגְיָא ס"ל כְּר"א דְּפִלִּיגִי בְּבִרְיָתָא וְכַמ"ש מְרֵן
ז"ל וְאֲדַהֲכִי פֶּסֶק רַבִּי כְּר"א עֵינִין לֵה"ה ז"ל פ"ח מְהִלְכוֹת אִישׁוֹת שְׁכַת' מִשּׁוּם דְּסִתְמָא
דְּגַמ' כְּר"א וְעֵינִין לֵה' ל"מ ז"ל שְׁם: פֶּרֶק ה' הִלְכָה ח אִין מְקַדִּישִׁין וְכו' וְאִם עָבַר וְהַקְדִּישׁ
בְּהֵמָה וְכו' עֵינִין מ"ש הָרֶאֱבָד וּמְרֵן ז"ל וְאַחַר הַמְחִילָה לָא יִדְעֵתִי דְּאֲמַאי לָא תִּיקְנוּ דִּיפְדָּה
אוֹתוֹ בְּד' זוּזֵי דְּנִדְאִי נִיחָא לִיה יוֹתֵר מְהַפְסֵד פְּוֹלָם ג"כ קָשָׁה לִי מֵאִי מְקָשָׁה הַגַּמ' בְּפ"ק
דְּעַז דִּי"ג ע"א עַל הָד בְּרִיָּתָא דְּקַתְנֵי אִיזְהוּ עִיקוּר מְנַשֵּׁר פְּרִסוּתֵיהָ דְּשְׂאֵנִי הֵתָם דְּלִיכָּא
תַּקְנָה אַחֲרֵיתִי אַבְל הִכָּא דְּאֲפֹשֶׁר לִיה בְּפִדְיוֹן לְכַהֲד תִּיקְנוּ דְּנוֹעֵל דְּלֵת מִשּׁוּם דְּבִידּוֹ לְפִדּוֹתוֹ
גַּם מֵאִי מְקָשָׁה הַגַּמ' שְׁם וְנִשְׁחַטְיָה וְכו' וְאֲפֹשֶׁר לּוֹ פִּינּוֹן דְּלֵא רְצָה לְפִדּוֹתוֹ כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ לּוֹ
וּכְמוֹ כֵּן לָא רְצָת לִישְׁתַּל עָלָיו קְנָסוּהוּ לְהַכְנִיסוֹ לְכִיפָה שׁוּב אִין בִּידּוֹ לְחֲזוֹר מְדִיבּוּרוֹ.

אַבְל קָשָׁה פִּינּוֹן דְּכּוֹנֵנְתָם לְקַנְסוֹ אוֹתוֹ עַל מַה שְׁעָבַר עַל דְּבָרֵי חֻכְמִים שְׂאֲמָרוֹ אִין מְקַדִּישִׁין
אִיף הִתִּירוּ עַל יְדֵי פְּדִיוֹן מַה הוֹעִילוֹ בְּתַקְנָתָם. וְהַתּוֹסֵף תִּיקְרָצוּ דְּהֵתָם בְּמַקְרָקְעִי וּפִי' מֵאִי
דְּקֶאֱמַר בְּמַקְרָקְעִי נָמִי דְּמִשְׁמַע דְּאִיָּרִי נָמִי בְּמַטְלִטְלִין וְלֵא הִתִּירוּ לּוֹ לָא מְקַרְקְעוּ פְּמִבְּנֹאֵר
בְּדַבְרֵיהֶם בְּבִכּוּרוֹת ע"ש וְלַעֲד"ן דְּאִין זֶה בְּמִשְׁמַעוֹת הַגַּמ' דְּאֲמַר לִיה אַחִיל עֲלֵיָהּ וְכו'
וְלִישְׁתָּרוּ לָהּ דְּכִינּוֹן שְׂשָׂאֵל לּוֹ עַל הַנְּכָסִים פְּוֹלָם מְקַרְקְעִי וּמַטְלִטְלִי לָא הו"ל לְסִתְנָם
וְלִישְׁתָּרוּ דְּבִנְדָאִי עַל מַה שְׂשָׂאֵל הִתִּירוּ לּוֹ ע"י פְּדִיוֹן.

וְלִי הַהֲדִיּוֹט נ"ל דְּהָד מְעֻשָׁה דְּרַב יְהוּדָה מִיָּרִי בְּהַחֲרִים כָּל נְכָסֵי פְּדִימָה מְרִיָּהּ
לְשׁוֹנוֹ דְּקֶאֱמַר אַחֲרֵימִינָהּ לְנִכְסֵיהָ וְכִינּוֹן שְׁפֵן הִתִּירוּ לּוֹ מִשּׁוּם תַּקְנַת גְּבָרָא דְּהָיוּ עָנִי
כְּמִשְׁמַעוֹ וְכִינּוֹן דְּמִילְתָּא דְּלֵא שְׂכִיחָא הִיא לָא קְנָסוּ בְּהָ רַבְּנָן וְזֶה אֲפֹשֶׁר בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ

שְׁכַתב מוֹתֵר לַפְדוֹת הַהַקְדָּשׁוֹת וְכוּ' ר"ל שְׁהַקְדִּישׁ כָּל נְכָסָיו וְלֹא כָתַב מוֹתֵר לַפְדוֹת הַקְדָּשׁ וְכוּ' וְעוֹד אֶפְשֵׁר לוֹ דִּהַקְדָּשׁוֹת שְׁהוֹקְדָּשׁוּ בְּזִמְנָן חֲבִית דְּלֹא כָתַב בְּזִמְנָן הַגָּה אֲלֵא עַל הַפְדְּיוֹן וְלֹא עַל הַהַקְדָּשׁוֹת וְעֵינָן בְּתַמּוּרָה דְכ"א וְעֵינָן בְּפ"ב מַה מַע"ב דִּין ב': הַלְכוֹת פְּלֵאִים פֶּרֶק א' הַלְכָה א' לוֹקֵה שְׁנֹאֲמַר שְׂדֵה לֹא תִזְרַע פְּלֵאִים אֲבָל רַש"י ז"ל כָּתַב דְּכֻלָּי זָרְעִים הוּא מְדַרְבְּנָן וְהַק' הַמ"ל דְּבִקְדוּשֵׁי פְתַח דְּהוּא מְדַאֲרֵי תֵּא ע"ש וְלַעֲדוֹן דַּס"ל לְרַש"י ז"ל דְּלֹר"י דַּס"ל דְּבַעֲיָנָן שְׁלֵשְׁתָּן בְּיַחַד בְּכָל מְקוֹם קֵאמ' אַף בְּשְׂדֵה דְלֵהֲכִי בְּעוּ בִּירוּש' דַּלְמ"ל תְּרֵי קֵרְאֵי שְׂדֵה וְכַרְמָה פִּינּוֹן דְּלֹא מְקַרֵי פְּלֵאִים פִּי אִם בְּשְׁלֵשְׁתָּן וְדִלֵּא פְּהַתוּס' ז"ל דְּהוֹכִיחוּ מִהֵיִתּוּש' דַּס"ל פְּלֵאִי זָרְעִים דְּאִזְרֵי תֵּא דְלֵכָה מְקַשָּׁה הִירוּש' פִּינּוֹן דְּמִיחְזִיב פְּלֵאִי זָרְעִים ת"ל דְּחִיָּב מִשׁוּ' פְּלֵאִי זָרְעִים דַּא"כ לֹא קָשָׁה כָּלֵל דְּאִזְרֵי לְאַסּוֹר בְּהַנְּאָה דְכֻלָּי זָרְעִים מוֹתֵרִים אַף בְּאַכִּילָה פְּדַתְנָן בְּרִישׁ מַס' פְּלֵאִים וְהַרְבַּ ע"י ז"ל בְּקִדּוּשֵׁי תִּירָץ לַמ"ל לְכַוְתָּבוּ בְּלֹא בְּפָנֵי עֲצָמוּ דְהו"ל לְכוּלְלָם בְּלֹא אֶחָד שְׂדֵה וְכַרְמָה לֹא תִזְרַע פְּלֵאִים פֶּן תִּקְדָּשׁ ר"ל מְדַקְאֵמַר פֶּן תִּקְדָּשׁ הַמְלָאָה הַזֵּרַע וְתִבּוֹאֵת הַפָּרֶם יְדַעֵי דְלֹא קֵאֵי אֲלֵא אֶפְרָמָה וְלֹא אֶשְׂדֵה וּבְאַמְתָּ דְלֹא רָאָה דְבִרְיָהֶם בְּפ' מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה דְדַחּוּי פִּי זָה ע"ש אַף לַס' רַש"י ז"ל לַק"מ דְּכִינּוֹן דְּלֹא שְׁיִיף פְּלֵאִים לַר"י אֲלֵא בְּשְׁלֵשְׁתָּן מִפְּחַ הַקְּבֵלָה דְלֹא יְדַעֵי מִהֵיכָא נַפ"ל כַּמ"ש רַש"י ז"ל בְּקִדּוּשֵׁי א"כ הו"ל לֹמַר שְׂדֵה לֹא תִזְרַע פֶּן תִּקְדָּשׁ וְכוּ' וְלֵכָה תִּירָצוּ לְמִילְקֵי שְׁתִּים וּבְהֵכִי נִמְי נִיחָא הַךְ דַּפ' אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ דְלֹא מְצִי לְאוּקְמֵי הַךְ דְּהַזֵּרַע פְּלֵאִים לוֹקֵה דְמִיָּרֵי בְּבַת אַחַת וְלוֹקֵה תְּרֵי לְאַפּוּקֵי מַר"י דְּאִינוּ לוֹקֵה אֲלֵא אַחַת דְּכַבֵּר הוֹכִיחוּ בִּירוּש' דְּלוֹקֵה שְׁתִּים.

פְּאָמּוֹר וְעֵינָן לְהַתוּס' בְּכֹרוֹת: וּמַעֲתָה לֹא קָשָׁה מ"ש הַתוּס' עַל הַר"ש ז'ל בְּסוּגְיָא דְּכֹרוֹת וּמִקְדוּשֵׁי דְסִבְרֵי דְגֵן וְדָגָן מְדַאֲרֵי תֵּא דְהַתָּם אֲלִיבָא דְרַבְּנָן אַף לְדִידָן דְקִי"ל כַּר"י פְּדַמְסִיק הַלְכָתָא בְּגַמ' לְכָה פְתַח דְכֻלָּי זָרְעִים מְדַרְבְּנָן פִּי הֵיכִי דְלֹא לִינְפִלְיָגוּ אֲכַל סְתָם דְּמַתְּנִיתִין דַּמַּס' פְּלֵאִים אַף הָא ק"ל דְּמַלְשׁוֹן רַש"י דְּכֹרוֹת דְּכַתְב וְז"ל דְּגֵן וְדָגָן פְּלֵאִי זָרְעִים מְדַרְבְּנָן דְּגֵן וְתִירוּשׁ פְּלֵאִי הַפָּרֶם מְדַאֲרֵי תֵּא וְלַר"י הו"ל לֹמַר דְּגֵן וְדָגָן וְתִירוּשׁ וְאֶפְשֵׁר לְדַחּוֹק דְקֵאֵי אֲדָגָן וְדָגָן דְּכַתְב לְעִיל מִיָּנָה וְשֵׁם דְּגֵן קֵאֲמַר: הַלְכָה ו' וּמוֹתֵר לְזִרְעָה עֵינָן מ"ש מָרָן ז"ל וְהַנִּיחָה בַצ"ע וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ דְרַבִּי ז"ל כְּתָבוּ בַפ"ה דִּין ז' וְעֵינָן מ"ש שֵׁם בַּס"ד: פֶּרֶק ה' הַלְכָה ז' אֲסוּר לְזִרְעָה יְרֻקוֹת וְכַת' מָרָן בְּשֵׁם הַר"ן ז"ל דְּרַבִּי אִיָּרֵי אַף בְּמִין אֶחָד קִדָּשׁ נ"ל מְשִׁים דְּכַתְב וְנִאָסְרוּ שְׁתִּיהֶם וְלֹא.

כָּתַב נִאָסְרוּ שְׁלֵשְׁתָּן וּמַה שְׁכַתְב רַבִּי וְהַגְפָּנִים טְעוֹת סוֹפֵר וְצ"ל הַתְּבוּאָה אוּ הִירְקוֹת וְהַגְפָּנִים וְעוֹד מַדְכ' אַעפ"י. שְׂאִינוּ לוֹקֵה וְלֹא כָתַב שְׂאִינוּ לוֹקֵה עַל פְּלֵאִי הַפָּרֶם מְבֹאָר.

דְּאִף אֲזַרְעִים אִינוּ לוֹקֵה עֲלֵיהֶם וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְּאִיָּרֵי בְּמִין אֶחָד אוּ תְּבוּאָה אוּ יֶרֶק וְכֵן כָּתַב מָרָן בַּב"י סִי רַצ"ו ע"ש וְעֵינָן מ"ש מָרָן ז"ל כָּאֵן וְהַגָּה מִמְשַׁמְעוֹת דְּבִרֵי רַבִּי אַף דְּאִינוּ לוֹקֵה אֲסוּר מְדַאֲרֵי תֵּא וְכ"כ מָרָן ז"ל לְקַמְן בַּפ"ח ע"ש וְלֵכָה הָאִירֵי בְּלִשׁוֹנוֹ וְכַתְב וְשׁוֹרְפִין אֵת שְׁתִּיהֶם שְׁנֹאֲמַר פֶּן תִּקְדָּשׁ וְכוּ' שְׁלֵא כָתַב כֵּן בְּזָה הַפֶּרֶק אֲלֵא קִידָשׁ וְנ"ל פִּינּוֹן דְּקֵרָא מְלֵא הוּא שְׂדֵה לֹא תִזְרַע פְּלֵאִים קֵאֵי אַף אַחֲטָה וְחִרְצָן כַּמ"ש בַּגַּמ' בַּפ' או"ב אֲלֵא דְגִילָה לְנוּ קֵרָא אַחֲרֵדְכֵרְמָה לְגִלוּיֵי שְׂאִינוּ לוֹקֵה אֲלֵא עַד שְׁיֵהִיו שְׁלֵשְׁתָּן מוֹכְרָח לֹמַר דְּקֵרָא דְשְׂדֵה לְאִיסוּרָא וְהֵינּוּ דְכַתְב אֲסוּר.

לזרוע הוא מאוריינתא ואמטו להכי פתב רבי' בפ"י מהל' מ"א דאם אכל מהם פזית לוקה ולא קשה מה שהק' הל"מ ז"ל ונהניח בצ"ע: אף מה שהק' הרב ז"ל שם מגמ' דפ' מ"ב היא קושניא חזקה דכיון דר"י מודה בשני מינים דנאסרו משום פלאים א"כ אתייא הך קו"ח אפי' לר"י ומ"ש שם דר"י ס"ל כרב יהודא וכו' ע"ש אינו נוח לי דא"כ בפ' או"ב דקאמר פלאים פלאים לומר דאיפא תרי גונוני פלאים חטה וחרצן ושעורה וחרצן לאפוקי מר"י והיינו פלאי זרעים וכלאי הפך וכיון דר"י מודה בכלאי זרעים שהוא דרבנן דהם שני מינים ולכך לא נקט אלא פלאי הפך דפליגי בזה לרבנן ב' מינים דהם חטה וחרצן או שעורה וחרצן לאפוקי מר"י דבעי שלשה מינים אף אי פליגי אף בכלאי זרעים דבדרבנן ב' מינים ור"י שלשה מינים הו"ל למינקט אף בכלאי זרעים אלא ודאי דבכלאי זרעים לא פליגי ועיין מ"ש לעיל בפ"א דין א': פ"ק י' הלכה י"ח לא ילבש אדם פלאים עראי אפילו ע"ג עשורה בגדים וכו' כן פי' רבינו בפיה"מ פ"ט דכלאים משנה ב' וכן פי' הרע"ב ז"ל וקשה פיו דמתניתין מיירי במלבוש בגד שלם מאי מקשה הש"ס דמנחות על מה דקתני בברייתא רמ"א דאם אין בו שיעור ראשו ורובו של קטן פטור מציצית וקתני וכן לענין פלאים ומקשה הגמ' והתנן אין עראי לכלאים משמע מזה דמדקתני אין עראי הוא לענין השיעור דאפילו אין בו שיעור אסור בכלאים ולפי' רבינו לא מקשה מידי ואפשר לידחק ולומר דאנה"נ דעת המקשה דקאי אף אשיעור משום דס"ד דאי קאי על לבישת עראי הו"ל לתנא לומר אין עראי בכלאים שלא ילבש דאפי' ע"ג עשורה בגדים אלא ודאי מתני' מילי מילי קתני אבל האמת דתירץ לו דקאי אספדין בצוצאי אתייא מתני' בפשטא דקאי אלבישה דומיא דלא ילבש אפי' על עשורה בגדים וניחן ליאמר זה דהיכי ס"ד לומר חידושא אפילו פחות משיעור דהא קי"ל אפי' חוט של פשתן בכגד שלם של צמר אוסר כדאמרין בפ' המפלת ופסקו רבינו ז"ל לעיל בפ' זה דין ה' אלא ודאי לא קאי אלא אלבישת עראי דס"ל דהתורה לא אסרה אלא להתחמם בו לקובשו דרף קבע ולכך חידש התנא אפי' לבישת עראי נמי אסור כנ"ל ליישב דברי רבינו ועיין מ"ש בפ"ג מה' ציצית דין א' בס"ד.

פ"ק י' הלכה ל"ב אפי' במקדש לוקה וצ"ע דהא ברייתא דתוספתא דכלאים קתני בהדיא פהו הדיוט וכ"ג בגדיהם אין בהם משום פלאים ואם יצאו במדינה חייבים ובמקדש בין לשרת בין שלא לשרת פטורים ואיך כתב ואפילו במקדש לוקה וכיון דברייתא קתני פהו גדול למה רבי' לא נקט אלא פהו הדיוט מדנקט אבגט הו"ל למינקט כ"ג דהו"ל פלאים חשן ואפוד וזו פוננת הרב"ד ז"ל ומה שתי' מרן ז"ל דלאו תדיר אפי' הכי פיון דרבני מעתיק הו"ל להביאו וצ"ע: הלכות מתנות עניים פ"ק ב' הלכה י"ח עני שנטל פאה וזרק וכו' או שנטל וכו' קונסין אותו ומעבירין אותו וכו' ואפילו מה שנטל וכו' הגה התוי"ט ז"ל הבין דהא דקאמר נטל ברישא אכולהו קאי דהיינו נטל ונפל ופירש והכריחו לזה מדקאמר קונסין אותו ומעבירין ממנו אף מה שנטל דאל"כ מה שייך קנס פיון דלא קנה אתא לאשמועינו ולעד"ן דקשיתה לרבי' ז"ל דלא קתני דלא זכה וכל המחזיק זכה דומיא דמאי דתני במציע' אלא ודאי דבא לומר דמעבירין אותו שאין מניחין לו לנטול ואז ודאי לא הוי אלא מפת קנס ועיין להפ"ח בספר מים חיים ע"ש.

פ"ק ד' הלכה ה' הרוח שפזרה את העומרין וכו' שיעור זה ד' קבין תבואה לכל בית כור הגה בפ"ק המקבל איבעו אי האי שיעורא למפולת יד או למפולת שוורים ועמדה בתיקו

ורבינו ז"ל לא הזכיר מזה כלום וכתב מהרש"ל ז"ל דבעינא דגמ' היא דפשיטא ליה דמדת בית פור הוא קאי על מפולת שנוורים אבל מבעי ליה אי הוה מדת הוי במפולת שנוורים מה דינא אם נאמר דמדת ד' קבין דקאמר ר"י הוא קאי על מפולת שנוורים אבל מפולת יד הוי פחות מר' קבין או קאי על מפולת יד והוי מפולת שנוורים יותר מד' קבין ולכך לדידן דסתם זריעה הוא במפולת יד לכך סתם רבינו ז"ל לחומרא.

וראיתי למהרש"א ז"ל שם שדחה דבריו וכתב דאין זה אלא דברי גביאות ופלי הוא ז"ל דקאי על עיקר בית פור דאמרו רז"ל אם הוא מדתה במפולת שנוורים ובכוננת רבינו ז"ל לא דבר כלום ואפשר לומר דסמך על מ"ש מהרש"ל דסתם לחומרא אף עדיין קשה דלענין מכירה הוי המע"ה ואין לו אלא שיעור מפולת שנוורים פדין תיקו דממונא והו"ל לרבי ז"ל לבאר בפרק כ"ז מהלכות מכירה פשהביא שם דין זה דבית פור ועוד לדבריו הו"ל להגמרא למיבעי אלישנא דמתני' דבית פור ולא אלישנא דר"י דלא קאמר אלא פור.

ומורינו הרב בס' זרע יצחק הביא ברייתא ערוכה ידית פור שאמרו הוא מפול' יד ופסק' רבי' בהלכו' ערכין ולכך פתב דלא מבעי"ל לגמ' אלא ללישנ' דר"י דהוא אמורא אף דפשיטא ליה בלשון התנאי ובכוננ' רבינו ז"ל פתב דקי"ל המע"ה ולכך במפולת שנוורים לא יתן אלא פחות מד' קבין ע"ש ולע"ד הוא תמוה דאפתי אמאי לא ביאר רבינו ז"ל דין זה פדרכו בכל תיקו בהש"ס ועוד בלקט הוי ספיקו לחומרא כמבואר בגמ' בפרק הדרוע דף קל"ד ופסקו רבי' לקמן דין ט' ועוד פיון דחייב אדם לשנויי פלישנא דרביה מהיכא תיתי לספוקי פיון דלישנא דרביה פשוט דקאי במפולת יד וגם זה דוסק גדול דהאי דמבעי"ל בגמ' הוא קאי נמי על מימרא דר"י דלעיל מיניה.

ואפשר לומד פיון דהוה מימרא לאו פהלקתא לא חש לה וכל זה דוסק ועיין שם בפשיטה מקובצת שפי' פ"א אחר שאינו מעלה ארוכה לרבינו ז"ל. אשר על פן נלע"ד בהקד' מאי דאית' בירוש' פ"ז דפאה דבעו על מימרא דר"י דאמר ד' קבין לכור אם הוא פור או בית פור ופלי הוא דנסתפקו במאמר דר"א דאמר פור אם הוא קאי על שיעור המקום דאם הוא קאי על שיעור המקום הוי פירוש פור דקאמר הוא בית פור וימשך מזה דאף אם זרע שיעור בית פור במפול' שנוורים ויש בו פמה פורין לא יתן אלא ד' קבין לכולם או פלי פור דקאמר הוא קאי על הדרע ואם פן אם זרעו במפולת יד או במפולת שנוורים ליכא נפקותא בזה ואהאו תי' לו דאמרינן בהדניא בית פור ומפרש רבינו ז"ל דזהו מאי דמבעי"ל בגמרא דידן האי פור דקאמר ר"י הוא מפולת יד והוי פאלו קאמ' בהדניא בית פור וליכא נפקות' בין מקום לכור דאידי ואידי הוי חז שיעורא או קאי על מפולת שנוורים ובזה נפ"מ בין מקום לכור ולא פשטוה: וכיון דבירושלמי נפשטה הבעינא פמאמר ר"י גופיה בהדניא בית פור לכך פסק רבינו ז"ל פנוותיה וכתב בלשונו לכל בית פור ודוק.

הלכה י"א ואפילו שכו' ליתן חצי הקציר וכו' עיין מ"ש מרן דאיפסיקא הילקתא כר"י בפ"ק דמציע' ע"ש אבל איכא למידק פיון דאוקמוה בגמ' דס"ל לר"י עשו שאינו זוכה פזוכה אמאי לא הביאו רבינו פמו ששהביא זה הטעם גבי בכורות פ"ט מהלכות בכורים ולעד"ן דס"ל לרבינו דע"כ לא אוקמוה בגמרא הכי אלא אליכא דשמואל דס"ל דטעם מציאת קטן לאביו משום מריצה ואם פן משעת הגבהת הקטן את המציאה היא לאביו

וכינן שפן גבי לקט דליקא למימר הכי דאבנה עשיר הוא מוכרח לומר דעשו וכו' אבל לר"י דס"ל לשם דטעם מתניתין משום איבה והקטן זוכה לעצמו ואביו: מינה קנזי לק"מ דלעולם דס"ל לר"י דנזכי מדרבנן ואביו מינה קנזי ולכה מותר ללקט וא"ת דאף לשמואל נמי איקא למימר הכי דע"כ לא קאמר הך טעמא דמריצה אלא לס' רבנן אף לר"י מודה דס"ל משום איבה דז"א ונקא לר"י דס"ל דאף בגדול דנזכי מדאורייתא תיקנו היכא דסמוך דהוי לאביו א"כ כ"ש גבי קטן דהוי מדרבנן דהיכא דסמוך הוי לאביו וכינן שפן לא מיקרי שתי תקנות דהך תקנה דקטן ממילא אתי וכ"כ בש"מ שם וכן כתב מהרש"א ז"ל בתוס' בד"ה אי וכו' אבל לשמואל דס"ל דבגדול לא תיקנו פלל פיו דנזכי דאורייתא א"כ גבי קטן הוי שתי תקנות וכמ"ש התוס' ע"ש וא"ת דעדיין קשה מנ"ל לגמ' להקשות על שמואל ניקא דלר"י דס"ל משום.

איבה מודה שמואל דאף בגדול תיקנו בסמוך וכינן שפן גבי קטן ליכא שתי תקנו' כמו ר"י י"ל דא"כ מנ"ל דרבנן פליגי אר"י פלל פיו דאף ר"י ס"ל דבגדול נמי תיקנו אם פן הוי גדול דמתני' דומיא דידיה דמירי בסמוך אלא ודאי משום דס"ל לשמואל דבגדול כ"ע מודו דלא תיקנו אף בסמוך א"כ מוכרח דגדול דמתני' אפילו סמוך משום דגדול ממש אם פן קטן דומיא דידיה אפילו אינו סמוך משום דקטן ממש ואין לומר משום רבנן דברייטא דלקט דפליגי אר"י ז"א דאפשר דס"ל דאף בגדול הוי ידו פיד אביו ופליגי אסתמיות ובדאי זו היא דוחק ועי"ל שיעדיין לא אסיק אדעתיה הך ברייטא דר"י דס"ל משום איבה אבל בטר דידעו הך סברא דר' יוחנן דתיקון משום איבה א"כ הוי ר"י כפשוטו וכאמור ודוק.

הלכות תרומות פרק א' הלכה כ"ו יראה לי שהוא הדין במעשרות וכו' ואע"ג דאמרין בגיטין דס"ה ה"א במאי עסיקין במעשר בזה"ז דרבנן התם איירי במעשר שני שהוא בר הבאה לירושלים ולכה בזה"ז שאינו בר הבאה לירושלים ומדאורייתא אין בו חיוב לכה גזרו רבנן אבל שאר מעשרות דאין להם שייכות בארץ ס"ד דאף בזה"ז מחוייבים מדאורייתא לכה חידוש לנו דאינם מחוייבים אלא מדרבנן בתרומה ועיין במרן ז"ל עיין להרב מחנה אפרים ז"ל.

פרק ג' הלכה ד' אין תורמין וכו' עיין להראב"ד ומרן ז"ל וראיתי להרב ח"ן ז"ל בפירושו כ"י לפ' זרעים שהק' על הראב"ד ומרן ז"ל דקי"ל דהמרבה בתרומה ה"ז תרומה וכן מוכח מרש"י ז"ל בעירובין דל"ז ע"ב יע"ש ולא ידעתי אמאי לא הביא מגמ' דמנחות דנ"ד דמבואר דמרבה בתרומה יע"ש.

ולעד"ן דלק"מ דהתם. ונקא במתכוון להרבות פיון דהתרום אינה מחוייב' במעשרו' דהא בידו לעשו' כל גרנו תרומה אי לאו דכתיב ראשית דמשמע ולא פל ראשית אבל היכא דאין דעתו לעשות תרומה אלא כפי החיוב אם הוסיף אינה תרומה כמבואר בדברי רבינו בסמוך דין ה'.

אף על מרן ז"ל קשה וכמו שהק' המ"ל ז"ל גם מה שהק' מרן ז"ל על הר"ש ז"ל לק"מ דכבר כתבו התוס' בבכורות. דנ"ח ע"ב בד"ה בשם דכיון דכונתו לאמוד בעין יפה לא הוי מרבה יע"ש והא דלא הביא רבינו ז"ל דין מחשבה משמע ליה דמחשבה היא מאומר וכפ'י רש"י.

בפ"ב דבכורות כפי' הב' והיינו משום דלא איתמר נותן עיניו בצד זה ואוכל בצד זה כי אם במדומע כמבואר בפר' נוטל משום דכבר הוא מתקן כמ"ש התוס' שם גם הך דפ"ק דחולין דקאמר ודילמא נתן עיניו בצד זה כפר אוקמוה התוס' דאיירי בדמאי והיינו משום דס"ל דבנדאי לא מהני הך תקנה דנותן.

עיניו וכו' ומפרשים ע"י מחשב' היינו היינו אנמד הדעת ואין להק' מתוס' דבכורו' דס"ל דנותן עיניו מהני אף בנדאי ואפי"ה כתבו הך דחולין מייירי בדמאי כפר פתבתי במקום אחר דלא מהני אלא בתרומה אבל במעשר דלא כתיב ונחשב לא מהני.

אף קשה דמאי לא פסק רבינו בדמאי מהני דנותן עיניו וי"ל. דס"ל דכל זה מדעת המקשה דילמא דמייירי בדמאי וס"ל דמהני בנותן עינו פאפא בן גמלא והכריחו זה משום דלא מצינו בשום דנקת' במתני' דמאי לומר הך תקנה דנותן עיניו והא דקאמר בירוש' בפ"ד דמאי אר"ז דנותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר לא להפריש קאמר ועיין מ"ש בפ"ט מה' מעשר דין ח'.

נשוב ראיתי הדבר מפורש בירוש' דפ"ב דערלה גבי פלוגתא דר"י ורשב"א גבי מדומע דס"ד לומר דר"י עביד לה בסוף דהיינו דמאי ולכך מעלין ורשב"א ס"ל פתח' הפרשה דהיינו טבל גמור ולכך אין מעלין ודחי ליה ולא מודה רשב"א ז"ל שאסור לעשות פן בנדאי ר"ל והתם דמתיר רשב"א מייירי בת"מ של דמאי ומאי פדין שלא יעשה בשבת פדרה שהוא עושה בחול ר"ל כיון דרשב"א מייירי בדמאי מפני מה לא התי' העלא' ומשני שלא יעשה פדרה שהוא עושה בחול ומעתה הך דתנינן בפ"ז דמאי דמותר להפריש בשבת היינו משום דע"י תנאי הוא ולכך לא הוי כמתקן וכמ"ש רבינו ז"ל הרי מבואר דבנדאי לא מהני נותן עיניו וכו' והא דקאמ' פשם שתרומה גדולה נישלת במחשבה לאו היינו נותן עיניו אלא דהיינו מפריש בשתיקה דהיא במחשבתו כפי' רש"י ז"ל כפי' הב' וכבר הביאו רבי' לקמן פ"ד דין י"ו ע"ש והרב כ"מ פתב שם כפירש"י והתוס' ר"ל כפי' הב'.

ומעתה הא דפשיטא להו להתוס' דחולין דהוכיחו דמייירי בדמאי מדשרי ליתן עיניו וכו' הוא מירושלמי הנז'. אמנם הדבר הקשה הוא לדעת התוס' ז"ל דגיטין ובכורות מה יענו להירוש' הנה דפי' מחשב' ע"י נותן עיניו ובשלמא לפי' רש"י ז"ל אפשר לפרש דהא דמקשה הירושל' ולא מודי רשב"א שאסור לעשו' פן בנדאי אשבת קאי ור"ל דלדידה דאמרת דרשב"א עביד פתחילת הפרשה ולכך אסור בהעלא' והא מודה רשב"א שאסור ליתן עיניו בשבת דהו"ל תיקון גמור א"ו דכ"ע בסוף הפרשת ודלא הותר בהעלאה משום שלא יעשה בשבת כחול ואף דבחול מותר ליתן עיניו.

היינו בשרשות בידו לעשות מה שירצה אבל בשבת החמירו שאינו עושה אלא ליתן עיניו לעשות שינוי מהחול אף אף לדעת התוס' ז"ל דס"ל דאף בשב' מותר ליתן עיניו לא ידעתי פי' הירוש' לדעתם.

ואולם עדיין קשה אמאי לא הביא רבינו הך דינא דמדומע פלל אף דמשמע דרבנן פליגי אר"י דאין מעלין היינו דס"ל פרבשב"א כיון דנותן עיניו סגי לא שרינו העלאה ואם פן הו"ל לפסוק פרבשב"א ואפשר לומר דאיתא בירוש' פרק מפנין אית תני מטלטלין את

תְּדַמּוּעַ וְאִיתַּ תְּנִי אֵין מְטַלְטְלִין וּמְשַׁנֵּי כָּאן לְתַרוּמָה טְהוּרָה וְכָאן לְתַרוּמָה טְמֵאָה וְעוֹד מְשַׁנֵּי כָּאן שְׂיֵשׁ בּוֹ כְּדִי לְהַעֲלוֹ' וְכָאן שְׂאִין בּוֹ כְּדִי לְהַעֲלוֹ' וּמ"ד מְטַלְטְלִין ר"א הִיא דְאָמַר סָאָה שְׁנַפְלָה הִיא סָאָה שְׁעַלְתָּה ע"כ הָרִי מְפֹנְרֵשׁ לְתִירוּצָא קַמָּא דְמִינְרִי בְּטְהוּרָה לֹא הִנְתֵּר אֶלָּא טִילְטוּל הָרִי סְתָם בְּרִייתָא ס"ל דְלָא כּר"י וְלֹא פְרָשְׁב"א דֹּא"ל"כ לְשִׁמוּעֵינוּ רְבוּתָא דְמוֹתֵר בְּאַכִּילָה דְנוֹתָן עֵינֵינוּ וְאַף דְמִינְרִי שְׂאִין בּוֹ כְּדִי לְהַעֲלוֹת הו"ל לְאַשְׁמוּעֵינוּ בְּיֵשׁ בּוֹ כְּדִי לְהַעֲלוֹת הִיא דְנוֹתָן עֵינֵינוּ וּמִדְתְּנִי סַתְמִ' מְשַׁמַּע אֶף דְיֵשׁ בּוֹ כְּדִי לְהַעֲלוֹ' מִןתֵּר בְּטַלְטוּל דְנוֹקָא גַם בְּתִי הֵב' דְמוֹקִי לָהּ בְּיֵשׁ בּוֹ לְהַעֲלוֹת וּס"ל כּר"א אִמָּאי לֹא הִנְתֵּר אֶלָּא טַלְטוּל דְנוֹקָא וּרְבִינּוּ מְפָרֵשׁ דְתַרְנוּנִיהוּ בְּתַרוּמָה טְהוּרָה וְלֹא כְּמְפָרְשִׁים שְׁפִי' דְמִינְרִי בְּטַמְאָה ע"ש.

וְעוֹד נִרְאָה לִי עֵיקַר דְרְבִינּוּ הַנוֹקְשָׁה לוֹ בְּמָאי דְתִנְרֵץ הַש"ס הוּא דְאָמַר פְּרָשְׁב"א דְתַנְיָא. רְשָׁב"א אֹמֵר וְכו' וְאִי הִנְיָא הֵךְ בְּרִייתָא דְמִינְרִי לִיהַּ בְּסַמּוּף דְפְלִיגִי בְּהַ ר"י וּרְשָׁב"א הִנְהַ מִינְרִי לִיהַּ הַמְקַשָּׁה לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא מְמַשׁ אֶלָּא מְקַשָּׁה לִיהַּ וְהָא מְפַלְגִי פְלִיגִי אֶלָּא בְּרִייתָא אַחֲרַת דְקָאי אַרְבָּנּוּ דְאָמְרִי מְטַלְטְלִין.

אֵת הַדְּיִמוּעַ כְּמוֹ שְׁהוּבָא בִירוּשׁ' וּפְרִירוּשׁוֹ דְנוֹקָא מְטַלְטְלִין וּפְלִיגִי רְשָׁב"א דְאֶף בְּאַכִּילָה מִןתֵּר וְכָאמֹר וּלְכַף הַמְקַשָּׁה הִבִּיא בְּרִייתָא אַחֲרַת דְפְלִיגִי נְמִי עַל ר"י דֹּס"ל דְמַעֲלִין וּבְהִכִּי נִיחָא לִי מ"ש הַרַע"ב ו"ל בְּפִיהַ"מ דֹּר"י ס"ל כּר"א וְקַשָּׁה דְהֵךְ אֹקְמָתָא נְדַחִית בְּגַמ' אֶלָּא דֹּס"ל דְלִפִּי הָאָמַת לֹא אִיפְרַק מְחֻלְשָׁא דְאֶפְשָׁר דֹּס"ל כְּרַבָּנּוּ דְלֹא מְהַנִּי נֹתָן עֵינֵינוּ כְּסַבְרַת רְבִינּוּ ו"ל וְכִינּוּ דְבִירוּשְׁלַמִּי אֹקְמוּהַ כּר"א לְכַף אִיהוּ נְמִי אֹקְמָה כּר"א.

וְשׁוֹב רְאִיתִי לִר"י הָרַאשׁוֹן בְּפִרְקָא נֹטֵל שְׁפַתְבּוֹ וְז"ל אַע"ג דְגַבִּי טָבֵל וּדְמָאי אָסוּר לִיתָן עֵינֵינוּ בְּשַׁבַּת וְכו' בְּמִדְוָמַע שְׁרִי רְשָׁב"א מְשׁוּם דְבָטֵל בַּק"א וְהו"ל חֻלְוִין גְּמוּרִים וְאֵין צָרִיף לְהָרִים אֶלָּא מְשׁוּם גָּזֵל כְּהוּן וּרְבָנּוּ פְלִיגִי עֲלֵיהַּ וּס"ל כִּינּוּ דְאָסְרוּ חֻכְמִים לְאַכּוֹל עַד שִׁירִים אָסוּר לִיתָן עֵינֵינוּ דְהו"ל מְתַקֵּן בְּשַׁבַּת וְכ"ש לְהָרִים וּר"י ס"ל דְמַעֲלִין וְכו' ע"ש בְּלִשׁוֹנוֹ שְׁהִבִּיאוּ הָרַב עֲרַף הַשְׁוֹלְחָן.

א"ח סִימֵן רַס"א וּמַה שְׁהַק' עֲלֵיו דְהָא דְמָאי חֲזִי לְדִידִיָּה דְאִי בְּעֵי מְפַקֵּר נְכָסִיו כְּמוֹ מְטַבִּיל פְּלִים ע"ש לַק"מ דֹּר"י. ס"ל דְלֹא מְהַנִּי הֵךְ טַעְמָא דְאִי בְּעֵי מְפַקֵּר נְכָסִיהַ אֶלָּא.

אִם אֶכְלוּ בְּדִיעֵבַד וְכַמְבֹּנָאָר בְּבְרִייתָא בְּפִסְחִים דְף קִי"א תַנְיָא אֶכְלוּ דְמָאי יֵצֵא וְע"ש בְּתוֹס' ו"ל וְהָא דְהַנִּי מְתַנִּיתִין יוֹצֵאִין בְּדְמָאי הוּא בְּדִיעֵבַד וְדָלָא כּר"י שְׁנַסְתַּפַּק בְּזָה כְּמוֹ שְׁהִבִּיאוּ הַתּוֹסְפוֹת ו"ל בְּפִרְקָא פֶּל שְׁעָה ע"ש.

אַבְל הֵךְ דְטַבִּילַת פְּלִים. חֲזִי לִיהַּ לְחֻלְוִין אֶף לְכַתְחִילָה הִנְהַ.

אִיף שְׂיִהִיָּה דֹר' יִשְׁעִיָּה כְּתַב בְּהַדְנָא דְרַבָּנּוּ פְלִיגִי אַרְשָׁב"א וּס"ל דְלֹא מְהַנִּי. אֶף בְּמִדְוָמַע הֵךְ דְנוֹתָן עֵינֵינוּ וְת"ל שְׁזָכִיתָ לְכַוֵּין לְדַע' גְּדוּלִים דְדוּק.

וְזָה אֲשֶׁר כָּתַב בְּמ"א בְּעֵנָן זֶה וְז"ל לִי י"ד סִי שְׁכ"ג סְעִיף א' אַבְל חֲלַת א"י לֹא יֵאכַל עַד שְׂיִפְרֵשׁ וְכו' נ"ל לֹא דְנוֹקָא עַד שְׂיִפְרֵשׁ דְה"ה אִם נָתַן עֵינֵינוּ בְּצַד זֶה וְאֶכְלָא מִצַּד אַחֲרַ מִןתֵּר דְהָא מְדַמִּינָן לָהּ לְתַרוּמָה וְאַף דְאֶפְשָׁר לְדַמּוּתָהּ לְתַרוּמָה מְעַשָּׂר כִּינּוּ דְהַשְׁתָּא אִינְהַ אֶלָּא מְדַרְבָּנּוּ אֶפְשָׁר לְדַמּוּתָהּ לְתַרוּמָה גְּדוּלָה אֶף קַשָּׁה דְהָא פְּסַק הַש"ע בַּא"ח סִי תַק"ו עֵיפְסָה שְׁנִילוּשָׁה בְּעִי"ט אָסוּר לְהַפְרִישׁ חֲלָתָה בִּיו"ט וְאַמָּאי דְמָאי שְׁנָא מְהָא דְאָמְרִי בַּפ' נֹטֵל ר"י אֹמֵר אֶף מְעֲלִין אֵת הַמְדוּמָע וְאֹקְמוּהַ בְּגַמ' דְכִינּוּ דְאֶפְשָׁר ע"י תִּיקוּן פְּרָשְׁב"א

מותר להפריש להפריש פניו דאפשר במחשבה יזהא מותר ואין לומר כמ"ש התוס' בגיטין דל"א בד"ה במחשבה דוקא במדנמע שפבר הוא מתקון וכו' דלא פתבו פן אלא גבי טבל בתרומה ומעשר אבל חלה פניו דאיכא חלה דמפרישין אותה כיו"ט פגון אם לשה ביי"ט בנדאי קיל מטבל וכן נ"ל מהא דאמרי' בפ"ק דביצה ד' ט' לימא דשמואל פליגי אדאבוה דאמר שמואל וכו' ופי' רש"י וא"כ הך הפרשה לא כל פמינה פניו דאיכא תיקון בלאו הכי ולדעת התוס' אמאי ל"ק ליה אמתני' דאין מגביהין תרומות ביי"ט פניו דאיכא תיקון בלא"ה והיינו ע"י מחשבה מגביהין אלא ודאי צ"ל דהיינו דוקא בחלה ובמדנמע אבל לא בטבל וכו' וא"כ הדרא קושניא לדוכתא ואפשר לומר משום דלא קי"ל כר"י שא פרש"א בפ' נוטל דאית ליה פניו דאיכא תיקון אחר בלא הגבהה אין מגביהין וכתירוץ הש"ס בביצה וזה דלא קאמר שמואל כי אם חלת ח"ל משום חידושא אתא לאשמענו דאף דלא קבע לה מקום בעיניו אף ודאי ביי"ט שרי ליתן עיניו בצד זה ותוכל וכו' וכמ"ש התוס' דגיטין אמנם באמת לא ירדתי לסוף דעתם בזה דהא אמרי' בבריייתא דלוקח יין מן הפותים בע"ש ולא קידש עליו היום מתנה עליו ואומר וכו' משמע אם קידש עליו היום אין לו תקנה וכן פתבו התוס' בגיטין ד' כ"ר ובסנפה יעו"ש ואם איתא אפי' בשבת יש לו תקנה ע"י מחשב' דשיני' בשולי החבי' התרום' והמעשרות דהא ונחשב קאי נמי אף על המשקה דתירו' ויצה' וכן נמי אמר ר"י בפ' בפל מערבין מתנה אד' על הפלפלה כ"א לאכלה דמשמע דכל א' אסור לאכלה בכל אופן ואמאי וזה שרי ע"י מחשבה וכן נמי אמרי' במס' דמאי אם היו לו תאני' טבל והוא בע"ש אומר וכו' משמ' דאין בו היתר אכילה בשבת ביאם בזה האופן וגם מהנהך משניות דפ"ז הכי משמע.

אע"כ נ"ל דכוננתם לומר דוקא תרומה משום דכתיב בהו ונחשב אבל מעשרות דלא פתיב בהו ונחשב לא מהני מחשבה ולכך בכל הני לה מהני לעש' פלל ע"י מחשבה פניו דע"כ צריף להפריש המעשרות ולכך צריף להתנות בע"ש משום קריאת שם בשבת אסור והכי נמי פוננת' במ"ש ה"תם דוקא משו' דנתקן אבל תחילת תיקונו של טבל וכו' ר"ל דוקא ה"תם פניו דנתקן פבר ואין בו איסור כי אם משום תרומה ואפשר ליתן עיניו בצד זה וכו' שרי אבל תחילת תיקונו של טבל לא שרינו להגביה תרומה משום אפשר במחשבה פניו דעל.

כל פנים לא ניתקן משום מעשר וע"ש וזהו דקדוק התוס' דלא הק' כי אם על אין מגביהין תרומות וקשניא להו אמאי אין מגביהין אף דעל כל פנים לא ניתקן משום דלא שניף להפריש המעשר ע"י מחשבה מ"מ אמאי אין מפרישין התרומה וליתנה לפהו וזה דכתבו התוספות בבכורות דנ"ט אמאי מגביהין תרומות ומעשרות כדי נסבה דהא ודאי.

דוקא תרומה וזה דאמרו שם אף מעשר נטל באומד דקרי תרומה הוא דוקא אליבא דיוסי ו' יהודה לא כן אבא אלעזר ב"ג דמקשו עליה התוס' דקיימי רבנן פנותיא לית להו הכי.

אף שיהיה לפי זה תרומה לחודה שריא להפרישה במחשבה וה"ה חלה שריא ביי"ט כמ"ש: ואולם עדין אני נבוף בזה מהא דאמרי' בפ"ג דעירובין ר"ל ע"כ וליפרש עלה ממקום אחר וכו' ומסיק דס"ל פרבנן דכל שהוא משו' שבות לא גזרו עליו בין השמשות והני בכלל אין מגביהין תרומות וכו' ולדעת התוס' אפי' בשבת חזי ליה ע"י מחשבה ואף

מ"ש בכוננת התוס' אינו מעלה ארוכה לזה דהקא מיירי דנטבל לתרומה לחוד: שוב
ראיתי לה' שע"ה ז"ל בפ"ד מה' תרומות דין י"ו שהק' קושניא זאת על התוס' ונ"ל דלק"מ
דהתוס' מפרשים דלא כפי' רש"י אלא דקאי על עיקר הקושניא דפריה תרומה אפשר
דמיתשיל עלה ומשני דגזרו עליו משום שבות דאין נשחלין על נדרים בשבת ואף דאין
מערבין אלא לדבר מצוה לא התירו למישאל אלא דיקא לצורך שבת פנזיר גם מה שהק'
מהא דאמרו ביומא ד' פ"ג לרבי א"צ לעשר דאמאי הא אפשר לעשר ע"י מחשבה נ"ל
דל"ק דכיון דעל כל פנים לא נתקן מטבל דהא לא מהני הך מחשבה להפריש את המעשר
אינו מוסיף איסור על איסורו אף מ"ש על הרב בש"מ למס' ביצה היא קושניא חזקה ועוד
ק"ל דהא לא מהני הפרשת מחשבה במעשר אלא לחד לישנא אליבא דיוסי' ו' יהודא ולא
קי"ל כפנותיה ועוד ק"ל דהרב עצמו כתב בפ"ב על הא דאמר דביתהו דרב מקלפא ליה
בסיקסי ואכיל ונ"ל מיירי דנתקן מערב דאל"ה אסור שאינו יכול לתקנו בשבת ע"כ אף
דעת התוס' לעולם תרומה בשבת מהניא מחשבה וה"ה לחלה דמהניא ע"י מחשבה ואם
כן אם לשה מעי"ט מותר לאכול ממנה ע"י שנותן עיניו בצדה: אף אמנם עדיין ק' לי
מהא דאמרו בירוש' פ"ק דביצה הל' עיפה ביו"ט מפריש וכו' לשה ביו"ט ושכח
להפריש חלה אסור לטלטלה וא"צ לומר ליתול ממנה ע"כ ולפי מה שכתבתי אמאי אסור
לטלטלה והא שרי אף לאכול ממנה ע"י מחשבה וכו' ואפשר לדעת התוס' דחלה הוי
דומיא לתרומות מעשר דלא מהני בה מחשבה נאפי' תאמר פנין דעכשיו מדרבנן אפשר
לדמותה לתרומה גדולה אבל תרומת מעשר אף דהיא מדרבנן פועין דאורייתא תקון מ"מ
לא מהניא אלא לדיעבד וזה דחוק וגם כל הפוסקים מסתמיות דבריהם הכי משמע להו
דלא מהני הך מחשבה להפריש בשבת פנין דסוף סוף מתקן להו בשבת הוי מתקן ואין
לחלק בין שתיקה לדיבור אפך ע"כ נראה ודאי דבי"ט אין לו תקנה וכמ"ש בירוש' ועיין
בתוס' דפ"ה דחגיגה ד' ח' ע"א בד"ה משום במ"ש בס"ד יעו"ש: ובצפיתי צפיתי הר'
קרית מלך רב ח"ב סי' ט' ושם ראיתי דעלה ונסתפק דאם שכח להפריש מעי"ט מהו
לתקוני בשבת וכו' ובתוף התשובה הביא הרב זה הלשון של התוס' והק' ורצה לומר
בכוננת התוס' כמ"ש ודחה אותו מהך דבכורות וכו' ולע"ד אין פאן קושניא כלל דליוסי
ו' יהודא ודאי לא קושניא להו דילמא דלית ליה הך דמתני' דאין מגביהין וכו' אמנם קושניא
להו לרבנן ולאבא אלעזר ו' גמלא דקנימי בס"ס ובזה ניחא לי מ"ש התוס' ביבמות דף
צ"ג ע"ב בד"ה אלא ונ"ל ועוד י"ל דשרי לתרום וכו' פרי שלא יצטרך לטרוח בשבת
דכל זה עונג וכו' ולכאורה ק' יתן עיניו בצד זה ויאכל בצד אחר כדי שלא יטרח ולא
יעשה איסור לתרום שלא מן המנוקף ואף דתימא דאסור בשבת פדעת הפוסקים לא יהא
איסורו חמור יותר מלתרום בידיים בשבת אלא ודאי משום דזה דוקא לא מהני אלא
בתרומה אבל במעשר לא חשיב הפרשתו כי ה"ג והוי טבל ודלא פאיסי' ו' יהודא ומלשון
התוס' דבכורות הכי משמע דשם כתבו ב' מפרשים במחשבה ולא הקשו כי אם על פי'
השני דהוא נותן עיניו בה בלא דיבור והיינו משום דפשיטא להו דדבור אסור בשבת ולא
ידעתי אמאי לא ק"ל באמת על מ"ש התוס' בהדייא דבמעשרות לא מהניא מחשבה דלא
פתיב בהו ונחשב מהך דבכורות וכו' אף מה שדחק לפרש פונת התוס' דאפי' מחשבה לא
מהניא בשבת כן הוא האמת מהך דחלה שכתבתי אמנם מפשיטא דספרא לא משמע הכי
אף שיהיה לנדון דידן דחלה אסור לתקנת בשבת: עוד כתב דאף בחול לא שרי מחשבה

פי אם פֿשִׁמפֿריש בִּינִדִים וְהִכְרִיחַ דְּבַר זֶה מֵתוֹס' דְּחֻלִּין יעו"ש וְכֵן פֿתב השע"ה ז"ל דְּתוֹס' דְּחֻלִּין פֿליגי אֶתוֹס' דְּגִיטִין וְכו' וְאֵי תַמִּיחַ אִיךְ יֵצֵא דְּבַר זֶה מִפִּי קְדוֹשִׁים דְּהָא וְדָאִי דַע"כ לֹא פֿתבוּ הַתוֹס' דְּבִנְדָאִי טָבֵל מְוֹתֵר ע"י מִחְשָׁבָה פִי אִם דְּוִקָא בְּתְרוּמָה דְּכַתִּי בָּהּ וְנִחְשָׁב וְלֹא בְּמַעֲשֵׁר פֿאַמּוֹר וּא"כ הֵתֵם בְּחֻלִּין דְּקֶאָמֵר פֿטוֹר מִמַּעֲשֵׁר מֵאִי מִק' הַש"ס וְדִילְמָא נָתַן עֵינָיו וְכו' וְהָא וְדָאִי לֹא שְׂרִי זֶה כַּה"ג לְקַבִּיעוֹת מַעֲשֵׁר וְזֶה נִרְאֶה לִי לְהִכְרִיחַ מִהָא דְּכַתְבוּ הַתוֹס' וְגַבִּי דְּמֵאִי אָסוֹר לְתַקֵּן וְכו' וְאֵע"ג דְּשְׂרִי לִיתֵן עֵינָיו וְכו' פֿדָאָמְרִי בְּחֻלִּין וְכו' וְלְכַאוּרָה קִשָּׁה מָה הִיָּה לְהֵם לְהִבִּיא סְהָדִי דְּמִרְחֻקִי וְהִלֵּא מִמְקוֹמוֹ הוּא מְוֹכְרַע דְּהָא אֶפִּילוּ בְּוִדָאִי טָבֵל מְהֵנִי ע"י זֶה אֵלָא וְדָאִי דְּלִית רְאִיָּה מִפְּאֵן דְּדוֹקָא תְּרוּמָה הוּא דְּמֵהֵנִי אָבֵל לְגַבִּי מַעֲשֵׁר לֹא מְהֵנִי וְלִכְפֵּךְ אֵין מַעֲשֵׁרִין וְכו' וְאֵהָא פֿתְבוּ דְּוִדָאִי הֵךְ דְּחֻלִּין לֹא מֵיִירִי אֵלָא כַּה"ג דְּמַשְׁמַע בְּדִמָּאִי הִקְלוּ וְעוֹד דְּהָא הֵרִיטְבֵּ"א אֵית לִיהּ בְּחֻלִּין כִּס' ר"ת דְּלֹא מְהֵנִי אֵלָא בְּדִמָּאִי וּבפ"ב דְּקִדּוּשִׁין ס"ל כִּס' הַתוֹסְפוֹת דְּבִנְדָאִי טָבֵל מְהֵנִי ע"י מִחְשָׁבָה פֿאַמּוֹר: עוֹד הִק' הֵרַב ז"ל וְז"ל וְא"ת מִשּׁוּם דְּפֿליגי רַבְּנָן דְּבַעֵי אֲנוּמְד וְכו' וְא"כ מְוֹכְרַח לְהִיֹּת דְּמֵאִי דְּאַחַר שְׁאָכַל אוֹתוֹ עֲלֵה ר"מ אִיךְ יָכוֹל לִיַדַע הַמְשַׁקֵּל וְכו' עכ"ל דַּמ"ש אֵלִיבָא דְּרַבְּנָן לֹא דְּוִקָא דְּהָא תְּרוּמַת מַעֲשֵׁר דְּפֿליגי בֵּיהּ לֹא אִיהוּ מְחֻנְיָב לְהִפְרִישׁוּ אֵלָא הִלּוּי וְאִיהוּ מְוֹזְהַר דְּלֹא לְהִפְרִישׁ מֵאֲנוּמְד אִיךְ בְּמַעֲשֵׁר דַּכ"ע מוֹדוּ.

דְּלֹא מְהֵנִי מֵאֲנוּמְד ק' וְלַע"ד נִרְאֶה דַּלְק"מ דְּהָא דְּבַעֵי בְּמִדָּה הֵיִינוּ בְּשַׁעֲה שְׁמִפְרִישׁ אֵינוּ מִפְרִישׁ אֵלָא בְּמִדָּה אֲמַנָּם ר"מ הִכִּי עֵבִיד דְּמִחְשָׁב בְּעֵינָיו הַמִּדָּה דְּמֵהֵנִי בְּמַעֲשֵׁר וְהָא מְוֹכְרַח בְּצַד זֶה וּמִפְרִישׁ בְּמִדָּה פֿדְּמוּכַח בְּמִתְנִי דְּהִלּוּקַח יֵין דְּנוֹתֵן עֵינָיו בְּצַד זֶה וְכו' וְהִכִּי הִנְהּ בְּמַעֲשֵׁר אַחַר דְּשִׁיעוּרוֹ מְפֹרָשׁ בְּכַתוּב אֵלָא וְדָאִי דְּזֶה לֹא מְקַרִי אֲנוּמְד דְּהָא מִחְשָׁב בְּדַעְתּוֹ דְּעֵשְׂרָה דְּמִנְחָם בְּצַד זֶה פֿאַלוּ מְפֹרָשִׁים וּמֵאִי שְׁנָא ע"י דְּבוֹר או ע"י מִחְשָׁבָה פִינּוּ דְּמֵהֵנִי לֹא יַדְעִיתִי מְשַׁקֵּל דְּכַתְבַּת הֵרַב מֵאִי עֵינְיָנָא הִכָּא דְּהִכָּא בְּמִנְיָן הוּא דְּהֵיִינוּ אֲגוּדוֹת יִרְק וּר"מ נוֹתֵן עֵינָיו בְּשַׁאָר אֲגוּדוֹת לְקַבּוּעַ עֲלֵיהֶם מַעֲשֵׁר וְאָכַל עֲלֵה מְשַׁאָר אֲגוּדוֹת וְאֵין לוֹמֵר דַּר"מ מַעֲשֵׁר בְּמִשְׁקֵל דְּהוּא מְשׁוּבַח דְּזֶה לֹא קִשָּׁה וּמְוֹכְרַח לוֹמֵר פֿמוֹ שְׁפַתְבִּיתִי מִשּׁוּם דְּמִחְשָׁבָה לֹא מְהֵנִי בְּמַעֲשֵׁר וְכו' וְלִכְפֵּךְ לֹא אוֹקְמוּהָ אֵלָא בְּדִמָּאִי וּמַעֲתָה תַּגְדֵּל הַתִּימָא עַל מַהִרִּימ"ט דְּפִירֵשׁ דְּאֵיִירִי בְּוִדָאִי אִיךְ דְּהוּא נִגְדַּת הַתוֹסְפוֹת דְּמַעוֹלָם לֹא שְׁמַעְנוּ דְּזֶה מְהֵנִי גַבִּי מַעֲשֵׁר וּמַה שְׁהִכְרִיחַ לְזֶה דְּלֹא תִּירֵץ לוֹ בְּוִדָאִי אֵיִירִי לֹא יַדְעִיתִי פֿוֹנְתוֹ דְּקוֹשְׁיִית הַגַּמ' הוּא דַּמְנ"ל לְרַבִּי דְּאֵיִירִי בְּוִדָאִי לִימָא דְּאֵיִירִי בְּדִמָּאִי וְנָתַן עֵינָיו וְכו' וְלִכְפֵּךְ מְתַרְץ לוֹ שְׁפִיר חֲזִי מֵאֵן גַּבְרָא וְכו' ר"ל וְיַדַע שְׁפִיר דְּאָכַל בְּלֹא מַעֲשֵׁר או דְּמֵיִירִי בְּוִדָאִי או דְּמֵיִירִי בְּלֹא נָתַן עֵינָיו: אִיךְ הָא קִשָּׁה לִי מֵאִי דְּאֵמְרִי בִירוּש' בפ"ז דְּדִמָּאִי אַר"ז זֹאת אוֹמְרַת טָבֵל שְׂיֵשׁ עֲלִיו תִּנְאִי מְוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבַּת פֿיַצַּד עוֹשֶׂה נוֹתֵן עֵינָיו בְּמַקְצָתוֹ וְאֵןכְּלֵאֵת הַשַּׁאָר ע"כ הִרִי אִיךְ דְּטַבּוּל לְמַעֲשֵׁר מְהֵנִי ע"י מִחְשָׁבָה שְׁמִפְרִישׁ בְּמִחְשָׁב' וְכֵן פֿסְקָה הֵרַמְב"ם בפ"ט מַה' מַעֲשֵׁר יעו"ש וְאֵין לוֹמֵר דְּוִקָא הֵתֵם מִשּׁוּם דְּכִינּוּ דְּהוֹקְבַע לְמַעֲשֵׁר מֵאֲתַמּוּל וְקִרָא עֲלִיו שֵׁם הֵךְ הַפֿרִישׁ' פֿמֵאֵן דְּלִיתָא וְלִכְפֵּךְ סְגִי בְּהִכִּי וְכֵן פֿתְבוּ הַתוֹס' בְּגִיטִין ד' הַנּוֹז' דְּשְׂרִי לְאָכּוֹל אִיךְ בְּלֹא הַפֿרִישָׁה דְּזֶה אֵינוּ דְּוִדָאִי צְרִיךְ הַפֿרִישָׁה וְכֵן פֿסְקָה הֵרַמְב"ם גַּבִּי מִי שְׂיֵשׁ לוֹ תִּנְאִים וְכו' פֿתב לְמַחַר צְרִיךְ שְׁיִפְרִישׁ וְיֵאכַל וְאִיךְ בְּלֹא הַפֿרִישָׁה מְהֵנִי ע"י שְׁנוֹתֵן עֵינָיו וְכו' יע"ש בְּלִשׁוֹנוֹ וּבְוִדָאִי הִכִּי פֿוֹנְתוֹ וְהֵיִינוּ טַעְמָא דְּכִינּוּ דְּלֹא קַבַּע לוֹ מְקוֹם מִשּׁוּם דְּקָאִי בְּבִין הַשְּׁמֻשׁוֹת כַּמ"ש הַר"ש עַל הֵךְ דְּלִוְקַח יֵין וְכו' וְאִם פֿן אִיךְ דְּעֵשְׂהָ תִּנְאִי הֵנִי טָבֵל

וחולין מעורבין דאין ברירה עד שיקבע מקום למעשר וה"נ פוננת התוס' דגיטין דשרי לאכול בלא הפרש' והיגו.

משום דקבע לו מקום אף בהך דלקח יין מן הכותי דלא קבע פליגי ואף דקבע מקום משמע מהרמב"ם דלא מהני משום דבליילי אמןם בשאר דברים אם קבע מקום למעשרותיו סני בלא הפרשה ומעתה האי דלא קבע לו מקום אינו אוכל עד שיפריש וגם שריהטא דהש"ס הכי משמע דקאמר פיצד הוא עושה וכו' ר"ל כדי לתקנו ומשני וכו'.

וראיתי למהרימ"ט ז"ל שרצה להוכיח דבקריאת שם סגי מלעבו' על הטבל וכו' ולפי מ"ש נרא' דזה לא יתכן כ"א בדמאי דהוא דרבנן וכינון דקרא שם סגי דאמרי' יש ברירה אף בנדאי טבל דהוא דאורייתא לא סגי עד שיקבע לו מקום והך ראיה דהביא מהתוס' ורש"י ז"ל דגיטין בענין ברירה דכתבו דשונה מיד דכינון דקרא שם יצא מידי טבל וכו' אחר המחילה לא מפרעא כלל דזה אליבא דר"מ דס"ל יש ברירה ולכך פינו דלבסוף מפריש הוא הוברר הדבר מתחילה כאלו הם מפורשים אף לדין דאית לן אין ברירה כל שלא הוקבע המעשר באיזה מקו' הו"ל טבל וחולין מעורבין עד שיפריש וכמ"ש גם מה שהק' על מ"ש התוס' ז"ל בפ"ק דקידושין דלא חשיב הפרשה פי אם בקביעות מקום ממה שכ' בפ"ק כל הגט דחשיב אף בלא קביעות וכו' וכמו ברייתא דהלוקח וכו' אחר המתולה לק"מ וכמו שפכתתי אף מה שהק' מאי ראיה מייתו מהך תוס' דמ"ב הוא דקדוק אמת דדוקא לענין חלול הוא דלא מהני אף דחשיב הפרשה לאכילה כמ"ש התוס' עצמם ונ"ל ליישב דמק' לרש"י ז"ל דלמ"ד יש ברירה ולא בעי קביעות מקום מהני נמי הך הפרש' לחילול דהוא אומר מעשר דאית בהאי הוא מחולל והך דס"ל דבעי קביעות מקום דאזלי לשיטתיהו דלא חשיב הפרשה ע"י ברירה ולכך אינו מחולל עד שיחול עליו שם מעשר והשתא מק' התוס' שפיר דהא בעי קביעות מקום לענין חילול ונדאי ס"ל דלא חשיב הפרשה דהא בהא תליא ואין לומר דרבנן גמליאל ס"ל דיש ברירה ולא בעי קביעות מקום כמ"ש ר' ישעיה מטראני ז"ל לדעת רש"י דלכך הביאו התוס' ז"ל הך עובדא דרבב"ג דס"ל דבעי קביעות מקום משמע דאף ר"ג הכי ס"ל והא דלא הביאו התוס' מהך מתני' דתרומות דהאומר תרומת הפרי בתוכה לא אמר פלום וכו' נ"ל דיש לדחות דוקא התם משום דכתיב ראשית ששיריה נזכרים לא כן גבי מעשר וזה הנה נראה להכריח מהא דאמרינן בפ"ק ג' דעירובין לר"ש דאמ' בתוכו קרא שם דאיכא סביביו והיכי אתי ר"ש דאמר בתוס' דמ"ב מ"ב שבהפ"ז זה מחולל דמשמע דלא בעי קביעות מקום לכך צ"ל דוקא בתרום' וכו' ופליגי בקביעות מקום גופה ואף מדברי התוס' ז"ל דיומא לא משמע הכי יעו"ש מקשה מנ"ה לרש"י ז"ל דיש לדחות וכו' ועוד מניין לה דר"ג ס"ל פחכמים וא"כ י"ל מעתה דבין לרש"י בין לתוס' ס"ל דבעי קביעות מקום ודלא פמסקנת הרב ז"ל דהא דמיימי ראיה מהך דמנ"ה לו וכו' אחר המחילה דלדעתו קשה לי הא דאמרינן בתוס' ונהביאה הרמב"ם פ"ז מהלכות מעשר דהוקבע מעשר בפיה לא ישתה משוליה דמשקים מעורבין יעו"ש ואם פן היכי תני פאן מה שהוקבע בשולי הפוס הני מעשר וצ"ל בדמאי דהוא דרבנן הקילו ה"נ פינו דהוא דרבנן הקילו דאף בלא קביעות הני מעשר אמןם מהירוש' לא משמע הכי דהק' אם באומר מכפר משקה מעורב הוא משמע דכינון דמעורבין לא מהני קביעות וכמו שפסק הרמב"ם והיינו פינו דעיקר תרומה ומעשר הוא מן התורה לא שייך לומר דרבנן וכמ"ש התוס' דעירובין דף ל"ב ואפ"ה

עיקר ראיתו איני מפיר דהך ודאי חשיב קביעות מקום פינון דאמר בשולי הפוס וגם
שאר מעשר סמוך לו אין לה קביעות מקום גדול מזה וכן הך דלוקח מן הנחתום והך
דרוצה להפריש תרומה ות"מ פאחד הכי משמע דקאמר א' מק' הרי הוא בצד זה ושאר
מעשר סמוך לו והכי קאמר בהדיא בירושלמי פ"ה דדמאי מהו תנאי ב"ד אר"י פרי
שיהא קובע מ"א בצפון ומ"ב לדרומו וכו' וגם מהך דאמר תרומת הפרי בתוכו הכי
משמע ומה שדחה הרב' לומר וז"ל דשאני הך דהוברר הדבר פשטייר אבל בתורם
מעשה בעי ק"מ ע"כ ואיני רואה.

שום הפרש ביניהם ורם נמי פשיתרון הוברר הדבר דזה הנה בדעתו בתחיל' ועוד איך
פסק הרמב"ם קבע בשוליה לא ישתה מפייה דמשקין מעורבין פינון דהוא רוצה להפריש
בסוף אמרינו הוברר.

הדבר וכו' וכוונתו היא ישתה ממנה ולכשישייר הוי מעשר ועוד פנראה דנעלם מעיני
הרב ירוש' דתרומות וכו' דשם נאמר על מתני' דאומר תרומ' הפרי בתוכו טעמא דרבנן
דכתב ונחשב וכו' מה מחשבה במסונים אף התורם במסונים יע"ש ועיין להר"ש ז"ל.

איך שיהיה העולה מן המדבר ודאי. בעינין ק"מ לכ"ע ואם פן היכי אמרו בירושלמי
פיצד הוא עושה נותן עיניו בצד מקצתו ואוכל את השאר והא ודאי זה לא מהני אלא
בתרומה דכתיב ביה ונחשב אבל.

לא במעשר ואפשר לומר פינון דמאתמול קרא לו שם פדין המעשר מהני דהוא אמר הך
קריאת שם דעבדינו לה אתמול להוי זה הצד וזה מוכרח דהא קביעות מקום הוי כמו
הפרישה ואין מפרישין בשבת אלא ודאי דוקא הך פינון דמאתמול קרא לה שם לית לן
בה.

האמנ' אחר העיון נראה דלאו מלתא פלל דהא כתבו הר"ש והתוס' על הך דהלוקח יין
דלקה לא קבע מקום משום דאיירי בבין השמשות דאין מעשרין את הודאי והכא נמי
איירי מתני' דהיו לו תאנים של בכה"ג דאל"ה אמאי לא קבע לו מקו' ואם פן היכי קאמר
הירושלמי דקובע לו מקום והא אפי' בין השמשו' אינו יכול לקבוע ועוד קשה לי לדעתם
היכי קתני מתני' היו לו תאנים אומר מעשר וכו' ואמאי מהני זה אי למחר מפריש הא
כתבו התוס' ז"ל ביומא דאין מפרישין לנדאי אפי' קרא שם עלה מע"ש ואי לאכלם הא
בעינן קביעות מקום ולזה י"ל דהך מתני' יהיה פסותם משנה דהלוקח דלא בעי קביעות
מקום פי אם גבי חילול דס"ל יש בריה וכו' אף מההיא דירושלמי קשה דקאמר פיצד
הוא עושה משמע דס"ל דבעינן קביעות מקום והיכי שרי להפריש בשבת ואין לומר
דוקא הך משום דהוא קובע בעיניו שרי בשבת אף התם דאיירי שאמר בצפון וכו'
אסיר ואם פן הך תאני' ככ"ע ע"י דנותועיניו בשבת דזה אינו דאמרינו בירוש' על מתני'
דהמזמן אר"י וצריף להחליט בשפתיו ר"ל בשעה שפריש וכו' וכדפסק הר"מ בפרק ט'
מהלכות מעשר אף אפשר לומר דהתוס' אית להו דפי' הגמ' דקאמרה וצריף לרחוש וכו'
ר"ל בלא הפרישה ועוד שינוי לומר דמפרישים אינדיחי תנא ר"ל נדחה דבריו מפח קושיא
והא מתקן בשבת ולקח הך בירושלמי קאמר דנותן עיניו לבד וזה דוחק לכה דאית להו
פפירושם בפסוקה דדוקא אינו מותר להפריש פי אם מה שאכל וז"ל עיקר דמיירי שקבע

לו מקום מאתמול קנדם בין השמשות אלא לא הנה לו פנאי להפריש וְהָא דָאָמַר נוֹתַן עֵינָיו בְּמַקְצָתוֹ הֵינּוּ שְׂיָכִיר מְקוֹם קְבִיעוֹתוֹ לְמַעַשְׂר פְּדֵי שְׂיָאֵל אֶת הַשְּׂאָר וְדוּק.

הַלְכָה י' תְרוּמ' מַעַשְׂר אֵין מְפָרִישִׁין אִיתָהּ מֵאֲנָמֵד אֲלָא מְדַקְדָּק בְּשִׁיעוּרָה וְכוּ' וְקָשָׁה דְבַתְרָה הֵכִי כְתִב דְּהַמּוֹנָה מְשׁוּבָח וּמּוֹדֵד מְשׁוּבָח מְמַנּוּ וְגַרְסִינּוּ בִירוּשְׁלָמִי מְמִי מְשׁוּבָח אָמַר ר"ה מֵאֲנָמֵד מְשַׁמַּע מֵאֲנָמֵד מְהַנִּי וְאִם כֵּן לֹא אֶתְּנִיא מִתְּנִי' אֲלָא כָּאָבָא אֲלַעְזָר וְגַמְלָא וְכִינּוּן דָּאֵין תּוֹרְמִין מֵאֲנָמֵד אִיךָ פָּסֵק הֵךְ מִתְּנִי' דְּהַמּוֹנָה מְשׁוּבָח וְעֵינָן תּוֹס' דְּבַכּוֹרוֹת דָּף נ"ח ע"ב וְנ"ל דס"ל לרבינו ז"ל דהירוש' סמיה אהה דתני והשוקל משנבא משלשתם וכינן דליפא אלא שנים לכה דקדק לומר מדקתני המונה משנבא לאתויי מאנמד אמנם בתר דדחו ליה בשלשתן קאמר דלית למשמע מינה כלום ר"ל אף הדקדוק אינו כלום והיננו דכתב רבינו משנבא משניהם וע"ש.

פָּרָק ד' הַלְכָה ז' הָאֲמַר לְשְׁלוּחוֹ וְכוּ' גַּתְפּוֹנּוֹן תְרוּמ בְּבִנוּנָיו וְעַלְת' בְּיָדוֹ אֶחָד מֵאַרְבָּעִים אִוּ אֶחָד מִשְׁשִׁים תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה וְאִם גַּתְפּוֹנּוֹ לְהוֹסִיף עַל הַבִּינוּנִית וְכוּ' וְעֵינָן לְהַר"ש ז"ל שְׁפִי הַמְשָׁנָה בְּעֵינָן אַחַר דְּהֵינּוּ בֵּין רִישָׁא בֵּין סִיפָא מִיָּרִי בְּאֵינוּ יוֹדַע דַּעְתּוֹ שֶׁל ב"ה וְסִיפָא מִיָּרִי בְּיוֹדַע וְלִכְּה מַה שֶּׁהִקְשָׁה בִירוּשְׁלָמִי הֵכָא אֶתְּ אֲמַר תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה וְהֵכָא אֶתְּ אֲמַר אֵין תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה חֲקַר הַר"ש לְמַצּוֹא הֵךְ בְּרִייתָא דְּתַנְיָא אֵין תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה וְכַתֵּב דְּאֶפְשָׁר דָּקִים לִיה דְּבָשׁוּם מְקוֹם מִתְּנִיא וְלַעֲד"ן דְּרַבִּי ז"ל מְפָרֵשׁ דס"ד דְּרִישָׁא וְסִיפָא אֵינְרִי בְּמִתְפּוֹנִין וְלִכְּה מִקְשָׁה הֵירוּש' מֵאִי שְׁנָא רִישָׁא לְסִיפָא וְתִירָץ לוֹ כָּאֵן בְּמִתְפּוֹנִין כָּאֵן בְּאֵינוּ מִתְפּוֹנִין וְה"ג רְבִינוּ בִירוּשְׁלָמִי דְּהַךְ גִּירָס' דְּכָאֵן לְפַחוֹת כָּאֵן לְהוֹסִיף אֵין לֵה קִיּוּם דְּבְרִישָׁא קַתְנִי בְּהֵדְיָא פִּיחַת אִוּ הוֹסִיף גַּם הַר"ש כְּתִב דִּישׁ טְעוֹת בִירוּשְׁלָמִי ע"ש וּמְפָרֵשׁ רְבִינוּ ז"ל בְּאֵין מִתְפּוֹנִין דְּהֵינּוּ מִתְפּוֹנִין לְתָרוּם בְּבִינוּנִית וְעַלְה בְּיָדוֹ אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וְכוּ' וְכֵן רֵאִיתִי מְפּוֹרֵשׁ בְּתוֹסְפָתָא פְּדַבְרֵי רְבִינוּ דְּקַתְנִי הָאֲמַר לְחַבְרֵי צֵא וְתָרוּם אֶחָד מִחֲמִשִּׁים הוֹסִיף עֲשָׂרָה אִוּ פִּיחַת עֲשָׂרָה תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה הָאֲמַר לְשְׁלוּחוֹ סְתָם יֵשׁ לוֹ לְתָרוּם אֶחָד מִן הַרִי מְבוֹאָר אִף דִּיּוֹדַע דַּעְתּוֹ שֶׁל ב"ה דָּאָמַר לוֹ צֵא וְתָרוּם אֶחָד מִן תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה וּבְמִתְנִי' תְנִי אִם גַּתְפּוֹנִין לְהוֹסִיף אֵין תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה וְצ"ל דְּבַתּוֹס' מִיָּרִי בְּעַלְה בְּיָדוֹ בְּלֹא כּוֹנֵה: אִף הָא קָשָׁה לִי לִס' רַבִּי מְהָא דְּאֶמְרִי' בְּסוּף בְּכּוֹרוֹת גְּבִי מַה שֶּׁהִק' הַש"ס לְמ"ד לְתַקּוּנֵי שְׁדַרְתִּיךָ וְלֹא לְעוֹזֵתִי מְהָךְ מִתְנִי' דְּהֵכָא וְתִי' לוֹ דְּשִׁאֲנִי הֵכָא דָּאָמַר לִיה דְּבַהֲכִי אֲמַדְתִּיךָ וְלִס' רְבִינוּ דְּמִיָּרִי בְּלֹא כּוֹנֵה הֵיכִי מְצִי לְמִימַר בְּהֵכִי אֲמַדְתִּיךָ וְצ"ל דְּכִינּוּן דְּמְצִי לְמִימַר דְּבַהֲכִי אֲמַדְתִּיךָ לֹא מְקַרִי טְעוֹת אֲמַנְם עֲדִינּוּן ק"ל מְהָךְ תּוֹס' דָּאָמַר לוֹ צֵא וְתָרוּם אֶחָד מִן דְּלֹא שִׁיךָ לֹאֲמַר בְּהֵכִי אֲמַדְתִּיךָ וְא"ה תְנִי תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה אִפִּי בְּטְעוֹת וְאֶפְשָׁר דְּכִינּוּן דְּהֵנִי טְעוֹת דְּשָׁכִיחַ דְּהָא גִּיטְלַת מֵאֲנָמֵד דָּאָף ב"ה הֵנָּה טוֹעָה א"כ שׁוֹנֵיָה שְׁלִיחַ אִף לְטְעוֹתוֹ וְלֹא דְּמִי לְמַעַשְׂר וְהַש"ס מְהַדָּר לִיה בְּהֵכִי לְרוּחָא דְּמִלְתָּא קָאָמַר כִּינּוּן דְּמִיָּרִי בְּסְתָם אִף לְהַר"ש ז"ל קָשָׁה מִהַתּוֹס' וְצ"ע: פָּרָק ז' הַלְכָה א' פִּהֵן טְמֵא אָסוּר לְאַכּוֹל תְרוּמָה בֵּין טְמֵאָה וְכוּ' עֵינָן לְהַר' מ"ל ז"ל שְׁנִסְתַּפֵּק אִם טְמֵאָה מְדַרְבְּנָן הֵנִי בְּכָלֵל וּמִתּוֹ בּוֹ אִוּ לֹא וְרֵאִיתִי לְהַר' שְׁבִיתַת יו"ט שֶׁהִק' עֲלֵיו מְהָא דְּאֶמְרִי' בְּפ' הַפּוֹעֲלִים גְּבִי דּוּמְיָא דְּבְרִייתוֹת בְּעֵינָן לֹא דְּחִסִּימָה דְּדַשׁ בְּתְרוּמָה אֵינוּ עוֹבֵר מִיָּרִי בְּגִידוּלִין שְׂאֵין אִיסוּרוֹ אֲלָא מְדַרְבְּנָן הַרִי מְבוֹאָר דְּלֹא אֲזַלִּין בְּתַר דְּרַבְּנָן לְאַפְקוּעֵי אִיסוּר דְּאוּרְיָיתָא וְהֵנִיחוּ בְּצ"ע וְלִי לְק"מ דְּמְשָׁנָה עֲרוּכָה הִיא דְּגִידוּלִין חִיִּיבִים בְּתְרוּמוֹת וּמַעַשְׂרוֹת וְהֵנִי כְּמוֹ חוֹלִין גְּמוּרִים אֲלָא רַבְּנָן גְּזָרוּ עֲלֵיהֶם שְׂאִסוּרִין לְזָרִים שְׁלֹא לְזָרוּעַ תְרוּמָה טְמֵאָה וְכוּ'

פסק רבינו פי"א מהלכות אלו וע"ש בגמ' פאן בתרומת ודאי פאן בתרומת דמאי ע"ש:
ובעיקר הספק של הרב אגני תמיה דזה פלוגתא בירוש' דפ"ק דפסחים תמישית דר"י
הקדשו מקודש הקדש דמים עשאו תרומה אינה תרומה תתן לו ולא לאורו אמר לון רבי
יוסי חילוף הקדשו אינו מקודש שאין פודין את הקדשים להאכילם לפלבים לכלבים
עשאו תרומה ה"ז תרומה אתה גזרת עליה שריפה ושו"ר הדבר מפניש בפ' כ"ש דכ"ט
גבי פלוגתא דאוכל חמץ של הקדש במועד אורן רב יוסף פלוגתיהו בפודין וכתבו התוס'
דקא דאין פודין הוא מדרבנן והוי פלוגתיהו למ"ד מעל דלא אזלינן בטר דרבנן וכאמור:
ומה שאני תמיה דבמסקנא מסיק רב אשי דכ"ע ס"ל אין פודין וכיון דלא שני מידי לא
חל עליו שום קדושה דהוי כמו שהקדיש עפר וא"כ פאן בתרומה שנטמאת בטומאה
דרבנן פיון דלא שניה מידי הוי מחוללת ועומדת וצ"ע: הלכה ה' תרומת ח"ל וכו' וכולן
שטבלו מותרין אכול וכת' הראב"ד ז"ל מגמ' דבכורות משמע דאף אחר טבילה לא אכלה
וכן דעת הר"י ז"ל וכן דעת השאלתות הביאם רש"י זל במס' בכורות וכן דעת הרמב"ן
במלחמות ואני תמיה איך לא השגיחו במשנה ערוכה דקתני וט"י אוכלה ויותר תמיהא
לי על הרמב"ן ז"ל שכת' ולא מצאתי זה הדין דט"י אוכלה לא במס' בכורות ולא במס'
חלה ונהרי מבואר במס' חלה בפ"ד משנה ח' ונ"ל ליישב דעת הגאונים דנדאי פיון
דנטמאת החלה טומאה דאורייתא מנדה אין אוכלה אלא קטן דאין טומאה יוצאה עליו
מגופו וכה"ג בא"י עובר עליו בלאו כמ"ש הרמב"ם לעיל דין א' לקף גדול גמי אין אוכלה
אלא בהערב שמש כמו תרומה דאורייתא והא דאמרו במשנה ט"י אוכלה משום דאורי
בטומאה דרבנן דארץ העמים ולכן הקלו בה דאף ט"י אוכלה וכיון דהגאונים מיקרו
בטומאת החלה דאורייתא לקף כתב הרב במלחמות דלא מצא דין זה בכל מקום והיינו
דהך דנדה קוצה לה חלה לא יקבא אלא לכהן קטן דנאכלת מיד אבל לגדול צריף
להשהותה עד שיעריב שמשו לא רצתה להתעכב ולהכי לא מצאה פהו קטן אמרו לה
לשורפה: ומעתה מה שהביא הראב"ד ז"ל ראיה מהרי"ף ז"ל אינה ענין לכאן דכבר
כתבתי דאף הרי"ף מודה בהכי פיון דמתני' הכי מיתבניה ומתחילה עלה בדעתו לומר
דאף הרמב"ם ז"ל מודה בזה עד שראיתי לו בפ"ה מה' ביפורים אף דנדה קוצה חלה
מותר לגדול שטבל לאוכלה והוא וראי הפך הרי"ף ז"ל: פירק ה' הלכה ה' הרי זה תורם
מן השבולין ע"כ וק"ל דאמרין בפ"ק דביצה די"ג אהא דאמר רבה מוללין ביו"ט א"כ
מצינו שזכאי בהרמטה ולפי דברי רבי ז"ל שתורם שבולים לימא שתורם מאתמול ובא
להודיענו שמותר למלול ביו"ט אלא ודאי משמע דאינו תורם אלא חטים ונ"ל דרבינו
מפרש דזו מה שתי' בגמ' הא ר' וקא ר"י ב"י ומשום דהוקשה לו לפירש"י והתוס' ז"ל
דפליגי בזכאי בהרמטה איך יענו לב"ש וב"ה דכולהו ס"ל דאינו זכאי בהרמטה ולקף
מפר' רבינו דר' ס"ל פיון דהכניסן למוללן הוקבעו ואסור לאכול מהם עראי עד שיפריש
וכיון שהפריש מאתמול מותר למלול ביו"ט ור"י ב"י ס"ל לא הוקבעו עד שימלול וכיון
שאינו זכאי בהרמטה אסור למלול ביו"ט ומעת' אין צריכין לומר דהברייתא דקתני
מוללין מעיו"ט אגב רישא אלא ס"ל כר"י ב"י דאסור למלול ביו"ט ורבא ס"ל כר' אלא
דנ"ל דחוק לומר דמאי דקאמר הא ר' הוא על רבא ועוד דאם פן מאי מקשה הגמ' ולר'
מצינו שזכאי בהרמטה היכא דהכניסו לעיסה ונמלך ביו"ט למוללו ומאי קו' אה"נ
דבההיא ר' מודה שאין למוללו ביו"ט כר"י ב"י אלא ודאי משמע ליה להגמרא דדין רבא

שְׁמוּלָל בְּיוֹ"ט כ"ע מוֹדִים בּוֹ וּפְלִיגֵי בְּזַפְאֵי בְּהֶרְמָתָהּ וּצ"ל דס"ל כר"י דְּפְלִיגֵי ב"ש וּב"ה בְּתְרוּמָה וּפְלִיגֵי בְּזַפְאֵי בְּהֶרְמָתָהּ וּב"ה ס"ל דְּזַפְאֵי בְּהֶרְמָתָהּ אֲבָל לְפִי סְבָרַת רַבֵּינוּ צ"ע.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּרַבֵּינוּ ז"ל מְפָרֵשׁ כְּפִי הַתּוֹסֵ' דְּפְלִיגֵי בְּזַפְאֵי בְּהֶרְמָתָהּ אֲבָל הִקְשָׁה לְרַבֵּינוּ מִהֵךְ בְּרִינְתָא דְקַתְנֵי הַמּוֹלָל מְלִילוֹת מַע"ש וְכו' ע"ש מִשְׁמַע דְּמִינְרֵי דְהַכְנִיסָן מְלוּלוֹת וְאִם כֵּן הֵיכִי תִּגְי לְמַחֵר מְנַפֵּחַ וְאוֹכֵל דְּהָא לר' הִקְבְּעוּ לְמַעַשְׁרָא וְאִסּוּר בְּאַכִּילַת עֲרָאֵי הִקְלָףָּהּ כְּתַב דְּתוֹרַם שְׁיֻבּוּלִין וּמֵאֲתַמּוּל הַפְּרִישׁ וְלֹא נִחִית הַתְּנָא אֲלָא לְאִסּוּר שְׁבַת.

פָּרַק ט' הִלְכָה ו' הַפּוֹתֵב וְכו' וְכַתֵּב מְרֹן ז"ל וְאָמְרֵי הָתָם דַּת"ק סָבַר מְעַנְכֵּב גִּט שְׁחֵרוּר אוֹכֵל בְּתְרוּמָה וְאִינוּ בְּנִמְצָא שֵׁם וְצָרִיף לְהַגִּיָּה וְאָמְרֵי בְּכָרִיתוֹת דַּכ"ד דר"ל דס"ל הַנּוֹתֵן מִתְּנָה וְאָמַר אֵי אֲפָשִׁי בְּהַ הַיְי הַפְּקָר אוֹקְמוּהָ בְּגַמ' שֵׁם דס"ל לַת"ק דְּאָמַר אוֹכֵל בְּתְרוּמָה מִשּׁוּם מְעַנְכֵּב ג"ש אוֹכֵל וּלְפ"ז רְשָׁב"ג דס"ל אִינוּ אוֹכֵל אֲפָשֶׁר דס"ל דְּמַעַנְכֵּב גִּט שְׁחֵרוּר אִינוּ אוֹכֵל וְלָכֵף פְּתַב דִּישׁ מְקוּם לֹאמַר דְּרְשָׁב"ג פְּלִיג עֲלֵיהָ בְּהָא וְכִינּוּן דַּמְסַפ"ל כְּמֵאֵן הִלְכְּתָא פְּסַק לְחוּמְרָא וּנ"ל דְּזֶה מְנוֹכַח מִדְּאִיבְעֵי לֵן בְּמַעַנְכֵּב גִּט שְׁחֵרוּר אוֹכֵל בְּתְרוּמָה אוֹ לֹא מִשּׁוּם דס"ל דְּרַבֵּנוּ וְרְשָׁב"ג פְּלִיגֵי בְּהָא וְלֹא יָדְעֵי הִלְכְּתָא כְּמֵאֵן דְּאֵי לֹא"ה לֹא שְׁיִיף לְמִיבְעֵי כִינּוּן דְּקִי"ל כר"ל גְּבִי הַנּוֹתֵן מִתְּנָה וְאָמַר אֵי אֲפָשִׁי בְּהַ הַיְי הַפְּקָר וּצ"ל דְּרַבֵּנוּ ס"ל מְעַנְכֵּב גִּט שְׁחֵרוּר אוֹכֵל בְּתְרוּמָה וּמֵאֵי קְמִיבְעֵי"ל אֲלָא וְדֵאֵי דְּרְשָׁב"ג פְּלִיג עֲלֵיהָ וְעֵינּוּ לְהַמ"ל ז"ל שְׁלֹא רָאָה סוּגְיָא דְּכָרִיתוֹת שְׁהַבְּאֵתִי ע"ש וְדוֹק: פָּרַק י' הִלְכָה ב' וְאִינוּ מְחַוֵּיב עַד שְׁיֵאֲכַל כְּזִית ר"ל אַעֲפ"י שְׁיֵהָא בּוֹ שו"פ לֹא מְחַוֵּיב אֲפִילוּ קָרַן כְּמִבְּנוֹאֵר בַּפ' כ"ש דָּף ל"ב דְּקָאֵמַר אֵי לִית בֵּיהּ שו"פ אֲפִי קָרַן לֹא מְחַוֵּיב וְהִי לֹא דְּמִינְרֵי דִישׁ בּוֹ שו"פ וְא"ה כִּינּוּן דְּלִית בֵּיהּ כְּזִית לֹא מְחַוֵּיב חוֹנֵם וְלֹא דְּמִי לְמַעַי' דָּאֵף דְּלִית בֵּיהּ שו"פ חַוֵּיב לְשַׁלֵּם דְּהָתָם מְמוֹן דְּהַקְדָּשׁ הוּא אֲבָל הֵכָּא מְמוֹן דְּכַהֲנֵי הוּא וּפְחוֹת מִשּׁוּ"פ לֹא נִיֵּתֵן לְהִשְׁבּוּן וְנִיֵּתֵן לְמַחִילָה אֲבָל הַקְדָּשׁ לִיכָּא מֵאֵן דִּימְחֹן לְכַמ"ש רַבֵּינוּ בְּהִלְכוֹת מְעִילָה פָּרַק ז' דִּין ח': אֲכֹן רֵאִיתִי לְהַרְבּ ק"ה בַּפ' כ"ש אֲמַתְנֵי דְּהָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֲמִץ שְׁיֵצֵא לִידוֹן בְּדָבָר חֲדָשׁ דָּאֵף תְּרוּמָה אֵף שְׁאִין בּוֹ שו"פ חַוֵּיב לְשַׁלֵּם כְּמוֹ מְעִילָה וְכַתֵּב דְּהַיְי סוּגְיָא דְּפְסָחִים ס"ל כַּמ"ד דְּלֹא יִלְיָף חֲטָא חֲטָא מְמַעִילָה אֲבָל לְמֵאֵן דִּיִּלְיָף אַה"נ יִלְפִינוּ מְמַעַי' אֵף שְׁאִין בּוֹ שו"פ וּמִפְּחַ זֶה הַגִּיָּה בִּירוּשׁ' הָא דְּקָאֵמַר דְּנִהְנָה מִן הַקְדָּשׁ הוּא בְּעֵי בְּתְרוּמָה וְכו' וְאִינוּ נִרְאָה דְּסִיִּים הִירוּשְׁלַמִי נִישְׁמַעְנִיָּה מִן הֵדָּא וְאֵת אֲשֶׁר מִן הַקְדָּשׁ יִשְׁלַם וְאִיפְּלִיגוּ אֲמוּרָאֵי לְרַבּוֹת אוֹ לְמַעַט וְאֲמָרוּ מֵאֵן דְּאָמַר לְמַעַט הוּא לְקַרְבָּן וְאֵי בְּתְרוּמָה לִיכָּא קַרְבָּן וְעוֹד מֵאֵי בְּתְרוּמָה כִּינּוּן דַּכ"ע יִלְפֵי מְמַעִיל' דָּאֵף שְׁאִין בּוֹ שו"פ חַוֵּיב לְשַׁלֵּם וּמ"ש דְּאִיכָּא פְּלוּגְתָּא בְּזֶה לִיתָא דְּדִינֵי מְעִילָה כְּוָלָם יִלְפֵי מִתְּרוּמָה כְּמוֹ שְׁמִבְּנוֹאֵר בַּפ' הַנִּהְנָה וְכ"כ הַתּוֹסֵפּוֹת בְּפְסָחִים דָּף ל"ג וְעוֹד הֵיכִי שְׁיִיכָּא ג"ש לְהַכִּי כִּינּוּן דְּתְרוּמָה גִּילָה קָרָא דְּבְעֵי אֲכִילָה וּבְמַעִילָה גִּילָה דְּלֹא בְּעֵי אֲכִילָה אֲדַרְבָּה נִהְפְּוֹה הוּא דְּמַעִילָה יִלְפִינוּ מִתְּרוּמָה דְּבְעֵי כְּזִית אֲלָא מִשּׁוּם דְּהִנָּאָה לֹא שְׁיִיכָּא לְשִׁימָה כִּי אִם בְּשׁו"פ: הִלְכָה ט' זָר שְׁבַלְע וְכו' הִנָּה מֵהַר"מ ו' חֲבִיב ז"ל בַּס' כְּפּוֹת הַמָּרִים הַק' עַל רַבִּי ז"ל מֵהָא דְּפְסַק בַּה' מ"א דָּאֵם אֲכַל חֲצִי זֵית חֲלָב וְהַקִּיאוּ וְחִזּוּר וְאֲכִלֵי חַוֵּיב וְהִנִּיחָהּ בַּצ"ע ע"ש וּמִתְּחִילָה עָלָה בְּדַעְתֵּי לֹאמַר דְּוָקָא הֵכָּא מִשּׁוּם דְּכָבֵר גַּתְחִלְלָה בְּאַכִּילַת הָרֵאשׁוֹן כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר בַּפ"ק דְּכָרִיתוֹת כְּהֵן שְׁסָף בְּשִׁמּוֹן שֶׁל תְּרוּמָה מְבִיא כֵּן בְּתוֹ יִשְׂרָאֵל וּמִתְעַגֵּל עַל גְּבִיו וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ וּמְפָרֵשׁ הָתָם דְּטַעֲמָא מִשּׁוּם דְּכָבֵר גַּתְחִלְלָה וְשׁוּב מְצָאֵתוּ בְּתוֹס' דְּמִנְחוֹת דס"ט ע"ב בַּד"ה דְּבַלְע ע"ש וְיִוֹדַע נִסְתָּרוֹת שְׁכֵן הִיָּה.

אָבֵל אַחַר הָעֵיּוֹן אֵינּוּ נוֹחַ לִי דְדוֹקָא הֵתָם פִּינּוֹן דְנַעֲשִׂית מַצְוֹתוֹ וְשָׁכּוּ פִּהּוּ הָוִי מְחַוְלָל אָבֵל
הָכָא דְנַעֲשִׂה בְּאִסּוּר עֲדִינּוּן בְּאִסּוּרוֹ הוּא עוֹמֵד וְכֵן מְבֹאֵר מִדְּבָרֵי רַשִׁי"ו"ל פ"ק
דְּכָרִיתוֹת שֶׁכ' וְנ"ל אֵלְמָא פִּינּוֹן דְּבִטְלָה בְּהִיתְרָא בְּטְלָה מִשְׁמַע דְּנִתְבְּטְלָה בְּאִסּוּרָא לֹא
בְּטְלָה וְעוֹד דֹּא"כ אַמַּאי אֵין נוֹתֵן לוֹ אֵלְא דְמִי עֲצִים פִּינּוֹן דְּנִתְחַלְל וְלֹא הָוִי עֵיפּוֹל חֲזִיב
לִיתָן לוֹ דְמִי שְׁוִיו.

אשע"כ נראה לע"ד דנדאי אף דלא הוי עיפול מ"מ נפשו של אדם קצה בו אלא דהכא
בעת אכילתו לא הנה ידע שהקיא וא"כ אחר שיידע לא הפסידו פלום פינו דלאו בר
אכילה ולכך אינו נותן לו אלא דמי עצים שהפסידו ועוד פינו דאכילת איסור הוא לא
הוויא אכילה דומיא להאי דאמר' בבכורות ד' ל"ז המוכר בשור נודע לו שהוא בכור מה
שאכלו אכלו ויחזיר לו הדמים וכמ"ש רבי' דין י' אביל התיס פינו שחזר הוא בעצמו ואכלו
מ"מ הרי נהנה גרוננו בכזית פינו דאחשביה ליה אכילה ודו"ק: הלכה כ"ד אם הנה בו
כזית ואין בה שו"פ משלם לפהגים והק' מרן ז"ל דאמרו בגמ' אי אין ביה שו"פ קרן נמי
לא ליחייב ולכאורה לק"מ דהתם קאי על פחות מכזית וכן ראיתי להרב מחנה אפרים
בליקוטים שתמה עליו ולעד"ן דמרן ז"ל נמוקו עמו והוא מדהק' בתר הכי אי אית ביה
שו"פ חנומש נמי ליחייב אם איתא דס"ל למק' לרבנן דדריש מלא יאכל דתלוי בכזית
מאי מק' אלא נדאי דמק' משום דכיון דלית ביה שו"פ לאו גזל מדי דנותן למחילה וא"כ
אפילו כזית נאי אית בהו שו"פ חנומש נמי ליחייב דהוי גזל גמור ואהא תירץ לו דדריש
מלא יאכל דחנומש תלוי בכזית ולכך אף דיש בו שו"פ אין בו חנומש אף עדין איכא
למימר אפי' כזית בעי שו"פ פינו דניתן למחילה כדעת המק' לכך הביא ראיה מהירוש'
ולעד"ן דממקומו הוא מוכרע מדקאמר אבא שאול עד שיהא בו שו"פ ואם איתא
פיון שיהא בו שו"פ מיבעי ליה כמו שהק' הש"ס בתר הכי אלא נדאי דתרומה שאני אף
דלית ביה שו"פ מחייב בכזית ודו"ק: פירק י"ב הלכה י"א זתים וענבים וכו' עיין מ"ש
הכ"מ משם הרי"ק ז"ל ותי' דהך דר"י דיחויא בעלמא הוא וכו' דהכי מסקינן התיס יעו"ש
פי' דבריו משום דתמרי' בתר הכי דאף אנו נמי תנינא דאף בקדושת פה עבוד רבנן מעלה
וכיון דהכי מסקינן תו הוי הך מימרא דר"י דאמר הקדיש כפשטה דאמר דמייירי לגססין
אבל לתרומה לא עבוד מעלה ועוד נ"ל מהא דאמר' שם בפ' כ"ש גבי הך ממרא דר"י
זתים וענבים שנטמאו דורכן פחות מפביצה וכו' ומתמה התיס מהך דאמרין תרומת זתים
וענבים אין לו בה היתר אכילה וכו' ואם איתא יש בם היתר אכילה פינו שידרוך אותם
פחות מפביצה ולפי הך סברא מאי מק' בגמ' דשאני תרומה דמעלה הוא וכו' אלא נדאי
ס"ל לתלמודא דלא עבוד מעלה לתרומה בהכי אלא בקדשים וכיון שפן דתה רבי' הך
סברא דר"י ולכך פסק אף בתרומה מפקד פקדי פנ"ל ושו"ר להרב ז"ל בחיבורו שכ"כ
ועוד פתב להקריח שרבי' ס"ל הגירסא בגמ' כתי' הב' במאי דקאמר התיס דנגע בב' ושני
עושה ג' בתרומה ורש"י מחק אותה גירסא משום דר"י קאמר דמעלה עשו בתרומה וכו'
יעו"ש ומהאי טעמא ס"ל דהך דר"י לא קאי נדחויא בעלמא הוא וכו' ד הוא תמוה דאיך
אפשר להך גירסא פלל דתהיך מימרא דר"י דורכן פחות מפביצה מייירי בתרומה ודלא
פרש"י דמייירי בחולין שנעשו ע"ט תרומה וכמ"ש הרב שם דלרבי' נ"ל דחשק דא"כ מאי
משני בגמ' לעיל בהך קושטיא מהך דתרומת ענבים דאין בהם היתר אכילה משום
דחיישנן לתקלה וכו' והא ר"י מייירי בתרומה ואפ"ה קאמר דורכן לכתחילה פחות וכו'

ואין לומר דהך סוגיא לעיל הוא ללישנא קמא דמתרץ דהכא נמי בפחות קאמר ולדידיה דברי ר"י כפשטן דמייירי בחולין דמ"מ להך לישנא דמתרץ דמייירי דנגע בא' והוי ב' ושני עושה ג' בתרומה ור"י בתרומ' מישפעי תיקשי ליה האי ברייתא תרומת ענבים דאין לו היתר אכילה ואין לחלק כלל ורש"י קושטא קאמר דאף מינה ובה לא אתינא דהא לא קאמר נמי טעמא משום דכיון דחיישינן לתקלה וכו' דכיון דהך תקלה לא ידעי לה אלא מהך ברייתא אחריתי עדיפא ליה לאקשוני מהך מימרא גופא משום מעלה: אף ראיתי למהרש"א ז"ל שכ' דלפי הך דאמרי' משום ל מעלה בתרומה תו לא איצטריך לאוקמי משום דחיישינן לתקלה ומדברי ר"י דקאמר הקדישן וכו' משמע דיעבד קאמר וכו' פתב רש"י ז"ל והיינו משום דחייש לתקלה ועוד מדקאמר טמאים ודאי דיעבד הוא גם בעיני יפלא דאיך אפשר דר"י ס"ל דלא חיישינן לתקלה כיון דכמה תנאים הוי ס"ל דבהכי דחי רבי' ס' ב"ה כמ"ש הכ"מ זל בסמוך ע"ש וכן משמע מהא דקאמר בגמ' ור"י אמר אפי' חיטי ואמאי גיחוש לתקלה הרי מבואר דאף ר"י מודה דחייש לתקלה ולזה י"ל דכיון דהך סוגיא עדיין לא ס"ד הך טעמא דר"י משום מעלה וכו' וצ"ל דר"י ס"ל דחייש לתקלה אטו להכי מקשה שפיר אהא דקאמר אפי' חיטי וכו' כיון דהוא ס"ל דחייש לתקלה אמנם למסקנא אפש"ל דס"ל לר"י דלא חייש לתקלה אף פבר פתבתי דזה לא יתכן וכאמור: עוד הק' הרי"ק ז"ל על מ"ש רבי' זתין וענבים סוחטין ועושה אותן תרומה דאמאי לא פתב דבעי' שידרוך פחות וכו' ותי' משום דאייירי בג' פמו שמשלק בסיפא ועוד דמייירי בחולין שפיר פתב סתם משום דאין ב' עושה ג' בחולין עכ"ל ובתני' הא' לא הונח לי דכיון דמייירי בג' פשיטא הוא דאין פאן טומאה כלל גם בת' הב' יש לתמוה דאף דהם חולין מ"מ מטמא משקין להיות תחילה וכמו שפבואר בזה בהרבה מקומות גם יש לתמוה על רבי' שפתב גבי תרומה דמהני פחות מכפיצה לטהרה לגססין והא חיישינן לתקלה פמו שפבואר בדברי רבי' בסמוך וכן הוא בגמ' וראיתי להר' זל שתי' דמייירי בדיעבד אף מלשון רבי' שכ' ולא אמרו פחות וכו' משמע דתקלה היא אף לכתחילה ולכך טעים למילתיה לומר דלא תיקנו כפיצה לכתחילה משום גזרה וכו' אשר ע"כ נ"ל דודאי פונת רבי' במאי דקאמר סוחטין ועושה אותם תרומה הוא בפחות מכפיצה וכמו שפבאר אח"כ גבי תרומה במאי דקאמר וסחטין פחות מכפיצה וכן הוא לשונו בפ"ו מה' איסורי מזבח יעו"ש ועלה קאי ולא אמרו וכו' פנ"ל: פרק ט"ו הלכה ב' חבית סתומה וכו' עיין מ"ש מרן ז"ל ובלא"ה האי אסורה אינו אלא מדרבנן דמדאורייתא חד בתרי בטיל עכ"ל והא דהוצרך לומר ובלא"ה האי איסורא אינו אלא מדרבנן אף דכבר תירץ דתרומה בזה"ז דרבנן משום דבא לתרץ נמי הך דטבעת של ע"ז דפס' רבינו בהלכות עפ"ם דאזלינן לקולא אף דאיסורא דאורייתא לכה פתב דאין איסורו אלא מדרבנן דמדאורייתא חד בתרי בטיל והוצרכתי לזה מפני שראיתי להרב מחנה אפרים ז"ל בליקוטיו להלכות תרומות שהק' וז"ל ק' דטבעת ע"ז דהוי דאורייתא והניחו בקושניא ע"ש: הלכה ב' הותרו פולם ואומרין של תרומה היא שנפלה עיין מ"ש מרן ז"ל ובלא"ה איסורו אינו אלא מדרבנן דמדאורייתא חד בתרי בטיל וכו' מבואר דבריו בדקדשים לא אמרי' הדי דאם לא פו לא משני מידי כיון דמייירי נמי פלוגתא דרבנן ור"א פדרבנן נמי הדר' קו"ל אמנם התוס' פתבו בפשיטות דאף בקדשים אמרינן מדאורייתא בטל ברוך ועיין בתוס' דף ע"ג ודף מ"ז דזבחים: גם מ"ש מהרי"ק זל אינו נוח לי דתוס' ז"ל פבר

פְּתוּבוּ זֶה הַחַי' לְדִינָא וְאִמְאֵי לֹא הִק' לְהוּ מְאֵי מִק' הַגַּמ' דְּכִינּוּן דְּהַחֲלִיּוּק מְבוּנָא אֵלֶּא וְדֵאֵי
הִקָּא דְּוִקָּא הִיכִי דְּהַפִּילָה פְּדִי לְבַטְל וְלִכְּדָּה לֹא מְהַנִּי דְּאִין מְבַטְלִין אִיסוּר לְכַתְּחִילָה וְקִנְסִינוּ
שׁוּגָג אִטּוּ מְזִיד אֲבָל אִם פְּנוּתוֹ לְהַמִּית אֶת בְּוִדָּאֵי חֲשִׁיב גְּרַע מְנַפְלָה וּ"כ לִפ"ז לֹא מִיקָּרִי
הַפִּילָה דְּאִין פְּנוּתוֹ לְהִיכִי פְּלָל: וְלַעֲד"ן דְּיָדוּעַ הוּא דְּפְלוּגְתָּא דְּרַבְּנָן וּר"א בְּקַדְשִׁים אִינוּ
אֵלֶּא מְדַרְבְּנָן דְּלִר"א דִּס"ל דְּאֶתָּא קָרָא לְרַבּוֹת אִפִּי תַעֲרוּבַת חַד בְּחַד וְלִכְּדָּה הַנּוֹתֵר עַל
שְׁקָרָב אֶחָד מִשׁוּם דְּתַלְיָנוּ דְּזֵה הָאִיסוּר אֲבָל רַבְּנָן דְּלֹא דְרָשִׁי הֵן קָרָא לְהִיכִי לְכָּדָה לֹא
הִתִּירוּ ע"י קָרָב אֶחָד בְּקַדְשִׁים פֶּן פְּתוּבוּ הַתּוֹס' ד' ע"ד בַּד"ה רַב ע"ש וּ"כ ע"כ לֹא פְּלִיגִי
אֵלֶּא בְּקַדְשִׁים פְּדֵאֲמָרִי אֲבָל גְּבִי חֲוָלִין כ"ע מוֹדוּ דְּתַלְיָנוּ לְהַקְל אֲבָל דַּעַת הַמִּק' ס"ל פִּינוּ
דַּע"ז חֲמִירָה וְדֵאֵי דְּמִיָּא לְקַדְשִׁים וְאֶהָא תִּי' לֹו אִית כִּר"א דְּאֵף בְּקַדְשִׁים תַּלְיָנוּ לְקַנְלָא
וְנֵהוּ לְפִי הַמְקַשָּׁה דִּס"ל דְּדַמְיָנוּ לְהַדְדִי אֲבָל לְפִי הָאֶמַת אֵף רַבְּנָן מוֹדוּ בְּחֲוָלִין וְלֹא דְמוּ
לְקַדְשִׁים אֵף בְּאֶמַת מִשׁוּם דְּבַחַד גּוֹנָא קָאֵי אִר"א ל"ק ס"ל כִּר"א וְלִיִּישָׁב דַּעַת מָרְן ז"ל
דְּרַבִּי ס"ל פְּדַעַת הַתּוֹס' דְּזַבְּחִי דִּמ"ז בְּפִי הָא' דְּלַרְבְּנָן בְּקַדְשִׁים לֹא אֶמְרִי אֶחָרִי רַבִּים
לְהַטּוֹת פִּינוּ דְּלֹא דְרָשִׁי בָּם בְּהִיכִי וְהֵן סִנְגִּיאָא דִּיּוֹמָא אֵזְלָא כִּר"א וְנ"ל דְּכֹן דַּעַת הַתּוֹס' שָׁם
בְּזַבְּחִים דַּע"ג ד"ה אֵלֶּא וְכו' שְׁהִבִּיאוּ רֵאִיָּה מְרַב שְׁאֲמַר גְּבִי טַבַּעַת דְּתַלְיָנוּ לְהַקְל מִשׁוּם
דִּס"ל מְדֵאֲוִרִיָּתָּא בְּרַנְב' בְּטִיל וְהוּא ס' ר"א וְלִכְאֹרְהָ הֵם תַּמּוּהִים הָא דְּהִבִּיאוּ רֵאִיָּה מְרַב
דִּס"ל כִּר"א יְבִיאוּ רֵאִיָּה מְרַבְּנָן דְּאֵזְלִינוּ לְחֻמְרָא וְיָמוּתוּ פֶּן לָן אֵלֶּא וְדֵאֵי דִּס"ל דְּרַבְּנָן
לִית לְהוּ הֵן דִּינָא דְּמְדֵאֲוִרִיָּתָּא בְּטִיל בְּרוּב וְהִינּוּ טַעֲמָא מִשׁוּם דְּלִית לְהוּ קָרָא לְתַעֲרוּבַת
וְכִינוּ דְּרַב ס"ל כִּר"א לְכָּדָה פְּסִקִּינוּ פְּנוּתִיהָ וְכֹן גְּמִי פְּנוּת הַתּוֹס' שְׁהִבִּאתִי לְעִיל פִּינוּ דִּס"ל
לְרַבִּי אֵלִיעֶזֶר מְדֵאֲוִרִיָּתָּא חַד בְּתַרִּי בְּטִיל אִם פֶּן קָרָא דְּתַעֲרוּבַת מְוָכְרָח דְּאִיָּרִי חַד בְּחַד
מִשְׁמַע לְרַבְּנָן לִית לִיהָ הָאֵי דִינָא: וּבְהִיכִי נִיחָא לִי מַה שְׁפִסֵּק רַבִּי פ"ז מַה' מְעִילָה גְּבִי
פְּרוּטָה שְׁנַתְּעַרְבָה בְּכָל הַפִּיס פִּינוּ דִּינָא כָּל הַפִּיס מְעַל וְהַמְפ' פֶּן לָם תַּמְהוּ וְיִבְטִיל בְּרַנְבָּא
וּמַה שְׁתִּירְצוּ הַתּוֹס' שָׁם דְּאִין בְּפִיס אֵלֶּא חַד אִינוּ מְעַלָּה אַרְוִכָה לְרַבִּי ז"ל שִׁכ' בְּכָל הַפִּיס
פְּמוּ שְׁדַקְדַּק הַפִּר"ח ז"ל גַּם מ"ש דְּמִיָּרִי בְּנִפְרַת וִידוּעָה אִין זֵה מִשְׁפֵּט דְּבָרִיו דְּהוּ"ל
לְבָאֵר זֵה אֵלֶּא וְדֵאֵי מִשׁוּם דִּס"ל בְּקַדְשִׁים לֹא ס"ל בְּטִיל בְּרַנְבָּה וְהִיכִי סְבַרְת רַבְּנָן פְּאֲמוּר
אֵלֶּא דִּלפ"ז פִּינוּ דְּאִוְקִימָנָא סְבַרְת מָרְן ז"ל דִּס"ל דְּבְּקַדְשִׁים אִינוּ בְּטִיל בְּרוּב מְאֵי מִק' שָׁם
וְנִיבְטִיל בְּרַנְבָּא וְאֶפְשֵׁר דְּוִקָּא גְּבִי חֲשִׁיבוּת וְכֹן גְּמִי סְבַרְת הַתּוֹס' שְׁתִּי מִשׁוּם דִּס"ל דְּרַבְּנָן
דְּאֶמְרוּ לֹא יִקְרָבוּ הוּא מְדֵאֲוִרִיָּתָּא פְּרַבְּנָן דְּבְּרִיָּתָּא וְכִינוּ שְׁפִן פְּסִקוּ הַרְמַב"ם וְהַתּוֹס'
דְּמְעִילָה פְּהֵאֵי סִנְגִּיאָא דְּלֹא אֶמְרִי בְּטִיל בְּרוּב גְּבִי קְדָשִׁים פִּינוּ דְּחֲשׁוּבִים הֵם וְכִמוּ כֹן פְּנוּת
הַש"ס שֶׁהִק' בְּרִישׁ כָּל הַזְּבָחִים וְנִיבְטִיל בְּרַנְבָּא וּמְתַרְץ לִיהָ מִשׁוּם דְּחֲשִׁיבִי וּאִפ"ל עוֹד
דְּלֹא נְאֻמַּר זֵה אֵלֶּא בְּקַדְשִׁים הַגּוֹף אֲכַל קַדְוִשַׁת דְּמִים לֹא וְאֶהָא פְּתַב פִּינוּ דְּחֲשִׁיב לֹא שְׁנָא
וְלְהַטְעִים הַדְּבָר פִּינוּ דְּהַתּוֹרָה לֹא רְצָתָה לְהַתִּיר הַתַּעֲרוּב' לֹוּמַר דְּאִוְסְרַת אֶפִּילוּ בְּכָל שְׁהוּ
פִּינוּ דְּהוּא דְּבָר חֲשׁוּב וְכָבֵד כְּתַבְתִּי בַּה' מְעִיל' דְּמַהֲש"ס מִשְׁמַע דְּמַטְבַּע חֲשִׁיב וְלֹא בְּטִיל
ע"ש בִּס"ד וְאִין לְחַלֵּק בֵּין בַּע"ע לְשֹׁאֵר אִיסוּרִין דְּהָא רַבְּנָן דְּבְּרִיָּתָּא בְּחַדָּא מְחַתְּנָהוּ
כִּמ"ש הַתּוֹס' ז"ל אֵף עֲדִינּוּ קָשָׁה לְסְבַרְת הַתּוֹס' ז"ל דְּאִין אִיסוּרִין אֵלֶּא מְדַרְבְּנָן מַה יַּעֲנוּ
לְהֵן מְשַׁנָּה דְּקַתְנִי גְּבִי פְּרוּטָה דְּמְעַל פִּינוּ דְּבַטְלִי מְדֵאֲוִרִיָּתָּא וְאִין לֹוּמַר דְּהֵאֵי מְעַל מְדַרְבְּנָן
כִּמ"ש בְּרִישׁ מְעִילָה דְּהָא ר"ע ס"ל דְּמְעַל אֵף מְסַפֵּק גַּם מַה שְׁפַתְב הָרַב פ"ח ז"ל דְּיָדוּעַ
וְנִיפְרַת אִיפָּא דְּשָׂרִי בִּיהָ נְרָזָא פִּינוּ דְּבַשְׁעַת הוֹצָאָה אִינָה נִיפְרַת פְּלָל אִמְאֵי מְעַל גַּם קַתְנִי

פרוטה בכיס זה הקדש ולא ראה הפרוט' כלל וצ"ל דס"ל כתירוצא קמא דאין בכיס אלא אחד.

ומעתה נתבארו דברי מרן ז"ל וכוננתו היא דעיקר הקושניא של רבא על ר"ן לא קשניא משום דבקדשים לא בטלי ברוב פאמור והוי אסור מדאורייתא אבל גבי ע"ז דמדאורייתא בטל ברוב דהוי איסור' מדרבנן לכה תלינן לקולא ורבה דמק' ליה הכי משום דס"ל פסגני' דיומא דהכי ס"ל כמ"ש התוס' ז"ל ולכה מקשה ליה לרב והשיב דלפי שיטתו דס"ל דמדאורייתא בטל וה"ה דהו"מ לחלק בין דרבנן לדאורייתא אלא דבעי למימר פנין דרבנן הוא רבנן מודו לר"א פנין דהוא מדרבנן וכינן דקי"ל בפסגניא דנבחים דהוא מדאורייתא לכה פסקינן פתרונייהו פנ"ל ודוק והא דהוצרה מרן להא דבלא"ה משום דהוקש' לו פנין דאיכ' חילוק בין דאורייתא לדרבנן אמאי לא עבדי צריכותא בהכי א"נ בא לתרץ הך דטבעת של ע"ז דפסק הרמב"ם בהלכו' ע"ז דאזלינן לקולא אף דאיסורו דאורייתא ועיין להרב מחנה אפרים בליקוטיי להלכות תרומות יע"ש.

הלכות מעשר פרק א' הלכה ה' אין משלמין לבעליהן וכו' אין לה בהן עד שירימו אותן משמע מפאן אחר שהורמו אם אכל מהם חייבים לשלם אפילו עדיין הם ברשותו ולא זכה בהן פהו.

וקשה דהש"ס מקשה מפאן לר"ח והוצרה לומר דאתו לידו בטבליייהו וס"ל כמי שהורמו דמניא וכינן דרבינו ז"ל פסק כר"ח בהלכות ביכורים פ"ט איך פסק פאן בסתם דחייבים לשלם הו"ל לומר דאתו ליד פהו בטבליייהו פאוקמתא דגמרא: ובאמת מדברי רבי' בהלכות ביכורים מבואר דלא איירי ר"ח אלא במתנות שהם זרוע וכו' שהם חולין אבל תרומה שהיא קודש יוצאה בדעינין פנין שחייב עליה מיתה או חומש ובכל מקום אמרינן מפני גזל השבט וכן משמע נמי מהא דאמרי' בפרק ו' דתרומו' ופסקו רבינו בפ"י מהלכות תרומו' דין י"ו בת ישר' שאכל' תרומה ואח"כ נשאת לכהן אם תרומה שלא זכה הפהו אכלה משלמת קרו וחומש לעצמה ואי אמרת תרומה בכלל מתנות פהונה למה משלמ' כלל פנין שאין לו תובעין ועוד דלמל"ל שנשאת לכהן אפי' נשאת לישראל נמי ולשיט' הגמרא דס"ל דר"ח איירי אף בתרומות ומעשרות וקרא דמשלם מיירי בזכה בה פהו צריף לדחוק ולומר דמתני' דקתני נשאת לכהן אגב סיפא דאתא לאשמועינן דחומש לעצמה ומעת' תחזור הקושני' פנין דר"ח איירי אף בתרומו' והוצרה לגמ' לאוקמה דאתו לידה בטבליייהו איך שמתק מנייה רבינו וצריף לדחוק ולומר דרבינו ז"ל סמך על הלכות ביכורים שהביאו שם שפן כתב מפני שאין לו תובע ידוע ור"ל שהפקיד אצלו הטבל פמות שהוא נחזר ולקחו ממנו הוי הפהו תובע ידוע פנין שזכה בהן כפר משום דכשהורמו דעינין אמנם עדיין לפי מגמגם בזה אמאי לא זכר שר מתנות ומעשרות כלל פי אם זרוע ולחיים וכו'.

וראיתי ברייתא בת"כ פרשת אמור וכו' פסקא ו' וז"ל יכול תהא הפרשתו מקדשתו לחייב עליו קרו וחומש ת"ל ונתן לפהו את הקדש דברי ר"ע ר"ש אומר אף הפרשתו מיחייב עליו קרו וחומש ופי' הר"ב ק"א ז"ל דפלוגתיהו על הפרשת תרומה דר"מ ס"ל דאינו חייב עליו קרו וחומש עד שיתנו לפהו ור"ש ס"ל מפנין שהפרישה חייב עליה אף דלא הגיעה לכהן ולכאורה הוא תמוה דהוי ר"ח פתנאי ועוד דהוי הך ברייתא דמקשי

מינה לר"ח הוא אַתְּיָא כר"ש דס"ל מְשַׁעַת הַפְּרָשָׁה חיים ליה ומאי מקשה פּינן דס"ל כר"ע דס"ל עד שְׁהִגִּיעַ לַפְּהוּ וְהִתִּימָא עַל הָרַב ו"ל שְׁהִבִּיא הַךּ מִמְרָא דר"ח וּשְׁתִּיק עָלֶיהָ וּפ"ל דְקוֹשְׁיָתָּהּ הַש"ס מְהֻלְכָה דְקו"ל פְּסָתָם בְּרִייתָא דְהִיא אַתְּיָא כר"א בר"ש דְדַרְרִישׁ מְרָא אַחֲרֵינָא דְמִשְׁעַת הַרְמָה חֲזִיב וְאִיךּ ר"ח ס"ל הַפָּךְ הַדִּין.

אך רבינו ז"ל מפר' דלא קאי ר"ח אלא אשאר מתנו' דלא טבילי ולא קאי אפרומה מדלא הביאו בגמ' הך פלוגתא דתנאי כלל והש"ס דמקשה מהך ברייתא דפרומה פנונתו לרמוזי אפרומה וכן היא הגירסא הובא' בספר קרבן אהרן ז"ל ואמאי ליהוי פמתנות פהונה וכו' והמתרץ פפי שיטתו השיבו דאתו בטבלייהו אבל באמת לא דמו כלל דכיון דחייב עליהו קרו וחומש נדאי יוצאה בדינינו דאלא"ה למה משלם פינו דאין לו תובעין והכי אמרינו במתני' פ"ז דפרומות הנה אוכל בפרומה ונודע שהוא בן גרושה חייב קרו וחומש דברי ר"א ואף ר"י לא פטר פי אם טעה בדב' מצנה הא לא"ה חייב ולמי משלם פינו דאין לו תובעין פטור כדאמר ר"ח אמנם לפי מ"ש נחא דר"ח לא קאי אלא אשאר מתנות.

ובהכי נחא לי המ"ל ז"ל פ"י מהלכות פרומו' דין א' מה שהק' על הרב ק"א ז"ל וכתב זה הפי' לא שמענו מעולם ואיך לא זכר שר שהוא תלמוד ערוך מימרת ר"ח אלא נדאי משום דפי' רבי' הנז' לא קאי אפרומה אלא אשאר מתנות והש"ס דהק' מהך ברייתא דפרומה הוא משום דדמי ליה כפאמור ותלמודא השיב לו לפי שיטתו אלא דבאמ' הו"ל לבאר כל זה וצ"ע.

ובאמת בעיקר הפי' של הרב ק"א אני תמיה דקרא קאי בפי' על התשלומין דאחר דכתיב ואיש פי יאכל קדש נאמר ונתן לפהו את הקדש תשלום למה שאכל וכן כתבו התוס' בפרק כ"ש דף ל"ב ע"ב בד"ה ואין נתינה יע"ש.

ומעתה מה שתפס הר' טעם המלך ז"ל על השע"ה בהלכות ביאת מקדש מר"א דאמר מחוייב קרו וחומש לא קשיא כלל ולא דמיית למ"ש התוס' ז"ל דכתובות ד"ל דלא מחייב אלא משום פפרה דהתם שאני דמדינא פטור דקים ליה בדרבה מיניה אבל הכא דמדינא חייב שהרי אכל פרומה בשוגג דאף ר"י לא פטר אלא משום דטעה בדבר מצנה כמבואר בפסחים דף ע"ב אין ה"נ דיוצאה בדינינו ור"ח לא קאי אפרומה כפאמור ותדע שהרי כתבו התוס' דאפי' עצמו לא מחיי' אלא חומש וסקרו לעצמו פינו דהוא עיקר הפפרה ואיך ר"א מחייב קרו וחומש דהא לא גזל אותה שהרי באה לידו בהיתר אלא נדאי פינו דמדינא חייב דאכל פרומה בשוגג עבדינו ליה כדינו.

אלא דבאמת בעיקר דבריהם אני תמיה פינו דכבר כתבו דפרומה לא אמרינו קים ליה אמאי לא מחייב קרו וחומש דמתניתין היא שהבאתי לעיל אם לא זכה בהו פהו משלמת קרו וחומש לעצמה פינו דנשאת לכהו הא לאו הכי מחוייבת לפהו קרו וחומש ועוד דברית' בת"כ שהבאתי פליגי אם חייב בקרו וחומש או פטורה לגמרי גם לר"ח דס"ל משום דאין לו תובעין פטור משמע אף מחומש דא"כ מאי מקשה הש"ס מהך ברייתא דקתני אחר הרמה חייב דילמא החומש שהוא עיקר פפרה אלא נדאי פינו דאין לו תובעין פטור לגמרי דלמי משלם גם מ"ש בס"ד הא דקי"ל אינו מוחל וצריך להפריש פשטה דמתני' דפרומות לא משמע הכי דקתני התשלומין פרומה ולכך אינו יכול למחול וצ"ע.

פָּרַק ב' הַלְכָה י"ח עֲנֵי שְׁנֻטל פָּאָה וְזָרַק וְכו' או שְׁנַפֵּל וְכו' קוֹנְסִין אוֹתוֹ וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ וְכו' וְאֶפְלוּ מֵה שְׁנֻטל וְכו' הִנֵּה הַתִּי"ט ו"ל הַבֵּין דְּהָא דְקָאָמַר בְּרִישָׁא נָטַל קָאֵי אַפְלוּהוּ דְהֵינּוּ נָטַל וְנָפַל וּפְיָרֵשׁ וְהַכְרִיחוּ לְזָה מְדַקְאָמַר קוֹנְסִין אוֹתוֹ וּמַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ אַף מֵה שְׁנֻטל דַּל"כ מֵה שְׁיִיף קָנֵס פִּינּוֹ דְלֵא קָנָה מֵאֵי אַתָּא לְאַשְׁמוּעֵינּוּ וְלַעֲד"ן דְקִשְׁיַתְיָה לְרַבִּינוּ דְלֵא קִתְנֵי לֹא זָכָה וְכָל הַמְחֻזְיָק זָכָה דְוּמְיָא דְמֵאֵי דְתַנִּי בְּמַצִּיעָא אֵלָא וְדֵאֵי דְבָא לְוֹמַר דְּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ שְׁאִין מְנִיחִין לוֹ לִיטּוֹל וְאִזּוּ וְדֵאֵי לֹא הָוֵי אֵלָא מִפְּתָ קָנֵס וְעֵינִין לַהֲפַר"ח ו"ל בְּסַפֵּר מִיָּמֵי חַיִּים ע"ש.

פָּרַק ג' הַלְכָה ו' מְוֹתֵר לְהַעֲרִים עַל הַתְּבוּאָה לְהַכְנִיסָה בְּמוֹזֵץ שְׁלֵה וְכו' עֵינִין מֵה שְׁהַקְשָׁה מְר"ן ו"ל וְלַע"ד לַק"מ דְלִקְוָה סִיִּים וְכַתְּבַב וְזוֹרָה מְעַט לְוֹמַר כְּדֵי שְׁיִהְיֶה אַכִּילַת עֲרָאֵי אַכָּל גְּבֵי אָדָם אִפִּי אַכִּילַת עֲרָאֵי גְזָרוּ: שָׁם וְזוֹרָה מְעַט מְעַט וְכו' נ"ל דְנִתְפָּוּן לְתַרְזֵן קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' שֶׁהָק' בַּפ' הַפּוֹעֲלִים אֵהָא דְקָאָמַר הָתָם מְשִׁיפְקִסוּ דְמִשְׁמַע דְאַף בְּבֵית חֲזִיב וְהִיכֵי קָאָמַר ר"א מְעָרִים וְכו' וּבְאַמַּת בְּלֵא"ה ל"ק דְּהָא דְאַמְרֵי מְעָרִים וְכו' הוּא קָאֵי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה וְכַדְפִּי רַש"י בַּפ"ק דְּפִסְחִים וְאַכִּילַת בְּהֵמָה לֹא גְזָרוּ שְׁהֵיא אַכִּיל' עֲרָאֵי אַכָּל הַתּוֹס' אֲזַלִּי לְשִׁיטְתֵיָהוּ שְׁפַתְבוּ שָׁם דָּף פ"ח ע"א בַּד"ה מֵאֵי לֹא דַע"י הַעֲרָמָה מִתִּיר אִפִּי לְאָדָם וְהֵיא שִׁיטַת ה"ר אֶפְרַיִם שְׁהֵבִיאוּ הַתּוֹס' בְּמִנְחוֹת דָּף ס"ו וְלֹא פְהַתּוֹס' שָׁם וְדְפִסְחִים אַף הֶרְמַב"ם ו"ל סְבִירָא לֵיה פְרַש"י דְאִינוּ מְוֹתֵר לְאָדָם וְכו' וְס"ל דְאַפִּי לְאַכִּילַת בְּהֵמָה יֵשׁ לָה קִבַּע וְכַמ"ש רַבִּי לְקַמּוֹ וּלְקַוָּה הַנּוֹצֵרָה לְתַרְזֵן דְּמִיָּרֵי בְּזוֹרָה מְעַט מְעַט וְהוּי אַכִּילַת עֲרָאֵי וּמִתְרַצָּה בְּהֵכֵי קוֹ מְרָן ו"ל וְלֹא דְמֵי לְהַף דְּדִילוּעֵין מְשִׁיטְחִיל לְשַׁפְשֵׁף נִקְבָּעוּ דְהָא אִינוּ מִתְחִיל לְגַמּוֹר אֵלָא מְעַט מְעַט אַבָּל ק' דַּל"מ ל' לְהַף טַעְמָא דְאִינוּ מִתְחִיל לְגַמּוֹר אִפִּי מִתְחִיל לְגַמּוֹר מְוֹתֵר לְבְהֵמָתוֹ אַכִּילַת עֲרָאֵי כַּמ"ש רַבִּי לְקַמּוֹ וְנ"ל דְאַיְצְטְרִיף לְהַתִּיר הַף דְזָרָה מְעַט מְעַט אַף לְאַכִּילַת אָדָם מְשׁוּם דְאִינוּ נִקְבָּע לְמַעֲשֵׁר פִּינּוֹ דְאִינוּ מִתְחִיל לְגַמּוֹר אַבָּל לְהַתִּיר לְכַתְחִילָה לְאָדָם לֹא הַתִּירוּ דְגְזָרוּ דְאַתִּי לְאַכְנֹל קִבַּע וְזָהוּ מ"ש הֶרְמַב"ם תִּיבַת לְעוֹלָם דְאַפִּי אוֹכַל הוּא מִמֶּנּוּ פְטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת: אַבָּל הָא קִשְׁיָא לִי לְשִׁיטָה זֹאת מֵאֵי מְתַרְזֵן בְּגַמ' בַּפ"ק דְּפִסְחִים בְּתֵי הַב' דְאַפְשֵׁר דַּעֲבִיד לְהוּ דַע"כ לֹא קָאָמַר ר"א אֵלָא דְוִקָא לְזוֹרָה מְעַט וְאוֹכְלוּ אַבָּל הֵכָא דְמַצָּא אוֹתוֹ מְמוֹרְחִים אַף ר"א מוֹזָה דְחֲזִיב לְעֵשֶׂר וְאַפִּי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה וְכַמּוֹ שֶׁהָק' הַתּוֹס' וְנ"ל דְהַתּוֹס' לְשִׁיטְתָם אֲזַלִּי דַס"ל דְהִנָּאָה שְׁל פִּילּוּי הוּא מְדַאוּרִיָּתָא וּלְקַוָּה לֹא מְהֵנִי הַד דְחֻזְקַת חֲבֵר לְהַתִּיר אִיסוּר דְאוּרִיָּתָא אַף לְרַבִּי דַס"ל דְהוּא מְדַרְבָּנּוּ סְמִכִּינוּ אַחֲזַקַת חֲבֵר לְהַתִּיר לְבְהֵמָה דְאִינוּ אֵלָא דְרַבָּנּוּ וְכַמ"ש רַש"י לְעַנְיָן אַכִּילַת אָדָם דְרַבָּנּוּ וְק"ל: הַלְכָה כ"ד הַמוֹצָא זִתִּים וְכו' עֵינִין מ"ש מְרָן ו"ל דְמֵאֵי דְקִתְנֵי וּפְטוֹרוֹת מִן הַמַּעֲשֵׁר הוּא פְּלַפִּי מֵה שְׁשֻׁנָה בְּחִיּוֹב הַזִּתִּים וְכו' לַע"ד הוּא תְּמוּהָ דְהָא פְּסַק לְעִיל דִּין כ"א גְּבֵי הַ הַמוֹצָא קְצִיעוֹת דְּפְטוֹרוֹת מְמַעֲשֵׁר וְאַמֵּאֵי לֹא פְּסַק דְּמַחֲזִיבֵי סְפַק כְּמוֹ הַף דְּהֵכָא פִּינּוֹ דְמֵאֵי דְקִתְנֵי בְּמִתְנֵי דְקָאֵי אַפְלוּהוּ הוּא דְמִיָּרֵי דְפְטוֹרוֹ מְנַדְאֵי אַבָּל מְחֻזְיָב סְפַק גַּם בַּה' גְּזָלָה וְאַבְדָּה פְט"ו כְּשֶׁהֵבִיא רַבּוֹנוּ שָׁם דִּין זֶה כְּתַב דְּפְטוֹרוֹת הֵן מִן הַמַּעֲשֵׁר הַפָּה מֵה שְׁפִסַּק כָּאֵן גַּם הָא דַכ' שָׁם וּפְטוֹרוֹת הַמַּעֲשֵׁר אִינוּ עֵנִין לְשָׁם דְשָׁם מִיָּרֵי לְעַנְיָן גְּזָל גַּם מֵאֵי דְכַתְּבַב הֶרְאַב"ד ו"ל מְשׁוּם דְשָׁמָא הַפְקִירָם וְכו' הוּא תְּמוּהָ דְהָא קִתְנֵי בְּהֵדְאֵי אִין בְּהֵם מְשׁוּם גְּזָל וְהֵינּוּ דְאַמְרֵי וְדֵאֵי הַפְקִירָם וְאִינוּ בָּא לְכַלֵּל סְפַק וְכִינוּן שְׁכַן הִ"ל לְהַק' עַל רַבִּי דְלֵא מְחִיב אִפִּי מְסַפֵּק פִּינּוֹ דְבּוֹדְאֵי הַפְקִירָם.

אָשֶׁר ע"כ נ"ל דרבי' ס"ל דמאי דקתני במתני' ופטורות מן המעשר הוא קאי למאי דקתני
מלא תחת תאנה הנוטה לדרף דכיון דהפקר הוא א"כ פטור מן המעשר אף אמנם אם
מצא תאנה תחת אילו בגינה שאינו מפקירו שיהי' אין פאן עוברי דרכים וכמ"ש בש"מ
למס' מציעא דכ"א א"כ עדיין ספק שפא נפלו מן המעושרין או נפלו מן התאנה וכו'
ומעתה פוננת הראב"ד ז"ל בזה דס"ל דאף בגינה נמי אפשר דמפקירא מפני גריעותא
דנמאסת והא דלא קתני במתני' אלא מצא בדרף דהתם אין בהם גזל בנדאי דכיון שיש
שם עוברי דרכים אמרי' אייאוש מייאש אבל הנוטה לצד הגינה פיון דליכא עוברי דרכים
אמרי' לא מייאש א"ד מייאש מפני גריעותא ולכך הני ספק ולא איירי ביה מתני' אבל
דעת רבי' ז"ל דנדאי לא מפקר ולכך נקט הספק משום דנפלו מן המעושרין ומעתה
איצטריף לפסוק דהדפטורין מן המעשר בה' גזלה דשם הוא דהביא הך דינא דמתני'
דמייירי במצא בדרף: פקק ה' הלכה כ"ב הנה אוכל באשכול וכו' עיין מ"ש מרן ז"ל
והקושיא מבוארת דא"כ מאי משני הגמ' וכן הק' הרב מ"ל ז"ל ותי' דכונת רבי' דיעשר
בשבת ומה שהק' על זה הרב שע"ה ז"ל לק"מ דהכא שאני פיון דלא אפשר בלאו הכי
דבא לו ע"י אונס הני כמו טבילי האינדנא דמותר להפריש גם מלשון רבי' ז"ל הכי דייק
דכתב ואם הניחם והול"ל ומניחו וכו' ומה שתי' הרב ז"ל אינו נוח לי מלבד דלשון הגמ'
אינו מתנישב פלל דהעיקר חסר מן הס' דהו"ל לומ' דמבעי"ל להך תנא דס"ל חצר אינה
קובעת אלא אחר שנגמרה ועוד מאי פשיטא ליה מר"א ורפנן פיון דלא מבעי"ל אלא
לתנא דאמר בהדינא חצר אינה קובעת אלא בנגמרה ועוד דבאמת מה לו לתלות בחצר
פיון דפלוגמא דתנאי היא בשבת: ושמעתי מתרצים משם הרב מרפכת המשנה ז"ל
דקושיות הש"ס דס"ד לגמרא דיגמור דקאמר ר"י הוא בשבת ומינה לר"א דאמר לא
יגמור בשבת אבל למוצאי שבת יגמור ולכך מקשה ר"א אדידיה דס"ל דשבת קובעת
כדאמר גבי תרומה.

גם זה נ"ל דאינו שונה לי דא"כ למ"ל לגמ' לישתוק מינה עד דאמר ת"ש מרפנן פיון
דקאי ארב שימי ועוד מהיכא פסיקא ליה למק' מאי דאמר ר"א לא יגמור דוקא בשבת
להק' פי היכי דאמר יגמור בין בשבת בין אחר השבת לא יגמור דר"א הכי נמי דאין
חילוק כמו חלוקת חצר: אָשֶׁר ע"כ נ"ל בהקדים להק' על רבי' ז"ל פיון דאינדחו בגמרא
הך פשיטותא מרפנן משום דדבורא דידיה דאמר מפאן אני אוכל הני קביעות אפי' בחול
אמאי לא הביאו להלכה בפ"ד דפסק שבת אינה קובעת אלא בנגמרה הו"ל לחדש ולומר
דאם אמר מפאן אני אוכל הני קביעות פיון דע"כ לר"י דס"ל אינה קובעת אלא בנגמרה
מוקי מתני' משום דיבורא דידיה הני קביעות גם מ"ש מרן ז"ל דהגירסא הפוכה דלכאורה
אינה מוכנת דמנ"ל לומר דר"י דקאמר לא יגמור לא קאי אלא בשבת ולא לחוץ לשבת
דברישא קאמר קאי אף לחוץ לחצר ונ"ל דהכרח ר"ן הוא לפרש הכי משום דבבבא הני
קביעות מדאורייתא ולכך אמר דר"א דאמר יגמור הוא חוץ לחצר פדי שלא נטעה גבי
שבה דאמר יגמור הוא קאי על מוצאי שבת דומיא דרישא לכך אמר אף על השבת וה"ט
פאמור פיון דאינו אלא מדרפנן ונ"מ לר"י דאמר לא יגמור הוא על שבת פל זה כ' מרן
ז"ל שלא ראה פיה"מ לרבי' ז"ל דגריס גבי שבת ר"י אומר יגמור ולפ"ז צריף לומר
דגריס ר"ן אומר לא אמר ר"א יגמור גבי חצר אלא חוץ לחצר ולא אמר ר"י יגמור גבי

שבת אלא חוץ לשבת וגריס בגמ' ת"ש למפשט מר"י דס"ל יגמור ופי' ר"ן יגמור חוץ וכן ראיתי לה' בני שמואל שכ"כ ע"ש.

ומעתה לא צריכין לידיחוק ולומר דר"א ורפנן משום דדבורא דידיה הוי קביעות פיון דלמסקנא הוי קביעות בשבת לכה אמרו בקביעות שיאכל בשבת גופיה וק"ל: פ'ק ט' הלכה ל"ח פיצד וכו' ולמחר מפריש ואוכל ואף בדמאי אוכל בלא הפרשה פ'ר פתב רבי בפ"ה המש' דכיון דסייב מדאורייתא ואין ברירה צריף להפריש ע"ש וראיתי לה' מ"ק בשורש ברירה דף ע' שכתב על דברי רבי' והא בדאורייתא אין ברירה ע"ש דלא הבנתיו והוא פלא: אף ק"ל דתרומת פירות הוא דרפנן וכיון שפן למ"ל דמפריש פיון דמדברבנן יש ברירה וי"ל כמ"ש התוס' בעירובין דל"ז ע"ב פיון דעיקר תרומה ומעשר הוא דאורייתא אין ברירה אף הדבר הקשה הוא איה פתב בסמוך וטבל שיש עליו תנאי זה מותר לטלטלו ונותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר והא בעי הפרשה כמ"ש פ'א ונ"ל דרבי' מפרש דהתם מיירי בקבע לו מקום לתרומה ומעשר שבו ולכה אסור להפריש פיון דבלא"ה מתקן הוא דהא קבע לו מקום והוי טרחא שלא לצורה והינו דקאמר ר"י בירוש' פיצד הוא עושה ר"ל לאוכלו בשלמא בטלטול מות שפיון שיחז לו מקום מותר בטלטול תרומה דחזייה לכהן אבל באכילה ס"ד דאסור פיון דתרום' מעורבתבו ואהא משגי נותן עיניו במקצתו ר"ל דיפיר מקום קביעותו ואוכל את השאר אבל הך דהוא בב"ה לא אפשר לו בקביעות מקום ולכה צריף הפרשה ולעד"ן דהדבר מוכרח מעצמו דמיירי בקביעות מקום דאי כפשוטו משום דהוי בתנאי לכה מותר לעשר על ידי שנותן עיניו בצד זה אם כן הו"ל להפריש ממש דהכי אתמר בירושלמי דר"י הו"ל תנאי בטבל ושאל לר"ח ואמר ליה למען תלמד וכו' ומותר לתקנו ואפילו בשבת וכ"כ הר"ש בפ"ד דרמאי ע"ש אלא נדאי דוקא התם דלא קבע לו מקום ולכה צריף להפריש משום דאין ברירה אבל הך דקבע לו מקום אסור להפריש דטרחה שלא לצורה כמ"ש התוס' פ'ק האשה רבה בהך מעשה דר"י ע"ש.

גם את זאת הוק' לו איה תני בבבביתא תרומה טהורה ואחז תרומה טמאה מטלטלין אותן והא תנו תרומה טהורה מטלטלין אותה אבל לא טמאת ומפרש בגמ' בריש מפינן משום דחזייה לכהן אבל לא טמאה ולכה מפ' דאיירי בטבל שיש עליו תנאי ומעתה יצא לנו הדין בעלמא דטבל שיש עליו תנאי מותר לטלטלו אבל אינו יכול להפרישו דהא תרומה טמאה אינו יכול להפרישה פיון דלא חזייה ולכה קאמר פיצד הוא עושה לתקנו נותן עיניו במקצתו ר"ל דמפיר מקום קביעותו וכאמור ודו"ק: פ'ק י' הלכה י"א מותר להאכיל את העניינים וכו' אם רצו לתקן מתקן פתב רבי' בפיה"מ שלא הותר הדמאי אלא כשאוכלין אצל בעל הבית אבל הפירות שפאים לידן חייבין לעשרון דמאי ודייקא נמי דקתני מאכילין ולא אוכלין ע"ש והק' התוי"ט ז"ל מהך ירוש' שהביא הרע"ב ברישא והוצרך לעבדו יעשרון ר"ל דמשמע דאינם חייבים ומפ' זה פתב דבחבורו חזר בו ואני תמיה דמאי לא הוק' לו ממתני' גופה דקתני אם רצו לתקן מתקן ונ"ל דרבי' הוק' לו במתני' גופה דקתני אם רצו לתקן וכו' דנראה שפת יתר דמהיכא תימי לאסור עד שהוצרך להם להתיר אלא נדאי דהתנא הוק' לו בדברי ב"ה דאמרו מאכילין העניינים דמאי דמשמע דמדינא פטורים ואנן קי"ל פ'ל דפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט לכה אמר התנא דאינו פן דבאמת משום דהקילו על ב"ה אבל הם עצמם חייבים הך ס"ר

דפטרורים: גם ראיתי לה' תוספות חדשים שהק' מהך דפ' כ"ש דאמרו שם משו' דאי בעי מפקר להו לנכסי וחזי ליה ולדעת רבי' הא לא חזי ליה ומזה דחה סברת רבי' ודקדוקו של רבי' י"ל דנקטו לשון ב"ש אין מאכילין לאשמעי' רבותא דאפי' של בע"ה אסורין וכ"ש שלקחם והכי פונת הש"ס שהביא ברייתא דב"ש אמרי אין מתפילין דמאי עכ"ל ונ"ל דלק"מ דוקא ה'תם גבי מצה פיון דאינואלא פזית הקילו בו אבל ק' מהך דשבת דקתני מטלטלין הדמאי בשבת נאפי' שק של דמאי משום מגו דחזי ליה לכה נראה דנדאי מאי דקאמר רבי' דחייבים לאו דוקא אלא הפך הס"ד דס"ד דפטרורים ואה"נ דהבחירה בינדם ולכה פיון דצורכו לעשות מצוה או לטלטל דבר הראוי לו בנדאי ניחא ליה לאכול דמאי ולכה אמרי' מגו וכ"ש לצד של התוס' דסברי בפי' כ"ש דאיירי בדיעבד לק"מ פיון דהוא דיעבד לא ה'תמירו בו כ"כ לחזר אחר מצה הראוייה לו לכתחילה: גם מ"ש דב"ש לרבותא אתא הוא תמוה דא"כ דהוי הנה משניות דפסחים ועירובין וברכות ושבת דלא כב"ש ועוד בנדרים דפ"ד דר"א ס"ל במעשר עני דאי בעי מפקר וחזי ליה נאיך פליג על ב"ש דסברי לא חזי ליה ובכל מקום רמי ליה הש"ש ר"א אב"ש כמו שכתבו התוס' בביצה דף ל"ד בד"ה ואומר משם הירוש' ע"ש: אשר ע"כ נ"ל דאדרבה נהפוך הוא דרב הונא בא לומר דאף ב"ש אתי כמתני' דע"כ לא פליגי אלא במאכילין דלא ליספו ליה בינדים אבל לדידיה נדאי מותר דאם רצו לתקן מתקן ואתי הך מתני' ככ"ע והרב שושנים לדוד ז"ל כתב אם רצו מתקן הם ת"ח והנה חייבים וליתא דא"כ ת"ח אסור בדמאי וק"ל: פרק ט' הלכה ט"ו מעשרין דמאי בין השמשות משנה בפי' ב"מ ס' חשכה מעשרין את הדמאי ופשוט דבשבת אין מעשרין עיין בירוש' בפי' אין צדין הלכה ד' שאמרו דמאי מדבריהם מפרישין אותו בי"ט בתמיהא: הלכות מעשר שני פרק ג' הלכה א' שנאמר לא ביערתי ממנו בטמא לכאורה קשה דבגמ' אמרו היכן מונהר על אכילה ומשני דאמר קרא לא תוכל לאכול בשעריך וכו' הרי דלא ידעי' ליה מקרא דלא ביערתי דאינו אלא וידוי דברים וכן הק' התוי"ט ז"ל על הרע"ב ז"ל ע"ש ונ"ל דרבי' סמך אסוגיאי דפסחים ד' כ"ד דהביא לאו מקרא דלא ביערתי וס"ל פיון דילפי' לאו מקרא דלא תאכל א"כ ידעי' שפיר.

מלא ביערתי דהוי לאו גמור וה"נ פונת רש"י שם. ומעתה ס"ל לרבי' ז"ל פיון דאית לן גילוי דלא ביערתי דהוי לאו גמור מיניה ילפי' דאף קרא דלא אכלתי באוני הוי לאו גמור ולכה כתב אם אכלו באנינות לוקה אף קשה גבי קרא דלא נתתי ממנו למת הוי גמי בה מלקות פיון דגלי קרא באחד ה"ה אחרוני' כמ"ש רבי' גבי אנינות א"כ אמאי רבי' גבי לא נתתי למת לא כתב שהוא לוקה ואפשר דס"ל פיון לא אהנו מעשיו דיאכל במעשר פנגדו כמ"ש לקמן דין י' לכה לא לקי ודוקא בהנה דהעבירה אין בה תיקון ודמייא למ"ש בפי' מה' בכורות דין ה' פיון דלא אהנו מעשיו אינו לוקה ודוק: הלכה י' פלומר לא הוצאתי אותו בדבר שאינו מקיים את הגוף הנה הרמב"ן ז"ל תמה על רבי' עד שאמר אלו דברי הבאי ע"ש ולע"ד נראה ליישב דעת רבי' משום דהוק' לו מאי דהק' בגמ' בפי' הערל דף מ"ד נאימא ליקח לו ארון ומכריכין למת ומאי מקשה דא"כ למת פיון דאסור אף לחיי דהא ברייתא בסיפרי הכי מיתניא דר"א ס"ל למת לא ליקח לו ארון ומכריכין והשיב לו ר"ע דא"כ למ"ל למת פיון דאף לחי אסור ואין לומר דקרא אף למת אסור אף שהוא מצוה דאין סברא לדרוש בקרא בלשון אף ולכה כתב רבי' דר"א ידרוש בקרא למת

דהיינו שאינו מתקיים בגוף לחי אסור וְהָא דַּנְקֻט אַרוֹן וְתַכְרֵכִין לְמַת דִּינָא קְאָמַר אַף
 שְׁהוּא מַת מְצֻנָה פִּינּוֹן דְּאַף לְחַי אַסוּר וְלֹא מִקְרָא קְאָמַר אַבְל מְרֵן ז"ל פּוּל מְשׁוּם דְּלֹא
 תְּדְרוּשׁ דְּנֻקָא לְמַת אַסוּר הָא לְחַי שְׂרִי דְזֵה אִינוּ דַּא"כ מִנ"ל דְּלֹא תְּדְרוּשׁ הָכִי לֹאמַר דְּאַתָּא
 קְרָא לְהַתִּיר לְחַי וְעוּד דְּכִבְרַ דְּרִשְׁיִנּוּ בְּכֻלָּל וּפְרַט וּכְלָל דְּלֹא הִוְתֵּר לֹו לְקַנּוֹת בְּמַעֲשֵׁר כִּי
 אִם דְּבַר אַכִּילָה וְהָא דְּדְרִשְׁי' מִקְרָא דְּלְמַת שְׂאָר דְּבָרִים הוּא לְאִסוּר לְאוּ דְּמַפְלָל וּפְרַט
 לֹא יְדַעִי אֲלֵא אִסוּר עֲשֵׂה וּרְאִיָּה לְזֵה דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרֵי הַרְמַב"ן ז"ל דְּהָא דְּאָמַר אִפּוּ
 לְדָבַר מְצֻנָה לְאוּ אַקְרָא קְאִי דְּכַתְבַּ מְשֵׁם אַחְרִים דְּקְרָא דְּאָמַר לְמַת תּפִּי לְמַת וְלֹא הִבִּיא
 הָאִי סְבָרָא מְשֵׁם רַבִּי ז"ל וְיֵמָה שְׁהַק' הִרָא"ם ז"ל לְסְבָרָא זֹו מְהָא דְּאָמְרוּ בְּגַמ' דְּאַתָּא
 לְמַת לֹאמַר לְחַי מְוִתֵּר לְסוּף וּמֵאִי רְאִיָּה נִימָא דְּאַתָּא לְמַת אִפּוּ לְמַצְנָה וְלַעֲד"ן דְּלֻק"מ
 דְּנֻקָא גְבִי אַרוֹן וְתַכְרֵכִין דְּלֹא סְגִי בְּלֹאוּ הָכִי לְכֹף אָמְרִי אִפּוּ לְמַתְאַבְל סִיכָה דְּאִינוּ מְוִכְרַח
 לֹא הָוִי מְצֻנָה כְּלָל: אָמְנָם הָא קְשָׁה לִי דְּאָמַאי לֹא הִבִּיא רַבִּי הֵךְ דִּינָא דְר' סִימַאי דְּאַתָּא
 לְמַת לֹאמַר שְׁמֹוִתֵּר לְסוּף שְׁמֹן שְׁנַטְמָא וּמִנ"ל לְבָדוֹת סְבָרָא אַחְרַת שְׁלֹא הִוְנַכְרָה בְּשׁוּם
 מְקוּם וּל"ל דְּרַבִּי הוּק' לֹו דְּהָא קִי"ל מַעֲשֵׁר ב' פּוּדִין אִפּוּ בִירוּשׁ' וַא"כ אִיף הִוְתֵּר לִי
 לְסוּף בְּטוֹמָאָה וְעוּד דְּהָא עוֹבֵר עַל לְאוּ דְּלֹא בִיעֵרְתִּי מְמַנּוּ בְּטַמָּא וּמִפְנֵי זֵה דְּחָאוּ מְהֻלְכָה
 דְּלֹא י"ל דְּמִיָּרִי בְּאָדָם טַמָּא דְּלֹא בְּעִי פְדִיּוֹן וְגַם לֹא עֵבֵר עַל לֹא בִיעֵרְתִּי דְּדוֹקָא בְּאָחֻד
 מְהֵן טְהוֹר דְּעוֹבֵר וְעוּד קְשָׁה מ"ש הַרְמַב"ן ז"ל דְּכִבְרַ הַתְּנֻדָּה עֲלִיו לֹא בִיעֵרְתִּי מְמַנּוּ
 בְּטַמָּא וְיֵמָה שְׁתִּי הִרָא"ם פִּינּוֹן דְּמִיָּרִי בְּמַעֲשֵׁר טַמָּא אִיְצְטְרִיף לְהַתְּנֻדּוֹת פִּינּוֹן דְּעֲשָׂאוּ לְמַת
 דְּהוּי טַמָּא בְּטַמָּא לֹא נְהִירָא דַּא"כ מִנ"ל דְּאַתָּא לְמַת לְהַתִּיר סִיכָה דִּילְמָא אִיְצְט' דְּאַפּוּ
 טַמָּא בְּטַמָּא אַסוּר גַּם מ"ש מְהִרְשׁ"א שְׁם בִּיבְמוֹת פִּינּוֹן דְּמֹוִתֵּר לְחַי הָוִי בִיעוּר לְכֹף אִיְצְט'
 לֹאמַר דְּהוּי בִיעוּר לֹא הִבְנִיתִי דְּלֹא יְדַעִתִּי לְחַי מְוִתֵּר כִּי אִם אַחֻד דְּכַתְבַּ לְמַת וְלֹאמַר
 דְּאִיְצְטְרִיף לְמַת לְלַמַּד עַל חֵי דְּמֹוִתֵּר לֹא הוּ"ל לְקְרָא לְלַמַּד זֵה בְּדְרָף וְיָדוּי פִּינּוֹן דְּכִבְרַ
 הַתְּנֻדָּה עַל לֹא בִיעֵרְתִּי מְמַנּוּ בְּטַמָּא וְזֵה עֵינְקַר פְּנֻת הַרְמַב"ן ז"ל: שׁוּב זִיפְנֵי ה' וְרִאִיתִי
 לְרַבִּי ז"ל בְּפִי הַמְּשָׁנָה דְּמַס' מַע"ב שְׁהִבִּיא מִימְרָא דְּפָרְק הָעֶרְל וְלֹא הִבִּיא שְׁמֹן שְׁנַטְמָא
 אֲלֵא מִיָּרִי בְּטְהוֹר וְכֹנְנָתוֹ לְהוֹכִיחַ דְּסִיכָה הָוִי כְּשִׁתְּיָה וְכִמְיָרָא דְר"א דְּהוּבָא בִירוּשׁ'
 וְלְזֵה הַנְּצָרָף רַבִּי לֹאמַר דְּפִי לְמַת הוּא לְשְׂאָר הַנְּאוֹת שְׁאִינוּ לְקִיּוּם הַגּוֹף וְאִינוּ עֲנִין
 לְטוֹמָאָה כְּלָל פִּינּוֹן דְּכִבְרַ הַתְּנֻדָּה עַל הַטוֹמָאָה וְזֵהוּ שְׁהִבִּיא רַבִּי דְּסִיכָה כְּשִׁתְּיָה וְדו"ק:
 וְרִאִיתִי לְהַרְשֵׁב"א ז"ל בְּפ' הָעֶרְל שְׁכ' וְז"ל וְאִיכָא לְפָרוּשֵׁי וְכו' ה"ק לֹא נְתַתִּי מְמַנּוּ לְמַת
 שְׁלֹא לְקַחְתִּי אַרוֹן וְתַכְרֵכִין לְמַת וְה"ה לְחַי אַבְל סִיכָה מְוִתֵּר לְשִׁנְיָהּ פְּדָבְרֵי ר"א וְזֵה
 דְּחֻסַּק מֵאִף דַּא"כ לְמָה מְזַכִּיר לְמַת וְהִלָּא חֵי וּמַת שְׁוִין הֵן בְּדְבָר זֵה עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ וְיֵמָה
 שְׁכַתְבַּ דְּסִיכָה מְוִתֵּר לְשִׁנְיָהּ צ"ע דְּהִיכִי שְׁנִיף לֹאמַר דְּסִיכָה מְוִתֵּר אַף לְמַת וְהָא עֵבֵר
 אַקְרָא דְּלֹא בִיעֵרְתִּי מְמַנּוּ בְּטַמָּא בְּשִׁלְמָ' לְחַי מְוִתֵּר מְשׁוּם דְּנִיטְמַן לְסִיכָה כְּמוֹ לְאַכִּילָה פִּינּוֹן
 דְּהוּא טְהוֹר וְאִפְשֵׁר לְהַגִּיָּה לְמַחֻק תִּיבַת ר"א וְהָא דְּקָאמַר לְשִׁנְיָהּ קְאִי אַר"א וְר"ע וְהָא
 דְּקָאמַר הַש"ס דִּילְמָא לִיקַח לֹו אַרוֹן וְתַכְרֵכִין וְלְחַי מְוִתֵּר כְּבָר כְּתַב הַר"ש ז"ל וְז"ל מ"מ
 קִינָם הוּ"ל לְאוּקוּמֵי קְרָא לְמַשְׁרִי לְהוּ בְּמַזְוִנוֹת וְלֹא קְאִי בְּסִיכָה דְּאָמַר רַחֲמֵנָא לֹא בִיעֵרְתִּי
 מְמַנּוּ בְּטַמָּא וּמְשִׁנֵּי דְּדְרִשְׁיִנּוּ מְמַנּוּ דְּהִינּוּ סִיכָה כְּנ"ל.

פָּרְק ה' הִלְכָה י"ד הַפּוּרְט סְלַע מְמַעוֹת מ"ב וְכו' וְכַתְבַּ מְרֵן ז"ל וּמְפָרֵשׁ רַבִּינוּ שְׁתִּיָּהּ
 שְׁהִיָּה לֹו סְלַע וְרָצָה לְהַחֲלִיפוֹ בְּמַעוֹ' מ"ב נְרָאָה דְּהוּק"ל אִיף סְתָם רַבִּינוּ וְכַתְבַּ בִּין
 בִירוּשָׁלַיִם וּבִין בַּחוּץ וְכו' וְהָא שְׁתִּיָּהּ אִינָם שְׁוֹת דְּבִירוּשָׁלַיִם הִיָּה הַסְלַע מַעֲשֵׁר וְחוּץ

מירוש' הנה הסלע חולין ובא לצרפו ממעות מעשר לכה כתב דרבינו מפרש שתיהן הנה לו סלע קדוש ובא לצרפו במעות חולין ולא ידעתי איך יתכן פ"ה זה דקתני הפורט סלע ממעות מעשר ועוד דלפי דבריו הוי מקולי ב"ש ומחנמרי ב"ה וכבר הקשו התוס' והר"ש ות' משום דתניש לעיפוש דפרוטות ואם כפי מ'ן ז"ל לא יישבו פלום גם רבינו בפיה"מ פ"ה בהדיא דהסלע חולין שכתב ואף שאינו מוציא אלא בפעם אחת ר"ל דקשהו פרוטות הנה מוציא אותם אחת לאחת אבל אם יעשה פולם סלע מוציא אותם פעם אחת משמע מזה דהסלע הוא חולין ועוד ק"ל דהא תנן ב"ש אומרים לא יעשה סלעין על דינרין ואם פן איך התיר בכאן ב"ש לחלל על הפרוטות ובאמת שראיתי שהק' זה בגמ' בפר' הנהב דמ"ד ות' שאני פרוטות דחריפי.

אף הא ק"ל דאמאי לא הקשה בגמרא עד שהביא מחלוקת ר"י ור"ל בפירא על דינרין מחללין או לא דאמאי לא הק' על מתני' גופא לב"ש איך יתכן לחלל על הפרוטות אלא נדאי משמע ליה לגמרא דהסלע הוא חולין ובא לצרפו על מעות מעשר ולכה לא מצי להקשות על מתני' גופא אף למ"ד פירא על דינרין לא מחללין היכי קתני מחלל סלע על מעות מעשר דמחללין פירות על המעות : וצ"ע.

פרק י"א הלכה י"א מי שהיו פירותיו וכו' עיין בהר"ש בפיה"מ שכתב דלא בעינו קריאת שם אלא למ"ד מתנות לאו כמי שהורמו דמנין אבל למ"ד כמי שהורמו אין צורך לזה אבל רבי ז"ל ס"ל דאף דקי"ל כמי שהורמו דמנין וכמו שפסק בפ"ה מהל' אישות בעינו קריא' שם משום דהתם הטבל שלו הוא ואף למה שיפריש הנה שלו ולכה אמרינו כמי הורמו דמנין דכינון דסוף סוף הווי לעצמו אבל הכא שמוזכר להם אחר ובעינו שיהיו ברשותו לא סגיא בלא קריאת שם ואף הך דפרק הורוע אינה ענין לכאן דהתם דאטא לידיה בטביליה אמרינו שפיר דכמי שהורמו דמנין אבל הכא דלא הגיע בידו.

הטבל שהרי לא אמר אלא עישור בעי קריאת שם להך עישור שאמר וכן משמע מהתוס' דפ"ק דמציעא שכתבו בת' ר"ת וכבר הפרישם דהינו קריאת שם בסתם דאף למ"ד כמי שהורמו דמנין וזהו במשמע בלשון ר"ג שאמר מה שאני עתיד למוד ולא אמר מה שאני עת' דכבר מפונשין ועומדין ע"י קריאת שם שהרי הותרו ע"י כה משום טבל אף מדברי התוס' בקידושין שהביאו ת' ר"ת לא כתבו מזה פלום דמשמע דס"ל דלא בעי קריאת שם לכ"ע ואפשר לומר דס"ל דר"ג ס"ל דכמי שהורמו דמנין ולכה לא בעי קריאת שם.

הלכות ביכורים פרק ג' הלכה ו' והאוכלן באנינות מפין אותו מכת מרדות עכ"ל יש לתמוה דהוי דלא כמאן דלרבנן מי שאכל באנינות לוקה דילפי' ממעשר בהיקוש' דאם אכל מעושר לוקה כמ"ש רבי פ"ג מה' מעשר ב' יע"ש ולר"ש מתיר לגמרי דס"ל דקר' דכתיב ושמתה הוא לזמן שמחה כמו שפונרש בגמ' ע"ש וזהו דקדוק הגמ' שם דאף דידע דרש' דושמתה בכל הטוב א"ה פינון דדרשי' היקוש' דדרשינו ליה לסייבו מלקות מה דלא ידעינו ליה מקרא דושמתה ואפ"ל דס"ל לרבינו דנדאי דקרא דושמתה בא לאסור אנינות וכינון שפן אין בו לאו וההיקוש' בא לגלויי על הך קרא דושמתה בא לאסור אנינות וכינון שפן אין בו לאו וההיקוש' בא לגלויי על הך קרא דושמתה למעט אנינות ולא למלקות וא"ה מק' לר"ש מאי דריש ביה ודחוק וצ"ע: פרק ד' הלכה ט"ו אעפ"י שתרומה וכו'

עשאוּם פְּדָבֵר שְׁיֵשׁ לוֹ מַתִּירִין וְכוּ' וְהָא דְאָמְרִינֵן דְּעוֹלִין בְּאַחַד וּמֵאָה מִיְיָרֵי בְּנִתְעַרְבוּ חוּץ לִירוּשָׁלַיִם דְּלֹא הָיִי גֵיִשׁ לוֹ מַתִּירִין לְהַעֲלוֹתוֹ לִירוּשָׁלַיִם כִּינֵן דְּיֵשׁ לוֹ טוֹרַח לֹא מִקְרִי גֵיִשׁ לוֹ מַתִּירִין וְכוּ' כִּי הַתּוֹסֵ' בְּפֶרֶק הַזֶּה דָּף נ"ג ע"ש וְרֵאִיתִי לְהֵרֵב יִשׁ"ש בְּפֶר' הָעֶרֶל סִימָן ל"ד שְׁפֵתַב וְז"ל בִּיְפוּרִים וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי אָף דְּבִטְלִין בְּחֻלְיִין מ"מ לְעַנְנֵן לְאֹכְלוֹ חוּץ לִירוּשָׁלַיִם לֹא בְטִיל דְּצָרִיף לְהַעֲלוֹתוֹ לִירוּשָׁ' וְאַפִּילוּ בְּאַלְף לֹא בְטִיל עַכ"ל.

וְלְדַבְּרֵי הָא דְאָמְרִינֵן דְּעוֹלִין בְּאַמֵּד וּמֵאָה הוּא מִיְיָרֵי בְּנִתְעַרְבוּ תוֹף יְרוּשָׁ' וְהוּא הִפֵּף דְּבָרֵי רַבִּי וְאַף לְפִי הַר"ש דְּיֵשׁ לוֹ מַתִּירִין לְהַעֲלוֹתוֹ לִירוּשָׁלַיִם לֹא קָאֵי אֲלֵא אֲבִיכּוּרִים שְׁנִתְעַרְבוּ עִם הַתְּרוּמָה אֲבָל אִם נִתְעַרְבַּ עִם הַחֻלְיִין עוֹל' בַּק"א לְזָר וּבְאַמֵּת מִדְּבָרֵי הִירוּשָׁלַיִם מִבְּנֵי רַבִּינוּ שְׁאָמְרוּ עֲשׂוּ יְרוּשָׁ' פְּדָבֵר שְׁיֵשׁ לוֹ מַתִּירִין ע"ש אִיף שְׁיֵהֵא מִדְּבָרֵי מְהֵרָשׁ"ל שְׁמִפְרֵשׁ בְּטִלִים לְחֻלְיִין וְאַף לְזָרִים אֲסוּרֵי' הָרֵי דְאֵינּוּ מְפָרֵשׁ כְּפִי הַר"ש וְצ"ע: וְמָה שְׁדַקְדָּק רַבִּינוּ לומר עֲשׂוּ אִתּוֹם וְכוּ' לְהוֹרוֹת שְׁאֵינּוּ מְדִינָא מְשׁוּם דְּקִי"ל בְּפֶר' הָעֶרֶל דִּפ"ב דְּאָמְרֵי' דַּר"א בְּדוּתָא הוּא דְאֵי לְכַהֵן מְשָׁרָא שְׁרֵי וְאֵי לְזָר לְעוֹלָם אֲסוּר גַּם בְּש"ע י"ד סִימָן ק"ב פ' רמ"א דְאֵם נִתְבַּשַׁל בְּשִׁבְתָּ וְנִתְעַרְבַּ בְּטִל אָף דְּלִגְבֵי אַחֲרִים הָיִי דְבָר שִׁיל"מ כִּינֵן דְּלִדְיָדִיָּה אֵין לוֹ מַתִּירִין הֵכָא נְמִי כִּינֵן דְּלְזָר אֵין לוֹ מַתִּירִין בְּטִל.

פֶּרֶק ו' הַלְכָה י"א הַמְעַרְבַּ קָמַח וְכוּ' פֵתַב מְרֵן ו"ל לְהוֹכִיחַ מֵאֵי דְאָמַר רַשְׁבַּ"ג עַד שְׁיֵהֵא בּו פְּשִׁיעוֹר הוּא לומר עַד שְׁיֵהֵא בּו טַעַם דְּגֵן מִדְּנִקְט וְיוֹצֵא בּו בְּפֶסַח ר"ל מְשׁוּם דְּכָלֵל בְּיָדֵינוּ דְּבַעֲי טַעַם מְצָה בְּפִיו כְּמוֹ שְׁפֶסֶק רַבִּי בְּהִלְכוֹת חו"מ וְאֵי בְּשִׁיעוֹר אֵין בּו טַעַם מֵאֵי קָאֵמַר וְיוֹצֵא י"ח בְּפֶסַח אֲבָל רֵאִיתִי לְהֵרֵב מ"א ו"ל שְׁדַחָה זֶה מְשׁוּם דְּבָא לומר כִּינֵן דְּחֵיִיב בְּחֵלָה יוֹצֵא בּו בְּפֶסַח וְאֵינוּ נִרְאֵה דְאֵי כֵן לֹא הוּ"ל לומ' בְּלִשׁוֹן שְׁלִילָה כִּינֵן דְּאָמַר אֵינוּ חֵיִיב בְּחֵלָה עַד שְׁיֵהֵא בּו פְּשִׁיעוֹר הוּ"ל וְאֵז יוֹצֵא בּו י"ח בְּפֶסַח אֲבָל עַכְשָׁיו בָּא לְחַדֵּשׁ לָנוּ זֶה הַדִּין כִּינֵן דְּבַעֲי טַעַם מְצָה דְלֹא שְׁיֵיף בַּחֲל' לְכַף אָמַר אֵין יוֹצֵא בְּפֶסַח עַד שְׁיֵהֵא בּו פְּשִׁיעוֹר כִּינֵן דְּיֵשׁ בּו בּו טַעַם דְּגֵן נְמִי וְעו' לְדַבְּרֵי לְמַלְ"ל וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בְּפֶסַח עַד שְׁיֵהֵא בּו פְּשִׁיעוֹ' דְּזֶה הַכָּל דְאֵין יוֹצֵא בְּפֶסַח אֲלֵא א"כ חֵיִיב בַּחֲל' לֹא נֶאֱמַר אֲלֵא לְמַעוֹטֵי דְאֵינוּ קְרוּי לְחֵם כְּגוֹן פּוּבָא דְאַרְעָא דְלֹא הָיִי לְחֵם וּמֵינִים אַחֲרִים כְּמִבְּנֵי אֲרָם בְּפֶרֶק פִּיצַד מְבָרְכִין וּבְפֶרֶק כ"ש ע"ש דְאֵינוּ קְרוּי עֵיפָה וְהֵכָא כִּינֵן דְּאָמַר הָעוֹשֶׂה עֵיפָה מְקַמַּח וּמֵאֲנֹרֵז יְדַעֲיֵן שֶׁהוּא קְרוּי לְחֵם מֵאֵי הָאֵי דְקָאֵמַר עוֹד וְאֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חֻבָּה בְּפֶסַח וְכוּ' הוּא נִרְאֵה כְּשִׁפְתֵּי הַלְכָה י"ו אֲסוּר לְאָדָם וְכוּ' עֲשֵׂה עֵיפָה וְכוּ' עֵינֵן מ"ש מְרֵן ו"ל בְּתֵי קוֹשְׁיָא שֶׁל הַרְשֵׁב"א ו"ל כִּינֵן דְּבִזְמַן הַזֶּה אָף בֵּא"י הוּא מְדַרְבְּנֵן לֹא שְׁיֵיף לְחַלֵּק בֵּין א"י לַח"ל ע"ש וְצ"ע דְּבָכָל מְקוֹם רַבּוּ מְלַמְנּוּ דְמַחֲלֵק אָף בְּחֵלָה בֵּין אֲרָץ יִשְׂרָאֵל לַח"ל וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְּעֵיקְרָהּ הוּא מְדַבְּרִיהֶם כְּמִבְּנֵי רַבִּינוּ פ"ה לְעֵיל דִּין י"ג ע"ש.

פֶּרֶק ט' הַלְכָה כ"ה אֲכַל אִם הָיִה פֶהֶן שְׁמֵשׁוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל זֶה וְכוּ' אֵינוּ מְזַכֶּה לוֹ עַד שְׁיִבֹאוּ לְיָדוֹ שְׁמָא יִזְכֶּה לוֹ בַּע"כ הוּא מִבְּנֵי אֲרָם בְּפֶרֶק הַזֶּה אֲבָל רַשְׁ"י ו"ל פִּי הָא דְאָמַר רַבָּא לְשִׁמְעִיָּה זְכִי לִיָּה מִתְּנַתָּא שְׁמַעֲיָה שֶׁל בַּעַל מִתְּנוֹת הָיִה וְהוּא לֹא רָצָה לְקַבֵּל הַמִּתְּנוֹת מְשׁוּם חֲלָקָם שְׁאֵלוּ בְּפִיָּהֶם וּכְבָר פִּתְבוּ הַתּוֹסֵ' שֶׁם דְּרַבָּא לֹא הָיִה פֶהֶן כִּי אִם רַבָּה וְכֵן גְּרָסִי בְּבִכּוּרוֹת וְכוּ' גַּם הֵרֵב מ"ק ו"ל תְּמָה עָלָיו מֵהָא דְאָמְרֵי' בְּכַתְּוִבּוֹ דְּבִיתָהּ דְּאַבְיִ אֶתְתַּת לְקַמְיָה דְּרַבָּא אִמְר' לוֹ פְּסוּק לִי מְזוּנֵי וְכוּ' וְאִם אֵיתָא אֲדַרְבָּא אַבְיִ חֵי יוֹתַר מְרַבָּא

לפירש"י דאמר מבית עלי קאתו ואין לומר דגריס רבה בה' דרבא ורב ספרא חברים הוו ועוד ק"ל דאמרי' בפר' פמה דפ"ז אמר רבא תרומת ח"ל אין ביה משו' פהו המסייע ר"ח יהיב ליה לשמע' משמע משום תרומת ח"ל לשהיא מדרבנן ולכך יהיב לה לשמע' אבל אם היא דאוריית' לא הנה יהיב לשמע' משום דהו"ל פהו המסייע בבית הגרנות וכיון דהקא מיירי במתנות שהם דאורייתא אף בח"ל ודאי אסור ליתן לשמע' ואם פן איך אמר ליה ליתן ליה במתנתא פיון דבעל אסיר ליה ליתן המתנו' ועוד אמאי ר"ח לא אכל פיון דרבא פהו א"כ ראוי לו אלא משום חלקם שאלו בפיה' אמר לשמע' כדי לומר לבעל המתנות ליתן לו והא דאמר זכי ליה כדי שלא יפיר בעל המתנות ועוד איך יעלה על הדעת שמר יוחנא לא יתן המתנות לרבא פיון שהם אורחים אצלו יודע פנדאי שרבא פהו ויתן אותם לשמע' וזה נמנע דמר יוחנא לא היה יודע ברבא שהוא פהו ועוד דרב יוסף אמאי לא יאמר לו כי אמינא דוקא בישור' אבל בכהן שרי פיון דראוי לו אמןם לפי פ' רבינו דפי' דרבא ישראל ולשמע' שלו אומר יבא הפל על נכון ודו"ק: פ'ק י' הלכה ב' פיצד הרי שהקדיש בהמות לב"ה וכו' עיין מ"ש מ'ש בתמורה פ'ק ב' המתפס עולתו לב"ה אין ביה אלא עיכוב גזברים בלבד ופי' התוספות ז"ל שם דבא למעוטי דלא תימא דאסור לשוןחטה עד שתפדה דכיון דקדושה אינה חלה על גוף הבהמה ואין עליו אלא חוב בעלמא לכך ליכא אלא עיכוב גזברי כדי שישומו אותה קודם שחיתה דבעי' העמדה והערכה אבל אי אמרי' דהקדושה חלה על גוף הבהמה פשוט הוא דבעי' הפדה בשעת העמדה והערכה והיינו דקאמר הגמרא שם ה"נ מסתברא מדקתני סיפא אם עבר ושחטה מ"ש עשוי ואי מדאורייתא תקבר מיבעי ליה והיינו דכיון דחל על גוף הבהמה אף דשמו אותה מחיים בהעמדה והערכה פדינה ומשפטה מ"מ פיון דשחטו אותה בלא פדיה נאסרת דבעי' פדיה בשעת העמדה והערכה וכמ"ש התוס' בפ' ראשית הגז ע"ש אף קשה על זה דהא אמרי' בזבחים דק"ג דאף לדעת המתירין דס"ל דמדרבנן הוא דחל על גוף הבהמה היינו דוקא בשור דכיון דחל עליו פבר קדושת עולה תו לא חל עליה קדושת ב"ה אף העור דהוא לפנהיגים חל עליו קדושת ב"ה וא"כ איך קאמר עולה אין ביה פי אם עיכוב גזברים לשומה ותו לא והא בעי פדיה לעור דכיון דחל עליו קדושת ב"ה ודאי דבעי פדיה בשעת העמדה והערכה ולזה אפשר לומר דסוגיית דהכא לית לה הך סברא דחל על העור קדושת ב"ה דכיון דהעור טפל לבהמה ועיקר התפסתו על הבהמה שהוא הבשר ולא על העור פיון דלא חלה קדושה על הבשר לא חלה גם על העור שלא יהיה טפל חמור מהעיקר ויש ראיה לזה ממ"ש בגמ' א"ה אימא סיפא ומועלין ב' מעילות ואי מדרבנן אמאי ב' מעילות ר"ל פיון דיש מעילה דאורייתא משום טולה אמאי רבנן מתקנין מעילה אחרת משום בד"ה פיון דבדילי מניה כמ"ש התוס' שם ואי אמת דבעור חלה עליו קדושת הגוף לב"ה מאי קא מתמה דילמא שתי מעילות דאורייתא אחת על הבשר משום עולה ואחת על העור משום ב"ה אלא מוכרח מדקאמר עולה אין ביה אלא עיכוב גזברים ולא בעי פדיה לעור ודאי ס"ל דלא תפיס קדושת ב"ה על העור ומטעמא דלא יהיה טפל וכו' כמ"ש: ובהכי ניחא לי מ"ש התוס' בחולין דקי"ז בד"ה הוא לפני פפ'ה בס"ד וז"ל ובעור דליכא מעי' דאורייתא לא בדילי מניה ותקנו רבנן מעילה ע"כ ובאמת הוא הפך תלמוד ערוך דזבחים דאסיקו דחל על העור קדושת ב"ה מדאורייתא וא"כ איכא מעו'

בעור מדאורייתא אָמְנָם לְפִי הָאָמור נִיחָא דְהַתּוֹסְפוֹת קַיִימִי אֶסְוֹגְיָא דְתַמוּרָה דַּס"ל דְּלֵא
 חַל קְדוּשָׁה עַל הָעוֹר מִטְעָמָא דְּלֵא יְהִי טָפֵל חֲמוּר מִן הָעֵינְקָר: וְעוֹד נ"ל דְּכִינּוֹן דְּעֵינְקָר
 הִבְהֵמָה לֹא בְּעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה דְּהָא לֹא תַפְסִיס אֲבָשָׁר אֲלֵא שׁוּמָא לֹא בְּעֵי גַם לְעוֹר
 הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה דְּהַגַּע עֲצָמָה אִם הַתַּפְסִיס עוֹר בְּהֵמָה לַב"ה וְדֵאִי מִפְּשִׁיטוֹ וּפּוּדָה אוֹתוֹ וְהָכִי
 אָמְרִי בְּהֵדִיא בַּגַּמ' בַּפ' רֵאשִׁית הֵגֵז רַבָּא אָמַר בְּמַקְדִּישׁ גִּיזְתוּ לַב"ה דְּלֵא בְּעֵי הַעֲמָדָה וְכוּ'
 ע"ש וְכִינּוֹן שְׁפֵן פּוּדָה לְעוֹר לַב"ה וְדִיּוֹ וּבְהָכִי נִיחָא לִי מַה שֶּׁהָק' הַתּוֹס' בְּזַבְחִים לְמ"ד
 דְּתַפְסִיס מְדֹאֹרֵייתָא לַמ"ל קָרָא וְכוּ' וְלִכְאוּרָה ק' בְּמַה שְׁתַּפְּסוּ קוֹשְׁיֵינְתָם לְמ"ד תַּפְּסִי
 מְדֹאֹרֵייתָא הָא אָפ' לְמ"ד לֹא תַפְּסִי אֲבָשָׁר תַּפְּסִי אַעוֹר וּלְמ"ל קָרָא כִּינּוֹן דְּבְעֵי הַעֲמָדָה
 וְהַעֲרָכָה לְעוֹר וְעֵינּוֹן לַה' ח"ן ו"ל שֶׁם דְּמַרְיָה טַת לְשׁוֹנוֹ יִרְאֶה דְּכִנּוּנַת הַתּוֹס' דְּכַתְּבוּ דְּבְעֵי
 הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה הוּא קָאִי אֲבָשָׁר אֲבָל הָעוֹר לֹא בְּעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְהוּא הַפָּד' הַש"ס
 דַּפ' רֵאשִׁית הֵגֵז דְּהֵתָם קָאִי אֲגִיזָה וּמַק' וְהָא בְּעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה ע"ש אָמְנָם לְפִי הָאָמור
 נִיחָא דְּדוֹקָא הֵתָם כִּינּוֹן דְּבִבְהֵמָה גּוֹפָה בְּעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה א"כ גַּם הַצָּמֵר נִגְרַר עִמָּה
 וּבְעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה אֲבָל הֵכָא דְּהִבְהֵמָה גּוֹפָה אִין בְּהַהַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה לְכַף הָעוֹר לְבָדוֹ
 אִין בּוֹ הַעֲמָדָה וּלְכַף לְמ"ד לֹא תַפְסִיס כִּי אִם הָעוֹר הוּא דְּנִפְדָּה הָעוֹר וְנִיחָא לְכַף וּלְכַף
 אִינְצֵטְרִיף קָרָא לּוֹמַר וְלֹא עוֹלַת הַקֹּדֶשׁ וְהָיִי מִמֶּשׁ דְּוּמִיא דְּגִיזָה דַּפ' רֵאשִׁית הֵגֵז: אָמְנָם
 רַבִּי ז"ל ק"ל קוֹשְׁיֵינְתָא הַתּוֹס' דְּזַבְחִים דְּלִמְאִי צְרִיף קָרָא לְמַעַט כִּינּוֹן דְּבְעוּ הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה
 א"כ אִינּוֹן בַּת פְּדִיָּה וְלֹא שְׁיִיף לּוֹמַר דְּמִיִּירִי בְּהַעֲמִידוֹהִי וְהַעֲרִיכוּהִי מַחֲיִים כִּינּוֹן דְּבְעֵי פְּדִיָּה
 בְּשַׁעַת הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְעוֹד ק"ל דְּאָמְרִי בַּר"ה שׁוֹפֵר שֶׁל עוֹלָה לֹא יִתְקַע וְאִם תִּקַּע יֵצֵא
 דְּכִינּוֹן דְּבַת מַעִי הִיא וְתִקַּע יֵצֵא לְחֻלִּין וְאִמְאִי כִּינּוֹן דְּבְעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה אִינּוֹן בַּר פְּדִיָּה
 וְיֵשׁ בּוֹ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל וְכַדְאָמְרִי דַּף י"ט ע"ב ע"ש וְעוֹד ק"ל הָא דְּתַנּוּן בְּמַעֲלָה תַּלְשׁ
 מִן הַחֲטָאֵת וּבָא חֲבִירוֹ וְתַלְשׁ כְּפֻלָּן מְעַלּוֹ וְלָמָּה לִּיהִי לּוֹמַר וּבָא חֲבִירוֹ וְתַלְשׁ רַבּוּתָא
 הו"ל לּוֹמַר תַּלְשׁ מִן הַחֲטָאֵת וּבָא חֲבִירוֹ וְנִהְיָה וּבָא חֲבִירוֹ וְנִהְיָה ר"ל מִן הַצָּמֵר שֶׁתַּלְשׁ
 כְּפֻלָּן מְעַלּוֹ דְּהָא לֹא בַר פְּדִיָּה הוּא וְדוּחַק לּוֹמַר דְּנִקְטָא דְּוּמִיא דְּרַכְבָּא דְּרִישָׁא גַם אָמְרִי
 בְּבִכּוּרוֹת דַּכ"ה שְׁעָרָא שְׁנָשָׁר מִן הָעוֹלָה אִינּוֹן אֲסוּר אֲלֵא מִשׁוּם גְּזֵרָה וְתַפ"ל דְּאֲסוּר דְּלֹא
 בַר פְּדִיָּה וְע"ש בְּתוֹס' וּמִפְּח.

קוֹשְׁיֵינְתָא אֵלּוּ ס"ל לְרַבִּי דְּכָל אֵלּוּ הַסּוּגִיּוֹת פְּלִיגִי אֶסְוֹגְיָא דַּפ' רֵאשִׁית הֵגֵז דְּלֵא בְּעֵי
 הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה כִּי אִם כְּבִהֵמָה עֲצָמָה דְּהִיא עֵינְקָר הַקְּרָבָן אֲבָל מִיָּדִי דְּטָפֵל אִם נִפְרַד מִמֶּנּוּ
 לֹא בְּעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וּפ' רַבִּי פְּהֵנָף סוּגִיּוֹת דְּפְּלִיגִי אֶסְוֹגְיָא דַּפ' רֵאשִׁית הֵגֵז וְשׁוּב
 רֵאִיתִי לְהַר' שַׁע"ה שְׁפַתְבָּ שְׁפַתְבָּ כֵּן וְהָאֵל יוֹדַע הָאֵמֶת שְׁפִינְתִי לְדַעְתּוֹ: וְדַרְךָ אֲגַב רֵאִיתִי
 לּוֹ שֶׁהָק' עַל מ"ש הַתּוֹס' בְּמַעֲלָה א דִּי"א מִשָּׁם ה"ר חַיִּים דָּאִם הַעֲמִידוֹ הִבְהֵמָה מַחֲיִים
 וְהַעֲרִיכוּהִי וְאִם"פ מִתָּה מִיִּקְרִי בַת פְּדִיּוֹן יַעוֹ"ש וְהָק' עֲלֵיהֶם ה' הִנּוּ מְסוּנְיָא דְּבִכּוּרוֹת
 וְעוֹ"ש שֶׁהִנִּיחָה בַצ"ע וְלַע"ד לֹא קוֹשְׁיָא מִיָּדִי דַּע"כ לֹא כְּתִבוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּבִהַעֲמָדָה מַחֲיִים
 מְהִינִי לְאַחַר מִיתָה אֲלֵא דוֹקָא בְּרֵאוּי לְפְּדִיּוֹן בְּשַׁעַת הַעֲמָדָה אֲבָל הֵתָם דְּבִשְׁעַת הַעֲמָדָה
 מַחֲיִים לֹא בַר פְּדִיּוֹן דְּלֵא יִגְאָל כְּתִיב לֹא כַּנ"ל: פְּרָק י"ב הַלְכָה ו' עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם וְקִשָּׁה
 דְּהָא רַב נִחְמָן פָּסַק כְּחֻמְיָא דְּפְּלִיגִי אֲרִיב"י וְס"ל תַּפְּדָה מִיָּד כְּמִבְּנָאָר שָׁם בְּדִי"א וִי"ל
 מְדַקְאָמַר וְכַמָּה אַר"י אִפִּי בַת דְּנִקְא מִשְׁמַע דְּלֵא פָּסַק כְּחֻמְיָא אֲלֵא לְעַנְיָן כֹּל שְׁהוּ וְעוֹד
 רֵאִיָּה דְּרַב גּוֹפִיָּה מְתַרְץ שָׁם בַּגַּמ' דִּי"ג דָּאִם פְּדָהוּ פְּדוּי אֲבָל לֹא קִיָּים מַצּוֹת פְּדִיָּה עַד
 שְׁלֹשִׁים וּק"ל: הַלְכוֹת שְׁמִיטָה וְיֻבֵּל פְּרָק ט' הַלְכָה כ"ד וְאִם טָעַן הַנְּתַבַּע אִיָּה פְּרוּזְבּוּל

ש'לו אומרים וכו' יראה מדבריו דאין אנו טוענים עד שיטעון הנתבע וצ"ע דקאמר רב פתח פיה לאלם אעפ"י שלא טען פלום וכמעשה שהיה ועיין שם.

גם מ"ש מרן דפי' רשב"ג הוא דמן הספנה ואילך נאמן. לומר פרוזבול הנה לי.

ונאבד ק"ל דא"כ מאי מק' הגמ' מת"ק פיון שנה סברת רשב"ג ומה גם לפי מהשסיים מרן שכ' דרשב"ג הוא מפרש דברי ת"ק וא"ל דלא ידעי' דפי' רשב"ג הכי אלא אחר דינעינו דזאת הסברא דנאמן היא סברת חכמים בברייתא דאמרי אינו צריף וכמ"ש רש"י ז"ל אבל לפי הס"ד פי' רשב"ג הוא שלא היו שואלין אותו כלל ועיין מ"ש בגמ' בס"ד: פירק י"ג הלכה ז' פהנים ולויים וכו' וגואלים בתי ערי חומה וכו' ודבריו תמוהים דנה סותר למ"ש פ"ח מה' רוצח דין ח' ע"ש במש"ל ז"ל וצ"ע: שם הלכה י' וכן לוי או פהן שנטל בבגה לוקה וכתב הראב"ד ז"ל דא"כ לא יטלו בהם תרומות ומעשרות פי הם היו תחת חלק הארץ ע"כ וכוונתו פשוטה דהו"ל למימר ואינם נוטלים תרומות ומעשרות פיון שנטלו חלק בבגה פי התרומה ומעשר הם חלק הנחלה והבגה והביא ראיה לזה ממדינו שלא נטלו חלקם בבגה צנה השי"ת לתת להם תרומה ואע"פ שלא נכרת בברית וע"ז תירץ מרן ז"ל נ"ל דסובר משם ראיה מדחזינו דארץ שנכרתו עליה צנה השי"ת שלא יטלו בבגה ובמרון לא צנה בנדאי אתא לגלויי דוקא בארץ שנכנסה בברית ומאי דקאמר נטלו ר"ל ראוי ליטול פיון שלא צנה והשי"ת פיון שראה שלא נטלו בבגה נתן להם תרומה פי כן המדה ואע"פ שלא צנה אותם על זה הוראת שעה היתה וע"ז קאמר אדמביא ממדינו יביא ראיה מסוריניא שפטורה ממעשרות כמו מדינו משום שיש להם חלק בבגה ומכרח אתה לומר הוראת שעה היתה ומעשה אני תמיה על המ"ל ז"ל שהק' שאני סוריניא שפטורה כמו ח"ל וכיון דמדינו נמי פטורה מה הוכיח הראב"ד ז"ל מינה אלא דבאמת מלת א"כ דכתב הראב"ד ז"ל לא הבנתיו דאף הפי' שכתב אינו נוח לי דאדרבה חידושא אשמעי' דלוקה ומעברין אותה מידו: אלא דאפתי ק"ל דבהל' תרומות נתן טעם משום דסוריניא כבשה דוד קודם א"י ולכך לא נתקדשה מ"ל להביא טעם אחר בכאן דלא נכנסת בברית רהף טעמא דקודם א"י סגי לן ונ"ל דהתם בא ליתן טעם מפני מה חכמים תקנו בסוריניא על תרומות ומעשרות יותר מכל המקומות לכך אמר משום דהיא קרובה לא"י יותר אלא מפני שכבשה קודם אבל אם כבשה אחר הוייב כא"י ממש ולכך תקנו תרומות ומעשרות אבל הכא בא לתרץ איך תיקנו דמותרים בנחלתו בבגה הפה הפתוב דלא ינחלו נחלה בתוך בני ישראל ולכך נתן טעם משום דלא נכנסו בבריתו: וראיתי להמ"ל ז"ל שפיר' השגת הראב"ד ז"ל על סוריניא למ"ל למימר פיבוש יחיד פיון שלא נכנסו בברית מוכרח לא יטלו מפני שיש להם חלק בבגה ומפח זה תמה על מרן ז"ל דקאמר סוריניא תוכיח ולי נראה דלק"מ הא דאיצטריכו לומר משום דבאו לתת טעם מ"ש לאחר פיבוש א"י היתה קדושה כא"י ולכך אמרו בשלמא לאחר היובל ישראל ויהושע ודוד היו שם וכיון שהיא קרובה לא"י היו שם מז' עממין והוי פנכנסו בברית אבל עכשיו שכבשה דוד לבדו אף שיש בה ז' עממין קצת לית לן בה מפני שהברית הנה עם כל ישראל ולכך נתנו טעם משום פיבוש יחיד וממילא לא נכנסו בברית ובנה דברי מרן פראי מוצק סוריניא תוכיח שאין נכנסה בברית משום פיבוש יחיד ולכך פטורה מתרומות מפני שיש להם חלק בבגה ודוק: וב' וכשאני לעצמי נ"ל פי' הראב"ד ז"ל להק' על פלל של רבי' שכתב שכל הארצות נוחלים ונחלקו בבגה ואינם לוקחים תרומות א"כ

בסוריא למה תיקנו ליתן תרומות כיון שלוקחים נחלה ובינה דהשתא מיהא הוויא סוריא ככל הארצות כיון שפכשה יחיד וראיה ממדיין שלא לקחו בבינה נתן להם תרומה ולדעת רבי י"ל דאה"נ דתייבם להפריש ומוכרה לפנהימ: הלכות בית הבחירה פ"ק ב' הלכה י"ד עד שתעובר צורתו ונמצא לבית השרפה וכו' מפאן יש להוכיח דרבי פסק כר"י דאית ליה פסול הסח הדעת הוא משום חשש טומאה ולדידיה מתוקמה האי ברייתא דקתני שם היו זורקן פסולי חטאת העוף עד שתעובר צורתן הוא בפסול הסח הדעת וכדאיתא בפסחים דף ל"ד אב"ל לר"ל דאית ליה פסול הקא הדעת הוא פסול הגוף לא מתוקמה האי ברייתא אלא כתנא דבי רבה בר אבבה דאמר אפי' פיגול טעון עיבור צורה וכדאיתא בגמ' שם וכבר פסק רבי בפ"ד מהלכות ק"פ דכל שפיסולו בגופו ישרף ולא בעי עיבור צורה והיינו דלא פרבה בראבנה וא"כ איך פסק להאי ברייתא דבעי עיבור צורה אלא נדאי דפסק כר"י ומיתוקמה האי ברייתא דפסול חטאת העוף דנפסל בהסח הדעת ועיין מ"ש פט"ו מהלכות פסח"מ יעו"ש: פ"ק ד' הלכה ב' פותל מבדיל בין קודש ובין קודש הקדשים עוביו אמה עיין בפיה"מ ריש פ"ה דיומא בבית היה שם פרוכת נהביאו התי"ט שם וכן הוא בגמ' שם דנ"ד ע"א ועיין בתוס' שם דנ"ז ע"א ד"ה אגני ועיין עץ חיים בלשונות ד"ח ע"ב ונעלם ממנו מ"ש פ"ד מהלכות יוה"ד דין א' שיש פרוכת במקדש אלא בכאן לא נחית אלא ליתן טעם לספק שיש להם בבית שני: פ"ק ח' הלכה ו' ומניחין אותן פנגד ראשיהן וכו' וכתב מ"ו ז"ל דהא דכתב פנגד ראשיהן משום דלא ליתנהו מינייהו והא דמשמע בטר הכי דניתנו ליהנות דוקא לבושה ע"כ וקשה לי דא"כ מאי קאמר הש"ס ונהי דניתנו ליהנות והא אפי' דניתנו ליהנות דוקא בלבישה שהוא דרוך בזיון אסור אלא נדאי כיון דמן הדין ניתנו ליהנות כל מידי דהנאה מותר גם במסקנא אוקמה רב אשי בקשין ולכך מניחו תחת ראשיהן ולא חיישי' לשהוא דרוך בזיון גם זה הדין פתבו מ"ו ז"ל בפ"ח מהל' פלי המקדש דין י"א וז"ל ואע"ג דאסיק התם רב אשי דבגדי כהונה קשין הו' ולית בהו' משום פלאים היינו לענין הצעה וכו' הרי מבואר דהצעת בגדי כהונה מותר וליה ביה משום בזיון הפך מ"ש מ"ו ז"ל פאן: וראיתי להר" ל"חם שלמה ז"ל ד"ו שהביא קושניא זאת על מ"ו ז"ל משם הר" עבודת ישראל ודחה אותו וז"ל דהתם מיירי לענין פלאים הוא דהותרה בהצעה אבל לענין משתמש בבגדי כהונ' איפכא מסתבר' דהותרו בלבישה ונאסרו בהצעה דזילא ביה מילתא עכ"ל ולא הבנתי דבריו דהותר בכלאים היכי מתוקם כיון דלא הותר אלא בהצעה והצעה אסורה דזילא ביה מילתא ואם כן הוי יציבא בארעא וגיור' בשמי שמאי ועוד קשה דרבי בפ"ה המושנה פ"ב וז"ל וביאר בתלמוד שאינם יכולים להניחם תחתיהם לפי שבגדי כהונה יש בהם שעטנז ואינו מותר ליהנות בהם אלא בשעת עבודה וכו' הרי מבואר הפך דברי מ"ו ז"ל.

והרב ל"חם שלמה הנז' תירץ מדידיה וכתב וז"ל וביאו' דברי רב אשי פשוט וברור דהכי קאמר אם לדון ולומר פנגד ראשיהן משום דקא מתהני בכלאים אי מהא לא אייריא דהיכא למימר בגדי כהונה קשין קם אצל פלאים אמנם נדאי משום משתמש בבגדי קודש צריכין אנו לומר פנגד ראשיהן ע"כ המכוון והמענין יראה שלא תיקון פלום מלבד דעיקר התי' חסר מן הספר גם רבי בפיה"מ ז"ל פאן זה שכתב הטעם משום פלאים אפילו בהצעה ועוד לענין מה הביא הש"ס בריית' דקתני מפני שניתנו ליהנות בהן דאינה ענין לכאן דהקא אסור משום דמשתמש בבגדי קודש אלא נדאי דס"ל להש"ס דשימוש זהו הנאות

אֲשֶׁר ע"כ נראה לי דס"ל לרבינו דקי"ל כסתמא דתלמודא בריש ערכין דקאמר לא
הותרו פלאים לפהגים פי אם בשעת עבודה אפילו קשין ואפי' להצעה אסורין דס"ל פיון
דהתורה התיירה בהדיא לעשות פלאים לעבודה הבו דלא לוסף עליה וכו' וכל שאינו
צורך עבודה אסורים ולכך פתב רבינו בפ"ח מפלי המקדש מותר ליהנות מבגדי פהונה
בלתי אבנט עמהם ע"ש ואף דקי"ל פרב אשי דאם דבר קשה מותר בהצעת פלאים כמ"ש
רבי בפ"י מהלכות גבי הקדש אסור אפי' בהצעה פיון דלאו עבודה היא.

הלכות פלי המקדש פרק א' הלכה ב' המור וכו' פתב הרמב"ד ז"ל וכו"ש דם חיה טמאה
וכו' וכתב מרן ז"ל פיון שנשתנת ועושה עפר וכו' דע שנה היא מחלוקת הר"י והרמ"ה
ז"ל בענין אכילתו אם מותר ובהיאם הרא"ש בפרק פיצד מברכין דר"י ס"ל דהוי פירוש'
בעלמא ומותר באכילה והרמ"ה ס"ל דאסור לאוכלו משום חשש דם ורבינו ס"ל כסברת
ה"ר יונה דמותר לאוכלה משום שנעשה עפרה בעלמא ולכך אזל ליה טומאתה ומותר
להכניסו למקדש אבל הרמב"ד ז"ל ס"ל כסברת הרמ"ה דאסור לאוכלו משום חשש דם
ולכך פיון דעדיין שם דם עליו והוא בא מחיה טמאה אסור להכניסו למקדש אף באמת
יש לדקדק פיון דהוי פירוש' מאי דעתיך מאן דאסר ונראה דס"ל דלא הוי פירוש' אלא
אם ירד למקום הפרש ל בשלא ירד אלא עומד במקומו פיון דעיקרו דם אלה שהנשחר
במר עיקרו אזלינו ובהכי ניחא לי מה שהקשה הט"ז בא"ח סימן רי"ו על הרא"ש ז"ל
דמשמע מדבריו שכתב על ה"ר ואני אומר אף ראיתו צריכה ראיה שדעתו לפסוק
פיהרז"ה לאסור ובפרק כל הבשר פסק כר"ת דכשרה שינקה מן הטרפה פיון שהוא קרוש
מותר דהוי פירוש' בעלמא ולפי האמור ניחא דוקא התם משום דירד למקום הפרש כי
שם מקומה להיות פרוש ומעתה סרה ראית הפר"ח ז"ל בתשובותיו מדברי ר"ת הנז'
ולא שת לבו לקושיות הט"ז ז"ל שהקשה על הרא"ש ז"ל.

גם הך ראיה שהביא הרפ"ח מהא דאמרינו סרוחה מעיקרא לא צריך קרא דפשיטא
דעפרא בעלמא הוא ראיה דהתם דוקא דהוי גותן טעם לפגם אבל הכא דהוא לשבח מאן
לימא לן דכשהוא דם לא הוי לשבח דאפשר דהך חיה נודף ריחא והוי עיקרו לשבח ואף
דעלשיו הוי עפרא פיון דבכחו אז כחו עתה בטר עיקר אזלינו.

גם מה שהביא ראיה מחרצנים ונגים לאחר י"ב חדש מותרים אף באכיל' אין לה ענין
לכאן דהתם ממשוי' האיסור אינו ניכר פלל אלא דחיישי' טעם יי"ן וקים להו לרבנן
דלאחר י"ב חדש נפגם טעמו ואין לו טעם פלל גם לא ראה מ"ש ר"ת דבעינן שהתמידו
במים אבל לא התמידו במים אף שנשתהא י"ב חדש נאסר לעולם כמ"ש הש"ע בי"ד
סימן רכ"ג ע"ש גם לא ראה מה שהקשה הרב מג"א ז"ל בסימן רי"ו מפכורות גבי חלב
ע"ש.

אֲשֶׁר ע"כ הנראה לי בזה דדוקא היכא דלא נשתנה טבעו מפמות שהיה דמעיקרא צלול
והשתא צלול אף דנשתנה מראיתו לית לן בה ואסור ודוקא גבי חלב דחידוש הוא
אבל אם נשתנה טבעו מפמות שהיה מותר ולא אזלינו בטר מעיקר' אלא בטר השתא ויש
ראיה לזה מדאמרינו בחולין בשלמא הקפה את הדם חייב שפן אחשובי אחשביה ולמ"ל
האי טעמא ת"ל דחייב משום דבטר מעיקרא אזלינו אלא נדאי דאזלינו בטר השתא גם

מָהָא דְאִמְרִינָן דָּם שְׁבִשְׁלוֹ אִינוּ עוֹבֵר עָלָיו מִשְׁמַע דְאִזְלִי בְּתַר הַשְׁתָּא גַם רְאִיתִי לְהֵרֵב מִג"א ס' תע"ה.

דס"ל בְּתַר הַשְׁתָּא אִזְלִינָן וְהִינּוּ מִשּׁוּם דְנִשְׁתַּנָּה טְבַעוּ מִכְמוֹת שְׁהִיָּה וְאִפְשָׁר שְׂיִישׁ לְדַחוּת כָּל אֱלוֹ הֶרְאִיּוֹת וְלוֹמַר דְּנִקְאֵהֲנָה מִשּׁוּם דְנִשְׁתַּנּוּ ע"י מַעֲשֵׂי מ"מ יֵשׁ לְהִבְיָא רְאִיָּה מָהָא דַּתְנָן בְּפֶרֶק הָעוֹר וְהַרְוֵטָב עוֹר הָרֵאשׁ בְּגִדֵי הָרַף מְטַמָּא וְאִמְרוּ בְּגַמ' כ"ז שְׂיִוְנֵק הָנִי רַף אֲבָל לְאַחַר מִכָּאן הָנִי קִשְׁיָה וְאִינוּ רְאִוֵי לְאַכִּילָהּ וּמֵאַחַר שְׁפָן אִינוּ מְטַמָּא וְאִמְאֵי לֹא אִזְלִינָן בְּתַר מַעֲיָקְרָא אֲלֵא וְדַאי פִּינָן דְנִשְׁתַּנָּה גּוּפָה נִשְׁתַּנָּה דִּינוּ וּגְדוּלָהּ מִזּוּ ס"ל לר"י ור"ל גִּידִין שְׁסוּפָן לְהַקְשׁוֹת אִין נִימְנִין עֲלֵיהֶם כְּמִבְּנֹאֵר בְּפֶרֶק פִּיצַד צוֹלִין דָּף פ"ד וְאִפְּלוּ בְּעוּדוֹ רַף אִינוּ מְטַמָּא דְאִזְלִינָן בְּתַר סוּפּוֹ וּמַעֲתָה מ"ש ר"י כָּל זְמַן שְׂיִוְנֵק הוּא קוֹדֵם חֲזַרָה כְּמִבְּנֹאֵר שָׁם וּמִכָּאן רְאִיָּה לַה"ר יוֹנָה שְׁכַתָּב גְּבִי דְבִשׁ פִּינָן דְסוּפּוֹ לְהִיּוֹת דְבִשׁ מוֹתֵר גַּם הָרֵא"ש ז"ל חֲזַר וְהוֹדָה לוֹ בְּכֻלְיָו כָּל כ"ד ע"ש וְהִבְיָאוּ הַט"ז בַּא"ח ס' קס"ז וּמַעֲתָה הָרַף קוֹשְׁיָא שְׁהַק' הַט"ז סִימָן רִי"ו דְבָרֵי הָרֵא"ש אֶהְדְּדִי לַק"מ וּמַעֲתָה פִּינָן דְהָרֵא"ש ס"ל כַּהֲר"י ז"ל גַּם מוֹכְרָח מֵהַגְּמ' כַּמ"ש אֶתִּי פֶּסֶק רַבִּי בְּרוּר וְקִיָּים.

הַלְכָה ו' וְאֶחָד הַסָּף אֶת אַחֲרִים שְׁנֹאֲמַר וְאִפְשָׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וְכו' וְק"ל דְּפַתַח בְּכַד וְסִיָּים בְּחֻבִּית דְקָאֵי אִסְרָה וּמִיָּיתִי קָרָא דְנִתְיָנָה וְלֹא נִקְטַת קָרָאֵי דְמִיָּיתִי בְּגִמְרָא דְכַתִּיב לֹא יִסְרָה וְקָרִי בִּיָּה לֹא יִסְרָה וְאִפְשָׁר מִשּׁוּם דְקָאֵי אַחֲיוּב כְּרַת נִקְטַת לִיה.

הַלְכָה י' הַנּוֹתָן וְכו' וְהוּא שְׂיִסוּף בְּכֻזִּית עֵינָן לְהָרֵא"ש ז"ל שְׁהַק' הָא דְבַעֲי פּוּזִית דּוּק' בְּנִתְיָנָה אֲבָל סִיכָה מוֹדָה בַּכ"ש עַכ"ל יַע"ש. וְלֹא יִדְעִיתִי מֵאֵי ק"ל דְהָא ר"י אִסִּיכָה קָאֵי וְאִמְרַן דְבַעֲי פּוּזִית וְהָא דְאִמְרַן לְמַמְשָׁח כְּהַנִּים בַּכ"ש הִינּוּ מְשִׁיחַ מִצְוָה וְכ"כ מְרָן ז"ל ע"ש.

אִף קִשְׁיָה דְבַגְמָרָא אוֹקְמוּהָ הָא דְפֶטֶר ר"י בְּמַלְכִים וְכַהֲנִים מִשּׁוּם דְלָאוּ זָרִים נִיגְהוּ וְא"כ אִיף פֶּסֶק רַבִּינוּ דְסָף כְּהַנִּים חֲיִיב גַּם רַש"י בְּחֻזְמֵשׁ פִּי עַל זֶר שְׂאִינוּ צוֹרֵף כְּהוֹנָה וּמַלְכוּת וּפִי הָרֵא"ש ז"ל מִשּׁוּם דְכָל שְׂאִינוּ צוֹרֵף כְּהוֹנָה וּמַלְכוּת מִיְקָרֵי זָרִים וְהִיא סְבָרַת ר"מ וְדָלָא כַּר"י וְהוּא תְמוּהָ אִיף פֶּסֶק כַּר"מ מִיְהוּ לְרַש"י ז"ל אִפְשָׁר לִיִּישׁב טַעְמָא דְפֶסֶק כַּר"מ מִשּׁוּם הָרַף בְּרִיָּתָא דְתַנִּי קַמִּיָּה דְרַבָּא מַנִּינָן לַכ"ג שְׁנַטְל מִשְׁמָן שְׁעַל רֵאשׁוֹ וְנִתְּן ע"ג מַעֲוִי שְׁהוּא חֲיִיב שְׁנֹאֲמַר עַל בְּשׂוֹר אָדָם לֹא יִסְרָה פִּי סֵתָם אָדָם וְאִפְּלוּ כַּהֲנִים וְאִם כֵּן מ"ש הַפְּתוּב עַל זֶר אִפִּי כַּהֲנִים מִשְׁמַע מִשּׁוּם דְהַשְׁתָּא נְמִי מִיְקָרֵי זֶר וְאֶתָּא קָרָא דְעַל בְּשׂוֹר אָדָם לוֹת דְלָא בְּעִינָן זֶר מַעֲיָקְרָא וְזַהוּ כַּר"מ דְלָא בַעֲי' זָרִים מַעֲיָקְרָא וּמִדְשִׁתִּיק לִיה רַבָּא וְלֹא אִמְרַן לִיה פּוּק תַּנִּי לְבָרָא דְהָיָא ר"מ הִיא מִשְׁמַע דְקִיבְלָהּ מִיָּנִיָּה וְאִית לִיה הִכִּי הַלְכָתָא לְכָף פֶּסֶק רַש"י ז"ל כַּר"מ וְעֵינָן לְהֵרֵב נַח"י ז"ל.

אֲמַנָּם לְרַבִּינוּ ז"ל דַּפְס' גְּבִי סִיכָה חֲיִיב וְגְבִי נִתְיָנָה פֶּטוּר לֹא יִתְכַן זֶה וְלֹא יִדְעִיתִי מַנִּינָן לוֹ חִי' זֶה וְלַעֲנֹד"ן דְרַבִּי גְרִיס בְּדְבָרֵי תַנָּא קַמִּיָּה דְרַבָּא וְסָף בְּמַעֲוִי כְּמִבְּנֹאֵר בְּלִשׁוֹנוֹ וְקוֹשְׁיָא לִיה דְהָא מִדְשִׁתִּיק לִיה רַבָּא מוֹכְרָח דְהִכִּי הִילְכָתָא וְאִיף הָנִי הִילְכָתָא דְלֹא כַּר"י דְהָא ר"י קָאֵי אִסִּיכָה כְּדִקְתַּנִּי הַסָּף בְּשְׁמָן הַמְשַׁחָה וְקַתְנִי פּוּטֵר לְכָף מְפָרֵשׁ רַבִּינוּ דְרַבָּא יִסְבּוֹר דַּר"י דְאִמְרַן פֶּטוּר לֹא קָאֵי אִסִּיכָה אֲלֵא אֲנִתְיָנָה מִשּׁוּם דַּר"מ מְחַיִּיב אִף אֲנִתְיָנָה וְזַהוּ דְקָדוּק הַתַּנָּא דְאִמְרַן וְכַמָּה יִסוּף וְלֹא קָאֲמַר וְכַמָּה יִתֵּן מִשּׁוּם דְבַנְתִּינָה ר"י פּוּטֵר וְטַעְמָא הוּא פִּינָן דְקָרָא דְסִיכָה כְּתִיב בְּשׂוֹר אָדָם וּבְנִתְיָנָה כְּתִיב זֶר לוֹמַר דְּנִקְאֵה גְבִי סִיכָה מְחַיִּיב

אפילו פהגים אכל גבי נתינה פטורים משום דכתיב על זר דבעי זר מעיקרא והכריח לרבא לפרש פן מפת קושניית הגמ' דהק' והא ר"י פוטר במלכים וכהגים לכה מפרש רבא דלא פטר ר"י אלא בנתינה אבל בסיכה מודה ר"י דחייב ועוד הכריחו משום הך דתני תנא קמיה דר"א פל שישנו בסף ישנו בבל ייסף והכי נמי אמרי' פל שישנו בבל ייסף ישנו בסף וכיון דרבה אית ליה דר"י מחייב בסיכת פהגים ומלכים הגם דפוטר בנתינה לכה פסק רבינו דבסיכה חייב ובנתינה פטור פנ"ל.

פרק ח' הלכה י"א חוץ מן האבנט וכו' וכתב הרמב"ד ז"ל לא מחנור אלא פל היום מותר במקדש ע"כ עיין במ"ש מרן ז"ל שם יעו"ש ובאמת פשט הברייתא מוכחת כפי הרמב"ד ז"ל וגם איתא בתוספתא הובאה בתוס' דמנחות דע"א דקתני בגדי פהו הקדושים ובגדי כ"ג אין בהם משום פלאים ואם יצא בהם למדינה חייב ובמקדש בין לשרת בין שלא לשרת פטור הרי מפור' יוצא פסברת הרמב"ד וגם מוכח מהגמ' פהרמב"ד ז"ל מההכרח שהכריח בגמ' דהאי דתני תחת ראשיהם לאו דוקא משום דמתהני מניה מפלאים ואי פסברת רבינו דלא הותר במקדש אלא בשעת עבודה הא פינו דנסתלק פבר מעבו' מוכרח להסיר האבנט מעליו באותו רגע ולמ"ל להניחו עליו עד שעת שינה אלא נדאי נראה פסברת הרמב"ד דבמקדש מותר לגמרי בין בשעת עבוד' בין שלא בשעת עבוד' ומה שהק' מרן על הרמב"ד מסוגייתא דערכין דקאמר התם דלא הותר פלאים לכהגים אלא בשעת עבודה.

לא קשה דכבר כתב בשי' מקובצת לביצה דסוגיות חלוקות דסוגיא דיומא ס"ל דבגדי פהונה מותרין אף בלבישה והעלאה משום דקשין וסוגייתא דערכין ס"ל כס"ד דהקא דאסורין דלית ליה הך סברא דקשין וסוגייתא דיומא עדיפא שפן בנדוקתא והיא עיקר ואל יקשה לך דאליבא דסוגייתא דיומא מה יתרץ לקושניית הש"ס דערכין דלמ"ל למימ' פהני' לויים וישראלי' די"ל פינו דס"ל דבמקדש מותרין פל היום כ"ש דניחא טפי: עוד נ"ל דסוגייתא דהתם ודבתבא הם עולות בקנה א' וכולהו ס"ל דבמקדש פל היום מותרים בלביש' בגדי פהונה אף שיש בהם פלאים והא דקאמר התם דלא אישתיי אלא בשעת עבודה היינו פל היום ור"ל פל היום מותר משום דשייף לעבודה ולאפוקי לילה דאסור דלא שייף ביה עבודה ורב אשי דהתיר הכא בקשין לא התיר אלא בהצעה דוקא כמ"ש התוס' אבל בלבישה והעלאה אסור פינו דלא שייף ביה עבודה אבל רש"י פי' פינו דקשין מותר לגמרי ובמדינה אסור משום שנוהג בהם מנהג ודרף חול משמע דהוא אסור מדרבנן וק"ל דאם פן מאי מקשה על שמעון הצדיק פינו דאינו אסור אלא מדרבנן גבי מצוה נדאי לא אסרו ועוד האי דקאמר עת לעשות לה' הפרו תורתך יראה דאסור מדאורייתא ועוד דתניא בתוס' דכלאים פהו שיצא פבגדי פהונה למדינה חייב הרי מבואר דאסור מדאורייתא ובאמת דחזר בו רש"י ז"ל בביצה שפירש גבי גמזא דנרש פינו דהוא קשה מותר בישיבה דמבואר דלבישה והעלאה אסור אפילו בקשין וכ"כ פהדיא היש"ש בביצה יע"ש: וראיתי להרב לחם שלמה דף ד' שיישב דברי רש"י כפי' התוס' והוא דקאי אגמרי' דנרש דכריכת נימא על בשרו הוי העלאה ואמאי מותר ותי' משום דלית בה חימום וכו' ואינו מוכן דלא אמרו חיישי' לכריכ' נימא אלא דוקא ברה ואהכי בא רב אשי לחדש פינו דקשה לא חיישינו להכי ועוד דא"כ אמאי פי' רש"י במדינ' אסור משום דהוי דרף חול ולא משום פלאים פדעת התוס' ז"ל פינו דהוי לבישת פלאים ממש.

גם ראיתי להרב הנז' שהקשה על מ"ש בגמ' דנייהידמותר ליהנות בביגדי פהונה הא קא קמתהני מפלאים ומאי קושיא פינו דמיירי במקדש מותר פדקתני בברייתא בין בשעת עבודה ותי' דמיירי הברייתא דאין שם אבנט כמ"ש הרמב"ם ו"ל ע"ש וק"ל דלדעת הרמב"ם ד"ו"ל דס"ל דברייתא מיירי אף באבנט כמו שהשיג על הרמב"ם מה יתרוץ לזה.

ובעיקר הקושיא נעלם ממנו התוס' במנחות דמ"א דהק' זאת הקו' ותימצו בטוב טעם דהתם מיירי בהצעה דאין בו נד היתר אבל בלבישה התורה התיירה אותו בהדייא גבי עבודה ומעת' תראה פל מה שהאריך בקושיות הוא ללא צורך והנה התוס' שם במנחות פירשו דשעת עבודה ושללא בשעת עבודה דקאמר בערכין הוא קאי על הפהנים אם הוא מיוחד לעבודה והוא במקדש אפי' עבוד' שרי ומעתה אפשר דזהו פנונת הרמב"ם דהספיים סוגיא דיומא וסוגיא דערכין אהדדי דס"ל כמ"ש התוס' יע"ש.

פרק י' הלכה י"א וכיצד שואלין וכו' עיין מ"ש מרן ו"ל ראיתי להרב פסא אליהו ו"ל דק"ו שפתיב ו"ל איני רואה מקום לקושיא זו א"ה איצטרך לומר שהיו פניו פונים אליו דצריך שיכוף ראשו כדי שיהיו פנים מסתפלין ע"כ וכונת מרן פשוטה דנדאי התנא סדר עמידתם קאמר אבל בעת התשובה לא צריך למיתני שהיו פניו מסתפלין בו פינו דלא אפשר חוץ מזה ועיין עוד בדבריו בדקדוקים שלו שאין צורך להשיב עליהם: אף באמת ק"ל דקרא פתיב ושאל לו במשפט האורים ל לפני ה' האי לפני ה' למאי אתא פינו דכתיב במשפט האורי' שהם אורים ותמים ואחריו להיכל והנשאל חוצה לו ואינו רואה פני ההיכל שהאורות יוצאות משם אל האורים לכו דרשו דקאי על עמידת אלעזר שהוא לפני ההיכל ששם הארון או קאי על האורים שהם לפני הארון ללמד שפני הנשאל לפני שכינה שהוא הארון כפי רבי ו"ל ולפי זה יהיה פי' דהשואל כלפי הנשאל מאחוריו .

נדוק: שם הלכה י"ב ואין שואלים וכו' הנה בגמ' לא ונתבאר ליה טעם והרב יפה מראה ו"ל הביאו הרב פרשת דרכים ו"ל דמ"ו פתיב מש' רש"י ו"ל דהטעם הוא כדי שלא יהיה שעות ומ"כ הק' לזה ע"ש שהר' ו"ל דחה דבריו והעלה דאף בדבר נחוץ אין שואלין שני דברים כאחד והיינו דסתם רבינו ואין שואלין על ב' דברים אפילו בדבר נחוץ והא דלא הביא דינא דברייתא דאם שאל משיבין לו על שפתיהו משום דלאו לענגן דינא הוא לא חש ליה ע"ש וראיתי להרב פסא אליהו ו"ל שדחה דבריו ו"ל דמה סברא לומר דמן השמים יסיעותו להשיבו בשפתיים ואינו רשאי לשאול שפתיהו ועוד ק' דוד המלך יוכיח ששאל שפתיהו וכו' ודחוק לומר שטעה ח"ו וכו' ע"ש והנה רואה שאינ' קושיא פלל דנדאי דע"י שפכר טעה בשאלה ראשונה היסגירוני בעלי קליע' הירד וכו' הפך הדין שאין שואלים ב' דברים וכמשיב לו על הראשונה וחזר ושאל עוד כנז' בגמ' הבין להורות לו שצריך לשאול פסדר ועדיין באותה טעניה פששאל על מעשה דצקלג: אשע"כ נראה לע"ד דהטעם שאין שואלין על ב' דברים כאחד מפני שהפהו מתבלבל בצירופן ומתעכב יותר בתשובתו ותולים ח"ו בחשן שלא השיב לו במהרה ולהכי התנה וסיים דאם דבר הנצרך משיבין לו משום דהוק' לו דאיך השיבו לו בשפתיים הפך הדין שיש לנו שאין משיבין לו אלא אחת לכו רצה לח' ולומר דהיה יודע שהוא דבר נחוץ וצורך שעה הוא לכו משיבו וכיון שהוא צורך שעה ואינו בנמצא לכו רבינו ו"ל לא הביאו הלכות ביאת

מקודש פֶּרֶק א' הַלְכָה ו' אֲנָשִׁי מִשְׁמֵר וכו' שְׁמָא יִשְׁתָּה בְּלִילָה וַיִּשְׁפִּים לְעִבּוּדָתוֹ וְעֵדֵינָן לֹא סָר יָיִן מֵעָלָיו עֵינָן מַה שֶּׁהִשִּׁיג הֶרְאָב"ד ו"ל וְהִנֵּה.

הַרְמַב"ם וְהֶרְאָב"ד פְּלִיגֵי בְּדִינָא דְלֵהֲרַאב"ד בֵּית אָב הַיִּנְצָא הוּא דְאָסוּר לְשִׁתּוֹת אֲבָל הַנִּכְנָס מִוֶּתֶר פִּינּוֹן דְּעִבּוּדָת לִילָה לָאו עָלֵיהּ רַמְיָא אֲבָל לְרַבִּי הוּא לְהַפֵּךְ דְּבֵית אָב הַיִּנְצָא מִוֶּתֶר לְשִׁתּוֹת אַחַר הַקְטָר' וְלֹא לִילָה פְּנִינָה אֲבָל הַנִּכְנָס אָסוּר לְשִׁתּוֹת לִילָה פְּנִינָה וְנִתְּנוּ טַעַם הַכ"מ ו"ל דְּלְרַבִּי הַכְּרִיחוּ לְפָרֵשׁ טַעַם זֶה מִשּׁוּם וכו' ור"ל הו"ל.

לְפָרֵשׁ מִטַּעַם הַקְטָרָה וּלְעוֹלָם הָנִי אִסּוּר עַל הַיִּנְצָא וְלֹא עַל הַנִּכְנָס וְהַר' מ"ק תָּמַה עַל מָרְן וְכַתְּבֵנּוּ ו"ל וְלִיתָא דְלְדַבְּרֵי רַבִּי הָאִיסוּר מִחֲמַת יוֹם הַבָּא וכו' וְאִינוּ מוּכָן דְּוֹדָאֵי פִּנְנַת מָרְן כַּמ"ש: הַלְכָה ז' הַדִּין נוֹתֵן שְׁאָסוּר לְשִׁתּוֹת לְעוֹלָם אֲבָל תִּקְנֵתוּ קְלַקְלָתוֹ וכו' וְכַתְּבֵנּוּ מָרְן ו"ל דְּסוֹבֵר רַבִּי דַּר"י לֹא פְּלִיג אֲלָא בְּאִינוּ מְפִיר אֲבָל בְּמַפִּיר מוֹדָה לְרַבְּנָן ע"כ וְנִרְאָה מִשּׁוּם דְּלֹא שִׁינְיָה קְלַקוּל אֲלָא בְּאִם יֹאמֵר דְּאָסוּר כָּל הַשְּׁנָה וְהָא דְקָאֵמַר אֲבִינָא פְּמַאן שְׁתוּ פְּהֵנִי הָאִידְנָא חֲמָרָא כַּר' צ"ל דְּהָאִידְנָא לִיכָא מֵאֵן דְּמַפִּיר כָּלֵל דָּאֵי אִיכָא מֵאֵן דְּמַפִּיר יְהֵנָה אָסוּר לְשִׁתּוֹת אִף לְרַבִּי דְּהָא רַבִּי לֹא פְּלִיג אֲלָא בְּאִינוּ מְפִיר וְכַמ"ש מָרְן ו"ל אֲלָא וְדָאֵי דְּהָאִידְנָא לִיכָא מֵאֵן דְּמַפִּיר כָּלֵל וְגַם הָא דַּמְק' הַש"ס בְּסִנְהֶדְרִין גְּבִי פְּרוּעַ רֹאשׁ א"ה הָאִידְנָא נְמִי ר"ל דְּהָאִידְנָא פְּמִי אִף דְּאִינוּ מְפִירִין יְהִיוּ אָסוּרִים פְּרוּעֵי רֹאשׁ וְאִהָא א מְשַׁנֵּי דְּוִמְיָא דְּשִׁתּוּנֵי יָיִן דְּאִינוּ אָסוּר אֲלָא בְּזִמְנָן בִּיאַה אֲבָל הָאִידְנָא פִּינּוֹן דְּלִיכָא מֵאֵן דְּמַפִּיר מִוֶּתֶר וְשׁוּב הַק' וַיִּין שְׁלֹא בְּזִמְנָן בִּיאַה ר"ל הָאִידְנָא דְּלִיכָא מֵאֵן דְּמַפִּיר מִי שְׁרִי וְהִתְנִיָּא רַבִּי אֹמֵר וכו' מְכַלֵּל דְּרַבְּנָן אָסְרֵי וּלְכַף הַק' מְרַבְּנָן וְלֹא מְרַבִּי פִּינּוֹן דְּקוֹשְׁשִׁיתוּ הִיא אִינוּ מְפִיר וּלְפִי הָאָמֶת דְּמַחְלֵק דְּבַפְּרוּעֵי רֹאשׁ אֲפֻשֵׁר דְּמַסְפֵּר א"כ מִוֶּתֶר בְּפְרוּעַ רֹאשׁ אִף בְּמַפִּיר וְעֵינָן בַּמ"ק יַעו"ש: אִף מ"ש מָרְן ו"ל וְבְּאִינוּ מְפִיר אִינוּ גּוֹרֵס וַיִּוֹדַע וכו' דַּאֲל"כ לֹא הו"ל לְהַשְׁמִיטוֹ וכו' הוּא תָּמוּהַ דַּכ"ש הוּא דְּהָא אִף בְּמַפִּיר פִּינּוֹן דְּאִינוּ יוֹדַע מִוֶּתֶר דְּהָא פְּתַב רַבִּי לְעִיל יוֹדַע וכו' וְכ"ש בְּאִינוּ מְפִיר דָּאֵם אִינוּ יוֹדַע שְׁהוּא מִוֶּתֶר וְאִיךָ פְּתַב רַבִּי פֶּאֵן דְּמֵן הַדִּין אָסוּר לְשִׁתּוֹת אֲלָא וְדָאֵי דְּבְּאִינוּ מְפִיר נְמִי אִם אִינוּ יוֹדַע מִוֶּתֶר וְהָא קָאֵמַר הָכָא דְּמֵן הַדִּין אָסוּר לְשִׁתּוֹת הוּא בְּיוֹדַע וְהָא דְּלֹא הַזְּכִירוּ רַבִּי הוּא מִשּׁוּם דְּקָאֵי אַרְיִשָׁא דְּקָאֵמַר וַיִּוֹדַע וְכֵן נְמִי בְּהַךְ בְּבָא מְצִיעֶתָא לֹא כְּתִבּוּ מִשּׁוּם דְּקָאֵי אַרְיִשָׁא וְדו"ק: הַלְכָה י' פְּשֵׁם שְׁאִין הַפְּהֵגִים מִוֶּתֶרִים וכו' עֵינָן מַה שֶּׁהִשִּׁיג.

הֶרְאָב"ד ו"ל וּמוּכַח מִתּוֹךְ דְּבְּרִיּוֹ דְּאָסוּר דְּרַבִּי אִיִּירֵי אִף דְּלֹא נִכְנָס וּלְכַף פִּי שְׁעַת בִּיאַה לָאו בִּיאַה מִמֶּשׁ אֲלָא מִשְׁמֵרְתוֹ וְכּוֹנְתוֹ לְהַשִּׁיג דְּמִשְׁמַע דָּאֵם אִין מִשְׁמֵרְתוֹ מִוֶּתֶר לְגַדֵּל פְּרַע אִף יוֹתֵר מִשְׁלֵשִׁים וְזֶה אִינוּ קָהָא הֶרָא פְּתִיב וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ וְחִיִּיב הוּא לְסַפֵּר מִשְׁלֵשִׁים יוֹם לְשֵׁלִשִׁים יוֹם וְדִלָּא פְּמוֹ שְׁהִבִּין בְּזֶה הַר' מ"ק ו"ל בְּדַעַה הֶרְאָב"ד ו"ל דְּבַעֵי שְׁיָהָא נִכְנָס דַּא"כ מַה לוֹ לְפָרֵשׁ בִּיאַה בְּמִשְׁמֵרְתוֹ וּלְשִׁיטָה זוֹ אֲזִינֵל הַר' כ"מ ו"ל דְּפִי שְׁעַת בִּיאַה הוּא הַרְגִּיל לְעִבּוּדָה וְאִף דְּלֹא נִכְנָס אֲבָלֵאִינוּ רְגִיל פִּינּוֹן דְּאִינוּ נִכְנָס מִוֶּתֶר אֲבָל בְּנִכְנָס אִף דְּאִינוּ.

רְגִיל אָסִיר וְכַמּוֹ שְׁפִסְק רַבִּי לְקַמֵּן וּמַעֲתָה אֲזַדָּא לָהּ תְּמִיהַת הַר' מ"ק יַעו"ש אִף בְּאָמֶת אֲנִי אֲנִי תְּמִיָה דַּמְנ"ל לְרַבִּי דְּאִיסוּר זֶה הוּא אִפִּי בְּאִינוּ נִכְנָס וְאֲדַרְבֵּה מִשְׁתּוּנֵי יָיִן לִיכָא לְמִילַף אֲלָא נִכְנָס וְכַמ"ש רַבִּי לְקַמֵּן וְאִין לֹאֵר דְּסַמְךָ אַמ"ש רַבִּי לְעִיל דִּין ו' דְּאֲנָשִׁי מִשְׁמֵר אָסוּרִין לְשִׁתּוֹת יָיִן בִּימֵי שַׁבָּתוֹן וְאִהָא פְּתַב פֶּאֵן דְּהָא פְּרוּעֵי רֹאשׁ אָסוּרִין דַּז"א דְּהָא

כתב שאין הפהגים מוזהרים משמע אזהרה דאורייתא ויהי אסורא דכתב רבי לעיל אינו אלא משום גזרה ועוד לא ידעתי לדעת הרמב"ד ז"ל דס"ל דליתיה להאי פללא מה יענה לקושיות הגמ' דמקשה א"ה האידנא נמי וכמ"ש וע"כ לומר דומינא דנין כמ"ש בגמ' וא"כ נימא נמי מה יין דנוקא בשעת ביאה דהא בבוואם פתיב אף פרוע ראש דוקא בשעת ביאה אבל שלא בשעת ביאה שרי וקרא דפרע לא ישלחו מיירי בשעת ביאה דהא בבוואם קאי נמי עלה.

אשע"כ נ"ל לומר דדברי רבינו בפשטן דבשעת ביאה ר"ל בעת פניסתו דוקא והאי דקאמר בגמ' דכהן הדיוט מסתפר משלשים יום לשלשים יום הוא מדרבנן דכיון דקרא לא מחייב אלא שיעור פרע לכה עשו תקנה שמעולם לא יתחייב הפהג בלאו זה ע"י שמסתפר כל שלשים יום אבל גבי יין לא אפשר למיגזר לשתות פחות מרביעית לעולם והשתא אתו דברי רבי בפשטן פנ"ל ודוק: פ"ק ג' הלכה ט' נכנס המצורע וכו' או מחוסר כפורים שנקנס לעזרת ישראל אעפ"י שאינו לוקה וכו' עיין במ"ש הרמב"ד ז"ל ותי' מ"ן ז"ל דרבי"ס"ל כמ"ד מ"ר דזב לאו פזב דמי וכו' ומ"מ צריך טעם למה פסק פן וכתב משם הרי"ק דבגמ' העמידו ס' רבנן דלאו פזב גם ר"י הכי ס"ל גבי ט"י וכ"ש מחוסר כפורים עכ"ל ומדברי רבי נראה דט"י שנקנס לעזרת ישראל הוי במיתה וא"כ קשה היכי אתי כר"י דלדידיה אף ט"י לאו פזב דמי: פ"ק ד' הלכה י"ב אבל הטמאים בטומאת אהרת וכו' טמאי שרץ ונבילה וכו' חייבין פרת על העבודה וכו' צ"ע דמנ"ל ונאף הטמאים בשרץ חייבים פרת דע"כ לא נחלקו ת"ק ור"א אלא בטומאת זיבה וכדומה דלא ניתן לדחות אצלם אכל בטומאת שרץ דניתן לדחות אצלה מנלן דחייבים ובודאי מאי דנקט רבי לעיל דבעי דהקהל והפהגים וכ"ש טמאים למת ה"ה אם היו טמאים בשרץ ולא אתא למעט אלא טומאת זיבה וכיוצא דטומאה יוצאה עליהן מגופן אבל טומאת שרץ דהיא טומאת מגע אדרבא ילפי' מטמא מת מק"ו וכדאיתא בפ"ב דזבחים יעו"ש ונאף דקאמר התם מכפרין כמתכפרין טמא מת אין טמא שרץ לא היינו דוקא לס' זקני דרום משום דסברי שוחטין וזורקין אבל לדין דקי"ל אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ וכדפ"ס רבי בריש פ"ז דק"פ א"כ ודאי דהדין דין אמת דנידחית טומאת שרץ בציבור דקי"ל דכל שבחידי נדחה בציבור עבדי בטומאה וכמבואר בגמ' דזבחים שם ובפסחים וכן מבואר בדברי רבי ז"ל בפ"ז דק"פ ה"ט שכתב דאם היו פלי שרת טמאים בשרץ לא יעשה אלא הטהורים דמוטב שיעשו וכו' והיא סברת רב חסדא בפסחים הרי בהדיא דאף אם היו פלי שרת טמאים בשרץ עושין בטומאה ולא כתב רבי פאן גבי פלי שרת טמאים למת אלא לומר דאף היחידים.

הטמאים למת עושין עמהם אבל אם היו כ"ש טמאים בשרץ אף דנדחה להם הך טומאת שרץ ועושין בטומאה מ"מ אינם עושין הך הטמאים למת אבל לעולם טומאת שרץ נדחית בציבור אף לגבי כ"ש והטעם הוא כמ"ש פ"ן דקי"ל אין שוחטין וזורקין על ט"ש א"כ ממילא נדחית טומאת שרץ בציבור מטעם דכל שבחידי נדחה וכו' וכדכתיב ונאף לגבי פהגים וכ"ש דנדחית ט"ש משום דקי"ל מכפרין כמתכפרין והא דלא הוכיח בגמ' דס"ל לר"ח אין שוחטין וזורקין על ט"ש פדהוכיח לענין טומאה דחוייה אפשר דזו ודאי מבוארת בדבריו יותר מטומאה דחוייה ואין צריך להוכיח פן או אפשר דס"ל לר"ח שוחטין וזורקין על ט"ש ולא נדחית בציבור מ"מ לגבי פלי שרת דחייא טומאת שרץ

בינון דלא אפֿשר ולית ליה לר"ח מכפֿרין כמתפֿרין לכה לא הוכיח פֿן מ"מ לדין דקי"ל דאין שוחטין על טמא שרץ וכדפסק רבי נדאי דנדחית טומאת שרץ בצבור וכמ"ש ואין לומר דס"ל לרבי דמעיקר הדין שוחטין על ט"ש אלא משום גזרה דרבנן שפא לא יטבילו קאמר דאין שוחטין וכמו דס"ד בגמ' למימר הכי בדעת רב וכמו שהביא הכ"מ זל שם דזה אינו דהא פסק רבי בפ"ה דהק"פ דין ד' טמא שיכול לטהר בפסח ראשון שלא טבל אלא ישב בטומאתו עד שעבר זמן הקרבן חייב פרת ואי מדינא שוחטין עליו לא הו"ל לומר שלא טבל דהי"ל לומר שלא שחט דהטבילה אינה מעפכת אותו מלשחוט דין תורה מיהו לזה אפֿשר לומר דכינון דרבנן גזרו שאין לשחוט הוי אנוס ולכה חיים פרת על שלא טבל אלא דזה א"א דא"כ מאי הוכיחו בגמ' בפ' אלו דברים מאותה ברייתא דס"ל דאין שוחטין על ט"ש מדקא מהדר אט"ש לימא לעולם תנא דברייתא סבר דמדאורייתא שוחטין אט"ש אבל מדרבנן גזרו שלא לשחוט שפא לא יטבילו ולכה מהדר קרא אט"ש ואין לחוש שהביא קרא על גזירה דרבנן דכן נמי אמרו בפירק ארוס' דאם יש עבירות דרבנן ביזו אין המים בודקין מדכתיב וניקה האיש וכהנה רבות אלא נדאי דהא דאמרין אין שוחטין וכו' הוא מדאורייתא גם מדברי הכ"מ שם בריש פ"ו משמע בהדייא דרבי ס"ל כמ"ד אין שוחטין דאורייתא וכ"כ הל"מ ז"ל שם גם הראב"ד ז"ל נראה דס"ל דאין שוחטין ד"ת דמדלא השיג עליו בדין זה משמע דאזיל ומודה וא"כ מאחר שהוכחנו דאין שוחטין אט"ש ולגבי ציבור נדחית ט"ש אם פן אמאי פתב רבינו פאן דט"ש שנוכנסו חייבין פרת אביאה ועוד דמאי שפא גבי אכילה פסק רבינו בפ"ח מק"פ דט"ש אוכלין נמי כמו ט"מ ואילו גבי ב"מ דהחמיר עליהו ואין לומר דטעמא הוא פינון דאפֿשר בלא"ה שהרי שוחטין עליהו וטומאה דחוייה בצבור לכה חייבין בביאת מקדש אבל לגבי אכילה דלא אפֿשר דאין אוכלים לכה פסק רבינו דארף שהו טמאין אוכלין דהא טומאה נדחית לגבי אכילתו דאם פן ארף לגבי ט"מ נמי אמאי פסק וכתב ויתעסקו בו הטמאים והטהורים.

פאחד ויכנסו כולן לעזרה דמשמע דהותר להו ארף שאינו צריכים ומ"ש מט"ש ועוד דהרי פתב דחייב מיהא על העבודה דמי לא איירינו דהפהנים כולן ט"ש דומיין דהיו זבים דאפי' כולן ואפ"ה קאמ' דחייבים מיתה על העבודה סוף דבר שדברי רבינו צל"ע: פירק ד' הלכה י"ז מפי השמועה וכו' נראה לי שאינו לוקה וכו' פתב המ"ל ז"ל והנה מבריית' זו מוכח בהדייא דבגדים הטמאי' במת ובגדים הנוגעים בגבלה דינם שנה שחייבים מלקות ופטורים מפרת וכעת צ"ע וראיתי במקתב שפתב עליו ז"ל ולעד"ן דלא אמרה רבינו אלא לענין ט"מ בלבד שאדם והבגדים הנוגעים נעשים אב הטומאה אבל בגד שנגע בו ט"מ אחר שפי' מן המת שנעשה ראשון לטומאת נחתו דרגא ואמרין דאינו לוקה אבל האוכל נבל' אפי' נגע בבגדים בשעת אכילתו שיהיו האדם והבגדים הווי ראשון לטומאה ולא מצינו באוכל נבלה דין אב הטומאה' אלא אפי' שעת אכילתו הווי ראשון לטומאה אלא דבבגדי' יש חילוק ביניהם דאם נוגע בהם בשעת אכילתו נעשים כולם ראשון לטומאה כמוהו ממש אבל הבגדים שנגע בהם אחר אכילתו הוא ראשון כמו שהיה ואינו מטמא בגדים כמו שמבואר בדברי רבינו פ"ה מהלכות פרה דין ב' וביריש פ"ג מהלכות אבות הטומאה ולפי' זה פונת רבינו מבוארת דלגבי ט"מ שאדם והכלים שנוגעים במת נעשים אב הטומאה בזה אמרין שפגד שהוא.

ראשון לטומאה אינו לוקה עליהם דנחתינו דרגא אבל בטומאת נבילות דאפילו בשעת אכילה אינו נעשה אלא ראשון לטומאה בין אדם בין פלים בזה ודאי מודה הבינו ז"ל דעל רחיצת גופו ענוש פרת ועל רחיצת בגדים לוקה והכי מתבאר מלישנא דסיפרא שיהביא.

הרא"ם והרב ק"א ז"ל פנ"ל וזאת ליהודה עכ"ל. ונוראות נפלאתי איך נעלם מהרבנים מה.

שפסק רבינו ז"ל לעיל בזה הפך דאין חייבים על ביאת מקדש אלא על דבר שהנזיר מגלח ומפרש בירוש' והביאו מרן ז"ל דהיינו כל שהוא בר חטוי שהוא טמא טומאת שבעה והא דכת' רבי ז"ל פאן פלים הנוגעים בט"מ חייב מלקות דאזיל לשיטתיה שפסק פ"ד דט"מ דין ב' וז"ל אדם שנטמא במת וכלים שנגעו באדם זה טמאי טומאת ז ולא דוקא ביאת מקדש אלא אף אכילת קדשים שפן פסק בה' ט"מ פ"ה דין ה' וז"ל אבל לחייב על ביאת מקדש או על אכיל' קדשי' אינו חייב אלא על השנייה בלבד הראשון שנגע במת והשני שנגע בו כד"ת וסיים וכת' כמבואר בה' מקדש לרמזו הלשון שלפנינו ומעתה הא דאוכל נבילו' ואכל קדשים דחייב פרת אע"פ שהוא ראשון מפני שהנבילה היא אב מאבות הטומאה מן התורה וכמו שפסק בריש א"ה ואע"ג דטומא' בית הסתרים היא כבר כתב מרן ז"ל דטומאת משא היא והי' ברייתא דהק' המ"ל ז"ל לא מכרעא דס"ד דונשא עונו קאי נמי אכפוס ולכך למד מק"ו דמת חמור וכו' אבל לענין מלקות מודה תנא דברייתא פל אחד פדינו גם מ"ש הרב דאם הבגדים נגעו בט"מ אחר שפי' נחתינו דרגא ולוקה דמשמע שאינו מן הדין ליתא דכבר נתן טעם מפני שהתורה אמרה שטמאים טומא' שבעה ומדקאמר נחתינו דרגא שמעינו נמי דאם היו הבגדים עמו בשעת נגיעתו במת היא אב הטומאה כמוהו לא ידעתי לאיזה ענין דאם הוא חייב מיתה אף על הבגדים שהיו עליו אם השליכם להמקדש זה ודאי ליתא דברייתא אמרה על פבוס בגדים באזהר' ולא במית' ונ"ל דעיקר כמו שכתבתי וכ"כ הרל"מ הרא"ם ז"ל ודוק: שם דין י"ז שאין מעברין את השנה לכתחילה מפני הטומאה משמע דאם עברוה מעוברת וכתב מרן ז"ל דפסק כר"י ובעיני פלא דר"י פליג ואמר בהדנייא אינה מעוברת ועוד מי סני ליה מאי דקאמר ת"ק אין מעברין מפני הטומאה ואם עברוה מעוברת ופסק רבי' פנותיה וכתב וכבר ביארנו דאין מעברין מפני הטומאה לכתחילה דמשמע דבדיעבד מעוברת: גם הקשה מרן ז"ל כיון דפליגי תנאי בהכי מפני הטומאה או מפני שעובר ניסן איך פסק רבינו פתרוןיהו ותי' משום דסתם לן תנא דתוספתא הכי וכו' לכה פסק רבי' דתרת' עבד ע"כ ולא הבנתיו דסתם תנא דבריית' קאמר מפני הטומאה ומאי אולמיה ועדיין הקו' במקומה עומדת כיון דתנאי פליגי בהכי איך פסק.

פתרוןיהו עוד הקש' דמשמע בגמ' דאם דייעבד מעוברת לא הנה צריף לרתיים וכיון דרבינו פסק דמעוברת אין צריף בקשת רתיים ותי' היינו לר"ש אבל לר"י דקי"ל פנותיה אפילו בדיעבד מעוברת צריף בקשת רתיים והנה רואה בעיניך דהא הפך הגמ' דת"ק ס"ל דייעבד מעובר' והביא ראיה מדבקש רתיים ע"ז ור"ש ס"ל פנותיה דר"י בהא דבדיעבד אין צריף לבקשת רתיים דקאמר דאם עברוה מעוברת אלא מפני מה בקש רתיים שעובר ניסן הרי מבואר דר"י ור"ש לא פליגי בהכי ואדרבא לפי האמת דפליגי

ת"ק ור"ש בלכתחילה יש להוכיח להפך דע"כ לא קאמר ר"ש אלא מפני מה ביקש אלא לדעתו דס"ל לכתחילה לא מעברין אבל לכתחילה אין מעברין אלא דיעבד מודה דצריף רחמים הפך ר"י וצ"ע: אשע"כ נ"ל דרבינו הוק' לו בגמרא מאי דפליגי תנאים מפני הטומאה או מפני ניסן והוא מקרא מלא מבואר דקאמר כי לא התקדשו וכו' דהיינו מפני הטומאה אלא דכ"ע דחזקה עיבר על שתיקה וביקש רחמים עליהם ופליגי אי דיעבד או לא ר"י ס"ל מדאיצטריף לבקש מוכרח דס"ל דאף דיעבד לא מהני אבל ר"ש ס"ל כר"י דאם דיעבד מעופרת אה"נ אין צריף בקשה אלא משום טעמא אחריןא משום דעיבר ניסן לכה ביקש אף על הטומאה כיון דלכתחילה לא מעברין ותינו דקדוק רבינו דקאמר ועוד דעיבר בניסן למאי הילכתא קתני לה אלא משום דבא לתת טעם למה שביקש על הטומאה דלא כמאן כיון דדיעבד מעופרת ות"ק ס"ל נמי מעופרת וא"ה חזקה ביקש רחמים אלא ודאי ס"ל כר"ש משום דצריף בקשה על שעיבר ניסן לכה ביקש על הטומאה ומעתה פסק כת"ק ור"ש לפי הס"ד דפליגי בדיעבד ולא לכתחילה: פ"ק ה' הלכה י"ב ובלבד שלא ישפ"ן מראיהו וכו' מ"ן ז"ל לא הראה מקומו פתב הרב נ"ל שהוציאו מהא דאמרין בפ"ב דסוטה דט"ו מה מים שלא נשתנה מראיהו אף אונקי נמי לא נשתנו מצאתי: פ"ק ו' הלכה ד' ולא כל המומין הכתובים בתורה בלבד אלא כל המומין הנראים בגוף שנאמר כל אשר בו מום הנה בריש פ"ק מומין אלו יליף הגמ' מניין ליתן מומין הנאמ' בבהמה ובאדם ומומין הנאמר באדם בבהמה וקאמר מג"ש דגרב גרב ע"ש ואמרי עוד בגמרא מניין שאר כל המומין דלא נאמרו בתורה כלל אמר ר"י דאמר קרא איש מזרע אהרן מי ששנה בזרעו של אהרן ע"ש ולפ"ז יש לתמוה איך לא הביא רבינו ה"ך דרשא דר"י דבעינו שנה בזרעו של אהרן גם על ר"י קשה כיון דה"ך דרשא דרבינו ז"ל היא בת"כ פ"רשת אמור פ"ג וז"ל אין לי אלא מומין אלו בלבד מניין לרבות שאר המומין ת"ל מום ריבה ר"ל אין לי אלא מומין דנאמרו גבי אדם מניין לרבות מומין דנאמרו גבי בהמה דשייכי גבי אדם ה"ל מום ריבה ובתר הכי קאמר מניין לרבות הפושי והגיחור וכו' ת"ל חיש איש ריבה ר"ל דלכה פתיבי ג' דאית בהם מום אחד להביא המומין דבהמה ואחד להביא מומין דשייכי באדם ולא בבהמה ואם פן מנ"ל לר"י להביא עצות מרחוק לבודות דרשא אחרת מלבד ולא הביא דרשא הפתוב' בת"כ ונ"ל דר"י קשימיה ה"ך ברייתא דהביאו בגמ' דיליף מג"ש ע"כ צ"ל דלא דריש מום יתירה פה"ך ברייתא אם פן מנ"ל מומין המיוחדין לאדם ולכה צ"ל דאית ליה דרש' דמי ששנה בזרעו של אהרן ומעתה הו"א פלוגתא דתנאי דסבר מיתורא דקראי לא ס"ל ה"ך ג"ש ומומין דשייכי בבהמה וכתבי באדם כגון דק תבלול יליף ליה מפל אשר בו מום לא תקריבו דכתיב גבי בהמה אבל ה"ך תנא דיליף מגזירה שנה סבירא ליה דה"ך קראי דמום לדרשא אחריתי ומעתה ק"ל על רבי ז"ל למה לא פסק פה"ך תנא דיליף מג"ש כיון דר"י ס"ל פותיה ונ"ל דרבי ז"ל קשה ליה מה שהק' התוס' לר"ב דס"ל דג"ר אתא ללמד דחרוץ לא הוי במקום בשור מנ"ל לדרוש ג"ש ע"ש ששנחוקו ללמד דבר חדש ורבי' מתרץ לזה דרבה ס"ל פה"ך תנא דיליף לה מקרא דמום ולית ליה ה"ך ג"ש וק"י נמי פוננת רש"י בחומש שהביא ה"ך דרשא כל אשר בו מום לרבות שאר מומין דלכאורה הוא הפך הגמ' דשאר מומין יליף להו ר"י משום דבעי שנה בזרעו של אהרן ומום דשייכי באדם ונכתב בבהמה הוא מג"ש ועם האמור ניחא ואני תמיה על הרא"מ שלא השיגו בזה: ומעתה מה מתקו לי דברי רבינו

זל בדין ו' שפכתב וכל שיש לו מום מן המינוחדין לאדם ועבד אעפ"י שהוא לוקה לא חלל
עבודתו וכו' דלקאורה הוא הפך הגמ' דקאמר אין בו אלא עשה וכמו שאק' המ"ל שם גם
קשה לי דבגמ' קאמר מומא מיחל עבודה אינו שנה בורעו של אהרן לא מיחל עבודה
מבואר מזה דהך דתנינן הפילון וכו' פוליהו לא מיקרו מום ורבי' ז"ל פניל להו עם המומין
משמע דהו מום אלא דעם קאמור ניחא פנין דרבי' פסק כהך תנא דמפיק להו מקרא
מפל איש אשר בו מום וכו' מבואר דהפתיב קרא אותו מום ולכך לקי פניו דיש בו לאו
ור"י רצה לתת טעם להך תנא דלית ליה הך דרשא דמכל איש וכו' דיליף מקרא דאינו
שנה בורעו של אהרן ולכך לא הוי אלא עשה ולא מיקרי מומא והא דכתב רבי' דלא
מיחל עבודה ס"ל לרבי' דלהך תני דמפיק מרבוניא דכל מום דלכך קפיד קרא ופרט
המומין ולא קאמר מום סתם הוא לומר דדוקא על אלו מומין דכתיב בפ"י הוא דהוי בלא
יחלל ולא על דאתו מרבוניא פנ"ל ודוק: הלכות איסורי מזבח פ"ק א' הלכה א' וכל
המקדיש בהמה וכו' לגבי המזבח עובר בל"ת ולוקה וכו' נראה דמייירי אף בהקדושה
ואמר ה"ז עולה או שלמים וכן נמי מתבאר מדין הסמוך דכתב אם מתפנין לומר עולה
ואמר שלמים אינו לוקה דבעי' פיו ולבו שונים דמשמע אם אמר ה"ז עולה לוקה ואף
דתנן בסוף פיצד מערימין אם אמר על ב"מ ה"ז עולה לא אמר פלום ופסקו הרמב"ם
בפט"ו מה' מעשה הקרבנות מ"מ ס"ל דלוקה עליו וכן נ"ל להביא ראיה מהא דאמרי'
בפ"ק דתמורה ד"ו גבי מאי דאמר ר"ל שפא לא שנינו אלא בתם ונעשה בעל מום אבל
ב"מ מעיקרו לא ר"ל אינו לוקה והיינו משום דבתם מעיקרו ס"ד לאיקרוביה קמיפנין
אבל ב"מ מעיקרו אימור לדמי קמיפנין וכן פ"י רש"י ז"ל שם א"כ ס"ל דבהקדושו לדמי
לא לקי ומעתה צ"ל באמר ה"ז עולה ולא אמר ה"ז לעולה דבהקדושה תנן דפירושו לדמי
ואפ"ה קאמר בתם ונעשה ב"מ לוקה אבל לפ"ז לא אתיא אלא פ"ק דס"ל דאף דלא
מהני לקי אף לאפני פנין דלא מהני לא לקי אלא דבאמת ק"ל לאפני אמאי לא אמר פלום
פנין דס"ל דמהני וצ"ע: ומעתה ק"ל למ"ש הל"מ ז"ל דטעמא דלקי אף דאין בו מעשה
משום דבדיבוד עביד מעשה וכו' ע"ש מבואר דאף בדאמר ה"ז עולה דאין בדבריו פלום
ואפ"ה לקי ע"ש מהא דפס' רבי' בפ"ו מה' בכורות גבי מוכר מעשר דאינו לוקה משום
דאין מעשיו מועילים ולזה אפ"ל דשאני מקדיש דילפינן ממיקר אף דאין מעשיו מועילים
פגון שנותפין דאין עושין תמורה לקו וגדולה מזו כתב ה' כ"מ ז"ל בהלכות עפ"ה גבי
נזר ונשבע בשם ע"ז אף דאין בו מעשה דלוקה דילפי' מנשבע בשם דלוקה ע"ש אבל
קושניא אחר' קשניא: אשע"כ נ"ל בהקדים להק' מברייתא בפ"ק דתמורה דקתני
המקדיש בע"מ למזבח אעפ"י שעובר בל"ת מה שעשה עשוי וקדעת ר"ל במאי קמיירי.

דאי במקדיש לדמי קרבן אמאי עובר בל"ת ואי במקדיש לקרבן דהיינו באומר ה"ז עולה
או שלמים היכי קתני. מה שעשה עשוי והא תנן אין בדבריו פלום ואי קאמר ה"ז לעולה
הוי קאי לדמי פדתנן התם אם אמר ה"ז לעולה ימכר ויביא בדמיו עולה וצ"ל דמייירי
באומר ה"ז מוקדש למזבח ולכך קאמר ר"ל אם בתם ונעשה בע"מ לוקה דנדאי דכוננתו
להקריבו בעצמו אבל ב"מ מעיקרו לא ס"ד להקריב אלא דמיו וברייתא מייירי בתם
ונעשה בע"מ ולכך לוקה ואפ"ה מה שעשה עשוי וימכר ובדמיו יביא עולה.

אתאן לרבי' ז"ל דמייירי דבכה"ג בהקדושו למזבח וכאמור ומ"ש בדין ב' נתפנין לומר
עולה ואמר שלמים ר"ל לעולה דקאי לדמי ואמר לשלמים אבל אם אמר ה"ז עולה אה"נ

דלא לקי פֿינן דאין בַּדְבָרֵיו פֿלום פֿנ"ל לַיִשָּׁב דְּבָרֵי הַל"מ זַל אַף שְׂאִין זֶה פֿשֵׁט דְּבָרֵי רַבִּינוּ: הַלְכָה ד' הַשׁוֹחֵט ב"מ לְשֵׁם קֶרְבָּן וְכו' עֵינֵן מ"ש מֶרֶן ז"ל וְהַק' הַמ"ל דְּהָא שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ יוֹכִיחַ ע"ש וְלִכְאוּרָה ק' דַּמְנ"ל דְּבִשְׁעִיר חֲטָיִב מִשׁוּם בַּע"מ אַף אַחַר וְדוּי דִּילְמָא דְּנֻקָא קוֹדֵם וְדוּי וְנ"ל דַּא"כ לַמ"ל לַה' לְרַבּוֹת ב"מ בְּשְׁעִיר פֿינן דְּמַחֲטִיב עֲלָיו בְּשַׁחוּטֵי חוּץ וְדַאִי רָאוּי לְפָתַח א"מ וְאַסּוּר בְּמוּם אֶלָּא וְדַאִי דַּאֲתָא קָרָא לֹאמַר דַּאֲף אַחַר וְדוּי דַּאִינוּ רָאוּי לְפָתַח א"מ עוֹבֵר עֲלָיו מִשׁוּם ב"מ וְכֵן נִרְאֶה מִלְשׁוֹן רַבִּי דְּגַבִּי שְׁחוּטֵי חוּץ פְּתַבִּי בַּפִּי"ח מַה' מַעַה"ק דַּאֲחַר וְדוּי פֿטוּר וְאֵלּוּ גַבִּי בַּע"מ סֵתֵם בְּסִיף הַלְכוֹת עִיָּה"כ דְּחֲטָיִב וְלֹא חִילַק בֵּין קוֹדֵם וְדוּי לְאַחַר וְדוּי.

וּלְעִיקָר קוֹשְׁיֵי הַרַב מ"ל זַל נ"ל דַּל"ק דְּדֻקָּא הֵתֵם גַּבִּי שְׁעִיר פֿינן דִּישׁ לוֹ שְׁיִיכוֹת בְּפָתַח א"מ לְוִדוּי לְכַף הַחֲמִירָה תוֹרָה עֲלָיו לְאַסּוּר בּוֹ מוּם אַף אַחַר וְדוּי מִשְׁא"כ בְּקִדְשֵׁי ב"ה דַּאִין שְׁיִיכוֹת פֿלֵל בְּפָתַח א"מ וּמ"ש רַבִּינוּ לְשֵׁם קֶרְבָּן נ"ל דְּכַנְנָתוֹ לֹאמַר דַּאֲף אִם הִיא בְּהֵמַת חוֹלִין וְשַׁחֲטָה לְשֵׁם קֶרְבָּן וְהוּי הַקִּדְשׁ וְשַׁחֲטָה בְּאִין פְּאַחַר אַפִּי הֵכִי חֲטָיִב פֿנ"ל: שֵׁם לֹקְהָה ה' מִלְּקִיּוֹת וְכו' עֵינֵן מַה שְׁהַק' מֶרֶן ז"ל וְיַמָּה שְׁתִּי' נ"ל דְּהַאֲמַת עֲמוֹ וְלֹא מִטְעַמְיָה דְּמַה שְׁהַכְרִיחַ מִדְּלָא חֲשָׁבִי בְּהַדִּי יַע"ל קַג"ם דְּלֹא פֿלום הוּא דְּכִינּוּן דְּהִילְכְּתָא לְמִשְׁיחָא לֹא חֲשָׁבִיָּה אֶלָּא נַלע"ד מִדְּפָרִיף בַּפ"ק דְּכָרִיתוֹת אַר' אֵילָא דַּאֲמַר גַּבִּי מַעֲשֵׁר לֹקְהָה וְהָא אִין לֹקִין עַל לֹא שְׁבַכְלָלוֹת וּמַאי מַק' וְהָא תְּלִינָא בְּפִלּוּגְתָא דַּאֲבִי וְרַבָּא בְּכָל מְקוּם אֶלָּא וְדַאִי דְּגַבִּי מַעֲשֵׁר כ"ע מוֹדוּ דַּאִין לֹקִין פֿינן דְּמַעֲשֵׁר חַד שְׁמָא הוּא וְכ"כ הַתּוֹס' בְּמִנְחוֹת דַּנ"ח וְאִי אִיתָא הַךְ בְּרִייתָא הֵנִיא תִּיּוּבְתִיָּה דְּהֵתֵם בְּהַקְטֵר אַמּוּרִים חַד שְׁמָא הוּא גַם מַאי דַּאֲמַרִּי גַבִּי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל וְרַבִּנּוּן גַּבִּי חֵלֵב שׁוֹר וְעַז לִימָא דַּר"י סָבַר לֹקִין עַל לֹא שְׁבַכְלָלוֹת וּמִפְּחַזֵּה נְדַחַק הַש"ס וְאוֹקְמִיָּה מִשׁוּם יְתוּרָה וְיַמָּה הוּק' לוֹ לַגַּמ' פֿינן דְּבְרִייתָא מְפֹרֶשֶׁת כְּנֻתִיָּה אֶלָּא וְדַאִי ס"ל לְהַש"ס דְּהַךְ בְּרִייתָא אֵינָה בַּר סְמֵכָה אֶבֶל מ"ש דַּאִיפָּא תַּנָּא דַּס"ל דַּאִין לֹקִין עַל לֹא שְׁבַכְלָלוֹת לְכַאוּרָה נִרְאֶה דְּנַעֲלָם מִמֶּנּוּ בְּרִייתָא עֲרוּכָה בַּפ' ג' מִינֵי ד' ל"ח דַּאֲמַר רַבָּא שֵׁם דַּאִין לֹקִין אִם עֲשֵׂה פֿוֹלָם אֶלָּא אַחַת וּמְפָרֵשׁ רַש"י הָא דַּקְתָּנִי בְּבְרִייתָא אֶבֶל לַחִים וְיִבְיָשֵׁם וְחַרְצָן וְזַג לֹקְהָה לְרַבָּא מַפ' דַּאִינוּ לֹקְהָה אֶלָּא אַחַת הָרִי דַּאִיפָּא תַּנָּא דַּס"ל דַּאִין לֹקִין עַל לֹא שְׁבַכְלָלוֹת וְהַש"ס דַּאֲוֹקְמִיָּה הַתִּיּוּבְתָא לֹא יַדַּע הַךְ בְּרִייתָא אֲמָנָם כְּבָר כְּתַבְתִּי בַּפ"ה מַה' גְּזִירוֹת ה"ח דְּשִׁאנִי הֵתֵם דַּאִיפָּא גִילּוּי וְלַכְּף פַּס' רַבִּי דְּחֲטָיִב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת ע"ש וְלַכְּף לֹא הִבִּיא אוֹתָהּ מֶרֶן ז"ל ע"ש: וְעוֹד נ"ל דְּרַבִּי סָמּוּךְ אַהֲאִי דַּאֲמַרִּי בְּתַמּוּרָה שֵׁם גַּבִּי פֿלּוּגְתָא דַּר' וְרַבִּנּוּן דַּקְאֲמַר רַבִּי בְּהַרְצָאָת גּוֹפּוֹ הַפְּתוּב מְדַבֵּר לְמַעוּטֵי הַקִּדְשׁ לְדַמִּי גַסְכִּים דַּאִינוּ לֹקְהָה אֶבֶל רַבִּנּוּן ס"ל לֹקְהָה פְּדַפְסַק רַבִּי לְעִיל בְּסִמּוּךְ וְהוּק' לוֹ לְרַבִּינוּ בְּמַאי פְּלִיגִי דַּאֲדַרְבָּא פֿשֵׁט הַפְּתוּב כְּרַבִּי אֶלָּא וְדַאִי דְּפִלִּיגִי בְּקָרָא דְּנֹאשָׂה לֹא תַתְּנוּ מֵהֶם רַבִּנּוּן סְבָרִי אַתָּא מֵהֶם לְרַבּוֹת אַפִּי אַקְדְּשִׂיָּה לְדַמִּי גַסְכִּים אֶבֶל רַבִּנּוּן ס"ל דַּאֲתָא לְמַקְצָתוֹ כִּהְוָא תַּנָּא וְכִינּוּן שְׁפָן פְּסַק רַבִּי כְּרַבִּנּוּן דְּלִית לֵהוּ מַקְצָתוֹ וְדוּק: הַלְכָה ה' אוֹ בַּע"מ עוֹבֵר אִם הַקְרִיבוּ עוֹבֵר וְכו' מִדְּקָדוּק לְשׁוֹנוֹ יִרְאֶה דַּאִינוּ עוֹבֵר בַּב"מ עַל בַּל תִּקְדִּישׁוּ כִּי אִם מְשַׁעַת הַקְרִבְיָה וְאֵילָף וְכֵן מְשַׁמַּע מִדְּלָא כְּתַב בְּרִישׁ הַפָּרָק אַפִּי מוּם עוֹבֵר וְלַעֲד"ן דְּמְשַׁמַּע לִיָּה לְרַבִּי כֵּן מִדְּאֲמַרִּי בְּתַמּוּרָה דַּל"ג ע"א יְכוֹל יַפְדּוּ עַל מוּם עוֹבֵר ת"ל אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה שְׁאִינָה קְרִיבָה כָּל עֵיקָר יַצָּאָה זוֹ שְׁאִינָה קְרִיבָה הַיּוֹם אֶלָּא לְמַחַר א"כ ה"ה הָכָא גַבִּי בַּע"מ עוֹבֵר פֿינן שְׁהוּא קָרַב לְמַחַר אִינוּ עוֹבֵר בְּשַׁעַת הַקִּדְשׁוֹ פֿינן דְּרָאוּי לְמַזְבֵּחַ עֲדִינּוּ וְכֵן מִבְּנֹאֵר בְּדְבָרֵי רַבִּי לְקַמּוֹן בַּפ"ב דִּין ט"ז שְׁפָתַב פֿינן

שהוא ספק אם קבוע או עובר אינו לוקה ע"ש ונ"ל דאף דלוקה במטיל מום קבוע על מום עובר מ"מ ה"קא פ"נן דהוא ספק אינו לוקה דש"מא מום קבוע הוא וקי"ל מטיל מום קבוע על מום קבוע אינו לוקה וכדפסק רבי' לקמן דין ח' הרי משמע דבעל מום עובר עדיין ראוי למזבח הוא ומקרי תמים יתיה לרצון: הלכה זו אכל בזה"ז אעפ"י שעובר בל"ת אינו לוקה וכו' נלע"ד דרבינו סמך על מאי דאמרין בפ' פיצד מערימין גבי הא דתני מתני' פיצד מערימין וכו' ילדה זכר ה"ז עולה ומק' בגמ' לר"י דאמר מותר להטיל מום וכו' ומשני דאורי' בזה"ז ופרי' מאי למימרא ומשני סד"א דניגזר דילמא נפיק רוב ראשו וקשרי ביה מומא וכו' משמע דאם הטיל מום אחר שיצא רובא אסור מדאורייתא אף בזה"ז ובהכי ניחא מאי דאמר רבא בפ"ק דע"ז דנראה כמטיל מום בקדשים משמע דמטיל מום בקדשים אסור אף בזה"ז מדאורייתא.

ולכך מדרבנן אסור לעשות גיסטרה בזה"ז משום דנראה כמטיל מום בקדשים בזה"ז והיינו משום דס"ל כרב יהודה דאף בזה"ז אסור להטיל מום בקדשים מדאורייתא וכאמור: והנה הר"מ הק' על רבי' דא"י פסק דמטיל מום בקדשים בזה"ז עובר בל"ת פ"נן דקי"ל פתחמים דמטיל מום בבע"מ אינו לוקה ואינו עובר בל"ת א"י אפ"ש לומר דמטיל מום בקדשים בזה"ז יתיה חמור ויתיה עובר בל"ת ונחא בפ"ק דע"ז מוכח דמטיל מום בקדשים בזה"ז גרע ממטיל מום בבע"מ יעו"ש ולע"ד קשה על דבריו דא"כ פ"נן דקי"ל כרבנן דמטיל מום מותר א"כ מאי מק' אפ"י בע"ז על רבא ולהני כמטיל מום בבע"מ דמשמע דאסור מדאורייתא ונחא קי"ל כרבנן דמטיל מום בבע"מ מותר וכדפסק שמואל בבכורות כר"ש דבריייתא דמטיל מום בבע"מ מותר פרבנן גם מה שהק' על רבי' דאית ליה דמטיל מום בקדשים בזה"ז עובר בל"ת ואילו גבי מטיל מום בבע"מ קי"ל דמותר ובפ"ק דע"ז הסב"א היא בהפ"ד לא ידעתי אדקשייא ליה זאת הקוש' על רבי' ז"ל אמאי לא ק"ל על רב יהודה גופיה דבפ' פיצד מערימין משמע דאית ליה דמטיל מום בקדשים בזה"ז אסור מדאורייתא ואלו במטיל מום בבע"מ פסק רב יהודה גופיה בבכורות כר"ש דבריייתא דמותר והסב"א בפ"ק דע"ז להפ"ד.

אשע"כ נראה דרבי' סובר דהא דפסק רב יהודה אמר שמואל כר"ש דבריייתא הוא לענין דשוחט עליו דאינו מוזכר אלא בביריייתא דעיקר פסק שמואל כר"ש הוא בדבר שאין מתכוין כמבואר במקום אחר ומשום דאינו צריך לכאן העמידו לענין שחיטה וכאלו אמר הלכה כר"ש דדבר שאין מתכוין מותר ושוחט עליו והיינו דבא לגלויי לן דר"ש לא קאי אדרבנן אלא אדבר שאין מתכוין דהא רבנן קאמרי אף במקום שעושה בו מום דמשמע בין שאין מתכוין בין במתכוין לא ישחוט עליו ולכך קאמר ר"ש באין מתכוין ישחוט עליו וה"ט דס"ל לשמואל לדעת ר"ש דקרא דתמים יתיה לרצון בא למעט ממלקות ולכך עובר בלא תעשה אף בזה"ז במטיל מום בתם ואפ"י ס"ל שם בע"ז דאף במטיל מום בבע"מ אסור מן התורה אף בזה"ז ולכך הק' לרבא ולהני כמטיל מום דאסור מדאורייתא אף בזה"ז ולמ"ל טעמא דנראה דהוא מדרבנן ונחא חידוש לו דוקא מטיל מום בבע"מ דאסור מדאורייתא הוא דוקא.

בזמן הבית דחזי לדמי אכל בזה"ז דלא חזי לדמי אה"נ דמותר אבל האי קדשים בזמן הזה פ"נן דתמימים אסור מן התורה לעשות בהם מום ויש בהם ל"ת דכל מום לא יתיה

בו ולא אמרי' פִּינּוֹן דְּעוֹמְדִים לְמִיתָה הָיִי מוֹמוֹ עִמּוֹ וְהָיִי פְּמִטִּיל מוּם בְּבַע"מ פִּינּוֹן דְּהִשְׁתָּא מִיֵּהֵת תָּם הוּא אָסוּר לְהִטִּיל בּוֹ מוּם מְדַאֲוֵרֵיִתָּא וְלֹא דְמִי לְאַחְוֹנֵת דָּם דְּאִתְרַע בּוֹ הַמוּם וּלְכָּךְ גָּזְרוּ רַבָּנָן שְׁלֵא לַעֲשׂוֹת גִּיְסוּטְרָה מְשׁוּם דְּנִרְאָה פְּמִטִּיל מוּם בְּקַדְשִׁים דְּאָסוּר מְדַאֲוֵרֵיִתָּא אַף בּוּזָה"ז וְהִשְׁתָּא הָא דְנִקְטִי רַבִּי דְמִטִּיל מוּם בְּבַע"מ אִינוּ לִוְקָה הוּא בְּדַקְדוּק וְכִנְנָתוֹ לִוְמֵר שֶׁהוּא עוֹבֵר בַּל"ת וּדְלָא כַּמ"ש הַל"מ ו"ל וּמַעַתָּה יִתְיַיְשְׁבוּ דְבָרֵי רַבִּי בַּפ"ב מֵהִלְכוֹת בְּכוֹרוֹת דִּין גַּךְ דְּפָסֵק בְּאַחְוֹנֵת דָּם כַּר"ש דְּבַע"י שְׂאִין מִתְּפִינִין וְדְלָא פְּחַכְמִים וַע"ש בַּל"מ וְכַמ"ש שָׁם: אַף בְּאַמַּת לְדַעַת הָרֵא"ש וְהַתּוֹס' פְּחַכְמִים דְּמִטִּיל מוּם בְּבַע"מ מְוֹתֵר אַ"כ מַה יַעֲנוּ לְהַךְ קִנְשֵׁיִיא דְרַב יְהוּדָא אֲדָרַב יְהוּדָא דַּס"ל דְּמִטִּיל בְּבַע"מ מְוֹתֵר וּבְמִטִּיל מוּם בְּקַדְשִׁים בּוּזָה"ז אָסוּר מְדַאֲוֵרֵיִתָּא הַסְּבָרָא לְהַפְּךָ וְכַאֲמוֹר וי"ל דַּס"ל ו"ל ע"כ לֹא אָמַר רַב יְהוּדָא אֲלֵא דְוָקָא בְּבָכוֹר דְּקָדוּשׁ מִרְחָם וְאִינוּ נִיֵּתֵר כּוֹ אִם ע"י מוּם שְׁנַפְּלֵי מְאָלִיו וּלְכָּךְ פְּשִׁטִּיל כּוֹ מוּם עוֹבֵר מְדַאֲוֵרֵיִתָּא אֲבָל שְׂאֵר קַדְשִׁים בּוּזָה"ז פְּשִׁיטֵיִישׁוּ הָיִי מוֹמוֹ עִמּוֹ דְּלִמִּיתָה אֲזִיל וְכִינּוֹן שְׁפִין מְוֹתֵר לְהִטִּיל בּוֹ מוּם אֲבָל הַקִּנְשֵׁיִיא רֵאשׁוּנָה שְׁהִקְשִׁיתִי הִיא צ"ע לְדַעַת הָרֵא"ש וְהַתּוֹס': הִלְכָה ט' מ"ע לְפָדוֹת קַדְשִׁים וְכו' שְׁנַאֲמַר רַב בְּכָל אֹתוֹת נְפִשָׁךְ וְכו' עֵינִין לְה' לַח"מ ו"ל וְכֵן הוּא מְבֹאֵר בַּס"ה לְהַרְמְב"ם ו"ל ע"ש וְלִכְאוּרָה מְבֹאֵר זֶה בְּדַבְרֵי רַבִּי ו"ל שְׁפַתְּבּוֹ וְכַבֵּר בִּיְאֻרָנוּ בְּעֶרְכִין שְׁזָה שְׁנַאֲמַר וְאִם בְּהִמָּה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ וְכו' וְשֶׁהוּא מְדַבֵּר בַּב"מ שְׁנַפְּדוּ דְלִכְאוּרָה הוּא מְוֹתֵר דְּכַבֵּר הִבִּיא קְרָא דְרַב אֲלֵא דַּר"ל פִּינּוֹן דְּלִמְדָנוּ זֶה מִקְרָא דְאֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ צ"ל דְאַתָּא קְרָא דְרַב לְלַמֵּד שֶׁהוּא מ"ע אֲלֵא דְבַאֲמַת י"ל דְלֹא נְחִית רַבִּי אֲלֵא לִוְמֵר אֲנִי הַפְּדִיָּה שֶׁהִיא בְּהַעֲמָדָה כְּמוֹ שְׁמִבְּנֹאֵר בְּקָרָא דְאֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ: אֲכֵן רֵאִיתִי לְה' סְפָרֵי דְבֵי רַב דַּר"ג ע"ג שְׁפִי דְבָרֵי רַבִּי כְּפִי הָרֵאשׁוֹן שְׁכַתְּבִיתִי וּפְשִׁט דְבָרֵי אִינוּ פֶּן כַּמ"ש וְרֵאִיתִי לוֹ שֶׁהִק' מְשִׁם מֵהֵרָא ו"ל דְּלִמָּה לֹא חִיל' רַבִּי בֵּין בְּעַמּוֹעַ לְבַע"מ עוֹבֵר דְאִינוּ נְפָדָה ע"ש וְאִנִּי תְּמִיָה אִיךְ נְעֵלָם מֵהֵם מ"ש רַבִּינוּ לְקַמֵּן בַּפ"ב דִּין ז' דְּבִיֵּאֵר הַחֲזִילִיק יַעו"ש גַּם מַה שֶׁהִק' לַמ"ל תְּרֵי קְרָאֵי לַע"ד לַק"מ דְּקָרָא דְאֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ לֹא שְׁמַעֲינָן מִנִּיהּ פְּלִל אֲלֵא אַחַר דִּידְעֵי מִקְרָא דְרַב דְּמוּם עוֹבֵר אִינוּ נְפָדָה מְשׁוּם דְחִזִּי לְהַקְרִבָה לְאַחַר זְמַן דְאִי לֹא קְרָא דְרַב הו"א הוֹאִיל וְנִדְחָה נְדָחָה וְכַמ"ש בְּיוֹמָא ד' נ"ז יַעו"ש אַף ק' דַּנְפ"ל הֵתֵם מִקְרָא דְמוּם בָּם לֹא יִרְצָה הָא עֹבֵר יִרְצָה וְל"ל תְּרֵי וי"ל דְּהַתְּנָא דְדַרְיָשׁ מִקְרָא דְרַב ס"ל כַּר"א בְּזַבְּחִים דַּמ"ז דְּלַמְעַט תַּעֲרוֹבֵת אֲתָא ע"ש א"נ דְאִיצְטְרִיךְ קְרָא דְמוּם בָּם לִוְמֵר דְרַצוּי לְקַרְבָּן דְהו"א דְאִינוּ נְפָדָה פִּינּוֹן דְאִינוּ קְבוּעַ אֲבָל נְדָחָה מְקַרְבָּן וְזֶה נ"ל פְּנֵת הַתּוֹס' בְּזַבְּחִים שֶׁהִקְשׁוּ דַל"מ לְקָרָא דְמוּם בָּם דִּילְפִינָן מְבָכוֹר דְאִינוּ נְשַׁחֲט עַל מוּם עוֹבֵר מִקְרָא דְפָסַח וְעוֹר וְתִי דְאִיצְטְרִיךְ הִכָּא בְּמִנְחָתֵי דְהו"א הוֹאִיל וְנִדְחָה נְדָחָה וְלִכְאוּרָה דְבָרֵיהֶם תְּמוּהִים דְהָא פְּבָכוֹר נְמִי לֹא אָמַרִי הוֹאִיל וְנִדְחָה וְכו' אֲלֵא וְדָאֵי מְשׁוּם דְהֵתֵם נְמִי לֹא יִדְעֵי דְקָרַב אֲלֵא דְאִינוּ נְשַׁחֲט עַל מוּם עוֹבֵר וּמִנִּיחִים אוֹתוֹ עַד שְׁנוּפֵל בּוֹ מוּם קְבוּעַ לְכָךְ אֲתָא קְרָא דְמוּם בָּם לִוְמֵר פְּשַׁעְבֵּר הַמוּם יִקְרַב וְזֶהוּ שְׁדַקְדָּקוֹ הַתּוֹס' שְׁלֵא הִק' מֵהַךְ בְּרֵיִתָּא דַתְּמוּרָה דְדַרְיָשׁ מְאֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה לִוְמֵר דְמוּם עוֹבֵר אִינוּ נְפָדָה מְשׁוּם דְקָרַב לְמַחֵר מְשׁוּם דְהֵתֵם נְמִי לֹא יִדְעֵי דְקָרַב לְמַחֵר אֲלֵא מִקְרָא דְמוּם בָּם אֲבָל בְּכוֹר דְמַעַט רַחֲמָנָא דְאִינוּ נְשַׁחֲט ס"ד מְשׁוּם דְחִזִּי לְהַקְרִבָה וּלְכָךְ תִּירְצוּ דְהו"א דְאִינוּ קָרַב מְשׁוּם דְנִדְחָה וְאִיצְטְרִיךְ לִוְמֵר דְאִינוּ נְשַׁחֲט לְאִוְכְלוֹ עַל מוּם עוֹבֵר וְעֵינִין לְה' הִי"ט שְׁתַּפֵּס עַל דְבָרֵי הַתּוֹס' חֲנָם ע"ש: פְּרַק ב' הִלְכָה ה' בַּעַל ה' רְגָלִים וְכו' וְק"ל דְבַגְמ' אָמַרִינוּ אָמַר רַבָּה לֹא שָׁנוּ אֲלֵא בִיד אֲבָל בְּרַגְלֵי טְרַפָּה

נְמִי הַנְּיָא וּא"כ הו"ל לְרַבִּי לומר בעל חֲמֵשׁ יָדִים דְּהוּי מוּם לְגַבִּי קַדְשִׁים וְלֹא לומר בעל חֲמֵשׁ רַגְלִים דְּהוּא אֵינוֹ מוּם לְבַד לְגַבִּי קַדְשִׁים אֲלֵא הוּי טְרַפָּה נְמִי אַף לְגַבִּי הַדְּיוּט וְאִסִּיר דִּאֲע"ג דְּפֶסֶק בַּפ"ח מֵה' שְׁחִיטָה דִּין י"א דָּאם נְחֻמָּה הִיָּד מְנוּחָת מ"מ הו"ל לְפֶסֶק פְּאָן דִּאִסִּיר מְשׁוּם מוּם וּצ"ע: וְדַע דְּכָתַב ב"י י"ד ס' נ"ה בְּשֵׁם הַרְשֵׁב"א ז"ל דְּהָא דִּאֲמַרִּי בְּעַל חֲמֵשׁ רַגְלִים טְרַפָּה הִיָּינוּ אִם הִיא דְּבוּקָה מֵאַרְכָּנֹבָה וּלְמַעַלָּה שְׂאָם תְּטוּל הַנְּיָא טְרַפָּה אֲבָל אִם הִיא דְּבוּקָה מִן הָאַרְכָּנֹבָה וּלְמַטָּה פְּשָׁרָה ע"ש וּלפ"ז הָא דִּאֲמַר ר"ה לֹא שָׁנוּ אֲלֵא בִּיד אֲבָל בְּרַגְלֵי הַנְּיָא טְרַפָּה וְלֹא בְּעֵי לְאוּקְמָה אִפִּי בְּרַגְלִים וּמִיָּירִי מֵאַרְכָּנֹבָה וּלְמַטָּה מְשׁוּם דְּלֹא פְּסִיקָא לִיהָ דְּמַתְּנִי סְתָמָא קְאָמַר וּמַעַתָּה אֲפֹשֶׁר לומר דְּהָא דְּכָתַב רַבִּי בְּעַל חֲמֵשׁ רַגְלִים הוּי מוּם מִיָּירִי בְּהָא גִּוּוֹנָא וְדוּחֶק: הִלְכָּה י"א פְּגוּן שְׁנַמְצָאָת בְּכוּלְיָא אַחַת אוֹ נִיטְל הִטְחוּל וְכו' מְדִלָּא פְּתַב שְׁנִיטְלָה כּוּלְיָא אַחַת אוֹ שְׁנִיטְל הִטְחוּל מְשַׁמַּע כּוּלְיָא אַחַת דְּקְאָמַר לֹא שְׁנִיטְלָה בִּיד אִיָּירִי אֲלֵא אִיָּירִי שְׁנַמְצָאָת בְּבְרִיאָתָה כּוּלְיָא אַחַת וְכוּן פְּתַב בְּהִדְנָא בַּפ"ח מֵה' שְׁחִיטָה יַעו"ש וְהִיָּינוּ דס"ל דְּיֵשׁ בְּרִיָּה בְּכוּלְיָא אַחַת וּלפ"ז צ"ע דְּבַגְמָ' מְשַׁמַּע לַכ"ע אִם יֵשׁ בְּרִיָּה בְּכוּלְיָא אַחַת לֹא הוּי חֲסָרוֹן וּא"כ אִיָּה פֶסֶק רַבִּינוּ דְּהוּי חֲסָרוֹן וּפְסוּלָה וְלַעֲד"ן דְּרַבִּינוּ הוּק' לוֹ בַּגְמ' מְעִיקְרָא דְּקְאָמַר סְבָרוּהָ דַּכ"ע אֵין בְּרִיָּה בְּאַחַת וּפְלִיגִי אִי הוּי חֲסָרוֹן אוֹ לֹא א"כ בְּרִיָּית' דְּקַתְּנִי שְׁתֵּי הַפְּלִיּוֹ וְלֹא אַחַת צ"ל דְּמִיָּירִי דְּנִיטְלָה כּוּלְיָא אַחַת וְהָא דְּנִמְיָא דְּשִׁלֵּשׁ קַתְּנִי כְּדַמְקָשׁ בְּתַר הֵכִי גַם בְּהָא אוּקְמָתָא דר"י אַמְאִי לֹא הִקְשָׁה הַש"ס הֵכִי וּמָה שְׁתֵּי רַש"י ז"ל רַבִּי ז"ל לֹא נִיחָא לִיהָ וּלְכַף מְפָרֵשׁ דִּאֲפִי דִּאֲמַרִּינוּ אֵין בְּרִיָּה בְּאַחַת הוּא דְּנוּקָא לְרוּב הָעוֹלָם אֲבָל יֵשׁ יְחִידִי שְׁנַבְרָאָת בְּאַחַת וְכִינוּן שְׁכּוֹן דְּלֹא דְּמִי לְבְרִיאָת כָּל הָעוֹלָם הוּי חֲסָרוֹן וְהוּי דְּוּמְיָא דְּשְׁרוּעָה פִּינוּן דְּלֹא דְּמִי לְבְרִיאָת כָּל הָעוֹלָם הוּי מוּם לֹא כֵן אִי אֲמַרִּינוּ יֵשׁ בְּרִיָּה בְּאַחַת לֹא הוּי חֲסָרוֹן פִּינוּן דְּהוּי דְּרַף בְּרִיאָתוֹ וּמַעַתָּה מ"ש רַבִּי פְּאָן וְבֵה' שְׁחִיטָה שְׁנַבְרָאָת בְּאַחַת הוּא עַל דְּרַף מְקַרְהָ וְלֹא עַל דְּרַף בְּרִיאָתוֹ וּלְכַף הוּוּ חֲסָרוֹן וּמִזָּה תְּבִין מֵאִי דִּאֲמַרוּ בְּמַשְׁנָה דְּבַכּוּרוֹת בְּעַל חֲמֵשׁ רַגְלִים אוֹ שְׁלֵשׁ צ"ל דס"ל אֵין בְּרִיָּה בְּשִׁלֵּשׁ עַל דְּרַף מְקַרְהָ פְּאָמֹר דְּהָא תְּנִי שְׁלֵשׁ דְּוּמְיָא דְּחֲמֵשׁ: הִלְכָּה ט"ו לְפִיכַף אִם הִטִּיל בּוֹ מוּם אַחַר לּוּקָה וְכו' יִרְצָה דְּלֹא אֲמַרִּינוּ דְּמִטִּיל מוּם בַּב"מ אֵינוֹ לּוּקָה אֲלֵא מִי שְׁהִיָּה בּוֹ מוּם קְבוּעַ דְּכָבֵר גְּפֶסֶל מִמְזַבַּח אֲבָל לְגַבִּי מוּם עוֹבֵר דְּאֵינוֹ גְּפֶסֶל לְמַחַר רְאוּי לְמַזְבֵּחַ מִיָּקְרִי וּנ"ל דְּיִצָּא לְרַבִּינוּ זֶה מֵהָא דְּכָתַב הָרַא"ש בְּפֶרֶק עַד פְּמָה סִימָן ד' דְּרַב גִּידֵל הִיָּה י"ח חֲדָשִׁים עִם הָרוּעִים לְהַתְּבַוֵּן בְּמוּמִין לִידַע אִם הוּא עוֹבֵר אוֹ קְבוּעַ ע"ש וְכִינוּן דְּאִית לָן דְּמִטִּיל מוּם בְּעַ"מ מְנוּחָת א"כ לַמ"ל פְּוִלִי הָאִי דְּכִינוּן דְּנֶפֶל בּוֹ מוּם מְעִיקְרָא יְטִיל בּוֹ מוּם אַחַר וַיִּשְׁחַט עָלָיו אֲלֵא וְדִאִי דְּלֹא אֲמַרִּינוּ הֵכִי אֲלֵא בְּמוּם קְבוּעַ דְּגְפֶסֶל מִמְזַבֵּחַ לְגַמְרִי אֲבָל מוּם עוֹבֵר דְּעַדְדִּין רְאוּי לְמַזְבֵּחַ אֲסוּר לְהִטִּיל בּוֹ מוּם אַחַר וְלוּקָה עָלָיו: וּמַעַתָּה צ"ל דְּהָא דְּהִתִּירוּ חֲכָמִים בְּפֶרֶק פְּסוּלֵי הַמְּוִקְדָּשִׁין גַּבִּי אַחְזוּת דָּם דְּיִטִּיל מוּם אַחַר הוּא מְשׁוּם דס"ל דְּאַחְזוּת דָּם הוּי מוּם קְבוּעַ פִּינוּן דָּאִם לֹא יִקְיִז יָמוֹת וְהָא דְּלֹא יִשְׁחַט עָלָיו אַף דְּהוּא קְבוּעַ הוּא מְשׁוּם גְּזִירָה דְּיִטִּיל בּוֹ מוּם אַף אִם לֹא יָמוֹת וְכַמ"ש הַתּוֹס' ז"ל שָׁם דל"ד ד"ה אֲלִימָא בְּתִי הָרַאשׁוֹן אַף לְפִי תִי הַשְּׁנִי שְׁכְּתוּבוֹ דְּהוּי מוּם עוֹבֵר וְכו' צ"ל דִּאֲפִי בְּמוּם עוֹבֵר מוּחָר לְהִטִּיל בּוֹ מִיָּם אַחַר הַפֶּה סְבָרַת רַבִּינוּ ז"ל וְכוּן רְאִיתִי לְהָרַא"ש ז"ל שָׁם שְׁהַק' דְּאֲמַאִי לֹא יִשְׁחַט עַל אוֹתוֹ מוּם דְּאַחְזוּת דָּם וְתִי דְּחֲשִׁיב מוּם עוֹבֵר וּמִפְּחַז הוּק' לוֹ עַל רַב דְּהִיָּה י"ח חֲדָשִׁים עִם הָרוּעִים וְכו' וְתִי דְּמְדַרְבָּנָן מִיָּהָא אֲסוּר ע"ש וְלֹא יְדַעְתִּי לְמָה שְׁיָנָה טַעְמוֹ וְלֹא תִי כְּדָכַתַּב לְעֵיל מִיָּנִיָּה דְּהָא דְּלֹא הִתִּירוּ

לשחוט על מום דאחיות דם הוא משום דגזרינן אטו היכא דלא מניית באחיות דם והוי כותם אמנם לדעת רבינו ז"ל דס"ל דלוקה במטיל מום על בעל מום עובר לא קשה מידי מהא דרב וכו' וכאמור: אף ראיתי לרבי ז"ל בפ"ב מהלכות בכורות דין י"ג שכתב דלא ישחוט אלא על מום שאינו מתכונן ע"ש ואם פן רב לא הנה אפשר ליה להטיל מום על בעל מום עובר כדי לשחוט עליו דהא קי"ל דאינו נשחט פניו דהוא מתכונן.

אשע"כ נ"ל דרבי ז"ל אגיל לשיטתיה דס"ל דהמקדיש בעל מום עובר אינו לוקה כמבואר לעיל בפ"א דין ה' ע"ש וכמ"ש שם יעו"ש: פ"ק ג' הלכה ד' שזולד אחר שנישחט' אמו וכו' תמה הרמ"ל ז"ל למה השמיט רבינו שמתה אמו ונ"ל שסמך על מ"ש בהלכות בכורות פ"ק ו' דין י"ד ע"ש: הלכה ה' הנדמה וכו' פתב מרן ז"ל דהוא בכלל פלאים ולכך לא אחשביה בהדי כל האסורים לקמן ע"ש וקשה למה לא חשיב לקמן טומטום ואנדרוגנוס והעיקר כמ"ש הרב מ"ל ז"ל: פ"ק ג' הלכה ז' ויראה לי וכו' עיין מר"ן ז"ל דהמקשה ס"ל דהאי לא ירצה הוא לאו גמור שלא יקריבוהו וכו' ואינו נ"ל דא"כ מאי מקשה ולילקי נמי לימא דמתני' איירי בשחיטה ה ותו לא וע"י שחיטה נפסל ולא איירי בהקרבה כ"ל וצ"ל כמ"ש רש"י ז"ל ע"ש גם מ"ש הלח"מ ז"ל אינו נוח לי דהו"ל לרבינו ז"ל לומר פניו דבלאו א' נאמרו פדרכו בכל לאו שבפלות בלא שיצטרף לו יראה לי.

אשר ע"כ נ"ל דרבינו ז"ל הוק"ל קושיות התוס' דהוי לאו שבפלות לכך פירש שיטה אחרת והוא דאתא שור ושה דכתיב גבי בעל מום יתר ללמד על הפסולים דנכתב בהם שור ושה ושהו בלא ירצה וס"ד דמקשה דאית ביה כל הלאוין דכתיבי גבי בעל מום דהיינו כל תקדיש וכל תשחטו לאתווי לאו אחר משום מחוסר זמן וכמו שפירש"י ז"ל ואמטו להכי שפיר דלקי דהוי כמו שנכתב לאו בפ"ע ואהא תירץ לו דכיון דהפתוב ניתק מחוסר זמן לעשה א"כ לא אתא קרא למלקות פי אם לאורווי לן הך לאו דאו"ב הוא נפסל למזבח ואין בו לאו כלל דהא לא חשבי ללאוי בהדי הך ד' לאוין גבי בעל מום אלא לגלווי דלא תימא דהוא כעובר על מצות או"ב וכשר והכי איתמר בפ"ק דתמורה גבי כל מילתא דאמר רחמנא ל"ת ע"ש והיינו דלא נקט קרא ותורא דשור ושה פי אם גבי לא ירצה ולא גבי לא תקריבו ובהכי ניחא לי מאי דקשייא לי בפשטא דשמעתתא טובא חדא מהיכא פסיקא ליה להמקשה דאיירי כלל באו"ב דלא נזכר בו שום פיסול דילמא איירי בשאר פיסולין פגון פלאים ויוצא דופן דילפינן פיסוליהו מקרא דשור וכשב פי יולד לכה אתא קרא לומר דיש בהם לאו דכל תקדישו וכו' ועוד מה תירץ ר' זירא הנח למחוסר זמן וכו' ומה ענין זל"ז דהתם מיירי אף בכלו חדשיו דמותר להדיוט אפי"ה אסרו הפתוב לגבוה מאיזה טעם ואנחנו לא נדע ולא אסרו הפתוב פי אם בעשה והתוס' ז"ל כתבו פניו דמצינו מחוסר זמן דנתקו הפתוב לעשה אמרי' ודאי דהלאו לא קאי אמחוסר זמן דלא מוקמינן בלאוי יתרי א"כ לפ"ז אפשר לומ' דמחוסר זמן דאו"ב לא מיתסר כלל וזה אינו דבהדיא אמרי' בפ"ב גבי הא דאמרו שם או"ב ליתסר ומשני מדאסר רחמנא מחוסר זמן לגבוה מפלל דלהדיוט שרי ומנ"ל דאסר רחמנא מחוסר דאו"ב כלל דילמא לא אסרה תורה פי אם מחוסר זמן דשבועה ימים אבל או"ב לאותו יום לא אסרה כלל אלא משום דאסור להדיוט יע"ש בתוס' דדבריהם תמוהים ובמ"א יישבנו אותם.

אף לפי האמור ניחא דנדאי מדנקט קרא דשור ושה ולא בקר וצאן שהוא פולל כל הקרבנות לא איירי אלא על דבר שנכתב איסורי שור ושה והיינו או"ב ומכרח לו דאתא לגלויי לן דאו"ב עובר בכל השמות משום מחוסר זמן שהוא נמי פסול פדתנו במתני' והשני סופג ופסול ולקח ק"ל לילקי נמי ואהא תירץ לו פנין דמצינו מחוסר זמן דשבועה ימים אין בו אלא עשה איך שנייה לומר דמחוסר זמן דאו"ב עובר בלאו ואין לה בו אלא חידושו דבא לגלויי דפסול מדנקט הך ריבוייא דשור ושה אלא גבי לא ירצה דאינו אזהרה אלא הודעה ובזה יומתק לשון הגמ' דבפ' כל הבשר מה דאסר רחמנא מחוסר זמן לגבוה דהיינו דאו"ב מקרא דשור ושה וכאמור.

וראיתי להפ"ח ז"ל שכתב וז"ל קמפילגי במחוסר זמן וכו' ולכ"ע שאר פסולין אין בהן לאו ע"כ והוא תמוה דא"כ אמאי. אוקמוה הך ברייתא דתני כל הפסולין בכלל לא ירצה פנין דידעלי פיסוליהו ממקום אחר ודאי לא אתא קרא אלא לאוקמינהו בלאו פדעת המקשה כמו שפירש"י ז"ל.

אף עדיין לפי מהסם בזה דבת"כ גבי או"ב קאמר מניין לאו"ב במוקדשין שהוא בלא ירצה ת"ל שבעת ימים וכו' ומיום הח' והלאה ירצה ושור או שה. הרי מפני ש יוצא דמפיק מחוסר זמן דאו"ב מדסמך למחוסר זמן דז' ימים ואפשר דתרי תנאי גינהו אף ק"ל דהא בתוספתא תני בהדיא דמקדיש רובע ונרבע ומקצה וכו' עובר בכל השמות הללו וצ"ע: הלקה י' המקדיש טומטום וכו' עיין להראב"ד א ומר"ן ולח"מ ז"ל ואני תמיה מה השגה היא זאת דבנדאי מ"ש במשנה ימכרו ויביא בדמיה עול ר"ל ע"י פדייה דבהדיא אמרו במתני' דבכורות די"ד כל הקרשים שקדם מומן להקדשן יפדו וכן פסק הרמב"ם לעיל פ"א דין י' וא"כ דברי רבי פשוטים דבהנהו הוו חולין לכל דבר ואינם אסורים בגיזה ועבודה וימכרו בלא פדייה דהכי משמע מדכתב רבי פ"א מה' תמורה דין י"ז שהומיר בגמל ולקח הוק' לו מה בין זו לבע"מ דאסורי בגיזה ועבודה מדרבנן וצריך פדייה ולקח כתב דוקא התם שיש במינו קרבן אמטו להכי גזרו בו דאתי למטעי תבל הנהו דאין במינו קרבן לא אתי למטעי ושוב ראיתי לרבי בפי"ה מ"ש שכתב פן בפ"י ע"ש ועיין ברש"י ז"ל ביבמות דף ה': ומ"ש רבי כר"א אף דחקמים פליגי עליה כמ"ש מרן ז"ל בפ"א מה' תמורה ד"ה פלאים נ"ל משום דסתמא דמתני' בתמורה ד"ל פנותיה דקתני כל הקדשים שנעשו טרפה אין פודין אותם ואוקמוה בגמרא כר"א ע"ש.

אבל ק"ל דפלוגתא דאימוראי היא אי אמרינן מגו דנחתא ליה קדושת דמים נחתא ליה קדושת הגוף או לא וכינן דר"א ס"ל לא אמרינן מגו היכא דלא חזי לגופיה והיא סברת ר"ש כמבואר בתמורה די"ט ע"ב א"כ איך פסק רבי בפ"ד מה' פה"מ דין י"ו דלא פנותיה ונ"ל דוקא התם משום דחזיא להקרבה חוץ מאשם אבל הנהו דלא חזו לשום קרבן כ"ע מודו דלא אמרי' מגו והיינו דלא אוקי בגמ' פלוגתא דא דאמוראי בפלוגתא דרבנן ור"ש ובהכי ניחא לי מ"ש רבי בפיה"מ שאין חולק עליהם ולכאורה הוא תמוה דבגמ' אמרו בהדיא פשהק' לשמואל מהו משנה דכל הקדשים וכו' השיבו האי תנא ס"ל דל"א מגו משמע דאיכא תנא דאמרי' מגו וחולק על ר"א וכן נמי פשהק' מר"א משני ליה הכי אף לפי האמור ניחא דפלוגתיהו אליבא דרבנן דפליגי אר"ש דשמואל ס"ל בכל דוקתא קאמרי' מגו ור"א ס"ל דלא אמרי' מגו אלא התם דחזי להקרבה וכן משמע מדלא קאמר

אָנא דאָמרי פּרפּנן דפּליגי אר"א ודאי דקים להו דאין חולק עליו ומעטה אין משגיחין
בהה תוספת' דהביאה סברת רבנן ודלא פּמרון ז"ל ועוד ממקומו הוא מוכרע דליתא הך
גירסא בת וספתא דהא פּתר הכי קאמר בתוס' הרוכע והנרבע והנעבד והמוקצה ואתנן
ומחיר עובר משום פּל השמות הללו והרי הם כבע"מ שקדם הקדשן למומן ואין יוצאין
לחולין אלא על מום קבוע ואמאי לא קאמר נמי פּלאים וכו' פּינן דעושין תמורה אלא
ודאי תלמיד טועה פּתבו משום דקתני פּתר הכי ר"א אומר לשון פּלוגתא ולעד"ן דזהו
פּונת רש"י דכתב וז"ל ה"ג וכו' הך גרסא פּריש' וכו' קסבר ר"א וכו' ואנא.

דאמרי פּרפּנן וכו' דהוק' לו מה תירץ לו האי תנאי ס"ל וכו' וכינן דליכא פּלוגתא בהכי
דמנ"ל דפּליגי פּלל לכה משני דמעיקרא ק"ל מר"א ומדקדוק לשונו דתני ר"א אומר
ס"ל דרבנן פּליגי עליה אבל ר"א סבר דאין זה דיקדוק וליכא פּלוגתא פּלל ועיין בפ"ב
דבכורות דנ"ז דסתם מתני' סברה כר"א.

דכלאים ונחביו לא קדשי פּלל ופסקה הרמב"ם ע"ש: ודע דגריסין בתמורה דכ"ח ע"ב
והאי תנא מיייתי לה מהכא דתניא הרוכע והנרבע והנעבד וכולם הם פּקדשים שקדם מום
עובר להקדשן וצריכין מום קבוע לפדות עליהם ע"ש משמע הך דקאמר וכולם קאי על
מתני' דתני פּל האסורים וכלאים וכו' פּלוילים עמהם וכן הגיה הרב צ"ק שם עפ"י מדרש
הילקוט ע"ש הרי מפּנרש יוצא דרבנן פּליגי עליה דר"א וס"ל דאמרי' מגוולענד"ן דליתא
להאי גירסא דהא קיליף מקר' דכי משחתם בהם וכו' ואוקמוה בגמ' דאינו אלא דבר
ערוה וע"א דוקא וא"כ מנ"ל פּלאים ונחביו גם מהתוס' שהבאתי הוי תיובתיה ודוק:
הלכה י"א נמצאו פּל האסורין י"ד וכו' עיין מ"ש הרמב"ם ז"ל ומר"ן ז"ל תירץ בשם
הרי"ק ז"ל דיתום נכלל עם יוצא דופן וכו' משום דזה פּי' למיתה וזה פּי' לחיים לא אפּשר
לצמצם ע"ש ולפ"ז לא הוי יתום וקרא מאי דריש ביה וצ"ל דכוננת הפתוב דנזיל לחומרא
דשפא הוי שוין ועוד פּכר פּתבו התוס' דאם יבא אליהו ויאמר דמצוצמין הוי.

גם בעיני יפלא איך נעלם מהרבנים דברי רבינו ז"ל בהלכות בכורות פ"ו דין י"ד שפּתב
שפּתה אמו או נשחטה עם לידתו דר"ל דזה פּי' למיתה וזה פּי' לחיים. והא דלא הקשה
הראב"ד על הטומטום משום דס"ל דבכלל בע"מ וא"כ י"ל על נדמה נמי פּינן דהוי בע"מ
כמ"ש רבינו וכ"כ הרמ"ל ז"ל ולפ"ז בהלכות בכורות לא פּתב נדמה משום דהוי בכלל
בע"מ ולכה חייב במעשור וכמו שהשמיט טומטום ואנדרוגינוס אף שהם חייבים במעשור
כת"ק דר"ש ודלא פּסברת התוס' שם דהוי בכלל פּלאים.

אף אָמנם מש"ס דבכורות די"ב מבואר פּדברי התוס' ז"ל דנדמה הוי בכלל פּלאים ופּטור
ממעשור דאלא"ה מנ"ל לתנא לו' דילפי' תחת מקדשים ילא מבכור דהוי לחומרא ואפי"ה
מיבעיאי לן בפּטור חמור דלא ילפי' חולין מקדשים: פּרק ה' הלכה א' ואם הקטיר שניהם
פּאחד איני לוקה אלא אחת אָזיל לשיטתיה דכת' בס' המצות פּדכתב מרן ז"ל ולישיטה
זון הך דאיפּליגו אב"י ורבא בעירוב ולא אפּליגי בשאור ודבש רבותא לאב"י ונ"ל להביא
ראייה לזה מהא דאיפּליגי במעלה אימורי ב"מ למנבח אם לוקה עליהם או לא ואי פּדברי
התוס' פּינן דמפּנרשין בקרא ואשה לא תתנו מהם להביא פּולו ומקצתו אמאי פּליגי פּינן
דלכ"ע חייבים ולשיטת רבי' ניחא: הלכה ט' ואין צ"ל ערלה וכו' וכו' עיין להמ"ל ז"ל
שפּכתב משום דאסור בהנאה ולעד"ן אינו מוכרח אלא משום דאין היתר לאיסורו כמ"ש

בגמרא בב"מ וה"ה לערלה בשמים גם נעלם ממנו מ"ש רבינו ז"ל בפיה"מ דשקלים פ"ב גבי השוקל מן הקדש מעל וז"ל דאפי' מצות ל"ל ניתנו דיש לו הנאה שלא משכנוהו וכן מבואר בחיבורו פ"ג מה' שקלים דין יו"ד ע"ש: פ"ק ז' הלכה ד' וזורע קודם הפסח ע' יום וכו' עיין בהלח"מ ז"ל במ"ש לדעת רבי' דיש שדות טובות וכו' דזה דוחק גדול שנמשך פולי האי ועוד אמאי הוצרך הגמ' בפ' המקבל לומר הא בחרפו הא באפלי פיון דשייך נמי בחרפי ע"י שדות טובות לכה נקט שיעור המוגבל לכל שדות ודוחק לו' דאף לכל שדות אין בהם זריעה אלא ע' יום קודם לפסח גם אין לו' דרבינו מפרש איפכא הא בחרפי קאי אשעורים הא באפלי הוא קאי אחטים וכמאמר הפתוב פי אפילות הנה דהא קאי נמי אעומר דהוא שעורים וכמבואר בגמרא יע"ש.

ע"כ נ"ל דרבינו ז"ל הוק"ל לפירש"י דהול"ל הא בחרפי הא באפלי דכיון דקאי אמין לכה נ"ל לפרש דקאי אמן ור"ל דהתנאים מיקרו בתחלת זמן זריעה דמאימתי מתחיל זמן הזריעה אלא שבתוך זמן הזריעה ומן הזריעה וכן זמן הקור לחלק הששה חדרים לשלשה זמנים כמאמר הפתוב ור"ל איירי בזמן איחור הזריעה וכו': אלא שקשה לזה מ"ש רבינו בפ"ח מה שכירות דין ה' כל זמן שראוי לזריעה באותו מקום ופי' ה"ה ז"ל שם וז"ל פי' בגמ' יש שיעורין חלוקין וכו' נראת שמפרש פלוגתא דתנאי הוא בין זמן התחלת הזריעה בין זמן איחור הזריעה לכה כתב רבינו בכל מקום לפי מה שהוא שובת הזריעה וזה הפך מ"ש לדעת רבינו ז"ל.

אמנם באמת לא ירדתי לסוף דעתו ז"ל דכיון דאוקמוה בגמ' דתנאי מיירי בחטים אבל בשעורים לכ"ע יש שיעור מוגבל בכל מקום עד אדר כדאמר אמאי רבינו ז"ל סתם הדברים. אשר ע"כ נ"ל דרבינו זל מפרש כפי' התוס' דהך דקאמר וקיימא בימה ארישייהו קאי השבט ולכה הוק"ל הך מתני' דמנחות ומתרץ לה כמו שתי' התוס' דיש שדות טובות שנמשך עד ה' בשבט לכה כתב כל זמן שראוי לזריעה באותו מקום דיש מקום מפני חשיבות נמשך להם הזריעה יותר מזמן הראוי.

ובמה שפכתתי נ"ל ליישב פירש"י בחומש שהביא מהרש"א ז"ל בפ' המקבל ע"ש שתיקוצו אינו מוכן דכיון דאמוראי ס"ל כר"ש א"כ איך הביא רש"י ז"ל סברת ת"ק דל פהלקתא ע"ש. לכה נ"ל דרש"י בחומש יפרש כמ"ש לדעת הרמב"ם ז"ל אבל רש"י בגמרא משום דגריס שם בגמ' הא דקבלה בחרפי הא דקבלה באפלי לא יתכן לפרש פי' זה אבל רבינו ז"ל לא גריס אלא הא בחרפי הא באפלי וכן גרסי התוספות ז"ל במנחות ע"ש שהעתיקו הגמרא דפ' המקבל ודו"ק: הלכות מעשה הקרבנות פ"ק ו' הלכה ד' פ"ש שהדם בזריקה כה הבשר בזריקה ועיין להרב לח"מ ז"ל שתי' בעד רבינו דר"י ס"ל דשמעיון מיניה תרתי יע"ש ודבריו תמוהים דא"כ מאי עביד צריכותא בפרק פיצד צולין ליקתון בשלמי' לא ליקתוב בעולה והא איצטריף למכתב משום הך דרשה דמה דם בזריקה וכו' ולומר דעביד צריכותא בדרשה דר"י דמצריף למדרש גם בעולה זה אינו דאין זה במשמעות הגמ' דקאמר והני תרי קראי למ"ל ועוד דא"כ מנ"ל לר"י למדרש הכי בעולה פיון דלא גלי קרא אלא בשלמים דאית בה תרי אכילות ועוד מאי מק' התם לר"א ואימא פוליה להכי הוא דאתא דמ"ש דניחא ליה לר"י וק"ל לר"א ואין לומר דק"ל לר"א משום דהשיב לר"י דהך קרא דנעשית עולותיה הבשר ואדם אתא לומר דמה דם

בזריקה והיגנו לומר דכוליה להכי הוא דאתא לאפוקי מר"י דשמעינו מיניה תרתי ואתא מק' שפיר לסברתו וכו' דגם זה אינו דע"כ לא קאמר ר"א דקרא דועשית לא אתא אלא להקיש בשר לדם אלא אחר דגלי קרא דודם זבחה לומר דיש דם אעפ"י שאין בשר וילפי' מיניה בעולה אבל הכא דליכא גלוי אה"נ דמודה דשמעי' מיניה תרתי ואפ"ש דהכי מק' הגמ' לר"א דמנ"ל דקרא דועשית לא אתא אלא לדם בזריקה לימא דאתא לומר דאם אין בשר אין דם כס' ר"י והוה קרא דודם זבחה לא אתא אלא לענין דאין הבשר ניתר לאכילה וכו' והיגנו פי היכי דמוקמינו הוה קרא דועשית כפשוטה אבל אה"נ בהוה דם בזריקה דליכא גלוי אה"נ דשמעינו מיניה תרתי אלא דאמת דק"ל דנדאי לא עבדינו היקשא אלא משום דתורא דאינו ענין לכאן אבל הכא דאתא למדרש אם אין בשר תו לא הוי מיתר להיקשא ומה גם דאף לר"י איצטריף לומר דהוה אין הבשר ניתר לאכילה עד דם מק"ו ולא ניתר לומר דשמעינו תרתי דומיא דקרא דעולה ולזה אפ"ל דלר"י דאית פריכיות מוכרח לומר הק"ו פדי להודיע הדין בעולה וכמ"ש התוס' ז"ל אף לר"א פיון דמפל מקום איצטריף הק"ו לכוף קאמר אף בשלמים נמי מק"ו ומ"מ אין זה כמשמע מפשטא דגמ'.

אשר ע"כ נ"ל דרבי' ז"ל הוקשה לו במאי דקאמר ר"י שם רואה אני את דברי רבי יהושע בזבחים דבעינו תרתי ומאי דקאמר רואה אני דברי מ' אוקמוה לענין דיעבד וכו' וא"כ יחזיקיב מזה פיון דס"ל כר"י דבעינו תרתי מוכרח דדריש לקרא דועשית עולותיה הבשר והדם כר"י ולא לומר דמה דם בזריקה וכו' וא"כ קשה בזבחים אמרי' שאל ר"י ו' לקונניא את ר"י אומר הנה רשב"י וכו' והשיב לו ר"י ואתה אי אתה אומר פן הרי כבר נאמר ועשית עולותיה וכו' דמה דם בזריקה וכו' הרי משמע דס"ל כר"א וצ"ל דס"ל לר"י פנתיה דרבי יהושע ולא מטעמיה אלא דס"ל דקרא דודם זבחה והבשר תאכל אתא לומר אם אין דם אין בשר ומיניה ילפי' לכל הזבחים כס' ר"א דלית ליה צריכיות גם ממלת זבחה כולל כל מיני זבחים וכמו שפי' רש"י ז"ל בפ"ד דזבחים ד' ל"ז יעו"ש וא"כ אייתר ליה הוה קרא דועשית עולותיה להקיש לדם וכו' וכינון דרבי' זל פסק פנתיה דר"י לכן פסק שניהם פנ"ל: פירק י"א הלכה ג' וכן האוכל פזית וכו' פתב הכ"מ משם מ"כ ונראה דיש פאן ב' לאוני וכו' ואם אכל מבשר עולה לוקה שנים ולא ירדתי לסוף דעתו של רבינו וכו' עכ"ל ביאור דבריו דמתחלה פתב דמאי דקאמר רבי' דאוכל מבשר עולה לוקה הוא מעילה ולכן לא פתבו בהל' מעילה שפמה על פאן ולכוף מקשה איף כ' וכן האוכל פזית מפל האימורין דמשמע דקאי אהוה לוקה דבשר עולה דהיגנו מעילה וא"כ איף פתב בין לפני זריקה וכו' ותי' דאף מאי דקאמר דהאוכל מבשר עולה לוקה אינו לאו דמעילה אלא משום דכל מנחת פהו וכו' והא דקאמר רבי' משום דכתיב ונדרה הוא משום דתפס פשטיה דקרא שפן דרכו בכל המקומו' תמה איף לא מנה לאו דמעילה בהל' מעילה ודלא פהבנת המ"ל ז"ל בפ"א מהל' מעילה יעו"ש ובהכי לא קשה מה שהקשה הרב לח"מ ז"ל דאמאי לא קאמר דלוקה שנים משום קרא דכליל וכו' דאף מאי דקאמר הרמב"ם ז"ל הוה לאו דבשר עולה הוא משום כליל וידוע מדרכו של הרמב"ם דאין לוקין על ענין א' משני לאוני וכמ"ש הרב עצמו בפ"ב מהל' עכו"ם והש"ס דקאמ' וילקי הוא איסור וזה מוכרח דהא רבא דקאמר דלוקה זר לפני זריקה אף בחטאת ואשם וכמשמע מק"ו דר"ש והא אמרי' דפטור משום דלא קרינו ביה ואכלו אנתם וכו' אלא ודאי איסור

קאָמער וּבְהִכִּי מִיַּתְרָצָא קוֹשְׁיֵי הַרְמַב"ן ו"ל בְּמָה שֶׁהִשִּׁיג עַל הַרְמַב"ם ו"ל בְּשׁוֹרֵשׁ ט' יעו"ש: וְרֵאִיתִי לְהַר' מ"א ו"ל שֶׁכִּי שָׁם וְנ"ל וְכִשְׁמַקְשָׁה ג"כ לְהִלְקוֹתוֹ מִלְּקוֹת שְׂשֵׁי מְשׁוּם וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל קִדְשׁ הוּא ג"כ מִטַּעַם שְׂשֵׁי פָּאן שֶׁם מְוַחֲלֵק ע"כ וּבְעֵינַי יִפְלֶה אִיךָ יֵצֵא דְבַר זֶה מִפִּי קְדוֹשׁ דְּמָה שֶׁם מְוַחֲלֵק שְׂשֵׁי הֵכָא אַחַר דְּהִלְקוּ אוֹתוֹ מְשׁוּם שֶׁם זֶה גּוֹפִיָּה וְגַם לֹא דְמִי פְּלִל לְהַפֵּי עֵינָן דְּנִזִּיר יע"ש וְגַם קִשָּׁה דְקוֹשְׁיֵי הַרְמַב"ן ו"ל שֶׁהָק' מִקְרָא דְכָלִּיל לֹא מִיַּתְרָצָא אֲשַׁע"כ נִרְאֶה דַּט"ס נִפְל בְּדַבְרֵיו וְכֹן צ"ל וְכִשְׁמַקְשָׁה לְהִלְקוֹתוֹ מִלְּקוֹת שְׂשֵׁי מְשׁוּם דְּכָל מְנַחַת פֶּהֶן וְכו' ור"ל דְלִקְרַמְב"ם אִיָּה לִיָּה הִךְ דְּלוֹקָה קְרָא דְוַנְדְרִיף הוּא לְמַעֲלָה וְלִכְפֵּה הַקִּשָּׁה לִילְקִי נְמִי בְּאוֹכֵל בְּשֹׁר עוֹלָה מְשׁוּם פְּלִיל וְהֵינּוּ שֶׁם מְוַחֲלֵק וְהָא דְלֹא תִירֵץ אִיסוּרָא קְאָמַר מְשׁוּם דְזֶה לֹא נֶעְלַם מִהַרְמַב"ן ו"ל אֶלָּא מִק' לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל דְאִית לִיָּה פְּדַעַת ר"י וְדָאֵי הָא דְקְאָמַר וְלִילְקִי הוּא מִלְּקוֹת וְכַמ"ש הַתּוֹס' וּלְפִי"ז צ"ל דְרַבָּא לִית לִיָּה דְרִשָּׁה דְרַב גִּידֵל דְנֵאָכְלוּ אוֹתָם וְכו': אִיךָ אָמְנָם וְדָאֵי נִרְאֶה דַּמ"ש הַרְמַב"ם ו"ל דְלוֹקָה בְּאוֹכֵל בְּשֹׁר עוֹלָה מִקְרָא דְוַנְדְרִיף הוּא וְדָאֵי מְשׁוּם מַעֲלָה וְכַדְמִשְׁמַע מִפְּשֻׁט לְשׁוֹנוֹ וְכֹן מִשְׁמַע מִהָא דְמְנָה הַרְמַב"ם ו"ל בְּכָאן שְׁלֹא לְאָכּוֹל בְּשֹׁר עוֹלָה וְאִי פְּדַכְתַּב הַכ"מ דְהוּא מְשׁוּם פְּלִיל אִיךָ מְנָה לְתַרְוּוּיָהּ פִּינּוּן אִיךָ לְאֹ שְׁבַכְלָלוֹת מִיָּהוּ חֲדָא לְקִי פִּינּוּן שֶׁהוּא שֶׁם אַחַר וְכַמּוֹ שְׁפַתְבוּ הַתּוֹס' שֶׁם וְלִכְפֵּה שְׁפִיר מִקְשָׁה הַל"מ דְאֵמַאי לֹא קְאָמַר דְלוֹקָה מִקְרָא דְכָלִּיל אֶבֶל מֵאִי דַּהֲק' הַרְבַּ ל"מ ו"ל עַל מ"ש הַרְמַב"ם דְלוֹקָה הָאוֹכֵל מִבְּשֹׁר הַחֲטָאֵת שְׁנַכְנַס וְיֵצֵא מִקְרָא דְבְּשֹׁר בְּשֻׁדָּה וְכו' דְאֵמַאי לֹא כ' דְלוֹקָה נְמִי מִקְרָא דְלֹא תֵאָכֵל וְכו' לַק"מ דְאִין לֹוֹקִין עַל עֵינָן אַחַד מְשֻׁנֵי לְאוּנִין וְהַש"ס הִנּוּ מְנִי לְמִימַר הַכִּי אֶלָּא מְתַרֵץ לוֹ לְפִי שִׁיטְתוֹ וְהֵינּוּ דְלֹא הִשִּׁיג הַרְמַב"ן ו"ל עֲלִיו אֶלָּא מִהִךְ קוֹשְׁיָא דְכָלִּיל וְכו' וְעֵינָן שֶׁם וְרֵאִיָּה מִהָא דַּהֲק' מִהִךְ דַּר"א אַע"ג דְהִנּוּ לְאוֹ שְׁבַכְלָלוֹת וְאֵפ"ה מְתַרֵץ לוֹ לְשִׁיטְתוֹ וְק"ל: פֶּרֶק ט"ו הַלְכָה ח' יְלִדָה טוֹמְטוּם אֵינָם קְדוֹשִׁים וְכו' הַק' הַל"מ ו"ל דְזֶה הַרְמַב"ם וְלִית הִילְכְתָא פְּוִתִּיָּה כַּמ"ש בַּפ' מ"ש.

וְתִי הָא דְאָמְרוּ לִיָּה הִילְכְתָא מְשׁוּם דְאִיָּרִי דְנוֹלַד מִבְּהַמַּת הַקְּדוֹשׁ אֶבֶל אֲנִי קִי"ל פְּרַבְּנִין דְקְדוֹשִׁין אֲגַב אֵינּוּן וְאַחַר הַמְּחִילָה דְבְרֵיו תְּמוּהִים פִּינּוּן דְבַחְוִלִין כ"ע מוֹדוּ דְאִינּוּ קְדוֹשׁ מֵהַ תִּירֵץ רַבָּא דְמַתְנִי דְאִינּוּ נוֹטֵל הוּא פְּרַשְׁב"ג וְהָרִי אַף רַבְּנָן מוֹדוּ בְּהִכִּי דְהַתָּם לְאוֹ בְּהַקְדָּשׁ מִיָּרִי וּבְעֵינָן קוֹשְׁיָתוֹ לְעַד"ן דְרַבָּא מְפָרֵשׁ פְּלוּגְתִּיָּהוּ דְרַשְׁב"ג וְרַבְּנָן דְרַשְׁב"ג ס"ל דְהִנּוּ בְרִיָּה בְּפִנֵי עֲצָמָה וְרַבְּנָן סְבָרִי דְהִנּוּ סְפִיקָא וְלִכְפֵּה רַבָּא דַּס"ל סְפִיקָא לְכַפֵּה נוֹטֵל פְּפָחוֹת שְׁבַשְׁנִיָּהֶם וְלִכְפֵּה רַבִּינוּ דְכַתֵּב סְפִיקָא פְּמִבְּוֹאָר בַּפ"ג מֵה' אִיסוּרֵי מְזִבַּח דִּין ג' לְכַפֵּה עֶסֶק פְּרַבָּא בַּהֲל' זְכִיָּה וּמַתְנָה וְאֵע"ג דְרַבָּא גּוֹפִיָּה הַק' לְסַבְרַת ר"ח דַּס"ל דְסְפִיקָא בְּבַכּוֹרוֹת דַּמ"ב אֶפְשֵׁר לוֹ לְמַסְקְנָא הוֹדָה לוֹ וְכֹן פִּי רַשְׁב"ם ו"ל בְּהַדְיָא וְנ"ל דְזֶה מְוַחֲרַח מְדַבְרֵי רַשְׁב"ג דְאִי ס"ל סְפִיקָא אֵמַאי לֹא חָלָה עֲלֵיהָ קְדוּשָׁה פִּינּוּן דְאֶפְשֵׁר לְהַתְבַּרַר ע"י שְׁחִיטָה אִם הוּא זָכַר אוֹ נְקִיבָה אֶלָּא וְדָאֵי פִּינּוּן דְנִדְרַר זָכַר וְדָאֵי וְהָאֵי לְאוֹ וְדָאֵי הוּא הִנּוּ פְּמִין אַחַר וְכֹן פְּתַבוּ הַתּוֹס' בְּרִישׁ פ' מְעֵרִימִין וְדוּק: פֶּרֶק י"ח הַלְכָה י' אֲשֶׁם תְּלוּי וְכו' עֵינָן לְהַרְאָב"ד ו"ל וּמְרָן ו"ל דְהַרְאָב"ד ו"ל ס"ל כַּמ"ש הַתּוֹס' שֶׁם לְחַכְמִים דְפֶטְרִי מְשׁוּם דַּס"ל כַּר"מ וְעַדִּיפָא מְנִיָּה אֶבֶל חַכְמִים דְפִלְגִי עַל ר"מ בְּמִשְׁנָה דַּס"ל דְמַקּוֹדֵשׁ וְיִפְלוּ דְמִיו לְנִדְבָה הִנּוּ פְּקוֹדֵשׁ גָּמוּר וְחִיבִים עֲלֵיו מְשׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ וְכִינּוּן דְקִי"ל פְּנוּתִיָּהוּ פְּמִבְּוֹאָר בַּפ"ד דַּמַּהֲל' פַּסַּה"מ א"כ תּוֹס' פְּהַלְכ' אָמְנָם רַבִּינוּ ו"ל לֹא ס"ל בְּדַעַת הַתּוֹס' ו"ל דְבַכְלֵ מְקוּם מִק' הַש"ס חַכְמִים דַּר"מ עִם חַכְמֵי דַּר"מ גַּם מֵהַ שֶׁכ' פִּינּוּן דְגַמַּר מְקוֹדֵשׁ הִנּוּ הַקְּדוֹשׁ

לחייבו בפשחוטי חוץ זה לא יתכן דבגמ' בפ' המביא דנ"ד הקש' על הא דקתני בפשח' יצא לבית השריפה אלמא חולין שנ"ב בפריק' ורמינהי וכו' הרי מבואר דאף דאמר' ומקדיש דקתני ירעה עד שיסתאב וא"ה קרי ליה חש"ב וכיון דהוי הקדש גמור להתחייב עליו בחוץ איה קרי ליה חש"ב והתוס' שם נדחקו לשיטתם וכו' וקושני' הש"ס היא לר"מ והוצרכו לומר דאף לר"מ גמר ומקדיש משקושתט וכו' ואין סברא זאת מכוננת לרבי' ז"ל מדאמר' בהש"ס בפ' כ"ג בפנזיר מפני מה חטאת העוף אינה נאכלת ואשם תלוי נאכל מפני שאין בו אלא איסור אחד דהוא חש"ב הרי דאף שגזרק ונקטר פהלכתו פינו דלא הוקבע איסורא אלא מפח ספק הוי חש"ב ואין לומר דהך פריקתא כר"מ הוא דס"ל הוי חולין גמורים ורועה בעדר דהא פתבו משנשחט ס"ל לר"מ מקדישן וכן מבואר בת"כ על פסוק אשום אשם מניין שפותר באכילה ת"ל אשם הוא נאפילו לרבנן דהוי קדוש בעי קרא להתירו באכילה והיינו משום דלא הוקבע והוי ספק חש"ב לכה איצטריך קרא והתורה התירה להקריבו כדי להגן עליו: וראיתי להגאון צבי שהק' על רבי' מהא דפסק בפ"ט שפ"ל מה שאירע פיסול בקדש וקי"ל אם עלה לא ירד חייב עליו בחוץ וכו' ע"ש ונ"ל דזהו דקדוק לשון רבי' שכ' ופסולו בקודש למעט שאינו בקדש בנדאי שאין קדושו בקביעות וכיון דחכמים אמרו אין חייב בש"ח כ"א איסורו בקביעות למעט אשם תלוי נדאי אינו פשחוטי חוץ ומ"ש פינו דעלה לא ירד לא ידעתי מנין לו גם הרמב"ם ז"ל לא פתבו דהא דאמר' אם עלה לא ירד כ"א בדבר העושה לחמו של מזבח ולא שיהי' זה אלא בדבר דאיסורו בקביעות ועוד פינו דאף ביאת אהל מועד לא חשו עלה וכו"ש שלא יחישו על הך אם עלה לא ירד גם במשנה דאלו אם עלה לא ירדו לא הונוכר זה והיינו טעמא פינו דניכר שהו חולין בנדאי דדבר פשוט הוא שאין מקריבין חולין ע"ג המזבח וקמ"שנה דקתני גזרק הדם והפשח קנים יאכל ואם איתא הו"ל לחדש ולומר ומקטירין האימורין דהא פל פמה דלא מקטיר הפשח אינו נאכל אלא נדאי פינו דהפשח נעשה חולין גמורין אין צורך לזה פינו דאסור להעלותו: ומעתה דברי רש"י ז"ל שכתב דהוי בפשח' משום דהוי פזבח פסול הוא מדוקדק דלא הוי זבח פסול ממש אלא פינו שיש בו צד קדושה אתי למטעי בפשח' קדשים ודלא כהתי"ט ז"ל בפ' המביא ע"ש ודוק: הלכות תמידין ומוספין פרק ג' הלכה י' והטבת הגרות בפוקר ובין הערביים מצות עשה וכתב מרן ז"ל משמע מדברי רבי' הטבה היא הדלקה ולפ"ז יתחייב להדליק המנורה בפוקר ובפערב כמ"ש בהטיבו את הגרות יקטירנה וקש"ל מהא דאמרו בפ' התכלת ד"ן ע"א פדקתני סיפא ולא את המנורה אלא בשבעה גרותיה בין הערביים ופי' רש"י דאינה קדושה אלא בהדלקת בין הערביים הרי מבואר דאין מצוה בהדלקתה פלל בפוקר וראיתי להר' חומת אגף שהביא משם הרבנים דדברי רבי' הפך פסוק בבביאים ד"ה סי' י"ב דאמר בהדינא דהדלקת המנורה אינה אלא בפערב ולא בפוקר.

אשע"כ נ"ל דרבי'. סובר דפי' הטבה פולל ב' ענינים דישון והדלקה וליכא פינו דבפוקר אם נמצא אחד שפכה חוזר ומדליקו הוי נוהג בפוקר ובפערב שהיא עיקר מצותה לדשנה ולהדליקה פולה ואתי שפיר לשון דקאמר מטיבה ואח"כ מדליק' והיינו גמי דקאמר בסמוך הדלקת הגרות הוא הטבתה ונר שלא מתקנו לומר זהו בכלל הטבה שר"ל שלשון הטבה הוא תיקון בין פכפוי בין בהדלקה ומעתה מ"ש פ"ב דעבודת יום הפורים בשחרית מטיב את הגרות ובפערב מטיב את הגרות ולא זכר שם הדלקה פלל נדאי.

נר' דהכי פנונתו פיון דהוא כולל דישון והדלקה לכה לא זכר הדלקה כלל ושוב ראיתי הדבר מפנרש בפייה"מ לרבי' פ"ג ממס' תמיד בדפוס ישן נושן באותיות מרובע משנה ט' ונ"ל כבר נתבאר ביומא שהטבת גרות הוא ניקור הגרות והדלקה מה שפכה מהם וחלוף הפתילות ע"כ וישתי ועיין להל"מ ו"ל ודוק: פרק ה' הלכה ז' לישתן ועריקה בחוץ וכו' עיין מ"ש הל"מ ו"ל דלכה מחולק ממנחות משום שמן דבעו כמ"ש התוס' זל יעו"ש והיינו משום דכיון דנקדשו בכלי תו לא אפשר להוציאה בחוץ אמנם להרמב"ם ו"ל דס"ל דלא בעי פלי שרת אלא אחר אפייה כמ"ש בפי"ג מהלכות מעשה הקרבנות לא שיהו תירוץ זה ועיין להרב גופיה שם שכתב דרבי' לא ס"ל פתוס' ו"ל דבעו פלי שרת יע"ש.

ולעיקר הקו' נ"ל לתרץ ע"פ מ"ש התוס' בפ' כ"ש דל"ו דה"ט דמאפה תנור לישתן בפנים משום דחיישינו לחימוץ פיון דנילושות בפושרין ולכה בעי שתהא הלישה במקום אפייה והנה לטעם זה הוא שנה לכל המנחות אלא דהתוס' שכתבו זה הטעם למאפה תנור דוקא הוא משום דשאר מנחות לא איצטרכו לזה דאזלי לשיטתיהו דבעי' שמן בכלי שרת אף לרבי' ו"ל דס"ל דלא בעי שמן בכלי שרת אמרי' דהיינו טעמא בכל המנחות דבעי לישתן בפנים משום דחיישינו לחימוץ אף גבי לחם הפנים דקרפן צבור הוא לא חיישינו לחימוץ דזריזים טפי מהפניהם וכמ"ש בפ' כ"ש וכ"כ התוספות במנחות דנ"ה ע"א בד"ה כל יע"ש: אף ה' קשה לי דהיכי פס' רבי' לישתן בחוץ ה' בגמ' אוקימנא לה כמ"ד מדת יבש לא נתקדשה וכיון דרבי' פסק בה' פלי המקדש כמ"ד נתקדשה א"כ איך פסק בכאן דלישתן בחוץ וכ"כ התוס' שם במנחות ד' מ"ד נתקדשה לא אפשר דלישת מאפה תנור בחוץ ועוד קשה לס' התוס' דלחם הפנים חשיב ציבור כמנחת העומר: הלכות פסולי המוקדשין פרק א' הלכה א' כל הפסולין לעבודה לשחוט לכתחיל' אפי' וכו' קרשים וכו' משמע מדבריו אפי' נשים כס' התוס' ריש חולין ודלא כה' א"י והביאו ראיה מדאמרו כל הפסולין משום דבעי לאתויי טמא ולא קאמר משום דבעי לומר נשים דקתני ליה ברישא ע"ש.

וראיתי להר' לחם שלמה שכ' ואחר המחיל ראיה זו נאני מכיר דאימא דמייירי באיש עומד על גבה עכ"ל השייך לענינו ונוראות נפלאתי איך יצאו הדברי' מפי קדוש דעדיין הקו' עומדת ה' דאחרי' עומדים לא מהנייא אלא בדיעבד דקתני במתני' ריש חולין והו"ל לומר נשים דגם גבי טמא אם אחרים רואין אותן שחיטתו כשיירה מדקאמר הש"ס בחולין למ"ל נאחרים רואין אותן בקרי ליה סגי ליה דמשמע דאם אחרים רואין אותו פשוט שחיטתו כשרה וא"כ מ"ש דכיון דנשים מייירי באיש עומד ע"ג טמא מייירי בהכי ונ"ל ראיה ברורה דנשים שוחטין לכתחיל' מדנאמנים על הניקור שהוא איסור פרת כ"ש דנאמנים על איסור לאו וכ"כ התוס' בפסחים ד"ל ע"ב בד"ה הימנוהו וכ"כ בערוובין ד' ל' ודנ"ט ע"ש: הלכה ד' כל הזבחים וכו' עיין מה שהק' הלחם משנה ו"ל איך פסק כאן דאם נשאר פחות מפיזת אם זרק לא הורצה פיון דפסק כר"י באבוד ושרוף בי"א מהל' אלו ע"ש שתיגרץ שהוא תמוה ונ"ל דרבי' הוקשה לו דלמסקנא דאבוד ושרוף לר"י איסור בדיעבד א"כ היכי קתני במתני' נטמאו שיריה או אבדו פסולה והתם ודאי מאי דקתני פסולה היינו לכתחיל' דבנטמא קאמר ר"י בהדיא דאם זרק ודאי הורצה ולומר דלצדדין קתני דנטמא פירשו לכתחיל' ובאבדו פירשו דיעבד זה לא ניתן ליאמר לכה ס"ל לרבינו

דְּהַךְ תִּנָּא דְּמִתְנִי ס"ל לר"י דְּבִמְנַחֵת מִיְדָה אַף בְּאַבוּד וְשָׁרוּף וְהִיָּנוּ מִשּׁוּם דְּעֵיקָר קִרְאִי בְּזִבְחִים הוּא דְּכִתִּיב וְכִמוּ שְׁצ"ל פֶּן לְדַעַת הִל"מ ו"ל וּלְכֹה תִּנְיָנָהוּ בְּחֻדָּא מִחֻמְתָּא לֹוּמֵר דְּבְדִיעֵבַד הוֹרְצוּ אֲבָל בְּזִבְחִים וְדָאִי לֹא אֲשַׁמְעִינוּ בְּאַבוּד וְשָׁרוּף וְאַדְרָבָה מִדְּנָקֵט ר"י בְּמִקְלָתָהּ גִּטְמָא וְלֹא אֲבוּד וְשָׁרוּף דְּאַף אַב זָרֵק הוֹרְצוּ מִשְׁמַע דְּבְאַבוּד וְשָׁרוּף ס"ל דְּאַף דִּיעֵבַד וְכִינֹן דְּסִתְמָה מִשְׁנָה הִיא פֶּסֶק רַבִּי פֶּן וְכָל זֶה לְשִׁיטַת הִל"מ ו"ל אֲבָל בְּאַמְתָּא זֶה אִינוּ אֱלָא דְּבָרֵי גְבִיאוֹת פִּינֹן דְּמִנְחֹת גּוּפִיָּהוּ יִלְפִי לֵהוּ מְזִבְחִים א"כ מֵאִי רָאָה לְחֻלְקָא לְעִנְיָן דִּיעֵבַד וְיֵמָה גַּם דְּלֵר"י דְּס"ל אִין הֲצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת א"כ ס"ל דְּלִכְתְּחִילָהּ הוּא דְּבָעִי תְּרַתִּי דָּם וּבְשָׂרָא אֲבָל בְּדִיעֵבַד ס"ל יֵשׁ דָּם אַעפ"י שְׂאִין בְּשָׂרָא וּלְכֹה מִתִּיר אַף בְּאַבוּד וְשָׁרוּף מ"ש בְּזִבְחִים דְּמוּדָה בְּדִיעֵבַד וּבְשִׁלְמָא לֵר"י אֲפִשָׁר מִשּׁוּם דְּס"ל דְּהֲצִיץ מְרָצָה וְכִמ"ש הַתּוֹסְפוֹת וְיִנְצָא מִשּׁוּם דְּס"ל זְרִיקָה מוֹעֵלֶת לִינְצָא וְכִמ"ש הַתּוֹסְפוֹת בְּפֶסֶקִים דְּל"ד ע"ב יע"ש וְהַךְ מִתְנִי דְּמִנְחֹת כִּר"י וְכִינֹן דְּלִדְיָהּ תִּרְוּוּיָהּ שְׁוִין לְדִיעֵבַד לְכֹה נָקֵט פְּסוּלָה לְתִרְוּוּיָהּ וְיִוֹתֵר נ"ל לְהַגִּיָּה פֶּאן נְשָׂאָר פְּחוֹת מְפִזִּית לֹא יִזְרוּק וְאִם זָרֵק הוֹרְצָה וְאַנִּי תְּמִיָּה דְּס"ד לְהֵרֵב לְהַגִּיָּה שָׁם וְלֹא הַגִּיָּה פֶּאן וְאִין לֹוּמֵר מִשּׁוּם דְּאַמְאִי לֹא עֵירְבֹן עִם הַךְ דִּינָא דְּנִפְסָל וְכוּ' פִּינֹן דְּהֵתָם גְּמִי הוֹרְצָה מִשּׁוּם דְּהוּא קִאִי בְּהַךְ דִּינָא לְעִיל מְנִיָּה וְאַדְרָבָא יֵשׁ לְזֶה סִיּוּעַ מְדָלָא קְאָמֵר אֲבָל נִפְסָל וְכוּ' פִּינֹן דְּהֵדִין בּוּ לְהִיפָּהּ וּכְדָרְכּוּ פֶּן בְּכָל מְקוּם פְּנ"ל: אַף אֲמַנְם בְּאַמְתָּא עֲדִינֹן לֹא נִתְקַרְרָה דַּעַתִּי בְּזֶה דְּהִרְמַב"ם ו"ל פ' דִּין דְּאוֹרֵייתָא לֹוּמֵר דְּלִכְתְּחִילָהּ מְרָצָה עַל הָעוֹלִין דְּכִינֹן דְּמִדְּרָבָנֹן אִינוּ מְרָצָה אִין לֹו לְהִבִּיאוּ אֱלָא דְּלַעֲד"ן דְּזֶה מְוִכְרַח לֹוּמֵר בְּדְּבָרֵי דְּהָרִי פ' נִפְסָל הַבְּשָׂרָא אוֹ שְׂיָצָא חוּץ לְקַלְעִים אִם זָרֵק הוֹרְצָה וְהֵתָם וְדָאִי מִשּׁוּם צִיץ וְכִמ"ש בַּפ' כ"ש דְּל"ד דְּבִין לֵר"י בִּין לֵר"ל דְּפִסּוּלוֹ מִשּׁוּם טְוּמָאָה הוּי וּמְרָצָה צִיץ וְכִינֹן דְּפֶסֶק דְּאִין מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת אִפִּי דִּיעֵבַד אִיָּהּ פֶּסֶק הַךְ דְּנִפְסָל הַבְּשָׂרָא וּמִהַתִּימָה מַה' שְׁכַנ"ה ו"ל דְּנִעְלָם מִמְּנֹו זֶה וְהִיָּה נ"ל דְּס"ל לְרַבִּי דְּנִדְּאִי אַף דִּיעֵבַד לֹא מְהַנִּי צִיץ אֱלָא הֵתָם דְּמַק' מִשּׁוּם דְּס"ל דְּלֵר' יְהוֹשֻׁעַ מְהַנִּי צִיץ עַל אֲכִילוֹת וּלְכֹה מַק' וּמִתְרַץ שְׁפִיר אֲבָל לְפִי סוּגְיָא דְּהִכָּא דְּס"ל דְּאִין הֲצִיץ מְרָצָה אִפִּי דִּיעֵבַד וְהִכָּא מִשּׁוּם דְּלִכְתְּחִילָהּ הוּא דְּבָעִינוּ תְּרַתִּי אֲבָל בְּדִיעֵבַד לֹא בַעִי תְּרַתִּי וְיֵשׁ דָּם אַף שְׂאִין בְּשָׂרָא וְכִמוּ שְׁפִי רִש"י יע"ש אה"נ ל"ק מִהַךְ בְּרִייתָא עַל ר"ל וְאִין לֹוּמֵר דָּא"כ אִפִּי אֲבוּד וְשָׁרוּף וְאַמְאִי נָקֵט ר' יְהוֹשֻׁעַ דְּוִקָא גִטְמָא דְּכִבְרָ פְּתַב רִש"י בְּסוּף הַסּוּגְיָא מִשּׁוּם דְּאִיתִיָּהּ בְּעִינָהּ יע"ש אֱלָא דְּרוּאָה אֲנִי דְּזֶה לֹא יִתְכּוּן בְּדְּבָרֵי רַבִּי פְּלָל דָּא"כ אֲמַאי נָקֵט גְּבִי גִטְמָאוֹ כ' מִשּׁוּם דְּהֲצִיץ מְרָצָה עַל הַטְּוּמָאָה וְהוּן אֲמַת דְּמֵאִי דְּנָקֵט שְׁהֲצִיץ מְרָצָה עַל הַטְּוּמָאָה אִין לְלִמּוּד דְּהֲצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת דְּאַפְשָׁר דְּמְרָצָה עַל הָעוֹלִין וְיֵשׁ פֶּאן חֻלְבַּ קִּיָּים אֱלָא שְׁק' דְּלִמ"ל פְּלָל הֵאִי טַעְמָא ת"ל מִשּׁוּם דְּבְדִיעֵבַד לֹא בַעִי תְּרַתִּי וּבְדָם לְחוּדִיָּהּ סְגִי אֱלָא וְדָאִי מִשּׁוּם דְּס"ל.

דְּאַף דִּיעֵבַד בַּעִי תְּרַתִּי לְכֹה פְּתַב מִשּׁוּם צִיץ וְכוּ' וּבְזֶה נִיחָא מַה שְׁלֹא הַגִּיָּה הִלַּח"מ ו"ל גְּבִי נְשָׂאָר פְּחוֹת מְפִזִּית דָּאִם זָרֵק הוֹרְצָה וְכִמוּ שְׁהַגְהֵתִי לְעִיל וְהִיָּנוּ דְּס"ל דְּבְדִיעֵבַד בְּחֻדָּא סוּגְיָא דָּא"כ כְּשֶׁהָ לִמ"ל הַךְ טַעְמָא שְׁהֲצִיץ מְרָצָה עַל הַטְּוּמָאָה וְאַפְשָׁר לֹוּמֵר דְּס"ל לְרַבִּי דְּבִנְפֶסֶל בְּבְשָׂרָה הוּי כְּמוֹ יִנְצָא פִּינֹן שְׂאִין פִּסּוּלוֹ בְּגוּפּוֹ אֱלָא מִחֻמְתָּא דְּבָר אַחַר דְּהִיָּנוּ מִחֻמְתָּא הַסִּיחַ דַּעַתּוֹ מִמְּנֹו וּלְכֹה בְּדִיעֵבַד הוֹרְצָה וְלֹא מִשּׁוּם צִיץ וְהִיָּנוּ טַעְמָא דְּלֹא פְּלָל רַבִּי דִּין גִּיטְמָא בְּהַדְּיָהּ וְכִמְאָמֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִשּׁוּם דְּנִטְמָא פִּינֹן דְּלֹא מְהַנִּי אֱלָא ע"י צִיץ מִשּׁוּם דְּהוּי פִּסּוּלוֹ בְּגוּפּוֹ וְלִדְיָן לֹא מְהַנִּי גִין אִפִּי דִּיעֵבַד לְכֹה בְּנִטְמָא אִפִּי דִּיעֵבַד לֹא הוֹרְצָה

אָלאַ דאַכתי הָוי דינו שֶׁל רבינו דָּלאַ פֿחד דלר' יְהוֹשֻׁעַ ס"ל דְּציץ מְהיני לְדיעבד וּכ"ש לפי התוס' דְּמַרְצָה.

אָף לכתחילה ולר"י דהוא מאַרְיָה דְּשִׁמְעָתָא דְּאִין הַציץ מַרְצָה ס"ל דְּבְּדיעבד מוֹדָה לר' יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא פְּלִיג עֲלֵיהּ אָלֵא בְּמִנְחֹת לַעֲנֵן אָבוּד וְשִׁרוּף דְּמִקְּל פְּוִלי הַאי וּא"כ מנ"ל לרבי' לומר דְּאִין הַציץ מַרְצָה אפי' דִּיעבד וצ"ע וְעֵינֵן בּפ"ד מה' ק"פ מ"ש שֶׁם יָשׁוּב לְזֶה בּס"ד יע"ש: וְהִנֵּה בְּעֵינֵיךָ קוֹשְׁיֵית הַל"מ ו"ל שֶׁהָק' דְּאַמַּאי בְּצִיבוּר הוֹרְצָה פִּינֵן דְּאִינוּ מַרְצָה עַל אֲכִילוֹת אפי"ל דְּאִינוּ מַרְצָה עַל אֲכִילוֹת אָבֵל עַל הָעוֹלִין מַרְצָה עַל הַצִּיבוּר לַכ"ע כַּמ"ש בְּמִנְחֹת דַּט"ו ע"א וּא"כ הָכָא דְּאַף דְּנִטְמָא הַבְּשָׂר וְהַחֲלָב פְּוִלוּ פִּינֵן דְּמַרְצָה עַל הָעוֹלִין וְהָוי כְּמוֹ חֲלָב קִינִים וְזוּרְק לכתחילה וְאִין לומר דְּהַרְמַב"ם ו"ל בּפ"ד מְהִלְכוֹת ב"מ פְּתַב פֶּל קַרְבָּנוֹת צִיבוּר דוֹחִין אֶת הַשְּׁבֵת וְאֶת הַטְּוֹמָא הָרי דְּכָלֵל פֶּל הַקְּרָבָנוֹת אפי' דְּעוֹמֵר וְשִׁתִּי הַלְחָם דְּלִיפָא אָלֵא אֲכִילוֹת וּא"כ אַמַּאי דוֹחִין אֶת הַטְּוֹמָא פִּינֵן דְּאִין הַציץ מַרְצָה דְּזֶה ל"ק פֶּלֵל פִּינֵן דְּפֶסֶק בְּמִנְחֹת כַּר"י אפי' נֶאֱבָדוּ וְנִשְׁרָפוּ הָרי דַּס"ל דָּם דְּבְּמִנְחֹת בְּדיעבד לֹא בְּעֵי צִיץ פֶּלֵל א"כ גְּבִי צִיבוּר עֲשָׂאוּהוּ בְּדיעבד אָבֵל לַעֲנֵן אֲכִילוֹת דְּאִין צִיץ מַרְצָה אפי' דִּיעבד לֹא הִנְתֵּר בְּצִיבוּר אָף לכתחילה אָלֵא דַּלפ"ז צָרִיף לומר דְּמִיָּרִי רבי' בְּלָחֵם הַבָּאִים עִם הַפְּבָשִׁים וְלִכְּף בָּאִים בְּטוֹמָא פִּינֵן דִּיש דָּם אָבֵל מַתְּנִי דְּקַתְּנִי ה' דְּבָרִים בָּאִים בְּטוֹמָא מִשְׁמַע דְּשִׁתִּי הַלְחָם בְּלֹא פְּבָשִׁים קָאָמֵר וְלִכְּף הָעֵמִידוּ בְּגִמְרָא דְּלֹא כַּר"י וְדוּק: וְעוֹד הָק' הֵרַב ו"ל עַל מ"ש רבי' ו"ל דְּקַרְבָּנוֹת צִיבוּר אפי' נִטְמָאוּ פְּוִלֵן זַא"ז הָא ס"ל דְּאִין מַרְצָה עַל אֲכִילוֹת וְכו' וְהוּא תְּמוּהָ דַּבּפ"ד מה' ק"פ פְּתַב ו"ל דְּהָא דְּכַתַּב רבי' דְּאִין הַציץ מַרְצָה הוּא לכתחילה אָבֵל בְּדיעבד מַרְצָה וּא"כ שְׁפִיר פְּתַב רבי' פֶּאָן דְּבְּצִיבוּר זוּרְק לכתחילה וְהוּא כַּפִּי הַתּוֹס' מִמֶּשׁ.

וְרֵאִיתִי לַהֲשַׁע"ה בּפ"ד מה' ב"מ שֶׁכ' וְהֵרַב חִזֵּר בּוֹ אָלֵא הַדְּבָר הַקָּשָׁה הוּא דַּא"כ מַאי דְּקָאָמֵר שֶׁם דְּמַרְצָה עַל דְּבָרִים הַקְּרִיבוּן לכתחילה הָוי א"כ הִיכִי פְּתַב פֶּאָן דְּנִטְמָאוּ וְכו' ע"ש וְלַע"ד נִרְאֶה לומר דְּמַאי דְּכַתַּב רבי' שֶׁם דְּמַרְצָה עַל טוֹמָאֵת הַקְּרִיבִין הוּא מְדַאֲוֵרֵייתָא דְּהָא אֶקְרָא קָאִי וּא"כ מַאי דְּכַתַּב וְאִין הַציץ מַרְצָה עַל הַנְּאָכְלִין הוּא נְמִי מְדַאֲוֵרֵייתָא אָלֵא דְּבִזְזָה דוֹקָא לכתחילה אָבֵל בְּדיעבד מַרְצָה וְכַמ"ש בַּהַל' ק"פ אָמְנָם בְּכָאֵן הַנּוֹקְשָׁה לוֹ שְׁפִיר דְּבִשְׁלָמָא לַדַּעַת הַתּוֹס' פִּינֵן דַּס"ל דְּצִיץ מַרְצָה עַל אֲכִילוֹת מְדַאֲוֵרֵייתָא אָלֵא מְדַרְבְּנֵן הוּא דְּגִזְרוּ לכתחילה גְּבִי צִיבוּר אוֹקְמוּהָ אַדְּאֲוֵרֵייתָא אָף לרבי' דַּס"ל דְּלכתחילה אִין הַציץ מַרְצָה דְּאֲוֵרֵייתָא אִיף בְּצִיבוּר זוּרְק לכתחילה וְמַה גַּם דְּלִשׁוֹן רבי' ו"ל שְׁכַתַּב אָלֵא א"כ הִיתָה הַטְּוֹמָא הַדְּחוּיָה הוּא בְּצִיבוּר שְׁהַצִּיץ וְכו' מִשְׁמַע דְּלֹא קָאִי אֲחִילוּק דְּאִין הַציץ מַרְצָה עַל הַנְּאָכְלִין וּס"ל דְּאִין מַרְצָה אָף עַל קַרְבֵּן צִיבוּר וְלִכְּף תִּירֵץ שְׁפִיר דַּמ"ש אָלֵא א"כ וְכו' הוּא קָאִי נְמִי אַתְּרִי דִּינִים וְכו' וְזֶהוּ שְׁדַקְדַּק הֵרַב לומר דְּקַרְבֵּן צִיבוּר הַציץ מַרְצָה עֲלֵיו וְאֵעִפ"י שְׂאִין מַרְצָה עַל קַרְבֵּן יַחֲיד וְלִכְאֹרְהָ לֹלֵא צוֹרֵף פִּינֵן דְּאַף לַדַּעַת הַתּוֹס' נְמִי הָכִי הוּא אָלֵא וְדַאי מְשׁוּם דְּלַרְבִּי הָא דְּאִין הַציץ מַרְצָה הוּא דְּאֲוֵרֵייתָא וְאַפ"ה מַרְצָה עַל הַצִּיבוּר וְכֵן מִשְׁמַע מִמֶּה שְׁהַקָּשָׁ' אַח"כ לר"י דַּס"ל דְּאִין הַציץ מַרְצָה דְּאֲוֵרֵייתָא יַע"ש אָלֵא שְׁקָשָׁה לְזֶה דַּמְנ"ל לרבי' דִּיש חֲלוּק בֵּין עוֹלִין לְאֲכִילוֹת עַד שְׁיֵאמ' דְּקָרָא לֹא קָאִי אָלֵא עַל דְּבָרִים הַקְּרִיבִים דְּלַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְדַאי לֹא מְצִינוּ שְׁיֵיש לוֹ חִילוּק בְּזֶה וְאַפ"ל לְזֶה דְּרַבִּי ס"ל דַּלְר"י דְּקָאָמֵר אִין הַציץ מַרְצָה עַל אֲכִילוֹת א"כ בְּמַאי מוֹקְמִי לִיהָ רִיצוּי צִיץ דַּאי אפי"ל בְּדָם דְּהַעִיד ר"י ו' קַמְצָה עַל מִשְׁקָה בֵּית טַבְחִיָּא דְּכֵן וְכַדָּאָמֵר ר"פ בּפ"ק

דפסחים דהלכתא גמירי לה ועיין להלח"מ בסמוך ולקף כ' דמוקמי ליה על העולין והיגו טעמא דגרסי בגמ' בפ' פיצד צולין ד' ע"ח גבי ר"י בשלמא זבחים איפא עולין וכמו שפי' רש"י ז"ל א"כ משום דתניא בת"כ ונרצה לו לכפר בדם וכו' ת"ל ונשא אהרן את עון וכו' והוא בדם וכו' מנין לרבות כל העולין וכו' ת"ל לכל מתנות קדשתם אלמא משמע דכ"ע מודו בעולין וכ"כ רש"י ז"ל בפר' הקומץ דכ"ה ע"ב וא"כ מעתה מ"ש ר"י אינו זורק את הדם הוא מדרבנן.

ואולם ראיתי להתוס' שם שפיתבו ולא דק בקונטרס דבפ' פיצד צולין אשכחן פלוגתא וכו' ולכאורה לק"מ דהתם מדרבנן הוא דקאמר. ונראה ליישב דעת התוס' בזה משום דהתם ס"ד דהש"ס דהך ברייתא היא מדרבנן מדאוקמוהו כר"י דלא קניס בין שוגג למזיד והיגו דלא משגי פדמשי הש"ס ביבמות אהך קושיא דברייתות הא דרבנן והא דאורייתא וכיין דמדרבנן היא אמאי לא תיקשי נמי מחלב דהוא עולין אף דעת רש"י היא כיין דמדאורייתא כ"ע מודו בעולין אפש' דאף לר"י ס"ל דלא קנסו רבנן ולא ס"ל כר' יהושע ב"הא ולקף לא הק' אלא מאכילות דס"ל דאין הציץ מרצה דאורייתא אף אמנם לשיטת רש"י ז"ל דאף דשמעי' ליה לרבי יהושע מהך ברייתא דכל היכא דחלב או הפשר קניס זורק את הדם אבל נטמאו ב' לא ומינה מדייק הש"ס בפ' פיצד צולין דס"ל דאין מרצה על העולין ולא על האכילות נ"ל דלאו בחדא מחתא נינהו אלא הא דאורייתא דהיגו אכילות וכדק"ס ד מעיקרא דס"ל כר"י ועל העולין הוא מדרבנן ולהכי פ"י במסקנא פאן בצייבור משום דהותרה והיגו משום דבמת דת' לו דקסבר ר"י הציץ מרצה על אכילות.

והק' לו מהך ברייתא דאין הציץ מרצה קאמר אלא לעולם וכו' דמשמע דעקר ליה הך תי' דס"ל הציץ מרצה ולקף פירש משום דהותרה בצייבור לא כן דעת התוס' שפי' דלפי האמת נמי ס"ל.

דהציץ מרצה על אכילות נמי והתם מדרבנן הוא דאסור לכתחלה והשתא תרנויהו עולין ואכילות בחדא אינון ולקף קאמר נמי ל"ק פאן ביחיד פאן בצייבור לומר דעקר ליה הך סברא דנהו מהך סבר ברייתא למידחי ליה דסבר ר' יהושע דאין הציץ מרצה אלא דהציץ מרצה והתם מדרבנן קאמר ולקף בצייבור זורק לכתחלה: אף באמת עדיין לא נתיישבה דעתי דכיין דס"ד דהש"ס דהך דקאמר ר' יהושע גבי עולין הוא מדרבנן א"כ מאי דחי ליה הש"ס דס"ל לר' יהושע דאין הציץ מרצה על אכילות מהך ברייתא ולדחוק לומר דלאו בחדא מחתא אדרבה דכיין דחדא מנייהו דרבנן כ"כ ליהגוי אידך גם המתירן איהו הודה לו בזה ועקר ליה הך תירוץ ואפש' להעמיס זה בכוננת התוס' דמנחות דכתבו דבפ' כ"צ אשכחן פלוגתא והיגו לס' רש"י גופיה דס"ל דאף במסקנ' כמי ס"ל לר' יהושע דאין הציץ מרצה על אכילות דאוריית' א"כ דומיא דידיה בעולין הוא דאורייתא דאל"כ מאי מק' הש"ס וא"כ הוי פלוגתא ולא כ"ע: והיה נראה ליישב שיטת רש"י ז"ל דנהו פנונת המתירן דר' יהושע ס"ל דלא מהני ציץ הלא בדיעבד ולקף קאמר דאם זרק הורצה אבל לכתחלה לא יזרוק והווי תרנויהו עולין ואכילות שוין בדיניהו ומתני' דקאמרה פאין לכתחלה משום דהותרה בצייבור וכן כתב רש"י בפ' ב"ש דל"ד ע"ב דלר' יהושע לא מהני רצוי ציץ אלא בדיעבד והכי נמי דייק מתני' דפ' הקומץ דכ"ה דקתני נטמא הקומץ והקריבו הציץ מרצה משמע דוקא דהקריבו והא דאמרי' במנחות ומייתי לה

בפ"ק דיומא הנה עומד ומקריב מנחת העומר ונטמאת אומרין לו הוי פיקח ושתוק שאני
התם פנין דלית להו מנחה אחרת ולא אפי' פדיעבד דמי אלא דעדיין ק' דא"כ מאי מק'
הש"ס בפ' כ"צ וקא מתני' באין קתני דמשמע לכתחלה ומאי קושניא דכיון דהכא לא אפי'
דהפגנים וכ"ש טמאים הוי פדיעבד דאין לומר דמתני' סתמא קתני דאף שנטמא הקרבן
דאפשר להו באחרת ואפי"ה קתני דבאים בטומאה דזה אינו דא"כ אף למסקנא דס"ל
דהותרה בציפור עדיין תיקשי דהא איפא למ"ד בפ"ק דיומא דאף למ"ד הותרה מודה
היכא דאיפא שריים לאכילה ואמאי קתני מביאין ואין נאכלין אלא ודאי מיירי בדלא
אפשר באחריתי ועוד דהרי פתב רש"י בפ"ק דפסחים די"ו ע"ב גבי הא דקתני על מה
הציץ מרצה על הבשר קאמר דלרבי יהושע אצטרף דקאמר אם אין בשר אין דם ה"מ
יוצא וכו' אבל נטמא וכו' הציץ מרצה להתיר דם בזריקה דדבריו ברורים להמבין דהציץ
מרצה אף לכתחלה גם מאי דקאמר ה"מ יוצא וכו' ואי דיעבד הרי שמעי' לר' יהושע
דקאמר נפסל הבשר או שיצא אם זרק הורצה אלא ודאי התם לכתחלה קאמר
ומדאורייתא אף לכתחילה הציץ מרצה וזרק וכמו שהעמידו הך ברייתא ביבמות יע"ש
והכא דקאמר ר' יהושע אבל נטמאו ב' לא הוא מדרבנן וס"ל פשיטת התוס' דהכא מעתה
מאי דקאמר רש"י בפ' כ"ש דקסבר ר' יהושע דרציזוי ציץ פדיעבד הוא מדרבנן גם הך
מתני' דמנחות דקתני נטמא והקריבו אפשר אגב סיפא דקתני יצא והקריבו לא הורצה
וכו' או אפשר מדרבנן גזרו אף על הקומץ או הדם דאין מרצה אלא דיעבד ועיין מ"ש
עוד רש"י ז"ל בגיטין דנ"ד בד"ה במזיד יע"ש ועיין עוד בפ"ק דפסחים בד"ה שהותרה
ועיין בפ"ק דזבחים דכ"ג ע"ב ד"ה הא וצ"ע ועוד דהתם קאמר דמשלחין משום ציץ
יע"ש: אמר מעתה פנין דמבואר דאף בעולין נמי מחלוקת וכמו שכתבו התוס' ז"ל צ"ל
דרבי פסק כר"י דמדקאמר אין הציץ מרצה על אכילות משמע דבעולין מרצה וכמ"ש
אף מדרבנן מודה ר"י דדוקא פדיעבד הוא דמהני אלא דבנה פסק כר' יהושע דלדידיה
שפיר איפא למימר דמחלק בין יחיד לציפור משא"כ לר"י וכמ"ש: הל"מ ז"ל: פ"ק ד'
דין ט"ו וכל אשם שניתק לרעייה וכו' הק' בס' ל"מ דבגמרא לא אמרו זה אלא למאי
דס"ד דלא בעי עקירה אבל לא אמרו זה הטעם כדי שלא יקרב לכתחילה ולקח פתב
דגריס רבי כמ"ש התוס' דמנחות ולע"ד הוא תמוה דאדרבה הך גירסא קשה לרבי יותר
וכמ"ש הוא גופיה בסוף דבריו ולא ידעתי מה הוק' לו לפי גירסתנו דהא אמרי' בגמ'
ומנא תימרא והביא ראיה מהא דקתני ימכר ואיהו גופיה לא קריב משום גזרה דלאחר
פפרה וכו' הרי טעם זה אמור אף דניתק לרעייה אין מקריבין אותו לכתחלה משום גזרה
ונה הוא מוכרח דהא קאמר ושחטו לעולה פשר וקאמר דמכר ואיהו גופיה לא קריב
אלא ודאי דהתם לכתחלה ומשום הך גזרה דלפני פפרה אמנם לפי דברי רש"י דמפרש
דראייה שהביא הגמ' הוא מר"י ולא מת"ק משום דלת"ק איפא למימר פנין דאינו קריב
אלא לנדבה ואינו סומך עליו לא יקריבו לכתחילה לחובתו וסומך עליו ואף דאינו סומך
גזרה שמא יסמוך אף לר"י דס"ל דהוא קריב לחובתו וסומך עליו אמאי איהו גופיה לא
קריב וצ"ל גזרה דלפני פפרה וכו' וא"כ לדעת רבי דפסק כת"ק אמאי פתב זה הטעם
דהא הך טעמא לא אמרי' לת"ק אלא אי אמרי' לא בעי עקירה זהו נ"ל בכוננת הל"מ ז"ל
ואולם אין זה מן התקנה על רבינו דכיון דאיפא טעמא מפורש בדע' ר"י שפיר אמרי'
ליה אף לת"ק פנין דאינו מפורש: עוד הק' הל"מ ז"ל דאיך פסק רבינו דבעי עקירה דהא

כגמ' לא קאי הך תי' דהא קאמר מדי הוא טעמא אלא לרב יע"ש ולעד"ן לומר דמשמע ליה לתלמודא דרב חייא בר גמדיא נרב לא פליגי בתרתי אלא בחדא דרב ס"ל דבעי עקירה ור"ח ס"ל דלא בעי עקירה אבל כ"ע מודו דב"ח אין נדחין וילכך מק' מדי הוא טעמא שא לרב הוא משום דמדקאמר אלא משמע דבא לתרץ אף לדעת רב ובאמת אף דלא בא לתרץ כ"א על ר"ח שפיר מקשה וכמ"ש ולפי המסקנא דמסיק הך מתני' כר"א לא אתיין פהלקתא דהא ק"ל כר"י וכמ"ש פט"ו מה' אלו וסתם מתני' דפ' תמיד נשחט הכי משמע דקאמר לשמו פטור וגם ר"ח הכי ס"ל אלא דקאמר מהך מתני' איכא למידחי והכא קאמר בהש"ס דאף מהך ברייתא איכא למידחי כר"א וכיון דקי"ל כר"י שפיר אתיין כפושטא ולא דחי לה מהלכה וסמכינו אהך שנויא דסתמא דהש"ס ועוד דרבי' ס"ל כסתם סוגיין דיומא דף ס"ג ע"א דבעי עקירה יעו"ש: פ"ק ה' הלכה י"א אפ' אמר אלו דמי חטאתי ואלו דמי עולתי יש לו לערב המעות וכו' וק' בגמ' הק' על מימרא שר"ח דאמר אין הקינין מתפרשין אלא בלקיחה או בעשיית פהו מהך בריית' דקתני מוסיף על חטאתו ואין מוסיף על עולתו משום דהוקבע לעולה אף בלא לקיחה ומשני דהוקבעו בשעת הפרשת המעות דאמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי דהוי בשעת לקיחה ור"ח איירי דהפריש המעות סתם ואח"כ פי' אלו לחטאתי ואלו לעולתי ומדברי רבי' דכתב אפ' אמר לו לחטאתי וכו' הוא קאי אשעת הפרשת המעות וא"ה קאמר דלא הוי קביעות הוא הפך הגמ' ונ"ל דרבי' מפרש דאחר דאיצטריך לומר לר' סגא להגיה הברייתא ואח"כ ליקח תו לא איצטריך לדחיקה נפשין לר"ח לחדש שעת הפרשה בשעת לקיחה: פ"ק ז' הלכה י"ב נודע לו שאינו חייבת מאחר שנמלקה הרי זה תקבר דקדק לומר אחר שנמלקה לאפוקי אם יודע לה קודם מליקה תצא לחולין פן מבואר בכריתות דכ"ו ע"ב בברייתא דקתני אם עד שלא נמלקה יודע לה שלא ילדה תצא לחולין אף בפיה"מ פתב ונ"ל וכל זמן שיודע לה שלא ילדה הרי זה אסורה בהנאה וליפיקה אמרו הרי זה תקבר והוא הפך הברייתא דקתני תצא לחולין ואין לומר דס"ל לרבי' ו"ל דהך ברייתא כר"מ דס"ל גבי אשם תלוי אם נודע שלא חטא קודם שחיטה תרעה בעדר דהוי חולין גמורים אף לדין דקי"ל כרבנן משום דגמר ומקדיש לפיכך תיקבר דא"כ הו"ל להש"ס להקשות אמתני' ולשנויי אתיין כר"מ אלא משום דשאני התם דכיון דאשם בא על חטא ומתניין מס' החטא לכה גמר בלבד ומקדיש ליה אבל הכא דאינו בא על חטא אלא לאשתרויי באכילת קדשים אינו חרד בלבה להקדיש קדושה גמורה וצ"ל דהא דקאמר' וכל זמן שנודע לה שלא ילדה קאי ארישא דקאמר וכ"ז שנודע לה אחר מליקה לכה אמר הכא וכ"ז שנודע לה שלא ילדה בהך גוונא דרישא שהוא אחר מליקה א"כ דלמה לא הנפירו בהדיא אם עד שלא נמלקה נודע שלא ילדה תצא לחולין כמבואר בברייתא ודוק: פ"ק י"ח הלכה ה' וכן קדשים וכו' עיין להר' מ"ל זל בפ"ד מה' בכורות שהק' על רבי' מנין לו לחלק בין קדשים לבכור שפסק בפ"ב דבכורות דאינו אלא קנסא ע"ש שהניחה בקושניא ואני תמהתי על תמיהתו דכן הוא סברת אחרים בספרי כמ"ש התוס' בבכורו' דל"ד והרב ו"ל הביא שם דבריה' והא דניידי אחרים מבכור ואוקמוה בפסולי המוק' משום דכיון דאם נפל מום מאליו מותר אין זה מתועב משא"כ בפה"מ דאף דנפל מום מאליו צריך פדיון א"כ דמי לבשר בחלב דאם נפל מאליו אסור וכנראה שלא ראו דבריהם בריש תמורה ובפ' כ"ה דקט"ו והכי נמי פנונת דבריהם בבכורות במ"ש ואין לאסור שחיטה על אותו

מום פֿמו בֿעֶשֶׂר בֿחֶלֶב שְׁיֵישׁ לְחֶלֶק וְכוּ' ר"ל וְאֵין לְאַסּוּר שְׁחִיטָה עַל אוֹתוֹ מוֹם הוּא מוֹסֵב
עַל הַבְּכוֹר דִּהְיִינוּ דְלֹא כוּר"א וְכִתְבוּ שְׁיֵישׁ לְחֶלֶק וְסִמְכוּ עַל מ"ש בְּתַמּוּרָה וְחֻלְיִין גַּם אֲנִי
תְּמִינָה דְמִשְׁנָה שְׁלִמָה בְּתַמּוּרָה דנ"ה דְמַחֲלֵק בֵּין בְּכוֹר לְקַדְוָשִׁים ע"ש: וְרֵאִיתִי לְהַר' מ"א
ז"ל שֶׁהִקְשָׁה בְּזָה הַלְשׁוֹן שֶׁל רַבִּי ז"ל בְּמָה שֶׁכ' עַד שְׁיִנְלֵד לְהֵם מוֹם אַחַר וַיֵּאָכְלוּ בְּמוֹמָן
דְּמִנְיָן לֹו זֶה פִּינָן דְּנֶאֱסַר כְּבָר מְלֵא תֵאֲכַל וְכוּ' וְלֹא יִדְעָתִי דְאַמְאִי לֹא הִק' עַל ר"א דס"ל
בְּסַפְרֵי דְאַסּוּר לְאַנְכְלוּ מְלֵא תֵאֲכַל וְהִתִּיר בְּמוֹם אַחַר וַאֲיִנוּ אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה פִּינָן דְּכָבֵר
נֶאֱסַר דִּהָא לֹא קִנִּיס אֱלֵא לְעוֹלָם פְּדַמְשָׁמַע מְלִישְׁנָא דְהַש"ס דְקֶאֱמַר וּמִי קִנִּיס לְעוֹלָם וְה"נ
גַּבִּי נִגְעִים דְמִתִּיר בְּנֶגַע אַחַר וְהִיָּינוּ טַעֲמָא דְכִינּוּן דְנִפְל מְאֵלִיו הִךְ מוֹם דְנִעְשָׂה בְּיָדִים לֹא
חֲשִׁיב כְּלָל וְהוּי פְתָם וְלֹא אֲסֵרוּ לְאַנְכְלוּ אֱלֵא עַל מוֹם שְׁנַעְשָׂה בְּעֵבְרָה: וְהַרְבַּ בְּנִי יַעֲקֹב
ז"ל תִּירַץ דְמִיָּירִי בּוּזָה"ז וְכֹן רֵאִיתִי לְהַרְבַּ ח"ן ז"ל וְאֲנִי תְמִינָה דְבַהֲדִיָּא רַבִּי פֶסֶק בַּפ"א
מֵהַלְכוֹת אִיסוּרֵי מְזַבַּח דְמִטִּיל מוֹם בּוּזָה"ז עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה יע"ש: וְרֵאִיתִי לְהַר' סַפְרֵי
דְבִי רַב דְרִי"ז שְׁפֶתֶב לְחֶלֶק בֵּין פְּסוּלֵי הַמְּקַדְשִׁין לְבְכוֹר דְפַה"מ פִּינָן דְקַדוּשִׁים וְעוֹמְדִים
עַד שְׁיִפְדָּה הָרִי הוּא מְתַנְעֵב לֹא כֹן בְּבְכוֹר דְכִינּוּן שְׁהוּטֵל בּוּ מוֹם מְוֹתֵר לְאַנְכְלוּ בְּלֹא פְדִיּוֹן
וּמִפְתַּח זֶה כְּתֹב דְאַף הוּטֵל בּוּ מוֹם וְדָבָר ה' בְּפִיָּהוּ אֲמַת שְׁפָן כ' רַש"י ז"ל בַּפ' כ"ה דְאַף
דְנִתְבַּשְׁל ע"י קֶטֶן אוֹ ע"י גוֹי הָרִי מְתַנְעֵב אֲמָנָם דְנִקָּא הֶתֶם דְאֵין הִתֵּר לְאִיסוּרוֹ וּלְכַד
הָרִי מְתַנְעֵב אֲבָל הֶקָא דְאָם נָפַל בּוּ מוֹם ע"י גוֹי בְּנִדְאִי יְכוֹל לְשִׁהוּתוֹ עַל אוֹתוֹ מוֹם דְנִנְקָא
אֲסָרָה תּוֹרָה שְׁלֹא תֵתֵן בּוּ מוֹם וְאֵן הִכִּי נְמִי אִם תֵּתֵן בּוּ מוֹם מְוֹתֵר לְפְדוּתוֹ ע"י אוֹתוֹ מוֹם
אֲעַפ"י שְׁלֹוקָה וְכִמוֹ כֹן כְּתֹב בַּפ"א מֵהַל' א"מ הַמְּקַדִּישׁ ב"מ לְמִנְזַבַּח אֲעַפ"י שְׁלֹוקָה פּוֹדָה
אוֹתוֹ וּמַעֲתָה מ"ש שָׁם וְה"ה בְּשֶׁאֵר שְׁנַפְל בְּהֵם מוֹם לֹא דִיּוּקָא שְׁנַפְל מַעֲצָמוּ אֱלֵא אֲפִי
ע"י אֲדָם דְוּמִיָּא דְמַקְדִּישׁ בְּעַל מוֹם דְהִגַּע עֲצָמָה אִם הוּטֵל בּוּ מוֹם קְבוּעַ יְמִית דְאָם יִשְׁהָה
עַד שְׁיִפְוֹל בּוּ מוֹם אַחַר יְבוֹאוּ לִידֵי תַקְלָה לְגִיזָה וְעַבּוּדָה וְעוֹד מ"ש מְבְכוֹר דְאָם צָרָם גוֹי
מְוֹתֵר דְהוּי פֿמו שְׁנַפְל מְאֵלִיו פִּינָן דְשְׁלֹא מִדְעַתוֹ וּמ"ש לְחַל' מְשׁוּם דְצָרִיף פְדִיָּה וּלְכַד
אֲסָרָה תּוֹרָה אֲפִי ע"י גוֹי אֵינּוּ נוֹחַ לִי דְבִשְׁלֵמָא אִם הוּא אִיסוּר דְרַבְּנָן שְׁיִיף לְחַל' דְרַבְּנָן
הַחֲמִירוּ בְּזָה יוֹתֵר וְעוֹד דְסִיָּים הִכִּי עַד שְׁנֹולֵד בּוּ מוֹם אַחַר וַיֵּאָכְלוּ בְּמוֹמָן וּמְוֹתֵר דְאִיָּירִי
אַחַר פְדִיּוֹן כְּדִינוּ וְא"כ רַשָּׁא נְמִי דְקֶאֱמַר אִם אֲכָלוּ לוֹקָה מִיָּירִי לְאַחַר פְדִיּוֹן וְכֹן רֵאִיתִי
מִי שֶׁהִק' לַמ"ל לְרַבִּי לֹוֹמֵר שְׁהוּטֵל מוֹם בְּקַדְוָשִׁים דְמִשְׁמַע דְהַלְכָה אֲפִי נָפַל מְאֵלִיו לוֹקָה
כַּמ"ש רַבִּי פ"א מֵה' א"מ דִּין י' אֱלֵא וְדִיָּא דְמִיָּירִי הֶקָא אֲפִי אַחַר פְדִיּוֹן וְלַעַד"ן דְלִיתָא
דְהִיכִי שְׁיִיף לֹוֹמֵר אַחַר פְדִיּוֹן לוֹקָה פִּינָן דְהוּא חֻלְיִין גְּמוּרִים וּגְדוּלָה מְזָה מְצַאֲתִי בְּבְכוֹרוֹת
דַּל"ד דְקֶאֱמַר ר"ע אִיצְטְרִיף הָאִי תְמִים לְאַפּוֹקִי פַה"מ לְאַחַר פְדִיּוֹן סד"א פִּינָן דְאַסּוּר
בְּגִיזָה וְעַבּוּדָה אֲסוּר לִיתֵן בּוּ מוֹם קמ"ל וְלְרַבְּנָן לֹא צָרִיף קָרָא לְהִכִּי פִינָן דְהוּא חוּלְיִין
בְּנִדְאִי מְוֹתֵר לִיתֵן בּוּ מוֹם וְא"כ הִיכִי שְׁיִיף לֹוֹמֵר דְאַף לְאַחַר פְדִיּוֹן אֲסוּר לְאַנְכְלוּ וּמֵה
שְׁהִבִיא רַאֲיָה מַפ"א דַּא"מ אֵינּוּ לְלִקוֹת קֶאֱמַר אֱלֵא קֶאֱי דְצָרִיף לְפְדוּתוֹ קַדְוָשִׁים שְׁנַפְסְלוּ
בְּמוֹם מְקָרָא דְבְכָל אֲשֶׁר תֵּאֲוֹה נְפִשָּׁה וְכוּ' וְכִינּוּן דְבִידוּ לְפְדוּתוֹ מֵה חִי יֵשׁ בֵּין קַדְוָשִׁים
לְבְכוֹר דְפְדִיּוֹן אֵינּוּ מַעֲלָה וּמוֹרִיד וְעִיָּין לְהַמ"ל בַּפ"ד דְבְכוֹרוֹת יע"ש: הַלְכָה ט' שְׁהָרִי
נִיתוּק לְעֶשֶׂה וְכוּ' עִיָּין לְמָרָן ז"ל וְהַמ"ל ז"ל שְׁהָרִיכוּ עִיָּין מ"ש וְלַעַד"ן ע"פ דְאַמְרִי
בְּמַכּוֹת דִּי"ו גַּבִּי פְלוּגְתָא דְר"י וְר"ל קֶאֱמַר תְּרַנּוּיָהוּ אֲלִיבָא דְר"י וְכוּ' ר"י דְיִיק טַעֲמָא דְבָא
הַפְתּוּב הָא לֹא בָּא הַפְתּוּב לוֹקָה אֲלִמָּא הַתְרָאת ס' שְׁמָה הַתְרָאָה וְלְכֹאֲרָה ק' לְמָה לֹא
הַכְרִיחַ זֶה מַר' יַעֲקֹב דְנָתַן טַעַם מְפִנִי שְׁאֵין בּוּ מַעֲשָׂה וְלֹא מְשׁוּם הַתְרָאת סַפ' מְשַׁמַּע

דְּשִׁמָּה הַתְּרָאָה י"ל דְּאִינוּ הֶכְרַח כָּלֵל דְּאִיכָּא לְמִימַר חֲדָא מְנַיְיָהּוּ נְקֻט וּלְכַף הַנּוֹצְרָף לֹוֹמַר
מְדִאִיִּצְטְרִיף קְרָא לְנִתּוּקֵי לְלָאוּ וְאִי הַתְּרָאָת ס' לָאוּ שְׁמָה הַתְּרָאָה לִמ"ל לְקָרָא לְנִתּוּקֵי
דְּכָלֵּאוּ הֵכִי אִינוּ לֹוֹקָה וּלְכַף רַבִּי ז"ל דְּפִסְק הַתְּרָאָת ס' שְׁמָה הַתְּרָאָה לְכַף בְּחַר בְּזָה הַטַּעַם
דְּמִמְנֹו יִצָּא לֹו הַדִּין וְעֵינֵן בְּפִי"ו מְהֵלְכוֹת סְנֵהֲדִין וְדוּק: הֶלְכָּה י' וְהֵיכֵן הַזְהִיר הַפְּתוּב עַל
הַפִּיגוּל וְכו' לֹא יֵאכֹל וְכו' אַע"ג דְּכַתִּיב לָאוּ בְּנוֹתֵר וְיִלְפִי פִּיגוּל מַג"ש דְּאִי מְקָרָא דְּהִבִּיא
רַבִּינוּ לֹא שְׁמַעִי מְלָקוֹת מְנִיָּה דְּהִנֵּה לָאוּ שְׁבִכְלָלוֹת כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּפִסְחִים דַּנ"ד מ"מ
אִיִּצְטְרִיף לְהִבִּיא מְקָרָא זֶה לֹוֹמַר שְׁמַצְטְרִפִּין פִּיגוּל וְנוֹתֵר וְהִנֵּה מְפָשֵׁט דְּבַרִּי רַבִּי גְרָאָה
דְּמַצְטְרִפִּין אַף לְקַרְבָּן דְּמַצְטְרִפִּין לְכַרְת וְהֵכִי פָּשֵׁט דְּבַרִּי רַב יְהוּדָא בְּגַמְרָא דְּהַעֲמִיד
הַמְשָׁנָה דְּאָמַר פִּיגוּל וְנוֹתֵר אִין מַצְטְרִפִּין הוּא לְטוֹמְאָה אֲבָל לְאֲכִילָה מַצְטְרִפִּין הוּא כּוֹלֵל
בֵּין לְמְלָקוֹת בֵּין לְכַרְת דְּאִי לֹא מִי הִכְרִיחוּ לֹוֹמַר דְּמַתְּנִי לְטוֹמְאָה וְלֹא הַעֲמִידָה לְכַרְת
וְכַבֵּר פְּתַב רַבִּי בַּה' שְׁגָגוֹת כָּל שְׁמַצְטְרִפִּין לְמַלְקוֹ מַצְטְרִפִּין נְמִי לְכַרְתוֹ מַעַת' מֵאִי דְּקַתְּנִי
מַתְּנִי מַב' מִינִין פְּטוּר הוּא שְׁנֵי מִינִין מְמַשׁ דְּהֵינֵנוּ חֵלֵב וְדָם וְכֵן מַצְאָתִי מְפּוֹרֵשׁ בְּדְבַרִּי
רַבִּי פ"ו מַה' שְׁגָגוֹת דִּין ז אֲבָל חֲצִי זֵית חֵלֵב וְחֲצִי זְטִית דָּם אִין מַצְטְרִפִּין ע"ש הוּא
לְאִפּוּקֵי פִּיגוּל וְנוֹתֵר דְּמַצְטְרִפִּי וְדִלָּא כְּהַתּוֹס' דַּכ' דְּשְׁנֵי מִינִין פְּטוּר דְּמַתְּנִי הִיא קָאִי עַל
פִּיגוּל וְנוֹתֵר נְמִי וּלְכַף אִצְרִיכוּ לֹוֹמַר דְּמַצְטְרִפִּי הוּא לְמַלְקוֹת דְּפִשְׁטָה דְּשְׁנֵי מִנֵּן הוּא מִינִין
מְמַשׁ כַּמ"ש הֵם עֲצָמָם דִּי"ב ע"ב ד"ה מְכָלֵל יַע"ש וְעוֹד מַנ"ל לְרַבְּנָן לְחֵלֵק בֵּין מְלָקוֹת
לְקַרְבָּן וְעוֹד נ"ל הֶכְרַח לְדַעַת רַבִּי מְהָא דַּמַּק' הַגַּמ' דַּע"א לַר"מ דַּס"ל בְּאִיסוּרֵי גְזִיר
הֵיטֵר מַצְטְרִפִּי לִמ"ל מְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֵּפֶן הֵינֵן לְלַמֵּד עַל אִיסוּרֵי גְזִיר שְׁמַצְטְרִפִּין הַשְׁתָּא
הֵיטֵר מַצְטְרִפִּי אִיסוּר מְבַעֲיָא וּמְשַׁנֵּי אִיִּצְטְרִיף לְזָה אַח"ז ע"ש וְהַשְׁתָּא לְרַבְּנָן נְמִי דַּס"ל
הֵיטֵר מַצְטְרִפִּי בְּקַדְשִׁים הֵיכִי קַתְּנִי מַתְּנִי שְׁנֵי מִינִין פְּטוּר וְהָא כָּל דְּכֵן אֵלָא וְדִאִי כִּי קַתְּנִי
שְׁנֵי מִינִין פְּטוּר אִיִּירֵי בְּחֻלִּין כְּגוֹן חֵלֵב וְדָם אֲבָל פִּיגוּל וְנוֹתֵר בְּכָלֵל מִין אֲחַד הֵם וְהֵכִי
פְּתַב רַש"י ז"ל שֵׁם דַּמ"ה בַּד"ה ה"כ אִי חֲצִי זֵית פִּיגוּל וְחֲצִי זֵית הֵיטֵר נִיגְמָוֹר מִינֵיהּ
דְּחֵיִיב וְא"כ אֵהֵי קְרָא דְּכָל בְּקַדְשׁ פְּסוּל דְּאַף בְּזָה אַח"ז מַצְטְרִפִּין: אֲמַנְם לְדַעַת הַרוֹס'
נ"ל לִיִּישֵׁב פִּינֹן דְּקָרָא דְּחֻטָּאֵת דִּילְפִּינֹן מִינֵיהּ הֵיטֵר מַצְטְרִפִּי לְאִיסוּר לֹא מִיִּירֵי אֵלָא
בְּאִיסוּר מְלָקוֹת דּוֹכֵל זֵר לֹא יֵאכֹל קוֹדֵשׁ א"כ לֹא יִלְפִי מִינֵיהּ לְשַׁאֲרֵי קְדָשִׁים אֵלָא לְעַנְיָן
מְלָקוֹת וְאֵהֵכִי אֵהֵי כָּל בְּקַדְשׁ פְּסוּל לְחֵיִיב מְלָקוֹת אַף זַא"ז וְרַש"י פִּי דָאֵם אֲבָל חֲצִי זֵית
פִּיגוּל וְחֲצִי זֵית הֵיטֵר דְּמַצְטְרִפִּין הֵינֵנוּ לְחֵיִיב מְלָקוֹת וּבְהֵכִי אֲתַנַּח קוֹשְׁיֵין דַּמַּנ"ל לְרַבִּי
לְחֵלֵק פִּינֹן דִּלָּא גִילָה קְרָא דְּמַצְטְרִפִּין כִּי אִם בְּלָאוּ הֵבוּ דִּלָּא לֹוֹסִיף וְכֵן מַצְאָתִי חֵבֵר לַס'
רַבִּינוּ ז"ל הֵרֵב הַגִּילָיוֹן וְהִבִּיאֹו רַש"י ז"ל בַּפ' אֲמַרוּ לֹו דִּי"ג שַׁכ' וְז"ל אֵלָא בְּכַזִּית אַחַת
וְכו' דִּאִין הַקְּטָרָה פְּחוּתָה מְכַזִּית הֵרִי מְבֹאָר דְּחֲצִי זֵית פִּיגוּל וְחֲצִי זֵית נוֹתֵר מַצְטְרִפִּי
לְכַזִּית לְקַרְבָּן וְנ"ל דַּס"ל דְּהָא דְּקַתְּנִי מַתְּנִי בְּשְׁנֵי מִינִין פְּטוּר הוּא קָאִי לְחֵלֵב וְדָם: אַף
קַש"ל מְהָא דְּאָמְרִי בַּפ' כָּלֵל גְּדוֹל גְּבִי מֵאִי דְּמְבַעֲיָא לִיהַ קְצַר חֲצִי גְרוּגְרַת בְּזִדוֹן שְׁבַת
וְשִׁגְגַת מְלָאכּוֹת וְחִזּוֹר וְקְצַר חֲצִי גְרוּגְרַת בְּשִׁגְגַת שְׁבַת וְיִדוֹן מְלָאכּוֹת אִי מַצְטְרִפִּי אוּ לֹא
וּפְשִׁיט לִיהַ פִּינֹן דְּחֵלּוּקִין לְחֻטָּאוֹת אִין מַצְטְרִפִּין וְר"ל דָּאֵם קְצַר כְּגְרוּגְרַת בְּשִׁגְגַת שְׁבַת
וְיִדוֹן מְלָאכּוֹת וְחִזּוֹר וְקְצַר כְּגְרוּגְרַת בְּזִדוֹן שְׁבַת וְשִׁגְגַת מְלָאכּוֹת חֵיִיב שְׁתִּים דְּהֵינֵנוּ עַל
כָּל אַחַת הֵרִי לֹא מִיקְרֵי הַעֲלָם א' וְכִינֹן שְׁכַן הֵכָא דְּקְצַר חֲצִי שִׁיעוֹר לֹא מַצְטְרִפִּין פִּינֹן
שְׁאִינוּ בְּהַעֲלָם אֲחַד הֵכִי נְמִי גִימָא פִּינֹן דְּחֵלּוּקִין לְחֻטָּאֵת דָּאֵם אֲבָל כַּזִּית פִּיגוּל וְזֵית נוֹתֵר
בְּהַעֲלָם חֵיִיב שְׁתִּים דְּמִיקְרֵי שְׁנֵי מִינִין וְלֹא מַצְטְרִפִּין וְיִשׁ לְחֵלֵק דּוּקָא הֵתָם דַּסְתְּרָאִי נִינְהוּ

דְּכָלל בְּיַדְנוּ דְשָׁם אֶחָד אִפִּי כַּמָּה זְתִים אֵינוּ חֲזִיב אַחַת וּלְכַד פִּינּוּ דְגַבֵּי כְּזִית חֲזִיב שְׁתִּים וּדְאֵי דְמִיקְרֵי שְׁתֵּי הַעֲלָמוֹת הִיכִי שְׁיִיךְ לֹמַר הֵכָא דְמַצְטַרְפֵּי בְּשַׁנֵּי הַעֲלָמוֹת אַבְל הֵכָא דְמַצְטַרְפֵּי אִפִּי שְׁנֵי מִינִים לֹא הָוֵי סוּתֵר הַפְּלֵל דְשַׁנֵּי מִינִים בְּהַעֲלָם אַחַת חֲזִיב שְׁתִּים: אַף קִּשְׁיָה דְפֶסֶק רַבִּי נְדָרִים פ"ד דִּין ח' דְשַׁנֵּי שְׂבוּעוֹת אֵין מַצְטַרְפִּין מִשּׁוּם דְחִלּוּקִין לְחֻטְאוֹת וְהֵתֵם הָוֵי מְמַשׁ דְּוָמְיָא דְשַׁנֵּי מִינִים דְאֵינוּ סוּתֵר הַפְּלֵל אֶלְא וּדְאֵי פִינּוּ דְלֹא מְחִיב שְׁתִּים אֶלְא בְּשַׁנֵּי מִינִים הַדְרִין לְכָלְלִין דְשַׁנֵּי מִינִין לֹא מַצְטַרְפִּין.

אשע"כ נ"ל דַּוּוּקָא הֵכָא דְגִילָה ק' דְכָל שְׂבָקוּדָשׁ פֶּסוּל דְמַצְטַרְפֵּי נְעֻשְׂאָן הַפְּתוּב פְּמִין אֶחָד לְעִנְיָן צְרוּף בְּקַדְשִׁים וְאֵין לְמַדִּים מֵהֵם וְהִיכִי דִיִּיק לְשׁוֹן רַבִּי שְׁם שְׁפַתְבּ הָרִי הֵם כְּחֻלְב יָדָם שְׂאֵינּוּ מַצְטַרְפִּין לְכַזִּית וְלֹא פְתַב פִּיגוּל וְנוֹתֵר מִשּׁוּם דְשַׁאֲנֵי הֵתֵם דְגִילָה קְרָא כְּאָמֹר: אַכּוּן יֵשׁ לְדַעַת לִס' רַבִּי זֶל מְאֵי דְקַתְנֵי מִתְנִי בַּפ' אֶמְרוּ לוֹ אַכְּל חֲצֵי זִית וְחִזּוּר וְאַכְּל חֲצֵי זִית אַחַר בְּהַעֲלָם אַחַת מְעִין אַח' חֲזִיב הוּא קֵאֵי אַף עַל פִּיגוּל וְנוֹתֵר דְהָא לֹא קַתְנֵי אַכְּל חֲצֵי זִית חֻלְב כְּדִקְתְּנֵי בְּרִישָׁא אַכְּל חֻלְב וְחֻלְב וְכו' וּפִי' מְעִין אַחֲרֵהוּא כְּלוּל מִין בְּשֵׁר לְאִפּוּקֵי שְׁנֵי מִינִין דְסִיפָא דְהוּא חֻלְב וְדָם וּא"כ ק' מְאֵי מִק' הַגְּמָרָא שְׁם מְמִין אֶחָד פְּשִׁיטָא אַדְרָבָה חִידוּשׁ אֶתְא לֹא שְׁמַעִינּוּ לְאִפּוּקֵי מִמִּתְנֵי תִי' דְמַעֲיִלָה דְקַתְנֵי הַפִּיגוּל וְהַנּוֹתֵר אֵין מַצְטַרְפִּין לְכַד אֶתְא לֹמ' דְוּוּקָא לְטוּמְאָה אַבְל לְאֶכִּילָה מַצְטַרְפִּין כְּדָמַר רַב לְשָׁם וּצ"ל דר"ל בַּר טוּטְנֵי דְאוּקְמָה כַּר"י דְתַמְחֻזִּין מְחַלְקִין לֹא ס"ד מִמְרָא דַּרְב דְאָמַר דְוּוּקָא לְטוּמְאָה וּבְהִיכִי נִיחָא לִי מְאֵי דְפֶסֶק רַבִּי בַּפ"ו מֵהַלְכוֹת שְׁגָגוֹת הַתַּמְחֻזִּין אֵינּוּ מְחַלְקִין דְלֹא כַּר"י וְהוּא תִימָא פִינּוּ דְסַתֵּם לֹן תְּנָא כְּוֹתִיָה אִיךְ פֶּסֶק דְאֵין מְחַלְקִין וְעַם הָאָמֹר נִיחָא: וּבְזָה נְמִי נִיחָא מַה שְׁהַק' בִּירוּש' פ' כָּלֵל גְּדוּל שְׁלָמִים נְמִי נִימָא דְלַחֲלַק יָצָא עַל כָּל הַקְּדָשִׁים לְחֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת וְתַנּוּ קַדְשֵׁי מִזְבַּח מַצְטַרְפִּין וְכִינּוּ דְמַצְטַרְפִּין אֵין חִלּוּקִין וְלִס' רַבִּי ז"ל מְאֵי מִק' דְחִלּוּקִין מַצְטַרְפִּין מִשּׁוּ' דְגִילָ' קְרָא קְרָא דְכָל שְׂבָקוּדָשׁ פֶּסוּל כְּאָמֹר דֵּב דְבִאָמַת מְאֵי דְקַתְנֵי מִתְנֵי בַּפ"ד דְמַעֲיִל' קַדְשֵׁי מִזְבַּח מַצְטַרְפִּין לְחֲזִיב עַלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגוּל נוֹתֵר וְטָמֵא לָאו דְוּוּקָא מִשּׁוּם דְמַצְטַרְפִּין כָּל הַקְּדָשִׁים לְפִגּוּל אֶלְא אִפִּי קוּדְשׁ פִּגּוּל וְקוּדְשׁ נוֹתֵר מַצְטַרְפִּין לִס' רַבִּי ז"ל וּצ"ל דְהִירוּש' לֹא ס"ל הָא דַּרְב כְּאָמֹר וּבְעֵיקַר קוּשְׁיֵית הִירוּש' לֹא קִשְׁיָה לְפִי גְמָרִין דְאֵיתָא בְּכַרִּיתוֹת ד"ד אָמַר ר' חֲנִינָא מוֹדָה ר"י לְקַרְבָּן שְׂאֵינוּ מְבִיא אֶלְא חֻטְאֵת אַחַת דְלֹא דְמִי לְלָאו דְעֵרִיוֹת וּפִי' רַש"י ז"ל דְאִיכָּא מִקְלֵי טוּבָא וְלָאו בְּכָל חֲדָא הָרִי אַף לְדִידִיָה דִינְצָאָה עַז לְחַלְק פִּינּוּ דֵשׁ הוּא וְלָאו אֶחָד הוּא לֹא מְהַנִּי לְקַרְבָּן ה"נ דְפִגּוּל לָאו אֶחָד הוּא וְשָׁם אֶחָד הוּא לֹא מְהַנִּי לְקַרְבָּן וְדו"ק: וּמִן הָאָמֹר הֵנָּה מְקוּם אִתִּי לִיִּישֵׁב מַה שְׁפִיִים רַבִּי כָּל הַפִּגּוּלִין וְהַנּוֹתֵרִין מַצְטַרְפִּין וְכו' דְלְכָאוּר' הוּא יֵתֵר פִּינּוּ דְפִגּוּל וְנוֹתֵר מַצְטַרְפִּין כ"ש פִּגּוּלִין וְנוֹתֵרִים לְעֶצְמָן וּמ"ש מְרַן ז"ל מְשַׁנָּה בְּמַעֲיִלָה וְכו' אַחַר הַמְחִילָה לֹא יִתְכּוּן דְהֵיכָא לְעִנְיָן טוּמְאָה אַתְאֲמַרָה וּלְפִי הָאָמֹר נִיחָא דְבָא רַבִּי לְחַדָּשׁ לֹמַר דְהָךְ מְשַׁנָּה דְקַתְנֵי ק"מ מַצְטַרְפִּין לְחֲזִיב עַלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל וְנוֹתֵר לָאו לְמִמְרָא פִּיגּוּלִין לְעֶצְמָן וְנוֹתֵרִין לְעֶצְמָן דְמַצְטַרְפִּין כָּל הַקְּדָשִׁים אֶלְא אִפִּי פִּגּוּל מִזְבַּח אֶחָד וְנוֹתֵר מִזְבַּח אֶחָד פִּינּוּ דְקִי"ל כְּרַב כְּאָמֹר: הֵלְכָה י"ט אֵי אִפִּש' שְׁיִתְחֲזִיב עַל אֶכִּיל' אַחַת מִשּׁוּ' פִּגּוּל וְנוֹתֵר וְהַק' מְרַן ז"ל הו"ל לֹמַר בְּשַׁנֵּי אֵיבָרִים מְשַׁכַּחַת לָהּ וְלֹא יְדַעַתִּי אִיךְ אֲשַׁתְּמִיטִיה מַה שְׁפֶסֶק לְעִיל דְהַפִּיגּוּל וְהַנּוֹתֵר מַצְטַרְפִּין וְהֵתֵם וּדְאֵי מִיִּירֵי בְּשַׁנֵּי אֵיבָרִים דְבִאָבָר אֶחָד לֹא שְׁיִיךְ כַּמ"ש כָּאֵן וְהֵכָא לֹא נַחִית לְמִמְנֵי הַחֻטְאוֹת דְלֹא שְׁיִיךְ לְהַק' זֶה אֶלְא בַּה' שְׁגָגוֹת שְׁמָנָה שְׁם ד' חֻטְאוֹת הו"ל לְמִמְנֵי ה' וְכַגּוֹן שְׁנֵי אֵבָרִים אֶלְא נִקְט

לישנא דמתני' ולומר דדעתו ו"ל לומר אכילה אחת דהיינו כזית פגול ונותר משני איברים לחיב.

שנים כס' הגיליון שהביא רש"י ו"ל בכריתות די"ג זה אינו דא"כ הו"ל לרבי' ו"ל לבאר זה דכתב לעיל דמצטרפין וחיב שנים אלא ודאי דהסברא עצמה אינה נותנת דחיב פרת או מלקות על חצי שיעור וכבר כתבתי בזה בחידושי למס' מעילה ע"ש: פרק י"ט הלכה ד' הפל תעובר צורתו ויצאו לבית השריפה שמה נותר משמע מדבריו משום חשש נותר לקד תעובר צורתו וקשה דבירוש' קאמר דטעמא דמתני' דאפסילו דהיסח הדעת והיינו משום דס"ל כר"י דס"ל פיסול טומאה אף לר"ל דס"ל פסול הגוף לא בעי עבור צורה כמבואר בפסחים דל"ד ע"ש וג"כ קשה מה שהק' המ"ל ו"ל אף רבי' ו"ל לא הביא הך פלוגתא דר"י ור"ל יע"ש.

ונ"ל דרבי' זל מפרש הך דקאמר בירוש' אר"י ויאות הוא בתמיה לאנכלה אי אתי יכול שמה נתקלקל צורתו לפום פן צ"ל תעובר צורתו וה"פ משום דקאמר מתני' אמר' פן להביא ממתני' דקתני תעובר צורתו והיינו מטעם היסח הדעת לקד בא ר"י לדחות הראיה וקאמר הך דאסור באכילה הוא מטעם חשש נותר דהיסח הדעת אינו אסור באכילה וא"כ שלמים גבי זר וחסאת גבי פהו אמאי נאסרים באכילה מוכרח הטעם הוא משום שמה נותר וכיון דעיקר החששה משום נותר אמרינן תעובר צורתו להודיע איסורו משום נותר ודלא כפי' המפרשים ע"ש והך דלא הביא רבי' דינא דר"י דהסח הרעת הך פיסול טומאה כבר כתב רבי' נפקותא דיצא מפלוגתיהו והוא לדעת ר"י הך דתניא בפסחים גבי לול דבעי עובר צורה מוכרח הוא משום היסח הדעת דלא הוי פיסולו בגופו אף לר"ל דס"ל דהוי פיסולו בגופו הוי הך ברייתא דלא פהילכתא דקי"ל כל שפיסולו בגופו לא בעי עבור צורה וכיון דפסק ויבינו בפ"ב מה' בית הבחירה הך ברייתא דלול דבעי עבור צורה מוכרח דלא הוי פיסולו בגופו והיינו פסברת ר"י וק"ל: ומ"ש רבי' למי שעבר ואכל ר"ל שאם אכל זר חייב מעילה לבד מי שאכל מה שנמצא בירושלם אינו חייב פלום מפני שהוא שלמים ועל מ"ש הראב"ד ו"ל לס' מעילה כתב מרן דכונתו היא משום דס"ל דלא הוי עולה וחסאת ודאי ולכך אינו חייב מעילה ודאי אלא ספק וכונתו היא משום דהך דתני חתיכות חסאת אינו מוכרח דהוי חסאת ודאי דאף שלמים נמי יש לאוכלו בעזרה אלא דמותר לאוכלו בכל העיר גם גבי איברים נמי דמעיקרא הוו איברים שלמים ואח"כ יוציאה לעיר ועושים חתיכות לאכילתו דהך אף דמצא איברים בעיר הוי שלמים אבל אין לומר דכונתו דס"ל לא הוי חזקה ודאית דהך מסיפא דקתני מצא איברין בגבולין גבילות קאמר בירושל' דלוקה עליו והביא ראיה מדקאמר מותרות יע"ש וא"כ הוי חזקה אלא דווקא הך דאיכא לספוקי בשלמי' ולעד"ן דכונתו היא דמוכרח לומר פיון דאינו אלא ספק א"כ תנא דמתני' ס"ל כר"ע דמחייב על ספק מעילות וכיון דלית הילקתא פנותיה לא הו"ל לרבינו לפרט זה פיון דאין פאן נפקותא לדינא ולתישב דעת רבי' נ"ל דמתני' אתניא אף פרבון ושאיני הך פיון דרוב איברים הם עולות אזלינן פתר רובא וכן חטאות דרוב אכילה בעזרה הוא חטאת לקד חייב מעילה פנ"ל ודוק: הלכה ט' כל העצמות הקדשים וכו' חוץ מעצמות הפסח וכו' עיין להמ"ל ו"ל שהק' משם הרי"א ו"ל ומה שתיירץ הרב דרבי' מפרש דלא כפי' רש"י ואתי אף לר"י אחר המחי' לא יתכן דמ"ש דקדשים דתלינן ששיבר אותו בעת אכילת המזח ה"נ פיון דמ"מ עבר על השבירה תלינן

כמו כן ששבר אותו בעת אכילת המוח גם מלשון הגמ' דקאמר לבתר נותר הוא דחלצינהו
בנדאי מפח אןמדנא הוא דתלינו גם מה שהביא ראיה מגירסת התוס' דאמרי' אימור וכו' משמע
מפח ספק הוא זה לא יתכן דהא הק' בטר הכי וְהָא דְקַתְנֵי בְּבְרִייתָא.

מפני התקלה הוא קודם איסורו וזה לא שייך פי אם לר"ש ובנדאי האי דגרסי אימור הוא
מפח אןמדנא: ומה שהביא ראיה מפני רש"י ז"ל דכתב מספיקא לא שרפינו וכו' דמשמע
דס' ר"ן היא לומר דמספיקא אזלינו לחומרא אדרבא נהפוך הוא דכוננת רש"י דאף אם
נאמר דר"ז ס"ל כר"י לא בעי לומר דמספיקא אזלינו לחומרא פניו דהוא מדרבנן ליפא
סברא דמתמרין ליה דליבעי שריפה: גם ראיתי לה' ז"ל שתמה על מהרי"א שכתב דלא
מתוקמה תירוצ דר"י לא אליבא דר"ש דמניין לונה דשפיר מתוקמא הברייתא כר"י
ועצמות הפסח דבעו שריפה משום איסור שבירה וכו' אחר המחי' זה לא יתכן דא"כ
הברייתא מיירי דבדקנום ומצאנו שיש בהם מוח ולכך קתני מפני התקלה שיש בהם
איסור שבירה ולפ"ז לא הוי דומיא דרישא דעצמות קדשים מיירי שאין בהם מוח דאי
יש בהם מוח ליבעו שריפה משום שמוש נותר ועוד ר"ז רצה לומר דהברייתא פרב מרי
דשימוש נותר בעי שריפה כתירוצ ר"ן וזה לא משמע מהברייתא פניו דאיירי שיש בהם
מוח אבל אם נאמר דר"ז מוקי הברייתא כר"ש ניחא שפיר ולעד"ן הא דלא מוקי ר"ז
פ"ן פניו דאתיא כר"ש משום דהוק' לו לשון הברייתא דקתני פל עצמות הקדשים האי
פל מה בא לרבוני ולכך מוקי לה בצבורים פניו דאיכא חלוצים בא לרבוני אף הצבורים
לא בעו בדיקה פניו דתלינו דחלץ הפל: ולעיקר הקו' של מהרי"א ז"ל לעד"ן ע"פ מאי
דאמרי' בנבחים דצ"ו ע"ב דאתא קרא דנועצם לא תשברו בו בפ"ב ללמד שאין עשה
דאכילת מוח דחי לאיסור שבירה פניו דהוא במקדש ואף דבמקדש לאו דווקא שהוא
נאכל בכל העיר פניו דקדוש נפסל ביוצא מחברת הוי קודש אבל אם הוא נותר דהוי חול
גמור דאף שריפתו בגגו ונחצירו כמו שפ"י רבינו בדין ז' שייך לומ' דאתי עשה דשריפת
נותר דהוא מצנת עשה כמו שפ"י רבי' בריש הל' אלו ודחי לאו דשבירה ומעשה אזלא
שפיר כר"י וכיון דמצאנו אותם חלוצים אמרי' דכוננתו דאתי עשה ודחי ל"ת וכיון
ששמשו נותר בעו שריפה פרב מרי וְהָא דְאָמְרוּ בְּגַמ' לְדַחוּת הָהוּ רְאִייה מִמִּתְנֵי וְהַעֲמִידָה
כר"י דס' דשבירת עצם נוהג בפסול דווקא התם פניו דהוא בידנו לא דחי פניו דאפשר
בקיום שניהם לשרוף הפל ביחד אבל הקא דמצאנו אותם חלוצים משום דאין בידו
לשרוף הפל דהוי טרחא יתירה ולהפסיד עצים כמו שפירש"י לכך שבר אותם והוציא
ממנו מוח ושרפו לכך בא התנא לומר א"ה בעי שריפה מפני ששמשו נותר והשתא בין
לר"ן בין לר"ז אתייתא מתניתא כר"י וסליק פסק רבינו ז"ל פהילכתא ודוק.

הלכה י"ב האורג וכו' בשק ידלק ע"כ הוא בפ"ב דתמורה ונ"ל דרבי' ז"ל אזיל לשיטת
ר"י ב"ח שתי' להו מתני' הא בשיער הא בשק דלתי' דר"א הא בטהור הא בטמא מוכרח
לתרץ להו סיפא דפטר חמור כר"י דס"ל דאם רצה נחמיר וכו' כדאוקי שם בגמ' וכמו
שפ"י רש"י לשם וא"כ פניו דרבי' פסק פרבנן בסמוך דכל הנקברין לא ישרפו איה הביא
הו משנה דפ"ח דהיא כר"י אלא ודאי דס"ל פהו תירוץא דריב"ח דלדידיה אתי מתני'
כפשוטה דהחלוק מוזכר במשנה לא כן הו חילוקה דר"א ועוד דאתי מתני' אף פרבנן וזה
נ"ל פשוט וברור אלא שראיתי להר' זד אהרן ז"ל א"ח ס' תמ"א בהגהת הטור שתמה
על רבינו דאיך הביא הו מתני' דהיא כר"י וכו' ע"ש דהניחה בקושי ואשתומם על המראה

איה לא השגיח בזה: ואולם נ"ל דכוננתו בזה משום דמדקאמר רבי שיער נזיר טמא משמע נדאי כהן חילוקא דר"א דלריב"ח אין לחלק בין טהור לטמא ואמטו להכי שפיר מתמה וכאמור.

אף נדאי לאסר העיון נראה דזה ליתא דנדאי אף לריב"ח דמחלק בין שיער לשק מודה דהו מתני' דיקבר ונוקא בטמא דהא קרא מלא דבר הפתוב ונתן על האש וכו' והיכי קתני דיקבר אלא נדאי אגיל ומורה להו תירוץא דמתני' איירי בטמא אלא דבהו משנה דקתני ידלק לא בעי לאוקמה בסד גוננא ונוקא בטמא דהו דאף בטמא מצי אתי מפח קושיא אחריתי וזה לשיטת המק' דלא הק' מקרא אלא ממתני' דערלה משום דזה נ"ל פשוט לחלק בין טהור לטמא ולכן הביא הו מתני' דערלה דלא אתי הו תירוץא גבי פ"ח וכדמסיק והיינו דדקדק רבי בלשונו דגבי שיער נקט טמא וגבי שק סתם ולא ביאר ונוקא טהור משום דבשק אפי' טמא דינו בשריפה וריב"ח וגבי שיער טהור פסק דינו בשריפה כמ"ש דין ו': אף אמנם ראיתי.

לרש"י ז"ל שם בד"ה שנית פאן בשק פאן בשער שכ' וז"ל ומתני' בשיער וכו' ואידי ואידי בטמא או בטמא ע"כ ונוראות נפלאות דאיה יתכן לומר דשיער נזיר טהור בקבורה אחר שהתורה אמרה בפ' דינו בשריפה אשע"כ נ"ל דט"ס וצ"ל ואידי ואידי בטמא וכאמור: ועוד נ"ל ע"פ מאי דפליגי רבנן ור"י בפ' ג' מינים דמ"א דרבנן סברי דאף בטמא אס' גילח במדינה יקבר ור"י סבר פל טהור בשריפה והשתא אתי שפיר דהו סוגיא אתיא רבנן דאף בטמא אס' גילח במדינה יקבר ולכך כתב רש"י דאידי ואידי בטמא והיינו במדינה אף לרבי' דפסק בפ"ח מה' נזירות דכל טהור בשריפה לכו הנצרך לומר פאן בשיער נזיר טמא ועיין לדבריו בפיה"מ דסוף תמורה יע"ש: הלכות מעילה פ"ק ב הלכה י"ו מחוסר זמן מועלין בהו וכו' הוא מבואר בגמ' ד"ב דקאמר מ"ש מחוסר זמן דמועלין בו ונר' דדניק מדלא תני במתני' מחוסר זמן לא נהנין ולא מועלין דכולל בין בהמה ובין עוף משמע דדוקא עוף דמועלין בו לכו מתמה מ"ש אבל רש"י פ' דקי"ל מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר והוא תמוה דבפ' מעשר בהמה אוקמיה דוקא לר"ש וכן הק' המ"ל ז"ל.

ולעד"ן בהקדים מ"ש התוספות בזבחים דקי"ד ע"ב בד"ה היתר בסוף הדיבור וז"ל ויש ליתן טעם לר"ב דס"ל לא מהני וכו' ושם אמר תחת תחת ממעשר וכו' וביאור דבריהם הוא דרבנן לא פליגי אר"ש אלא במאי דאמר נכנס לדיר להתעשר לכתחין ולכו קאמר הו תנא לקוח חל על מחוסר זמן משום דראוי להתעשר כר"ש אבל רבנן ס"ל דאין נכנס להתעשר לכתחין ויש להבין במאי פליגי פלוגתיהו פינו דאית לן ג"ש העברה מבכור ועוד היכי גליף ר"ש מבכור פינו דקדושתו מרחם וצ"ל משום דכתיב בבכור פי יולד תקדיש וכו' וקי"ל דמצוה להקדישו ר"ש ס"ל פינו דכתיב תקדיש סמוך ליולד משמע אף מחוסר זמן תקדישו ורבנן ס"ל תקדיש לאו סמוכה ליולד אבל ילפינו מבכור פינו דקדוש מרחם אף דהו מחוסר זמן ילפינו נמי מעשר דאם יש עשר טלאים מח"ז ואמר על אחד ה"ז מעשר הוא מעשר וכינון דלכתחין אסור להקדישו מקרא דמיום השמיני וכו' לא חל עליו לקוח ולעד"ן דזה יש להוכיח מהגמ' ריש פ"ק מעשר בהמה דמק' שם על ר"י דאמר דלקוח לא חל על עוברין משום דבעי' בשעת מעשה מדתניא לקוח חל על

מְחַסֵּר זְמַן וְאִפְּי' שְׁלֵא בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה וּתְי' זֶה אֵינָה מְשַׁנָּה וְעֵדֵינָן קֹשֶׁה דְקִי"ל מְחַסֵּר זְמַן חָל עָלָיו קְדוּשַׁת הַגּוֹף לִכ"ע וְאִמָּאֵי לֹא מִיקָרִי בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה אֱלֹא וְדָאֵי.

פִּינּוּ דְאָסוּר לְהַקְדִּישׁוּ לְכַתְחִי' לֹא מִקָּרִי שַׁעַת מַעֲשֵׂה וְתִנְרִץ לּוּ כִר"ש ס"ל דְמִתְרַן לְהַקְדִּישׁוּ וְאִין לְהַק' מ"ש מְעַנְבְּרִין דְמִתְרַן לְהַקְדִּישׁוּ לְכַתְחִי' כְּדָאֲמַרִי' בְּרִישׁ פִּיצַד מְעַרְיָמִין וְא"ה לֹא חָל עָלֵיהֶם לְקוּס דְלֹא אָסְרָה תוֹרָה אֱלֹא בְּעַת שְׂיָכוּל לְהַקְדִּישׁוּ מִשָּׂא"כ עוֹבְרִין פְּנ"ל בְּכּוֹנְנָתָם וּמַעֲתָה נִתְבְּאָרוּ דְבְּרֵי רִש"י זַל פִּינּוּ דְעַיקָר הַלְמוּד הוּא מִמַּעֲשֵׂר: וְאִלָּם הָא קִש"ל דְמָאֵי מִק' הַתּוֹס' ו"ל כְּבָר הַק' בְּגַמ' עַל רְבָא דִס"ל לֹא מְהַנִּי מְהָא דְהַקְדִּישׁ ב"מ דְאָמַרִי' הָרִי זֶה קְדוּשׁ וּמִשְׁנֵי מְדַכְתִּיב וְלִנְדָר לֹא יִרְצָה רְצוּי הוּא דְלֹא מְרַצָּה מִשְׁמַע דְהָרִי קְדוּשׁ וְא"כ לֹא יִהְיֶה זֶה גְרַע מִב"מ וּמָה גַם אַף בְּמִחְסָר זְמַן דְרָשִׁינָן הַכּוּ מְדַכְתֵּב קָרָא מִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִרְצָה דְמִשְׁמַע הָא קוּדָם הַח' לֹא יִרְצָה מִשְׁמַע דְקְדוּשׁ וְצ"ע: פְּרָק ג' הִלְכָה ו' וְשַׁחַט שְׁתִּיחָן פְּאָחַד וְכו' ר"ל שַׁחַט וְקַבֵּל פְּאָחַת דְהִינּוּ בְב' פְּהִינִים כְּמוֹ שְׁפִירִש"י ו"ל וְדָלָא כְפִי הַתּוֹס' שְׁפָתְבוּ אַף בְּשַׁחַט זָא"ז וְכו' דְהָא מִבְּעֵינָא לָן בְּפ"ג דְתַמְוִרָה דְכ"ב ע"ב וּפְסָקוּ רַבִּי בְּרִישׁ פ"ד מַה' פַּה"מ אֵי אָמַרִי' כְּנִרְוִק דְמִי וְכַשְׁקַבֵּל דָּם אַחַת מְהֵן כְּבָר נִפְסָלָה אַחֲרָת אֱלֹא וְדָאֵי מִיָּרִי בְּשַׁחַט שְׁתִּיחָן וְקַבֵּל פְּאָחַת וְזֵהוּ מַה שְׁדַקְדָּק רַבִּי לֹמֵר פְּאָחַת וְדָלָא פְּהָרַב בְּרַכַּת הַזֵּבַח ו"ל שְׁפָתְבוּ דְלֹא כְפִי' רִש"י וְהָכִי נוֹטִים דְבְּרֵי רַבִּי כִמ"ש: אַף בְּאַמַּת דְק"ל דְאָף בּוּזָא"ז נְמִי פִינּוּ דַע"י זְרִיקַת הָא' כְּבָר נַעֲשֵׂת הָאֲחֲרָת מִחֲטָאת הַמִּתּוֹת וְלִית בְּהוּ מַעֲיִלָה כְּמוֹ שְׁפִי' רִש"י בְּזִבְחִים דְקִי"א גְבִי הָא דְאָמַר בְּמִשְׁנָה שָׁם שַׁחַט שְׁתִּיחָן בְּפָנִים שְׁדָם הָא' פּוֹטֵר אֶת חֲבֵרְתָהּ מִמַּעֲיִלָה וְכִי' רִש"י מִשּׁוּם דְהו"ל מִחֲטָאת הַמִּתּוֹת ע"ש וְנ"ל דְהָא דְכָתַב זַל מִשּׁוּם דְאִוְקִימָנָא מִתְנִי' דְהֵתָם כִּר' דִס"ל אֲבוּדָה בְּשַׁעַת הַפְּרִשָׁה מִתָּה אַף לִר"ע דְאָמַר בְּמַעֲיִלַת דְבַעֲי' שַׁחַט שְׁתִּיחָן בְּב"א מִשּׁוּם דִס"ל כְּרַבְּנָן דְפְּלִיגֵי אַר' דִס"ל דְלִרְעֵינָא אֲזִיל וְזֵהוּ שְׁדַקְדָּק רִש"י בְּלִשׁוֹנוֹ בְּמַעֲיִלָה וְכָתַב דְהָרִי מוֹתֵר חֲטָאת וְלֹא כָתַב דְהָרִי מִחֲטָאת הַמִּתּוֹת וּמַעֲתָה אֲנִי תְמִיָה עַל הַתּוֹס' ו"ל בְּזִבְחִים שְׁהַק' עַל פִּירִש"י ו"ל וְהַנְּזָרְכוּ לֹמֵר פִּינּוּ דְנִשְׁחַטָּה כְּרָאוּי אִין בְּהַ דִין חֲטָאוֹת הַמִּתּוֹת ע"ש וְאִפְּשֵׁר מִשּׁוּם הַךְ בְּרִייתָא דִר"ע קָאֲמַר לָהּ ר"ש בְּמַעֲיִלָה ע"ש וְס"ל דְאִין חֲטָאת רוּעָה וְאִין זֶה מְוִכָּרַח דְהֵתָם לֹא נַחֲת אֱלֹא לֹמֵר דְזְרִיקַת הָאֲחַת פּוֹטֵרַת חֲבֵרְתָהּ וְכ"כ הֵם עֲצָמָם בְּד"ה וְה"ק ע"ש וְצ"ע: פְּרָק ד' הִלְכָה ג' וּמוֹעֲלִין בְּמִקְצָתוֹן הַק' מְרָן ו"ל דְיִלְמָא אוֹתוֹ מְקַצָּת הוּא מִמַּעוֹת שְׁלָמִים וּמ"ש מִשָּׁם מַהֲרִי"ק ו"ל אֵינּוּ נוֹחַ לִי דִמ"ש דְמִיָּרִי בְּיֹתֵר מְדָמֵי שְׁלָמִים א"כ אִפִּי' רִישָׁא נְמִי גַם מ"ש תִּי' הַב' פִּינּוּ דְנִתְעַרְבוּ בְּכָל זִוּז יֵשׁ בּוֹ חֲטָאת וְעוֹלָה וְשְׁלָמִים וְר"ל פִּינּוּ דְנִהְגָה מֵהֶם בְּנִדְאֵי נִתְנָה מִחֲטָאת וְעוֹלָה אֵינּוּ נִרְאָה דְבִשְׁלָמָא אִם הָיוּ סְתוּמִים דְאָמַר אֵלּוּ לְנִזְרֹתֵי שְׂיִיךְ לֹמֵר הָכִי אֲבָל הֵיכָא דְהַפְּרִישׁ כְּוָלָם אֵלּוּ לְחֲטָאת וְאֵלּוּ לְעוֹלָה וְאֵלּוּ לְשְׁלָמִים לֹא שְׂיִיךְ לֹמֵר דְבְּכָל זִוּז מְעַנְרַב מְכּוֹלָם וְעוֹד פִּינּוּ דְמַעֲיִלָה אֵינָה אֱלֹא שְׁנָה פְּרוּטָה אִפְּשֵׁר דְהָךְ הַנְּאָה בָּאָה לּוּ מִמַּעוֹת מַעֲשֵׂר אֲמָנָם לְפִי מ"ש לְקַמָּן פ"ז דִין ו' לְחַלֵּק בֵּין אִם עֵרְבֹן לְדַעְתּוֹ אוֹ לֹא דְהִינּוּ אִם עֵרְבֹן לֹא אָמַרִי' בְּטַל בְּרוּב דְעַל מְנַת כֹּן עֵרְבָם דְלֹא נִיחָא לִיהַ בְּכַטּוּלָם אֲבָל אִם נִתְעַרְבוּ שְׁלֵא מְדַעְתּוֹ דְקִים לָן דְמִיעוּט בְּטַל בְּרוּב הֵכָא דְנִתְעַרְבוּ שְׁלֵא מְדַעְתּוֹ אָמַרִי' דְשְׁלָמִים מוֹעֲטִים בְּטִילֵי בְרוּב וְזֵהוּ דְקָדוּק רַבִּי שַׁחַת' נִתְעַרְבוּ וְכו' וְק"ל: הִלְכָה ד' כְּמוֹ שְׁבִיִּאֲרָנוּ בְּנִזְרֹת וְכו' כְּתַב מְרָן ו"ל מִשּׁוּם דְאָמַרִי' בְּנִזִּיר הִלְכָה הִיא בְּנִזִּיר וּבְקִינִין ע"ש וְק' דְבַפ"ה מַה' פַּה"מ כְּתַב הַטַּעַם מְפָנִי שְׂרָאוּיִים לְהִבִּיא כְּוָלָן עוֹלוֹת וְלָמָּה שְׂיִינָה טַעְמוֹ בְּכָאֵן לְכַאוּרָה הַנְּרָאָה לְפִי מַה שְׁחִילְקוּ

התוס' בגזיר דכ"ו ע"א בד"ה ולאפוקי בין דאמר לחובתי ובין דלא אמר לחובתי דהיכא דאמר לחובתי משמע דהפרשה היתה לשניהם ואינו יכול להביא מפולן אחד אחד מהם וכיון שפן הוצרך לתת טעם רבינו משום דהלכה היא בגזיר ונדמי ליה דהיינו קינין אבל התם דלא אמר פיון דיכול להביא מפולן קרבן אחד דהיינו עולה לא הוצרכה הלכה לזה: אף באמת לא יתכן זה כלל בדברי רבי' שהרי פסק שם בהלכות פסולי המוקדשין דאף דאמר לחובתי אם רצה להביא פולן עולה או חטאת וג"כ ק"ל לפי דבריהם מאי מק' הגמ' בפ"ב דכריתות אמרימרא דר"ח דאמר אין הקינין מתפרשין לא בלקיחה או בעשיית פהו מהו ברייתא דקתני ואין מוסיף על עולתו דמשמע דכבר הוקבעו וכו' דילמא דמייירי בדאמר לחובתי ולכך אי אפשר לשנות דכבר חלה על שניהם ואפ"ל פיון דבל"ה הוכרח ליישב הברייתא לא אצטריף לאוקמא בהכי אמנם לפי דברי הל"מ ו"ל בה"מ שכת' גבי לחובתי אף אם רצה להביא פולן עולה או חטאת פיון דחזר מדבורו מ"מ אם מת ילכו לים המלח א"ש פסק רבינו: ואולם עדיין ק"ל ממה שפסק רבינו ו"ל פ"ט מה' ב גזירות דאם אמר לחובתי הרי הם כמפורשים ילכו לים המלח דההלכה לא נתקבלה אלה בסתומים וא"כ פאן דאמר לחובתי איך פתב דיפולו לנדבה ופי' מרן ו"ל דהלכה היא בקנין ובנדאי דהא דכתב לחובתו הוא שלא בדיקדוק דרב אשי קאמר בגמ' דאם אמר לחובתי הוי כמפורשים אשר ע"כ נ"ל עיקר דרבינו מפרש דהא דאמר בגמ' הלכה בגזיר ונדמי ליה בקינין הוא לס"ד דעדיין לא ידע מימרא דר"ח דאמר אין מתפרשין אלא בלקיחת בעלים ולכך פשהק' לו מהו ברייתא דקינין דאמרה דאם מת יפלו לנדבה הוצרך לומר משום דהלכה נתקבלה לקינין נמי אמנם אחר דהביא הגמ' בסוף הסוגיא הו' דר"ח דגילה קרא דאין מפורשין אלא בלקיחת בעלים תו לא צריכין לאוקמי ההלכה בקינין נמי אלא פיון דאם רצה לשנות דבריו אף אם אמר חטאת יכול להביא עולה לכך אם מתפולו לנדבה שהרי יכול להביא פולם עולה כמ"ש רבי' בה"מ פה"מ ולכך הביא רבינו פאן דאמר לחובתי יפלו לנדבה לחדש לנו דלא הוי בגזירות אלא אף דהוי כמפורשים לית לו בה פיון דלא הוי הפרשה אלא בלקיחה ומעתה צ"ל כמו שביארנו ותו לא והוא קאי למ"ש בהל' פה"מ ודוק: הלכה זו הנהגה מדמי חטאת וכו' עיין מה שתמ' מרן זל ומ"ש משם הרי"ק בתי' הא' דרצה לחלק בין חטאת למעות פיון שאינו עיקר הקרבן אלא להקנותו כו חטאת החמירו בו דכל דהוא וכו' לע"ד אינו נראה דמשנה היא בתמורה גם פלוגתא דרבי ורבנן אף במעות וסברי רבנן דאין המעות הולכין לים המלח אלא אחר שנמצאו אחר פפרה ע"ש גבי מ"ש בתי' ב' דמ"א למ"ש רב הונא דבמשך וכו' ניחא מ"ש רבינו חלוקה הב' דהפריש ולא כלל אותו עם הדמים שנשארו וקנה מהם חטאת בהו' שייך לומר פיון דשניהם לפנינו ומשך הא' לבדו הוי דחייבה בידים ולים המלח אזלי אף החלוקה הא' שפתב רבינו נודע לו שמעל ועדיין לא הפריש איך שייך לומר הוי דחייבה בידים פיון דאפשר ששכח להפריש: אשע"כ נ"ל לע"ד דרבינו הוק' לו מה שהק' התוס' דאמאי לא אוקמוה דרישא פרכי דפליגי רבנן ורבי בהדיא דלא מצינו פלוגתא דר"ש ורבנן בהדיא ומה שתי' משם הר"מ וכו' לדעת רבי' לא נרצו שתייהם הוא תמוה דבהדי' קאמר רבי במתני' גבי פלוגתיהו דיקרב אחד מהם והב' תמות אלקא פשנמצאו ב' עומדות אינה שירצה יקרב וכו' הוא מפורש בברייתא שם בתמורה דף ט"ו מנין שאיזו שירצה יקרב ת"ל חטאת מ"מ ע"ש ולעד"ן דזהו סברת רבי אבא דפליג על רב הונא

דס"ל דבמשף כ"ע מודו דתמות ויהו פרייתא מוקי לה בדאורייתא אבל בדרבנן גזרו תמות משום דהוי דחייה בידים אף לר' אבא מוקי לה כפשטה ולא גזרו מעולם ולא כהר' ח"ן דכ' דאף רבי אבא מודה לר' הונא דאמר' ליה אתפפר בשאינה אבודה וכו' ומיירי בביא לימלה וכו' ועוד במתני' תנו גבי מעות דיביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה ודייק בגמ' הביא מאחד מהו השאר ילכו לים המלח דראוין שתיקה להקרב אינה שירצה והר' בה"ז ו"ל כתב בפשיטות דאבודה אינה ראויה לקרב הפך האמור גם הרב צ"ק דרף דרף אחרת: ונ"ל דפי' התוס' דמעיקר' פתבו דלא שינה לומ' דאתניא פרייתא דקתני ילכו לים המלח כר' דע"כ לא קאמר אף שאינה אבודה מתה אלא משום דלא נראו שתיקה למזבח אפי' שעה אחת דנדאי לא קרב אלא חדא מתרונניהו אבל הכא דשניהם ראוים למזבח כגון אם יוסיפו עליהם כדי לקרב בדמה שמנה נדאי אפי' רבי מודה דירעה פינו דשייכה לקרב מעיקרא בשניהם עומדים ולכך כתב נדאי לא אתניא אלא כר"ש דמתמיר אף ארבנן דמקילי מרבי גבי הפריש שתיים דרבנן ס"ל דאם קרב אחד מהו השני תרעה ור"ש ס"ל תמות א"כ הו' דתני ילכו לים המלח לא אתניא אלא כר"ש דאפי' ס"ל דשניהם ראוים לקרב או זה או זה אפי"ה ס"ל דתמות פינו דקרב אחת מהו ה"נ לימא דאף דשניהם ראוים לקרב ע"י דיוסיף וכו' ה"נ אם פבר קרבה יפלו לים המלח ודוק: אמנם רבי ז"ל מפת קושיא זו רצה לומר דס"ל למק' דברייתא מיירי בנדוע אחר כפרה וכדפי' רש"י זל וכינון שפן בן לרבי בין לרבנן לא הניא אבודה ולכך אוקמוה כר"ש דלא בעי אבודה אלא דנתפפר בעליה למיתה אזלא דלית ליה לר"ש רעיה בחטאת פלל והיגו דס"ל דאף באחריות מתה ולכך לרבא דאוקמוה להו פרייתא דנדוע לו קודם כפרה הניא לה כאבודה בשעת כפרה דאף רבנן מודו בהם דתמות ולרבי אזלי ליה המלח ולעד"ן דזה פוננת רש"י ולא קשה מה שהק' תוס' עליו מרבא פנ"ל ודוק.

פרק ה' הלכה ד' נהנה היום מן ההקדש ונהנה אחר כמה שנים בהעלם אחד הרי אלו מצטרפין לפרוטה ומעל ע"כ וק' דבפ"ט מהלכות שגגות פסק דבמעילה תמחויין מתחלקין וחיוב על כל אחד ואחד ואיך כתב צירף את המעילה אפי' אחר כמה שנים משמע אפי' בתמחויין ונראה דרבי ז"ל ס"ל פלישנא קמא וכן הוא מבואר בהדייא בדברי רבי שם בה' שגגות וז"ל אם יש בכל אכילה ואכילה שנה פרוטה וכו' משמע דוקא שו"פ ולא קאמר התמחויין מחלקין אלא לחומרא בעלמא כמבואר בפרייתא ד"ג ע"ב ולכך גבי מעילה דס"ל דתמחויין מחלקים הוא לחומרא ולא לקולא אף קשה דתקשי מהו פרייתא לאידך דס"ל אפי' לקולא ואפש"ל דברייתא לא מיירי אלא בפירות ולא בתבשיל ודוק: פרק ו' הלכה י"א המביא חטאתו ואשמו ופסחו וכו' ק"ל דבגמ' לא אמרו לא חטאתו ואשמו ולא פסחו והיגו טעמא משום דקי"ל מצות לאו ליהנות ניתנו ולכך לא קחשיב בברייתא אלא מחוסר כפרה וחטאת ואשם ולא עולה ושלמים ותודה וכו' משום דדוק' מחוסר כפרה דע"י אוכל בקדשים דהוי הנאת הגוף גם חטאת ואשם דאין באין לא על חטא והוי הנאה בכפרת חטאו אבל שאר קדשים דאין מגיע לו הנאה בהם אלא הנאת המצוה לא מקרייא הנאה ופטור גם הו' דשוקל לו שקלו נמי אית בו הנאה וכמו שאמרו בגמ' לא לן אדם בירוש' ובגידו עון חטא בליה תמיד של שחר מכפר לו ואם חטא ביום תמיד של בין הערבים מכפר לו ואפשר פינו דניצול מכרת הפסח חשיב ליה הנאה יותר מכפרת חטא והתנא אתא לאשמועי' חידוש אפי' כפרת החטא ואין להק' היכי מכפר

חטאתו פִּינוּן דְּבֵא ע"י עֲבִירָה וּכְמוֹ דְּאֲמַרִּי בְּתַמוּרָה ד"ך ע"ב דְּאִין אָדָם מִתְּפַפֵּר בְּדָבָר
הַבָּא בְּעֲבִירָה וְאִפְּלִי דִיעֲבַד אִינוּ מִתְּפַפֵּר וְכֵן פִּי' רִש"י שֵׁם דְּשִׂאנִי הֵתָם דְּלָקִי אַף בְּשׁוּגַג
וְעוֹד לֹא דְמִי לְהֵתָם דְּלֹא שְׁיִיךְ לְבֵא הִתְמוּרָה כ"א בְּעֲבִירָה וְכֵה"ג פִּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת בְּסוּפָה
ד"ל ע"א ד"ה מְשׁוּם ע"ש: אַף הַדְּבָר הַקְּשָׁה שְׁסִינִים רַבִּינוּ אָבֵל מְנַחוֹת וְכוּ' אַעפ"י שְׁעֵבֵר
עֲבִירָה לֹא מְעַל שְׂאִין פֶּאן זְרִיקַת דָּם לְכַפֵּר עֲלָיו מְדַנְקֵט לְשׁוֹן פְּפָרָה יִרְאֶה דְּשָׂאָר קְדָשִׁים
שְׂאִינָם לְכַפֵּר וְא"כ מֵאֵי אִירִיָּא מְנַחוֹת וְאֵם ר"ל שְׂאִין זְרִיקַת דָּם דְּרֵאוּי לְכַפֵּר אֲמַאי נְקֵט
בְּרִישָׁא חֲטָאֵתִי וְאֲשִׁמוּ וְכוּ' אִפִּי' שְׂאָר קְדָשִׁים נְמִי וְעוֹד מֵאֵי הָאֵי דְקֶאָמֵר אַעפ"י שְׁעֵבֵר
וְכוּ' פִּינוּן דְּאִין עֲבִירָה אֱלָא בְּכַפְרָה וְכֶאָמֹר וְלוֹמַר דְּלֹא אֲמַרִּי מְצוֹת לָאו לִיְהִנּוּת נִתְּנֹו
כ"א לְדִיעֲבַד זֶה לִיתָא דְּאֲמַרִּי מְכַסִּין בְּעַפְרָה עִיר הַנְּדַחַת וְדוֹנָקָא גַבִּי ע"ז לְכַתְּחִי' לֹא מְשׁוּם
דְּמֵאִיס וְצ"ע: וְרֵאִיתִי לְרַבִּינוּ ז"ל בְּפִי' לְמַס' שְׁקָלִים בְּפ"ב דְּכַתְּבַת עַל הַף דְּשָׁקֵל שְׁקָלוּ מִן
הַקְּדָשׁ דְּמְעַל מְשׁוּם דְּנִהְיָה שְׁלֹא יִמְשַׁכְּנֹו אוֹתוֹ בְּב"ד וְהוּא הַפָּה סוּגִיָּא דְּמְעִילָה דְּהֵתָם
אִין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָם פְּמַבְּוֹאָר בְּמַשְׁנָה דְּעֲרֻכִין דְּכ"א וּמְעַל פִּינוּן דְּנִתְּפַפֵּר בְּזְרִיקַת דָּם וְהַף
דִּירוּש' דְּקֶאָמֵר מָה הַנְּאָה וּמִכַּ' מְשׁוּם דְּלֹא יִמְשַׁכְּנֹו הוּא קָאֵי אֲרִישָׁא דְקֶאָמֵר אֵם נִתְּרָמָה
מְעַל אַף שְׁלֹא נִקְרְבָה הַבְּהֵמָה וְהִינּוּ דְדִיִּיק רַבִּינוּ ז"ל בְּלִשׁוֹנוֹ גַבִּי שׁוֹקֵל מִן הַקְּדָשׁ יִמְעוֹל
הַשׁוֹקֵל שְׁהָרִי חֵלְקוֹ בְּבִהֵמָה שְׁנִזְרַק דְּמָה ע"ש וְעֵינִן מ"ש פ"ג מֵה' שְׁקָלִים בְּס"ד: פֶּרֶק ו'
הַלְכָה י"ג אֵם כְּבָר נִתְּרָמָה הַתְּוֹרָמָה מְעַל וּק"ל מ"ש מְדִין י"ב דְּכַתְּבַת עַד שְׁיִזְרַק דְּמָה דְּהָא
דְּבַעִי' דְּנִתְּרָמָה מְשׁוּם דְּהָוִי הַקְּדָשׁ כְּמוֹ שְׁפִי' רַבִּי' בְּפִי' הַמֶּשׁ' וְכִינוּן דְּהָוִי הַקְּדָשׁ בַּעִי' עַד
שְׁיִזְרַק דְּמָה וְעוֹד בִּירוּש' אוֹקִים הַף דְּתַנִּי נִתְּרָמָה הוּא כַר"ש דְּלֹא פִּהִלְכְּתָא וְצ"ל דְּמֵאֵן
דְּתַנּוּ נִתְּרָמָה הוּא קָאֵי בִין אֲרִישָׁא בִין אֲסִיפָא וּלְכַף אוֹקֵמוֹ כַר"ש דְּס"ל דְּכֶהֱנִים זְרִיזִים
הֵם אָבֵל לְמֵאֵן דְּתַנִּי נִקְרְבָה ס"ל דְּבִין אֲרִישָׁא וּבִין אֲסִיפָא צ"ל נִקְרְבָה וְהָא דְּתַנִּי נִתְּרָמָה
כְּדִי דְּלִיְהִוִי הַקְּדָשׁ דְּלִיְמְעוֹל וְסִיפָא דְּתַנִּי נִקְרְבָה הוּא קָאֵי אַף עַל דְּרִישָׁא וְכ"כ הַרְע"ב
ז"ל וְא"כ רַבִּי' דְּאֲמַר נִתְּרָמָה הוּא קָאֵי אֲרִישָׁא נְמִי דְּכַתְּבַת נִקְרְבָה וְדוּק: פֶּרֶק ז' הַלְכָה ו'
לֹא מְעַל עַד שְׁיִזְצִיא כָּל הַפִּיס וְהַק' מָרָן ז"ל וְלִבְטִיל בְּרוּבָא ר"ל דְּהָא דְּאֲמַרִּינוּ דְּצָרִיף
לִיטוֹל פְּרוּטָה לְהַשְׁלִיכַת לֵים הַמְּלַח הוּא מְדַרְבְּנֵן אָבֵל מְדֹאֲרִיָּתָא אִין צָרִיף כָּלֵל וּק' א"כ
מֵאֵי תִירֵץ מְשׁוּם דְּשַׁל"מ פִּינוּן דְּאִינוּ אֱלָא מְדַרְבְּנֵן כְּמַבְּוֹאָר בְּסוּף תְּמוּרָה ע"ש וְכ"כ הַתּוֹס'
סוּף מְעִילָה ע"ש וְשׁו"ר לְהַמ"ל ז"ל שְׁהַק' עֲלָיו כֵּן ע"ש: וּבְעִיקָר דְּבָרֵי הַתּוֹס' שְׁכַת'
מְטַבַּע לֹא בְּטַל רֵאִיתִי לְהַר' הַנ"ז שְׁהַבִּיא מְשִׁם מוֹהֲרִי"א ז"ל לְרֵאִיָּה מְהָא דְּכֵן בְּוֹכְרֵי דְּכֶהֱן
אִינוּ שׁוֹקֵל מְשׁוּם מְנַחַת כֶּהֱן אִינָה נְאֻכְלַת וְאֲמַאי לֹא בְּטַל בְּרוּב וְהַשִּׁיב הַרְבַּ הַנּוֹ' דְּכּוֹנְנַת
הַגַּמ' אַף דְּבִאָמַת הוּא בְּטַל מְעִיקְרָא לֹא רֵאוּ חֲכָמִים לְתַמְנֵן לְשָׁקוֹל כֶּהֱן כְּדִי שְׁיִצְטְרִיף בְּטוֹל
דְּהָוִי מְבַטֵּל אִיסוּר לְכַתְּחִי' ע"ש וְלַעֲד"ן דְּזֶה אִינוּ דַּא"כ הִכִּי קֶאָמֵר הַגַּמ' בְּתַר הִכִּי דְּהָוִי
חֻלְיוֹ בְּעִזְרָה פִּינוּן דְּמֵן הַתִּירָה בְּטַל וְכ"ש לְפִי דְּעַת הָרַב דְּאַף מְדַרְבְּנֵן בְּטַל גַּם מ"ש דְּשׁוּב
רֵאִיתִי לְרִש"י שְׁכַת' לְדִידֵן דְּקִי"ל דְּזִיל בְּתַר רֹבָא פְּוֹנְנָתוֹ לְתַפְּוֹס עַל הָרַב שְׁהַבִּיא רֵאִיָּה
מַס' ו' בְּוֹכְרֵי דְּלִית לִיָּה בְּטוֹל בְּרוּב וְהָא רַבְּנֵן ס"ל דְּבְטַל בְּרוּב לַע"ד אַחַר הַמְּחִילָה לִיתָא
דְּכּוֹנְנַת.

רִש"י הִיא פִּינוּן דְּנַעֲשִׂית מְנַחָה חֵלְקֵהּ הַפְּהֵן בְּטַל בְּרוּב אָבֵל רֵאִיָּת הָרַב ז"ל מְעִיקְרָא כְּשִׁהִיו
מְעוֹת אֲמַאי לֹא בְּטוֹלֵי הַמְּעוֹת בְּרוּב אַף לְרַבְּנֵן אֱלָא דְק"ל לֵן' בְּוֹכְרֵי אֲמַאי אִינָם חֲזִיבִים
כְּדִי שְׁיִזְכוּ בְּתַמִּידִין וּמוֹסְפִין וְעוֹמְרֵן וְשְׁתִּי הַלְחָם בְּטִילֵי בְּרוּב וְאֲפִשֵׁר דְּס"ל פִּינוּן דְּכַתְּבִיב
וְכָל מְנַחַת חַת כֶּהֱן דְּרִש"י לִיָּה אִפִּי' מְקַצֵּת מִיַּדִּי דְּהָוִי חֲצִי שְׁיַעוֹר דְּאִיסוּר אִפִּי' מְעוֹרָב

ולפ"ז אפ"ל לרַבֵּנּוּ אַתְיָא וְכַל לְרַבּוֹת מְנַחַת נִדְבָה כַּמ"ש רַש"י בְּחַוְנָם: אַף קִשָּׁה דְאַמְרֵי
בְּתַמּוּרָה דָּף ט"ו ע"ב שְׂאִין צִיבּוֹר מְתִים מְשַׁעֲרֵי רַגְלִים דְאַמְרַת רַחֲמָנָא אִיְתִינְהוּ מִתְרוּמַת
הַלְשָׁפָה דִּילְמָא מִיתוּ מְרִינְהוּ דְהִנְי זִוְי וּמְאִי קִוְשִׁיָּא פִּינּוּ דְבִטְלִי בְּרוּב לִית לוּ בַּהּ וְאִין
בְּמִשְׁמַע לְשׁוֹן דְּאִין צִיבּוֹר מְתִים מְהֵאֵי סְבָרָא דְבִטְלָא בְּרוּב דַּא"כ אֶפְיִלוּ שְׁל יְחִיד נְמִי וְאִין
לוֹמַר דְּחִיִּישִׁינּוּ שְׂמָא שְׁעִירֵי רַגְלִים גּוּפִינְהוּ פּוֹלְהוּ מִזִּוְי דְּמִתּוּ כְּדַמְשַׁמַּע מְלִישְׁנָא דַּגְמ'
דַּא"כ אַף גְּבִי פְהִינִים נְמִי חִיִּישִׁינּוּ שְׂמָא הַעֲנוֹמָר פּוֹלוּ מִזִּוְי הַפְּהִינִים וְאַפְשָׁר דְּקִים לִיהּ לַגְמ'
דְּמִתִּים הָווּ רַבָּא אַף מְהֵא דְאַמְרֵי בְּסוּף מְצִיעָא גְּבִי שְׂכַר הָאֲוֹמְנִים שְׁלוֹקְחִים מִתְרוּמַת
הַלְשָׁפָה אַמְרַת ר"י בְּיָדָם לְשִׁמּוֹר חֲנָם וְאַמְרֵי לִיהּ רַבֵּנּוּ הָרִי עֲנוֹמָר וְשִׁתִּי הַלְחָם קַרְבִּין מְשַׁל
יְחִיד קִשָּׁה מ"ש מִהַפְּהִינִים דְאַמְרֵי זִיל בְּתַר רַבָּא וּמַה שְׁתִּי הַמ"ל ז"ל בְּשִׁנֵּי הַתְרוּצִים
ע"ש עֲדִינּוּ קִשָּׁה מְשַׁקְלַת הַפְּהִינִים דְאַמְרֵי רַבֵּנּוּ שׁוֹקְלִין לְכַתְחִילָה וּבִטְלִי בְּרוּב: גַּם מְמַאי
דְּכַתְבַּת רַש"י בְּמַעֲלָה גְּבִי מְפָרִישׁ מְעוֹת לְנִזְרוֹת דְּלֹא מוֹעֲלִין מְטַעַם מְשׁוּם דְּמִי שְׁלָמִים
מְעוֹרְבִין בְּהֵם וְאַמְאִי לֵה אַמְרֵי דְבִטְלִי בְּרוּב כְּמוֹ גְּבִי שְׁקִלִי פְהִינִים וּמ"ש הַמ"ל ז"ל מְשׁוּם
דְּלֹא אֲזַלִּינּוּ בְּתַר רַבָּא לְחִיבּוֹ מְעִילָה לֹא יִדְעָתִי זֶה מְנִין לוּ פִּינּוּ דְהַתְרוּרָה אַמְרָה אַחֲרֵי
רַבִּים לְהַטּוֹת וּמְעַנִּישִׁין עַל פִּיהֶם לְמַם יִגְרַע זֶה לְחִיבּוֹ מְעִילָה וּמכ"ש מִיתַת ב"ד אוֹ
מְלָקוֹת וּגְדוּלָה מְזַה שְׁמַעְתִּי וּמְצַאֲתִי מִשׁ' פ"ז דְּשְׁקִלִים מְצַא נְבִילוֹת בְּגַבּוּלִין חֲזַקְתּוּ נְבִילָה
וְאַמְרוּ בִּירוּשׁ' שֶׁם דְּלוּקָה עָלָיו וּבְעֵלְמָא אַמְרֵי חֲזַקָה וְרַבָּא רַבָּא עֲדִיר וְכוּ נְמִי מְשַׁמַּע
מְרִישָׁא דְמַתְנִי דְשְׁקִלִים הַנּוּ דְקַתְנִי מְצַא חֲתִיכוֹת בְּעֲזָרָה הָרִי הֵם חֲטָאֵת וּנ"מ אִם אֶכֶל
זַר חִיִּיב מְעִילָה כְּמוֹ שְׁכַת' הַרְמָב"ם בַּפִּיהַּ מ"ע"ש וְאַעֲפ"י דְגַם שְׁלָמִים נְאָכְלִים שֶׁם אֵלָא
שְׁמֹתָר לְאַוּכְלָם בְּכָל הָעִיר מ"מ פִּינּוּ דְרוּב אֶכִּילַת עֲזָרָה הוּא חֲטָאֵת אֲזַלִּינּוּ בְּתַר רַבָּא
לְחִיבּוֹ מְעִילָה וְעִינּוּ מ"ש פִּי"ט מִהַלְכוֹת דִּין ד' ע"ש אִיף שְׁיִהִיָּה מְפָל הִנְי מְשַׁמַּע כֹּס'
הַתּוֹס' דְּמִטְבַּע חֲשִׁיב וְלֹא בְטִיל הַפָּךְ סְבָרַת הַרְשָׁב"א ז"ל שְׁכַתְבַּת הַר' ז"ל: אֲשֶׁר ע"כ נ"ל
דְּלֹא אַמְרֵי בְטַל בְּרוּב אֵלָא הֵיכָא דְנִתְעַרְבַּת אֶבְל אִם נִתְעַרְבַּת מִדְּעַת לֹא אַמְרֵי
בְטַל בְּרוּב פִּינּוּ דְעַרְבוּ בְּיָדִים בְּרוּב הָוִי כְּאֵלוּ הַתְּנָה עָלָיו שְׁלֹא יִתְבַטַּל גַּם יִתְכֵּן לוֹמַר דְאַף
הַתּוֹס' ז"ל מוֹדוּ בְהִכִּי אֵלָא דְקִוְשִׁינְתֶּם עַל הַךְ חֲלוּקָה דְקַתְנִי מַתְנִי פְרוּטָה שְׁנַפְּלָה בְּכִיס
כְּמוֹ שְׁמִשְׁמַע מְלִישׁוֹנָם וְאִין לְהַתְעַקֵּשׁ וְלוֹמַר דְּקַבְעוּ לְשׁוֹנָם בְּרִישָׁא דְמַתְנִי וְה"ה לְסִיפָא
וּכ"ש גְּבִי שְׁקִלִים דְכִינּוּ דְהַטִּיל לְהַקְנוּפָה כְּדִי לְזַכּוֹת בְּקַרְבָּנוֹת לֹא שְׁיִיף בִּיטוּל וּמַעֲתָה
תַּגְדַּל הַתִּימָה עַל רַש"י שְׁכַתְבַּת לְדַעַת רַבֵּנּוּ דְזִיל בְּתַר רַבָּא דְבְּתַמּוּרָה דַּט"ו פִּירֵשׁ שְׁהָרִי
יֵשׁ לְהֵם חֲלָק בְּהוּ וְלוּלִי פִּירוּשׁוֹ אַפְש"ל דְּפִלְגִי בְּקַרָּא דְנוֹכַל מְנַחַת כְּהוּ כַּמ"ש לְעִיל גַּם
רְאִיתִי לְהַרְשָׁב"ץ ז"ל הוּכָא בְּמַהֲרִימ"ט שְׁהַבִּיאוּ הַמ"ל ז"ל שְׁכ' בְּמַעוֹת בְּטַל בְּרוּב כֹּס'
רַש"י ז"ל: וְדָרַף אַגַּב רְאִיתִי לְמַהֲרִימ"ט ז"ל שֶׁם שְׁכַתְבַּת דְּהָא דִּישׁ לוּ מִתִּירִין דְּוּוּקָא
לְדִידִיָּה אֶבְל הָכָא רְאוּבֵן לְגַבִּי דִּידִיָּה גְּדַר שְׂאִין לוּ מִתִּירִין הוּא שְׂאִין בְּיָדוֹ לְהַתִּיר הַגְּדַר
שְׂאִסַּר עָלָיו שְׁמַעוֹן ע"כ וּנ"ל.

דַּעַת הָרַב פִּינּוּ דְשְׁמַעוֹן נְמִי יֵשׁ בְּיָדוֹ לְהַתִּיר הַגְּדַר מִקְרֵי יֵשׁ לוּ מִתִּירִין וְאִין לוֹמַר דְשְׁמַעוֹן
אִינוּ בְּעִיר עַכְשָׁיו כְּדִי לְהַתִּיר דְּמִסְתַּמ' דְּהָרַב אִיִּירוּ דְאַיְכָּא שְׁמַעוֹן בְּעִיר כַּמ"ש מַהֲרִימ"ט
ז"ל אִם לֹא יִרְצָה לִישְׂאֵל עַל גְּדָרוֹ וְלֹא כְּתַב מְשׁוּם דְּאִינוּ בְּעִיר וְעוֹד הִכִּי שְׁיִיף לוֹמַר
קוֹנְמוֹת יל"מ דְּשְׂמָא לֹא יִרְצָה לִישְׂאֵל אֵלָא פִּינּוּ דְבִידוֹ לִישְׂאֵל סְגִי וְלֹא יִדְעָתִי מְנִין לוּ זֶה
שְׁיִהָא תְלוּי בְּדַעַתוֹ אֵלָא אִינוּ תְלוּי אֵלָא בְּאַפְשָׁרוֹת גַּם מ"ש דְּמַעוֹת לֹא שְׁיִיף בִּיטוּל דְּבָכָל
חֲדָא יֵשׁ לוּ וְכו' לֹא מְכַרְעָא דְהָךְ חֲלָק נְמִי בְטַל בְּרוּב וְלֹא דְמִי לְשַׁאֲרַי אִיסוּרִים דְּלֹא בְטַל

האיסור דהתם שאני דהאיסור אסור לכל העולם אבל גבי צדקה דנתבטל פבר לגבי אחרוני תו לא מיקרי איסור לגבי ראובן: גם מ"ש טעם להתיר פיון דנתנו ליד הגבאי והם בידו להתזירם פקע פחו ואינו מתקרי נכסי שמעון ק"ל מהא דבן בוכרי דהתם נמי נימא שנתנו הפהנים שקליהם ליד גזבר פקע פחם ואינם נחשבים שקלהם ואין לומר דגבי תרומת הלשפה לא שינה לומר פקע פחם דא"כ לא הוי של צבור קה נמי אמרי דשמעון לא קיים מצות צדקה אשע"כ נ"ל להתיר מהא דס"ל לרבנן דכהנים שוקלים הטעם משום דס"ל דכהנים מסרי לצבור יפה יפה דכיון דכ"ע שקלי אדעתא דידהו סמכי ומסרי יפה ואף בן בוכרי הכי ס"ל דאי מסרי לצבור מותר דכיון דמסרי לצבור אין נקראין על שמן כמ"ש בגמ' אלא דכהנים דרשי קרא ונפול.

מנחת פהן כדי שיפטריו את עצמן אבל בנדאי בידם לשקול ע"י מסירה לצבור אבל לרבנן ס"ל אף לכתחיל חייבים דקרא לא מייירי בתערוכת וע"י מסירה לצבור לא חיישי דעונם פלו משלהם ולא דמי להו דפרק הבית והעליה גבי שומר חנם דחששו רבנן שלא ימסרו יפה דהתם שאני שמחוסר נתינה ולעד"ן דזה פנונת.

הש"ס ביומא דל"ה ע"ב דקאמר מהו דתימא נחוש דילמא לא ימסרנה יפה היינו טעמא שמחוסר נתינה ולמאי דמסיק דמוסרה יפה אף דמחוסר נתינה פבר כתבו התו' שם משום דכ"ג וכו' ומ' שעוד פיון דכל ישראל שוקלים וכו' נ"ל דכונתם כמ"ש והכי נמי פנונת הגמ' בתמורה שהבאתי לעיל דקאמר אין צבור מתים משעירי רגלים ר"ל פיון דמעיקרא מסרו לצבור יפה שוב אינם נקראים על שמם אמור מעתה הו' דמדיר הנאה נמי פיון דאדעתא דרבים נתן חלקו שוב נקרא על שמו ומותר לראובן ליהנות ממנו ודו"ק: הלכות קרבן פסח פרק ב' הלכה ב' יחיד ששחט עליו הפסח וכו' ומשפתדלין וכו' עיין מ"ש מרן ז"ל דרבי' סמך על סוגיא דלקמן דקאמריינעשו אותו וכו' יענין שם לכאורה אינו מוכן דהתם איירי בפסח ב' דכתיב איש נדחה לכה איצטריי קרא דינעשו אותו לעצה טובה לאהדורי פי היכי דלהוי פסח ראשון שאינו ביחיד וכן קשה על מה שהק' התוס' דת"ל מפסח ראשון שאין שוחטין על היחיד דמאי קושטיא דשאני הכא דגילה קרא איש נדחה גם מה שתיירצו דהאי תנא לית ליה הו' דרשה דלא תוכל לזבוח באחד ופסח א' יליף מפ"ב הוא תמוה דא"כ מאי ק"ל בפ' הוציאו לו דנ"א גבי מאי דקאמר קסבר ר"ש דאין שוחטין את הפסח על היחיד ונוקמה בפ"ב דילמא ס"ל פהאי תנא דאית ליה דפ"א יליף מפ"ב דאין שוחטין על היחיד ועוד אני תמיה דקאמר הגמרא שם דצ"א מדר"י ס"ל כר"ש ר"ש ס"ל כר"י והיינו פיון דר"י שביק דרשה דר"י דקרא דלא תוכל לומר דאין שוחטין על היחיד ואוקמיה לדרשה דר"ש לאסור בבמת יחיד משום קרא דאיש לפי אוכלו וה"נ נימא לר"ש ומאי קושטיא דילמא ס"ל דאין שוחטין בפ"א משום דיליף מפ"ב ולומר דהאי דקאמר מדר"י ס"ל כר"ש ר"ש ס"ל כר"י לא מוכרח הוא וכדאמרי' בפ' מקום שנהגו דנ"ג ע"ב זה דוחק דלאו האי לישנא פהאי לישנא ועוד דמאי מקשים התוס' דילמא ר"ש ס"ל דתתתי ש"מ: אשע"כ נלע"ד דקושטיית התוס' היא אף דגלי קרא דאיש נדחה לומר דשוחטין על היחיד אהני לן ככל חוקת הפסח לאהדורי וכי האי גוונא אמרו בגמ' דצ"א לר"י אף דגלי קרא דחטאו ישא למעוטי אשה בשני אהני לן ככל חקת הפסח לטפילה ואהא תירצו דלית ליה.

האי דרשה וס"ל כר"י דשוחטין על היחיד ואיךטריף יעשו אותו לאהדורי אף דגלי קרא דשוחטין על היחיד וממלא חזר הדין אף בפסח א' דגלי קרא איש לפי אכלו דשוחטין על היחיד גילף מפ"ב לאהדורי משום דלא גרע ומעטה תראה דפסק רבי פדת וכהלכה ואפשר להעמיס פל זה בכוננת מרן ו"ל ודוק: הלכה ד' אין עושין חבורה וכו' לא שתהיה חבורה פולה קטנים שאינן בני דעת ע"כ וכתב הכ"מ ו"ל ו"ל וילטעם שנתן רבינו קשה מהי תיתי לן דבעינן בשחיטת פסח בן דעת ע"כ ולעד"ן דדברי רבינו ו"ל הם ש"ס ערוף במס' נדרים דל"ו ע"א אר"י הפל צריכין דעת חוץ ממחוסרי כפרה וקאמר הש"ס אלא מעטה אדם מביא פסח על חבירו שכן מביא על בניו הקטנים ותי' דשה לבית אבות לאו דאורייתא ופירש"י והרא"ש ו"ל דמאורייתא אין חייבין בפסח פלל ואינם בר המנאה אלא מדרבנן חייבו אותם באכילת פסח ע"י המנאות אביהם משום חינוף וכמ"ש התוספות בפסחים דפ"ח ע"א ד"ה ש"ה.

ומעטה הא דאמרי' בפ' לולב הגזול קטן שיכול לאכול כזית שוחטין עליו הוא מדרבנן ואסמכו' אקרא והיינו עם אחרים כמו שפירש"י זל שם אבל בפ"ע אין שוחטין עליהם ומעטה מ"ש רבינו ושוחטין על הקטנים שיהיו מכלל בני חבורה הוא חייבו מדרבנן ולכך כתב לא שתהיה חבורה פולה קטנים שאינן בני דעת ובסברת ר"י בנדרים דהפל צריכין דעת למעוטי קטנים אבל קשה מהא דאמרי' בפסחים דפ"ח ע"א וכולן ששחטו ושחט רבן עליהן אין יוצאין בשל עצמן דמשמע דמשום דשחט רבן עליהם הא לא"ה יוצאין בשל עצמן והא פסח לא שייף לגבייהו ואיך הפסח פשר וי"ל דנדאי מאי דקאמר וכולן ששחטו מייירי ששחטו הקטנים והעבדים דכיון דעבדים חייבים אלא דהקטנים נמנים עמהם שפיר דמי דיוצאין בו.

וילינשב דעת מר"ן ו"ל והר"ן ו"ל שם בנדרים שפתבו דהא דקאמר הש"ס ש"ה לבית אבות לאו דאורייתא הוא לענין מינוי פיון שאינן בני דעת לאו בר מנייה הן אבל לענין פסח אהני דמחייבי מקרא דשה לבית אבות וכן משמע מדברי רבינו ו"ל בפ"ה מהלכות אלו דין ז ועיין מ"ש מרן ו"ל שם ודלא כדעת התוס' ו"ל בפסחים כמ"ש לעיל דכתבו משום חינוף ע"ש ובהכי ניחא לי מה שהקשה הר"ב לחם שלמה ו"ל די"ח עמ"ש התוס' בקידושין דמ"ב ע"א ד"ה איש זוכה וכו' דאיצטריף קרא דס"ד הואיל דשייף באכילת פסחים וצריף להמנות עליו דכתיב ש"ה לבית אפי' קטן וכו' עכ"ל והקשה הרב ו"ל מהש"ס בנדרים דקאמר שם לבית אבות לאו דאורייתא ע"ש שהצ"ע ובמ"ש ניחא דהא דקאמר לאו דאורייתא הוא לענין מנייה אבל באכילת פסח חייב והתוס' דקידושין.

דהביאו מקרא דשה וכו' קאי באכילת פסח לא אמנייה ועיין לתוס' במס' גיטין דס"ד ע"ב ד"ה שאני שתופי וכו' ושו"ר שפן תירץ הרב פ"י ו"ל בחי' לקידושין ע"ש: שם ושוחטין על הקטנים שיהיו מכלל בני חבורה ולא שתהיה חבורה פולה קטנים וכו' ע"כ והקשה הרכ"מ ו"ל הו"ל לרבי' ו"ל למעט קטנים מאיש ולא קטן וראיתי להרב לחם שלמה ו"ל די"ח שהביא קושיא על מר"ן ו"ל מהרב יוסף לקח ו"ל בפ' בא מהש"ס דמס' קידושין דמ"ב ע"א דדרשי' מאיש לפי אכלו למעוטי קטן ותמה עליו הרב מדברי התוס' דמס' פסחים דצ"א ע"ב שכתבו דהאי סוגייתא דפסחים ס"ל כריב"ק דנפק"ל מניקחו להם איש ש"ה לבית אבות דמייירי בזכיה טפי מאיש לפי אכלו דלא דריש ליה למעוטי קטן ע"ש

ולעד"ן דכּוּננת הרב ו"ל כּמו שּׁמְצִינוּ דְדַרְשֵׁי מַאִישׁ לְפִי אָכְלוּ לְמַעוּטֵי קָטָן כּמו כּוּן דְרָשִׁי וּמֵאן לִימָא לֹן דְפְלִיגִי תַנְאֵי בְהִכִּי וּמַה גַּם לַר' יְהוּדָה דַּס"ל אִין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיְחִיד אִישׁ לְפִי אָכְלוּ בְמַאי מוֹקֵי לִיה וּמְוַכְרַח לֹו לְמַעוּטֵי קָטָן אֶתְא גַּם לַר' יוֹסִי דַּס"ל דְשׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיְחִיד מְקַרָּא דְאִישׁ לְפִי אָכְלוּ אֶפְשָׁר לֹו דַּס"ל כַּר"ש וְתַרְתִּי ש"מ דְאִישׁ לְמַעוּטֵי קָטָן וְעוּד אַפִּי לַרִיב"ק דְרִישׁ מַאִישׁ שְׁה לְבֵית אַבְוֹת לְמַעוּטֵי קָטָן כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּפִסְחִים.

אַמְנָם נִלְע"ד אַחַר הַמְחִילָה דַּלְק"מ דְמַה שְׁדַרְשׁוּ לְמַעוּטֵי קָטָן הוּא לְעִנְיָן זַכִּיָּה שְׂאִינוּ זוֹכָה אָבָל לְאַוְסְרוּ בְּאֶכִילַת הַפֶּסַח זֶה לֹא שְׁמַעְנוּ וּבְהַדְרֵיָא אָמְרוּ בַּפ' לּוּלָב הַגְּזוּל קָטָן דִּיכּוֹל לְאַכְוֹל כּוֹזֵית שׁוֹחֲטִין עָלֵיו ע"ש: פֶּרֶק ד' הַלְכָה ב' בְּשַׁר פֶּסַח וְכו' עֵינָן בַּה"ל מ"ו ו"ל וְלַעַד"ן לּוֹמַר דְרַבִּי לֹא נִיחָא לִיה בַּפִּי הַתּוֹס' מִכַּפָּה טַעְמֵי חֲדָא דְפִשְׁטָה דְמַתְנִי לֹא מוֹכְחָא הִכִּי דַּא"כ הו"ל לְמִימַר וְנוֹדַע שְׁנַטְמָא דְקָאֵי אָדָם גּוֹפִיָּה אָבָל שְׁהוּא טְמֵא קָאֵי אַגּוּף הַפֶּסַח גַּם בַּפִּי שְׁהִבִּינוּ לְדַעַת רַש"י דְהַךָּ מַתְנִי כַּמ"ד דְאַכִילָה לֹא מְעַכְבָּ' וּמְדַרְבְּנָן קְאָמַר ס"ל לְרַבִּי דְהוּא תַּמּוּה דַּא"כ מַאי מַק' הַגַּמ' לְעִיל מַאי דְנוֹחֲקִיָּה דְרַב לְאוֹקְמִיָּה מַתְנִי רַבִּי נָתַן וְלֹא רַבָּנָן וּמַאי קוּשְׁיָא פִּינָן דְסִיפָא דְמַתְנִי הִיא רַבִּי נָתַן לְכַד הַעֲמִיד רִישָׁא ג"כ פְּר"ן פִּי הִכִּי דְלֹא תִיקְשִׁי רִישָׁא אֶסִיפָא וְכַמ"ש הַתּוֹס' שְׁם דַּע"א בַּד"ה נִימָא יַע"ש וְעוּד אַמַּאי לֹא מְשַׁנֵּי הַגְּמָרָא הָא דְאוּרֵיָתָא הָא דְרַבָּנָן! וְלוֹמַר כַּמ"ש הַתּוֹסְפוֹת בִּיבְמוֹת דְסַתְמָא דְמִילְתָא פִּינָן דְבַזְמַן הַבְּרֵיָתָא נִישְׁנִית לֹא הֵנָּה מִינְקַט דִּינָא דְאוּרֵיָתָא זֶה נִרְאָה לְרַבִּינוּ דְנוֹסַק דְכַמָּה בְּרֵיָתוֹת וּמַתְנִי מוֹקְמֵי לְהוּ בַּגַּמ' אַדִּינָא דְאוּרֵיָתָא גַּם לְדַעַת רַש"י זַל לֹא נִיחָא לִימָר פֶּלֶל שְׁהִרִי כַּת' בַּפ"ק דִּי"ו בְּרֵיָתָא גּוֹפָא דְמַתְנִיָּה לַר"י דַּס"ל אִין בְּשַׁר אִין דָּם הַנ"מ יִנְצָא אָבָל נְטֵמָא הַנּוֹרְצָה לְהַתִּיר דָּם בְּזִרְיָקָה עַכ"ל הִרִי נִרְאָה בְּרוּר דַּלְר"י מְרַצָּה לְכַתְחִי לְאַנְטְמָא דְאֵי בְּדִיעַבְד קְאָמַר א"כ אַפִּי יִנְצָא דְהִכִּי שְׁמַעִי לִיה לַר"י דְקָאָמַר נִיטְמָא הַבְּשַׁר אוֹ שְׁיָצָא אִם זָרַק הַנּוֹרְצָה אֶלָּא נְדַאי מַאי דְאָמַר רַש"י הַנ"מ יִנְצָא אֶלְכַתְחִיל' קְאָמַר וְאַפִּי"ה קְאָמַר דְבַנְטְמָא אַפִּי לְכַתְחִילָה יִזְרַק וְא"כ קֶשֶׁה דְהָא שְׁמַעִנָן לִיה לַר"י בַּדַּע"ז דְבַנְטְמָאוּ ב' לֹא יִזְרוֹק ע"כ צ"ל דְהַךָּ בְּרֵיָתָא מְדַאוּרִי' קְאָמַר אָבָל מַאי דְקָאָמַר לֹא יִזְרוֹק הוּא מְדַרְבְּנָן וְכַמ"ש הַתּוֹס' דַּע"ח יַע"ש וְלַעַד"ן דְזֶהוּ פּוֹנוֹת מְהַרְשָׁא ו"ל שְׁכ' וְה"ה דְהֵנָּה מ"ל הָא דְאוּרֵיָתָא הָא דְרַבָּנָן שְׁלַכְאוּרָה הוּא תַּמּוּה וְנַעְלָם מַעִינֵיו דְבְרִיָּהֶם בִּיבְמוֹת אָכְוֹן לְפִי הָאָמּוֹר דְכִינָן דַּמַּק' לְדַעַת רַש"י לֹא יִתְכּוֹן לְתַרְזַן בְּדְבְרֵיָהֶם כְּפִי שְׁיִטְתּוֹ וְכָאָמּוֹר וּמַכַּח קוּשְׁיּוֹת הַלְלוּ הַנּוֹכְרַח לְרַבִּי לּוֹמַר דְהִכָּא מְדַאוּרֵיָתָא קְאָמַר.

וְאַתְיָא אַפִּי לְמ"ד דְאַכִילָה מְעַכְבַּת וְהֵינָנו פִּינָן דְבִשְׁעַת זְרִיקָה לֹא נוֹדַע שְׁהוּא טְמֵא א"כ דְכִי אִזְדְרִיק דָּם שְׁפִיר אִיזְדְרִיק. דְכִינָן דְבַהֲךָ שְׁעַתָּא אִיזְדְרִיק לְאַכִילָה וְהִכִּי אָמְרִי בְהַדְרֵיָא בַּפ' ד"פ ע"ב אָמַר מַר ב"ר אָשִׁי לֹא שָׁנוּ אֶלָּא נוֹדַע לּוֹ אַחַר זְרִיקָה וְכו' אָבָל קוֹדָם זְרִיקָה לֹא מְרַצָּה הִרִי אַף מְדַאוּרֵיָתָא נְמִי שְׁפִיר מַחְלִקִינָן בֵּין שׁוֹגֵג לְמַזִּיד וְאַף לְמ"ד דְאַכִילָה מְעַכְבָּא קְאָמַר מַר בַּר רַב אָשִׁי דְהָא לְהַלְכָה קְאָמַר ה"נ בְּמַתְנִי דָּאָם נוֹדַע לּוֹ אַחַר זְרִיקָה הַצִּיץ מְרַצָּה עַל שְׁגַגַת הַבְּשַׁר אָבָל אִם נוֹדַע לּוֹ קוֹדָם זְרִיקָ' אִין מְרַצָּה עַל הַזְּדוֹן וְסַיִיב לְעֵשׂוֹת פ"ב פִּינָן דְלֹא יִצָּא מְדַאוּרֵיָתָא וְהַךָּ רַאֲיִיָּה שְׁהִבִּיאוּ הַתּוֹס' מַפ' הַאִשׁ רַבָּה לֹא מְכַרְעָה לְדַעַת רַבִּי דְאִטּוּ הִיכָא דְמַצִּינוּ מְקוֹם דְמַחְלִקֵי רַבָּנָן בֵּין שׁוֹגֵג לְמַזִּיד נִשְׁוֵה לּוֹ כֹּל מְקוֹם דַּמַּח' בֵּין שׁוֹגֵג לְמַזִּיד לּוֹמַר דְהוּא מְדַרְבְּנָן וּמַה גַּם דְמַצִּינוּ דְמַחְלֵק בֵּין שׁוֹגֵג לְמַזִּיד מְדַאוּרֵיָתָא וְכַמוֹ שְׁהַבְּאִתִּי גַּם הִיא מְשַׁנָּה מְפּוֹרְשֵׁת בְּנִזִּיר דְמַחְלֵק בֵּין נוֹדַע לְלֹא נוֹדַע

והיא מדאורייתא ע"ש דס"ג ע"א וכן בתוספת' שהביאה רש"י בכה' משנה גופה אלא דהתם בפי' האשה רבה דמחלק בין שוגג למזיד העמידו מדרבנן לתרץ הך קושניא דהך ברייתא אחריתי דקאמר על מה הציץ מרצה וכו' על השוגג ועל המזיד לכה' העמידוה מדרבנן אבל אין לומר דהתם בדם מייירי דהוא טמא מדרבנן וכמו שהעמידוה בפי' דפסחים דא"כ מאי קאמר וקא' הךא דמדאורייתא מרצה דתנינא על מה הציץ מרצה על הדם וכו' על השוגג ועל המזיד ואיך ניחא ליה בזה דכיון דהך ברייתא נמי קתני דם דהוא מדרבנן הרי קאמר דאף מדרבנן ליכא חילוק בין שוגג למזיד אלא ודאי דסוגיא דגמ' דהתם ס"ל דטומאת דם מדאורייתא וכמ"ד דטומאת משקין מדאורייתא ונהנה מצי לתרץ הכי בפי' דפסחים וכמ"ש שם התוס' ע"ש ועוד דהתם אעולין קאי דהיינו דם וכ"ע הציץ מרצה אעולין מדאורייתא וכיון שכן מאי דמחלק בין שוגג למזיד הוא מדרבנן אבל אפשר קאי דאין הציץ מרצה על אכילות לכ"ע כ"א ר"א דלית הילכתא פנותיה וכמו שפס' רבי' בפי' דמה' ב"מ ואשמעין מתני' דהיינו דוקא מזיד אבל אם נזרק בשוגג הורצה והשתא מק' הש"ס שפיר מהך ברייתא דקתני הציץ מרצה על הבשר בין שוגג בין במזיד הרי אף על אכילות מרצה במזיד ומתרץ לו דהכא קאי אנטמא וכו': ומעתה מ"ש רבי' בה' ב"מ וכן הציץ מרצה על הדברים הקרובין ולא על הדברים הנאכלי' הוא קאי למ"ש לעיל דהציץ מרצה על טומאת התהום אפי' מזיד לכה' כת' וכן הציץ מרצה על טומאת הדברים הקרובים ר"ל אפי' מזיד אבל אינו מרצה על הנאכלים במזיד אבל דין שוגג לא ביארו שם וסמך על מ"ש פאן וכדרכו בכל מקום לבאר פל דין במקומו ובהכי אתנח לן מ"ש הל"מ ז"ל מהא שפסק בפי' מה' פה"מ גבי פל הדין שומר אפי' מזיד וכו' דהתם פינון דאית לן דבחדא סגי בשור או חלב א"כ פשנטימאון תרנוני'הו ונזרק אפי' מזיד סוף סוף מרצה אחלב וכאמור ונהרי יש שם חלב והורצה אפי' שאין מרצה אבשר משום מזיד וזהו שמדקדק רבי' פאן שכתב שהציץ מרצה על שגגת הבשר שנטמא וכו' ולא כתב שהציץ מרצה על השגגה ותו לא אלא דבא לומר דהאי חלוקה לא נאמר אלא גבי אכילות דהיינו בשר אבל אעולין אפי' מזיד ומזה אני תמה על הל"מ ז"ל דמה לו לרבי' בזה דתיקשי בגמ' לרבינא דס"ל דאינו מרצה אלא על השוגג הא ברייתא מפורשת היא דמרצה אף על המזיד והובאה שם דע"ז דקתני נטמא הבשר וכו' ר"א אומר יזרק ר"י אומר לא יזרק ומוזה ר"י שאם זרק הורצה הרי אף דנדע קודם זריקה קאמר ר"י דהורצה וי"ל בשלמא בפשטא דגמ' ל"ק משום דהא דקאמר אזוריק' דנוקא בשוגג הוא קאי אחלוקה דדם והיינו להתיר בשר באכילה וכמ"ש התוס' אבל אחלוקה דהבשר שנטמא לא גזרו בו רבנן להביא חולין לעזרה ולכה' בההיא ברייתא דמייירי בריצוי קרבן קאמר אפי' מזיד ולכה' לא הק' לא להרמב"ם ז"ל: אבל קש"ל לשיטה זו דמאי מק' בגמ' מהך ברייתא דקתני בין בשוגג בין במזיד דע"כ דהתם מייירי בנטמאון ב' דאי בנטמאון בשר או חלב למ"ל ציץ לרצותו הא קי"ל נטמא בשר או חלב זורק את הדם לכתחילה אלא ודאי בנטמאון ב' מייירי וכיון שכן שפיר קאמר דמרצה אפי' מזיד משום חלב והוי כאלו החלב קיים דהורצה קרבן אבל במתני' דאייירי בפסח דאף דחלב קיים אינו זורק את הדם לכה' קאמר דאינו מרצה אלא שוגג דהא אאכילות קאי דהוא בשר ויש לישב דדחיקה ליה להש"ס לאפסוקי הברייתא דהך דקתני על הדם הוא בנטמאון לחודיה וזה דקתני על הבשר ועל החלב הוא בנטמאון ב' אלא בחד גוונא איירי דנטמאון פל אחד לבדו וקא' דקתני

הציץ מרצה הוא לאקבועי הך בפשר או חלב בפניגול ולהוציאם מידי מעילה מידי דהנה
לר"א דס"ל דיש דם אף שאין בשר וא"ה קאמר הציץ מרצה על אכילות וכמ"ש שם
דע"ח ולכך מק' שפיר דקתני דמרצה על אכילות אף במזיד ומתריך לו דקאי אנטמא אבל
זריקה אינה אלא בשוגג ואף דזה נדאי לא קאי אלא אהך חלוקה דבשר שנטמא אבל
שאר חלוקות דהיינו חלב ודם הוא מרצה אף במזיד ואין לתמוה בזה דהוה הך חלוקות
לאו בתדא מחתא אינון דאף לדעת התוס' נמי דאיירי מדרבנן ג"כ לא קאי הך חלוקה
דשוגג ומזיד על חלוקת דם דהיינו להתיר בשר באכילה אבל על הבשר וחלב דאיירי
לרצוי קרבן מיירי אף במזיד דלא מצו לאתויי חולין לעזרה אלא נדאי פינו דאינם
מבוארים בברייתא אין קפידא אם אין דינם שנה אבל אם נאמר דהחלוקות המבוארים
בברייתא אינם שונים יש קפידא לכך העמידה בחד גוונא דהיינו נטמא פל אחד לבדו
ועי"ל דמשמע ליה דהברייתא סתמא קתני אף בקרבן פסח דעיקר הבשר ולכך אף אם
נטמאו ב' לא מרצה במזיד לא מרצה אבשר וחלב פמאן דליתיה פנ"ל: אף אמנם הדבר
הק' הוא דהא נדאי לשיטה זו דהך דאמר ר"י נטמא הבשר או שנופסל אם זרק הורצה
שהבאתי לעיל מוכרח לומר דמיירי בנטמא החלב נמי דאי בנטמא הבשר ונאכד החלב
או נשרף לא הורצה אף דיעבד דאין מרצה על אכילות במזיד אלא נדאי מיירי בנטמאו
ב' והאי דקאמר בשר לאו דווקא דעיקר פלוגתניהו נמי דקאמרי אין בשר איודם צ"ל
דהוי חלב בכלל דאם חלב קנים זורק לכתחיל וא"כ מאי הוכיח הגמ' מינה לעיל דט"ז
דבדיעבד מודה ר"י דהציץ מרצה על אכילות דילמא דווקא התם משום דמרצה על החלב
דהוא עולין אבל לגבי אכילות דמתני' כגון עומר ושתי הלחם דלית בהו עולין מאי איפא
למימר וכו' היא גושפית הש"ס מעיקרא וי"ל דהיינו דווקא לרבינא אף לר' שילא דס"ל
דמתני' דקתני נודע לאחר זריקה לאו דווקא וס"ל דציץ מרצה על אכילות אף במזיד
א"כ אתי דברי ר' יהושע כפושטן דמיירי בבשר לחודיה ולכך שפיר אתי ראיה מיניה
וה"ה דהמק' יכול להק' הניחא לר' שילא אלא לרבינא מא"ל אלא דעדיפא מיניה פריף
אף לר' שילא ולפי המסקנא אתי שפיר הך מתני' אף כר"י לכ"ע אמור מעתה לרבי'
דפסק כרבינא דאין מרצה במזיד לכך לא כתב הך דנטמא הבשר בפ"א מה' פה"מ אלא
דכתב בנטמא מא ב' הציץ מרצה והא דלא ביאר שם דאם נטמא הבשר ולא נודע כ"א
אחר זריקה דמרצה משום דסמך אמ"ש בכאן אלא מ"ש שם דנפסל הבשר או שיצא לא
זרוק ואם זרק הורצה צל"ע דבגמ' אוקימנא מאי נפסל בהיסח הדעת ואוקימנא דהיסח
הדעת משום פיסול טומאה הוי ומשום ציץ כמ"ש בפ' כ"ש דל"ד ע"ש וא"כ איך כתב
דאף דנודע לו קודם זריקה דהורצה והיינו משום ציץ והא אין מרצה על המזיד וכבר
עמדתי על זה בע"א מה' פה"מ ע"ש ואפשר ליישב דכיון דלאו טמא ממש אלא משום
היסח הדעת הקילו בו ואף על המזיד מרצה ודו"ק: פירק ה' הלכה ח' נשים שנדחו לשני
וכו' ל כתב מר"ן זל דרבינו פסק כר"י דנשים חובה בחול ובשבת רשות והיינו משום
ר"א דקאי פנותיה וכו' ולכאורה תימא דכיון דר"א ס"ל לגמרי כר"י מנ"ל לרבינו זל
לחלוק עליו ועוד קשה מה שהקשה עליו הלח"מ ז"ל ומה שתירץ הרב מ"ק ז"ל לכאורה
לא יישב פלום דנדאי הוא דלא ידעי' דנשים חובה פי אם מקראי דר' יוסי וא"כ ממילא
משמע דבני פרת הם וא"כ איך כתב דנשים רשות ולא דחו שבת.

אָשׁר ע"כ נ"ל דרבינו הוק"ל דאמאי לא קאמר ר"א דהלכה כר"י וכה"ג מקשה הש"ס בכמה דוכתי אלא ודאי דס"ל לר"א לענין חול כר"י דשוחטין עליהם בפ"ע והינינו דנפקא ליה מפכל חוקת הפסח לומר דדמו לראשון דשוחטין בפ"ע והש"ס דהוצ"ל דנפק"ל לר"י מדכתיב בפ"ב ונכרתה הנפש משום דבעי למימר דאיפא פרת לנשים בפ"ב ולקף דחי שבת ובהכי מיתרצה קו' התוס' ו"ל בד"ה וכתוב וכו' ע"ש.

והא ליפא למימר דר"י נמי ס"ל דלא דחי שבת ואתי מימרא דר"א ככ"ע נאתא לאשמועי' דלא ילפי' מפכל חוקת הפסח פי אם לענין דשוחטין בפ"ע דזה ליתא דמדקאמר נאצ"ל בראשון דמשמע דמשני נפיק והא צריף לאומרו לומר דבא' דחי שבת לא כן בשני אלא ודאי ס"ל לר"י דאף בשני דחו שבת וכן הוא בירושלמי ריש פ' האשה דקאמר בהדניא ר"י נאפי' ואישתמיט מהרלח"מ ו"ל ולקף איצטריף לו' טעמיה דכתיב בשני ונכרתה הנפש וכו' דבר פרת הם אבל ר"א ס"ל דבשני לית בהו פרת דאיש ולא אשה אבל לא אימעט אלא מפרת אבל לענין בפ"ע אהני קרא דכל חוקת הפסח ור"י ס"ל דאימעט אף מהני וקרא דכל חקת הפסח לטפלה והא דלא ס"ל כר"י דקרא דאיש למעוטי קטן משום דע"כ לקטן שהגדיל בין ב' פסחים כמ"ש התוס' וזה דלא כר' לקמן דהלכתא פנותיה.

והרב מ"ק ו"ל דידיה אמר דס"ל לרבינו דפלוגתייהו בשבת דוקא וכ"כ הרב קרית ספר דלר"י ס"ל דמעוטיא דקרא דאין שוחטין הוא בשבת אבל בחול מותר לשחוט בפ"ע נאתא קרא דכל חוקת הפסח להתיר טפלה בשבת.

ונ"ל דהכריחו לזה מאי דקאמר ר"א בשני רשות דמשמע רצו שוחטין ואוקימנא ליה כר"י וזה דלא כר"י דקאמר אין שוחטין דמשמע איסורא ולקף פתב דזהו דוקא בשבת. אבל קשה לזה דאף בחול נמי איפא איסורא דחולין שנושטו בעזרה דלדידה דליפא חיוב הוי חולין שנ"ב וא"כ איף פתב דשוחטין עליהם בפ"ע דכה"ג אמרי' בפ' אין דורשין דלמ"ד סמיכה בנשים רשות אינה אלא באקפויי ידא דאי בכל פחה הוי עבודה בקדשים הרי פיון דרשות הם הא דעבדי סמיכה הוי עבודה בקדשים ולא דמי לאנשים א"כ ה"נ דרשות הם לא מצו שחטי בפ"ע פיון דאינם מחוייבי בקרבן פסח ואינו בא בנדבה הוי חולין שנ"ב ואף דר"י ס"ל דחולין שנ"ב לאו דאורייתא וכמ"ש בפ"ב דפסחים פבר פתב רש"י ו"ל דהינינו דוקא בהנאה אבל באכילה מודה דאסור.

ועוד לרבינו ו"ל דפסק דחולין שנ"ב דאסור דאורייתא לדעת רוב המפרשים ו"ל איף פתב רצו שוחטין בפ"ע ועוד דאף למאן דס"ל דרבינו ס"ל לאו דאורייתא מ"מ מדרבנן מיהא אסור ולזה י"ל דרבינו ס"ל פדעת רש"י בפ' פסוי הדם דפ"ה דלר' יוסי דס"ל דנשים סומכות רשות עבדי סמיכה בכל פחם דהתורה התירה להם והו' סוגייתא דפ' אין דורשין פבר תרגמה הר"ב קרבן אהרן פ' ויקרא דמ"ג דמזירי בקרבן שאינו שלקחם ע"ש שהאריף וא"כ ה"נ דכנותה פיון דהתורה התירה להם לשחוט בפ"ע לא הוי חולין שנ"ב אף לגבי שבת דהוא איסור חמור מוקמינן מיעוטיא לגבייהו.

אבל ק' לזה מאי דקאמר הש"ס גבי ר"ש וכ"ת א"ה אפי' טפלה נמי ומהיכא תיסק אדעתין דניתסר אפי' בטפלה אפילו בשבת פיון דאין פאן איסור פלל ובשלמא לדעת ר"י דס"ל בעלמא דנשים אסורין לסמוך א"כ פי מיעט רחמנא איש ולא אשה לו' דאיסורא אית לגבה ושפיר איפא למימר דאף מטפלה אימעט לו' דלא שייף פסח לגבה ואסורה לאכול

אף בַּמְנִיָּה אַף לר"ש דס"ל דְּמִיעוּט הַתּוֹרָה הוּא לְרִשׁוֹת כַּמ"ש דְּנִשְׁיִם סוּמְכוֹת רִשׁוֹת
וּא"כ מ"ש אִישׁ וְלֹא אִשָּׁה הֵינּוּ שֶׁהֵן רִשׁוֹת וְלֹא דָחוּ שְׁבֵת בַּפ"ע אֲבָל בַּחוּל יְכוּלִין.

לְשַׁחוּט א"כ מִיָּנֵה נִשְׁמַע דְּשִׁיבְיָא בְּפִסְחָא וּבַר מְנִיָּה הֵם וּבְשֵׁבֵת יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת טְפִלָּה דְּאִין
כָּאן אִיסוּר כָּלֵל וּבְשֵׁלְמָא לְפִי פְּשֻׁטָא דְּשִׁמְעָתָא דְּפְּלִיגֵי בַחוּל א"ש דְּאִין בְּעֵלְמָא ס"ל לר"ש
דְּנִשְׁיִם סוּמְכוֹת רִשׁוֹת הֵינּוּ דְּנִקְא בְּאֶקְפוּוֹי יְדָא אֲבָל הֵכָא דְּאִיפָא אִיסוּרָא דְּחוּלִין שְׁנ"ב
וְאִיהוּ ס"ל בַּפ"ב דְּקִידוּשִׁין דְּחוּלִין בְּעִזְרָה דְּאוּרִינְתָא וְדָאִי מִיעוּטָא דְּקָרָא הוּא לְגַמְרֵי
וּא"כ שְׁפִיר אִיפָא לְמִימַר דְּאִימְעוּט אַף מְטְפִלָּה דְּאִינָה בַת מְנִיָּה אַף אִי אֲמַרִי דְּפְּלִיגֵי
בְּשֵׁבֵת אֲבָל בַּחוּל כ"ע מוֹדוּ דִּיכּוּלִין לְשַׁחוּט מִהִיכָא תִּיתִי דְּנִתְסַר טְפִלָּה בְּשֵׁבֵת וְאִין לוֹמַר
דְּהִיכִי דְּרִישׁ אֲלִיבָא דְּר"ש כְּתִיב אִישׁ בָּא' לו' שְׁאִינָה מְחַוֵּיבָת וּכ"ת פִּינּוּ דְּאִימְעִיט מְחוּבָה
אִימְעִיט אַף מְחוּבָת טְפִלָּה אֲהֵנִי לִיהָ בְּמַכְסַת נְפֻשׁוֹת לְחַוֵּיבָה בְּטְפִלָּה דְּזֵה לֹא יִתְּכוּן כָּלֵל
מְכַמָּה טְעָמִי חָדָא דְּעֵיקָר פְּלוּגְתִּינְהוּ הוּא לְאִיסוּרָא דְּמִדְּר' יְהוּדָה נִשְׁמַע לר"ש דְּלר"י ס"ל
דְּהָא דְּעוּשִׁין טְפִלָּה הוּא לְהִתְרָא דְּהָא בְּשֵׁנִי רִשׁוֹת ס"ל.

וְעוֹד מֵאִי ס"ד בַּר"ש דס"ל דְּחוּבָה בְּטְפִלָּה עַד דְּמַקְשָׁה וּכ"ת. וְעוֹד דְּקָאֲמַר בַּר"ש מְמַאי
קָמְמַעִיט לִיהָ אִי מְחִיבָא וְכו' אֲלָא לָאו מְטְפִלָּה וְכו' הָרִי בְּהַדְיָא בְּרוּר דְּהָא דְּקָאֲמַר
לְטְפִלָּה הוּא לְרִשׁוֹת וְלֹא לְחוּבָה.

וּמַעֲתָה ג"כ קָשָׁה לְסַבְּרַת רִש"י ז"ל דס"ל לְדַעַת ר"ש דְּסוּמְכוֹת בְּכָל פְּחָם א"כ מוּכָח
דְּמֵאִי דְּקָאֲמַר הַש"ס הֵכָא בְּדַעַת ר"ש אִישׁ וְלֹא אִשָּׁה הוּא לו' שֶׁהֵן רִשׁוֹת א"כ מֵאִי קָאֲמַר
וּכ"ת טְפִלָּה נְמִי וְצ"ל דְּאִין לְדַמּוֹת דְּרִשׁוֹת חֲכָמִים לְהַדְדִי דְּאִין דס"ל דְּמִיעוּט דְּהֵתָם הוּא
לְרִשׁוֹת אֲפֻשָׁר דְּהֵכָא ס"ל דְּמִיעוּט לְגַמְרֵי הוּא וְאִיסוּרָא אִית לְגַבְיָה וּלְכָף אִיבְּטָרִיף לִיהָ
לְמַכְסַת נְפֻשׁוֹת לְהַתִּיר טְפִלָּה וְהֵינּוּ טְעָמָא דְּכִינּוּ דְּאִיסוּר חוּלִין בְּעִזְרָה הוּא אֲפִיל' בְּהִנְאָה
לְכָף אֲמַרִי דְּאֲתָא קָרָא לְמַעַט נְשִׁים לְגַמְרֵי אַף אַחַר דְּאֲתָא קָרָא לְגַלּוּנֵי דְּמוֹתֵרִין בְּטְפִלָּה
וְדָאִי מוּקָמִי לְמִיעוּטָא דְּקָרָא לְרִשׁוֹת וְכִינּוּ דְּהֵנִי רִשׁוֹת לֹא דָחוּ שְׁבֵת אֲמָנָם בַּחוּל אִם רְצוּ
שׁוּחַטִין פְּדִין סְמִיכַת רִשׁוֹת אֲלָא דְּעִזְיָין אִינוּ מוּכְרָח דְּאִיפָא לְמִימַר דְּלֹא הַתִּיר הַפְּתוּב
אֲלָא לְטְפִלָּה דְּלֹא יִלְפִי מְסַמִּיכָה וּכְדַעַת הַמְקָשָׁה וּר"א דְּקָאֲמַר בְּשֵׁנִי רִשׁוֹת הוּא קָאִי
לְטְפִלָּה אֲבָל בַּפ"ע מוֹדָה דְּאִיסוּר וְכֵן הוּא מְבוֹאֵר בַּפ"ק דְּעִזְרָכִין דָּף ד' ע"ש וְאֲפֻשָׁר.

דְּשִׁאֲנֵי הֵכָא דְּגַלִּי קָרָא בְּמַכְסַת נְפֻשׁוֹת: הֲלָכָה ט' מִי שֶׁהִיָּה וְכו' עִם עֲלִינִית הַשְּׁמֶשׁ ט"ו וְכו'
הָא דְּפִיל' הָרַב מְתַחֲלַת שְׁעַת שְׁחִיטָה עֵינִין בְּתוֹס' דְּמִנְחוֹת ד"ך ע"כ בַּר"ה נְפֻסָל וְכַתְּב הָרַב
כ"מ ז"ל דְּפֻשְׁטָא דְּסוּגְיָא הֵכִי מוּכָח דְּאֲמַרִי ט"ו מִיל מְצַפְרָא לְפִלְגָא דְּיוֹמָא ע"כ וְאִינוּ
מוּכְרָח דְּהָא אֲתַמַּר נְמִי ט"ו מְפִלְגָא דְּיוֹמָא לְאֲוֶרְתָא וְלַעַד"ן דְּהוּק"ל לְפִירִש"י דַּא"כ פְּלִיגֵי
בְּמַצִּיאוֹת דְּהָא קַתְנִי מִן הַמּוֹדִיעִים וְכו' וְע"ש בְּתוֹס' וּלְכָף מְפָרֵשׁ וְדָאִי לַכ"ע מִן מוֹדִיעִים
הֵנִי ט"ו מִיל וּבְהָא פְּלִיגֵי מַה סְבַר ט"ו מְצַפְרָא הוּא וּמַר סְבַר מְפִלְגָא דְּיוֹמָא וַא"כ ע"כ
דְּבַתְחַלַּת שְׁעַת אֲכִילָה וְתַחֲלַת שְׁעַת שְׁחִיטָה אִיירוּ וְהֵכִי מִשְׁמַע רִיבְּטָא דְּגַמְרָא דְּלֹא פְּלִיג
ר"י אֲעוּלָא אֲלָא אֲדָרְךָ רְחוּקָה וְלֹא אֲמוֹדִיעִים דְּקָאֲמַר עֲלָה ט"ו מִיל פְּלִיג וּלְפ"ז מֵאִי
דְּאֲמַרִי ט"ו מִיל מְצַפְרָא וְט"ו מִיל מְפִלְגָא הוּא קָאִי אַף לְסַבְּרַת ר"י וְדָלָא כְּהָרַב כ"מ ז"ל
שְׁכַתְּב דְּתַפִּיס לִיהָ שְׁיִטַּת עוּלָא מְשׁוּם ר"י דְּקָאִי פְּנוּתָהּ דְּלִמְנ"מ פְּלִגְיָנְהוּ וְכו' וְהָא דְּלֹא
קָאֲמַר מְהַנֵּץ עַד שְׁקִיעָה שְׁלִשִׁים מִיל מְשׁוּם לִישְׁנָא דְּמַתְנִי מִן הַמּוֹדִיעִי וְהוּא ט"ו מִיל
וְהֵכִי מוּכָח אַף לְפִירִש"י דְּפִי לְדַעַת עוּלָא דְּשְׁעַת שְׁחִיטָה הוּא סוּף שְׁעַת שְׁחִיטָה אֲמַאי

לא קאמר מהני עד שקיעה ל' מיל אלא דמתני' קתני מן המודיעים וכו' לומר דפחות מט"ו לא הני דרף דחוקה לכה פלגינהו ועוד נ"ל דרבינו קשיתיה הא דהקשו התוס' שם דצ"ג ע"א בד"ה אלא למה נאמר וכו' קשה לרב יהודה דאית ליה פל שאין יכול ליפנס בשעת אכילה דרף רחוקה לו' דפטור מפרת למ"ל הא לא חזי לאכילה וע"ש בתוס' דלא תירצו כ"א על הפסוק ולא על הברייתא דאינה פנויה ולכה מפרש רבינו דהא דקאמר רב יהודה פל שאין יכול ליפנס בשעת אכילה תחלת שעת אכילה קאמר ולכה תני בברייתא לפטורו מפרת לו' אף הבא בשעת אכילה פטור מפרת פיון דלא בא בתחלת שעת אכילה וא"כ אף דקאמר שעת שחיטה הכי הוי פנ"ל.

אף צריכין אנו למודעי מאיזה טעם פסק רבינו פנולא ולא פרב יהודה נראיתי להבה"ז דמ"ב ע"ב בחידושי הרמב"ם פתב משום דהקשו התוס' לדעת ר"י מהו ברייתא לכה פסק פנולא ולע"ד דבריו תמוהים דלשיטת רבינו קושנית התוס' וא"כ א"ש אף לר"י וכמ"ש.

גם מ"ש הכ"מ ז"ל אינו מוכרח וכמ"ש ועוד דר"י גופיה לא פליג וכמ"ש בגמרא ועוד ק' איך פסק הרמב"ם ט"ו מיל והא הקשו בגמ' אפולא מר"י ואוקמוה בתויבתא ולזה י"ל דלא גריס לה ולא קושניא היא דאיכא למימר דאית להו פסתם מתני' מן המודיעים דהיא ט"ו הני דרף רחוקה ומוכרח לו' דלזמן שחיטה או זמן אכילה קאי והינינו ודאי משום דמעלות השחר עד הנץ הסמה הני ה' ועיין במ"א סי' צ"ט סק"ב יע"ש: פ"ק ו' הלכה ב' טמא וכו' עיין הרמב"ד ז"ל ובאמת אחד הרואה וא' השומע תמוהי קמתמה איך יצאו דברים אלו מפי מר"ן ז"ל שלא בדקדוק וכמו שתמהו עליו הלח"ם והמ"ל ז"ל ע"ע.

והנ"ל עיקר שלא היה בגירסתו בהרמב"ד עד אחר זמן שחיטה אלא עד אחר שחיטה והמגייהם הוסיפו מלת זמן בדברי הר"א ומשם העתיקו הסופרים בדברי מר"ן שלא בהשגח' וכן תראה בהרא"ס ז"ל זל פ' בהעלותה פשהבי' לשון הרמב"ד לא הביא לשון זה בדבריו לכה הקשה עליו מ"ש מר"ן ז"ל ע"ש.

גם מ"ש וכי פתר דעבדין וכו' פנונתו היא דלא שייך לשון שאלה אלא לפי חסרון ידיעתם בדין א"כ פיון שהם מסופקים לא יהיו יכולים לעשות קודם ידיעתם אלא ודאי דמייירי קודם שחיטתו והכי מוכח לשון ספרי שאמרו א"כ יזרק הדם לטמאי וכו' ולא ידעתי מה תירץ בזה הרמ"ל ז"ל שכתב ובזה נסתלקה מה דהביא מספרי וכו' גם מ"ש משם התוספות דמייירי ששחטו עליהם ואח"ך הקריבו קרבן אחר אין זה במשמע מדבריהם ועוד דדבר זה הוא דחוק דהפגנים השוחטים לא היו מפירים מבעלי הקרבן דשמא יהיו טמאים גמורים ולכה פיון דהביאו הקרבן שלהם אף שהם טמאים ולא היו יכולין ליפנס לעזר' לא היו הפגנים מניחין אותו ליקרב שכה צנה להם משה וכשבאו הטמאים אצל משה אמר להם אין קדשים קרבים בטומאה וס"ד דמשה אף טבול יום אסור ולכה אמר להם עמדו ואשמעה ולא אמר להם שיטבולו וישחטו והקב"ה הסכים לדעתו דידחו לפ"כ והינינו דהקשו התוס' דאף אם נאמר דמשה היה טועה למה השי"ת הסכים לדעתו לו' דידחו ולא אמר להם דיטבולו דהא שוחטין על ט"י לכ"ע ולכה כ' דאנה"נ עשו כה וכו' ועיין בתי"ט ריש פ' לו דברים שתמה עליהם ולפי מ"ש אין פאן תימא.

ומ"מ רבינו מ'אן ב'זה דא"כ פ'נן דס"ד ד'מ'שה דט"י ע'דיןן ט'מא הוא מ'היכא ת'יתי לו' דלמ'סקנא ד'שוח'טין על ט"י נ'אף ד'תוס' פ'תבו מ'שום ד'ט'מא פ'תיב ב'קרא ו'האי ק'לישא טומ'את'יה לא נ'יחא לה ל'רבי' ד'הא ס"ד ד'מ'שה ד'אף ט"י מ'פלל ט'מא ד'הנז'פר ב'תורה נ'אם פ'ן מה ש'השיב לו איש פ'י י'היה ט'מא א'ף אט"י ק'אי נ'עוד ד'אמ'רינן ב'מכ'ות ו'בנז'יר ט'מא י'היה ל'רבות ט"י נ'אם פ'ן פ'ינן ד'גלי ק'רא ב'ע'למ'א ד'הוא ב'כלל ט'מא ה"נ ט'מא ד'קרא ב'כלל ט"י א'לא נ'דאי ד'אה"נ ד'אף ט"י ב'משמ'ע.

א'בל ד'וקא ט"י ד'מת א'בל ט"י ד'שא'ר ט'מא'ים ש'וח'טין נ'הוא ד'גז'רת מ'שום ח'נמ'רתו. ול'עד"ן ד'משמ'ע להו ל'רוז"ל ד'וקא ה'תם א'סור ט"י מ'שום ד'קרא פ'תיב נ'יהי א'נשים א'שר ה'יו ט'מא'ים ל'נפ'ש א'דם מ'יותרת ד'מאי נ"מ ב'אי'זה ט'ומ'א'ה מ'יטמו א'לא ד'בא ה'פ'תוב ל'ומר ד'מ'שום ד'ט'מא'ים ל'נפ'ש א'דם ל'כ'ה נ'דחו ו'לא א"ל מ'שה ד'יט'בלו א'ף ד'קי"ל ב'ע'למ'א ד'שוח'טין על ט"י.

ו'לי'שב ד'עת ה'תוס' מ'שום ד'אמ'רי ב'כ'רית'ות ד"ט ד'למ"ד ט"י ד'זב פ'זב ד'מי אין ש'וח'טין על ט"י ע"ש וא"כ מ'נכ'רח לו' ד'אמ'ר'אי ד'הכ'א ס"ל ד'לאו פ'זב ד'מי וא"כ מ'נכ'רח לו' ד'לית להו פ'ה'ה ב'ר'י'תא ד'קת'ני ט'מא י'היה ל'רבות ט"י ד'היא ס"ל פ'זב ד'מי נ'ע'יין ב'ד'ברי מ'ר"ן פ"ג מה' ב"מ נ'ע'יין ל'התוס' ב"פ"ק ד'יב'מות וב"פ' כ'ל ה'פ'סול'ין ד'לא מ'שמ'ע ה'כי ע"ש וה"נ פ'ונת מ'ר"ן ב'מה ש'הק'שה על ה'ראב"ד א'י'ף י'צאו ד'ב'רים מ'פי קדו'ש ד'הא ס"ל דט"י ח'י'יב פ'רת מ'כח ט'מא י'היה וא"כ ה"נ פ'ינן ש'לא ה'ע'ריב ש'משו נ'קרא ט'מא.

נ'עוד נ"ל ל'ד'עת ה'תוס' ד'כ'ינן ד'מרע"ה נ'סת'פק לו' א'ם ט"י ה'ני ב'כלל ט'מא ל'ענ'ן זה או לא א"כ א'מאי ה'שיבו ב'לש'ון ט'מא ס'תם ד'ע'דיןן ה'ספ'ק ב'מק'ומו ע'ומד א'לא ל'ומר ד'וקא ט'מא ג'מור ד'לא ד'מי ל'ע'למ'א ד'ע'שה ה'עולה ה'נא'סרה ב'עודו ט"י א'בל ה'כא ל'ענ'ן ש'חיטה ותו לא ד'הא לא א'כל עד ד'הע'ריב ש'מש ש'פיר ד'מי ד'שוח'טין א'מנ'ם פ'ל זה לא י'דעי' א'לא ב'ת'שוב'ה נ'כ'אמ'ור א'ף נ'דאי מ'קרא ד'ו'יהיו א'נשים א'שר ה'יו ט'מא'ים ש'פיר א'יפ'א ל'מ'מר א'ף ט"י ב'משמ'ע ל'פי ה'כלל ב'ע'למ'א דט"י א'יק'רי ט'מא ו'ה'י'נו ד'ת'פס על ה'ראב"ד ז"ל א'י'ף י'צאו מ'פי קדו'ש ו'לא ד'מי ל'סג'נון ה'תוס' ז"ל.

א'ף מה ש'הק'שה א'י'ף ק'אמר ו'לא י'כלו ב'יום ה'הוא וכו' א'ף ד'לא ה'יה ב'ג'יר'סתו זמן ש'חיטה ל'ק"מ ד'הא ד'ק'אמר ו'לא י'כלו ל'ע'שות ק'אי ד'ה'ינו ש'עו'שין ב'עצמ'ן ו'לכ'ה ב'יום ז א'ף ל'אחר ה'ז'אה ד'טב'ילה לא י'כלו ל'יפ'נס ל'ע'זרה ל'ע'שות פ'ס'חיה'ן ב'גופ'ן א'בל ל'מ'חר י'כולין ל'ע'שותו פ'ינן ש'הע'ריב ש'משן וכ"כ ה'תוס' ז"ל: נ'עוד נ"ל ה'כ'רח ל'רבינו ל'חלק ב'ין ט"מ לט"ש מ'דתנן פ' מי ש'ה'יה ט'מא ל'פ'נטרו מ'פ'רת ו'הק'שו ה'תוס' ש'ם ד'הא ב'ב'ר'י'תא ק'תני דט"ש ח'י'יב פ'רת פ'ינן ד'יכול ל'טב'ול ו'תי' ס"ל ד'שוח'טין על ט"ש ע"ש ו'לכ'אורה ד'ב'ריה'ם ת'מוה'ים דא"כ מ'אי ה'וכ'יח ר"ן מ'מת'ני לר"ש ד'אם ז'רק ה'ור'צה ל'ימ'א ד'התם מ'שום דס"ל ד'שוח'טין וא"כ ט'מא ד'קרא מ'י'ירי בו' ש'אין ר'אוי ל'אכ'ילה א'בל ד'ר'ך ר'חוק'ה ד'ראוי ל'אכ'ילה נ'דאי א'ם ז'רק ה'ור'צה א'ף ת'נא דס"ל ד'אין ש'וח'טין ו'ה'ני ט'מא בז' א"כ ש'פיר י'לפי' ד'ר'ך ר'חוק'ה מ'טמא ד'אף ד'ראוי ל'אכ'ילה לא ה'ור'צה ו'כן ד'חה ר"ן ר'א'י'ת ר"ש ב'כה"ג ב'סמ'וף וי"ל דס"ל דאנה"נ הו"מ ל'תרו'צי ל'יה ה'כי א'לא ד'קו'ש'טא ק'אמר ל'יה מ'כח ד'יוקא ד'רב א'שי ד'קת'ני ח'י'יבין נ'עוד י"ל ד'התוס' ל'שיט'ת'יהו א'זלי ש'כ'תבו ש'ם דר"ש נ'ר"ן ת'רנו'י'הו ס"ל ד'שוח'טין א'לא ד'פ'ליגי ב'לימ'וד'י'הו דר"ש מ'דמ'ה ל'יה ל'טמא מ'ת א'ף ד'לא ד'מי נ'ר"ן ס"ל לא י'לפי'

אלא דדמי ורבי' ז"ל ימאן בזה פיון דאינו אלא מה מצינו מאי דעתיה למילף פיון דלא דמו וגם תי' הראשון נראה לו דחוק דמאי דעתיה דר"ן להביא לו ראיה ממתני' אחר שפשוטתה בצדה.

דכמה תנאי ס"ל אין שוחטין כמ"ש התוס' ומה גם דסתם מתני' דלעיל ס"ל אין שוחטין וכמו שדייק מין הש"ס לעיל לרב וא"כ הווי סתמיות סתרי. אשר על פן נ"ל לרבינו דלעולם דמתני' ס"ל אין שוחטין ואפ"ה פטור מפרת משום דאף דטבל וזהו אין בידו לעשות ואי עביד לא שבקי' ליה וזהו דקדוק לשון התנא דקאמר יכול לא יהיה ענוש פרת וכו' ערל וט"ש מנין ואמאי לא קאמר ט"מ דמוןכר בקרא דחל ז פיון דאיהו ס"ל דאין שוחטין אלא נדאי דבהך אגיל ומודה דפטור דמקרא מלא דבר הפתוב והאיש אשר הוא טהור וכיון דהך טמא דמישטעי ביה קרא דהיינו חל ז' שלו בערב פסח א"כ אמאי קפיד אטהור לגמרי לענין פרת אהך נמי ליחייב פיון דבידו לטבול.

ולומר דנפיק מרבוניא דאיש כל זה הייתי טועה לו' פיון דקרא נניד מהך דטמא דנהו חל ז' נדאי לא מרבינו שאר טמא פיון דהתורה מיעטה אלא נדאי משום דהתם לגמרי מקפטר דאי עביד לא שבקי' ליה ולדעת התוס' י"ל דקרא דכי יהיה טמא כולל שאר טמא אף בו' ולכך איצטריך לומר אשר הוא טהור למעט שאר טמא ומרבוניא דנהאיש מרבינו טמא בז' שלו דדמי לטמא שרץ: ועוד יש לו הכרח לרבינו מדאמרי' שם פ' מי שהיה גבי הך פרייתא דקתני א"כ למה נאמר טמא ומתמה הגמ' למה נאמר דאי עביד לא שבקינן ליה וכו' דלכאורה הוא תמוה דאדרבא תיקשי ליה דחייב פרת דהא הך פרייתא אוקימנא לה כר"י וזהו ס"ל דאין שוחטין וכמו שהעמידוהו בפ' כ"צ דפ"א.

דאין לו' דס"ל לגמרא כמ"ש התוס' דהתנא לא ס"ל כר"י לגמרי אלא לענין רשות ותו לא דזה נדאי דחוק גדול ומה גם לדעת רבינו זה לא יתכן לו' דהך פרייתא כמ"ד שוחטין דא"כ תקשו ליה קושניית התוס' ואין להשיב דהתוס' ז"ל הקשו דכיון דלמ"ד שוחטין טמא דקרא היינו בו' א"כ מאי דמתמה הגמ' דאיצטריך קרא לאי עביד לא שבקי' והא נמי נפק"ל מקרא דלפי אכלו ומ"ש דכוננת הגמ' לאתמוהי על מאי דקאמר לפוטרו מפרת וכו' הם דברים דחוקים דא"כ אמאי תפיס הגמ' במלת א"כ למה נאמר דכיון דעיקר תמיהתו היא למאי דקאמר לפוטרו מפרת ועוד דעיקר הקושניא חסר מן הספר דכוננת הגמ' היא לו' שאינו מיותר דאיצטריך לאיש נדחה וכו' ועוד קשה היכי דייק מהאי דקאמר לפוטרו מפרת דאם זרק הורצה דילמא איצטריך לפוטרו אף אם הזיד בשני.

ובשלמא לדעת התוס' לק"מ דלכך לא מוקמינן לפוטרו מפרת אף אם הזיד בשני משום דאתניא דלא פמאן דאי לר"ן ולר"ח דס"ל תשלומין דראשון נדאי לא צריך קרא דכבר ידעי' זה מקרא אחרניא וכאמור שם בש"ס דאי לרבי דס"ל דשני רגל בפ"ע ואם הזיד בשני אף אם שגג בא' חייב א"כ אף דרף רחוקה לטמא דמי אם הדר בשני לרבי חייב אלא נדאי דמייירי לפוטרו בא' אף אם שגג בשני ולכך מתמה שפיר דזה נדאי לא צריך קרא דאי עביד לא שבקי' ליה אף לרבינו ז"ל דס"ל דטמא ודרף רחוקה אף אם הזיד בשני פטור מאי מתמה הגמ'.

אשר ע"כ נ"ל לרבינו דהאי תנא דברי' הוא ר"י דאוקמיה הגמ' לעיל דאליביה דריש לאיש ולא קטן שהגדיל בין שני פסחים כמ"ש לעיל ומיני' ידעי' דשני תשלומין דראשון

אף היינו נוקא למאן דלא חזי בא' אכל אם שגג או נאנס דחזי בא' אהני קרא דרבי דדריש פי קרבן ה' לא הקריב וכו' חטאו ישא למיהוי רגל בפ"ע לומר דאם שגג בא' והיזד בשני דחייב ומיתרצא בהכי קושיות התוספות שם בד"ה איש ועיין שם במהרש"א ז"ל.

אשר על פן מאי דקאמר בבביתא לפנותו מפרת על פרחין לו' לפנותו מא' קאמר דאי לפנותו משני בנדאי לא צריך קרא דכינון דלא חזי בא' ולכך מתמה שפיר הא כינון דאי עביד לא שבקי לה בנדאי לא חזי בראשון ומחייב תיתי דחייב גם מה שהקשו התוס' דלעיל אוקמנא למ"ד הורצה ס"ל כמ"ד שוחטין ל"ק לדעת רבינו ז"ל דהא נדאי מחלוקת ר"ע ור"א לקמן במתני' לענין דרף רחוקה מן המודיעים או מאסקופת העזרה תלוינה באם ילפינו מטמא או לא דהא ר"ע דס"ל מן המודיעים הוא משום דס"ל דילפי מטמא דאין ספק בידו לעשות וכמו שהובא בספרי כמ"ש התוס' שם אף לר"א ס"ל דלא ילפינו מטמא משום דטובא איפא למיפרך כמ"ש התוס' שם אף לר"א ס"ל דלא אף דס"ל אין שוחטין נכסברת רבא בפ' אלו דברים דס"ט ע"א אפש"ל דס"ל נמי פר"ן דבדרף רחוקה אם זרק הורצה דהא דמ"ד אם זרק לא הורצה הוא משום דילפי מטמא אף למאן דס"ל דלא ילפי שפיר איפא למימר דכינון דראוי לאכילה לפי אכלו קרינו ביה ושפיר אינדריק ומיחם הוא דחס רחמנא אלא דהתורה החמירה גבי טמא משום חומרתו דהבו דלא לוסקי עלה והש"ס דמתרץ אליבא דר"ן הוא משום פלפי ראית ר"ש דמיייתי מר"ע דהלכתא פנותיה דילפי מטמא הוצרך לומר דאנה"נ דקי"ל בהא כר"ע לגבי ר"א אף אמנם לענין שוחטין קי"ל כסברת מתני' דריש פרקין דס"ל דשוחטין וכמו שהוכיחו התוס' דאין לו' דלעולם אין שוחטין ואפ"ה פטור מכרת משום דאף אם טבל ועביד לא שבקי ליה כסברת רבינו וכמש"ל דזהליתא אלא למ"ד אין שוחטין דמוקי לטמא דקרא בז' א"כ אמאי נדחו וצ"ל דאף אם טבל לא מהני ילפי לט"ש בהדרגות וכמ"ש מר"ן ז"ל אף למ"ד שוחטין אין להוכיח מזה פלום דהא טמא היינו בו'.

ובהכי ניחא לי מ"ש הרב מהרח"א בס' עץ חיים בלשונות הרמב"ם בזה הלשון לדעת רבינו ז"ל דס"ל דטמא אף אם טבל לא עביד א"כ מה תירץ בגמ' דר"ן ס"ל כמ"ד שוחטין אפתי איפא למילף מטמא מת דקרא דאף דראוי לאכילה נדחה וע"ש שהניחה בקושטיא.

ולפי האמור לק"מ איך שיהיה דלר"ן סתם מתני' כמ"ד שוחטין וכינון שפן לא קי"ל בהא כר"ע וא"כ ע"כ לא קאמר התם דילפי אלא משום דס"ל אין שוחטין והווי דמו להדדי ולכך ילפי אף לדידיה דס"ל דשוחטין וטמא דקרא איירי בו' א"כ לא שייך למילף ובהא אף ר"ע מודה דלא ילפי אמנם פל זה נוקא לר"ע אף לר"א דס"ל דלא ילפי מאיזה פירכא א"כ אף דס"ל אין שוחטין והווי דמו להדדי לא ילפינו: אמור מעתה דכינון דהאי ברייתא היא ר"י ולטעמיה אגיל דס"ל במשנה דלקמן כס' ר"א דדרף רחוקה היא מאסקופת העזרה א"כ לדידיה לא ילפי מטמא כר"א וכינון שפן אף דס"ל אין שוחטין מ"מ בדרף רחוקה מודה דאם זרק הורצה ולדעת התוס' י"ל דנדאי דלכ"ע ילפי מטמא אלא משום דנקוד על דרף רחוקה ללמד אף שיש ספק בידו לעשות הוי כמו גילוי דלא ילפי מטמא אכן מלשון הברייתא דספרי לא משמע פן ע"ש.

ועוד קשה לשיטתם אמאי לא הקשו בגמ' לרב שישת פדרה הש"ס בכל מקום מהברייתא דקתני אם זרק הורצה דלפחות הו"ל לגמ' לומר תניא פנותיה דר"ן אלא נדאי משום דלא פליגי ר"ש ור"ן אלא אליביה דר"ע דאית ליה דילפינו מטמא ולכה ר"ש ס"ל דלא הורצה פטמא אבל ר"ן פינו דס"ל דשוחטין מודה ר"ע דלא ילפינו אבל לר"א כ"ע מודו דהורצה משום דס"ל דלא ילפינו ולכה פינו דאוקמי' הך ברייתא כר"י דבשיטתיה דר"א קאי לא מיייתי מינה לא סייעתא ולא תיובתא.

איה שיהיה פינו דהאי תנא ס"ל כר"י א"כ חזרה הקושניא עומדת לעומתו מאי האי דקאמר דאי עביד לא שבקי' ליה דהול"ל דחייב פרת דבידו לטבול וכמו שהוכיחו התוס' לעיל ממתני' דקתני פטורין והתוספות דלא הוכיחו מזה דהאי תנא ס"ל דשוחטין משום דקושני' היא לפי האמת דהתנא לא מייירי אלא בדרה רחוקה א"כ טמא למאי אתא מוכרח אתה לו' דסברת המקשה דאי עביד לא שבקי' ליה ואתה הקשו דהאי נמי ידעי' מלפי אוכלו ומהשתא לא מצו לא וכחי מדקתני לפנטרו מפרת דהאי אדרה רחוקה קאי וכ"כ מהרש"א ז"ל ע"ש ולפי תירוץ דהמקשה קאי לפנטרו מפרת דמשמע ליה אטמא ולכה קמתמה אי עביד לא שבקי' ליה ולא מקשה בכת דהוא הפך הדין דאית לן דחייב הוא משום דס"ל דהאי תנא ס"ל שוחטין וכו' אכן לדעת רבינו דס"ל דהאי תנא אית ליה.

דאין שוחטין א"כ קשה הו"ל להקשות להפך ולכה מתרץ רבינו משום דקרא מייירי בטמא מת וא"כ פינו דארף אם טבל והנה לא מצי עביד לכה פטור מפרת והיינו דקמתמה קאי אי עביד לא שבקי' ליה פנ"ל לדעת רבינו ז"ל: הלכה ג' ואם ראה זוב אחר שגזרק ה"ז פטור מלעשות פ"ב.

כתב מר"ן ז"ל בפ' כ"צ כ"י אומר זב בז' שלו שוחטין עליו ואם ראה אח"ך אינו אוכל ופטור מפ"ב וכו' וקשה דהא אוקימנא בגמ' דר"י לשיטתיה אגיל דס"ל מפאן ולהכא הוא מטמא אף לדעת רבנן דס"ל מטמא למפרע צ"ל דחייב לעשות פ"ב וכיון דרבינו פסק בפ"ג מה' מע"ב ופ"ה מה' מו"מ דין ט' דמטמא למפרע א"כ איה פסק פאן דפטורים מפ"ב ואין לו' דהך דפסק למפרע טמא הוא מדרבנן דליתא חזא דאיה פסק כר"י לגבי רבנן ועוד דר' אושעיא מתני' פנותיה והלכתא פנותיה לגבי ר"י דהוא תלמידו ועוד לר"י דלמפרע מטמא מדרבנן ס"ל דלא יסתור ולא יזמו כמ"ש ר"י דס"ל פנותיה וכיון דרבינו פסק דסותר ז' א"כ בודאי דס"ל כרבנן למפרע טמא דאורייתא וי"ל דס"ל לרבינו דע"כ לא אוקמוה בגמ' הכי אלא לס"ד למידחי הך פשיטותא דהפכה לא מרצה בטומאת התהום ולומר דמילתיה דר"ח דאמר ל"א אלא לטומאה הוא למעוטי תהום דזיבה ולכה אמרו דר"י דקאמר ופטורים מפ"ב הוא משום דס"ל מפאן ולהכא הוא טמא אף למסקנא דקאמר הגמ' שם גבי הך בעיא דתמיד את"ל דכהן המרצה הותרה לה וקי"ל פל' אה"ל פשיטותא הרי דהש"ס מיהדר מסברתיה ולהעמיד הך דתני ר"ח ל"א אלא לטומאה הוא למעוטי טומאת שרץ א"כ בטומאת התהום דזיבה כ"ע מודו דהותרה וא"כ אפי' רבנן דס"ל למפרע פינו דבהך שעטא דזריקה צדיין לא ראתה הני ספק ונציץ מרצה וכמו דס"ד דמקשה וכן אמרו בהדיא במס' פזית דט"ו למידחי לעולם דס"ל לר"י למפרע הוא דאורייתא ותהום דזיבה התירו הרי אף דס"ל דטמא למפרע מ"מ פטור מפ"ב משום ציץ: אף מה שאני תמיה על הראב"ד ז"ל דמדסתם פאן משמע דאגיל ומודה לדינו של רבינו

ז"ל ומוכרח דס"ל דטנמאת התהום דזיבה התירו דהא אגיל ומודה ג"כ במאי דפסק הרמב"ם דלמפרע הוא מטמא ונאמור וא"כ איך פתב בפ"ו מה' נזירות דין י"ח דהא דאר"ח ל"א טנמאת התהום אלא למת הוא אעושי פסח קאי למעוטי טנמאת תהום דזיבה ונ"ל דלסימנא בעלמא נקטיה ולעולם דס"ל דבא למעוטי ט"ש דהא ס"ל אין שוחטין וזורקין על ט"ש כמבואר בדבריו לעיל מזה ועיקר פנונתו לומר דלא מיעט ר"ח אלא בעושי פסח ולא חש לדקדק לומר טנמאת שרץ או טנמאת זיבה ודוחק וצ"ע: הלכה ו' ט"מ שחל ז' שלו וכו' א שוחטין עליו וכו' עיין מה שהקשה הלח"מ ז"ל וכתב השער"ה דלא אמרי' פי אם לפי הס"ד ולא למסקנא יעו"ש ולעד"ן דקשה אף למסקנא לפי הרמב"ם דפי' למסקנא דמנצה דקאמר ר"ע הוא שחיטת הפסח וכבר פתבתי דעתו במ"א דר"ע שמע מרבו דהנאה שבות ותו לא ור"ע אית ליה אין שוחטין וזורקין וכמ"ש בפיה"מ ולכך הקשה לו אף שהיא מצנת ק"פ לא דחי ור"א השיבו דאם פסקתה נדאי דחי וכו' אף קשה דמנ"ל לרבינו הך חילוקא בין ט"מ ובין ט"ש ולעד"ן דס"ל לרבי' דט"מ שהנזיר מגלח עליו אף ט"י מחוייב פרת על ביאתו למקדש והוי פטמא לכל דבריו וכמ"ש בפ"ג מה' ב"מ דין י"ד ע"ש אין שוחטין עליו דהא בשעת שחיטה מחוייב פרת על אכילתו דמקשינו קדש למקדש בפ' כל הפסולין דל"ג ע"ש וא"כ בהך שעמא לא חזי ולמד פן מהא דאמרי' מי שהיה בדרך רחוקה ושחטו עליו לא הנרצה ואפי' בא בערב ואוכל מן הפסח והיינו משום דבשעת שחיטה לא חזי ולכך שחטי' על ט"ש אבל אחר שטבל דחזי לאכילה דאינו חייב פרת ולא קרבן שוחטין עליו וכן מוכרח למ"ש הראב"ד ז"ל להסביר דעת רבינו ואף דגלי קרא וטנמאתו עליו דאינו מחוייב פרת על אכילתו אלא עד שיהא כל טנמאתו עליו כבר כתב הרמב"ם ז"ל בפ' ח"י מה' פה"מ דלא אימעוט אלא מפרת ומחוייב הוא מלקות אבל קשה דהא מחוסר פפורים נמי במלקות ואמאי כתב רבינו בכאן טעמא דשמא יפשע והא מדאורייתא לא חזי עד שביא קרבנותיו ועוד קשה דהרמב"ם בפיה"מ גבי כל הטעון ביאת מים מן התורה הוא קאי על מה דמפורש בקרא וקרא פתיב או בבהמה טמאה או בכל שרץ טמא וכו' ועיין להכ"מ שם.

אשר אפש"ל דהוקשה לרבינו מהך משנה דריש פ' מי שהיה על הך ברייתא דקתני בהדיא דחייב פרת ולא נראה ליישב דס"ל דשוחטין וכו' דלא אתיאי פהלכה ולכך רצה לחלק דמתני' איירי בט"מ ולכך פנון דאין בינו לעשות אף בטבל עד שייעריב שמשו פטור מפרת והך ברייתא מייירי בט"ש דבידו לטבול ולשחוט פסחו והא דהקשו מינה בפ' אלו דברים על ר"א דס"ל דפטור מפרת לא מצוי לתרוצי דאיירי בט"ש דהא פנון דלדעת רבינו אף ר"א איירי ביום שביעי שלו שחל ב"ג וכמ"ש הלח"מ ז"ל הוי כט"ש: אף אמנם קשה לי דאמרי' בירושלמי דפ' אלו דברים גבי הא דאמרי' תמן תנינו אינהו דרף רחוקה מן המודיעים וכו' ר"א אומר מאסקונפת העזרה וקאמר ר"י לא אמר אלא לפוטרו מפרת ואמר ר"א מתני' אמר' פן השיב ר"ע הדינה תוכיח וכו' ותפתר שחל ז' שלו בי"ד וכו' ר"ל נראוי לפסח אף דאינו יכול ליפנס לעזרה ור"ה אמר תפתר בחל ז' שלו ב"ג אבל בי"ד אינו ראוי ליפנס לעזרה ופטור מפסח לדעת ר"א ובתר הכי קאמר אנשפח תני פהדין קדמיא ר"ל דברייתא בהדיא אנשפח שחל ז' שלו בי"ד זורקין עליו ותיובתא לרב הושעיא ומשני הוה תפתר כמאן דאמר מאסקונפת ירושלם ר"ל כר"ע ס"ל דאף

חויז לעצרה זורקין עליו הרי בהדיא אמור דלר"ע שפסק רבינו פנותיה לעיל בפ"ה דין ח' אף דחל בי"ד זורקין עליו אחר שטבל הפך דעת רבינו וראיתי.

ז"ל שפתי וז"ל שו"ר דדין רבינו במחלוקת היא שנוייה דאמרי' התם אמר ר"ע וכו' ומצוה להזות וכו' תפטר וכו' ופסק רבינו כר"ה וכו' ע"ש שעמד בזה ולע"ד הוא תמוה דנדאי הך פלוגתא אינה אלא לדעת ר"א דס"ל דרחוק מעצרה הוי דרף רחוקה אף לר"ע כ"ע מודו דאף בי"ד שוחטין עליו וקרב ז"ל הביא דפליגי על מילתיה דר"ע שהיא פסקא דמתני' וליתא אלא הוא סיום ראית ר"א וכמו שפירש הר"ב קרבן העדה ואולם לזה י"ל דכוננת ר"ה הכי דלא רצה להביא ראיה ממתני' משום דלפי דעתו לא שניף לפירש מתני' כי אם בי"ב משום דאי בי"ד אינו ראוי אף דיכול ליפנס וכס' הרמב"ם אמנם לא ידעתי איך פירש הא דאמרי' אשפח תני פהדין קדמיא ומשני תפטר כר"ע דמבואר דאף ר"ה מודה דלר"ע אף בי"ד שוחטין ודו"ק: שם נהלא ההזאה שבות עיין להלח"מ ז"ל שהקשה מהך ברייתא דקתני הזאה תוכיח ט"מ שחל ז' שלו בע"פ וכו' ונדחק ליישב דל"ד פהא דאמרי' בפ' האשה גבי מצורע דקאמר שחל ז' שלו הוא ל"ד ע"ש וגירסתנו בגמ' היא שחל שמיני ועתה הקושניא לע"ד דלא קשה דר"ע ס"ל דר"א סבר שוחטין וזורקין על ט"ש וממילא ט"מ שחל ז' שלו דשוחטין עליו וכן אמר רבא שם דקסבר ר"א דשוחטין וזורקין וכו' וה"ה ט"מ שחל ז' שלו בע"פ דשוחטין ושפיר מקשה ר"ע לפי שיטתו ומה גם דשניף לומר אף ר"ע מודה בזה דהא בפ' הישן לית ליה דר"י דדריש הך דרשא דמיירי בחל שביעי בע"פ וא"כ לדידיה איפא למימר דשוחטין עליהם ואפ"ה אין מזין עליהן בשבת ולהכי שפיר מיייתי ראיה מיניה ודו"ק: פ"ק ח' הלכה ד' אבל נא ומבוסל פאחת אינו לוקה אלא א' לפי שנקללו בלאו א' וכו' אכל דעת התוס' במנחות ס"ל דפלוגתא דידהו דוקא על לאו פי אם צלי אש אבל נא ומבוסל כיון דמפונשים בקרא לא הוי לאו שבקלות וכ"ד הרמב"ן ז"ל כמ"ש מ"ן ז"ל אבל מפ' ג' מינין משמע פדעת רבינו ז"ל דהתם הובאה הגירסא הכי דאפ"י ס"ל הלוקין דקאמר אכל זג וחרצן לוקה ג' רבא אמר אינו לוקה אלא אחת שאינו לוקה על לאו שבקלות ואם איתא לוקה סתים מביעי ליה דהא לא הוי לאו שבקלות כ"א הלאו דמכל אשר יעשה מגפן היין אבל חרצן וזג דמפונשים לקי תרתי אלא נדאי פינון שנקללו בלאו א' אף דמפונשים הוי לאו שבקלות.

וצ"ל דהתוס' ז"ל מפירשי כפירש"י שפי' דלא קאמר רבא דלוקה אחת כ"א על חרצן לחודיה וקאמר אחת למעוטי מפל אשר יעשה אבל רבינו מפירש דקאי רבא על מימרא דאפ"י אף על שלש מדלא מחלק ביניהם.

ומעתה אני תמיה על מה שהקשה מ"ן דלמה פסק פלישנא קמא פינון דרבא קאמר דלוקה אחת דנדאי לא פליגי התרי לישני פי אם על לאו דכי אם צלי אש כדפירש"י ונתוס' והכי משמע מלישנא דקאמר דלא הוי פלאו דחסימה אבל הך דמפונש הוי פלאו דחסימה.

ויותר תמיהא לי איך לא השגיח על דברי רבינו בסמוך ונראה בצלאו ואח"ך בישלו או בישלו ואח"ך צלאו חייב וכתב הוא ז"ל שהיא ברייתא מפונשת בגמרא ואם איתא אמאי לא הקשה מינה להך לישנא דס"ל אפי' אהד לא לקי.

גם מה שתיגרץ ואפֿשר שטעמא וכו' דהול"ל נקטינן וכו' אינו מוכן ונ"ל להגיה בלשוננו אלא דהול"ל נקטינן וכו' ור"ל דמעיקרא תגרץ פֿינן דלא אתבריר לן מהו לישנא בתרא לכה פסק דחייב דשמא לישנא בתרא ס"ל דחייב ואח"כ תבריה לגזיזיה ואמר אלא דהול"ל נקטינן וכו' דר"ל פֿינן דספיקא הוא הו"ל למינקט לקולא פנ"ל ועיין בה' סנהדרין שכתב שם דפסק פֿלישנא קמא: אמנם ראיתי לרבינו בהלכות נזירות פ"ה דין ח' שכ' נזיר שאכל פֿזית ענבים וכזית צמוקים וכזית זג וכזית חרצן לוקה ד' שפֿל א' מהם בלאו א' הוא ואע"פ שפֿל לאו מהם כולל שני דברים משמע מפני שהם מפֿורשים הלואו קאי על פֿל א' וא' ומאי שנא מנא ומבֿושל ושאור ודבש ושור"ר להלח"ם פ"ג מה' מו"ל שהק' פֿו ע"ש.

ואפֿשר דוקא הֿתם דגילה קרא דאמר ענבים לחים ויבשים לחייב על זה בפ"ע ועל זה בפ"ע לגלויי אאיסורים ומשמע ליה לרבינו לגלויי אאיסור נזיר פֿינן דכתיב לגביה אכל הש"ס קאמר בהדיא מפֿאן אתה דן לאיסורין שבתורה ומפֿאן ראיה למ"ש התוספות דהיא דשנים מפֿורשים בקרא לא הוי לאו שפֿכללות אכן מגמ' דתמורה משמע פֿדברי הרמב"ם ועיין במ"ש בפ"ה מה' א"מ ע"ש.

שור"ר להתוס' שם בנזיר דגרסי ומפֿאן אתה למד לכל איסורי נזיר ומעשה מ"ש התוס' הוא מסבֿרא דכיון דמפֿורשים לא הוי לאו שפֿכללות. אף קשה דלמ"ל גילויי בנזיר פֿינן דכהו"ה היא המדה בְּכֵל התורה כולה.

ואפֿשר לו' פֿינן דכתי' מחרצנים ועד זג משמע עד שיאכל שניהם ולכהו"ה בא הגילויי לחייב על פֿל אחד לחודיה פֿמו שפירש"י שם: הלכה ח' צלאו ואח"ך בישלו וכו' עיין מ"ש מר"ן ז"ל ופי' דבריו דהו"ה דקאמר איפֿא בינייהו צלי קדר הוא למאי דס"ד דלא דרשי רבנן ריבוייא דבשל מבֿושל אף למאי.

דקאמר דס"ל לרבנן הו"ה ריבוייא נמי הו"ה צלי קדר דחייב דהוי. עדיף נכלל בבישול יותרמצלאו ואח"ך בישלו דומיא דרבי ולפ"ז הוי בינייהו צלאו ואח"ך בישלו ולא חש להאריף דהרי הוא פֿמבֿואר והלח"מ ז"ל תגרץ דהוק"ל קושיות התוס' לכהו"ה פ' כר' ומעשה צ"ל דאע"ג דהש"ס בפ' כ"מ דחי דשאני הֿתם דבעינן טעם מצה ולפ"ז צ"ל אף לר"י דשאני הֿכא דגילה קרא והוי ס' רבנן אף לר"י והו"ה סוגיא דפסחים דלא פֿהלקתא וכמ"ש התוס' שם מ"מ פֿבר פֿתב מהרש"א שם דהתוס' מפֿרשי פֿנונה אחרת בגמרא ולכהו"ה פֿתב מ"ש אף לפי פֿשטא דשמעתא לק"מ דאף גבי פֿסח נמי בעינן טעם צלייה בפֿיו ע"ש ועיין מ"ש המ"ק בפ"ו מה' חו"מ בְּכֵל זה ע"ש.

אמנם מ"ש הרב"י ז"ל בסי' שי"ח לא משמע פֿן דכתב שם גבי סברת סמ"ק דכתב דיש בישול אחר צלי והביא ראיה מפֿסח דצלאו ואח"ך בישלו חייב דחה הרב ז"ל דלאו משום דמבטל צלייה אלא משום דאמר קרא דובשֿל מבֿושל מ"מ וכדאמר עולא וכו' ע"ש הרי ברור דס"ל דאף בפֿסח לא בעי טעם פֿמצה.

והנ"ל בזה דאע"ג דכתב רבינו בפ"ח מה' חו"מ פֿמאן דאמר אין מפֿטירין אחר הפֿסח דבעי טעם פֿסח בפֿיו היינו מקרא דכי אם צלי אש דמשמע דבעת אכילה בעי צלי אש ואי לאו הכי לא קיים המצנה אמנם לא הוי בכלל בישול למילקי עליה מקרא דלא תאכלו

מבּוּשָׁל דְּהֵתָם לֹא מִיַּיְרִי אֱלֵא בְּמִבְּוֶשֶׁל מְעִיקְרוּ וְהוּי דְּוּמְיֵיא לְחֵי וְחִמֵי טְבַרְיָה דְּאָסוּר מִשׁוּ׳
צְלִי וְלְכַלֵּל בִּישׁוּל לֹא בָּא וּלְכַף מְוֹכְרָח ל׳ו׳ דְּקָרָא בָּא לְגִלוּיֵי דְּבִישׁוּל מְבַטֵּל לְהֵךְ צְלִיָּה
וְהוּי פְּאֵלוּ לֹא נִצְלָה פְּלִל וּמִפְּאֵן אִתָּה דִּן.

אַמְטוּ לְהֵכִי שְׁפִיר דְּחֵי מְר״ן ו״ל דְּוֹקָא הֵתָם דְּגִיגְלָה קָרָא. אִיךְ שְׁיִהְיֵה לִפ״ו דְּבַרֵי הַל״מ
זֶל אֵינָם מְוֹכְרָחִים.

וְאַשְׁרֵי אֲנִי אֲחִזָּה לִי דְּרַבִּינוּ זֶל הוּק״ל לִפִּי מֵאִי דְּאָמְרוּ שָׁם בְּגַמ׳ גַּבִּי מִי שְׁאַכַּל נָא מִבְּע״י
דְּלַר׳ חֲיִיב וּמִקְשָׁה הַגַּמ׳ וְהָא אֲפִיקְתִּיהּ וְכוּ׳ וּמִשְׁנֵי הוּל״ל בְּשָׁל בְּשָׁל וְכוּ׳ וְאַמְאִי לֹא פְּרִיךְ
הֵכִי לְרַבָּנָן כַּמ״ש לְעִיל אֱלֵא וְדָאִי דְּהֵכָא נִייד הַשׁ״ס מְהָא דְּאִוְקִי לְעִיל אִיפְּא בִּינִיָּהּ צְלִי
קִדְר דְּאָף לְרַבָּנָן נְמִי חֲיִיב מִשְׁנֵינּוּי דְּקָרָא וְלֹא קֶאֱמַר בְּשָׁל בְּשָׁל וְכוּ׳ וּמוֹקְמִינּוּ פְּלִנְגְּתִיָּהּ
בְּצִלְאֵוּ וְאַחַר בִּישְׁלוּ פִּךְ וְאִין לְהַקְשׁוֹת לְזָה דַּמְנ״ל הָא דִּילְמָא מִשׁוּם דַּר׳ ס״ל כַּר״י דְּלֵא
דְּבַרְהָ תוֹרָה פְּלִשׁוֹן בְּנֵי אָדָם וּלְכַף אָף דְּכַתִּיב בְּשָׁל בְּשָׁל וְדָאִי אֲתִי לְדַרְשָׁא אַבְל לְרַבָּנָן
אִימָא דַּס״ל דְּבַרְהָ תוֹרָה וּלְכַף צְרִיךְ לְכַתּוּב בְּשָׁל מְבִוּשָׁל דְּתוּ לֹא הוּי בְּסוּג דְּבַרְהָ תוֹרָה
כִּינּוּן דְּהַמִּילּוֹת אֵינּוּ שְׁוֹת כַּמ״ש הַרְא״ם ו״ל בַּפ׳ בָּא בְּזָה ע״ש דְּזָה אֵינּוּ דְּהֵתָם דְּוֹקָא דָּאִין
דְּרִשָׁא אַבְל הֵיכָא דְּאִיפְּא דְּרִשָׁא כ״ע מוֹדִים דְּלֵא אֲמַרִי דְּבַרְהָ תוֹרָה וְכוּ׳ כַּנ״ל: וְאוּלָּם
שְׁמַעְתִּי מִי שְׁמַתְרִץ לְדְּבַרֵי רַבִּינוּ דְּהוּק״ל מ״ש הַתּוֹס׳ דְּכִינּוּן דַּר״י ס״ל דְּאָף גַּבִּי מְצָה
דְּבִישׁוּל מְבַטֵּל תּוּ לַמ״ל קָרָא גַּבִּי פְּסַח לְהֵכִי וּלְכַף מְתַרְץ רַבִּינוּ דַּאנְהוּ״נ דְּאַחַר דְּהוֹדַע לּוּ
הֵךְ דַּר״י דְּהוּא מְסַבְּרָא מוֹקְמִי בְּפִשְׁיטוֹת הֵךְ רִיבּוּיָא לְצְלִי קִדְר וְכוּ׳ אֱלֵא דַּנ״ל דְּזָה לֹא
יִתְכַן פְּלִל דַּא״כ תִּיקְשִׁי מֵאִי בִּינִיָּהּ דָּאִין ל׳ו׳ אִיפְּא בִּינִיָּהּ צְלֵאוּ וְאַח״ךְ בִּישְׁלוּ דְּמֵאֵן
לִימָא לֵן דַּר׳ נְמִי לֹא ס״ל כַּר״י דְּמְסַבְּרָא יְדַעִינּוּ לִיה דְּחֲיִיב כִּינּוּן דְּאָף לְרַבָּנָן נְמִי לֹא יְדַעִינּוּ
לְהוּ אֱלֵא מְסַבְּרָא.

וְהַרְבַּ מְעִין גַּבִּים ו״ל כְּתַב דְּהָא דְּקֶאֱמַר אִיפְּא בִּינִיָּהּ צְלִי קִדְר לּוֹמַר דְּלְקִי עֲלִיו מִשׁוּם כִּי
אִם צְלִי אִשׁ וּלְרַבִּי לְקִי תַרְתִּי מִשׁוּם וּבְשָׁל מְבִוּשָׁל נְמִי וּלְכַף פְּסַק כְּרַבָּנָן ע״ש וּבְאַמְת
בְּעִינֵי יִפְּלֵא אִיךְ לֹא רָאָה מ״ש רַבִּינוּ כְּסִמוּךְ דְּאָף נָא וּמְבִוּשָׁל לֹא לְקִי אֱלֵא חֲדָא מִשׁוּם
דְּלֵא לְקִי אֱלֵאוּ שְׁבַכְלָלוֹת אִיךְ לְקִי אֲצְלִי אִשׁ גַּם לֹא רָאָה מ״ש רַשׁ״י בְּגַמ׳ גַּבִּי אַכְלוּ חֵי
דְּקֶאֱמַר ת״ל כִּי אִם צְלִי אִשׁ דְּכַתַּב וְ״ל וְהָא תַּנָּא סַבְרֵי אִין לּוֹקִין אֱלֵאוּ שְׁבַכְלָלוֹת וְהוּא
גְּמָרָא עֲרוּכָה: פְּרַק ט׳ הַלְכָה ז׳ הַמְּאָכִיל כּוֹזֵית וְכוּ׳ וְאֵינּוּ לּוֹקֵה וְכוּ׳ כְּתַב מְר״ן ו״ל מִשְׁמַע
לְרַבִּינוּ דְּלֵא מְזַהִיר אֱלֵא לִישְׁרָאֵל מְזַהִיר שְׁלֵא יִאֲכִילוּם וּקְרִי בִּיה לֹא יֵאכַל וּמ״מ כִּינּוּן
דְּלֵא כְּתִיב בְּהַדְּיָא לֹא תִאֲכִילוּם אִין לּוֹקִין עֲלִיו ע״כ וְק׳ מֵאִי שְׁנָא מְהָא דְּכַתַּב בְּסוּף
הַלְכוֹת פְּלֵאִים הַמְּלַבִּישׁ אֶת חַבְּירוּ פְּלֵאִים לּוֹקֵה וְכַתַּב מְר״ן ו״ל דְּקְרִי בִּיה לֹא תַלְבִּישׁ
הַרִי אָף דְּלֵא כְּתִיב בְּהַדְּיָא לּוֹקֵה אָף עַל הַקְּרִיא׳ וְכוּ׳ וְכוּ׳ מְר״ן ו״ל לְקַמֵּן וְעוֹד דְּקָרָא
דְּתוֹשֵׁב לֹא בָּא אֱלֵא לְהַזְהִיר יִשְׂרָאֵל מְלַהֲאָכִיל תּוֹשֵׁב וְאַמְאִי אֵינּוּ לּוֹקֵה וְ״ל כַּמ״ש בַּס״ד
סוּף הַלְכוֹת מְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת דְּדוֹקָא מְלַבִּישׁ פְּלֵאִים מִשׁוּם דְּחַבְּירוּ מְוֹזְהַר עֲלִיו גְּרַם לּוּ
לְעַבְדוֹר עֲלִיו וְכִינּוּן דְּחַבְּירוּ לּוֹקֵה לְכַף לּוֹקֵה הוּא אַבְל בְּמַקּוּם דְּהֶאָוְכְלוּ אֵינּוּ מְוֹזְהַר עֲלִיו
פְּלִל לְכַף אֵינּוּ לּוֹקֵה וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי בַּס״ד דְּלַדְעַת ר׳ יִשְׁעִיָּה ו״ל חַס״ל דְּלוֹקֵה עַל אֲכִילַת
הַקְּטָנִים א״כ ה״נ לּוֹקֵה וְדו״ק: פְּרַק י׳ הַלְכָה א׳ הַשׁוֹבֵר עֲצָם ה״ז לּוֹקֵה וְכוּ׳ הַר״ב פְּסַא
אַלְיָהּ הַבִּיא קוֹשְׁיַת הַר״א בְּרוּדוּ דַּמְנ״ל דְּקָרָא אֲתָא לְאַזְהָרָה דִּילְמָא דַּא״צ קֶאֱמַר
דְּאַזְלִינּוּ בְּתַר רַבָּא וְתִרְץ מִשׁוּם דְּאָמַר קָרָא בּוּ וְלֹא בְּפַסּוּל מִשְׁמַע דְּקָרָא לְאַזְהָרָה אֲתָא

ע"כ ולדידי אינו מוכרח נימא דאמתא בו למעט חגיגה לשוןברו משום מוח שיש בו דכיון דס"ל לתנא דחגיגה בעיניא צלי בפסח דקתני הלילה הזה פלו צלי לכה אמתא קרא ללמד בו השבירה דחגיגה צריף לשוןברו.

ובעיקר הקושיא נ"ל דכבר פתבו התוס' בנבחים דכל הלאנון שפתורה מודה דלאזנהרה איתו אלא דוקא הכא דכבר ידעינו מקרא דנהקריבו דלחלק אמתא בין עולת העוף לחטאת וכיון דעולה הצריף הפתוב להבדיל ממילא שמעינו דקרא דולא יבדיל דגבי חטאת דאין צריף להבדיל.

גם בעיקר קושיותו אני מגמגם דכתב דסד"א דצריף לשפון דשמא ניקב קרום של מוח קמ"ל דניזיל בתר רופא ואי מהא לא אייריניא דכבר ילפינו מעולה ולא נתחיה לנתחים אלא דסד"א דמתנייב שבירה ליקח המוח כדי שלא יבא לידי נותר דלהכי צריכים שריפה וק"ל: הלכות חגיגה פרק ב' הלכה יו"ד כבר ביארנו שחגיגת י"ד רשות וכו' לפיכך אין אדם יוצא בה חובת חגיגה וכו' עיין מה שהקשה הראב"ד ז"ל וראיתי להפר"ח בס' מים חיים שתי' שאם פסק חובה הוי כבן תימא דהוי יום ולילה ותפסל בלינה וכו' ולע"ד הוא תמוה דהא נדאי מלשונו משמע אף דעינב ולא שחטה כי"ד מדלא קאמר ושחטה וכמ"ש בגמ' ועוד דהא פסק הרמב"ם הוא כמ"ד דחגיגה מדאורייתא מקרא דלא ילין כמבואר בה' ק"פ א"כ אם נאמר דחובה קאמר מודה ואזיל להף דאמר ר"י יוצא בה משום שמחה גם מ"ש התוס' מודו לדרבין אם התנה עליה יוצא בה וכו' הוא תמוה דסברת התוס' היא דכיון דאינו בא אלא מן החולין אם שחט מעי"ט אף אם התנה עליה מיקווי פגדריים ונדבות ונה הסברא אתי לרבין דאי לאו הכי אמאי אין יוצא בה משום חגיגה דקאמר רבין אי בלא התנה קאמר היכי אתי קרא דקאמר שבעה ולא שמנה ואין לו' מצנה מן המוכרח דא"כ מאי הוכיחו מזה לעולא וק"ל: הלכות בכורות פרק א' הלכה ח' הבכור נאכל בתוך שנתו בין תם בין בע"מ וכו' מדברי רבינו יראה דאף אכילת בע"מ בתוך שנתו הוא מדאורייתא וכן משמע פ"ג מהלכות אלו דין י"א וראיתי להרב טורי אכן בחי' למס' ר"ה ד"ח שהביא: ראיה דאכילת בע"מ תוך שנתו מדרבנן ממ"ש הבכור אימתי מונין לו' ח"א משעה שנולד וח"א משעת הרצאה ול"פ הא בתם הא בבע"מ ומקש' הגמ' היכי מצוי אכיל וקא נפל הוא ואם איתא מדאורייתא מצנה לאונקלו בתוך שנתו וקא מדאורייתא אזלינן בתר רופא דרוב יולדות אינם נפלים אלא נדאי הא דמצנה לאונקלו בתוך שנתו הוא מדרבנן והם אמרו והם אמרו ע"ש ולכאורה הוא תמוה דמאי מקשה הגמרא ולומר הם אמרו וכו' הן אמת דכבר פתבו התוס' בבכורות ד"ד ע"ב דהא דקאמר רשב"ג פל ששהה בבהמה ח' ימים אינו נפל הא פחות אסור הוא מדרבנן דמדאורייתא אזלינן בתר רופא ולא חיישינן למיעוטא ע"ש וליישב דעת רבינו נ"ל דכיון.

דמדרבנן אסור לאונקלו לא חזי מדאורייתא מיקרי דכונתה בפ' הישן גבי העושה סוכתו על האילנות פיון דמדרבנן אסור לעלות לה בי"ט לא חזי מדאורייתא וכן אמרו בפ' שבועת העדות יע"ש: הלכה י"ג ה"ז לא נפסל אלא מקריבו ע"כ.

בפ"ק דר"ה אמרו נדבה תעשה אותו בלא ירצה ואין מאחר בלא ירצה והקשו התוס' ז"ל דלמ"ל קרא דמהיכא תיתי דנפסל ע"ש והר"ב הלכות י"ט ז"ל פתב דמקרא

דלא תאכל כל תועבה הו"א דאסור וכו' ולכאורה י"ל דוקא התם דבא ע"י מעשה אכל
הכא דשב ואל מעשה הוא לא מיקרי תועבה.

אף ק' דפסק הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' פרה דין ז' דעבודה אינה פוסלת בקדשים ואף
שיהיה ע"י מעשה. לכה נראה דלא מיקרי מתועב אלא היכא דבא הדבר מפי העבירה.

אבל הני הקרבן אינו בא מהעבירה. אבל נראה דאמרי' בחולין ד"פ ע"ב מנין לכל
הפסולין שבשור ושהוא בלא ירצה ת"ל ושור ושה שרוע וכו' ולכה איצטריף אותו
למעט דלכאורה האי דקאמר כל הפסולין שבשור ושה לאו דוקא דכתוב בהם שור אלא
כל דשייכי בשור ושה אף אחר דגלי קרא דאותו למעט אמת לאורווי לן דוקא דכתיב
בהו שור ושה ולכה תני לא תעבוד דלא נאמר בהם שור ושה לא מיפסל דילפינו מכל
תאחר וניחא השתא לרבא דס"ל דכל דאמרה תורה לא תעביד אי עביד לא מהני א"כ
מנין לנו לומר דעבודה אינה פוסלת ועם האמור ניחא: הלכה י"ח מוכרו בבית אבל לא
בשוק וכו' הנה רבי' לא פתב מכירתו באיזה אופן ורש"י ז"ל פי' דמכירתו מאןמז וגבי
מאי דקתני ושוקל מנה פנגד מנה בבכור פי' ששוקל פנגדו בשור חולין שיש בו ליטר'
ולא ידעתי מנ"ל לפירושו דמכירתו באןמז פיון דהתנא קתני ושוקלין וכו' דפירושו
בליטרא בשור דסתם מכירה הוא במשקל אלא דאין שוקלין בליטרא משום זילותא
דמעשה חולין הוא והכי הוא פשטא דמתני' דמעיקרא תני נמפרין בשוק בליטרא חוץ
מבכור דנמפר בבית ושוקלין מנה פנגד מנה בבכור דבא לומר אופן מכירתו דאי לא"ה
למאי תנייה דל"ל דבא למעוטי מעשר דכיון דנמפר הוא דקאי בשל יתומים מ"ש מבכור
ועוד דאמרי בביצה דנ"ח ע"כ לא קאמר ר"י הכא דליכא בזיון וכו' אבל התם דאיכא
בזיון לא וע"כ.

אתה צ"ל דר"י ס"ל דנמפר מאמר בלא משקל כלל דאל"כ באיזה אופן נמפר אבל רבנן
ס"ל פיון דאינו נשקל בליטרא לא הוי בזיון קדשים משום דס"ל דסתם מכירה הוא
במשקל לכן עשו שינוי בקדשים משום זילותא וזהו דקדוק לשקול בליטרא דמשמע
דבכור אינו נשקל בליטרא אבל נשקל שלא ע"י ליטר' דאי הול"ל ונשקל ותו לא דסת'
אטליז הוא בליטרא ולכה רבינו לא חש להזכיר אופן מכירתו דכיון דכתב= דמוכרין אותו
סתמו בפירושו משקל וכמ"ש בפ"א מהלכות איסורי.

מזבח דאינו נשקל בליטרא אבל נשקל ע"י דבר אחר וזהו דהכריח לרבינו ז"ל לומר
דהא דקתני מתני' ושוקלין מנה וכו' לא קאי אבכור. בע"מ דמילתא דפשיטא הוא דכיון
דתני ברישא ונשקל בליטרא חוץ מן הבכור שמעי' דאינו נשקל בליטרא אלא ע"י דבר
אחר דהא לא קתני ונמפר בבית ולכה העמידה בתם דהכי מיסתבר טפי דאי כפירש"י
הול"ל פנגד מנה חולין ועוד דלא תני מעשר בהדיה וראיתי להרב ברפי יוסף ז"ל:
שנתקשה לדעת רבי' דמירי בתם ובדבר חלוקה דחי אפיי בפ' א"צ דהתם לא מיקחי
פעובדין דחול וע"ש בא"ח סי' ת"ק.

ואפשר פיון דבע"מ מותר במשקל והם לא עשו: כ"א מנה פנגד מנה לא מיקחי לאינשי
פעובדין דחול דטעו לומר דבע"מ הוא אבל התם ר"ח ור"ש לאו בר מכירה הם אלא
בחלוקה הוי פעובדין דחול משא"כ במעשר דאסור במכירה ולכה אפי' מנה פנגד מנה
אסור: ועוד נ"ל דאפיי דדחי התם לשיטתיה אזיל דאין מוכרין מעשר של יתומים כ"א

בְּהַבְלָעָה דְּגִידִיו וְקַרְבֵּיו וְחֻלְבּוֹ מְשׁוּם דַּס"ל דְּמִדְּאוֹרְיִיתָא אֵינּוּ נִמְכָּר אַף אַחַר שְׁחִיטָה וּבְהַבְלָעָה מִוֶּתֶר מִן הַתּוֹרָה אֵלָּא דְּמִדְּרַבְּנָן אֲסוּר גְּזִירָה אִטּוּ מְכִירַת בְּשָׂר וּבֵיתוּמִים אוּקְמוּהָ אֲדָאוֹרְיִית' וְכֵינֵן דְּנִמְכָּר בְּהַבְלָעָה דְּגִידִיו וְהִנְהוּ לָאוּ בַר מִשְׁקַל נִינְהוּ וְחֻלְבּוֹ אַף דְּבַר מִשְׁקַל הוּא פִּינֵן דְּמוּעָט הוּא לֹא חָשׁוּב א"כ מִתְּנִי דְּקִתְּנִי חוּץ מִבְּכוּר וּמַעֲשֵׂר לֹא קָאִי מַעֲשֵׂר אֵלָּא אַחֲלֻקַת דְּנִמְכָּר בְּאִיטְלִיז אֲבָל הֵךְ חֲלֻקָּה דְּנִשְׁקַל בְּלִיטְרָא דְּלֹא שְׂיִיף גְּבִי מַעֲשֵׂר לְכָּה תְּנָא וְשׁוּקְלִין מְנָה פְּנֵגֵד מְנָה בְּבָכוּר לְהוֹדִיעַ אֲנֹפֵן הֵיטֵר מְכִירַת' וּלְכָּה לֹא תְּנָא מַעֲשֵׂר גְּבִיָּה אֲבָל לְרַבָּא דַּס"ל דְּמַעֲשֵׂר נִשְׁקַל אֲתֵינָא מִתְּנִי דְּנִשְׁקַל בְּלִיטְרָא קָאִי נְמִי אַמַּעֲשֵׂר א"כ אִם הַתְּנָא נְחִית לְהוֹדִיעַ אֲנֹפֵן מְכִירַתָּם אַמַּאי לֹא תְּנִי וְשׁוּקְלִין מְנָה פְּנֵגֵד מְנָה בְּבָכוּר וּמַעֲשֵׂר אֵלָּא וְדֵאִי דְּתְּנָא לֹא נְחִית לְהֵכִי דְּאֲנֹפֵן הַמְכִירָה בְּכָל אֲנֹפֵן שְׂיִיָּה מוֹהַר לְאַפּוּקִי מִשְׁקַל וּכ"ש לְרַבָּא דַּס"ל בְּחֻלְיִין דַּמ"ד ע"ב דְּמוּכָר בְּשׁוּמָא וּלְכָּה צ"ל דְּהֵךְ דְּתְּנִי וְשׁוּקְלִין מְנָה פְּנֵגֵד מְנָה אֵינְרִי בְּתָם וּלְכָּה לֹא תְּנִי מַעֲשֵׂר וְאֵינְרִי שְׁפִיר בְּדִרְהָ חֲלֻקָּה וּלְפ"ז דַּר"ח וַר"ש שְׁפִיר עֲבָדוּ כְּמִתְּנִי דְּהֵכָא וְכָרַב יוֹסֵף וְהָא דְּלֹא שְׁקִלוּ מְנָה פְּנֵגֵד מְנָה חֻלְיִין דְּלֹא הָוִי כְּעוֹבְדֵין דְּחוּל פִּינֵן דְּאֵינְרִי בְּבַע"מ וּבִזְה"ז כְּבָר כְּתִב הֵרַב ז"ל דְּהֵם הִחְמִירוּ ע"ע וְכו' וְעֵינֵן לְהֵרַב הַלְכוֹת י"ט דַּקכ"ז ע"ד שְׁתַּפְּס עֲלֵיו חֲנָם: פָּרַק ב' הַלְכָּה ו' וְאִם תִּקְפוּ פִּהֵן אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ עֵינֵן מ"ש מְר"ן ז"ל וְעֵינֵן לְהַלַּח"מ שְׁכַתְּב דְּרַבִּינוּ ז"ל סְמָךְ עַל מ"ש בַּפ"ב דְּכַתּוּבוֹת דַּס"ל אִם תַּפְּס אֵין מוֹצִיאִין וְכו' וְלֹא יִדְעַתִּי מַה יַּעֲנֶה לְהֵךְ רֵאֲיִיָּה שְׁהִבִּיא אַבְיִי מַהֵךְ בְּרֵייתָא דְּהַסְפִּיקוֹת מִתְּעַשְׂרִין דְּמִשְׁמַע מִיָּנָה דְּאִם תַּפְּס מוֹצִיאִין וְעוֹד דְּאַבְיִי אֵינוֹ מוֹדָה בְּזֵה דְּבְּכָל מְקוֹם דְּאֲמַרִי הַמַּע"ה דְּאִם תַּפְּס שְׁכַתְּבֵדוֹ הָוִי חֲבִירוֹ מוֹצִיאִי אֵלָּא וְדֵאִי דְּנֻקָּא הֵתָם מְשׁוּם דְּמִלְוֵה טוֹעֵן בְּרִיא וּלְכָּה אִם תַּפְּס אֵין מוֹצִיאִין אֲבָל גְּבִי בְּכוּר דְּאֵין א' מֵהֵם טוֹעֵן בְּרִיא פִּינֵן דְּבִנְדֵאִי נוֹלֵד בְּרִשׁוֹת בְּעֲלִיָּה מֵאַרְיָה הוּא וּלְכָּה מוֹצִיאִין וְהֵכִי.

דֵּינִיק לִישְׁנָא. דְּמִתְּנִי דְּבְּכוּרוֹת דְּבְּכָל סְפַק נִקִּיט לִישְׁנָא דְּמִפְרִיש טְלָה וְהוּא לְעַצְמוֹ לוֹמֵר דְּאֵין פֶּאֵן לְפִהֵן כְּלוּם גַּם בְּבְרֵייתָא שְׁם דִּי"ב ע"ב: תְּנִיא מוֹדָה ר"א בְּיִשְׂרָאֵל שְׂיִיש לֹו סְפַק.

פֶּטֶר תְּמוּהָ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שְׁמִפְרִיש טְלָה וְהוּא שְׁלוֹ וְכֵן מְפֹרֵשׁ בְּמִתְּנִי דִּי"ו ע"ב זְכָר וּנְקֵבָה אֵין פֶּאֵן לְפִהֵן כְּלוּם וּמַעֲתָה הֵךְ בְּרֵייתָא דְּקִתְּנִי הַמַּע"ה אֲפִהֵן קָאִי וְכֵן מְבִנְאָר בְּלִשׁוֹן רַבִּינוּ ז"ל לְקַמֵּן בַּפ"ה ע"ש.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּרַבִּינוּ ז"ל הוּק"ל לְרַב הַמְּנוּנָא דְּפָשִׁיט לִית מִמִּתְּנִי דַּס' בְּכוּרוֹת דְּאֵין מוֹצִיאִין מַה יַּעֲנֶה. לְהֵךְ בְּרֵייתָא דְּהַסְפִּיקוֹת מִתְּעַשְׂרִין שְׁהִבִּיא אַבְיִי רֵאֲיִיָּה דְּמוֹצִיאִין וְאֵין נִרְאָה לֹו דְּלֹא יִדַע לָה דַּא"כ לֹא הוּל"ל לְהַש"ס לְשִׁתּוּק וּלְהַעֲמִיד רַב הַמְּנוּנָא בְּתִיּוּבָתָא וּמְכַרְח: לֹו דְּרַב הַמְּנוּנָא.

יְפָרֵשׁ הֵךְ בְּרֵייתָא מִיָּרִי דְּעִשְׂרָה כּוּלְהוּ הֵם הַסְפִּיקוֹת וּלְכָּה שְׁפִיר קָאֵמֵר דְּמִתְּעַשְׂרִין אֲבָל אַבְיִי ס"ל דְּהָא דְּתְּנִי הַסְפִּיקוֹת ר"ל א' מִהַסְפִּיקוֹת וְסְמָךְ אִמִּתְּנִי דְּבְּכוּרוֹת ד"ט דְּקִתְּנִי נִכְנָס לְדִיר לְהַתְּעַשֵׂר דְּמִשְׁמַע אַפִּי יְחִיד אַף רַבִּינוּ ז"ל הִכְרִיחוּ לֹו דְּהֵדִין עִם רַב הַמְּנוּנָא מֵהָא דְּאֲמַרִי בְּבְכוּרוֹת דִּי"א עַל הֵךְ מִתְּנִי דְּתְּנִי נִכְנָס לְדִיר לְהַתְּעַשֵׂר הִבִּיא הַגַּמ' ת"ר כִּיצַד אָמְרוּ נִכְנָס לְדִיר לְהַתְּעַשֵׂר.

וְכו'.

בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ. לוֹ עֲשָׂרָה סְפָקוֹת פ"ח שֶׁמִּפְּרִישׁ עֲשָׂרָה שְׁיִין וּמַעֲשָׂרֹן וְהוּא שְׁלֹו.

וְלִכְאוּרָה קָשָׁה דְּפִתַח בְּלִשׁוֹן יָחִיד וּמְסִיִּים בְּלִשׁוֹן רַבִּים. וּג"כ קָשָׁה עַל ר"ן שֶׁם דְּנָקֵט ג"כ לְשׁוֹן רַבִּים וְלֹא סָגִי לִיָּה לְמִינְקֵט לְשׁוֹן מִתְּנִי דְּקִתְּנִי אַף בְּיָחִיד דְּנִכְנָס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר לְכַף מְפָרֵשׁ רַבִּינוּ ז"ל דְּהִתְנָא הוּק"ל בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ שֶׁאֲמָרוּ נִכְנָס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר דְּהִיכִי שְׁיִיף לוֹ דְּסִפְקָ בְּכוֹר דְּהוּא יָחִיד נִכְנָס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר עִם תְּשַׁעָה שְׁיִין שְׁלֹו וְהָא פִּינּוּ דְּאִין מוֹצִיאִין מִיַּד פֶּהֵן הו"ל מָמוֹן דְּכֶהֵן וְאִיף פּוֹטֵר אֶת שְׁלֹו בְּמָמוֹנוֹ שֶׁל פֶּהֵן וְהִיא קוֹשְׁיָת אַבְיִי לְכַף בְּאֵה תִּתְנָא לוֹ דְּהָא דְּאֲמָרוּ נִכְנָס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר דְּהִינּוּ אִם יֵשׁ לוֹ עֲשָׂר סְפָיקוֹת מַעֲשָׂרֹן וְכוּ' וְזֶהוּ מֵה שֶׁהוֹצֵרָה ר"ן לְפָרוּשֵׁי מִתְּנִי דְּקִתְּנִי נִכְנָס לְדִיר וְכוּ' וּמַעֲתָה לֹא ק' מֵה שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' בְּמַצִּיעָא דָּף ז' בַּד"ה מִפְּרִישׁ וְז"ל וְתוּ מֵאִי קַמ"ל מִתְּנִי הִיא דְּהִסְפָּיקוֹת נִכְנָסִין לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר דְּאֲתָא לוֹ דְּלֹא כְּאַבְיִי דְּמִפְּרִישׁ א' מִן הַסְפָּיקוֹת וְכַפְשָׁטָא דְּמִתְּנִי דְּקִתְּנִי נִכְנָס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר דְּמִשְׁמַע אִפִּי יָחִיד וּמִשׁוּם דַּס"ל דְּאִם תִּפְסֵי אִין מוֹצִיאִין וּמְוַכְרַח לוֹ דְּאִיִּירִי בְּעֲשָׂרָה סְפָיקוֹת וּמַעֲתָה יֵצֵא דִּינוֹ שֶׁל רַבִּינוּ שְׁרִיר וְקֵיָם.

גַּם מֵה שֶׁהָק' לַמ"ל דְּמִפְּרִישׁ עֲשָׂרָה שְׁיִין דְּהָא תְּנִן פּוּדָה. וְחֹזֵר וּפּוּדָה וּא"כ בְּחֵד סָגִי וְעַם הָאֲמֹר נִיחָא דְּאִיִּצְטָרִיף לוֹ עֲשָׂרָה שְׁיִין כִּי הִיכִי דְּמַעֲשָׂרֹן דְּאִי בְּחֵד אִינוּ מַתְעַשֵּׂר אֲמָנָם עַדִּינּוּ קָשָׁה סוּף סוּף הִיכִי דְּמַעֲשָׂרִין פִּינּוּ דְּאִם תִּקְפוּ פֶּהֵן אִין מוֹצִיאִין וְהו"ל מָמוֹנוֹ שֶׁל פֶּהֵן א"כ הָנִי לְקוֹחַ בִּיַּד יִשְׂרָאֵל וּפְטוֹר מִמַּעֲשֵׂר וְנ"ל דְּלִק"מ דַּא"כ אֲמַאי לֹא הִכְרִיחַ הַש"ס אֲלֵא מִפְּחַד דְּאִינוּ פּוֹטֵר בְּמָמוֹנוֹ שֶׁל פֶּהֵן וְלֹא הִכְרִיחַ מִשׁוּם דְּהָנִי לְקוֹחַ וּפְטוֹר מִמַּעֲשֵׂר אֲלֵא וְדִאי דִּישׁ לְחַלֵּק דְּבִשְׁלָמָא אִם הַפְּטוֹר מִשׁוּם מָמוֹנוֹ שֶׁל פֶּהֵן א"ש דְּבִכָּל מְקוֹם דְּאִיתִיָּה הָנִי מָמוֹנוֹ אֲבָל אִם הַפְּטוֹר הוּא מִשׁוּם לְקוֹחַ כָּל פְּמָה דְּלֹא זָכָה בִּיָּה פֶּהֵן לֹא הָנִי לְקוֹחַ וּבְהִיכִי גְמִי מִיְתְּרָצָא קוֹשְׁיָת הַתּוֹס' ז"ל קוֹשְׁיָת ג' שֶׁהִקְשׁוּ לַמ"ל לְמִימַר שֶׁהוּא שְׁלֹו פִּינּוּ דְּאֲמַר מַעֲשָׂרֹן פְּשִׁטָא דְּהֵן שְׁלֹו ע"ש דְּהִיכִי קֹאֲמַר דְּלֹא תִיָּמַר דְּהָנִי לְקוֹחַ וְלֹא מְצִי מַעֲשֵׂר דְּכִינּוּן דְּהֵם שְׁלֹו וְלֹא זָכָה בְּהֵם פֶּהֵן לֹא מִיְקָרִי לְקוֹחַ: וְרִאִיתִי לְהַרְשָׁפ"א זַל בְּשִׂאֲלוֹתֵינוּ סִי' שִׁי"א שֶׁכ' לְהַלִּיץ בְּעַד רַבִּינוּ ז"ל דְּרַב הַמְּנוּנָא ס"ל דְּפִדְיוֹן פ"ח אֲנָה"נ דְּמוֹצִיאִין מִשׁוּם דְּפִדְיוֹן גּוֹפִיָּה אֲתַחְזֹק בִּיַּד יִשְׂרָאֵל וְכוּ' עַש"ב וְאַנִּי תְּמַיָּה דְּבִהָה מִתְּנִי דַּס' בְּכוֹרוֹת דְּפְשִׁיט מִיָּנָה רַב הַמְּנוּנָא דְּאִין מוֹצִיאִין קִתְּנִי בְּהַדְּיָא אֲחֵד בְּכוֹר בְּהִמָּה טְהוֹר' אוֹ בְּכוֹר בְּהִמָּה טְמֵאָה דְּהִינּוּ פִדְיוֹן פ"ח וְקִתְּנִי עֲלָה הַמוֹצִיא מִחִבְרֵי עֲלִיָּה.

הִרְאָיָה דְּמִשְׁמַע. דְּאִין מוֹצִיאִין וְאִיף אִפְש"ל דִּישׁ חִילוּק בִּינֵיהֶם וְצ"ע.

נְעוּד.

דְּאֲמָרִי בְּבְכוֹרוֹת דִּי"ח ע"ב בְּפִלּוּגְתָּ דַּר"ט וְר"ע דְּמִיִּירִי דְּאֲקָנוּ לִיָּה בְּחִצְרֵנוּ וְכוּ' דְּנִרְאָה בְּכוֹר דְּלִכ"ע אִי לֹא מִשׁוּם דְּאֲקָנִי לִיָּה הו"ל בְּעַל הַבַּיִת מְוַחְזָק בְּסִפְקָ בְּכוֹר פִּינּוּ שְׁנוּלֵד בְּרִשׁוֹתוֹ. גַּם מֵהָה סוּגְיָא מִשְׁמַע דַּס"ל דְּאִם תִּקְפוּ פֶּהֵן אִין מוֹצִיאִין דְּקֹאֲמַר מְשַׁל דַּר"ט וְכוּ' וּמְשַׁל דַּר"ע וְכוּ' פְּלוּמַר בְּהָה פְּלִיגִי וְאֲמַאי לֹא קֹאֲמַר דְּפִלִּיגִי דַּר"ט ס"ל דְּאִם תִּקְפוּ פֶּהֵן אִין מוֹצִיאִין וְלְכַף פִּינּוּ דְּכֶהֵן יֵשׁ לוֹ.

זְכוֹת בְּגוּוּיָה לְכַף יְחִלּוּקוֹ. וְרַבִּי עֲקִיבָא ס"ל דְּמוֹצִיאִין אֲלֵא וְדִאי מִשׁוּם דַּס"ל לִכ"ע אִין מוֹצִיאִין וְהָא לֹא שְׁיִיף לוֹ מוֹצִיאִין דַּא"כ אֲמַאי אֲמַר ר"ט יְחִלּוּקוֹ פִּינּוּ דְּאֲפִי תִפְסֵי מוֹצִיאִין וְאֲזִלִּי בְּתַר בַּע"ה דְּמוֹחְזָק אֲלֵא וְדִאי.

אין מוציאין וילדעת הרשב"א ז"ל י"ל דשאני התם דיש לבעל הבית אחד בנדאי ולקף
אזלינן בתר המוןזק. ודו"ק: הלכה ט' אמר אלו נפל בבכור זה מום וכו' והקשה הלח"מ
ז"ל דאמאי לא אמר אם נעשה וכו' בדברי רבא ונ"ל דלק"מ דהא דאיצטריך רבא למימר
אפי' אם נעשה הוא לאפוקי מר"ח דמדקדק מלשון אם הנה דמשמע הנה מאליו ולא ע"י
אדם ולקף פיון רבינו לומר אם נפל דמשמע ממילא אפילו ע"י אדם ולא נקט לשון הנה:
הלכה י"ג בכור שאחזו דם וכו' עיין מ"ש מר"ן והלח"מ ז"ל ולע"ד לא יוכלתי להקלמם
דאמאי לא פסק הך דינא דברייטא דאף במתפנין למום.

שוחט עליו גם מדברי רבינו שפכת ובלבד שלא יתפנין. לעשות בו מום נראה דהוא הפך
דינא דברייטא ונ"ל דרבינו קשיתיה מ"ש התוס' הא דאמרי' פ"ק דע"ז וליהוי מטיל מום
וכו' דמשמע ליה דאסור דלא אתי אלא כר"מ דהוא הפך מאי דפסק שמואל כר"ש דס"ל
דמוטר ולקף מפרש דהלכה דשמואל אתא לארויני דר"ש לשיטתיה אזיל דאמר במשנה
משום שאין מתפנין דוקא ולא קאי אחכמים אדינא דמתפנין אלא אשלא מתפנין וה"ט
דס"ל דמטיל מום בע"מ אסור מדרבנן אף דאינו לוקה ולא ס"ל לחלק כמ"ש התוס'.

ולעד"ן דהכי נמי פנונת הרבי מח"א ז"ל ע"ש בגימקיו על הרמב"ם אלא דהרב ז"ל
מפרש דרבינו קשייא ליה מה שהקשה הרא"ש ז"ל דאמאי שמואל פסק כר"ש לגבי
חכמים דגזרו שלא לשחוט ולקף מפרש דר"ש קאי אשלא מתפנין דלא שינה ביה גזרה
אבל במתפנין ס"ל דאסור וכו' ע"ש וזה אינו דאיך שמואל פסק דלא פחכמים אף במתפנין
מוטר וליכא איסורא: הלכה י"ד מותר להטיל מום וכו' הנה בגמ' אמר רבא גדיא באוניה
ואימרא בשפנוותיה נר' דבא לומר שלא תטעה לומ' דר"י כפשיטה שלא אפי' אחר יציאה
ובלבד קודם יציאת הרוב וא"כ אמאי רבינו ז"ל לא הביאו ונ"ל משום דרבא ס"ל דמטיל
מום בזה"ז הוא אסור מדרבנן הלכך אחר יציאה קודם יציאת הרוב מותר.

אף לפי מ"ש רבינו דהוא אסור מדאורייתא כמ"ש בפ"א מהלכות א"מ לקף לא הביאו
משום דגזרי' אטו אחר יציאת הרוב דהוא דאורייתא אמנם מדברי רבא גופיה בפ"ק דע"ז
גבי אין מקדישין בזה"ז מפני דנראה כמטיל מום בקדשים משמע דס"ל מדאורייתא
אסור ולקף גזרינן אף שאין פנונתו להטיל בו מום אלא להורגו ע"ש.

אשר ע"כ נ"ל דרבינו ז"ל הוק"ל קושיות התוס' שם מהא דא"ר הונא למפרע הוא קדוש
וכתבו בסוף דבריהם אם לא שחלק בין מכירה להנהגה ולא כתבו החילוק ונראה לרבינו
ז"ל. דוקא גבי מכירה משום דלא נעשה מעשה בגופו ולקף פיון דלמפרע הוא קדוש
נמצא דבטל המכירה אבל הך דמבעיניא ליה רב עמרם לר"ש בהך דאמר ה"ז עולה דוקא
עם יציאת רובו אבל במיעוטו פיון דעדיין לא קדיש א"כ חל עליו שם עולה ולקף פסק
רבינו ז"ל עם יציאת רובו אבל בהך דאמר רב יהודה מותר להטיל מום בנדאי לא איירי
אלא בקודם יציאה כ"ל אבל ביצא מיעוטו הן אמת דאם כבר נעשה בו מום תו לא קדיש
אבל לכתחלה נדאי אסור.

פיון דכבר התחילה בו צד קדושה וא"כ רבא דס"ל אפי' יצא מיעוטו מותר מוכרח דלא
כר"ה וכיון דפסק רבינו כר"ה לקף לא הביא דברי רבא פנ"ל: הלכה י"ו בד"א שהנה
רועה ישראל וכו' הנה רבינו פסק פלישנא קמא דנאמן ישראל.

על הבכור ונ"ל דטעמו של רבינו משום דר"נ דאמר בעלים מעידין עליו.

מןכרח דס"ל פלישנא קמא ור"ח ס"ל פלישנא בתרא וכינן. דקי"ל כר"נ לגבי ר"ח פמו שפסק רבינו לקמן בפ"ה דין ז' לכה פסק כלי"ק אף להרמב"ן והרא"ש ז"ל צ"ל דס"ל כל"ב ופליגי בדנשב"ג ר"ח ס"ל דנשב"ג קאי אסיפא דמתני' דקתני ישראל אונז נאמן על של חבירו אתא רשב"ג ואמר על של חבירו נאמן לא של עצמו ור"ן ס"ל דקאי אפהו לכהן וכן פירש"י ז"ל אבל ישראל אף על של עצמו נאמן אבל ק"ל דא"כ לר"ח מה.

בין ישראל לכהן דקי"ל דכהנים חשידי אבל לא ישראל ובאמת דר"ח קאמר בהדניא בפ"ק דתמורה ד"ח ע"ב דילקא שרי ביה ישראל מומא וכו' והתוס' שם הקשו מאי אהני ליה דאמר דכהן נתנו לי במומו פינן דהוא חשוד ותירצו שאמר ישראל קמי דידי נפל ע"ש ואני תמיה דר"ח גופיה ס"ל דאינו נאמן על של עצמו דהוא רוצה לעכבו לעצמו.

גם כתבו היכי חייש וכו' הרי לא נחשדו וכו' וא"ל דה"מ בנדאי בכור וכו' דאמר ר"ן גבי ספק בכור בעליו מעידין עליו וכו' אתמקה דר"ח פליג עליה ואמר אין בעליו מעידין. ונ"ל דהתוס' ס"ל דנדאי ר"ח דקאמר האי דינא הוא קאי לר"ן דס"ל דמוכרין אותו תם בזה"ז ונקא מפהו לכהן דס"ל דצריף להביא עדים שמאליו נפל פינן דהוא חשוד אבל ישראל דא"צ עדים דהוא ס"ל דבעליו מעידין עליו חיישי דשדי ביה מומא ותולה בכהן וכו' והוא מעיד עליו ולכהן הקשו היכי חשדינן ליה וא"ל וכו' דר"ן גופיה קאמר דספק בכור נאמן בעליו ותירצו שפיר פינן דיכול לתלות חיישי ונ"ל דזה פוננת רש"י ז"ל שם שפירש בד"ה בכור זה ונ"ל צריף להביא עדים שמאליו נפל כדאמרי' וכו' רועי ישראל נאמנים רועי פהנים אינם נאמנים דהיינו בלי"ק וזה תימא דלר"ח לא שייף למימר דס"ל כל"ק ועם האמור ניקא דס"ל דר"ח לר"ן קאמר אף אמנם דזה תימא לר"ח ליכא חילוק בין ישראל לפהנים בזה ויותר נ"ל דנקא לא קאמר ר"ח אלא בספק בכור דמורה היתרא לומר שאינו בכור וכן מבואר בבכורות די"ב ע"ב: הלכה י"ט וכן נאמן הפהן וכו' שמה שאלו בעליו ויאמרו תמים הנה וכו' המדקדק בדברי רבינו יראה דהפהן אמר דפלוני ישראל נתנו לי במומו ולכהן כתב דהוא מתירא שמה שאלו בעליו ולא כתב שישאלו על בעליו וילף וישאלתו וכן משמע מפירש"י ד"ה התם וכו' שכתב מי.

טרח לחפש אחר דבריו ולשאול לאותו ישראל אם נתנו לו במומו ע"ש אבל הרב"י והלח"מ כתבו לדעת רבינו ורש"י ז"ל לא ס"ל כהרא"ש ז"ל ע"ש. ואין להקשות לפ"ז מאי מקשה הגמ' מהו דמעשר פינן.

דקא איירי בקרא לו שם די"ל דאף התם איירי בקרא. לו שם מדקתני סיפא אם אמר קח לי מפלוני ולא קתני אם קרא לו שם משמע דברישא אף דקרא לו שם אינו נאמן דאישתמוטי כמו שפירש"י והיינו דקאמר סיפא מסייע ליה פינן דליכא.

אישתמוטי ובהכי ניקא מ"ש הלח"מ ז"ל דאמאי רבינו גבי חכם נקט טעם משום דלא נחשדו דהוא לס"ד וכו' דבא לחדש אף דלא קרא שם החכם פינן דמיירי. במומין שאינן מובהקין ולא נחשדו לאכול קדשים בחוץ לכהן נאמן אף דלא קרא שם החכם וכ"כ ה"א"ש ז"ל.

אף אָמַנְם מ"ש הָרָא"ש דְּמַתְנִי אֲיִירֵי בִקְרָא שֵׁם לְחֻכְם לֹא הִבְנִיתִי דְּבִגְמָרָא אֲוִקְמוּ מַתְנִי מְשׁוּם דְּלֹא נְחָשְׁדוּ וּמִוִּכְרַח לֹו' דְּמִיִּירֵי בְּמוּמִין שְׂאִין מְוִבְהָקִין. דְּהִכִּי רִיבְהִטָּא דְּלִישְׁנָא דְּמַתְנִי דְּקַתְנִי הִרְאֵתִי אוֹתוֹ לְחֻכְם וּבַע"מ הוּא דְּהִחֵכ' הוּא שֵׁא"ל בַּע"מ הוּא מְשׁוּ' דְּאִיהוּ מְוִבְהָק לֹא בְּעֵי שְׂיִנְפִיר שֵׁם הִחֻכְם אֲלָא אִם הוּא מוּם מְוִבְהָק דְּלִיפָא חָשֵׁשׁ לְאַכִּילַת קַדְשִׁים בַּחוּץ וּדְלָא כַּמ"ש הִלַּח מִז"ל וְצ"ל פְּדַבְרֵי הַר"ר יוֹנָה וְצ"ל שְׂאִם אִינוּ מְוִבְהָק וְכַמ"ש הַש"ף וְצ"ל.

גַּם מַה שֶׁהִקְשָׁה הַלַּח"מ וְצ"ל עַל הַרְבֵּי וְצ"ל נ"ל דְּלִק"מ דְּוִדָּא לְפִי תִירוּץ הַגַּמ' דְּהִתָּם מְשׁוּם תּוֹבַע אִף דְּאֲיִירֵי הִכָּא בִקְרָא שֵׁם פְּלוּנִי לֹא תִסְעֵינָה מִיַּדִּי דְּמִימָר. אָמַר פִּינּוּן דְּלִיפָא שׁוּם תּוֹבַע אַחֲרֵי אִינִי טוֹרַח לְחַפְשׁ אַחֵר, הִישְׁרָאֵל לְשֵׂאוּל אוֹתוֹ וּלְכָּה פְּסָקוּ פְּלִישְׁנָא בְּתָרָא דְּלֹא פְּנוּתִיהָ וְאִנִּי תְּמִיָה אִיף לֹא הִשְׁגִּיחַ בְּפִירַש"י שֵׁם.

אֲלָא דְּבִאָמַת בְּעִיקָר הַדִּין אֲנִי תְּמִיָה דְּאִמָּאֵי בְּעֵי שְׂיִנְפִיר שֵׁם הִישְׁרָאֵל אוֹ הִחֻכְם דְּבִוִּדָּא הָאִי כְּהֵן מִיִּרְתַּת שְׂמָא יִשְׁאָלוּהוּ עַל בְּעִלְיוֹ וְנִמְצָא מִתְּבַדָּה וְיִשׁ רְאֵיהָ לְזָה דְּאִמְרֵי בִיבְמוֹת דְּכ"ה גְּבִי מַתְנִי דְּקַתְנִי חֻכְם שְׂאָסֵר אֲשֶׁה עַל בְּעִלָּה לֹא יִשְׁאָנָה קְאָמַר בַּגַּמ' אִי בַתְּלִתָּא מִי חָשִׁידִי וְכו' וְלִפִּי מָאִי דְּקִי"ל אִין צְרִיף לְפָרַט כַּ"א לֹא מְהַשְׁלֵשָׁה כַּמ"ש הַש"ע י"ד סו' רַכ"ח מָאִי מִקְשָׁה הַגְּמָרָא לִימָא דְּאֲיִירֵי בְּהִכִּי דְּלֹא גִילְתָּה אֲלָא לֹא מְהֵם וְאִסְרָה בְּפִנִּי חִבְרִיּוֹ אֲלָא וְדָאִי דְּמִיִּרְתַּת שְׂמָא יִשְׁאָלוּהוּ חִבְרִיּוֹ אִיף הוּא הַמְעַשָּׂה וּמִוִּכְרַח.

לוֹ לומר הָאָמַת וְצ"ע: פָּרַק ג' הִלְכָה א' כֹּל הַבְּכוּרוֹת אָדָם רוּאָה חוּץ מִבְּכוּרֵי עֲצָמוֹ וְק' לִי פִינּוּן דְּהוּא גְּלוֹי לְכָל א"כ אִמָּאֵי מְנוּמָה אִינוּ רוּאָה בְּכוּרוֹת דְּבִשְׁלָמָא אִם הַמוּם אִינוּ מְוִבְהָק שְׂפִיר אִינוּ רוּאָה בְּכוּרוֹת עֲצָמוֹ דְּאָדָם קְרוּב אֲצֵל עֲצָמוֹ אִפִּי אִם הוּא מְנוּמָה אֲבָל, פִּינּוּן דְּכַתְב אִף אִם הוּא גְּלוֹי לֹא יִתִּירוּ אֲלָא מְנוּמָה אִיף כְּתַב אִינוּ רוּאָה בְּכוּרוֹת עֲצָמוֹ וְאִפְשָׁר לומר דְּהָא דְּכַתְב כֹּל הַבְּכוּרוֹת אָדָם רוּאָה וְכו' לֹא קָאִי אֲדַלְעִיל אֲלָא אֲבְכוּרוֹת דְּעֵלְמָא דְּאִינוּ גְּלוֹי אֲבָל קִשָּׁה דְּאִמְרֵי בַּפ' כֹּל פ"ה דל"ו ע"ב בְּהָךְ עוּבְדָא דְּשְׂרוּעָה קְאָמַר רַב אֲשִׁי מִיִּפְדִי יַדַּע דְּהָאִי מוּם מְוִבְהָק הוּא מ"ט אֲתִיּוּהָ קָמִי רַבְּנָן מְשׁוּם כְּבוֹדוֹ שֶׁל חֻכְם וְכו' דְּמִשְׁמַע דְּלָאוּ מְדִינָא הוּא וְיִשׁ לְחַלְקָא בֵּין מוּמִין דְּבְרִיאָתוֹ לְבֵין מוּמִין שְׂלֵא בְּשַׁעַת בְּרִיאָה דְּהָא קְאָמַר בַּגַּמ' שֵׁם דְּאִפִּי מוּם מְוִבְהָק אִם יִשׁ שֵׁם מְנוּמָה לֹא יִתִּירוּ אֲלָא מְנוּמָה אִן מְדַבְרֵי רַבִּינוּ וְצ"ל לְקַמֵּן לֹא מִשְׁמַע הִכִּי דְּכַתְב הִיָּה מוּם גְּלוֹי כְּגוֹן שְׂנַקְטָעָה יָדוֹ וְכו' הוּאִיל וְהִרְאָהוּ לְחֻכְם הַמְנוּמָה ה"ז בְּחֻזְקַת מְדַקְדָּק עַל עֲצָמוֹ דְּמְבִנְאָר אִף דְּמוּם שְׂאִינוּ בְּשַׁעַת בְּרִיאָה אִינוּ.

צְרִיף לְהִרְאָתוֹ לְמְנוּמָה מְדִינָא וְנ"ל דְּמִיִּירֵי בִזְה"ז דְּלִיפָא מְנוּמָה וּלְכָּה כַּג' בְּנֵי הַפְּנֹסֶת סְגִי וְהִכָּא מְדַקְדָּק עַל עֲצָמוֹ וְהִרְאָהוּ לְחֻכְם וְלֹא בַּג' בְּנֵי הַפְּנֹסֶת לְפִיכָּה וְכו'. וְבְהִכִּי נִיחָא לִי מַה שֶׁהָק' הַלַּח"מ ז' דְּלִמ"ל לְכַתְּוֵב תִּיפּוּק לִי דְּכ"ש הוּא ע"ש וְע"פ הָאָמֹר נִיחָא דַּס"ל אִף בְּמָקוֹם שְׂיִשׁ חֻכְם מְנוּמָה נִיחָר ע"פ ג' בְּנֵי הַפְּנֹסֶת וְכַמְבִּוּאָר בְּהָךְ עוּבְדָא דְּרַב אֲשִׁי כְּאָמֹר אֲבָל בְּאַרְץ פִּינּוּן דְּמִצְוֵי חֻכְם מְנוּמָה אִינוּ נִיחָר ע"פ בְּנֵי הַפְּנֹסֶת וְכו' מְדַקְדָּק לְשׁוֹן מְר"ן וְצ"ל שְׂכַתְב דַּע"פ שְׂנוּלֵד בְּאַרְץ אִינוּ צְרִיף מְנוּמָה וְכו' וְלְכַאוּרָה הוּא תְּמוּנָה דְּרַבִּינוּ אֲיִירֵי בְּמָקוֹם שְׂאִין מְנוּמָה אֲבָל אִם יִשׁ מְנוּמָה צְרִיף מְנוּמָה אֲלָא וְדָאִי כְּדַכְתִּיבָנָא.

אִף מְדַבְרֵי הַתּוֹס' שֵׁם לֹא מִשְׁמַע הִכִּי שְׂכַתְבוּ בַּד"ה מְשׁוּם וְכו' כְּדַאֲמְרֵי לְקַמֵּן בְּמָקוֹם שְׂיִשׁ מְנוּמָה לֹא וְהִיָּינוּ מְשׁוּם דַּס"ל אִף בַּח"ל דִּינָא הִכִּי דְּלֹא מְהַנִּי ג' בְּמָקוֹם שְׂיִשׁ מְנוּמָה

לְכַד נְדַחְקוּ לוֹ דְמִשׁוּם שְׁלֵא עֲבָרוּ לְהַתִּיר ע"פ ג' כִּי אִם ע"פ מְוִמָּחָה זֶהוּ כְּבוֹדוֹ אֲבָל מְדַקְאָמַר מ"ט אֲתִיבָה קָמִי רַבִּינָן מִשְׁמַע כְּדַעַת רַבִּינוּ דְאִינוּ מְחַוְיָבִי מְדִינָא וְהָא דְכָתַב רַבִּינוּ אֲפִילוּ יֵצֵא מֵאַרְצָא לַח"ל נ"ל דְאֲזִיל לְטַעֲמִיָּה דְפָסֶק כַּר"ע דְבִנְצָא מֵאַרְצָא לַח"ל פְּטוּר מִתְרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת כְּמִבְנֵי בַּפ"א מֵה' תְּרוּמוֹת וְכִינּוּן דַּר"ע לְיָדָא בְּכוֹרוֹת מִמַּעֲשֵׂר דְאִין מְבִיאִין מִח"ל לְאַרְצָא ה"ה דְיִלְיָף נְמִי לְעִנּוּן זֶה דְאִם יֵצֵא לַח"ל פִּקַּע מִיְנֵיהּ קַדוּשַׁת הָאַרְצָא: הִלְכָה ג' וְהִבִּיאוּ לְחֻכְמָה הַמְוִמָּחָה וְאֵע"ג דְכָתַב לְעִיל שְׁאִינוּ נִיְתָר אֲלָא ע"פ מְוִמָּחָה שְׁנִטְלָא רְשׁוּת מְנַשֵּׂיא שְׁבִיא"י וְרַב אֲשִׁי בִזְה"ז הֵנָּה מ"מ עֵיקָר סְמִיכְתוֹ הוּא מְרַב שְׁנִטְלָא רְשׁוּת מְרַבִּי שְׁהוּא נְשִׂיא בִּיא"י וְנִמְשָׁקָה עַד רַב אֲשִׁי: הִלְכָה ד' ה"ז אֲסוּר וְיִקְבֵּר.

הוּא כַּר"מ דַּס"ל הָאִי גְזֵרָה הִיא וְלֹא כַּמ"ש הַתּוֹס' דְהָיִי קִנְס וּנ"ל רְאֵיָּה לְזֵה מְדַקְאָמַרִי בְּסוּף פ' פֶּל פְּסוּלֵי הַמְוִקְדָּשִׁים גְּבִי פְּלוּגְתָא דַּת"ק וְרִשְׁבִּי"א בְּאַחַד הַמּוֹכֵר בְּשׂוֹר וְנִמְצָא בְּכוֹר ת"ק ס"ל אָף דְכָבֵר אֲכָלוּ אִינוּ מְחַזִּיר הַדָּמִים וְרִשְׁבִּי"א ס"ל דְמִנְפָּה לֹא מֵה שְׁאֲכָל בְּזוּל וּמִקְשָׁה הַגְּמָרָא לְרִשְׁבִּי"א דְאֵמַאי מְנָפָה לֹא כִינּוּן דְהוּא אֲסוּר בְּהִנְאָה א"כ מֵה הַפְּסִידוֹ וְתִרְצֵן לֹא דַס"ל כַּר"י דְשִׁינְיָהּ בּוּ הֵיְתֵר מִשְׁמַע מִזֹּאת הַסּוּגְיָא דְהַש"ס ס"ל כַּר"מ מִשׁוּם דְהָיִי גְזֵרָה דְאִי קִנְסָא לֹא אֲסָרִי בְּהִנְאָה וְעוֹד נ"ל מִשׁוּם דְרַבִּינוּ פָּסֶק כַּר"מ לְדַעַת אַבְיִי בַּפ' אִין צְדִין דַּכ"ז ע"ש וְדִלָּא כְּהַתּוֹס' שָׁם: הִלְכָה יו"ד בְּכוֹר שְׁנִמְצָא טְרִיפָה וְכוּ' וְהַבְּשׂוֹר יְקָבֵר וְכוּ' וְהַקְשָׁה הַרַמ"ל ו"ל מִשָּׁם הַתִּי"ט ו"ל דְבַהֲלָכוֹת א"מ פָּסֶק רַבִּינוּ ו"ל דְבְּשׂוֹר בְּשִׁרְיָפָה.

ע"ש גַּם מְר"ן ו"ל פֶּתַח דְקוֹדֶם הַפְּשִׁט הָעוֹר הַבְּשׂוֹר בְּקַבּוּרָה ע"ש וְאִנִּי תְּמַיָּה עַל הַרְבָּנִים אִיךְ נְעַלְמִי מֵהֶם מ"ש רַבִּינוּ ו"ל בְּסוּף הִלְכוֹת פ"ה דְכָתַב קוֹדֶם הַפְּשִׁט יִשְׂרָף הָעוֹר עִם הַבְּשׂוֹר אֲבָל אַחַר הַפְּשִׁט הָעוֹר יִשְׂרָף וְכוּ' מְר"ן ו"ל שָׁם שְׁהוּא מְשַׁנָּה בְּזַבְחִים ע"ש וְהַ"ט כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּבְכוֹרוֹת מִשׁוּם דְאִינוּ פֶּלָה מִיָּד לְכַד טְעוּן שְׁרִיפָה לְפִיכָה אִם הוּא קוֹדֶם הַפְּשִׁט טְעוּן שְׁרִיפָה בְּעוֹר ע"ש: פֶּרֶק ו' הִלְכָה ב' וְבֵא לִידֵי אִיסוּר פֶּרֶת שְׁשׁוּחַט קַדְשִׁים בַּחוּץ.

דְקָדַק רַבִּינוּ לוֹ אִיסוּר פֶּרֶת מִשׁוּם דְקִי"ל דְאָף בְּזִמְן הַמְקַדָּשׁ אִם שְׁחַט בַּחוּץ קוֹדֶם פְּתִיחַת הַיֵּכָל פְּטוּר מִפֶּרֶת וְכֵן הוּא דַעַת רִשְׁבִּי"א ו"ל שְׁכָתַב בְּבְכוֹרוֹת דַּס"ה בַּד"ה בִּזְה"ז וְז"ל אוֹ לְשׁוּחַטוֹ בְּלֹא מוּם דְהֵינּוּ מִשׁוּם שְׁחֻטֵי חוּץ וְלְשִׁטְתֵּיהּ אֲזִיל בַּפ"ק דַּע"ז דִּי"ג וְנִחַה וְשִׁקְטָה קוֹשְׁיֵית הַתּוֹס' שָׁם יַע"ש וְעֵינֵין עוֹד בַּפ' תְּמִיד נְשַׁחַט דַּנ"ג גְּבִי מ"ש אֲסוּר לְאֶדָם לֹאמַר בְּשׂוֹר זֶה לְפָסַח ע"ש בְּרִשְׁבִּי"א וְתוֹס'.

וְעַל מ"ש רַבִּינוּ וְאִם עָבַר וְעָשָׂר יֵאָכֵל בְּמוֹמוֹ הַקְשָׁה הַלַּח"מ ו"ל דְבַבְרֵי יִתָּא קְתַנִּי אִם עָבַר וְהַקְדִּישׁ תַּעֲקֵר יַע"ש וְנְעַלְמִי מִמֶּנּוּ מ"ש הַתּוֹס' שָׁם דְהֵינּוּ דְנִקָּא בְּהַקְדָּשׁ אֲבָל בְּבְכוֹר כִּינּוּן דְלֹא. בַּר פְּדִיּוֹן הוּא לֹא קִנְסוּ וְא"כ ה"ה בְּמַעֲשֵׂר.

אֲבָל הָא. קְשִׁינָא לִי דְאָמַרִי שָׁם דַּס"א דְהָדָּ דְקְתַנִּי יְמוֹתוֹ הוּא בְּזִמְן: הֵנָּה וּמִשׁוּם תַּקְלָה הַרִי מְבִנְיָא דְאָף בְּמַעֲשֵׂר דְלֹא בַר פְּדִיּוֹן הוּא קִנְסוּ בּוּ מִיְתָה.

וְנ"ל דְהָדָּ תַנָּא לִית לֵיהּ הָדָּ סְבָרָא וְכִינּוּן דַּסְתָּם לֵן תַּנָּא בְּבְכוֹר נְקִיטִינּוּ פְּנוּתֵיהּ אָף בְּמַעֲשֵׂר דְבַחְדָּא מְחַתָּא אִיתְגַּהוּ בְּכוּלֵי מְתַנִּי וְאִין לֹאמַר. דְנִקָּא בְּכוֹר דְקַדְוִשְׁתּוֹ מְרַחֵם אֲבָל מַעֲשֵׂר דְבָא ע"י קַדְוִשְׁתּוֹ לְכַד קִנְסוּהוּ דַּא"כ לֹא הָוּוּ מְקַשׁוּ הַתּוֹס' מִיָּדִי אֲלָא וְדִאִי לֹא מִשׁוּם קִנְסוּ

הוא אלא עשו תקנה כדי שלא יעשה איסור בהקדש ועיין לתוס' דבכורות דכ"ח ד"ה עד יע"ש: הלכה ה' וראוה לי שהמוכר מעשר לא עשה פלוס ולא קנה לוקח וכו' יש לדקדק דתלה הדבר בעצמו והוא ש"ס ערוף בתמורה דף ה' ע"ב שהקשו לאבני נהרי מעשר דהתורה אמרה לא יגאל וכו' ותנן פולם יש להם פדיון חוץ מוכור ומעשר תיבכתא דאבני ומשני שאני התם דילפינן מוכור יע"ש: פ"ק ח' הלכה ד' יצאו ט' וי' פאחד וכו' עיין להלח"מ ז"ל שהצ"ע ולעד"ן שרבינו הוק"ל על פירש"י ז"ל דפי' דלוקה על לאו דלא תעבד דהא אמרי' פ"ק דבכורות די"ד דכל הקדשים שקדם מומן להקדשן אינו אסור בגיזה ועבודה ומעילה אלא מדבריהם וכמ"ש רבינו פ"א מה' מעילה שפן כתב קדשי מזבח הקרבין ע"ש וא"כ ה"א בתשיעי שקראו עשירי כיון דאינו קרב אינו לוקה עליו משום גיזה ועבודה דמ"ש מבע"מ מעיקרו ולכך מפרש דלוקה משום לאו דלא יגאל ולכך מחלק בין שקראו תשיעי לבין שקראו עשירי דבקראו תשיעי דהוי חולין אינו לוקה אבל אם קראו עשירי דהוי קדש לוקה אף על גוה הוא לשיטת רבא דס"ל פל מילתא דאמר רחמנא ל"ת אי עביד לא מהני ולקי משום דעבר אמיקרא דרחמנא ולכך מחלק ה"א בין תשיעי לעשירי אמנם לשיטת אבני דס"ל הי"א דלא מהני לא לקי אין לחלק בין תשיעי לעשירי דבכל גוונא יאכלו במומן וכיון דרבינו ז"ל פסק לעיל פ"ו דין ה' פאבני כיון דלא מהני לא לקי וכמ"ש הרמ"ל ז"ל שם לכך כתב פאן בין קראם תשיעי בין קראם עשירי דין אחד להם כיון דליכא מלקות אבל בחלוקה שנייה שיצאו שנים בעשירי צריף לחלק ביניהם דאם קראם עשירי הוי מעשר מעורב בשלמים וצריף תיקון לחלל חלק השלמים על המעות והוי חולין ונאכלין כמעשר כמבואר בפ"ו מה' פסולי המוקדשין ע"ש במר"ן רי"ב אבל אם קראם י"א הוי חולין ומעשר מעורבין וא"צ להם תיקון כלל אלא נאכלין במומן.

אף ק' לי הא תנן פ"ג דתמורה כל הקדשים יש להן ולתמורותיהן פדיון חוץ מן הבכור ומעשר דנראה דתמורת מעשר אין לה פדיון וכן פסק רבינו בפ"ג דתמורה ע"ש וא"כ איך אפשר לעשות תיקון הי"א שיצאו שניהם בעשירי לחלל חלק שלמים כיון דכבר כתב רבינו בסמוך שהי"א הוא תמורה ונ"ל דכבר אמרו בתמורה די"ג דתמורת שמו נגאלת וקרבה וקאי על הי"א ולא על התשיעי ופרש"י שם משום דכיון דשלמים הוא כשנפל בהם מום הוא נגאל כדי שיכול לאוכלו ע"ש.

ועיין בעירובין ד"ן בתוס' שם. אף מה שאני תמיה דרבינו ז"ל לא פסקה להלכה גם מה שאמרו שם תמורה שמו לא חלה אלא על דבר הראוי זה לא הובא בשום דוקתא ואדרבא מצינו להיפך דהתורה ריבטה דמקדיש ולד בע"מ לרעיהו כמו שמבואר בהמורה ריש פ"ג כיון דכתיב קרא לא יבקר איך שייך לומר דיפריש בע"מ מן העדר כדי שלא יעבור ועוד כיון שבאה הקבלה דתמורת שמו נגאל מה לנו לחוש לזה וצ"ע.

וראיתי להתי"ט זל בסוף בכורות שכתב וזל ומ"ש הרב הלכה שאין הי"א עושה תמורה דתמורת בכור קרבה פדתנא בפ"ג דתמורה וכו' והוא משולל הבנה וכל המפרשים חתרו ליישב ולא יכלו לכך נ"ל דצריף להגיה בלשוננו דתמורה שמו קרבה כדאמרי' בתמורה די"ג ע"ש: הלכות שגגות פ"ק ב' הלכה ב' כל העושה מצוה וכו' עיין להלח"מ ז"ל שכתב דפסק רבינו ז"ל כר"ש ולכך תמה אמאי לא חילק רבינו גפי' אימורי צבור בדוקא

דקדום וְשִׁחְטִינָהוּ בְּרִישָׁא וְגַבֵּי תִּינוּקוֹת בְּקֶדֶם וּמָל שֶׁל ע"ש תְּחִלָּה דבכה"ג חִילְקוּ בַּגְּמ' לר"ש יע"ש דְּהֶנִּיחוּ בַּצ"ע.

ולעד"ן דְּמִבְּנָאָר הוּא בְּדַבְרֵי רַבֵּינוּ ז"ל שְׁפָתַב וְז"ל וְכֵן אִם שָׁחַט יוֹתֵר עַל חוֹבַת הַיּוֹם חֲזִיב עַל הַתּוֹסֵף דְּמִדְּקָאֵמֵר יוֹתֵר מִשְׁמַע דְּכָבֵר שָׁחַט חוֹבַת הַיּוֹם וְכֵן מִדְּקָאֵמֵר חֲזִיב עַל הַתּוֹסֵפֶת הֵכִי מִשְׁמַע דְּהֶרְאֵשׁוֹן שְׁשָׁחַט אַף דְּלֹא הָיָה מְטַלְאִים הַמְּבַנְקָרִים אִינוּ חֲזִיב עָלָיו כ"א עַל הַשְּׂנִי וְגַם גַּבֵּי תִּינוּקוֹת הַזְּפִיר זֶה וְהוּא דְּכָתַב עַל שְׂנִיָּהֶם וְהוּא לְכָל הַפְּיֻרְוֹשִׁים דְּחוּק אֱלָא וְדָאִי פְּנוּנְתוֹ הִיא דְּבִנְדָאִי לֹא שְׂנִיָּה דְּיִמּוּל שְׂנִיָּהֶם פִּינּוּ דְּלֹא יֵשׁ שְׂרָאוּי לְמוּל בְּשַׁבַּת פִּי אִם א' אִיף עָלָה עַל דַּעְתּוֹ לְמוּל שְׂנִיָּהֶם אֱלָא מִיָּבֵר בְּקֶדֶם וּמָל שְׂרָאוּי רָאוּי לְיִמּוּל וְאִח"ךְ נֹדַע לוֹ וּמָל שֶׁל שַׁבַּת פְּרָאוּי אִח"ךְ וְהַשְּׂתָא קָאִי הֵךְ דְּמָל ב' אֲפֻלָּה חֲלֻקָּה שְׁפָתַב רַבֵּינוּ וּמִנְכַרְחָה הוּא לְזֶה אַחַר דְּפָסַק כַּר"ש אֲמַנְם הַדְּבָר קִשְׁה לִי דְּכָתַב הַלַּח"מ דְּפָסַק כַּר"ש מְהָא דְּפָסַק הָרַמְבַּ"ם שְׁשָׁחַט וְנִמְצָא טְרִיפָה בְּסִטְרָא פְּטוּר וְלַר"ש הוּא חֲזִיב פִּינּוּ דְּלֹא עָשָׂה מִצְוָה וְכ"כ הַתּוֹסֵף וְכֵן רָאִיתִי שֶׁהַקְּשָׁה זֹאת הַקְּוִשְׁיָא הַלַּח"מ ז'ל.

וְאוּלָּם לְזֶה י"ל דַּס"ל דְּזֶה אֲתִי אַף כַּר"ש מְשׁוּם דְּאָנוּס הוּא וְכֵן אֲמָרוּ בִּירוּשָׁלַיִם שְׁכֹן נִצְרָכָה לְחַלְלֵה וְהֵךְ רָאִיָּה שֶׁהִבִּיאוּ הַתּוֹסֵף אִינְהָ רָאִיָּה דְּהֵתָם קָאִי עַל הֵךְ בְּבָא דְּנֹדַע שְׁמִשְׁכּוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנּוּ דְּהֵי לֹא לְבָדוּק קוֹדֵם שְׁחִיטָה וְלֹא הוּי אֲנוּס פְּלָל.

וְהַיּוֹתֵר תְּמִיָּהָ לִי עַל הַתּוֹסְפוֹת דְּבִירוּשָׁלַיִם אֲמָרוּ בְּהַדְּיָא דְּהֵךְ דְּנִמְצָא טְרִיפָה בְּסִטְרָא הִיא כַּר"ש וְהֵינּוּ וְדָאִי מְשׁוּם דְּאָנוּס הוּא וְלֹא דְּמִי לְהֵךְ דְּנֹדַע דְּמִשְׁכּוּ הַבְּעָלִים וְכו' אֶל דְּזֶה יוֹתֵר קִשְׁה אִיף פָּסַק הֵךְ דְּנֹדַע שְׁמִשְׁכּוּ דְּפְטוּר וְזֶה לֹא אֲתִי אֱלָא כַּר"ש וְכַדְמוּכַח מִתְּלִמוּד דִּידֵן כַּמ"ש הַתּוֹסֵף וְהַלַּח"מ תִּנְרִץ לְזֶה דְּזֶה וְדָאִי עָשָׂה מִצְוָה דְּהָא הֵךְ בְּרִישָׁתָא אוֹקִי בְּגַמְרָא כַּר"ש דָּאִית לִיָּה אַחֲרִים לְשֵׁם פְּסַח פְּסוּל אֲבָל לְדִידֵן דְּכָשֵׁר הַקְּרָבֵן דְּקִ"ל כַּר"ש מִיָּקָרִי שְׁפִיר עָשָׂה מִצְוָה ע"כ.

וְלְכַאוּרָה קִשְׁה דְּהָא וְדָאִי לַר"ש פְּסוּל דְּכִינּוּ דְּנִשְׁחַט אַחַר תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים נִפְסַל וְכַמ"ש בְּגַמְרָא וְלֹא אוֹקִי בְּגַמְרָא כַּר"ש אֱלָא מֵאִי דְּקָרִי לִיָּה פְּיֻסוּלוֹ בְּגוּפּוֹ. אֲמַנְם לַק"מ דַּס"ל לְרַבֵּינוּ כַּמ"ש הַתּוֹסֵף פ' הַתְּכַלֵּת דַּמ"ט ע"ב דָּאֵף דְּמוֹתֵר לְזֶרֶק הַדָּם מ"מ פִּינּוּ דְּלַכְתַּחְלָה אֲסוּר לְהַקְטִיר דִּינוֹ לִישְׁרָף פִּינּוּ שְׂאִין לוֹ אוֹכְלִין וְעֵינֵן לְהַמ"ל ז'ל בַּפ"א הַמּו"מ יע"ש.

אַף הַדְּבָר הַקְּשָׁה לִי דְּהָא דְּמוֹקְמִינּוּ הֵךְ בְּרִישָׁתָא כַּר"ש הֵינּוּ לְמֵאִי דְּאֲמָרִי דְּלֹא בְּעִינּוּ עֲקִירָה אַף אִי אֲמָרִי בְּעִינּוּ עֲקִירָה אֲתִי בְּרִישָׁתָא כַּפְּשֻׁטָה דְּהו"ל פְּסַח פְּיֻסוּלוֹ בְּגוּפּוֹ וְאֲתִיָּא אַף כַּר"ש וְכִינּוּ דְּרַבֵּינוּ פְּסַח בַּפ"ד מַה' פְּסוּלֵי הַמּוֹקְדָשִׁין דְּבַעֲי' עֲקִירָה אִיף מִיָּקָרִי הֵכָא עָשָׂה מִצְוָה וְהָא לֹא עָקַר שֵׁם פְּסַח וְכַמ"ש בְּגַמְרָא.

וְעוֹד ק"ל דְּהָא פְּסַח הָרַמְבַּ"ם בַּפ"י מַה' תְּרוּמוֹת דִּין י"ב דְּכִהֵן שְׂאֵכֵל תְּרוּמָה נֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה פְּטוּר מִחֻמְשׁ וְהֵינּוּ טַעְמָא מְשׁוּם דְּטַעְזָה בְּדַבְרֵי מִצְוָה וְכֵן אֲמָרוּ בַּפ"ר וַפ' אֵלוּ דְּבָרִים וְכִינּוּ דְּפָסַק כַּר"ש לִיָּחֲזִיב פִּינּוּ דְּלֹא עָשָׂה מִצְוָה וְעוֹד דְּגַבֵּי.

שְׁחַט אַחֲרִים לְשֵׁם פְּסַח פְּתַב דְּפְטוּר מִפְּנֵי שְׁשָׁחַט בְּרִשׁוֹת וְהִיל"ל מִפְּנֵי שְׁעָשָׂה מִצְוָה וְעוֹד גַּבֵּי הַמוֹצֵיא לְוֹלֵב כְּדִי לְצִאת בּוֹ מִשְׁמַע אַע"פ שֶׁלֹּא יֵצֵא בּוֹ וְעוֹד קִשְׁה אִיף פְּסַח הָא דַּר"ש

דבעל יבמתו פטור משום דעשה מצוה והא בגמרא משמע דאיתותב דהא לא מציינו מאינה מקום הוציא דין זה.

אשר ע"כ נ"ל לומר דרבינו פסק כר"מ דאף דלא עשה מצוה דפטור וכמ"ש הכ"מ ו"ל ולכך פסק ה' דנודע דפטור והכריחו לזה מהא דאמרו בגמרא ואי ר"א חטאת נמי ליחייב פיון דלית ליה טעם בדבר מצוה משום דר"י ניחא והיינו כר"מ וכיון דסתם לן תנא פנותיה פסק פמותו ולכך תלה בהנהגה בבי הטעם מפני שהוציא ברשות והיינו בטעם בדבר מצוה אף היינו דוקא דומיני דהנהגה בבי דליכא ריעותא גביה וגם דבר שאין לו קצבה הוא אבל אם הוא דבר שיש לו קצבה ואיכא ריעותא גביה אף ר"מ מודה דבעי מצוה ומשמע לרבינו פן ממ"ש בגמ' בפ' אלו דברים אמר ר"ל נתחלף לו שפוד של נותר בשפוד של צלי ואכלו חייב והיינו טעמו דלא עשה מצוה ור"י פליג דפטור אף בלא עשה מצוה והדבר קשה איך פליגי אמוראי בפלוגתא דתנאי דר"מ ור"ש לימא בהדניא הלכה כר"מ או כר"ש ועוד אמאי נקט ר"ל נתחלף לו שפוד של נותר בשפוד של צלי דמשמע דיש פאן שני שפודין וכמ"ש רבינו דכיון דטעמו משום דלא עשה מצוה אף דלא הנהגה אלא שפוד של נותר לחודקה וסבור שהוא צלי ואכלו חייב אלא ודאי נראה דקושניא מתרצת חכמתה דבא ר"ל לומר דהיכא דאיכא שני שפודין לפניו ויודע שודאי דיש שם שפוד של נותר ואכלו פסבור שהוא של צלי חייב דשוגג קרוב לפושע הוא דהו"ל למיזק ולכך אף לר"מ מודה ור"י פליג דוקא באשתו דהו"ל לשיזולה אבל בה"ג דלא הו"ל לשיזולה פטור והוי כשיטתו בכל מקום דאף בלא עשה מצוה פטור והכי נוטים דברי התוס' בסופה דמ"ב שכתבו פלוגתא היא וכו' בנתחלף לו שפוד וכו' ולא כתבו שהיא פלוגתא דר"ש ור"מ משום דר"י פליג אכל אמוראי דאמרו לכ"ע חייב והא ר"י ס"ל דפטור לסברת רב הונא ולפ"ז דעת ר"י לומר דאף ר"מ לא אמר דטעם בדבר מצוה דפטור אלא בדבר שזמנו בהול היינו משום דלא עשה מצוה אבל היכא דעשה מצוה מודה אף בדבר שאין זמנו בהול כמו יבמתו ועיין להלח"מ ו"ל: אף קשה לפי שיטה זו הא דקאמר ר"מ בתינוקות דפטור והא תינוקות הוי דומיניא להו דצלי תינח בהו דמל של ע"ש בשבת פיון דעשה מצוה שפיר פוטר ר"י ולא דמי לצלי דלא עשה מצוה אמנם הו דמל שלאחר השבת בשבת דליכא מצוה מאי איכא למימר ולזה דמייירי שמל שניהם בשבת דהא ודאי עשה מצוה מ"מ וכיון דאיכא מצוה הוא טרוד לגבה ולא דק טפי וכדכתב הלח"מ ו"ל בדעת ר"ש ע"ש.

והשתא א"ש הא דכתב הרמב"ם גבי מי שהיה לפניו שני שפודין של נותר ושל צלי ואכל נותר דחייב משום שלא עשה מצוה דמשמע הא אם אכל שניהם פטור פיון דסוף סוף עשה מצוה ויש להביא ראיה ממ"ש התוס' בספ"ב ע"א ד"ה מ"ד ו"ל ואית ספרים דגרסי וכו' דה"מ מצוה דרמי עליה אבל מצוה דלא רמי עליה וכו' ומשמע דלהני ספרי ניחא דלא הוי דרב הונא פלוגתא דר"י ור"לדפ' אלו דברים כמ"ש קודם זה והיינו משום דשייך לומר דאכלה ואכל עמה חטאת העוף וא"כ שפיר מיקרי עשה מצוה ורב הונא דלא ביאר זה דתפס לישניה דר"י דמתני' דלא אמר ועשה מצוה אלא דעיקר חידושו באכיל' העולה דפטור אלא דלא ניחא להו להתוס' בהו גירסא משום קושנית הש"ס אח"ך וכן ראיתי למהר"ם ו' חביב ו"ל שפירש פן ודלא כמוהרש"א יע"ש.

אף באמת לעי מ"ש ניחא לי קושיות התוס' דלא הוי רב הונא בפלוגתא אפי' לפי גירסא דידן דלכף אמר רב הונא בין אגפים דר"ל בין חטאות החלוקות דהיינו הנאכלות וכמו שפירש"י בהדיא דבכעין זה עבידי אינשי דטעו בהגי' וס"ל דכלל החטאות הם אבל נדאי אם מצא חטאת העוף במקום עולות וכסבור שיאכל החטאת ואכל העולה חייב דהוי ממש פהך דשפודין דפ' אלו דברים דכיון דריעותא לגביה לא מיקרי טועה והוי קרוב למזיד וכ"כ רש"י בסופה גבי שהביא מלשכות שאינו מבוקרות יע"ש.

אבל עדין קשה לי לשיטה זו דרבינו פסק כר"מ איך פסק באימורים של צבור דחייב והא משמע בגמ' דלדעת ר"מ אפי' בקדם ושחטן פטור והוא משום דניתן לידחות אצלו ולזה יש לומר דרבינו לא פסק כר"מ בזה משום דסתם לן תנא דלא פנותיה דקאמר אמר ליה ר"א אימורי צבור יוכיחו והיינו משום דס"ל דלא אמרינן ניתן שבת לידחות אלא אצל תינוקות דניתן לידחות לגבי הך גברא אבל תמידי צבור לא ניתן לידחות אצל ההוא גברא דלא רמיא עליה.

עוד נ"ל דנחא גבי תנוקות דטעי בהכי לומר דשניהם נולדו בשבת ושבת ניתן לידחות אצל פמה תינוקות שבזמנם אבל הך דאימורים לא ניתן לידחות אלא גבי תמיד ותו לא ניתן לידחות ולכף לא הוי טועה והשתא הא דקאמר רבינו ומל שניהם הוא בדיוק וקאי אפולה מילתא ודלא כמ"ש הכ"מ ז"ל דאל"כ מאימורים קשה והכי מדוייקים דברי רבינו בפיה"מ שכתב וז"ל ולפי שהם דועים במגן ואין רשות לכל ארם להקריבן יהיה השוחט לשמן חייב ע"כ ואין להקשות א"כ מאי מקשה הגמ' מהך דתינוקות של מתני' דדבר קצבה לימא דנחא תינוקות דניתן שבת לידחות בכמה תינוקות עביד איניש דטעי אבל אימורים דלא ניתן לידחות אלא על דבר קצוב לא עבידי דטעו די"ל דלפי האמת דאוקי טעמא משום דניתן לידחות לא קשיא פלל והשתא אין לחלק פלל בין קדם ללא קדם ואף ר"מ לא פטר א בלא קדם והש"ס מתרץ ליה הכי לפי שיטתו דמקש' ומעת' אתי פסק הרמב"ם פסתם מתני' ועוד נראה דהא דפסק הרמב"ם כר"מ משום דר"י ס"ל פנותיה דאמרי' בסופה דס"ל לר"י דאף דלא עשה מצוה פטור אף בעינן דטעה בדבר מצוה וכמ"ש לעיל וכן אמרו בירושל' בפ' אלו דברים אבל מאי דמשמע שם דפוטרי ר"י אף בבע"מ אין נראה דבהדיא אמרו בגמ' דידן בסופה דמיחייב והא דלא הביא רבינו הך דאמר ר"י השוחט את התמיד שאינו מבוקר פהלכתו בשבת חייב כ"ל דכיון דהעמידוהו בגמ' שהביא מלשכ' שאין מבוקרין א"כ הוי טעמא דריעותא איכא לגביה והוי ממש דומיא דהך דשפודים וכבר פסקה רבינו אבל מהר"מ ב"ח ז"ל רצה ליישב דהרמב"ם מפרש האי דקאמר שאינו מבוקר הוא בע"מ והרמב"ם הביאו.

ולע"ד איני נראה דאם פן מאי מקשה הגמ' מהך ברייתא על רב הונא דכיון דאיירי בבע"מ לא מיקרי טועה ולא דמי להך דעולת העוף שנמצאת בין חטאת הנאכלת וזהו הכרח התוס' ז"ל דהא הך מתני' דקתני שחטו ונמצא בע"מ אף כר"מ אתי' דאית ליה אף דלא עשה מצוה פטור וכן אמרו בגמ' בפ' אלו דברים והיינו משום דלא טריד ביה.

אבל קשה אמאי לא פסק רבינו הך דאמר רב הונא עולת עוף שנמצאת בין אגפיים ואכלה פטור ומהרמב"ח ז"ל תירץ דהוא פסק כר"ש דבעי' דעשה מצוה ולפי מ"ש ליתא. אשר ע"כ נ"ל דרבינו מפרש האי דקאמר ר"י שאינו מבוקר פהלכתו הוא נדאי בע"מ ולא כמו

שפיל התוס' ז"ל ומקשה הש"ס שפיר על ר"ה משום דהתם נמי הוי כבע"מ דהא עולת העוף הוא מבדיל הראש אבל לא דחטאות כ"א שעת אכיל' וזה שמצאה שם דלא הנה שעת אכילה ודאי לא היו מבדילין אלא דעת ר"ה היא דכיון דטרוד במצות אכילת חטאת לא נתן לבו לבדוק אחריו פיון שהו' מצוי אצל מקו' החטא' ולכך הקשה וקא בע"מ ואף דהביאו מלשפה המבוקרת והוא טרוד במצות תמיד אפ"ה חייב פיון דהי"ל לבדוק ומשגי שפיר דלא הנה אלא בלשפה שאין מבוקרו' והשתא הוי ירושלמי ותלמוד דידן אחרים הם ולא פליגי דלר"י שחטו ונמצא בע"מ דפ' אלו דברים דאייגרי מלשפון' המבוק' פטור והשתא א"ש ה' דכתבו התוס' פלוגתא היא בפירק אלו דברים דהתם נמי אף דריעותא איכא לגביה פיון דחד מינייהו איכא ביה מצוה טרוד לגביה ולא חש לבדוק והוי ממש דומיא דעולת העוף ולא דמי להביא מלשפה שאין מבוקרות דמה שבלשפה אין טרוד לגביהו ולכך פיון דהעמידו בגמ' דפסחים דר"י ור"ל דאמרי תרנוניהו דחייב גבי שפודין ה"ה נמי ה' עולת העוף ולכך לא הביאו רבי' ז"ל ואין לדחות נמי דוקא התם דידוע הוא בודאי שיש א' בהם נותר דהא גבי בע"מ אף דהנה בהם בלשפ' המבוק' אחד בע"מ לא מחייב פיון דהוא טרוד בה' לישכ' מקרי שפיר טועה בדבר מצוה וכמו כן ה' דשפודין דכיון דהוא טרוד לגביהו פטור כנ"ל דעת רבינו ז"ל.

ואין להקשות דנדאי לא הוי דברי ר"ה בפלוגתא דאמוראי אלא לפירש"י דפי' שפוד של צלי הוא דא פילת החטאת והוי דומיא ממש לה' דרב הונא אף לפי רבינו דמפרש בצלי של פסח לא דמי לר"ה ומצינו למימר דע"כ לא פליגי אלא באכילת הפסח דלא מעכבא ולכך ס"ל דחייב עד שיעשה מצוה אבל אכילת חטאת דמעכבא דאין בעלים מתכפרין אלא באכילת פהנים מודו כ"ע דפטור דהא נדאי ה' דכתב צלי של פסח לרבותא נקטיה אף דרמייא עלי' דאיניש דלא סגי בלאו איהו אכיל אבל ה' דחטאת לא רמייא עליה דאפשר ע"י פהן אחר ולכך פשוט הוא דחייב: אמנם עדיין קשה לי ה' דאמרו בירושלמי שפון נצרכה לחלל אבל בגלוי חייב אמר ר"י דר"ש היא אמר רשב"ל דר"ש ופי' שם המפרש דסובר פיון שאין בעשיותו מצוה חייב אע"ג דטרוד אבל לר"מ ראוי שיהנה פטור הרי בהדא דלר"מ שחט ונמצא בגלוי פטור ואיך פסק רבינו דחייב ועוד קשה לי מ"ש מבע"מ דאמרו שם אף ר"מ מודה דרשב"ל אמר משום דלא עשה מצוה ור"י אמר מפני שאין מתחלף ועוד איך רשב"ל גופיה קאמר דוקא ר"ש ולא ר"מ ה' הוא דאמר דר"מ בעי דיש בעשיותו מצוה ונ"ל דה"ג אמר ר"י דר"מ היא ר' אמי בשם רשב"א דר"ש היא וקאי על ה' בבא דנודע שמשכו בעלים את ידם דר"י אמר דוקא כר"מ איתניא משום דאית ליה דאף דלא עשה מצוה פטור ורשב"ל דס"ל דאף לר"מ בעינן דעבד מצוה בא לומר אף ר"ש היא דמודה ביה ר"י דבעי' עשה מצוה והיינו טעמא משום דאנוס הוא: הלכה יו"ד המוציא את הלולב וכו' כדי לצאת בו פטור.

הקשה הרב מ"ק דהא אוקמוה בגמ' בששהפכו ואמאי לא הביאו רבינו ותירץ מהרמב"ח בס' פפות תמרים דרבי' סמך על סוגי' דפסחי' דמברך על הנענועים ואינו נראה דהא הרמב"ם ז"ל פסקינהדייא פ"ז מהלכו' לולב דמברך תחלה ואח"ך נוטלו וא"כ ה' ה' שיינתא דנטלו ה"פ פשהוא נוטלו לצאת דוקא לס"ד הוא דפירושא הכי בגמ' דנטלו כפר ומברך על הנענועים גם מ"ש משום דס"ל אף דיצא כפר פיון שהוא טרוד בו וחושב דלא יצא פטור וכמו גבי תינוקו' דאף דמל בשחרית של שבת פטור על השני וכו' ליתא

דא"כ מאי קאמר בגמ' לא שנו אלא שלא נצא וכו' לפי דעת רבינו ז"ל אלא ודאי דוקא
התם דמצנה גופה לא ניתן לינדחות דמדאג ביה נפק ביה ולכה לא אפשר שישטעה בתרתי
ועוד דהרי כ' הרמב"ם פדי לצאת בו ולעד"ן דסמך אמ"ש בה' לולב דאין יוצאין ה' בו
אלא דרף גדילתו: שם נודע לו אח"ך שמשכוו הבעלים וכו' עיין מה שהקשה הלח"ם ז"ל
ע"ש ונ"ל דרבינו ז"ל סבי"ל דוקא התם משום פיון דינדע שיש חתיכות נותר הנה ליה
לבדוק ולכה פיון דלא עשה מצנה חייב וכהי משמ' דקאמר שהיו לפניו צלי של פסח ושל
נותר ולא אמר סבור שלפסת ונמצא נותר דומינא דטרופה גלוייה אבל גבי מתני' אינו
יודע לשאל גם ר"א מייירי בהכי דכהן השוחט מצא פכש בעורה דראוי לפסח ולא ס"ד
למישאל ואפ"ה חייב מוכרח דלית ליה טועה בדבר מצנה דהא עסיק בשחיט' הפסחים
דהיא מצנה ועשה מצנה ודמינא לב' תינוקות דמל אותם בשבת ואפ"ה ר"א מחייב ודוק.

ובהכי ניחא לי מה שהקשו התוס' דע"ג בד"ה שחטו והא לא עשה מצנה ומתניתין
אוקימנא כר"ש וכו' יעו"ש דמתני' נמי איירי בכהן השוחט הפסחים ובנדאי עשה מצנה
ולכה אף באלו לא עשה מצנה פיון דבהול בשחיטת הפסחים פטור.

ולעד"ן דזה מוכרח דמה תי' דר"מ קאמר לה והא ר"מ גופיה אמר של ע"ש בשבת חייב
פיון דלא עשה מצנה אלא נדאי דוקא הךא דנדחה שבת אצל פסח אחר דהוא בר מצנה
ובנה נמי ניחא מה שהקשה הרב מ"ק ז"ל דף קל"ד עמ"ש רש"י ז"ל גבי צלי של קודש
ונתחלף לו בנותר חייב דלא עשה מצנה מ"ש מהא דכתב מר"ן ז"ל דאם מל שלאחר
השבת בשבת פטור אף דלא עשה מצנה שהנ"ע דשאני התם דשבת נדחה אצל גבי של
שבת והוי חול דלא שייך זה גבי אכילה: הלכה י"ו מי שהיו לפניו בליל פסח וכו' הקשה
הרב מ"ק דלפי מ"ש מר"ן לעיל דאפי' שלא מל אלא של איסור לחוד פטור מ"ש דגבי
צלי דחיים ובשלמא לפי הרמב"ם ניחא דאכילת פסחים לא מעכבא אף לפירש"י דצלי
דחטאת דמעכב מאי שנא מתינוקות ע"כ.

ולק"מ דוקא גבי חטאת משום דלא רמינא עליה דהאי כהן דאפשר בכהן אחר אבל
תינוקות הוא דמחוייב למול וכבר כתבנו לעיל בדעת הרמב"ם ז"ל דלא כהכ"מ ז"ל: פ"ד
הלכה א' אפי' עשה המ"ג אלו וכו' חייב חטאו' וכו' ותמה הרמ"ל ז"ל דהכי חייב מ"ג
דבגברי ליכא אלא מ"ב והיא קושית חזקה ואפשר לומר דכיון דרבי' פסק כר"ל דאפילו
בלאו א' חייב שתיים כמ"ש הרב ז"ל א"כ שפיר איכא מ"ג דהיכא דהביא זכר אחר עליו
דחייב שתיים כמ"ש רבינו לקמן בפ"ה משום דגופין מחולקין אף לר"י דס"ל פיון דבלאו
א' הם אפי' גופין מחולקין לא חשיב במתני' אלא לאו א' לכה איצטריף לאוקומי מתני'
כר"י דס"ל דאיכא ב' לאונן ויש הכרח לזה דלא חשיב תנא דמתני' הבא על שתי אחיות
משום דגופין מחולקין פיון דבלאו א' הם ומזה אפשר לומר דאף ר"ל מודה בנה ולכה
איצטריף לו פיון דחלוקין במיתה הוי כמו חלוקין בלאונן ומוקי מתני' כר"י ולכה לא
תנא ידעוני לסיימינהו לכריתות משום דסבי"ל כר"י דלית ליה הך סברא דלסיימינהו
ודלא כהתוס' שם שהניחוהו בתימא ע"ש.

אף קשה איך פסק כר"ל לגבי ר"י תירץ הרב ז"ל מדקאמר הש"ס הא דקתני מתניתין
אף מגדף משום דלא תני ידעוני הוא משום דס"ל כר"ל ע"כ. וכבר כתבו התו' דלר"י
אתינא מתני' כפשט' דקאי.

אפסח ומילה אשר ע"כ נלע"ד דרבי' ז"ל הוק"ל מאי דקאמר בגמ' גבי פלוגתא דר"ע ורבנן דאמר ר"ע מגדף מביא קרבן הואיל ונאמר בו פרת וכו' ומקשה הגמ' וכלל לא הוא והא פסח ומילה וכו' ומאי קושיא דפסח ומילה אף שיש בו פרת פיון דאינו אלא קום עשה ודאי אין בו חטאת אבל מגדף דיש בו לאו פשוט מקרא דאלהים לא תקלל לקדח חידוש דמגדף הוא מברך את השם וכתב בו פרת משום דקי"ל אין חטאת באה על דבר שזונו לאו וכרת.

גם הוקשה לרבי' ז"ל מ"ש התוס' בפ' ד"מ דס"ה בד"ה הואיל לר"ע היכי חייב ידעוני והא לית ביה פרת במקום קרבן ולכך מפרש רבי' דהש"ס אליבניה דר"ל דס"ל לר"ע בעי מעשה ומגדף לית ביה מעשה לכך מקשה הגמ' שפיר דקאמר ר"ע פיון דיש בו פרת מיחייב אף דלית ביה מעש' מאי שנא מפסח ומילה דיש בם פרת ואפ"ה לא מיחייב פיון דלית בהו מעשה ולכך משני דהתורה ריבתה אותו פיון דכתיב פרת דידיה במקום קרבן וכיון דהש"ס ס"ל כר"ל לכך פסק פנומני' דיידעוני דאית ביה מעשה לכך חייב בהדי אוב אף דבלאו א' נאמרו ודוק.

אמנם מה שהכריח הרב ז"ל מנותר ופיגול דבלאו אחד נאמרו ואפ"ה לכ"ע חייב שתיים וכו' לא ידעתי מה יענה ר"י בזה דהא הוא דאמר מניינא דריש פרייתות לומר דהעלם א' חייב על כל א' א' ומתני' קתני בנותר ופיגול וכברא שאלא ראה דברי התוס' ז"ל בפ' כל שעה דכ"ד בד"ה הא דלגבי נותר כתיב קרא דלא יאכל ופיגול יליף מיניה בג"ש וכן פירש רש"י במתני' ריש פרייתות יע"ש: פ"ה הלכה ג' מפאן אתה למד שזה שאמרו וכו' בד"א וכו' אבל אם הנה זכור אחר חייב ע"כ גוף וגוף.

הנה מקור דין זה הוא בסנהדרין דנ"ד ע"ב הביא זכר עליו לר"ע אינו חייב אלא על א' פיון דשניהם בלאו א'. אף מ"ש בד"א בגוף אחד אבל בשני גופין חייב על כל א' וא' הוא הפך הש"ס שם דקאמר הנרבע לזכר או הנרבע לבהמה לר"י אינו חייב אלא א' הרי דגופין מחולקין לית לן בה פיון דשניהם בלאו א' ואף שכתבו התוספות לר"י לית ליה הפך סברא דגופין מחולקין הוא תמוה דמנ"ל לר' אבנה דר"י פליג אפוליהו תנאי דס"ל דגופין מחולקין חייב שתיים אף דלאו א' הם ואף לרבנן דפליגי אסומכוס בחולין דפ"ב גבי או"ב וס"ל דאמרי' גופין מחולקין כבר כתב רש"י שם דוקא התם דחד מעשה הוא וחד התראה ע"ש ועוד ק"ל דאיתא בכריתות דט"ו דאמ' ר"א גופיה משום ר"י גבי אשה ובתה דלא אמרי' גופין מחולקין משום דגילה קרא דעשאן הכתוב זמה אחת לכולן משמע דבעלמא מודה היכא דגופין מחולקין חייב שתיים אשר ע"כ נלע"ד דס"ל לר"א דלא אמרי' גופין מחולקין אלא דוקא גבי בני אדם דבהו גילה קרא אבל גבי בהמות לא אמרי' גופין מחולקין ולכך הנרבע לזכר ולבהמה אינו חייב אלא על הזכר ואפשר לו' דה"ל פנונת התוס' אף לפ"ז תגדל התימא על רבינו ז"ל שכתב האשה הנרבעת לשתי בהמות חייבת הפך סברת ר"א וצ"ע.

ושוב ראיתי להירושלמי בפ' כלל גדול דר"א גופיה אוקמיה ר"י כר"א דס"ל דכל מקום שאתה מוצא שני לאוין וכרת אחד הטיל פרת לכל א' וא' ומעתה לא דרישואשה לחלק אלא ללמד על חמש נשיו כמ"ש התוס'.

וכן שפחה וכו' ולכך גבי גרבע לזכר ולבהמה פינו דליכא אלא לאו אחד אינו חייב אלא אחת אף לר"י דדרשאי ואשה לחלק כמ"ש בכריתות ד"ט דבעא ר' חנינא מר' יוחנן וכו' ואמר ליה לאו אמרת גבי עריות ואשה לחלק וכו' אנה"נ גרבע לזכר ולבהמה חייב שתיים וס"ל לרבינו ז"ל דמהיקשא דר"י דהוקשו כל העריות להדדי אף הבהמה בכלל א"כ הך דרשא דנאשה לחלק קאי אף על הבהמו' ולכך פתב דאשה הנרבעת לשתי בהמות חייבת שתיים.

ובזה לא ק' מה שהקשה השע"ה ז"ל פי"ב מה' א"ב על התוס' דסנהדרין מסוגיא דקידושין גבי אלמנה של ג' בני ארם דחייב על כל א' משום דגופין מחולקין יע"ש דהכא קיימי אר"י דאית ליה כר"א דלחלק לא צריף קרא משום הכלל הוא בדינו דהיכא דאיכא שני לאוין מחולקין והך תנא דנאשה לחלק על ה' נדות וכן שפחה דנהו מדוקדק בדבריהם שפתבו לר"י לית ליה גופין מחולקין והיינו כמ"ש בירושלמי דס"ל כר"א פאמור אבל הך סוגיא דקידושין ס"ל כר"י דנאשה נפק"ל לחלק ולכך גבי אלמנה אמר דחייב על כל אחת: פ'ק ו' הלכה א' שאין התמחוין מחולקין וכו' פתב מר"ן זל ומשמע דר"ע פליג עליה וצריף טעם למה פסק כר"ע וכו' וקשה פינו דלגבי גופין פסק כר"ע משום דשתק ר"י כמ"ש מר"ן בסמוך א"כ כ"ש דאין תמחוין מחולקין ועוד מאי מיבעי ליה בגמ' ר"י קבלה מניה או לא תפשוט ליה מדריש לקיש בר טוטני דאוקי מתני' דפ' אמרו לו כר"י דס"ל דתמחוין מחולקין א"כ לא קבלה מניה וצ"ל דנדאי קי"ל לש"ס דלא קיבלה מר"ל אלא ר"ל פחד תנא או לא וא"כ היכי שייף לו' דשתק וקבלה הא ר"ל צונח פכרוכניא גם הלח"מ ז"ל פתב דר"י ספק וכו' הוא תמוה.

ע"כ נלע"ד דרבינו ז"ל הוק"ל מה שהוקשה לתוס' שם במאי דקאמר בגמ' אלא לאו ר"י וקתני בה' העלמות וכו' והקשו התוס' אמאי לא מיימי מרישא דקתני התמחוין אין מחולקין וא"כ אנדא ליה הקו' ומה שפירצו משום דלא מיבע"ל בתמחוין הוא דחוק גדול פינו דהא ביהא תליא דאין פאן קו' כמ"ש בקושיותם וראייה לזה דהך תנא דאמר ה' העלמות ואוקמנא כר"י הנצרך לו' ה' תמחוין לחדש דלא מהני אלא בה' העלמות.

ולכך נראה לרבינו דרישא דברייתא נדאי ס"ל כר"ע דמבעי"ל הך תנא דנקט בה' העלמו' אתי כר' יהושע וכינון דתנא ור"י בר יהודה ס"ל כר"ע לכך פסק פנוניתה. ואין להקשות פינו דר"ל אוקי לסתם משנה כר"י בפ' אמרו לו אמאי פסק פתנא פבר פתבתי בפ"ח מה' פה"מ דר"ל לא ס"ל כר"ב דאמר במעילה הפיגול והנותר מצטרפי לאכילה וא"כ לא קשה פלל קושיא דר"ל קחנו משם: ועוד נראה דרבינו הוק"ל מאי דאמרו בפ' אותו ואת בנו דאם שחט אמה ובת בתה ואח"ך שחט בתה לסומכוס סופג שמונים ואוקמוה בגמרא דטעמיה משום גופין מחולקין ומאי שנא מה' זבחים ששחטן בחוץ דאמרי' דפטור ועוד היכן מציינו בחייבי לאוין דאמרי' גופין מחולקין והא גבי עריות איצטריף ואשה לחלק וכן הקשו התוס' בכריתות ד"ט ע"ש לכך נראה לרבינו ז"ל דפליגי רבנן וסומכוס בפלוגתא דר"י ור"ע וס"ל כת"ק דפליגי בשחט ה' זבחים בחוץ וסומכוס ס"ל כר"י דגליף ממעילה ולית ליה הך פירקא דר"ע אבל רבנן ס"ל כר"ע גם מהך פלוגתא דר"י ורבנן בריש פ'ריתות גבי חלב דר"י ס"ל אתא עז לחלק ורבנן ליה להו משום דלא אייתר ואם אייתר למה להו חילוק פלל פינו דגופין מחולקין הוי בה' זבחים אלא נדאי ס"ל כר"ע

דלא גלפי ממעילה וכיון דכולהו תנאי ס"ל כר"ע לכה פסק רבינו ז"ל פנותיה ועיין מ"ש בהלכות א"ב.

אף עדיין קשה דר"י לא קאי אלא אקדשים ולכה שפיר גליף ממעילה דהיא קדש אבל חולין היכי גליף מקדשים. וי"ל דמצינו ר"ל בר טוטני דס"ל דדין ר"י איירי אף בחולין דהא אוקי הך ברייתא דריש פרייתות דף ד' דקתני גבי חלב שני שמות בהעלם א' חייב שנים דמיירי בחולין דהא ר"ש דמוקי לה בקדשים נדחה מדאמר עלה אלא אמר ר"ל דעקר מהקדשים ואוקי לה כר"י דס"ל דתמחויין מחלקין גם בריש אמרו לו דקתני מתני' מין אחד חייב ואוקמה ר"ל בשני תמחויין נראה ברור דאף בחולין נאמרה סברת ר"י והיינו דקים ליה דר"י לא פריף פלל ממעילה ואף את"ל דכוננת ר"ל לאוקי מתני' בקדשים ושני תמחויין אף אנו נאמר דפולגתא דסומכוס ורבנן איירי בקדשים כדי להעמידם ע"פ הסברא ובאמת פיון דלא אישתמיט תנא או אמורא לחדש זה הדין דתמחויין מחלקין פי אם ר"ל אליבא דר"י הוא יחיד לגבי רבים ולית הלכתא פנותיה דודאי קיבלה ר"י ומעתה צדקו דברי מר"ן ז"ל שכתב מדשתק ודאי קיבלה מיניה: הלכה ב' למה זה דומה למשתחנה לה צורות וכו' וצ"ל דכוננתו למשתחנה בזא"ז לכמה צורות פיון דגוף העבירה שם א' הוא ועל מה שהקשה הרמ"ל ז"ל על ריא"ז שמעתי שהקשה עליו הרב דברי אמת דהא פתב הרמב"ם לעיל פ"ג דאשה הנרבעת לשנים חייבת שנים דגוף הבהמות מחלקין.

ונ"ל דלא ק' דכבר פתבתי שם דנפק"ל מקרא דנאשה לחלק על מה שבפרשה כמ"ש רש"י ביבמות דנ"ו וכיון דבהמה בכלל עריות א"כ החילוק קאי אבהמה נמי ואף שפתבו התוס' ביבמות דנ"ד ע"ב דההיקוש לא קאי אנכר ובהמה וכו' רבינו ז"ל ס"ל פתירו צא קמא משום דלית להו מקור ולכה איצטריוף קרא בהערה דמ"ש בתירוץ הב' דלית להו ביאה ונהיאו ראיה מדלא איצטריוכו בגמרא קרא לאשה הנשפכת הוא תמוה דבהדיא דרשו בת"כ מלא תקרבו ע"ש ועוד נראה דאחר דריבה קרא דבהמה בכלל הערה מודו התוס' ז"ל דהו בכלל היקשא וכן הוא מבואר במתני' בפ' אמרו לו דט"ו דקתני הבא על הבהמות וכו'.

ובאמת עיקר הקושניא של הרב על ריא"ז ל"ק דריא"ז גופיה מחלק בין חייב לשחוטין והיינו דעומדין למיתה ור"י הוא דס"ל דאפ"י תמחויין מחלקין דאפ"י מתים לא איכפת לן ולית הלכתא פנותיה וכבר פתבתי לעיל דסומכוס ס"ל פנותיה.

ובזה ניחא מאי דק' לי לכאורה מאי מבע"ל בשוחט ה' זבחים בחוץ מאי שנא מה' נשיו נדות דחייב על כל אחת פיון דגופין מוחלקין וכמ"ש ר"ע במשנה שלפניה וכמו כן קי"ל הבהמות גופין מוחלקין הם וכן נמי אמרי' בכריתות די"ז לרבה דס"ל דבעיא דר"ע וכו' אי בגופין וכו' תני נדות וכן נמי תני בהמות הרי מבואר דבהמות אמרי' גופין מחולקין ולפי האמור ניחא דמיבע"ל אי אמרי' בשחוטין גופין מחולקין פיון דתפסם חיים או לא.

ולעד"ן דזהו פנות הרב"ד ז"ל הובא בקרבן אהרן דצ"א בפ' ויקרא שכתב משמו ז"ל דגופי נדות פשיטא ליה דחלוק הוי מיהו גופי בהמות מיבע"ל אי חשיבי לחלק או לא ע"כ והקשה עליו הרב ז"ל מאי מיבע"ל מאי שנא מנדה דפשיטא הוא פיון דנדה אמרי' גופין מוחלקין כמו כן בהמות נמי ומה שרצה לתרץ משום דשם זבח שנה ואינו חלוק

וכו' אינופוח לי דשם נדה שהוא גורם האיסור נמי אינו חלוק אף לפי האמור יתנישב שפיר ודוק בלשונו שכתב גופי הבהמו' שר"ל אף אם הם שחוטטים מ"מ גופן נזכר לעין פל שהוא חלוק מחבירו וכן נמי פוננת הבעיניא האוכל מה' זכחים פינו דבאו מגופין מחלקין ומעטה אני תמיה על מ"ש הק"א ו"ל ונ"ל ולא דמי לה' נדות משום דלית בתו אזהרה פינו דעיקר הבעיניא אי דמיניא לנדה או לא מאי מקשה וצ"ע.

הלכה ט' וכן יראה לי שה"ה בפעילות וכתב מר"ן ו"ל דהחידוש הוא אף שהבעילה בגוף א' וכו' ותמהני איך יצא מפי קדוש דברייתא היא מפונשית בכריתות דפליגי תנאי בזה ופסקו רבינו ו"ל ריש פ"ה וכתב מר"ן ו"ל לשהיא פלוגתא דתנאי ופסק פתכמים ואיך פתב פאן יראה לי דה"ה בפעילות גם בריש פרקין פתב רבינו דין שאגת המאכלות כדין שאגת הבעילות הרי כדין הבעילות פשוט יותר מהמאכלות.

גם מ"ש מר"ן בתי' השני דהחידוש הוא משום דאי אפשר לערכן הוא מבואר בכריתות דט"ו דלא נאמר אלא לר"א אכל לרבנן לית להו האי סברא כלל. וכינון דהכי סברת רבנן אין תלה הדבר ביראה לי.

אשר ע"כ נ"ל להגיה בדברי רבינו שה"ה בפעילות וכוונתו היא לפי מ"ש לקמן פ"ט דתמחויין מחלקין לאשמות ופסק שם דבעי' ידיעה בתחלה שחטא ואח"ך יקריב אשמו והיינו דכתב פאן כי הכי דגבי חטאת דידיעות מחלקות וחיוב על כל ידיעה ה"ה בפעילות דידיעות מחלקות לאשמות ומפני שלא אמרה המשנה בפ' ספק אכל כ"א אשם תלוי דידיעות ספק מחלקות לכה פתב פאן דה"ה באשמות ודאין דידיעות מחלקות ודו"ק: הלכה י"ב מי שאכל וכו' שדייעת ספק וכו' אינה מחלקת לחטאת.

כתב מר"ן ו"ל ומשמע לרבינו דהלכה כר' מדשקלי וטרי אמוראי לפרושי טעמיה ע"ש ושומיה דמר לא גמירנא דאם פנונתו על חילוק חטאות לו' דוקא ידיעת ודאי אכל ידיעת ספק אינה מחלקת מאי ראייה מיימי מהא דשקלי וטרי אמוראי דהא קאמר בגמ' הא ר' וזה רבנן ופירש"י ר"י ור"א דפליגי א"כ הרי מבואר דאף למ"ד דס"ל דידיעה מחלקת מודה לרבנן דוקא ידיעת ודאי ולא ידיעת ספק א"כ דינו של רבינו דפסק ידיעת ספק אינה מחלקת אתי כר"א ור"י דפליגי עליה דר' דקי"ל פנותיהו לגבי ר' דרבים ניהו ואם פנונתו על סוף הדין דחיוב אשם על כל אחת ואחת לאפוקי ר"י ור"א מאי קאמר דפסק פרבא דבתרא הוא וכו' לגבי.

ר"ל ועוד דאסיקנא ר"ל בקושניא לענין אשמות ואין צורך לזה דכ"ע ס"ל דבאשמות חייב על אחת ואחת ולא פליגי אמוראי בפירושא דר' אלא בחטאות ועוד סתם משנה בהדיא כר' דקתני אם היתה ידיעה כשם שמחלקת לחטאות כה מחלקת לאשמות והיינו בלא הודע פדקתני ברישא וא"כ השני דיני' מבוארי' במשנ' וכל שכן לדעת התוס' דס"ל דר"א ור"י מודו לר' מאי דקאמר הא רבי הא רבנן הוא קאי על סתם משנה דקתני כשם דידיעת חטאת וכו' דאיירי בידיעת ודאי דקתני אם היתה ידיעה וצ"ע.

וראייתי להרמ"ל ו"ל שהקשה מתוס' דשבועות לומר דר"י ור"א מודה לר' ולא ראה פירש"י בכאן כאמור גם מ"ש דמר"ן קאי על סוף הדין לא ידעתי איך לא השגיח בדבריו וכמ"ש ועוד קשה דלקמן פ"ו ז פסק רבינו בהדיא דחיוב אשם על כל אחת ואחת וכתב

מֶרֶן שֵׁם דְּפֶסֶק כּוֹר מִשּׁוֹם דְּאִמּוֹרָאֵי שְׁקֵלוּ וְטָרִי וְכוּ' א"כ מ"ש פֶּאן הוּא קָאֵי עַל הַחֲטָאוֹת וְלוֹמַר דְּכּוֹנֵנֵת מֶרֶן ו"ל דַּס"ל דְּכִינּוֹן דְּלָמָּד ד' יְדִיעַת סְפֵק פְּלִיגֵי ר"י ור"א עֲלֵיהּ דַּר' וס"ל דְּאִינְהּ מְחַלְקַת כְּפֵה לָמָּד יְדִיעַת וְדָאֵי מְחַלְקַת ס"ל דַּר"י ור"א פְּלִיגֵי עֲלֵיהּ דַּר' וס"ל אִפִּי יְדִיעַת סְפֵק מְחַלְקַת דָּאִין סְבָרָא לֹו' דַּס"ל אָף יְדִיעַת וְדָאֵי אִינְהּ מְחַלְקַת הַפֶּה הַדִּין וּלְקָף פֶּתַב הָא דְּפֶסֶק רַבִּינוּ דַּס' יְדִיעָה אִינְהּ מְחַלְקַת בְּחֲטָאוֹת לָא אֶתִּי אֱלָא פְּרַבִּי.

זֶה לֹא יִתְכַּן מִכְּפָה אֲנָפִי חֲדָא דַּא"כ הוּוּ לְהוּ סְבָרוֹת הַפּוֹכוֹת דַּלְר"ל פִּינּוֹן דַּר' אִינְרִי בְּסִפְקָא יְדִיעָה שְׁפִיר י"ל דַּר"י ור"א ור"ש ס"ל דְּלָא הָוֵי יְדִיעָה וְלַר"י דַּס"ל דַּר' אִינְרִי פְּנֹדָאֵי אָף רַבָּנּוּ ס"ל אֲפִילוּ יְדִיעַת סְפֵק הָוֵינָא יְדִיעָה וְעוֹד פִּינּוֹן דְּאִינְרִי בְּסִפְקָא כְּדִמְשַׁמְעָא מִלְּשׁוֹנוֹ דְּרַבִּי אַדְרַבָּא פְּלִיגֵי לֹוֹמַר דְּלָא הָוֵי יְדִיעָה וְעוֹד לַר"י דַּס"ל דְּסִפְקָא יְדִיעָה הָוֵי יְדִיעָה לְרַבָּנּוּ א"כ קָשָׁה אַר"ש ור"י ור"א דַּס"ל דְּלָא הָוֵי יְדִיעָה וְנָאֲפִי דְּלָא פְּתִיבָא אֱלָא מְוֹנְעָלָם הֵכָא דְּכַתִּיב בְּהִדְיָא ס"ל דְּהִוֵּינָא יְדִיעָה אֱלָא וְדָאֵי לַר"י כ"ע יְדִיעַת סְפֵק לָא שְׁמָה יְדִיעָה וְנָאֲפִי פֶּסֶק רַבִּינוּ ככ"ע וצ"ע: פֶּרֶק ח' הֶלְכָה ב' אֶכְל חֵלֶב וְכוּ' אִם הָיָה בּוֹ פְּזִית וְכוּ' מְדָלָא פֶּתַב אִם אֶכְל פְּזִית מְשַׁמְעָא דְּקָאֵי אֲחֵלֶב וְהִסְפֵּק הוּא אִם יֵשׁ בּוֹ פְּזִית וְכֵן הוּא לְשׁוֹן הַמְּשַׁנָּה אִם יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁיעוֹר דְּקָאֵי אֲחֵלֶב וְלֹא עַל אֲכִילְתּוֹ מְדָלָא תְּנִי אִם אֶכְל כְּשִׁיעוֹר וְכִינּוֹן דִּינְדְּעֵי כ"ע דְּהוּא חֵלֶב הָוֵי הָאִסוּר נִקְבַּע לָמָּד דְּבָעִי אִיקְבַּע אִסוּרָא וְגַרְע מַמ"ש רַבִּינוּ לְקַמְּן עַד א' אוֹמַר לֹא אֶכְל חֵיִיב מִשּׁוֹם דְּנִקְבַּע אִסוּרָא ע"פ עַד א' נָאֲפִי בְּמִנְחָשׁ וְכוּ' שׁ הֵכָא דְּאִינוּ בְּמִנְחָשׁ דְּכ"ע יְדְעֵי שְׁהוּא חֵלֶב וּמַעֲתָה בְּכַזִּית וּמַחְצָה לָמָּד אִיקְבַּע אִסוּרָא חֵיִיב וּדְלָא כְּסָבְרַת הַתּוֹס' כַּמ"ש הַלַּח"מ ו"ל וְדָלָא כְּהַרְבַּח ח"ן בְּשִׁטְתּוֹ לְכַרִּיתוֹת שְׁהַשְּׁיִגּוֹ ע"ש.

וּמַה שְׁהַקְשָׁה מֶרֶן ו"ל מַה שְׁפֶסֶק כְּר"ן וְשִׁבְיָא רַבָּא תִּירִץ הַלַּח"מ ו"ל מִשּׁוֹם דְּמַתְּנִי בַּפ' בְּתַרָּא דְּכַרִּיתוֹת מוֹכְחָא פְּנוֹתִיהּ וְכוּ' כִּי הַתִּי"ט וְהַרְבַּח בַּה"ז ע"ש וְנָאֲפִי תְּמִיחָה דַּא"כ אֲמַאי לֹא מִקְשָׁה הַש"ס עַל רַבָּא וְעַל ר' זִירָא מַהֲוֵה מַתְּנִי מְוֹכְרָח לֹוֹמַר דְּכְּשִׁיטָא לִיָּה לְאוֹקוּמָא כַּמ"ד לֹא בְּעֵינֵי חֲתִיכָה מְשַׁנֵּי חֲתִיכוֹת כַּדְפִירִש"י ו"ל שֵׁם וְנָאֲפִי פֶּתַב הַבַּה"ז דְּלָא פְּרַש"י וְכַנְרָאָה דְּהוּא מְוֹכְרָח כְּאִמּוֹר וְכֵן רֵאִיתִי לְהַרְבַּח ח"ן בַּפ"ט דְּמַנְחָוֹת שְׁהַקְשָׁה עֲלֵיהֶם פֶּן וְלַעֲד"ן לִיִּישַׁב פְּנוֹנְתָם מַהֲוֵה דַּאֲמ' רַבָּא א"ר חֲתִיכָה סְפֵק שֶׁל חֵלֶב סְפֵק שֶׁל שְׁוֹמֵן וְאֶכְלָה בְּאִינוּ לְמַחְלֻקַּת ר"א וְרַבָּנּוּ וּמְפָרֵשׁ רַבִּי דַּר"א ס"ל לֹא בְּעֵינֵי חֲתִיכָה מְשַׁנֵּי חֲתִיכוֹת דְּלָא כַּדְפִירִש"י ו"ל שְׁפִי מַתְּנֵדָב וְכוּ' וְאִם אֵיתָא לָמָּה לִיָּה לֹוֹמַר ר"א דְּמַשְׁמַע ר"א לְחוּדְיָ וְהָא כְּפִי תְּנָאִים ס"ל פֶּן כְּמַבְנוֹרָא בְּמַשְׁנָה דְּלִקְמָן אֱלָא וְדָאֵי צ"ל דְּלָא ס"ל הֵךְ סְבָרָא דְּלָא בַעִי חֲתִיכָה מְשַׁנֵּי חֲתִיכוֹת אֱלָא ר"א לְחוּדְיָה וּמַעֲתָה צ"ל דַּס"ל לְרַב גּוּפְיָה כְּר"ן דַּס"ל אִיקְבַּע אִסוּרָא וְהֵךְ מַתְּנִי דְּלִקְמָן דַּפ' בְּתַרָּא ס"ל כְּר"ן וְהֵךְ אִמּוֹרָאֵי לֹא ס"ד הֵךְ מִמְרָא דַּרְב וְיִהְיֵי טַעְמָא אַחֲרֵי בְּדַבְרֵי רַב פֶּן נִרְאָה לִי פְּנוֹנְתָם דְּלָא לִיָּהוּ ח"ו טוֹעִים אָף שְׁיֵשׁ לְדַחּוֹת: אֲבָל לַעֲנֹד"ן הֶכְרַח רַבִּינוּ דְּפֶסֶק כְּר"ן חֲדָא דְּלַרְבָּא וְר"ז דְּבָעִי שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת מְוֹכְרָח לֹוֹמַר דְּמַתְּנִי דְּקַתְּנִי וְנָאֲפִי אֶכְל סְפֵק יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁיעוֹר הוּא קָאֵי עַל רִישָׁא דְּמַתְּנִי דְּסִפְקָא אֶכְל דְּמִינְרִי בְּשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת וּמְוֹכְרָח דְּמִינְרִי בַּס"ס כַּמ"ש הַתּוֹס' וְזֶה הַדִּין הוּא חִידוּשׁ גְּדוֹל דְּהוּא הַפֶּה הַדִּין דְּקִי"ל בְּעֵלְמָא ס"ס מְוֹתֵר לְגַמְרִי וְכַמ"ש הַפְּר"ח בִּי"ד סִי ק"י ע"ש וְעוֹד דַּצ"ל דְּהָא דְּקַתְּנִי אִם יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁיעוֹר דְּמַשְׁמַע דְּקָאֵי עַל הַחֵלֶב וְלֹא עַל אֲכִילְתּוֹ מְדָלָא אֲמַר אִם אֶכְל כְּשִׁיעוֹר דְּמִינְרִי בְּכַזִּית וּמַחְצָה וּלְקָף פְּשָׁאֶכְל חֲתִיכָה חֲתִיכָה מְשַׁנֵּי חֲתִיכוֹת וְחֲתִיכָה אַחֲרַת נְאֻבְדָּה לְקָף אֲמַרִי סְפֵק אֶכְל חֵלֶב אוֹ שְׁוֹמֵן וְאִם אֶכְל סְפֵק אִם אֶכְל חֲצִי זֵית שְׁאִין בּוֹ כְּשִׁיעוֹר וְאִין זֶה פְּשָׁטָא דְּמַתְּנִי דְּהָוֵי אוֹקְמָתָא דְּלֹא הוֹזְכַּר בַּש"ס.

דהו"ל לְבָאָר בַּש"ס זאת האוקממא ועוד הו"ל להקשות מינה לרְבָא דס"ל פּוּזָה וּמְחָצָה פְּטוּר אֶלָּא צָרִיף לְדַחֲוֵי נַפְשֵׁין וְלוֹמַר דָּאֵם יֵשׁ בּוּ כְּשִׁיעוּר קָאֵי עַל אַכִּילְתּוּ דָּאֵין זֶה בְּמִשְׁמַע פְּאָמוּ' וְעוּד פִּינּוֹן דְּשִׁנֵּי חֲתִיכוּ' הֵם כְּשִׁיעוּר א"כ פְּשָׁאֲכַל לְפִנְיֵנו חֲתִיכָה אַחַת וְדָאֵי כְּשִׁיעוּר אַכְּל וְאֵם אַכְּל שְׁלֵא בְּפִנְיֵנו וְהוּדָה שְׁאֲכַל לִישְׁיִילָיָה אֵם אַכְּלָה פְּנֹלָה אוּ לֹא וְצ"ל דְּמִיָּרֵי שְׁיֵשׁ בְּהֵם יוֹתֵר מְשִׁיעוּר וְהוּדָה שְׁאֲכַל מֵאַחַת מֵהֵם וְאֵינוּ יוֹדַע אֵם אַכְּל כְּשִׁיעוּר וְעוּד רַב הוּנָא מֵאֵי מְקֻשָּׁה אַרְבַּ אֲסִי דְאָמַר חֲתִיכָה א' שְׁנֵינוּ מְסִיפָא תְּקֻשֵׁי לֵיהּ לְדִידָיָה מִתְּנִי דַּפ' בְּתֵרָא דְמוֹכְרָח לּוֹמַר דִּסְבִּי"ל לְהֵנִי תְּנָאִים חֲתִיכָה א' שְׁנֵינוּ כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י שְׁם וּמוֹכְרָח לוֹ דְּזוּ.

וְאַצ"ל זֶה קְתַנֵּי פִּינּוֹן דְּהֵדִין חֲתִיכָה אַחַת שְׁנֵינוּ כִּי הֵיכִי דְלָא הָוֵי מְשִׁנִּיּוֹת סְתָרֵי אֶלָּא וְדָאֵי מִשׁוּם דְּרַב הוּנָא ס"ל פְּר"ן דְּאִיקְבַּע אִיסוּרָא וּלְפ"ז צ"ל דְּמִתְּנִי אִיָּרֵי בְּשִׁתֵּי חֲתִיכוֹת וּמִשׁוּם אִיקְבַּע אִיסוּר' חֲזִיב הַשְּׁנֵי וּלְכַף מְקֻש' שְׁפִיר מְדִסִּיפָא בְּשִׁתֵּי חֲתִיכוֹת מְשִׁמַּע חֲתִיכָה א' פְּטוּר אֶלָּא וְדָאֵי ר"ה ס"ל פְּר"ן דְּאִיקְבַּע אִיסוּרָא וּלְכַף הָוֵי מִתְּנִי בְּתֵרָא אִיָּרֵי בְּשִׁתֵּי חֲתִיכוֹת וְכִינּוֹן דְּר"ה ס"ל פְּר"ן לְכַף פְּסֵק רַבִּי זֶה נ"ל פְּנוּנַת הַלַּח"ם וְהֵתִי"ט וְהֵבֵה"ז וְצ"ל וְעוּד דְּלְרְבָא וְר"ז הו"ל לְרַב לּוֹמַר אַכְּל חֲתִיכַת חֻלְב וְסַפֵּק אֵם יֵשׁ בָּהּ כְּשִׁיעוּר פְּטוּר דְּחִידוּשׁ הוּא טְפִי מֵהָא דְאָמַר סַפֵּק חֻלְב סַפֵּק שְׁוֹמֵן דְּלֹא הוֹקְבַע הָאִיסוּר.

אַף עַדִּין קֻשְׁיָה לְסִבְרַת רַבִּי ז"ל דְּחֲתִיכָה א' חֻלְב וְסַפֵּק יֵשׁ בָּהּ כְּשִׁיעוּר הָוֵי אִיקְבַּע א"כ אִמָּאֵי לֹא אָמַר הַש"ס אִיפָא בִּינְיָהוּ חֲתִיכָה א' סַפֵּק יֵשׁ בָּהּ כְּשִׁיעוּר לְרְבָא וְלֵר"ז פְּטוּר וְלֵר"ן חֲזִיב דְּבִשְׁלֵמָא הָא דְלָא קָאֵמַר אִיפָא בִּינְיָהוּ ס"ס דְּלְרְבָא וְרַבִּי זִירָא חֲזִיבִים וְלֵר"ן פְּטוּר דְּמִתְּנִי אִיָּרֵי בְּסַפֵּק אֶחָד מִשׁוּם דְּהַש"ס קו"ל דְּאִמּוּרָאִים כָּל א' מְחִמִּיר עַל חֲבִירוֹ אַתָּא וּלְכַף לֹא אָמַר אֶלָּא נְפֻקוּת' דְּר"ן מְחִמִּי עֲלֵיהֶם כְּגוֹן שְׁהֲנַכְרִי אַכְּל הָרֵאשׁוֹ' אָף הָאֵי גְמִי דְּחֲתִיכַת חֻלְב וְסַפֵּק יֵשׁ בָּהּ כְּשִׁיעוּר דְּר"ן מְחִמִּיר עֲלֵיהֶם אִמָּאֵי לֹא אָמַרִי הָאֵי נְפֻקוּתָא.

וְנ"ל מִכַּח קוּשְׁיָא זֶה צ"ל דְּהַש"ס ס"ל דְּמִתְּנִי דַּפ' בְּתֵרָא אֲתֵיָא פְּר"ן וְס"ל דְּשִׁנֵּי אַכְּל אֵת הַשְּׁנֵינִי חֲזִיב דְּמִיָּרֵי אִיקְבַּע פִּינּוֹן דְּהֵיחָה קִיָּמַת הָרֵאשׁוּנָה אַצֵּל הַשְּׁנֵינִי מְעִיקְרָא וּלְכַף בְּחַר בְּהָאֵי נְפֻקוּתָא לְחַדֵּשׁ לָן דְּהֵדִין פְּר"ן דְּסַתְּמָא מִשְׁנ' אֲתֵיָא פְּנוּתִיָה וּלְכַף רַבִּי ז"ל פְּסֵק פְּר"ן לְגַבֵּי חֲכָמִים פִּינּוֹן דְּסַתְּמָא הַש"ס פְּנוּתִיָה פְּאָמוּר וּבְהִי מִתְּרַצָּא קוּשְׁיָתִי מִר"ן וְצ"ל: שְׁם וְלֹא יָדַע מְעִין אִיזוּ מְלֵאכָה עֲשֵׂה ה"ז מְבִיא אֲשֶׁם תְּלוּי.

עֵינֵן מ"ש מִר"ן ז"ל וּמ"ש הַלַּח"מ ז"ל אֵינוּ נוֹחַ לִי לּוֹמַר דְּרַבִּינוּ הִבִּיא דִּין שְׁלֵא הֲנוּזְפֵר בְּגַמ' דְּהָו גּוֹנוּנָא דְּמִתְּנִי מִיָּרֵי וְדָאֵי שְׁעֲשֵׂה מְלֵאכָה גְמוּרָה דְּר"א מְחִיב חֲטָאֵת וְעוּד ק' לִי דְּרַבִּי לֹא הִבִּיא הָו דִּינָא דְּר"י דְּלָא יָדַע אִיזוּ מְלֵאכָה גַבֵּי הֲנָף חֲלוּקוֹת דְּמִתְּנִי לְקַמּוֹן דִּין ח' וְגַם לְעִיל בַּפ"ב דִּין ג' וְלֹא יָדַעְתִּי לְמָה.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְּרַבִּי ס"ל דַּת"ק דְּלָא נִקְטַל לְהָו דִּינָא דְּר"י דְּלָא יָדַע מְעִין מְלֵאכָה עֲשֵׂה מִשׁוּם דְּאֶפְשָׁר דְּלָא יָדַע אֵם עֲשֵׂה שְׁיַעוּר הַחִיּוּב בְּמְלֵאכָה הַמְּוַזְכֵּר בַּה' שְׁבַת פ"ז וּפ"ח וּלְכַף אָף ר"א מוֹדָה דְּפְטוּר אֲמָנָם ר"י ס"ל פִּינּוֹן דְּמוּדָה דְּעֲשֵׂה מְלֵאכָה בְּוִדָאֵי דִישׁ בָּהּ כְּשִׁיעוּר אַבְּל ת"ק ס"ל אֵין תִּיבַת מְלֵאכָה גּוֹרְמַת הַשְּׁיַעוּר וּלְכַף לֹא הִבִּיא הָו דִּינָא כָּלֵל פִּינּוֹן דְּפְסֵק כַּת"ק וּלְכַף הִבִּיא אוֹתוֹ לְעַנְיָן אֲשֶׁם תְּלוּי פִּינּוֹן דְּמַסְפֵּק"ל אֵם חֲטָא אוּ לֹא כְּנ"ל.

והרב ת"ן ז"ל בשיטתו לכריתות שהוא אמר דנסתפק אם קצר חטים או אספסתא שיש בה שני חטאות קוצר וזורע וכיון דנסתפק לו באספסתא שיש בו נוטע וכו' וקשה פיון דבכל מלאכה יש בה קצירה יהיה חייב חטאת ממ"ן פיון שהוא שם א' כמ"ש רבי ז"ל לקמן דין יוד ועוד הרי לא ידע אופן מלאכה מה עשה.

וצריך עיון: הלכה ג' האוכל חתיכה וכו' עיין מ"ש הראב"ד ז"ל וכתב מר"ן ז"ל ואפשר דרבי איירי בהכי ונ"ל שפן פנונתו בב"י א"ח סי' תרפ"ח במה שהקשה על מהר"י ז"ל דא"ה אפי' נחלקו בקבלת' לא מיקרי קבוע.

לענון אשם תלוי. והיינו משו' דאזיל לשיטתיה דתירץ להאי תירוץא דבעי' שני חתיכות כמ"ש הראב"ד ז"ל אבל התם דליכא שתי חתיכות דליכא אלא עיר אחת העדים אינם.

מועילים פלום והכריחו לזה הרב"י ז"ל מדלא הביא ראיה אלא מב' חתיכות ולא מלשון שאחריו גבי עדים א' אומר אכל חלב וא' אומר לא אכל חלב דחייב אשם תלוי דהוא דומה בדומה משום דשייך לפרשו כפי' א' דהראב"ד ז"ל ולכך הביא מכ' חתיכות ממש ולכך מקשה שפיר.

ובאמת אין זה הכרח דעדים הוו כשני חתיכות לכך הביא ראיה מהמקדמ וכן ראיתי להרב מ"ק ז"ל דקמ"ב שתפס עליו בזה ומה שתירץ דהתם איירי בזא"ז ולכך איקבע איסורא משום דעד ראשון הוי כשנים לא ראה מ"ש התוס' ז"ל בריש פ' אמרו לו דלא איירי אלא בבת אחת אבל בזא"ז לא שייך אשם תלוי פיון דנתקבלה עדותו כשנים מיחייב חטאת וזה תימה גדולה ואפשר לחלק ונקא התם דעד הב' קאמר לא אכל כלל והכחיש הא' וכיון דהוי כשנים עדותו קיימת וחיוב חטאת אבל הכא דמודה שאכל אלא שאמר שאכל שומן לא הוכחש הראשון דאפשר דכן הוא האמת ומשום דהוי כשנים מיחייב אשם תלוי ודחוק וצ"ע.

אף אמנם דברי מר"ן ז"ל לא יכולתי להולמם דא"כ מה יענה להא דכת' אח"כ וכן הבא על אשת איש שעה א' אומר מת ועד אומר לא מת חייב אשם תלוי והא ליכא שתי חתיכות ואפש"ל לזה כמ"ש התוס' בפ' ספק אכל דכיון שהיתה אשת איש הוי איקבע איסורא.

ואולם הדבר הקשה הוא שרבינו לעיל פ"ג פסק דין זה בפ' דחלב נקבע ע"פ עד א' ואם אכלו יתחייב חטאת ואפי' ע"פ עד א' והתימא מהראב"ד שהודה לו שם בזה וכאן השיג עליו גם בפ"ט מהלכות גזירות פסק זה הדין והודה לו הראב"ד ז"ל ומר"ן שם הורה מקומו מירושלמי דנזיר ע"ש והתימה על הרמ"ל ז"ל שלא ראה זה הלשון מדלא הביאו וצ"ע: הלכה ה' חלב ונוטר וכו' הן עתה נזדמן לי לפי שעה ספר ח"ן שכתב לתרץ מה שתמה מר"ן ז"ל דאייך פתב לעיל דין ב' בעושה מלאכה ואינו יודע מעין מלאכה עשה דחייב אשם תלוי וכו' וכתב ונקא בה"ש דפטור מטעמא דר"י אבל הנה תרתי דעושה מלאכה ואינו יודע אם בשבת אם ביוה"ד או העושה מלאכה ואינו יודע מעין מלאכה חייב אשם תלוי דמלאכת מחשבת אסרה תורה ואין זו ידיעה ורבינו כתב חדא וה"ה לאידך ולא נקיטין כר"י ודלא כמר"ן ע"ש והנה רואה כמה גמגומין יש בדבריו דמעיקרא פתב ונקא נקט רבינו בה"ש ומטעמא דר"י וזה לימא דרבינו פסק דבה"ש

ספק וכמבואר בהה' ברייתא דא דאמר להו דקדקת' אחרי ופסקו רבינו בהלכות שבת וילבסוף פתב דלא נקיטינן כר"י גם מ"ש דבהנה' תרתי חייב אשם משום דמלאכת מחשבת אסרה תורה אינו ענין לקאן.

דקא נתפונן לגוף המלאכה עצמה ולא הני מתעסק וכ"ש לדעת רבינו דפי' מתעסק בהיתר כמ"ש בה' שבת פ"א ע"ש. גם מ"ש דכתב רבינו קדא וה"ה לאידך דר"ל דעשה מלאכה ולא ידע אם בשבת אם ביה"ד לא דקדק בדברי רבינו בפ"ב דהביא ה' דינא לענין חטאת וה"ל לו' דחייב אשם.

ומזה נסתר מ"ש דלא נקיטינן כר"י דרבינו הביא הנה' דינים דר"י ודאי לא קאי אלא אחטאת וכבר כתבתי לעיל ישוב נכון לדעת רבינו ז"ל ע"ש: הלכה ז האוכל וכו' פתב מר"ן ז"ל ופסק כר' ואע"פ דפליגי רבים עליה משום דמפרשי אמוראי למילתיה ואין צורך לזה דסתם משנה פנותיה ועיין מ"ש פ"ו דין י"ב וכן סתם ברייתא תניא פנותיה דקתני פשם שמביא חטאת על כל אחת ואחת כף מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: פירק ט' הלכה יו"ד כל המחוויב אשם ודאי צריך שינדע לו חטאו תחלה וכתב מר"ן ז"ל דפלוגתא דר"ע ור"ט ופסק כר"ע נאני תמיה איה' לא ראה מה שהקשו התוס' שם דהוא הפך ש"ס ערוף בכריתות דאמר רבא שם מדברי שניהם.

גלמוד דס"ל לא בעי ידיעה בתחלה ולולי דברי מר"ן נלע"ד ע"פ מאי דאמרו בכריתות ד"ז גבי מה דאמר במתני' ר"י אבל אם היו שתייהן עומדות שתייהן מביאין קרבן א' ונאכל דפריה בגמ' מר"י דס"ל אין תנאי בקרבנות ומשני דוקא גבי חטאת דתלוי בידיעה וכו' ע"ש ולכאורה הוא תמוה דהא גבי אשם נמי אמר ר"י בהה' משנה דכ"ב דאין שנים מביאין אשם אחד וצ"ל דס"ל אף גבי אשם בעי ידיעה כמו חטאת ואמר ר"ן שם דמאן ת"ק הוא ר"י וכינן דסתם לן תנא פנותיה לכה' פסק רבינו פנותיה.

ולעד"ן דזהו פנונת י"מ שהביא מהרש"ל ז"ל לשבת דע"א ע"ב שפתבו דר"י דאמר אין תנאי בקרבנות משום דס"ל דאשם בעי ידיעה ע"ש ולכאורה אינו מוכרח דהא פתב רש"י ז"ל דס"ל או כרבנן דפטרי או כר"מ דמחייב שניהם אלא דכלל בידינו שאין תנאי בקרבנות אף לפי האמור ניחא דלכה' סבר אין תנאי משום דס"ל דבעי ידיעה פאמור גם מ"ש מהרש"א שם דחכמים דפטרי משים דס"ל דבעי ידיעה אינו מוכרח דחכמים בעיקר דינא מיירו דפטרי מאשם תלוי לאפוקי מר"ע.

אמנם באמת לא אוכל להתאפק מה יענה רש"י ז"ל בקושיות התוס' ז"ל ע"כ נלע"ד לו' דרש"י ז"ל הוק"ל במאי דאמר ר"ע גבי שנים שאכלו א' חולין וא' הקדש שמביאין ב' אשמות פיון דמודה לר"ט באכילה מועטת דיביא בתנאי למ"ל להביא ב' אשמות פיון דהנייא חתיכה אחת אין לה אכילה מועטת פחותה מזו ומשמע אפי' אין בה אלא פזית ומ"ש מהרש"ל לדחות הי"מ במ"ש לחלק בין אחד לשנים דוקא גבי אחד מהני תנאי אבל גבי שנים לא מהני תנאי לא ידעתי פירושו דהסברא היא להפך דגבי שנים דאין אשם מתחלה לקרבן אחר לא מהני תנאי כ"ש גבי אחד דהאשם מתחלה לנדבה דהיה נאכל ועכשיו הוי פליל דלא מהני תנאי ומעתה הראייה שהביא מר"י גופיה דלא פליג אר"ט אינה ראיה דר"י איצטריך לחידושא אף דאין אשם מתחלה לקרבן אחר לא מהני תנאי וכ"ש דאחר דהוא מתחלה דלא מהני תנאי.

דעיקר ראית מהרש"ל ז"ל היא מר"ע גופיה דס"ל דבאכילה מועטת מהני ביה תנאי איך
אמר גבי שנים דביא ב' אשמות והיא הקושא שפתתי אשר ע"כ נראה דמאי דאמר ר'
דמודה ר"ע באכילה מועטת הוא משום דאמר ר"ע נראין דברי ר"ט באכילה מועטת לכה
אמר ר' דמודה לו בזה והינו דעדיין לא שמע הא דר"ע דאמר גבי ב' באכילה מועטת
דלא תהני תנאי ומעתה הא דאמר נראין דבריו באכילה מועטת הוא לסברת ר"ט פאלו
אמר דנדאי אם אכילה מועטת ניחא ליה בזה אבל אם אכילה מרובה אדרבה יפה לו
להביא ב' אשמות: אמנם בעיקר הדין פינון דס"ל דבעי ידיעה לא מהני תנאי ולכה רבא
דקאי אמתני דקתני דמודה לו ר"ע קאמר מדברי שניהם גלמוד דלא בעי ידיעה.

אמנם לאחר דשמע מתני דר"ע גופיה קאמר דלא מהני תנאי נדאי דחזר אף רכא דאמר
מדברי שניהם דלא קאי אלא אר"ט לחודיה דס"ל דמהני תנאו פינון דהמקשה דאמר סוף
סוף לא מקשה אלא למאן דלא בעי ידיעה גם אין לחלק בין אחד לשנים כמ"ש מהרש"ל
ז"ל דא"כ הא דאמר ר"ע גופיה באחד דאכל הראשונה דביא אשם תלוי וכשיודע לו
יביא אשם נדאי ולמה לא יביא אשם בתנאי ויפטר מאשם נדאי כשנודע לו ואין לומר
דבא להודיענו דעיקר הדין דמחייב אשם תלוי לאפוקי מחכמים פינון דכבר הונוכרה
פלוגתיהו במשנה קמיינתא אלא נדאי דבא להודיענו דלא מהני תנאי בין בא' בין בשנים
ואמטו להכי פירש"י דזהו פלוגתיהו דר"ע ור"ט וה"נ פנונת מר"ן ז"ל ודו"ק.

הן היום נדפס ס' טוב עין למהר"י אזולאי וראיתי לי בדרך כ"ו שהאריף בלשון זה של
רבינו ובסוף פתב דרבינו ז"ל פסק כר' יוסי דאמר בפ"ב דקריתות דאין מביאין ב'
בשנותפות ומפרש רבינו משום דאשם בעי ידיעה בתחלה ע"ש ולעד"ן דאינו מוכרח
דכוננתו היא פינון דאם יודע לו בעי לאתויי אשם נדאי למה להו לאתויי אשם בשנותפות
ולכה פירש"י ז"ל דס"ל אין תנאי בקרבנות דהא ר"ש דס"ל מביאין אשם בשנותפות
מוכרח דס"ל לכשיודע לו מביא אשם נדאי דהא גבי חטאת דאמר מביאין חטאת
בשנותפות צריף אתה לו כשיודע מביא חטאת דגבי חטאת לא מהני אלא בידיעה לכ"ע
דמקרא מלא הוא: פרק י"א הלכה ח' הנה טמא וכו' עיין להכ"מ ז"ל ועיין להח"ן ז"ל
בחי' למס' פרייתות שהקשה עליו לדבריו הו"ל לרבינו ז"ל לפסוק הא דר"י לענין טהרות
דמותר ליגע ודוקא בינו לבין עצמו ולעצמו ומפח זה כתב דר"י פליג על ר"ן ואישתמיטיה
שרבינו ז"ל פסק הא דר"י פט"ו מהלכות אבות הטומאו' י"א ע"ש והיא משנה ערוכה
פ"ה דטהרות ולא בא ר"י לחדש אלא על ר"ן שכתב הלכתא למשיחא וכל מקום שפסקו
הלכתא למשיחא הנה מקשה ר"י עלה ולכה הך דפסק ר"ן כר"י בא ר"י לומר הך לאו
הלכתא למשיחא דאיכא נפקותא לזה"ז למגע טהרות ואגב מפרש דינא דמתני' דוקא
בינו לבין עצמו וכו'.

אף אמנם ק' לי דלפי פסק רבינו דחכמים מודים לר"מ דהיכא דמכחיש את העדים אינו
נאמן איך יתפרש הך סוגיא דריש מציעא גבי ק"ו דר"ח דקאמר מה לפיו שפן נאמן
להכחיש את העדים ומפח זה אמרו דס"ל לר"ח כר"מ והא כ"ע מודו בהכי ובשלמא
לפסק הראב"ד ז"ל דפסק כר"י אתי שפיר דסוגיא דהתם אזלא לפי מאי דפסק ר"ן כר"י
דנאמן להכחיש העדים והא דהעמידה ר"ח כר"מ הו"מ ל פחכמים אלא דחזר מינייהו
גטט אף לרבינו דפסק פחכמים הו"מ תיובתיה ומה גם דראיתי להרב מח"א בגימוקיו

להלכות שגגות פ"ד שפתיב וז"ל ופסק הרמב"ם פתחמים וכן מתבאר מסוגיא דריש מציעא ומפח זה תמה על מהרימ"ט שפסק כר"י ע"ש והוא פלא וצ"ע: פ"ק י"ב הלכה א' פל דבר שחייבין על שגגתו וכו' פתב הרמ"ל זל לר"מ דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי יוה"ך אינו מכפר ע"ש ולע"ד אינו נוח לי.

דא"כ הו"ל לפלוגימתני קתני אשם תלוי יוה"ך מכפר ומה שחייב ראיה מהש"ס דקאמר אממונא לא מכפר דוקא ה"תם באשם ודאי וה' והתם הוא דקרי ליה ממונא פ"ן דמחייב להביא ודאי מיתקרי ממונא אבל אשם תלוי דאינו מחייב אלא מספק לא מיתקרי ממונא פ"ן דאי נודע לו פטור מאשם וראייה לנה מהא דאמרי' בכריתות דכ"ו סד"א דוקא ה"תם באשם ודאי דאינו מכפר יוה"ך משום דממונא הוא וכו' ולכאורה ק' אמאי מכפר אשם תלוי פ"ן דממונא הוא אלא אשם תלוי לא מתקרי ממונא פ"ן דספק הוא פאמור ודו"ק: הלכות מחוסרי בפרה פ"ק א' הלכה ה' אפי' הביא על ו'לדות הראשונים וכו' ע"ן להראב"ד ו"ל ולעד"ן דוקא ה"תם דבאין על חטא ולכך מותר לשלוח קרבנותיו אף בימי טומאתו לכפר עונו אבל הכא דאין באין אלא להכשירה באכילת קדשים פמבואר בכריתות דכ"ו וכ"ן שיהא טמאה דאינה ראוייה לאכילת קדשים לכך לא תביא.

ועל מ"ש מ"ן מיתניא בספרא דאף בתוף מלאת תביא תירץ משם הרב מגדל עז דאתני' כר' אבל רבנן פליגי עליה והבי' ה' בריית' וכו' ע"ש. ברם לדידי אין צורך לכל זה דרבי' זל תפס ה' בריית' דמיתני' בנזיר דס"ד דקתני יביא על אחר מלאת ולפני מלאת ר"ל דמפרש רבינו יכול בתוף מלאת להביא על אחר מלא' ת"ל ובמלאת ימי טהרה ר"ל אינו יכול להביא אלא בזמן שהוא טהור וא"ר פהנא הטעם פ"ן שהוא מחוסר פפרה וכ"ן דה' ברייתא מספמת לנה והובאה בתלמודין לכך פסק רבי' פנותה ושו"ר שכ"כ הק"א ז"ל ת"ל.

והלח"ם ז"ל פתב דראיה זו אינו מכיר דאפי' תימא תביא על הראשון עדיין הוא בתוף מלאת ולד שני ואינה יכולה לאכול את הפסח ע"ש ואמת דהרב אזיל בשיתת מ"ן דיום מ' לזכר הני תוף מלאת ולעד"ן דאינו פן דע"כ לא כתב רבי' ז"ל דתוף מלאת אסור אלא דוקא בתוף ימי טומא' ממש פ"ן דאסור באכילת קדשים פ"ן דהוא מחוסר פפרה אבל הכא דכבר נתפפר בהבאתו על הראשון תו לא הני מחוסר פפרה ולא הני אלא ט"י דטבלה ושוחטין עליה וכשיעריב שמשה יכולה לאכול פסחה לערב.

ובזה נלע"ד דזהו פנות רש"י ז"ל דפי' בגמ' לר"י דס"ל שני פמאן דלית' דמי ויהיבין ליה ימי טוהר דילה מפשרתו באכילת קדשים ויש לתמוה דא"כ יום מ' דעדיין בימי טוהר איך מותרת באכילה הפסח וכן הקשו עליו תוס' ישנים שם ועם האמור ניחא דס"ל לרש"י ז"ל דיום מ' לא מיקרי תוף מלא' פ"ן דמותר' לאכול לערב אבל אם עדיין היא בתוף ימי טוהר דהיינו בתוף ל' חיישינן בהבאת' פפרת' על הראשון תאכל בקדשי' ועדיין היא טבולת יום ממש פנ"ל.

אף אמנם דברי מ"ן ז"ל לא יכולתי להולמם דהיכי שייך לאוקומי ה' ברייתא דשוחטין פרבנן ומיירי בה' גוונא דביום מ' לשני הוא מ"א לראשון והביא פפרה על הראשון והני

יום מלאת לשני פיון דסבי"ל מנינו משני הוי הראשון פטור מקרבן ולא שני לאוקומה
אלא כר"י וההיא על הלח"ם שלא תפס עליו בזה.

ושוב הראוני להרב משנה לחם ז"ל שהקשה פן על מר"ן והלח"מ ז"ל וסתרין דכוננת
מר"ן היא דאמאי לא אוקמה כרבנן ומיירי דביום מ' לשני הביאה פפרתה על הראשון
שהיה עליה זמן מרובה אלא ע"כ דאינה מביאה תוך מלאת ע"כ קושניית הלח"מ קושניא
חזקה ואינו נוח לי דמה לו למר"ן להביא פי' רש"י פיון דהיא אוקמת' אחריתי גם בזה
נדחה נמי מ"ש בכוננת מר"ן להצילו מקושניית הלח"מ דהיינו דמצי לאוקומה כרבנן
ומיירי שילדה נקבה ואח"ך זכר ולרבנן דמונין משני יכול להביא פפרתו של זכר ביום
פ' של נקבה דכבר פתבתי דאין זה במשמע דברי מר"ן ומלבד זה נראה שהוא הפך הדין
דלרבנן אף דס"ל דמנינו משני מ"מ לא שני לא אלא אחר פולם וכ"כ התוס' ו
ישנים שם בד"ה קולא ע"ש וכיון דהפפרה קאי אף אנקבה איך אוכלת בפסח יום פ'
לערב והכי קושניית הגמ' מעיקרא עד פאן טמאה דהא מחוסר תכפרה ולכך אוקמה כר"י
דס"ל אינו מביא קרבן אלא אראשון ושני פמאן דליתיה א"כ שני לאו מחוסר פפרה והוי
מחוסר הערב שמש פיון דטבל קודם שחיטה שפיר מצי אכיל בפסח ולא מיקרי יום
מלאת וכמ"ש.

גם ראיתי להרב שרצה לו' דראיית הרב מגדל עוז מהא דאמ' בגמ' דכריתו' פשיטא ומשני
הפלת תאומים איצטריכא ליה לר"י מ"ד וכו' והק' הרב דאמאי לא הקשה פן לרבנן
פשיטא ויתרין לו הכי מפלת תאומים איצטריכ"ל כמו לר"י וכתב דאיכא נפקותא בזה
היכא דילדה מעיקרא נקבה ואח"כ זכר דאי אמרינו משני מנינו יכול להביא בתוך מלאת
של נקבה פיון דכלה טוהר של זכר ואי אמרי' דעל שניהם הוא מביא אינו יכול להביא
תוך מלאת של נקבה ע"ש ולא ידעתי איך נעלם ממנו הגמ' לקמן דאוקי הך ברייתא
דששים יום דבעינו רצופים אף לרבנן דמיירי בתאומים דילדה נקבה ובתרה זכר ומנינו
משני כמ"ש רש"י ז"ל ויכול להביא אחר מלאת של זכר ואינה אוכלת כי אם אחר טוהר
של נקבה וכמ"ש ת"י כמ"ש"ל.

והאמת פיון דרבנן סבי"ל מולד שני מנינו והפפרה קאי אף על הראשון אפי' מביאה תוך
מלאת של ראשון לא מיקרי תוך מלאת פיון דזהו פפרתו אף לרבי' ז"ל דמיירי דולד שני
לא נולד כ"א אחר מלאת של ראשון וא"כ ולד שני צריך פפרה באפי' נפשיה ודאי לא
מהני להביא פפרה תוך מלאת השני פיון דמחוסר פפרה וכמ"ש לקמן.

גם מה שהקשה דאמאי לא הקש' פן לרבנן לק"מ דמקשה הש"ס אלשון שלו דקאמר
כשהמצי לומ' לר"י משמע ליה כמסתפק בדעת ר"י ולכך הקשה לו פשיטא ולכך משני
חידושא לר"י בתאומי' אבל לרבנן כבר שמעי' להו דאמרו במתניתין דבתאומים חזא
קרנן אפוליהו.

גם הך ראיה שהביא מסגדל דגבי כריתו' לא מכרעא פאמור. אמנם הרב ז"ל בשיטת
הרב מגדל עוז אמרה דכתב דר"י ס"ל דתוך מלאת מותר מדאמרי' בפר' ד' מחוסרי פפרה
וכבר פתבתי דאין ראיה מפאן.

ולשיטת הרב מג"ע אני אומר דמ"ש דר"י ס"ל דתוף מלאת מותר הוא מדיוקא דלישני דכתב במשנה מביא על הראשון ואינו מביא על הב' מביא על השלישי ואינו מביא על הד' ולא אמר בקיצור אינו מביא על השני ואינו מביא על הרביעי ותו לא אלא דבא לומר מביא על הא' אפי' בתוף הב' ואפ"ה פשיגמור הב' אינו מביא עליו ומ"ש דרבנן פליגי הוא מהו פרייתא דנזיר שפתיבתי לעי' וכל עצמו בא לומ' דהו' פרייתא אינה מוטע' אלא כר"י שהיא סברת סיפרא וק"ל: הלכה זו חטאת העוף הבאה על הספק נשפך וכו' שהו' אסורין בהנא' וכו' והקש' השע"ה ז"ל מהו דפסק רבינו מהו שחיטה הנזיר והעוקר בעזרה הרי הו' מותרין בהנאה ע"ש שהצ"ע.

ולעד"ן דלא קשה דוקא התם דלעולם לא הוי שחיטה אבל גבי מליקה פיון דבנדאי הוי שחיטה הנייא ראויה להתחייב עליה בעזרה אף קשה מהו דאמרי' בכריתות דף כ"ו ע"ב אלא מתני' בנדע לו שלא ילדה וכו' הוי דמותרת בהנאה ומאי תקבר מדרבנן הרי אף גבי מליקה לא הוי חולין שנ"ב כמו שפ"י רש"י שם דלא אסרה תורה אלא שחיטה ולא מליקה ואיך פתב רבינו ז"ל דהוי חולין שנ"ב ונראה לי דרבי' ז"ל הו"ל מהו דאמרי' בנזיר דכ"ט אי מה אשם נאכל אף חטאת הבאה על הספק נאכלת אמרת לא דהתם דאינה אלא איסורא דהיינו חולין שנ"ב אבל הכא איכא ב' איסורין נבלה וחולין שנ"ב ע"ש הרי דס"ל לתנא גבי מליק' הוי חולין שנ"ב ואיך אפ"ש דסתמא דהש"ס דכריתו' פליג אברייתא דהתם ולכך צריף לו' דסתמא דהש"ס פליגי אליביה דר"ש דס"ל הנזיר והעוקר לא הנייא שחיטה לכך מותרת בהנאה דסוגייתא דכריתו' ס"ל פיון דמליק' לא הנייא שחיט' מותרת בהנא' ודמייא לנזיר ועוקר אין שחיט' לעוף מן התור' כסברת ר"ל שם ולכך הו' דקתני בכריתא הם מדרבנן כדמסיק שם אף סוגייתא דנזיר ס"ל כר"י דיש שחיטה לעוף מן התורה ושני איסורין דקתני הם מדאורי' ומליקה הנייא שחיטה ולא דמי לנזיר ועוקר דהתם לא הוי שחיטה בשום מקום אבל מליק' דבנדאי הנייא שחיטה לכך הוי חולין שנ"ב אבל אין לומ' דסוגייתא דנזיר כרבנן דפליגי אר"ש דס"ל אף דלא הוי שחיטה הוי חולין שנ"ב והוי פתנאי וכיון דפליגי אליבי' לכך פסק רבי' פנותיה ועיין במר"ן ז"ל דכתב וצריף טעם למה פסק כר"ש.

ועוד נ"ל דוקא הכא דכיון דנדע דלא ילדה איגלאי מילתא למפרע שאינה קדושה פלל דהא על תנאי הפרישה קינה דהא לא שייף לו' כל דלבו נוקפו גמר ומקדיש דהא תניא פנותיה דר"י אם עד שלא נמלק' נודע לו דלא ילדה תצא לחולין ולא אמרי' גמר ומקדיש כמו דאמרי' גבי אשם ואין לומר דאתניא כר"מ מדלא מקשה ליה הש"ס ומתרץ ליה דשאני התם דכיון דבא על חטא ויירא מחטאוגמר ומקדיש אבל הכא דאינו בא אלא לאכילת קדשים לא קפיד כוליה האי וא"כ פיון דהוי חולין גמורים ומליק' גבי חולין לאו פלוג' הוא ולא הוי שחיטה פלל לכך הוי חולין שנ"ב אבל גבי ספק שיש בו צד קדש פיון דמהנייא ביה מליק' והנייא שחיטתו לכך הוי חולין שנ"ב מכח צד החולין.

אף אמנם ממ"ש רש"י בכריתות דכ"ו ע"ב בד"ה ונאסורה ובהנאה נמי אסורה דשמא קודש היא ולא פתב משום דהוי חולין שנ"ב כדאמרי' בנזיר משמע דס"ל פנוצח דמליקה לא הנייא שחיטה כמ"ש לעי' ולית ליה הו' חילוקא שפתיבתי ואפ"ש דהכריחו לנה האי סוגייתא דס"ל כר"ל דאין שחיטה לעוף מן התורה והו' פרייתא דנזיר דקתני ב' איסורין

הם מְדַרְבְּנֵנו כְּמִבְּנוֹר שֶׁם אִיךָ יִתְיַשֵּׁב הַדְּבָרִים דְּקַתְנֵי אֲסוּרָה בְּהִנָּאָה פִּינּוּ דַס"ל כַּר"ש דְּמַלְיָק' לֹא הוּיָא שְׁחִיטָ' וּמִתְרַת בְּהִנָּאָה כְּמוֹ נֹחַר וְעוֹקֵר לְכַד פְּתַב מְשׁוּם קוּדְשׁ הוּא וְכו' פְּנ"ל.

וּמִן הָאֲמוּר הֵנָּה מְקוּם אֲתִי לְיִישֵׁב מ"ש רַש"י בְּכַרִּיתוֹ ד"ז ע"ב בַּד"ה מְבִיאָה וְכו' וּמְשׁוּם חוֹלִין עַל הַמְּזַבֵּחַ לֹא אִיכְפַת לֹן דְּכִינּוּ דְאִין לְמַזְבֵּחַ אֲלֵא דְמָה לֹא חֲשִׁיבָא אֲכִילָה דְאֲמַאי לֹא פִי דְבַמְלִיקָה לֹא חֲשִׁיבָא שְׁחִיטָה כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ פְּאֵן וּלְפִי הָאֲמוּר נִיחָא דְהֵתֵם קְתָנֵי מִתְנִי דְאֲסוּר' בְּהִנָּאָה וְהִינּוּ מְשׁוּם חוֹלִין שְׁנ"ב וּלְכַד לֹא שְׁיִיךְ לומ' דְּמַלְיָקָה לֹא חֲשִׁיבָא דְאֲפִשֵׁר דַס"ל לְמִתְנֵי פְּחֻכְמִים דְּפִלְגִי אַר"ש דְאָף בְּנוֹחַר וּמְעַקֵר הוּי חוֹלִין שְׁנ"ב אוֹ אֲפִשֵׁר דַס"ל לְתַנָּא דְמִתְנֵי דִישׁ שְׁחִיטָה לְעוֹף מִן הַתּוֹרָה וּמְלִיקָתוֹ זוֹהִי שְׁחִיטָתוֹ וַס"ל אָף כַּר"ש דְנוֹחַר מְוֹתֵר בְּהִנָּאָה אֲלֵא דַק"ל עַל הַהֲבָאָה דְזוֹרֵק עַל הַמְּזַבֵּחַ דְבַר חוֹלִין וּלְכַד פְּתַב פִּינּוּ דְאִין בּוֹ אֲכִיל' מְזַבֵּחַ לִית לֹן בְּהַ"ה נְאֻפ"ה פְּתַב דְבַנְזִיר מְפַקִינּוּ מְקַרָא דְמְבִיאִין עַל הַסֶּפֶק וּמְוֹכְרַח לומר דְטַעֲמָא הוּא דְאִין בּוֹ אֲכִילַת מְזַבֵּחַ נְאֻפ"ה פְּתַב ד"ח ע"א ד"ה נְאִין הַשְּׂאֵר דְבַקוּשֵׁי הַתִּירוֹ מְלִיקַת סֶפֶק לְמַזְבֵּחַ: פְּרָק ג' הַלְכָה ה' אֲבָל אִם רָאָה שְׁתִּים בְּלִיל שְׁמִינֵי וְכו' נְאִינוּ מְבִי קַרְבָּן.

הַקְּשָׁה מְרַן ו"ל וְהָא ר"י ס"ל דְלִילָה אִינוּ מְחַסְרֵר זְמַן וְתִירֵץ בְּתִירוּץ הַב' דְסוּגְיָא דַגְמ' קְאָמַר דַכ"ע סְבָרֵי לִילָה מְחַסְרֵר זְמַן וְלַכְאוּרָה נְרָאָה דְאִין רְאִיָה מְהֵתֵם פִּינּוּ דְהוּא בְּדַרְדָּר דְחִיָה וַנ"ל דְרְאִיָתוֹ הִיא מְדָלָא קְאָמַר דַכ"ע סְבָרֵי לִילָה אִין מְחַסְרֵר זְמַן וְכַמ"ד אִינוּ מְבִיא בְּזַב בְּעַל ב' רְאִיּוֹת וְלָמ"ד מְבִיא אִינְרֵי בְּזַב בְּעַל שְׁלֵשׁ וּלְכַד מְבִיא שְׁתִּים וְהָכִי מְוֹכְרַח לַר"י דַס"ל לִילָה אִין מְחַסְרֵר זְמַן וּלְכַד נְטַמָא בְּלִילָה מְבִיא הִיכִי מוֹקִי הַדְּ פְּלוּגְתָא דְתַנָּאִי אִם לֹא עַל פִי הָאֲמוּר: הַלְכוֹת תְּמוּרָה פְּרָק א' הַלְכָה ד' הַמְתַּכְפֵּר הוּא שְׁעוּשָׁה תְּמוּרָה וְלֹא הַמְקַדִּישׁ.

דַע דְכְּתָבוּ הַתּוֹס' בְּתְמוּרָה דָף ז' ע"ב ד"ה אִין זְפִין וַנ"ל דַר"ל אָף בְּתַר הַמְתַּכְפֵּר וְלֹא לְאִפּוֹקִי בְּעָלִים אֲתוֹ ע"כ וּלְפִי פְּשָׁטָן הֵם תְּמוּהִים מְהָא דְבְעֵי רְמִי בַר חַמָא דָף יו"ד הַמְקַדִּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה אוֹ מְתַכְפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וּפְשִׁיט לִיה מְהָא דְצַבוּר אִין עוֹשִׂין תְּמוּרָה הָרִי מְתַבָּאָר דְמְתַכְפֵּר דְנוֹקָא הוּא דְעוֹשֶׂה תְּמוּרָ' וְלֹא הַמְקַדִּישׁ וְרְאִיתִי לְהֶרֶב שְׁבִימַת יו"ט שְׁהִבִיא קוּשְׁיָא זוֹ עַל הַתּוֹס' מְשֵׁם הַרְבְּנִי וַנ"ל וְהַצְרִי עִיּוֹן וְהֶרֶב הַמְחַבֵּר הַנּוֹ' רְצָה לְיִשֵׁב הַגְמ' לְדַעַת הַתּוֹסְפוֹת דַרמב"ח פְּשִׁיטָא לִיה דְהַמְקַדִּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה שְׁהוּא בְּעַל הַקְּרָבָן אֲבָל מְרַתְפֵק כְּמִתְכְפֵר ג"כ אוֹ לֹא וְאֵהָא תִירֵץ לַד דְאִי מְקַדִּישׁ דְנוֹקָא א"כ צַבוּר עוֹשִׂין תְּמוּרָה וְכו' אֲלֵא וְדִאִי שְׁהַמְתַּכְפֵּר עוֹשֶׂה וּבְעַנְנֵן כְּזֶה דְהַמְתַּכְפֵּר אִינוּ אִינוּ עוֹשֶׂה הַמְקַדִּישׁ ג"כ אִינוּ עוֹשֶׂה הוֹאִיל וְרַבִּים מְתַכְפְּרִים בּוֹ עַכ"ל וְהוּא תְּמוּהַ דַמ"ש מְתַכְפֵּר יְחִיד דְאִם עָשָׂה שְׁלִיחַ לְהַקְדִּישׁ לוֹ קַרְבָּן דִּיכּוֹל לַעֲשׂוֹת בּוֹ תְּמוּרָה אָף דְמְתַכְפֵּר אִינוּ יְכוֹל אֲבָל אִי אֲמַרִי דְמְתַכְפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָ' וְלֹא הַמְקַדִּישׁ שְׁפִיר מוֹכִיחַ דְאִי מְקַדִּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מְצִינוּ תְּמוּרָה בְּקַרְבָּן צַבוּר גַּם מְלִשׁוֹן הַבְּעִיָא דְאֲמַר אוֹ מְתַכְפֵּ' וְלֹא קְאָמַר אָף מְתַכְפֵּ' מְשִׁמַע דְמִיבְעִי"ל נְמִי בְּמְקַדִּישׁ וְאֲפִשֵׁר לומר דְזֶהוּ מַה שְׁהַכְרִיחַ רְבָא דְלֹא אִפְש"ל דְהַמְקַדִּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה אָף הַמְתַּכְפֵּר אִינוּ יְכוֹל לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה אֲלֵא וְדִאִי אָף מְתַכְפֵּר דִּיחִיד עוֹשֶׂה וּלְכַד הַמְקַדִּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

אָמַנְם נ"ל דֶּהֲתוֹס' עֲצָמָם בּד"י ד"ה אָמַר רָבָא מְפָרְשִׁים פְּרָש"י וְהַרְמַב"ם דְּכַתְבוּ אִי
מִקְדִּישׁ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מְצִינוּ וְהָא דְּכַתְבוּ וְלֹא מְצִינוּ לְמִימַר אִי מִתְּפַכֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וְכו'
רצ"ל פִּינּוּ דְּצַבּוּר הִקְדִּישׁוּ וּמִתְּפַכֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מְצִינוּ תְּמוּרָה בְּצַבּוּר וְאִם פֶּן מָה
שְׁהִכְרִים רָבָא דְּמִקְדִּישׁ אִינוּ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מָה רְאִיתָ דְּשִׁינָה לְהִכְרִים מְזָה דְּמִתְּפַכֵּר אִינוּ
עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וְאִתָּא תִּירָץ פִּינּוּ דְּמִתְּפַכֵּר יַחֲזִיד לִית לֵן בֵּה וְהִרְבּוּ ו"ל רְצָה לְפָרֵשׁ בְּתוֹס'
דְּצַבּוּר עוֹשִׂין תְּמוּרָה וְאִין זֶה בְּמִשְׁמַע וְכִינּוּ דְּאִין זֶה אָמַת אִין לְהִאָרִיָּה בְּדַבְּרִי וּלְעִיקָר
הִקְוִישׁוּ עַל הַתּוֹסְפוֹת כְּבָר כְּתִבְתִּי בְּלִיקוּטִי לְמַס' תְּמוּרָה דְּאִינָם עֲנִין לְהַש"ס כָּלֵל וְכִמו
שְׁיָרָא' הַמְעִינִין קַחְנוּ מִשָּׁם וְדו"ק: הִלְכָה ו' אִין קִדְשֵׁי גוֹיִם עוֹשִׂים תְּמוּרָה.

עִינִין מ"ש א מר"ן ו"ל ומ"ש הלח"מ דְּמִתְּפַכֵּר נָתַן לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה קִשָּׁה דְּנוֹקָא
בְּעַל הַקְּרָבּוֹ יָכוֹל לִיתָן רְשׁוּת דְּהוּי כְּשִׁלּוּחוֹ אָבֵל פֶּהֲן דְּעִדְיִין לֹא זָכָה בּוֹ לֹא מִיקְרִי בְּעֵלּוֹ
וְאִפְשָׁר דְּמִיָּרִי לְאַחַר שְׁזָכָה בּוֹ נָתַן רְשׁוּת לְגוֹי אֲדֻקְשָׁה הָא אִין שְׁלִיחוֹת לְגוֹי גַּם בְּעִינֵי
פְּלֵא דְּזָה קְוִישׁוֹת הַגַּמ' דְּקָאֻמַר תְּפִשׁוּט דְּאִר"י מִתְּפַכֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה הֲרִי אַף דְּמִקְדִּישׁ
אִינוּ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מִתְּפַכֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וְאִם פֶּן פֶּאן אִיָּהּ הַגּוֹי עוֹשֶׂה שְׁהוּא הַמִּקְדִּישׁ.

גַּם מָה שְׁהַשִּׁיב עַל מַר"ן וְכַתְּבֵי דְּפִשְׁט הַבְּעִינָא מוֹרָה כְּסִבְרַת רַבִּינוּ דְּהַגּוֹי שְׁמִימַר אֲדַרְבָּה
נִהְפֹךְ הוּא דְּבִאָמַת מְעִיקְרָא הֵנּוּ בְּעֵי אִם הַגּוֹי מִימַר אַף אַחַר דְּהִקְשָׁה לוֹ מִבְּרִיָּתָא דְּאִין
הַגּוֹי מִימַר פִּירֵשׁ בְּעִינָתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל מִתְּפַכֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה פִּינּוּ דְּהַגּוֹי אִינוּ מִימַר וּמִקְשָׁה
לוֹ מַר"י דְּאַף דְּהַמִּקְדִּישׁ אִינוּ מִימַר מִתְּפַכֵּר מִימַר וְאִתָּא תִּירָץ דְּנוֹקָא הֵתָם מִשׁוּם דְּמִקְדִּישׁ
בְּר תְּמוּרָה בְּדִידָהּ וְזֵהוּ בְּעִינָתוֹ מִי בְּעִנְיָן מִתְּחִלָּה וְע"ס בְּרִשׁוּת דְּתִיקוּ בְּרִשׁוּת דְּיָכוֹל
לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה אוֹ לֹא וְכֵן פִּירֵשׁ"י בְּהִדְיָא וְאֲדַרְבָּה אֲנִי תְּמִיָּה לְפִי רַבִּינוּ דְּהַבְּעִינָא הִיא
גוֹי מִימַר אוֹ לֹא מָה תִּירָץ עַל קְוִישׁוֹת דְּהִקְשָׁה מַר"י דְּאַף הַמִּקְדִּישׁ יִשְׂרָאֵל אִינוּ מִימַר
כ"א הַמִּתְּפַכֵּר כ"ש גוֹי וּא"כ מָה תִּירָץ לוֹ דְּהֵתָם דְּאִתִּי מִפְּחַ יִשְׂרָאֵל אֲהִי תְּחִלְתוֹ וְסוֹפּוֹ
בְּיָד יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹשִׂין תְּמוּרָה אֲדַרְבָּה כ"ש הוּא דְּמִקְדִּישׁ אִינּוּ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה כ"ש הִקְא גוֹי
אִינוּ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה אָמַנְם לְפִי הִרְאָב"ד אֲתִי שְׁפִיר וְכִמוּ שְׁפִירֵשׁ"י ו"ל גַּם ק' לִי לְפִי
רַבִּינוּ ו"ל דְּכַתְּבֵי מִימַר הַגּוֹי מְדַרְבְּנּוּ וְכַתְּבֵי מַר"ן דְּיִצְאָ לּוֹ מִהָא דְּתַנִּי וְלֹא מוֹעֲלִין דְּאוּרִיָּת'
דְּהֵתָם קָאִי עַל מְעִיל' וְכֵן הוּא בְּרִישׁ מְעִילָה קָאֻמַר מְדַרְבְּנּוּ יֵשׁ מְעִילָה ע"ש אָבֵל תְּמוּרָה
פִּינּוּ דְּהַתּוֹרָה מִקְעֻטָּה דְּכַתִּיב בְּנִי יִשְׂרָאֵל מִנ"ל לְרַבְּנּוּ לְחִדּוּתֵי דִין חֲדָשׁ וְכ"ש לְמ"ש הַתּוֹס'
פִּינּוּ דְּאִין בְּהוּ קְדוּשָׁה לְפִיגּוּל וְנוֹתֵר אִין בּוֹ קְדוּשָׁה נְמִי לְעִנְיָן דְּאוּרִיָּתָא וְאִמַּאי רַבְּנּוּ לֹא
גָזְרוּ שָׁם דְּהוּי פִּיגּוּל וְאִפְשָׁר דְּיִצְאָ לְרַבִּינוּ זֶה מִהָא דְּאָמְרוּ בְּבְרִיָּתָא אַר"י רֹאָה אֲנִי
בְּכּוֹלָם לְהַחְמִיר וּמִשְׁמַע לִיהַ חוּמְרָא בְּעֵלְמָא דְּהִיא מְדַרְבְּנּוּ וּלְכַד פְּתַב וּמְדַבְּרֵי סוֹפְרִים
גוֹי מִימַר אָבֵל מ"ש דְּהוּא סְפַק מִשְׁמַע דְּמִפְּרָשׁ דְּהַבְּעִינָא הֲכִי וְלִיתָא כְּדִאֲמִרְוּ וְעוֹד
דְּהַתּוֹסְפוֹת בְּזַבְּחִים כְּתִבוּ דַר"י מִחְמִיר מְדַאֲוִרִיָּתָא.

אֲשֶׁר ע"כ נ"ל הִרְבִּינוּ ו"ל גְּרִיס מִיבְעֵי מִתְּחִלָּה וְע"ס דְּתִיקוּ בְּרִשׁוּת מֵאן דְּעִבִיד תְּמוּרָה
וְהִקְא דְּנִכְרֵי עֲבָד תְּמוּרָה מְדַרְבְּנּוּ תִיקוּ וְר"ל דְּנוֹקָא הֵתָם דְּמִתְּפַכֵּר דְּבְעִי' מִתְּחִלָּה וְע"ס
בְּרִשׁוּת יִשְׂרָאֵל וּלְכַד אִינוּ מִימַר כִּי אִם הַמִּתְּפַכֵּר' שְׁהוּא סוֹף אָבֵל הִקְא שְׁאִינוּ יִשְׂרָאֵל בְּעִינֵי
תְּחִלָּה וְסוֹף שְׁיָכוֹל לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה וְכִינּוּ דְּגוֹי עוֹשֶׂה תְּמוּרָה דִּי אִפְּלוּ דְּנִכְרֵי אוֹ דִּילְמָא
בְּעִינֵי דְּנוֹקָא יִשְׂרָאֵל אוֹ מִשׁוּם שְׁאִינוּ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה מִן הַתּוֹרָה לֹא הֲוִי תְּחִלָּה וְסוֹף מִשְׁמַע
פִּינּוּ דְּמִתְּפַכֵּר מִן הַתּוֹרָה לֹא דְּמוּ לְהַדְדִי וְרִשׁ"י ו"ל מִפְּנֵי שְׁמִפְרָשׁ כְּהִרְאָב"ד דְּמָה גִירְסָא

זאת כדמשמע מלשונו וכיון דפשיטא ליה העושה תמורה מדרבנן לכה פסק האי דינא והכי דייק לשון הגמ' דלא אמר מתחלה וע"ס ישראל כדאמר לקמיה: פרק ג' הלכה ד' המקדיש וכו' והמיר בו אחר שגפדיית ה"ז תמורה וכו' הקשה הלח"מ ז"ל מ"ש מולד קדשים וכו' ע"ש שהצ"ע ואני בער ולא אדע איך אישתמיטתיה ברייתא ערוכה בפ"ב דבכורות דט"ו ע"ב דקתני בהדיא בין לפני פדיון בין לאחר פדיון עושין תמורה ואוקמוה בגמ' הי"ו דמתה משום דמקדושה דחויגה קא אתיגה ואין לה פח למיתפס פדיונה לכה מתה והוא כלשון רבינו ממש.

ומה שהקשו מ"ש מולדות כפר כתבו התוס' ז"ל לחלק ולפי שרבים משתבשים בכונתם נ"ל פשוט דכוננתם לחלק. בשלמא הולדות לא בא לו הקדושה אלא מפח אמו ולכה אפי' אחר שגפדיית עדיין אסורה בגיזה ועבודה פיון דהוא דבר קיל אין לחול על הולד אבל בתמורה פיון דגיזה קרא אף בבקמת בע"מ דאין בה קדושה אלא לענו גיזה ועבודה אפ"ה יש בה פח להתפס בתמורה ע"י תמתפס להקריבה ה"נ פיון דעדיין אסורה בגיזה ועבודה יש פח ביז המתפס להתפסה.

אף באמת לא ידעתי מ"ש רש"י ז"ל בפ' הרוע עושין תמורה קודם פדיונו מה יענה להך ברייתא דקתני בהדיא אף אחר פדיונו מצי להתפס וגם הרע"ב ז"ל פי' פן ואני תמית על התי"ט ז"ל דכל רז לא אגיס ליה איך נעלם ממנו האי ברייתא ולא השיג על הרבנים כדרכו בכל מקום ואולם י"ל פיון דתנא דמתני' תני וההשוטן בחוץ חייב דצ"ל קודם פדיונו לכה פי' גמי הא דתני ועושין תמורה קאי גמי קודם פדיונם דפשטא דמתניתין הכי מוכח אבל להרע"ב ז"ל דכוננתו לפסוק הדין לא הו"ל לפסוק הפך הדין וצ"ע: פרק ד הלכה ג' במעיי אמן הן קדושים עיין מה שהקשה מר"ן זל וראיתי להלח"מ ז"ל שתמרץ דרבינו פי' מתני' בחולין וכיון שפן שפיר אמרי' דרשב"ג ס"ל במעיי אמן הם קדושים והש"ס משום דרצה להעמידה בהקדש דומייתא דבכור לכה קאמר דרשב"ג ס"ל בהנייתן וכו' ולא הבינותיו פיון דלשיטת הש"ס דאוקמה בהקדש ומוקי לה פרשב"ג ס"ל בהנייתן מאן פליג עליה ורבינו דמפרשה בחולין משום דס"ל כהוא תנא דמביאו בגמ' דס"ל במעיי אמן הם קדושים ומיהו גם לפי מ"ש הל"מ גופיה פט"ו מה' מע"ה דין ז' דרבא דקאמר בפ' מי שמת דף ק"מ מתני' פרשב"ג משום דמפרש לה בהקדש וא"כ מוכרח לומר דס"ל לרשב"ג בהנייתן הם קדושים ואיך רבינו דחה דברי רבא וסוגיית הש"ס מהלכה דקי"ל פרשב"ג דס"ל בהנייתו ותפס דרף אחרת ובאמת לפי מאי דפי' הלח"מ ז"ל דרבא מפרש הך דרשב"ג בהקדש אין צרף לדבריו פאן פלל דהא קאמר רבא דלית הלכתא פרשב"ג ואמורא יש ביזו פח לפסוק נגד הפלל וכיון דפסק שם פרבא נדחו דברי רשב"ג אף לפי דבריו בפ"ח מה' זכיה ומתנה דין ו' דהוא עצמו תבריה לגזיזיה פמבואר שם זה לא ניתן ליאמר יע"ש.

אשר ע"כ נלע"ד דרבינו ז"ל סמך אסוגייתא דבכורות דט"ו ע"ב דקאמר רב ששת מנין שאין מתפסין הולד אלא לקדושת אמו משום דילפי' מבכור פיון שחל עליו קדושת בכור אין יכול להתפסו בקדוש' אחרת כף ולדי קדשים אין יכול להתפס' בקדוש' אחרת פיון שחל עליו קדושת אמו והיגו משום דס"ל במעיי אמן הם קדושים כמ"ש התוס' אמנם התוס' סימיו ואפי' בהנייתן הם קדושים פיון שעומד ליקדש כשנולד קדושת אמו

תו לא חנייל עליו קדושה אחרת אף לעד"ן דהם דברים תמוהים א"כ מתני' דקתני שם
ואם נקבה תקרב שלמים ואוקמוה בגמ' בהקדש פרש"ב"ג דס"ל בהנייתן הם קדושים
ולפי דבריהם אף לרש"ב"ג לא אתיין פיון דעומד ליקדש בקדושת אמם כשילד תו לא
מתפיס קדושה אחרת וא"כ הך מתני' דלא כמאן דלמ"ד מ'מעי אמן הם קדושים ודאי לא
אתיין פיון דחל עליה קדושת אמו ודאי למיתה אלא וכו' פתב רבינו עובדיה שם דהך
מתני' לא אתיין אלא למ"ד בהנייתן הם קדושים וכ"כ התי"ט ו"ל.

אף מה שהקשה ממה ששנינו אין משנין מקדושה לקדושה לא הבנתיו דהא אוקימנא לה
כמ"ד בהנייתן וא"כ לא נתקדשו כלל דלמ"ד ממעי אמן אנה"ע דאין משנין והולד ימות
כמ"ש התוס' שהבאתי בד"ה הרי אף שיהיה רב ששת ודאי ס"ל כמ"ד ממעי אמן הם
קדושים דלא פרש"ב"ג ואמורא יש ביזו פח לפסוק פנגד הפלל ולכו פסק רבינו ו"ל
פנותיה.

ועוד נראה מקומו הוא מוכרע דקאמר ר"ה דהיכי ליעבד ליקרבינהו מפתקדושה דחוייה
קאתו ולמ"ד בהנייתן אין בהם קדושה כלל פיון דאמן פבר נפדית נסתלקה מקדושתה
וכשיצא הולד חולין והיכי שייך לומר ליקרבינהו ואיצטריף לו מפת קדושה
דחוייה הא אין בו קדושה כלל אלא ודאי דס"ל במעי אמן הם קדושים ולכו אפי' נפדית
אמו עדיין הולד בקדושתו אלא משום דאתי מקדושה דחוייה ולכו אינו ראוי ליקרב
וכיון שפן גם מתני' דאמרה הולד אסור צ"ל דס"ל כמ"ד ממעי אמן הם קדושים וכיון
דמתני' פנותיה וגם האמוראים ס"ל הכי לכו פסק רבינו פנותיהו: אלא שראיתי להתוס'
ו"ל בתמורה דל"א ע"כ ד"ה ולדן וכו' שפכתו בסוף הדבור ו"ל ואף למ"ד בהנייתן
ובשעת הנייתן אמן חולין מ"מ תפסינהו קדושה בשעת הנייתן ע"כ והם דברי' תמוהים
אצלי אם לא שנאמר דדעתם ו"ל פיון דאיעבר בקדושה הך חלק קדושה שראוי לבא
בשעת לידה פבר נפרד מאמו והיה חופף עליו עד שעת לידה וכיון דנפרד ממנה הך
פדייה לא מהנייא אלא להך קדושה שעליה ולא מה שנפרד ממנה וצ"ע דא"כ אמאי
קאמר רש"ב"ג גבי טומטום אין קדושה חלה עליהם והך קדושה שחלה עליהם לשילדו
מה תהא עליה וכן משמע מתוס' דנדה דמ"א דהקשו לר"ש דס"ל בהנייתן הם קדושים
היכי קאמר בתמורה קדושים שהפילו יקברו הא לא נתקדשו אלא עד דילדו וכו' ע"ש
הרי דס"ל למ"ד בהנייתן לא תחול עליהם שום קדושה אלא בשעת לידה וכן מבואר
בדבריהם ריש פ' ביצד מערימין.

עוד ללנה מלין לע"ד מהא דשנינו בסוף תמורה ואלו הן הנקברים קאמר הפילה שלנייא
תקבר ואמרינו במנחות דפ"ג ע"א מה אשם אין שפיר ושלנייה קדוש בו אף של אין שליל
ושפיר קדוש בו דקסבר קדושים בהנייתן הם קדושים ומעתה צ"ל דמתני' דקתני תקבר
צ"ל דס"ל במעי אמן הם קדושים וכ"כ התוס' שם על קושנייא אחריתי ע"ש ולכו רבינו
ו"ל פסק פהאי סתמא בתרא ודו"ק.

וכיון דרבינו פסק כמ"ד ממעי אמן הן קדושים א"כ אף דילדה טומטום ה"ז קדוש שפן
מבואר בגמ' דאמ' דאי ממעי אמן הם קדושים אמאי לא חנייל עליה קדושה הא תפסינהו
קדוש' דאימיהו ופסקו רבינו לקמן דין ח' ומר"ן לא הראה מקומו ודו"ק: הלכה ט' ולד
בע"מ וכו' וק' לי דאמרי' בריש אלו קדושי' דולד אין קרבין אלא לר"א דס"ל גבי מפריש

נקבה לעולתו ולדה יקרב אמנם לרבנו דס"ל ירע' משום דלא חל על אמו קדושת הגוף ירעה וכינון דרבינו ז"ל פסק בסמוך כרבנו דולר עולה ירעה איה פסק פאן דיקרב.

וראיתי למר"ן ז"ל שהביא מוצא דין זה מפלוגתא בר פדא וכו' וכוננתו על הה פלוגתא דפליגי אי חזינא על העוברין או לא ונ"ל דכוננתו דאוקמי פלוגתיהו אבני בסוף הסוגיא מחלוקתם בעובר במעי ור"י ס"ל אף דאימיה לא קדשה לגופה ולד מיהא קדיש לגופיה ולכה פס' רבינו כר"י אף דאמו לא קדשה לגופה ולד קדיש לגופיה דאי לא"ה מפלוגתיהו דקדיש חל אעוברין לא מכרעא דהתם משום דהקדיש הולד ולכה אף דאמה בע"מ חל הקדיש עליו וכינון דולד הוא תם לכה חל עליו קדושת הגוף אבל הא קשיא לי מאי מקשה הגמ' ללישנא בתרא מפלאים וכו' דקדישי מכח חמו על בר פדא דלא איירי לא בהקדש עובר ולכה לא חל עליו אבל מקדושת אמו אנה"נ מודה דקדיש וכי פליג בר פדא על התנאים דפליגי חד אמר בהנייתו וח"א במעי אמן הם קדושי.

ועוד דבריי' מפונש' הובאה בריש פ' מערימין דבכור במעי אמו יכול להתפסו לקדושה אחרת הפך בר פדא ונראה דס"ל להש"ס דמאי דאמרי רבנו ולדי קדשים הוא קדושת דמים אבל הך לא שניי' קדושת דמים דאי הכי אפי' ולדות פשרים אינם קדושים מאי איירי פלאים.

אבל קשה דכבר אמרו לעיל בנלדי קדשים מודה דקדישי ואפשר דלא שמיע ליה להאי לישנא. אלא דעדיין ק' לי לבר פדא דס"ל עובר ירה אמו מאי שנא דהקדיש א' מאיברייה דקדיש וימכר למחוייב קרבן חוץ מאותו אבר ועלה בדעתו לומר משום דהוי מחוסר זמן ולא דמי לאחד מאיברייה אף כפר כתבו התוס' דלא שניי' מחוסר זמן כ"א אחר שנוולד וכתבו ומייתי לה בבכורות מקרא וחיפשתי בדה"ד ולא מצאתי אף בדה"ט ז' מצאתי מקרא דכל בכור אשר יבכר לא יקדיש איש אותו ודרשו ממנו בתמורה דכ"ה משיבובר אי אתה מקדיש אבל אתה מקדישו בבטן ע"ש.

ובאמת למסקנא דאוקי פלוגתיהו בעובר של בע"מ לק"מ. ואחרי כותבי ראיתי להרב אורים גדולים לימוד ט"ל שהכריח מזה דאף דבעלמא קי"ל אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם בקדשי מזבח קדיש ולא נאמר כלל זה אלא בקדשי ב"ה ונאים הדברים למי שאמרם אף ראיתי שם לימוד מ"א שהקשה עליו הרב מחנ"א ז"ל דכמסקנא אוקמוה לפלוגתיהו בנולד של בע"מ ולבר פדא אין בו אלא קדושת דמים הרי בהדיא אפי' בקדושת ב"ה חלה קדושה על העובר ע"כ ואחר המחילה לק"מ דהא דאמרי' קדושת דמים הוא למזבח וכינון דאזיל למזבח קדושת הגוף קרי ליה וכמבואר בגמ' דבכורות די"ד ע"ש.

וראיתי להרב מטה אשר דמ"א ע"ג שהקשה דברי רבי אהנדי בה' מע"ה כתב אם תלד זכר ה"ה עולה ילדה זכר ה"ז יקרב עולה ופ"ו מה' ערכין דין ב' כתב מה שמתעלה מצודתי קדש לא אמר פלים שאין אדם מקדיש דבר של בא לעולם ע"ש והנה רואה שנגעלם ממנו ברייתא ערוכה גבי בכור שמקדישו בבטן לקדושה שירצה והנינו דוקא לקדושת הגוף והבו דלא לוסף עלה: הלכות טומאת מת פרק ט' הלכה י"א בור שמטילין לתוכו נפלים וכו' כתב מר"ן בפ"ק דפסחים והנינו דלא התירו בגמ' אלא משום דספק הוא דהאי בור

לא הנוחזק בהכני אכל אם הוא הנוחזק שמשטילין לתוכו הני ונדאי ולית ליה כתי בתרא ונדאי ונדאי הוא אף מדברי מרן בפי"א מה' אלו דין ט' מבואר.

שפך הוא לשון התוספתא והוא תימא דא"כ מאי פריה בפ"ק דפסחים מהאי ברייתא דקאמר רבי יהודה לסייעיה מהו ברייתא דקתני בור שמשטיל בו נפלים טמא והיינו משום דאין ספק מוציא מידי ונדאי וגם הגמרא לא מיייתי מינה ראיה לדבריו ועוד קשה לתירוץ שני של הגמ' דקאמר התם ונדאי ונדאי הוא תיקושי ליה הו' ברייתא ועוד קשה דנעלם מעיניו מ"ש הר"ש בפ"ק י"ו מאהלות משנה ח' דשם הביא הברייתא דקתני בור שמשטילין לתוכו נפלים טהור אר"י מעשה וכו' הרי אף דהנוחזק דבור טהור הפך דברי רבינו ויותר יש לתמונה על מאי דמשני בגמ' לתירוץ א' דהכא אפי' ונדאי אמרי' אתי ספק ומוציאו וכן ראיתי להר"ש שם שהקשה כן.

ולעד"ן דהתם בפ"ק דפסחים לא איירי אלא בתכף ומיד דחזינא דשקל אמרינו דצריה לבדוק אחריו וע"כ הנוקשה לו מהו דמדורות הגוים דאף אם לא דר בבית כ"א מ' יום אמרי' אכלתיה וכן נמי.

הו' דהטילה בפנינו נפל לבור ובא הפהו והציץ מיד אמרי' אכלתיה אכל הו' דמשטילין לכור ל"ק ליה דהתם פניו דישבו זמן תלינו ושאלו באותו הזמן פניו דלא ראינו אימת הוטל ואימת הציץ.

ונ"ל הברח לנה דהא אמרי' מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריה בדיקה ואפי' ראינו שבתוה השנה מוליכין העכברי' ממקום החמץ בכל מקום דסתמא קתני ואף לפי הרמב"ם בה' חו"מ דפי' הא דתני ממקום למקום הוא קאי למקום שאין מכניסין מ"מ הדין אמת ונקא היכא דשקל בשעת החיוב בבדיקה פניו דלא תלינו בהו' שעמא דאכלו מחייבין אותו לבדוק והכי דייקי דברי הגמ' שם בפסחים גבי ספק גרוהו בההיא שעמא וכו' אף אמנם לדעת הרמב"ם דס"ל גבי בור שמשטילין טמא ונדאי לית ליה האי סברא וחרה הקושניא למקומה.

ושו"ר להתוס' ז"ל בע"ז דמ"ב שהביאו שם רישא דבריית' דקתני טהור כמ"ש הר"ש ולא הקשו שם פלוס וכנראה דפשיטא להו הו' חילוק שפכתתי וראיתי למהרש"א שם שכ"כ ויודע תעלומות שפנינונתי לדעתו ושמתתי.

אף את זה ראיתי להתוס' שם שכתבו בד"ה שהטילה וצ"ל שגבדק הבור וכו' וכיון דרגילין להטיל בו נפלים ע"כ. והנהו רואה לפי דברי מהרש"א ז"ל אין צריכין לידחק בקו' פניו דכבר נודע להם חילוק זה מדלא הקשו פלוס מרישא דברייתא ואני תמיה איך שגג ברואה.

ובאמת שדברי התוס' הם תמוהי' דמה יענו להו' רישא ואין לומר דאיירי בגבדק דא"כ מאי אתא לאשמעינן. אשר ע"כ נ"ל דנדאי התוס' להו דלא ק"ל מהו רישא דאינו אלא סברת ר"י דקאמר ר"י אומר משמע דרבנן פליגי עליה (גם דשמעינן להו דלית להו האי סברא מהא דאמרי' בפ"ק י"ו מאהלו' בור שמשטילין בו נפלים גבדק וכו' ואי כר"י למ"ל בדיקה פלל אכל ונדאי ראיה גמורה אינה דאיכא למימר דלכתחלה קאמר אכל אנה"נ אם בא פהו והציץ מודו דטהור דסמכי' אחולדה) ולכך לא הוק"ל אלא מהו מעשה דטיהרו

חכמי משמע דחכמים מודו לר"י ואהא תירץ רבא דמיירי בספק אבל בנדאי מודו דלא אתי ספק ומוציא מידי נדאי דלא כר"י ואהא פתבו התוס' דמיירי בנבדק וכו' פיון דחכמים ס"ל היכא דאיכ' נדאי אמרי' לא אתי ספק ומוציא מידי נדאי.

ובתירוץ הב' קאמר' דאנה"נ דהתם מודו רבנן לר"י משום דאיכא נדאי וכן נ"ל דזוהי פנונת רבינו במה שפסק בבור שמשטילין דטמא דקי"ל פתירוץא קמא דהוא בשיטת המקשה קאי דאפשר דרבנן פליגי אר"י ומה גם דפשטא דמתני' שם בפרק י"ו דאהלות משמע הכי דקאמר בור שמשטילין בו נפלים נבדק וכו' ואי כר"י למ"ל בדיקה פלל דבלא"ה טהור ואף שיש לדחוק לתירוץ הב' דלכתחלה קאמר בודקין ואין הפהג רשאי לעבור על סמך החולדה מ"מ לתירוץ הא' אתי כפשטיה גם דמשמע מהתוספתא שהביא שם הר"ש דר"י פליג אמאי דקאמר דצריך בדיקה אף לכתחילה.

ועוד נ"ל דפסק פשינויאי קמא משום דרבא הכי מתרץ שם אהו מדורות הגוים לא סגי בנדאי גררוהו פיון דאין לנו מקום מיוחד לאסור תלינו בכל מקום דגררוהו לשם אבל הקא דמקום האיסור הוא ידוע אמרי' נדאי גררוהו מהו בור ואז נטהר ולומר דנדאי אכלוהו לא ס"ל דזוהו אליבא דר' זירא לשם דבבשר לא משייירא אבל לרבא אפשר דמשייירא וכן אמרו בגמרא.

ואולם עדיין קש"ל לתירוץ הא' דלא טיהרו חכמים כ"א בספק א"כ מאי הביא ראיה לדבריו מהו מעשה דמיירי בספק להו דינא. דידעה דמיירי בבור שמשטילין בו נפלים דהוא נדאי ולומר דכל זה דלא פהבנת ר"י ליתא ושתקע הדבר ולא יאמר ואפשר לדחוק דה"ק דקי"ל ברה"י אף דאיכא ספיקי טמא והוי בנדאי טומאה ואפ"ה מטהרי רבנן משום ספק הרגיל הרי דאלים האי ספק ומוציא מידי נדאי אמנם לתנא דידן דקאמר גבי חמץ דאין ספק מוציא מידי נדאי שפיר איכא לחלק בין ספק לנדאי דלא כר"י כנ"ל: פרק י"א הלכה ט' מדור גוים וכו' כתב הרמ"ל ז"ל בסוף דבריו וז"ל ודע דהתוס' כו' פתבו דהלכה פרשב"ג יעו"ש ואיני.

מבין דבריו דאם פנונתו להורות דלא פהרב כ"מ ז"ל דכתב דאין הלכה פרשב"ג אינה ראיה מהתם פלל דהתם מיירי. לעיקר הדין דמדורות הגוים מטמו והתם נדאי מודה הרכ"מ ז"ל דהלכה פמותו וכמ"ש פפי הפלל המנוח דהלכה פרשב"ג במשנתנו אלא בהו דינא דאם חרב וכו' דכיון דסתמא דגמרא דלא פנותיא אין הלכה פמותו ובאמת התוס' דהתם לא נתפוננו להו דרבנן ג' דאמר העיר שחרבה וכו' דאינה ענין לדבריהם א הגירסא היתה לפנייהם רשב"ג אומר מדור הגוים טמא מפני שהנשים קוברים נפליהם שם וכן הביאה הרשב"א והרמב"ן ז"ל שם יעו"ש.

גם מדבריהם שם מוכח דלא גרסי וב"ה אומרים אם הנה חולדה וברדלוס מצויין א"צ בדיקה הרי בהדיא מוכח דלא פרשב"ג יעו"ש: פרק י"ג הלכה א' אחד חור וכו' כתב מר"ן ז"ל פ' י"ג דאהלות דף ס"ב ע"ב והוא תמוה דהא התם מבואר דבעינן שיעור פמלא אגרוף ופסקו הרמב"ם לקמן פי"ד ואין לומר דהכא מיירי בחשב עליו דלא הו"ל למסתם וכבר פתבו לקמן ונ"ל דמוציא דין זה מהא דאמרו בפ"ג דאהלות אחד חור וכו' פלשון רבינו ואע"ג דאמרינן דשיעור פמלא אגרוף הכא מיירי בחור שהוא בקרקעית הבית דכיון דאין בפותח טפח נכלל בקרקע הבית ומטמ' את הבית דטומא' בוקע' ועולה אבל

אם יש בו פותח טפח לא אמרי' בוקע ועולה אף מלשון רבינו נראה דאירי דאף דהחור בפנותל ונראה דהכא אירי בדין הבאת הטומאה דהיינו אם הטומאה בחור והפלים עמה ולא נדעו בה אם יש בו טפח הרי האהיל על הפל ומביא טומאה על הפלים והיינו דלא הביא זה הדין גבי ביב קמור תחת הבית בפ"ב מהלכות אלו ה"ב דהתם אירי משום הפלים המבולעות בקרקע הבית והו' דבעי' כמל' אגרוף מירי לענן הכנסת הטומא' יציאתה כמ"ש רבינו לקמן: הלכות פרה אדומה פרק י"ג הלכה ג' גוזז במספרי' ואינו חושש וכו' דלא נתפונן לגזוז וכו' זה דעת רש"י בבכורות אף התוס' הקשו עליו דהיינו פסיק רישיה ע"ש ואפשר לומר דס"ל לרש"י ורבינו פיין דפסיק רישיה איסורו מדרבנן גבי פרה דלא שכיחא ודמיה יקרים לא גזרו ויש לי ראיה לזה מהא דאמרין בפסחים דף י"ז דאמר ר"י ס"ל כר"ע ופירש"י שם דכיון דאין משק' מטמ' אלא מדרבנן מילתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן וכן פסק רבי מה' אלו ועיין מ"ש בס"ד ודוק: הלכה ז כל המומין וכו'.

יתירה פרה וכו' דילפי' ג"ש דעול עול וכו' והקשה מהרי"ל ז"ל בס' זרע יצחק דמתבאר מן הסוגיא דמאן דיליף ג"ש ס"ל דפרה נמי בעי משיכה כמו בעגלה וא"כ פיין דפסק כמ"ד מג"ש איה פסק דפרה בעליה סגי ותיירץ במה שיש להקשות דמאי מקשה הגמ' דילמא ס"ל לר"י כמ"ד אוקי באתרה וכו' ועדיפא מינה דמאי מקשה דילמא האי תנא ס"ל כמ"ד אוקי באתרה ולזה י"ל דכיון דפלוגתא דרבנן וכו' בזבחים דצ"א ע"ב בהכי ורבנן ס"ל דון מינה ומינה לא בעי לאוקמה כר' וכן מבואר במנחות ע"ש והתקם ר' אברהם טייב תירץ דמוכרח דהאי תנא ס"ל דון מינה ומינה דהא מעיקרא הנה יליף מק"ו וא"כ נימא דיו ליהות כנודון דמה עגלה במשיכה אף פרה במשיכה וכשחזר ולמדו בג"ש אין סברא דחזר הדין להיות פרה בהעלייה לחודה.

אלא דבאמת אין אנו צריכין לזה דכבר כתבתי בפ"י מהלכו' רוצח דרבינו פסק אף עגלה נמי לא בעי משיכה בשאר עבודות אלא בעול כפשטא דקרא דלא הזכירו אלא בעול ע"ש ולא פסק כר"י בזה והשתא עלו דברי רבינו פהוגן דיליף מג"ש דמה עול פוסל בפרה דכתיב בה חוקה אף עגלה פוסלה בשאר עבודות וכן הוא מבואר בירושלמי פ' עגלה ערופה ולפ"ז קש"ל מאן דלא יליף ג"ש מנ"ל לפסול בעגלה ואפשר דס"ל כמ"ד דבעינן קרא כדכתיב.

אמנם עדיין ק"ל דלתנא דיליף ג"ש מנ"ל דבעול אף שלא בשעת מלאכה ומה שתיירץ מהר"ל ז"ל דהו"ל לכתוב בהדיא אשר לא עובד בה ואיתר ליה עול ללמד אף שלא לדעת ע"ש אינו נוח לי דמ"מ השתא דלא כתיב אשר לא עובד לימא דקרא לגופיה איצטריך לומר דלא אסרה תורה גבי פרה אלא דוקא עול משא"כ בעגלה דמאן גלי לן דאתא עול לג"ש פלל ועוד דבשלמא לדעת רש"י דאיתר לן עול גבי עגלה דילפי' משאר עבודות והו"ל מופנה מצד א' למדין ואין משיבין כמ"ד בפ' המפלת דכ"ב ע"ש אתי שפיר אף להרב"ב ז"ל דקאמר בפ"י.

דה' רוצח דעול גבי עגלה איצטריך ללמד שלא לדעת ולדידיה איתר ליה עול דגבי פרה לג"ש מאי אקא למימר .

ועוד א"כ מנ"ל דשאר עבודות פוסלות בעגלה פינו דאיצטריף עול גבי פרה לשלא לדעת דקא לא ידעי' פסולות אלא מג"ש פמבואר בירושלמי ע"ש ונ"ל עיקר פינו דאית לן ק"ו מעגלת גלי לן דאייתר לן עול לג"ש פי היכי דלא פרכינו.

דה"נ פנונת הברייתא דהביאה ת"ל ללמד דעול יתירה לג"ש ונהוי פמו גילוי מילתא ודו"ק: פ"ק ד' הלכה י"ח שחט את הפרה ונשחטה בהמה אחרת עמה כו' פשרה כו' פתב מר"ן ז"ל דגירסת רבינו דשניהם פשרות ע"ש וראיתי להרב לחם שלמה ז"ל שיהקשה משם גדול א' ונ"ל וק' לגירסת רבינו דאותה לא ממעט אלא בהמת קדשים אבל לא בהמת חולין ובפ' ט"ר בפלפי אמרי' אין פרה רוצה לצאת אין מוציאין עמה שחורה שלא יאמרו וכו'.

או משום דכתי' אותה לבדה ואמרו בגמרא דאיפא בנייהו חמור הרי דמאותה ממעטי' אפי' חמור וכ"ש בהמת חולין עכ"ל והרב האריף הרבה בישובה. ולעד"ן דהתם דוקא אליבא דר' דס"ל דגזרת אותה דוקא בלא טעמא ולדידיה ה"נ ס"ל דגבי נשחט אותה נמי גזרה בלא טעמא אף לדין דפסקי' כר"ש דדריש טעמא דקרא א"כ טעמא דאותה גבי נשחט הוא משום מלאכה ולכך נשחטה שאין בה מלאכה מותר אמנם גבי בהמת קדשים אף שאין בהי מלאכה אסור כמ"ש התוס' שם דהכי משמע מדרישא דאותה ולא את חכמתה והכי דייקי דברי ר"ש דאמר שלא יאמרו שחטו שניהם.

ובאמת יש לשאול דאמאי גבי הוצאה מותר לר"ש אף במתכוין להוציא חמור ולא אסרי' ליה משום מלאכה פמו אותה דנשחט ונראה דוקא התם דהוא פמצנה שיהא השחיטה ולכך בעת המצנה אסורה במלאכה אבל בהוצאה אין בו מצנה כלל ובזה ניחא לי דפסק כר"ש אף דקי"ל.

דהלכה פרבי מחבירו משום דהני תנאי רבנו ור"ן ס"ל כר"ש דדריש טעמא דקרא משום מלאכה ובר מן דין משום דסתם לן תנא כר"ש. עוד פתב הל"ש ז"ל לתרץ זאת הקושיא וז"ל והעיקר דס"ל כר"ש דמ"ש בריש פירקין שלא יאמרו שתיים שחטו ואף דאותה משמע דאותה לבדה ולא ממעטי' אלא פרה דכונתה ובהמה אחרת לא חיישי' שפא יאמרו שחטה לא מסקי אדעתיהו שנשחטה בהמה אחרת עמה דכ"ע ידעי דמפסל' במלאכה אחרת ע"כ ודבריו נפלאו ממני דא"כ מאי קאמר שלא יאמרו שחורה דהכי תיסק אדעתין הפך התורה דקאמרה אדנמ' והשתא דמלאכ' דאינו אלא בב"ד מסקי אדעתיהו שחורה לא מסקי אדעתיהו וטעו.

גם לא ידעתי מה פי' הגמרא דמקשה ות"ק פתיב אותה ותירץ לו כר"ש דדריש טעמא דקרא דשלא יאמרו שהוא גזרה דרבנו. לא העיקר דכוננת ר"ש היא שלא יאמרו שחורה שחטו דהיינו.

עם הפרה פינו דהוצאה עמה יאמרו שחורה שחטו עמה ונפסלת הפרה במלאכה ונהוי פי' דקרא דאותה ללמדנו איסור מלאכה הנעשית עמה. ודע שאחר שפתבתי ראיתי לרש"י ז"ל שפי' פן ע"ש ומעתה מה נפלאו לי דברי התוס' בחולין שהקשו לרבנו למ"ל אותה תיפוק לי משום מלאכה וכיון דלא ידעי' איסור מלאכה פי' אם מאותה מאי מקשו גם מה שתייצו דאיצטריף אותה להביא דנשחטו שניהם לשם פרה דליכא מלאכה וכו' הוא הפך

ר"ש דקאמר שלא יאמרו שתים שחטו ומה בכך פיון דלית בהו מלאכה ולזה אפשר לו דס"ל לתוספות דאף דאין בהם מלאכה מיפסל בהיסח הדעת וכסברת הרמב"ם פ"ז מהלכות אלו וכ"כ התוס' בפסחים די"ח בד"ה בטלו וז"ל ומלאכה אינה פוסלת בהם מפני שהוא אחר הקידוש ובטלו במעיה מפני היסח הדעת הרי דס"ל דתרי מיילי נינהו וראיתי להרב שהקשה עליהם מסוגיין דלרבנן פרה פשרה ונחתכה דלעת לכ"ע פשרה ולדברייהם אף דליכא מלאכה תפסל מפת היסח הדעת והניחה בצ"ע ולע"ד לק"מ דהתם נעשית מלאכה גמורה ששמת מהו הפרה ולכך אף דאינה פוסלת מ"מ היסח הדעת איכא ששמת מהו הפרה שהניחיה לשמות ולא הוי למשמרת וה"נ אף דלא חשיבה מלאכה פיון שהיא לשם פרה מ"מ בעוד שעוסק באחת מהו הוי היסח הדעת לאחרת אבל כשנשחטה שלא בכונה אין היסח דעת בפרה פלל: אמנם רש"י ז"ל ס"ל ברחוקין דמלאכה פוסלת משום היסח הדעת שכתב וז"ל בד"ה לרבנן וכו' דטעמא דמלאכה אחרת משום היסח הדעת מפנה הוא והיכא דלא אפגין למלאכה ליכא היסח הדעת ואף דאפשר לו כמ"ש דכיון שלא בכונה ליכא היסח הדעת אף מ"ש דטעמא דמלאכה הוא משום היסח דעת מוכרח דס"ל פהראב"ד ז"ל.

אף ק' לי דאמרינן ביומא דמ"ב דאיצטריף למכתב לפניו ולעיניו לאסור היסח הדעת ולמ"ל פיון דכתיב ושחט אותה לאסור מלאכה ממילא דע"י דהיסח דעת פוסל פיון דטעמ' משום היסח דעת ואפשר ליישב דהיסח דעת של מלאכה יותר מהיסח דעת של בטלה ולהכי איצטריף ודווקא.

ואולם נ"ל מאי דקאמר שלא יסח מקרא דמלפניו והוא פירושו ע"י מלאכה דהא נקט קרא דושחט אותה לפניו ולא ממלת לפניו יליף אלא מאותה יליף דדרשו מיניה תנאי למלאכה ובא לרמז הפתוב במה שאמרו במשנה והביאו דמלאכה פוסלת בפרה משעת שחיטה עד שתיעשה אפר דמלאכה פוסלת הרי אף דיליף מעיניו היסח דעת המשנה קראה אותה מלאכה מוכרח לומר דמלאכה היא משום היסח הדעת וזה ראיה ברורה לשיטת רש"י ז"ל פנ"ל ודו"ק: פ"ק ט"ו הלכה ז' פרה ששמת מי חטאת בשרה טהור שנגמר למשמרת וכו' וכתב מר"ן ז"ל וסבר ר"א לר"י בטלה לגמרי וכו' וכוננתו בזה משום דמקרא לא ידעינן אלא לטומאה ולא לטומאה קלה ולכך איצטריף טעמא דרב אשי לומר דבטלו לגמרי אפי' מטומאה קלה וכ"כ הר"ש בפ"ב דמקנאות ולע"ד זה לא יתכן בדברי רבינו שלא הביא טעם זה כלל דמשמע מדבריו דלהך טעמא ניחא לן אף לטומאה קלה ועוד דהרי משנה שלימה היא דשתה משקין טמאין וחזר והקיאן עדיין בטומאתו הן עומדין ופסקו רבינו בפ"י מה' ט"א יע"ש וילדעת ר"א ודאי לא אתי כר"י דהא ודאי ס"ל דמסתמא נסרחו אבל אין לומר דההיא אף לר"י ודוקא הכא משום דמציאיתן במעיה חשיבו כמי שיצאו מלמטה דמי דזה אינו דכיון דעדיין לא ירדו למקורן להשתנות מים הוא דחשיבי דאף כשהקיאן גמי ממעיו הקיאן אבל אפשר לו דכשהקיאן לא יחזור אלא מים אבל הכא דכשנמצאו במעיה ודחי אין כאן מים צלולים אם לא שנתלכלכו בעיפוש המעים דלהכי קרי ליה סרוח דמימעט נמי מאשר ישתה בכל כלי אמנם מסתמיות דברי רבינו משמע כמ"ק דלא הוי סרוח.

עוד ק' לי דרב אשי דס"ל דמשקה סרוח אינו מקבל טומאה הוא משום דס"ל כר"א דדרניש בת"כ מקרא אשר ישפה למעוטי סרוח כמ"ש רש"י ז"ל בגמרא והיינו לומר דר"י ס"ל כר"ה וכינון דרבינו ז"ל פסק כרבנן דס"ל דאף דנסרח לא פקע טומאה מיניה כמ"ש בפ"ב מה' ט"ה דין כ"א ע"ש במרן ז"ל איהו פסק פאן כר"י דהוי משקה סרוח כינון דמעיקרא הוי חזי ונטמא שוב לא פקע טומאה מיניה.

עוד פתב מר"ן ז"ל דפסק כר"י ולא כת"ק משום דזקנים ור"י ור"ט סוכרין כר"י ע"ש ולע"ד אין זה הכרח דע"כ לא מטירו אלא מטומאה חמורה דהא רי"ה ור"ע ור"ש הכי שסוכרים דטומאת משקין לטמא אחרים מדאורייתא ומבואר בגמרא דלמאן דסוכר דאורייתא נדאי ס"ל דבשקה טמא עד שפא ר"א ואמר דהוי משקה סרוח וא"כ תיקשו ליה הך פרייתא אלא נדאי צ"ל לענין טומאה חמורה וכדמשמע ליה מקרא דלמשמרת.

ועלה בדעתי ליישב דעת רבינו ז"ל משום דקושיות הגמרא דקאמר טומאה קלה מיהא ניטמו הוא משום דמשקים גופייהו איטמו מחמת עצמן דנטמו במי חטאת כמ"ש רש"י ז"ל שם והיינו משום דס"ל לר"י טומאת בית הסתרים מטמאה ולכך לדין דאין טומאת בית הסתרים מטמאה כמו שפסק רבינו ז"ל בפכ"ג מה' פלים דין ט' א"כ לק"מ ולכך לא הביא רבינו ז"ל אלא הך קרא דלמשמרת דאין עליו דין מי חטאת ולכך בפ"ה המשניות כינון דאין הלכה בר"י כתב הטעם משום דבטלו במעיה דהוי סרוחה: אלא דבאמת זה לא יתכן פלל דהך פלוגתא דטומאת בית הסתרים היאר"מ ור"י דר"מ ס"ל דמטמאה ור"י הוא דס"ל דאין מטמאה וא"כ מאי מקשה הגמרא דאי ס"ל כר"י הו"ל לטמא טומאה משום דנגעו בעצמן כינון דלר"י גופיה לא מטמאה משום דבית הסתרים היא מאי מקשה אלא נדאי דס"ל לגמ' דגבי מים לא הויא בית הסתרים משום פשרואה המים רואה אמצעיתו עד שתחיתו לא כן בג' על ג' אינו רואה תוכו.

אשר ע"כ נ"ל דלאו קושיות היא פלל דמבואר בגמרא דמאן דס"ל דטומאת משקין מדרבנן נדאי דס"ל דטהור לגמרי וא"כ ת"ק דמתני' הוא ר"י דס"ל דאורייתא וכינון דרבינו ז"ל פסק בפ"ז מה' א"ה כר"מ דס"ל דרבנן לכך פסק בכאן דטהור לגמרי ומשום דהוק"ל דשאני הך דטומאתו דאורייתא לטומאת חמורה וכ"ש לטומאה קלה לכך פתב הך קרא דלמשמרת דלית ביה טומאה דאורייתא פלל אלא פשאר טומאות משקין דעלמא.

וראיתי להתי"ט בפ"ט דפ"ה שכתב משם רב צמח גאון דסתם משנה ר"מ והלכה כר"י לגביה יע"ש ואפיריין נמטייה להרב ז"ל שדבריו ז"ל הן הן דברי הרי"ף ז"ל בפ' פל הפלים והביאו הרא"ש ז"ל ע"ש וראיתי להרב ק"נ ז"ל בפ"ה להרא"ש שהקשה מהא דאמרי' בריש ביצה וכו' יע"ש נאי מהא לא אירייתא דע"כ לא אמר לה רב צמח גאון ז"ל אלא דוקא גבי ר"מ משום דכללא הוא בידינו דסתם מתני' ר"מ ולכך אין למדין מן הסתם דהלכה פנותיה אבל לגבי ר"ש ופאר תנאים דמדתם סתומי ולא קאמר דברי ר"ש נדאי.

פוננת ר' לסתום הלכה פנותיה כמ"ש התוס' בביצה דל"א ע"ב ד"ה ונפחת יע"ש. ולעד"ן דזהו שהכריחו להגאון ז"ל מהא דאמרי' בפ' החולין דמ"ב גבי הא דפסק ר"י שם כר"י קאמר מפלל דיחידאה פליג עליה אין וכו' יע"ש שהביא לו סברת ר"מ הרי אף דסתם לן פנותיה קרי ליה יחידאה משום דמחלוקת בצדו דלא הוי נשאר סתמי דמדלא הביא ר' מחלוקת בצדו אמרינו למסתם פנותיה נתפנון ועיין בפ' כ"ש די"ג ובפ' ז"ב דכ"ג יעו"ש

והשפּתא ע"כ לוי דמאי דאמרי בריש ביצה גבי ר"ש דסתם וכו' הוא משום דהול"ל דברי ר"ש וכמ"ש ע"ש בתוס'.

אף עדיין לפי מהסם דמשם תברא לדברי גאון ז"ל דמדקאמר מכלל דיחידא ונהו צרף להביא לו דזה סברת ר"מ בפריקתא מכלל דבעלמא לא אמרינו פן למדחי הסתם מהלכה גם בעיני יפלא איהו אפשר דהאי מתני' היא ר"מ כיון דשמעי' ליה דטומאת משקין דרבנן ודאי ס"ל דטהיר לגמרי וכמ"ש לעיל מהגמ' יע"ש ולזה אפשר לדחוק ולומר דס"ל דבהכי פליגי דר"מ ס"ל דאף בדרבנן גזרי' ור"י ס"ל לא גזרינו ועיין להרב חקרי לב ח"ד דף ק"ח יעו"ש: הלכה ח' המזה וכו' מחלון וכו' חייב וכו' כ' מר"ן משו' דספק טומאה ברה"י טמא וכו' והקשה הת"ט ז"ל דלמ"ל הוצאה כיון דספק טומאה ברה"ר טהור ונ"ל ה"תם דוקא בעיקר טומאה ספק נטמא או לא אבל הכא דהוא טמא ודאי אלא לאסוקי טומאה מיניה.

גם מ"ש עוד היכי שייך לומר דחייב משום דהוי חולין בעזרה נ"ל דלא קשה דקי"ל דחייב עליה קרבן כמ"ש רבינו פי"א מה' אלו דין ז' וכ"כ התוס' בשבועות די"ט ע"א ד"ה הלך ועוד ברה"י ספקו טמא ילפינו מסוטה והתם טמא.

ודאי דהא מביאה קרבן על הספק ועיין להרב מ"ל ז"ל בהלכות שגגות שם דהא דקתני במתני' דאין מביאין על הספק הוא קאי לאשם תלוי כמבואר בגמ' מג"ש ע"ש אבל קרבן עולה ויורד חייב ודו"ק: הלכות טומאת צרעת פ"ק י"א הלכה ז' ומאימתי תיאסר משעת שחיטה וכו' הנה בגמרא אוקמוה ר"ל דס"ל מחיים משום דס"ל פתנא דר"י דיליף מכשיר ממכפר ואמרי' בחולין דק"מ משום דס"ל למתני' כר"י דיליף מכשיר ממכפר למעט טריפה לכה אייתר טהורות טהורות לצפורי עיר הנדחת וצ"ל לדעת רבינו דהומ"ל מעיקרא כי הוק"ל ת"ש מסופא דקאמ' טהורות לאו מכלל למעוטי טמאות הנה מתרין ליה ר"ן למעוטי צפורי עיר הנדחת אלא דהש"ס רצה להוכיח דין זה מתנא דר"י דיליף מכשיר ממכפר למעוטי טריפה א"כ טהורות למעוטי מאי.

אף קשה דאמרי' בכריתות דכ"ה דר"ה דס"ל דעגלה ערופה מחיים אסורה משום דס"ל כר"י דיליף מכשיר ממכפר והוי כר"ל דס"ל דצפורי מצורע דנאסרין מחיים וכיון דפסק רבינו פי"א מה' רוצח דעגלה ערופה נאסרה מחיים איהו פסק פאן כר"י דלא נאסרה אלא משעת שחיטה ונ"ל דרבינו תפס סוגיא דקידושין דר' ינאי יליף דאסורה מחיים משום דכתיב בה פפרה פקדשים והוי מחיים פקדשים ולעד"ן דר"י נמי דיליף מכשיר ממכפר משום דס"ל דעגלה ערופה דהיא מכפרת משום דס"ל דכפרה פתיב בה פקדשים ודלא כפירש"י בכריתות דף יו"ד דעגלה ערופה דהיא מכפרת יליף ממכפר דשעיר המשלח והש"ס דנקט פתנאי ולא אמר.

בפשיטות משום דכפרה פתיב בה פקדשים משום דהם דברי ר' ינאי דהוא אמורא ולא שביק מתני' דס"ל בשעת עריפה לכה הביא תנא דר"י דהוא תנא דפליג אמתני' ובהכי ניחא לי מה שהקשו התוס' בחולין דפ"ב בד"ה עגלה ערופה ונ"ל ולמה דחק לוי לימא כתנאי פדאמרי' בכריתות דתנאי פליגי בהכי ולכאורה אינם מוכנים דהיכי שייך לומר דר"ש ס"ל פתנא דר"י דיליף מכשיר ממכפר הא איהו ס"ל דצפורי מצורע אינו נאסרין אלא משעת שחיטה כמבואר בקידושין דנ"ז אף לפי האמור ניחא דתנא דר"י גופיה ס"ל

דעגלה ערופה דאסורה מחיים אינו אלא משום דכפרה כתיב בה וכיון שכן הויא אסורה מחיים משום דהויא פקדשים וילפינו מיניה דעגלה ערופה אסורה מחיים דלא פתנא דמתני' דנמצא ההורג וכו' ולא ס"ל פנותיה דיליף מכשיר ממכפר אלא דס"ל מעת דאיתעביד בה מעשה כר' יוחנן ולית להו כפי' התוס' בקידושין דיליף מכפר ממכשיר דאין זה במשמע ההיקש וק"ל: הלכות משפב ומושב פרק א' הלכה י"ו שאין מטמאין אדם אבל מטמאין פלים מד"ס עיין מ"ש הראב"ד ז"ל ולעד"ן דנדאי רבינו ז"ל לא איירי אלא בטומאת מגע שהרי פתב אבל מטמאים פלים וקתם לא שייך אלא מגע ומ"ש עוד הראב"ד ז"ל ומטמאים הידים והפלים במשהו פבר פתב רבינו בפ"ד מה' ט"א דין ב' וגם שם פתב דין שתיה ברביעית.

ומפח זה תמהני על מר"ן שכתב זה כמסתפק ויותר תמיהא לי על המ"ל ז"ל שכתב דמר"ן ז"ל לא הרגיש בזה דכיון דכתב רבינו מיירי נמנע אין עוד חשש. אלא שראיתי להכ"ז בכריתות די"ג שתפס על מר"ן חנם דמה שהקשה וקלא בפרייטא מפורש דמשקין טמאין מטמאין אדם ברביעית דהא התינוק היא פשיעורו מטמא וכו' ולא יכולתי להולמו דהא נדאי דמטמא אדם ברביעית לא במגע איירי אלא בשתייה לפסול גוייה שאינו יכול לאכול בתרומה ואף התינוק נמי לפסול גוייתו לתרומה איירי דהא תני בפרייטא מותר להניק את בנה ובנה טהור ולא קתני מותר ליגע בבנה והוא טהור דכיון דאשה היא ראשון בנדאי אין טמא במגע דאינו.

נטמא אלא מאב הטומאה אלא נדאי לפסול גוייה איירי וכבר כתבתי דדין זה פבר פתבו רבינו בה' ט"א ע"ש. גם מ"ש בהשגות הראב"ד דרבינו פתב ברביעית והשיג עליו שהוא במשהו וראי לא עלה בדעת הראב"ד זה שהרי רבינו לא פתב שיעור בכאן פלל אלא על עיקר הטומאה שכתב אינו מטמא אדם פתב עליו הול"ל מטמא אדם בשתייה ולומר שיעורו ברביעית ואם נאמר דרבינו מיירי בטומאת מגע לק"מ דכבר פתבו בהלכות ט"א פאמור: פרק י"ב הלכה י"ט וכן גגו של חבר בצד גגו של ע"ה וכו' טמא עיין מ"ש מר"ן דדבריו הם תמוהים דלאו רישיה סיפיה ונ"ל דט"ס נפל בדבריו וכצ"ל זהו יישוב דברי רבינו והא דאמרי' בגמ' אישתמוטי מישתמיט וכו' י"ל דהיא באותו.

חבר וכו' היא סברת רשב"ג וכו' אבל הלכה נקיטינן כת"ק אבל קשה דשם גרסי' יגגו של חבר בצד גגו של ע"ה וכו' אע"פ שידו של ע"ה מגעת לשם טהורות וי"ל דקתם מיירי בחלוקה דמסיפס דהא רב ור"י איפליגו קתם בחצר החלוקה במסיפס וכו' ומדמה לה להא דגגו של חבר בצד גגו של ע"ה ולק"ה אע"פ שידו של ע"ה מגעת לשם טהרותיו טהורות ע"כ וכן הוא מבואר בפ"ג מה' מ"א ע"ש להרב כ"מ שם: פרק י"ג הלכה ח' אלא הרי זבחי בחזקת פשרות.

עיין להראב"ד ז"ל ולעד"ן דוקא קתם דמפסיד שפרו שהרי הפסידו בידיים אבל קא שאנוס הוא שפאת נדה והגיעה ולא ידע בה שהיא טמאה עד אח"ך או שפצא שרץ בטהרות וזהו דקדוק לשונו שאמר נטמאו ולא אמר טמאתים וכן נתפגלו להורות שהוא בשוגג למה יפסיד שפרו ומהתימא על מר"ן ז"ל שהורה לו בזה וכתב שילמוד משם לכאן ואף שפיגל זבחי אין כאן שפר כלל שפכהו שפמשפר הוא שמקריב אותו: הלכות שאר אבות הטומאות פרק א' הלכה י"ז נבלה וכו' עיין בכ"מ ז"ל שהקשה מ"ש מחברת

דָּם וכו' וְתִגְרַץ מִשֵּׁם הַרִי"ק ע"ש וְעֵינָיו לְהַרְמ"ל ז"ל בַּפ"א מֵה' מו"מ שֶׁהַק' דְּהוּא הַפָּךְ גְּמָרָא דְּבִכּוּרוֹת דְּשֵׁם הַקָּשׁוּי קְוִשְׁיָתוֹ וְע"ש שֶׁהַנִּיחָה בַּצ"ע וּנ"ל דְּלִק"מ דְּהַש"ס קָחִי עַל מִמְרַת ר"י גְּבִי צִיר דְּדָמִי לְחֻרְתָּ דָּם ע"ש וְאַף דְּפִסְק הַרְמַב"ם בְּפִי"ו מֵה' ט"א הִף מִמְרָא דר"י דְּצִיר פְּכָר פֶּתַב הָרַב כ"מ פֶּאן פִּינֹן דְּאַסִּיק בְּקוֹשְׁיָא לֹא קָשׁ לֵה וְעֵינָיו לְהַרְב ח"ן ע"ש: פֶּרְק ז' הִלְכָה א' וְאִין הַמְשַׁקִּין שְׁנַטְטָאוּ מְטַמְּאִין דְּבָר אַחַר מִן הַתּוֹרָה וְכו' סְבַרְת ר"מ בַּפ"ק דְּפִסְחִים אָף ר"י ור"ש ס"ל דְּאַף מִן הַתּוֹרָה מְטַמְּאִין וְא"כ קָשָׁה לְמָה פִּסְק כר"מ נְגַד רַבִּים וּנ"ל מִשׁוּם דְּסַתְמָא דְּש"ס בַּפ"ג דְּבִכּוּרוֹת דַּכ"ג ע"ב כר"מ דְּקֶאָמַר אִיבְעִית אִימָא דְּטוֹמְאַת מְשַׁקִּין דְּרַבְּנֹן וְהֵינּוּ וְדָאִי לְטַמְּא אַחֲרִים גַּם שָׁם דָּף ל' ע"ב קֶאָמַר הַגַּמ' דַּב"ש וּב"ה סְבָרִי דְּעַד פְּמָה מְקַבְּלִין ע"ה לְהִיּוֹת מִהַחֲבָרִים לְמְשַׁקִּין ל' יוֹם וּפִירֵשׁ"י מִשׁוּם טוֹמְאַת מְשַׁקִּין דְּרַבְּנֹן ע"ש וְהֵינּוּ כר"מ ע"ש: פֶּרְק ח' הִלְכָה ו' אִין טוֹמְאַת יָדִים וְכו' בֵּין שְׁנַגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ וְכו' וְנִגְע בְּקַדְשִׁים בְּמַקְדָּשׁ וְכו' צ"ע מַנ"ל לְרַבֵּינוּ זֶה דְּבַגְמָרָא לֹא אָמְרוּ אֱלָא כְּשֶׁנִּגְע בְּטוֹמְאַה בְּמַקְדָּשׁ דְּמַחֲט נִמְצְאָת בְּמַקְדָּשׁ אֲבָל אִם נִגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ וְנִטְמָאוּ אַח"ךְ כְּשֶׁנִּכְנַס.

לְמַקְדָּשׁ טוֹמְאַה שְׁבִהֵן לְהִיכֹן הִלְכָה וּמֵאִי שְׁנָא מְהָא דְּאַמְרִי בְּפִסְחִים דִּי"ז מְשַׁקִּי מְטַבְּחִיָּא שְׁנַטְטָאוּ בְּפָנִים וְהוֹצִיאָן לְחוּץ טְהוּרִין נְטַמְּאוּ בְּחוּץ וְהַכְּנִיסָן. טַמְּאִים וּפִירֵשׁ"י פִּינֹן דְּנִטְטָאוּ קָשָׁה חוּלִין וְטוֹמְאַה פְּכָר יָרְדָה לְהֵם מִי פְּקַעְהוּ אֶפְשָׁר דְּנִקָּא הֵתָם דְּאִית לֵה עֵיקַר טוֹמְאַה מְדְּאוּרִיָּתָא וְלִכְף הַחֲמִירוּ בְּגִזְרָתָם כְּשֶׁל תּוֹרָה אֲבָל הִקָּא דְּאִין לְטוֹמְאַת יָדִים עֵיקַר מִן הַתּוֹרָה לֹא הַחֲמִירוּ בְּגִזְרָתָם כ"כ.

אַמְנָם עֲדִינֵן קָשָׁה דַּמְנ"ל לְרַבֵּינוּ ז"ל דְּכִינֹן דְּבַגְמ' מְבִנְיָן לְהַפָּךְ דְּהֵתָם קָאִי עַל מִי שְׁנַגְע בְּמַקְדָּשׁ וְקֶאָמַר שֶׁהַיָּדִים טְהוּרוֹת דְּגִזְרוּ שְׁלֹא יָרְדָה לְהֵם טוֹמְאַה כְּלָל דְּמִשְׁמַע דְּאִם יָרְדָה לְהֵם טוֹמְאַה אִין לְחַלֵּק בֵּין חוּלִין לְקַדְשִׁים וְהִכִּי מִשְׁמַע כְּמִי מְהָא דְּקֶאָמַר אִין טוֹמְאַת יָרִים בְּמַקְדָּשׁ דר"ל דְּהַיָּדִים אִין עֲלִיָּהֶם תּוֹרַת טוֹמְאַה וּמַמ"ש רַבֵּינוּ וְאִם נִגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ ה"ז מְטַמְּא וְכו' אִין לְהַכְרִיחַ דְּאַפְשָׁר דְּקָאִי אַחֲלוּקָה שְׁנַגְע בְּטוֹמְאַה חוּץ לְמַקְדָּשׁ דְּיָרְדָה לְהֵם טוֹמְאַה מְעִיקָרָא אֲבָל אִם נִגְע בְּטוֹמְאַה בְּמַקְדָּשׁ דְּלֹא יָרְדָה לְהֵם טוֹמְאַה כְּלָל שְׁנַגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ ה"ז נִיחֹר וְנִרְאָה דַּס"ל לְרַבֵּינוּ דְּהָאִי דְּקֶאָמַר דְּיָדִים טְהוּרוֹת ר"ל מְלַטְמָא אֲבָל לְעוֹלָם וְדָאִי יָרְדָה לְהֵם טוֹמְאַה וְכִהָא דְּתַנֵּן הַפִּיגוּל וְהַנּוֹתֵר מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים וְזִהוּ שְׁפַתְב רַבֵּינוּ אִם נִגְע בְּמַקְדָּשׁ בְּאַוּכְלִין טַמְּאִין ר"ל בְּפִיגוּל שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן לְטוֹמְאַה כַּמ"ש שָׁם וְהַשְׁתָּא קֶאָמַר דְּאַף דְּאַמְרִי מְטַמְּא אֶת הַיָּדִים הֵינּוּ רִוְקָא דְּצָרִיף טְבִילָה לְכַתְחֻלָּה מִשׁוּם חֲשִׁידִי פְּהוּנָה אֲבָל אִם נִגְע בְּאַוּכְלִים קוֹדֵם טְבִיל' לֹא נִפְסַל בְּהִכִּי דְּלֹא גִזְרוּ עַל הַיָּדִים לְטַמְּא בְּמַקְדָּשׁ וְהַשְׁתָּא אֶתוּ דְּבָרִי רַבֵּינוּ כְּפִשְׁטָן דְּהָאִי דְּקֶאָמַר וְאִם נִגְע חוּץ לְמַקְדָּשׁ וְכו' קָאִי לְכָל הַחֲלוּקוֹ' וְהֵינּוּ טַעְמָא דְּכִינֹן דְּיָרְדָה לְהֵם טוֹמְאַה לְגוֹפֵן אָף בְּעִזְרָה דְּשָׁם הוּא דְּלֹא גִזְרוּ אֲבָל לְחוּץ לְמַקְדָּשׁ חֲזָרָה טוֹמְאַה לְדִינָה וְהַשְׁתָּא א"ש מ"ש רַבֵּינוּ אָף אִם נְטַמְּאוּ חוּץ לְמַקְדָּשׁ וְנִגְע בְּמַקְדָּשׁ הַאֲוּכְלִין טְהוּרִין וְהֵינּוּ דְּכִינֹן דְּאַמְרִי דְּאִם נִגְע בְּמַקְדָּשׁ בְּאַוּכְלִין טַמְּאִים נְטַמְּאוּ הַיָּדִים א"כ מָה לִי נְטַמְּאוּ בְּמַקְדָּשׁ מָה לִי חוּץ לְמַקְדָּשׁ פִּינֹן דְּבָכָל מְקוֹם מְקַבְּלִין טוֹמְאַה.

וְרֵאִיתִי לְהַרְב מ"ל ז"ל בַּפ"ד מֵה' ב"מ שֶׁהֵבִיא מִשֵּׁם הַיְרוּשְׁלָמִי צִיץ מֵהוּ שְׁיַרְצָה עַל טוֹמְאַת יָדִים וְכו' יַע"ש מָה שֶׁהַקָּשָׁה דְּכִינֹן דְּפִסְק הָרַב ז"ל דְּאִין טוֹמְאַת יָדִים אָף שְׁנַגְע

חויץ למקדש א"כ תו לא מיבעינא ליה ואיך יפרש הרב זה הירושלמי ולכאורה פראה דס"ל לירוש' דהך דאמר' אין טומאת ידים במקדש היינו דוקא אם נטמאו בשאר טומאות אמנם אחר שגזרו דהפיגול מטמא את הידים מצינו למימר דגזרו עליהם אף לטמא אוכלין ואקא שפיר מיבעינא ליה דאף דגזרו עליו טומאה ובעי טבילה לכתחלה אם עבד בלא טבילה נהרי נטמאו הדם ואימורין הציץ מרצה או לא.

אף את זה לא יתכן מ"ש בדעת הרמב"ם זל וגם מסתמיות דבריו משמע דאף בפיגול נל לא גזרו לידיים לטמ' אשר ע"כ נ"ל דרבינו הוק"ל לפי גירסת הירושלמי דמאי מיבעינא ליה דהשתא באיסור תורה הציץ מרצה באיסור דרבנן מיבעינא ומהיכא תיתי דחמירי מדברי הורה ועיין להרב קרבן העדה זל שם יעו"ש: פ"ק י"א הלכה ד' ומנין לשלישי בקדש וכו' שנא' והבשר אשר יגע וכו' הנה מפשטיה דסיפרא משמע דהוא דאורייתא צ"ל דס"ל לרבינו דאנכל מטמא אנכל בקדשים וכן הכריח רש"י ז"ל בפ"ק דפסחים די"ט ד"ה איתא יעו"ש ודלא כפי התוס' שכתבו משום חזיבת הקדש וכו' וכבר פסק רבינו ז"ל אפי"י מה ט"א דלא מהנייא חזיבת הקדש אפי' לאיפסולי גופיה דאורייתא וע"ש בכ"מ ז"ל ובאמת דמשמעות לשונו פ"ק ז' מהלכות אלו דאין אנכל מטמא אנכל אפי' בקדשים ועיין להרב מחנה ראובן שם בפסחים.

ועוד אני. תמיה דהא בהדיא כתב הרמב"ם בפ' הקודם לזה הלכ' ט' והאנכלים יהיו שלישי ורביעי לטומאה מדבריהם בלבד הרי דגם שלישי ורביעי בקדש אי אפשר להיות דאורייתא והיינו משום דאית ליה אין אנכל מטמא אנכל אף בקדשים וה"נ כתב הרמב"ם בהקדמתו לס' טהרות ובהכי נמי ניחא לי מאי דהנה קשייא לי במ"ש רבינו לעיל בסמוך והמשקין יהיו ג' וד' מדבריהם בלבד ולכאורה הוא תמוה דאמאי לא יהיה ג' מדאורייתא פגון שרץ בלי אנכל דהא קרא פתיב טמא הוא ומיניה דרשי' דאין עושה פיוצא בו ומדאיצטריה דאין עושה פיוצא בו שמע' דמטמא משקה וכן הכריח רש"י ז"ל שם.

ואולם לזה אפשר לו' פקושיית מהרש"א שם ע"ש.

אף מדקרוק לשון רבינו יראה דאין אנכל אפי' ראשון מטמא משקין שפן כתב וכן אם נגעו בשני בין אדם בין פלים בין באוכלין נעשו ראשון וכו' הרי גבי טומאה דאורייתא דקדק ולא כתב אוכלין וגבי טומאה דרבנן כתב בין באוכלין דמשמע ברור דאין משקה נטמא מאנכל פלל ואפי' להיות שני והדרא קושייא לזנפתה אמנם לפי האמור ניחא דע"כ לא מדייקין מהוא טמא אלא דוקא למ"ד דאנכל מטמא אנכל בקדשים אף למ"ד אין אנכל מטמא אנכל ניחא דאיצטריה הוא להכי לומר דאין אנכל מטמא אנכל וכו' כ התוס' שם וכיון דרבינו פסק כמ"ד אין אנכל מטמא אנכל אפי' בקדשים לכה כתב אין אנכל מטמא משקה.

איך שיהיה הדרן לדאתאן עלה פיון דרבינו ס"ל כמ"ד אין אנכל מטמא אנכל בקדשים היאך אפשר לומר דשלישי דאורייתא. אשר ע"כ נ"ל דודאי רבינו ז"ל יפרש דהאי דקאמר ר"י ולמדנו שלישי מן התורה הוא מפת אסמכתא ולאפוקי מק"ו קאמר דג' רמזו אותו מן התורה ולא מק"ו והכריחו לרבינו לזה הוא ממ"ש במס' חגיגה י"א מעלות שנו פאן משמע שהם מעלות מדרבנן וקנסוב הש"ס ק"ו דר"י משמע דאינו אלא אסמכתא וכן נמי הך קרא דכתב ללמד דג' בתרומה הוא אסמכתא דהא בגמ' לא ולפינן אלא מק"ו

וק"ו פריכא הוא דהא אמרי בקולין דקט"ו ע"ב דכל מה הצד פרכינן כל דהו וא"כ לא
אתי אלא כסברת דור אחר דאין לו מקרא מן התורה וכ"כ הריטב"א פ' א' דמכות דף ד'
יע"ש וא"כ צ"ל פוננת רבינו הוא למצוא רמז מן התור' לתקנת חכמים וסייגותיהם פנ"ל.

ובזה ניחא לי מאי דק' לי במ"ש רבינו ורביעי בקדש ממחוסר כפורים דהא בגמ' אקשו
על ק"ו זה ואמרו דאנכל דבא מט"י יוכיח דפוסל בתרומה ואינו עושה רביעי בקדש ואף
דאמרו שם פאבא שאול ס"ל ונדחו וכו' הרי רבינו לעיל פסק דעת רבנן וא"כ איך הביא
האי ק"ו דתשובתו בצדו אלא נראה דמפרש רבינו דהש"ס הכא משמע ליה דהוי ק"ו
דאורייתא משום דדמי לג' דהוא דאורייתא כדמשמע מפשטא דר"י ולהכי אקשי שפיר
מהך דאנכל הבא מט"י דס"ד דהוא דאורייתא וכמ"ש התוס' במעילה יעו"ש אף לדין
דהאי ק"ו הוא דרבנן לק"מ דנהו על דרף אסמכתא.

ואין להקשות אמאי לא גזרו גבי אנכל הבא מט"י דעושה רביעי פינון. דפוסל בתרומת
דאין לדמות גזרות חכמים להדדי דאפשר פינון דטבל וקליש ליה טומאה לא גזרו ודו"ק.

אף מה שיש להסתפק בדעת ר"י בכוננתו להקשות על ק"י דר"י מאנכל הבא מט"י מה
היא דעתו דאפשר לו' דעתו היא משום דאית ליה אנכל מטמא אנכל וא"כ פשיטא דקרא
דר"י הוא דרשה גמורה או אפשר דדעתו היא ודאי אין אנכל מטמא אנכל.

אף מלישנא דר"י דקאמר ולמדנו ג' מן התורה. משמע ליה דרשא גמורה וצ"ל דס"ל
לר"י דאנכל מטמא אנכל.

והנה נראה להכריח כצד הראשון מהא דאמרי בפסחים פ"ק דט"ו ע"ב אמר ר"י מחלוקת
בו' אכל זמזדה ומסיק אליבניה ר' ירמיה שם דמתני' בבבשר שנטמא במשקין ור"מ
לטעמיה ור"י לטעמיה וכו' והכריח רש"י ז"ל דנדאי לר' ירמיה ס"ל אנכל מטמא אנכל
יעו"ש ואם איתא דר"י ס"ל דאין אנכל מטמא אנכל מאי מתרץ ר"י דהא לא שנייך
לאוקמה הכי דא"כ מאי הוספת טומאה איכא.

אבל אחר העיון נראה דלאו מילתא היא דאפשר משום דס"ל לר' ירמיה בעלמא אנכל
מטמא אנכל לכך העמיד האי אוקמתא לסברת ר"י דאימור דאיהו נמי ס"ל פנותיה אמנם
לשאר אמוראי דסברי אין אנכל מטמא אנכל מציי סבר ר"י פנותיהו דאין אנכל מטמא
אנכל והווי מוקמי למתני' דר' חנינא סג"ה בבבשר שנטמא באנכל ור"י ס"ל דאנכל מטמא
אנכל שפן מציינו לו בהדייא דדריש שלישי מקרא ור"מ ס"ל דאין אנכל מטמא אנכל דלא
מציינו שייספור טומא' עושה פיוצא בה אלא ר"י וא"כ מעתה אין פאן ספק דפלוגת'
דאמוראי הוא אף לסברת יוחנן ומ"מ זכיננו דהא דכתב רבינו שלישי מקרא לאו היינו
דיפרש פן בדברי ר"י שהיא אסמכתא וכמ"ש ל דהא לכ"ע מודו דר"י דרשא גמורה
קאמר פאמור אלא רבינו טעמא דנפשיה קאמר דרבנותינו יש להם סמך ורמז לנה מן
הפתוב פמנהגו בכל המקומות וכמ"ש לקמן פי"ב הלכה ז: פרק י"ב הלכה ז אפילו שאין
לו תוף מצרף מה שעליו לקדש וכו' פתב מר"ן ז"ל בפ' חומר בקדש יעו"ש וק' לי דע"כ
לא אמרו בגמרא דאפי' שאין לו תוף אלא אליבניה דרב חנין דס"ל צירוף דאורייתא אבל
אליבניה דר"י דס"ל לרבינו פנותיה מנ"ל לומר אף שאין לו תוף ונ"ל דרבינו קשייא ליה
ממ"ש במס' עדויות ר"ש על אפר חטאת שנגע במקצת פסל את פולו דהיינו מדין צירוף

פלי א"כ מה הוסיף ר"ע תו דהפלי מצרף וכו' ולכך צ"ל דבא להוסיף אפי' שאין לו תוף וכן הם דברי רבינו בפ"י לשם ע"ש והשתא צ"ל דהש"ס דמקשה על ר' חנין ה"ה דהומ"ל וליטעמיה א"כ מעיקרא לא שינה להקשת על ר"י דאיכא למימר דהוסיף ר"ע אף לגבי טבול יום דקלישא ליה טומאתיה וכ"כ התוס' דמ"ח ע"ב אמנם אחר דתגרין לו לדעת ר"ח דבא לומר אף שאין לו תוף תו לא צריכין למימר משום טבול יום לדעת ר"י דאפוישי פלוגתא לא מפשינן ודו"ק: פ"ק ט"ו הלכה י"א יחוש לעצמו עיין מ"ש מ"ר"ן ו"ל דלא כהר"ש ו"ל ותמהני אמרם נאמן ע"י עצמו למאי מהני פניו דחוש לעצמו וצריף לטבול קודם מגעו ועוד דהוא נגד גמרא ערוכה בכריתות די"ב ע"ב דלמאי דקאמר שם הלכה כר"י דנאמן ע"י עצמו אמר ר"י לא אמרו אלא בינו לבין עצמו ופירש"י ו"ל דחלוקה דבינו ובין עצמו ר"ל שלא יאכל בפני אחרים שלא יזלזלו בטהרות פניו דאיכא עדים שיהוא טמא ולעצמו ר"ל שלא יאכיל אחרים ומעתה מ"ש התוס' יחוש פירושה היא יחוש שלא יאכל אלא הוא עצמו דוקא ולא יתן לאחרים וכן פי' מ"ר"ן ו"ל פי"א מה' שגגות דין ח' ע"ש ומעתה פי' הר"ש הוא עיקר.

אלא דבאמת הו' חלוקה דבינו ובין עצמו לא משמע כפירש"י דבתוספת' תני אין אומרי' עוסק בטהרות וא"כ הני פירושו לא אמרו דנאמ' הוא אלא לבינו לבין עצמו דר"ל דעשה מאליו אבל אין מורין לו לעשות וכיון שפן יחוש לעצמו מאליו דצריף ליהדר דהא אם בא לישאל אין מורין לו ונ"ל דהא דאמר ולעצמו הני פירושו לצורך עצמו כדי ליתרה ודו"ק: פ"ק י"ט הלכה א' שני שבילין.

וכו' פתבו הרמ"ל זל בד"ה שוב ראיתי וכו' וזל דשאני התם שלא נולד הספק כ"א וכו' אבל הכא נולד הספק בבת אחת לפי שבאו לישאל זה אחר זה דינם פבאו לישאל בבת אחת וכו' יעו"ש ולעד"ן דבר זה במחלוקת ראשוני' ה"ה הרמב"ן והרשב"א בת"ה והביא מחלוקת' הכ"י ב"יד סי' על ענין איסור שנפל לא' משני קדרו' של הותר דהרמב"ן ו"ל ס"ל דכי היכי דאמרי' בשני שבילין בזה אחר זה מותרין ה"ה הכא אבל הרשב"א ו"ל ס"ל לא דמי לב' שבילין ואסורין אפי' בזה אח"ז הרי אף דהכא נמי נולד הספק באחד והני ממש פדין ב' גזירין שנפלו טומאה על א' מהן אפי"ה ס"ל להרמב"ן ו"ל דדינו כשני שבילין ואין לחלק בין נולד הספק באחד או בזה אח"ז אף הרשב"א ס"ל דוקא התם בשני שבילין דהספק נולד בזה אח"ז ולכך מחלקין ביניהם אבל הכא דהספק נולד בבת אחת לכך אין לחלק ועיין להט"ז שם שהקשה לסברת הרשב"א ו"ל דמאי שנא מב' שבילין יעו"ש שהניחו בקושי ולפי האמור ק"מ.

ומעתה שרי ליה מאריה להט"ז בסי' ק"ץ סכ"ה דכתב שם הא דקאמר ב' נשים שנתעסקו בצפור א' אסורים אפי' באו לישאל בזה אח"ז והשיג על הב"ח ו"ל שכתב דוקא פבאו לישאל בבת אחת אבל בזא"ז טהורים יעו"ש שהביא ראיה ממ"ש הרשב"א גבי ג' נשים וכו' דטמאות אפי' בזא"ז וכו' ולפי האמור אינה ראיה פלל דהתם איירי בג' נשים שנמצא פתם ביניהם והני ממש דומה לב' גזירים וב' קדרות דהספק נולד בב"א ולכך אין לחלק אבל הכא שכתבו התוס' דמייירי שנתעסקו בצפור זא"ז א"כ הספק נולד בזא"ז אף הרשב"א ו"ל מודה דבאו לישאל כזא"ז טהורים וכדעת הב"ח ו"ל ועיין בכנה"ג שם בהשיגו על הט"ז פתב דהרשב"א בשיטתיה אזיל וכו' וכבר פתבתי דאף להרשב"א יש

לחלק אף מה שאני תמיד דסברת הרמב"ן הוא ש"ס ערוף בפ"ק דפסחים דקאמר צבור א' של חמץ וכ' בתים בדויקים היינו שני שבילין וכו' ולפי דברי הרשב"א ז"ל מאי מדמה הש"ס הך דצבור א' דהספק נולד בא' לב' שבילין דהוא נולד הספק בזא"ז ועוד בלא"ה היכי קאמר היינו שני שבילין ומותרים בזא"ז ומאי שניא מב' קדרות של היתר דאסורים דאפשר לומר דהרשב"א ז"ל פהרמב"ם שם דס"ל דאף בב"א מותרים משום דאימור אכלתיה כמ"ש מר"ן והר"ן שם ולפ"ז צ"ל דהש"ס דקאמר היינו שני שבילין לדוגמא בעלמא נקטיה ועיין להטור שם: הלכות טומאת אוכלין פרק ב' הלכה כ"א פל משקה וכו' שאין משקה יוצא וכו' ע"י הכלב לעולם.

והא דאמרי' בפ"ק דפסחים די"ח אמר ר"א משום דהוי משקה סרוח לאו הלכתא היא אלא לומר דר"י דאמר בטלו במעיה משום דר"א פליג ארבנן אבל לפסק הלכה רבינו פסק כרבנן אף ק' מהא דפסק רבינו בפ"א מהלכות אלו ופ"י דין ח' שמה משקין טמאין ונסרחו ונקיין טהורין ואמאי פיון דעדיין ראויין לכלב בטומאתו הו עומדין אפי' נתלכלכו בלילוי הגוף ראויין הו לכלב והחוש יעיד על זה.

וראייתי להגהות מהר"י אבוהב ז"ל שגיהה בספרי רבינו או שנסרחו וכתב הכותב שם שפך היתה גירסת מר"ן ז"ל לנטרתי ומצאתי הגירסא בתוספתא ע"ש ואני אומר אינה ראיה דהתוספתא ז"ל כר"א דת"כ אבל לרבנן ליתא וראיה ממתניתין דמקנאות שלא הביאה זה הדין דנסרחו משום דס"ל כרבנן דר"א דאפי' נסרחו עדיין טומאתו עליהו ולפ"ז מ"ש מר"ן בתירוץ הב' דאם נטמאו ואח"ך נסרחו לכ"ע בטומאתו עומדין א"כ מ"ש בתוספתא המ' אם נסרחו טהורין אמאן תרמייהו וצ"ע: פרק ג' הלכה ו' ה"ז צריף מחשבה וכו' יש לדקדק פיון דבצק הוא אונקל גמור מחשבה למה לי ועוד מה שפייס ואין הבצק צריף הכשר והא מונקש ועומד ונראה דכוננת רבינו ז"ל פיון דחטיפה הכשר בבצק שוב נתבטל מאונקל דנמאס ולכך צריף מחשבה דיתדו לאונקל ולכך צריף הכשר אחר פיון דנתבטל מאונקל הכשר דמעיקרא כבר חלף הלך לו וכן נראה פנונתו בדין ז גבי מת כתב צריף מחשבה שהרי בטל הפל אצל כל דכיון דצירף אותן למת הרי נמאס ואינו ראוי לשום אדם לכך צריף מחשבה.

אף קשה מה שהקשה הרמב"ד ז"ל דבגמ' מוכח דאף אם חושב עליו לא מהני טומאת אוכלים ע"ש ולעד"ן דרבינו ז"ל ז"ל דר"ח ז"ל דאף באדם גמי יש בו טומאה קלה ע"י צירוף פחות מפניית בנבלה ולכך צ"ל דברייתא דקתני מה בהמה יש בה טומאה קלה ונחמורה איירי בחד ונקתא דהיינו בכזית וזהו דקדוק לשון הברייתא דלא קתני יש בה טומאה קלה ויש בה טומאה חמורה דשמיע ליה הך ונקתא דיש בה טומאה קלה יש בה גמי טומאה חמורה דהיינו פניית נבלה דחמורה במשא וקלה במגעו דאין בה אלא טומאת אוכלין ורב חגינא לא פליג אר"ח אלא מודה לו בזה דהך ברייתא דנבלת בהמה מירי אף בנחצי זית נבלה אלא אסתמא דהש"ס פליג דקאמר עלה לאפוקי מת דאף בנחצי זית לא מהני מחשבה לכך קאמר רב חגינא דמירי גמי הך ברייתא בכזית מחופה בבצק ומהני לצירוף בפנייה לאפוקי מת דלא מהני משום דטומאה בוקעת וכו' ומעתה הך ברייתא דלעיל דאמרה מה בהמה שיש בה טומאה קלה ונחמורה מירי בכזית וזהו דקדוק לשונו דקאמר אפי' תימא דהוי פניית הוא קאי על הך ברייתא דנבלת בהמה דר"ח קאי

עֲלֶה וּמֵאֵי דְקָאָמַר לְאַפּוֹקֵי מַת הוּא קָאֵי עַל הַף בְּרִיַּיְתָא דְמַה בְּהֵמָה וְכוּ' וְדִלְא פְּהֵתוֹס' ז"ל שְׁנִדְחָקוּ בְּזָה ע"ש וְלַעַד"ן דְּזָהוּ פְּנוּנַת מְר"ן ז"ל שְׁפַתְב שְׁאִין זֶה מְוֹכְרָח וְיִשׁ מְקוֹם לְפִי רַבִּינוּ וְהָרַב בַּה"ז תַּפְס עֲלֵיו חֲנָם וְכַתְב שְׁאִין מְקוֹם לְפִירוּשׁוֹ ע"ש גַּם רְאִיתִי לְהַח"ן בְּשִׁיטְתוֹ ש"ס שְׁפַתְב דְּבָרִים תְּמוּהִים לַע"ד ע"ש וְתַבִּין: פָּרַק י' הִלְכָה ח' מִפְּנֵי שְׁלֵא טָהְרוּ בִּיצִיאָתָן וְכוּ' פֶתַב הֶרְאָב"ד ז"ל אַע"פ שְׁבַטְלָה טְוּמְאָתָן בְּהִיוּתָם בְּתוֹךְ מַעְיו ע"כ וְקִשָּׁה דַא"כ מֵאֵי קִשְׁיָא לִיה לְהַש"ס בַּפ"ק דְּפִסְחִים דִּי"ח גְּבִי ר"י דְקָאָמַר בְּטָלוּ בְּמַעֲיָה נְהִי דְטְוּמָאָה חֲמוּרָה לִית טְוּמָאָה קִלְה מִיָּהָ לִיטְמוּ וּמֵאֵי קִוְשִׁיָּא לְפִי דְבָרֵי הֶרְאָב"ד דְּבַטְל טְוּמְאָתָן בְּהִיוּתָם בְּתוֹךְ מַעְיו וְאַפְשָׁר לִו' דְּהֵתָם מִיָּרִי בְּתוֹךְ מַעַת לַעַת וְעַדִּין לֹא נִשְׁתַּנוּ אֲבָל הֵכָא מִיָּרִי אַחַר מַעַת לַעַת.

אֲבָל ק' א"כ אִמְאֵי גְבִי מִשְׁקִין אַע"פ שְׁטַבְל ה"ז טְמֵאִין וְהָא בְּטָלָה טְוּמְאָתָן בְּתוֹךְ מַעְיו וַצ"ע גַּם מ"ש רַבִּינוּ אִם נִסְרַחוּ הֵם טְהוּרִין קִשָּׁה דְּהָא פִּסְק לַעִיל. אִם נִטְמְאוּ הָרִי הֵם בְּטְוּמְאָתָן לַעוֹלָם אַע"ג שְׁנִסְרַחוּ וַצ"ל דְּבְרִיַּיְתָא דְקַתְנִי אִם נִסְרַחוּ טְהוּרִים הִיא ר"א דְּפָלִיג אַרְבָּנָן וְרֵאֲיָהּ דִּלְא הֶזְנַפְר זֶה בְּמִשְׁנָה מְשׁוּם דַּס"ל פְּסִכְרַת אָמְרוּ הַמְּוֹזְפָר בַּת"כ: פָּרַק י"ב הִלְכָה ו' וְאִם נִיעַר הָרִי אֵלּוּ לְרַצוֹן פֶּתַב הֶרְאָב"ד ז"ל פִּי הַנִּיעוּר הַזֶּה שְׁיִצְאוּ מִפְּוֹלָן ע"כ וְלְכַאוּרָה אִינוּ מוּבָן מִי לֹא יָדַע זֶה גַּם לְשׁוֹן רַבִּינוּ ז"ל מוֹרָה בְּאַצְבַּע מִפִּינוּ שְׁנִיעַר וְיִצְאוּ מִמֶּנּוּ הָרִי אֵלּוּ לְרַצוֹן לְאַפּוֹקֵי מַה שְׁעוּדָן עֲלֵיו גַּם מְר"ן ז"ל לֹא הִשְׁגִּית עֲלֵיו בְּזָה.

וּנ"ל דְּכַוְוַנְתּוּ הִיא דְּבַמְשַׁנָּה אִיתָא אִפִּי' אַב הַטְוּמָאָה אִינוּ בְּכִי יוֹתָן וְאִם נִיעַר בְּכִי יוֹתָן וְקִשָּׁה פִּינוּ דְאִיָּרִי בְּאַב הַטְוּמָאָה הוּל"ל בְּכִי יוֹתָן וּמִטְמָא פִּינוּ דְנִטְמָא ע"י פְּרִישְׁתּוּ מְאָבִיו וְכַה"ג הַקִּשָּׁה דֵּב יוֹסֵף בַּפ' אָמְרוּ לוֹ עַל הַף בְּרִיַּיְתָא דְזָב וּטְמָא מַת דְקַתְנִי יִצְאוּ מִפְּוֹלָן הָרִי מְכַשִּׁירִין אִמְאֵי לֹא קַתְנִי מְכַשִּׁירִין וּמִטְמָאִין לְכַף מַתִּי' בְּגִיתָן פֶּל כּוּחוֹ וְלְכַאוּרָה קִשָּׁה אִמְאֵי לֹא תִקְשִׁי לִיה לְרַב יוֹסֵף אַהֲאֵי מְשַׁנָּה דְתַנִּי בְּכִי יוֹתָן וְתוּ לֹא.

וַצ"ל פִּינוּ דְתַנִּי וְנִיעַר דְּבַר פְּשׁוּט הוּא בְּכָל כּוּחוֹ הוּא מְנַעַר פִּי כֵן דְרַף הַנִּיעוּר וּמַעֲתָה קִשָּׁה עַל רַבִּינוּ ז"ל שְׁפַתְב וּמְזַמֵּן שְׁהֵם טְהוּרִים אִין מְכַשִּׁירִין וְאִם נִיעַר הָרִי אֵלּוּ לְרַצוֹן מִשְׁמַע דְּזָה הַדִּין דְּנִקָּא בְּאַדָּם טְהוּר אֲבָל בְּטְמָא מְכַשִּׁיר וּמִטְמָא וְזָהוּ הַפֶּה הַמְשַׁנָּה דְאַף אִם הוּא טְמָא אִינוּ מְטַמָּא דְקַתְנִי הָרִי הוּא בְּכִי יוֹתָן וְתוּ לֹא זָהוּ שְׁפַתְב הֶרְאָב"ד ז"ל פִּי הַנִּיעוּר הוּא שְׁיִצְאוּ מִפְּוֹלָן וְלְכַאוּרָה הוּא יִתֵּר אֶלָּא ר"ל שְׁיִצְאוּ מִפֶּל וְכָל שְׁלֵא נִגְעוּ בְּאַבִּיו וְהִיא קִוְשִׁיָּא חֲזָקָה פְּנ"ל וְדו"ק: הִלְכוֹת מְקַוְאוֹת פָּרַק ג' הִלְכָה כ"ו בַּד"א לְתַרוּמָה אֲבָל לְקוּדֵשׁ אִין מְטַבִּילִין וְכוּ' וְאַפִּילוּ הִזָּה בְּפֶל וּבְקוּפָה וְכוּ' וְלְכַאוּרָה הוּא תְמוּהָ דַפ' חוּמָר בְּקוּדֵשׁ דַּכ"ב מְבוֹאָר לְרַבָּא דְבַסֵּל וְגַרְגוּתְנִי לֹא גְזַרִי' גְּבִי קוּדֵשׁ דְקָאָמַר שָׁם סֵל גְּרַגּוּתְנִי אִיכָּא בִּינְיָהוּ לְמ"ד מְשׁוּם חֲצִיצָה אִיכָּא לְמ"ד מְשׁוּם גְּזִירָה לִיכָּא וְרַבִּינוּ דְפִסְק פְּרַבָּא דְמְשׁוּם גְּזִירָה הוּא וְכַמְבֹּנָר בַּפִּי"ב מַה' מְשַׁכְּב וּמוֹשֵׁב אִיף כְּתַב פֶּאן דְאִין מְטַבִּילִין בְּסֵל וְקוּפָה וְכוּ' וַצ"ע ר וְלַעַד"ן אִין פֶּאן קִוְשִׁיָּא פֶּלֶל דְּהָא דְקָאָמַר אִיכָּא בִּינְיָהוּ סֵל וְגַרְגוּתְנִי דִיעֵבַד קָאָמַר אֲבָל לְכַתְחֵלָה פִּינוּ דְגְזַרִינָן לְקוּדֵשׁ אַף בְּסֵל לֹא יִטְבּוּל מְשׁוּם גְּזִירָה דְשָׂאָר וְכַדְמוּכָח מִהֶנָּךְ תַּנְאֵי דְקָאָמְרִי בַּגַּמ' סֵל וְגַרְגוּתְנִי שְׁמִילָאָן פְּלִים וְהַטְבִּילֵם בֵּין לְקוּדֵשׁ בֵּין לְתַרוּמָה טְהוּרִים וְלְכַאוּרָה קִשָּׁה דְאִמְאֵי נְקִט לִישְׁנָא דִיעֵבַד וְלֹא פְּלִישְׁנָא דְמַתְנִי' דְנִקְט אַף לְכַתְחֵלָה אִם לֹא שְׁנַאָמַר מְשׁוּם דְאִיָּרִי אַף לְקוּדֵשׁ דְשִׁיכִי בִּיה גְּזִירָה נְקִט לִישְׁנָא דִיעֵבַד וְכֵן מוּכַח מִהֵתוֹס' שָׁם דִּלְא הַקְשׁוּ כ"א לְאַבָּא שְׁאוּל וְלֹא לַת"ק דְאִמְאֵי נְקִט לִישְׁנָא

דדיעבד ותיגנו ודאי כמ"ש ואפשר דאיפא למימר לחידושא לאבא שאול נקטיה ולכך לא הקשו אלא לאבא שאול.

אף מה שאני תמיה בעיקר קושניא זו דהא אמרי' תנאי היא דרבא כת"ק ור' אילא פאבא שאול וכיון דלסברת ר' אילא משום חציצה אפי' דיעבד נמי לא דהכי קאמר סל וגרגותני שמילאן פלים והטבילין איפא בינייהו הרי דלר' אילא אף דדיעבד קאמר ומה להם להקשות אבא שאול.

אשר ע"כ נ"ל דכוננתם לומר דכיון דליפא גזירה בסל דליפא מי שאין בפיו כשפופרת הנוד שרי אף לכתחלה ומה גם דקאי פלוגתייהו אלכתחלה דמתני' דקתני אין מטבילין לקודש וא"כ מאי דקאמר בגמ' לישנא דדיעבד ולא קאמר להטביל פלים בסל איפא בינייהו צ"ל דלאו דוקא וסירכא דברייתא נקט.

אבל קשה להו אגופא דברייתא כיון דאיירי דדיעבד אמאי לא שרינו. ומעתה יצא לו להרמב"ם דין זה מפח קושניית התוס' ו"ל וקאמור.

ולעד"ן דזוהי פנונת הר"ש בפ"י ממס' מקואות משנה ה' גבי אם הנה שק וכו' פתב ו"ל ונ"ל וקא דאמרי' בסל וכו' אלא אפי' אין המים מתערבין אלא דרף נקבים וכו' ולחולין דלא גזרינו הנה שרי להטביל אפי' אין בפיו כשפופרת הנוד וכו' ולכאורה הוא תמוה דמאי אייריא חולין דלא גזרינו דהא כבר פתב דאף לקודש אפי' אין מתערב מדרף פיו שהוא סתום אלא מתערב מהנקבים אפי' שרי כיון דכל הסלים שוין דאינם מחזיקין מים כלל וא"כ כמו כן גבי שק וקנפה כיון דכל השקים שוין דאין מחזיקים כלל אפי' אין בו כשפופרת הנוד שרי ומאי אייריא חולין.

אשר ע"כ נ"ל דס"ל כסברת הרמב"ם ו"ל ולא התירו סל גבי קודש אלא דדיעבד ולכך פתב דלחולין דלא גזרינו שרי אף לכתחלה והדברים ככתבן דוקא משום דלא גזרינו בחולין אבל אי לאו הכי הנה גזרינו כשאר פלים אף דלא דמו כלל לשאר פלים וכן נמי הך דסל וגרגותני וכן מוכח לשון רבינו ו"ל דנקט אבל לקודש אין מטבילין וכו' ודו"ק.

וטעמא איפא למ"ד משום חציצה פסל אף דיעבד משום דלא ידעינן בהאי אי חציץ או לא אבל למ"ד משום גזרה בהאי ודאי טבילה פתקנה היא ולכך עלתה לו טבילה ודו"ק: פרק ח' הלכה ג' קדשים קלים שאין בהם דין מעילה חייבין בנזקין פתב הלח"מ ו"ל דרבינו מפרש דר"י ס"ל אף בכור ומעשר בכלל וכן פירש"י בתמורה ע"ש ואף דכתיב במעשר לא ימכר ולא יגאל מ"מ גובה מבשרו כמו שלמים והודה כמ"ש רבינו ו"ל ועיין להרב באר מים חיים שפתב על הלח"מ דאישתמיטתיה לשון רבינו בהלכות בכורו' הך ברייתא דמעשר לא ימכר ולא יגאל ע"ש ולא ידעתי אמאי ל"ק ליה מקרא וק"ל: הלכות גניבה פרק ה' הלכה ג' נתיאשו הבעלים וכו'.

עיין במ"ש ה"ה ו"ל שנוסח' שיש לנו בדברי רבינו היא מדוייקת ודלא פלשון שנונדמן להטור ו"ל בס' שנו"ו וכמ"ש הרב כ"מ ו"ל וזהו הנוסחא שנונדמנה להראב"ד ו"ל ולכך פתב דהוא שיבוש המעתיק אבל מה שפי' ה"ה עוד דאף על הנוסחא שלפנינו משיג הראב"ד ו"ל דאמאי יתן דמים כיון שקנה ביאוש ושנוי רשות וכו' אינו נראה לע"ד דעל זה אינו פותב הראב"ד ו"ל והוא שיבוש המעתיק כיון דשייך סברא לזה והוא משום

דסוף סוף לא דמינא לאבידה דבקיטרא באה לידו אבל האי פיון דיאוש נעשה ביד הגנב דבאיסורא אתא לידיה ויאוש פדי לא קני הו"ל ביד הלוקח פאילו אין פאן יאוש פלל ולכה דמים מיהא בעי לשלומי ועוד מהא דס"ל דיאוש פדי קני דשמע למ"ד דבעי יאוש ושינוי רשות דהא למ"ד דקני דמים מיהא משלם פמבואר בגמ' ועליה קאי למ"ד דבעי תרנייהו יאוש ושינוי רשות ועוד קי"ל דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש וא"כ היכי אמרי' בכוליה תלמודא דיאוש ושינוי רשות קני אלא ודאי דע"כ לא קי"ל לא הוי יאוש אלא לעגנו דליפטור מדמים וכו'.

גם נלע"ד דרבינו ק' ליה מה שהקשו התוס' בפ' מרובה דס"ז ד"ה אמר עולא ממתני' דנטלו מוכסין וכו' וע"ש מה שהוצרכו לידחק דהברייתא לא קאי אמתני' אלא דמיירי שהבעלים לא נתייאשו וכו' דהעיקר חסר מן הספר ולכה מפרש רבינו דהברייתא אמתני' קיימא ובאה לפרש דקתני והו' שלו ר"ל גוף הגזילה אבל מחזיר הדמים לבעלים הראשונים ואהא קאמר בפ"ס משום דס"ל לתנא דברייתא דיאוש פדי לא קני ולכה פשעשה יאוש ביד המוכס אינו פלום פיון דבאיסור' בא לידו ולכה אף דעכשוו נעשה שינוי רשות דמים מיהא בעי לשלומי אבל לאיפא דאמרי' ס"ל דהאי תנא ס"ל דיאוש פדי קני ומחייב דמים אבל היכא דאיפא שינוי רשות פטור מכלום ואם בא להחזיר וכו' וכיון דקי"ל בעלמא דיאוש פדי לא קני לכה תפסינו פלישנא קמא ואין זה מחסרון הגיפך דלא קתני בפרייתא מחזיר דמפח זה לא הקשה לרבא דס"ל יאוש פדי קני מהו ברייתא דס"ל דיאוש לא קני וכ"כ התוס' דלרבה דמיירי הברייתא לעגנו דמים ועוד י"ל דלכה לא הקשה לרבה משום דס"ל פלישנא בתרא.

ושוב מצאתי הדבר מפורש בהרשב"א ו"ל בפרק בתרא דקמא משם הראב"ד ו"ל בהדיא ו"ל דאע"ג דיאוש ושינוי רשות קני דמים מיהא בעי לאהדורי משום דבאיסורא: אתא לידיה דיאוש פדי לא קני ע"כ והובאו דבריו בב"י סי' שנ"ג הרי מבואר דהראב"ד ס"ל פרבינו בזה ומהתימא שנעלם מה"ה דברי הרשב"א ו"ל הללו שכת' משם הראב"ד ו"ל אלא דבאמת ק' לי דמאי קשייא ליה להרשב"א ו"ל על הראב"ד מהו דזבניתו אסא וכו' דכיון דקני ליה קניו.

הגוף אלא הדמים מיהא בעי לשלומי. אשר ע"כ נראה דהרשב"א ו"ל הבין בדעת הראב"ד ו"ל דמאי דקתני בפרי' ומחזיר לבעלים ר"ל דקאי אגוף הגזילה ומחזיר הדמים שנותן לו הבעלים והיינו משום דלא קני ליה קניין הגוף ולכה מקשה ליה שפיר וכצ"ל בדברי הראב"ד ו"ל דאע"ג דיאוש ורשות קני דמים מיהא בעי לאהדורי וכו' וכן מצאתי בתשובת הרשב"א ו"ל סי' תתקס"ח ו"ל ואי קשייא הא דאמרי' בפ' הגזיל וכו' ומחזיר הוא לבעלי הראשונים קסבר יאוש פדי לא קני וכן הדיו לכל גזילה ואבדי' וגניבה ה"ק הרי אלו שלו אלא שמחזיר לבעלים בדמים פן תגרץ הראב"ד ו"ל עכ"ל ויודע תעלומות שפיונותי בזה לאמת.

ומעתה יתישב לשון הראב"ד שהביא הטור סי' שנ"ז ו"ל והראב"ד ו"ל פתב דמיירי אפי' לאחר שנתיאשו הבעלים שגם הוא סובר שאין יאוש ושינוי רשות קונה אלא לעגנו שאין צריך להחזיר הגניבה אלא הדמים ע"כ והוא תמוה כמ"ש הב"י ו"ל ולפי האמור נראה דט"ס נפל בדברי הטור וצ"ל אלא בדמים.

אף מעתה מ"ש הטור סימן שס"ח ו"ל ופי' ה'ראב"ד ו"ל ש'קונה גוף הגניבה אבל צריך ליתן לבעלים דמיה ע"כ הוא תמוה גם מ"ש הב"י ו"ל גם זה נתבאר פסימן שנג' הוא קאי על הלשון שהביא ה'רשב"א ו"ל ובאמת בעיני יפלא דאם הדברים כפ'שטן מאי מקשה ה'רשב"א ו"ל וכן מצאתי בשימ"ק בפ' הגזל ומאכיל ו"ל וה'ראב"ד ו"ל פי' דכי קתני מתני' הרי אלו שלו דלא מפקי מיניה בעלים בלא כלום קאמר משום דקני ליה ביאוש ושינוי רשות אבל בדמים מיהא בעי ליה לאהדורי משום דבאיסורא אתא לידיה ומעת' תגדל הקושני' שהקשה עליו ה'רשב"א ו"ל מאסא דרב הונא וכו' ואפשר לנישב דאנו קי"ל פלישנא בתרא דאמרי' אם בא להחזיר וכו' וממדת הססידות וכו' הא מדינא אינו מחזיר וכו' ע"ש בה'רשב"א ו"ל.

אף ק' ליה מאי דקאמר ה'ראב"ד ו"ל על הך מתני' דהמפיר פליו וכו' דאפי' לאחר יאוש מייירי וכמ"ש הטור ו"ל. א'שר ע"כ נ"ל דמאי דכתב ה'ראב"ד ו"ל ואפי' לאחר יאוש ר"ל ואפי' נתניאש פשהובא ליד לוקח והיינו משום דס"ל דלא קנה אלא דוקא כשנתניאש ביד הגנב דהוי יאוש ושינוי רשות אבל אם שינוי רשות קדם לא קני פלל אלא משום תקנת השוק מיבעי ליה ליתן לו דמים אבל אין זה מתפרש בדברי הטור ו"ל גם לפי זה אפשר דה'ראב"ד ו"ל מודה לדעת ר"י דהיכא דיאוש קדם לרשות דקני לגמרי דבהכי פליגי תרי לישני שבגמרא דללישנא קמא ס"ל דכיון דיאוש פדי לא קני א"כ באיסוראאתא לידיה ולא קני פלל אלא דאהני ליה הך שינוי רשות לאהדורי בדמים וללישנא בתרא דאה"נ דקני לגמרי דהוי הך יאוש שפינד גנב מייפה פחו והוי קני לשיהני' בא בהיתיר' ליד לוקח אבל אין לומר דללישנא בתרא הך דקני לענין קניין הגוף ומיבעי ליה להחזיר הדמים דא"כ מאי קאמר אם בא להחזיר דהוי מדת חסידות הו"ל לפרש דבריי'תא הכי קאמר ויחזיר הדמים פנין דקני ליה קניין הגוף אלא ודאי דס"ל דקני לגמרי והשתא מיושבים דברי ה'ראב"ד ו"ל בהשגותיו אף לגירסא שלפנינו וכמ"ש הה"מ ו"ל ומשיג עליו בתרתי דבחלוקה דיאוש קודם ס"ל לה'ראב"ד ו"ל דקני לגמרי ובחלוקה דשינוי רשות קודם ס"ל לה'ראב"ד ו"ל דלא קני ליה קנין הגוף וצריך להחזיר לו גוף הגזילה פשיחזיר לו הדמים נמצא לפ"ז סברת ר"י היא ממוצעת בין שתי סברות דביאוש קודם ס"ל בה'ראב"ד ו"ל דקני לגמרי וברשות קודם ס"ל דקני ליה קנין הגוף ואינו מחזיר אלא דמים פהרמב"ם ו"ל: א'מנם נראה דזה ליתא לדעת ר"י ובדאי דלגמרי ס"ל פה'ראב"ד דאם שינוי רשות קודם לא קני פלל דע"כ לא קאמר ר"י דחזיר הדמים הוא דוקא לדעת רבה דס"ל דיאוש פדי קני וא"כ אף שינוי רשות קודם תיפוק לי דקני משום יאוש לחודיה ולכך פתב דאה"נ דקני לענין קנין הגוף ויחזיר הדמים אף למ"ד דיאוש פדי לא קני דהלכתא פנותיה ודאי לא קני ליה פלל אלא דבהכי פליגי ר"י וה'ראב"ד ו"ל בפ' דשמעתא דלר"י סבי"ל דהברייתא מייירי בנתניאשו אחר שינוי רשות ולפ"ז קי"ל פלישנא קמא אבל ה'ראב"ד ו"ל ס"ל דמייירי ביאוש קודם וקי"ל פלישנא בתרא וקני לגמרי.

אלא דבאמת מלשון ה'ראב"ד שהביא ה'רשב"א ו"ל נראה דס"ל דהלכה פלישנא קמא ולכך פתב ה'רשב"א ו"ל מיהו אנו קי"ל פלישנ' בתרא וכו' דמשמע לאפלוגי אתא ולעד"ן דקים ליה לה'רשב"א ו"ל בדעת ה'ראב"ד ו"ל דס"ל דהלכה פלישנא קמא ולכך פתב עליו מ"ש.

אָמַנְם מְהָא דְכַתְּב וְנִרְאָה שְׁזָה עֵיקָר אֵין בְּמִשְׁמַע דַּס"ל דְּהִלְכָה פְּלִישְׁנָא קָמָא דְאַפְשָׁר לֹמַר שְׁזָה עֵיקָר לְפִי דְשְׁמַעְתָּא וְלֹא לְהִלְכָה. אַף אָמַנְם דְּלְכָאוּרָה יֵשׁ לְהִבְיָא רְאָיָה לְסִבְרַשׁ הֶרְמֵב"ם זַל דְּהִיכָא דְשִׁינּוּי רְשׁוּת קָדָם דְּקִנְי לְקִנְיִן הַגּוּף מְהָא דְמִקְשׁוּ בִּפ' אֱלוּ מְצִיאוֹת דָּף כ"ב מְהָא דְתַנְיָא הַגְּנֵב שְׁנִטְל מְזָה וְנָתַן לְזָה מַה שְׁנָתַן נָתַן וְאִמְאִי וְהָא לֹא חֲזִי לִיָּה דְמִינְיָאֵשׁ וְכו' ע"ש וְהֵתָם וְדָאִי דְלֹא יָדַע פְּלִל אֱלָא לְאַחַר נְתִיבָה לְאִידָהּ דְּהָא קְאָמַר נְטִל וְנָתַן וְכו' כ הֶרְמֵב"ן וְהֶרְשֵׁב"א ז"ל הוּבְאוּ דְבְרֵיהֶם בְּשִׁימ"ק שֵׁם וְכִינּוּן שְׁכּוֹן תִּיקְשִׁי לִיָּה לְדִידָהּ פִּינּוּן דְשִׁינּוּי רְשׁוּת קָדָם לֹא נְתִיבָאֵשׁ אֱלָא בְּיַד לֹוֹקַח א"כ הִיכִי קְתַנִּי מַה שְׁנָתַן נָתַן פִּינּוּן דְעוֹמֵד לְיָאוּשׁ א"כ פִּינּוּן דְמִינְיָאֵשׁ אָמְרִינוּ אִיגְלָאִי מִקְלָתָא לְמַפְרַע דְמַהֲשָׁתָא הִנּוּה דְמִינְיָאֵשׁ וְכִינּוּן שְׁכּוֹן הו"ל יָאוּשׁ מְשַׁעַת גְּנִיבָה וְאִח"ךְ שִׁינּוּי רְשׁוּת אַף לְאַבְיִי דְלֹא אָמְרִי אִיגְלָאִי מִקְלָתָא א"כ הֵינִי שִׁינּוּי רְשׁוּת קוֹדָם וְלֹא קִנְי פְּלִל וְאִהָא מְשַׁנִּי דְמָאִי גְּנֵב לְיִסְטִיס וְכו'.

אֱלָא לִפ"ז הֵךְ דְשִׁינּוּי רְשׁוּת קָדָם הֵינִי תְלִינְיָא בְּפִלּוּגְתָּא דְאַבְיִי וְרִבָּה דְלִרְבָּה דַּס"ל דְדָבָר הָעוֹמֵד לְיָאוּשׁ אָמְרִי אִיגְלָאִי מִקְלָתָא א"כ שְׁפִיר דְקִנְי וְלְאַבְיִי דַּס"ל דְלֹא אָמְרִי אִיגְלָאִי מִקְלָתָא ל"ק וְכִינּוּן דְקִי"ל פְּאַבְיִי א"כ בְּוֹדָאִי לֹא קִנְי עַד דְהֵינִי יָאוּשׁ בְּיַד הַגְּנֵב אַף לְהֶרְמֵב"ם ז"ל דַּס"ל דְלֹא קִנְי אֱלָא לְעִנְיִן דְמִים א"כ מָאִי מְקַשָּׁה בְּגַמ' לְאַבְיִי מְהָךְ בְּרִינְיָתָא דַּע"כ לֹא קְאָמַר אַבְיִי דְבָעִי יָאוּשׁ מְדַעַת אֱלָא דוֹקָא לְעִנְיִן אַבְיִי דְבָעִי לְיִפְטָר לְגַמְרִי אַף בְּלֹא דְמִים וְלִכְךָ בְּעִינּוּן בְּהִיטְרָא בָּא לְיָדוֹ אֲבָל לְעִנְיִן דְלִקְנִי גוּף הַחֲפִץ בְּדְמִים אַף אַבְיִי מוֹדָה דְאַף דְלֹא נְתִיבָאֵשׁ כ"א אַחַר שְׁהוּבָא לְיָדוֹ שְׁפִיר קִנְי וְכִמוֹ שְׁהוּכִיחוּ הַתּוֹס' ז"ל בִּפ' מְרוּבָה דַּס"ו ע"א ד"ה ה"נ ע"ש.

וּבְשִׁלְמָא לְדַעַת ר"י וְסִיעַתוֹ לִק"מ דְמִשְׁמַע לִיָּה לְגַמ' דַּמ"ש בְּבְרִינְיָתָא דְמַה שְׁנָתַן נָתַן אַף בְּלֹא דְמִים קְאָמַר. אַף.

לְהֶרְמֵב"ם דַּס"ל דְאַף בְּיָאוּשׁ וְאִח"ךְ שִׁינּוּי רְשׁוּת לֹא קִנְי אֱלָא קִנְיִן הַגּוּף וְדְמִים מְהָא בְּעִי לְשִׁלּוּמֵי א"כ מְוִקְרַח הוּא דְהָא דְתַנְיָא מַה שְׁנָתַן נָתַן ר"ל וְסִיבִי לִיתַן דְמִים וְא"כ מָאִי ק' לִיָּה לְאַבְיִי.

וְיִוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת שְׂאִח"ז רְאִיתִי לְהַשְׁפִּיךְ ז"ל סִימָן שֵׁנ"ג ס"ק ד' שְׁהַקְשָׁה עַל הֶרְמֵב"ם וְתִירֵץ דְמַחְלָק בֵּין מְכַר לְמַתְנָה ע"ש. וְאֵין זֶה פְּלוּם לַע"ד דְאֵין סִבְרָא לְחִילּוּק זֶה גַם לֹא רְאָה לְרַבֵּינוּ ז"ל בִּפ' ב מַה גְּזִילָה דִין ג' שְׁכַתְּב בְּהִדְנִיָּא דְאַף לְגַבִּי מַתְנָה נְמִי אַף אִם יָאוּשׁ אַחַר שִׁינּוּי רְשׁוּת קָנָה ע"ש וְס"ל לְרַבֵּינוּ ז"ל דְאֵין לְחִלְקָא בֵּין גְּזִלָן לְגְּנֵב פְּלִל פְּמִבּוֹנָאָר שֵׁם פ"ה ע"ש: וּבְעֵיקָר קוֹשְׁיֵיתוּ כְּבָר פְּתַבְנוּ לְעִיל דְרַבֵּינוּ ס"ל דְלֹא.

אָמַר אַבְיִי דְבָעִי יָאוּשׁ מְדַעַת אֱלָא לְיִפְטָר לְגַמְרִי אֲבָל לְעִנְיִן דְמִים אַף יָאוּשׁ שְׁלֹא מְדַעַת נְמִי וְלַעֲד"ן דְזָה מְוִקְרַח בְּדְבָרֵי אַבְיִי דְהָא אִיהוּ ס"ל דְיָאוּשׁ פְּדִי קִנְי מְדַמְקַשָּׁה לְרַב יוֹסֵף מְהָךְ דְגֵנֵב עוֹרוֹת בִּפ' מְרוּבָה דַּס"ו ע"ש וְא"כ הִיכִי קְאָמַר בִּפ' אֱלוּ מְצִיאוֹת דְיָאוּשׁ שְׁלֹא מְדַעַת לֹא הֵינִי יָאוּשׁ אֱלָא וְדָאִי צ"ל דְלֹא קְאָמַר הֵתָם דְקִנְי אֱלָא לְעִנְיִן קִנְיִן הַגּוּף אֲבָל דְמִים מְהָא בְּעִי לְשִׁלּוּמֵי וּבְהִיכִי נִיחָא לִי דְלֹא מְקַשָּׁה בְּגַמ' הֵתָם בִּפ' אֱלוּ מְצִיאוֹת אֲדַאבְיִי מְהָךְ מַתְנִי דְגֵנֵב עוֹרוֹת וְכו' וְהֶרְמֵב"ן ז"ל תִּירֵץ לְזָה דְהֵתָם מְיִירִי בְּחֻשָּׁב עָלֵיו אַחַר זְמַן מְרוּבָה מְשַׁנְגֵּב שְׁכּוֹדָאִי יָדַעוּ הַבְּעָלִים וְנְתִיבָאֵשׁוּ ע"ש בְּשִׁימ"ק וְלֹא הִבְיָנוּתִיו דְלְאַבְיִי ס"ל יָאוּשׁ שְׁלֹא מְדַעַת לֹא שְׁמִיָּה יָאוּשׁ וְאַפְּי' אִח"ךְ שְׁנָתַנְיָאֵשׁוּ הַבְּעָלִים בִּפ' מ"מ לֹא

שְׁמִיָּה יְאוּשׁ פִּינּוֹן דְּמַעֲיָקְרָא בְּאִיסוּרָא אֲתָא לִידְיָהּ וּכ"כ הֶרְמֵב"ן גּוֹפִיָּה ע"ש וְעֵינָן עוֹד בְּשִׁמ"ק דס"ג ע"ב וְכִינּוֹן שְׁפָן אֶף שְׁנֵתִינְיָאֵשׁוּ אַח"ך מ"מ בְּרִשׁוּתָא דְמַאֲרִיָּה קֵאֵי פִּינּוֹן דְּלֵא שְׁמִיָּה יְאוּשׁ וּמֵאֵי מְהַנְיָא לִיָּה הֵךְ מִחֲשָׁבָה דְגַנְבָּה.

אַמְנָם לְפִי הָאֵמּוֹר נִיחָא דְהֵתָם דְּכִינּוֹן דְּנִתְיָאֵשׁ קֵנִי לִיָּה קֵנִינּוֹן הַגּוֹף וְאִינוּ מְחַנְיָיב אֲלֵא דְמִים וּלְכֹף אֶהְיֵי מִחֲשָׁבְתוֹ דְגַנְבָּה אֶף מֵהֵךְ בְּרִיית' דְקִתְנֵי מֵה שְׁנָתוֹן נָתוֹן מִשְׁמַע לִיָּה דְלִגְמָרֵי קֵנִי לִיָּה וּלְכֹף מִקְשָׁה לִיָּה שְׁפִיר.

אַף הַדְּבָר הַקְּשָׁה הוּא דְהֶרְמֵב"ם ס"ל דְהֵךְ בְּרִיית' דְקִתְנֵי מֵה שְׁנָתוֹן נָתוֹן הוּא ע"י דְמִים קֵאֲמַר וּא"כ מֵאֵי קִשְׁיָא לִיָּה אֲדַאבְיֵי. אֲשֶׁר ע"כ נ"ל דְמִשְׁמַע לִגְמ' דמ"ש הַבְּרִייתָא מֵה שְׁנָתוֹן נָתוֹן הוּא קֵאֵי עַל מ"ש נָטַל מִזֶּה וְנָתַן לְזֶה דְמִשְׁמַע תְּכָף וּמִיָּד קוֹדֵם יְדִיעַת הַבְּעָלִים וְעַלֵּיהּ קֵאֲמַר מֵה שְׁנָתוֹן נָתוֹן וְאֶפְי' קוֹדֵם יְדִיעַת הַבְּעָלִים וְאֶהָא קש"ל שְׁפִיר דְבִשְׁלָמָא לְרָבָא דְאֶמְרֵי אִיגְלָאֵי מִיְלָתָא לְמַפְרַע א"כ שְׁפִיר הוּי שְׁלוֹ לְקַדְשׁ בּוֹ אֲשֶׁה אֶף קוֹדֵם יְדִיעַתוֹ פִּינּוֹן דְסוּף סוּף הוּא מִתְיָאֵשׁ בִּידִיעַתוֹ אִיגְלָאֵי מִיְלָתָא לְמַפְרַע דְקֵנִי לִיָּה מִשְׁעָה שְׁהוּבָא לִידּוֹ אֶף לְאֶבְיֵי דס"ל דְלֵא אֶמְרֵי אִיגְלָאֵי מִיְלָתָא א"כ לֵא קֵנִי לִיָּה כ"א מִשְׁעַת יְדִיעַת הַבְּעָלִים וְאִילָף וּא"כ הֵיכִי קִתְנֵי בְּבְרִייתָא דְמִשְׁעָה שְׁהוּבָא לִידּוֹ לִוְקֹחַ הוּי שְׁלוֹ אֶף דְעַדִּין לֵא יְדַעוּ הַבְּעָלִים כָּלֵל כְּנ"ל וְדו"ק: הַלְכוֹת גְּזִילָה פָּרָק א' הַלְכָה ט' וְאִין לִוְקִין עַל זֶה וְכו' פְּתַב ה"ה ז"ל וְאֵע"ג דְאֶמַר רָבָא כָּל מִיְלָתָא דְאֶמַר רַחֲמֵנָא לֵא תַעֲבִיד אֵי עֵבִיד ל"מ וְכו' הֲרִי הוּא כְּעֵין גּוֹזֵל צָמֵר וְעֵשְׂאֵן בְּגָדִים וְכו' אֶף כָּאֵן בְּדָמִים ע"כ פִּי פִּינּוֹן דְגִילָה לִוְ קֵרָא אֲשֶׁר גּוֹזֵל לְלַמְדְנוּהִיכָא דְאִיכָא קֵנִינּוֹן מְהַנְיָ ה"נ פִּינּוֹן דְאִיכָא קֵנִינּוֹן מְהַנְיָ.

אַף ק' לִי מֵהָא דְפֶסֶק הֶרְמֵב"ם פ"ד מֵה' עֵבֶדִים דְאֵם מְכַר אִמָּה עֵבְרִית לֵא עֵשָׂה וְלֵא כְלוּם וְהֵינּוּ מִשׁוּם דְקִי"ל כְּרָבָא דְלֵא מְהַנְיָ וְהֵתָם קֵנָה בְּדָמִים. וְאֶפְשָׁר דְשִׂאֲנֵי הֵתָם דְכִתִּיב לֵא יִשְׁוֹל דְאִינָה תַחַת מְמַשְׁלָתוֹ לְמוֹכְרָה וְאִתִּי אֶפִּילוּ כְּאֶבְיֵי וְהֵינּוּ טַעֲמָא דְלֵא אוּקֵי בְּגַמ' פְּלוּגְמִיָּהוּ דְאֶבְיֵי וְרָבָא בְּהִכִּי.

אַבְל ק' דְהָא פֶּסֶק הֶרְמֵב"ם בְּפִי"ז מֵה' מְלָכִים דִּין ו' הַמוֹכֵר יפ"ת אִינָה מְכוּרָה וּמְחַזִּיר הַדָּמִים וְכֵן בְּפִי"א מֵה' שְׁמִיטָה וְיוֹבֵל פֶּסֶק דְאֵם מְכַר א"י לְצִמְיָתוֹת אִינָה מְכוּרָה וְכֵן פֶּסֶק פ"ג מֵה' בְּכוֹרוֹת גְּבִי בְּכוֹר וּמַעֲשֵׁר דְאִינוּ מְכוֹר.

אֲשֶׁר ע"כ נִרְאָה דְנוֹקָא הֵתָם דְמְכִירָה גּוֹפָה הִיא הָאִיסוּר וּלְכֹף הַמְקַח בְּטַל דְקִי"ל כְּרָבָא דְלֵא מְהַנְיָ אַבְל הֵכָא הַמְכִירָה גּוֹפָה אִינָה אִסוּרָה אֲלֵא הַחִימוּד וּמְכִירָה הִיא גּוֹמְרַת הַקֵּנִין הַגַּע עֲצָמָה אִם אִין חִימוּד מוֹתֵר לְמַפְרֹךְ וְדָמֵי לְמ"ש הֶרְמֵב"ם בְּסוּף ה' מְכִירָה דְהַמוֹכֵר בְּשִׁבְתָּ מִקְחוֹ קֵינִים וְהַטַּעַם דְכִינּוֹן דְאֵם אִין שְׁבַת מוֹתֵר לְמַפְרֹךְ נִמְצָא הָאִיסוּר אִינוּ בְּמְכִירָה גּוֹפָה וְדָמֵי לְהָא דְאֶמְרֵי טָבֵל מוֹכֵן הוּא אֲצֵל שְׁבַת שְׁאֵם עֵבֵר וְתַקְנוּ מְתוּקָן גַּם מֵהָא דְאֶמְרֵי מְכַר וְטַבַּח בְּשִׁבְתָּ חֵיב אֲלֵא דִי"ל דְנוֹקָא מַעֲשָׂה שְׁבַת דְאִית לָן גִּילוּי מְקַרָא דְמְהַנְיָ כְּדְאֶמְרֵי בְּפ' כָּל הַבְּשָׂר דְהִיא קוֹדֵשׁ וְאִין מַעֲשִׂיָה קוֹדֵשׁ וְשׁוֹב רְאִיתִי לְהַסְמ"ע בַּח"מ ס' כ"ח סַק"ג שְׁכַתְבַּת חִזְלִיּוֹק הַנּוֹז וְע"ש בְּש"ף ז"ל שְׁהֵבִיא מֵהֵךְ דְטַבַּח בְּשִׁבְתָּ וּלְפִי מ"ש אִין רְאִיָּה גַם רְאִיתִי לְהַמ"ל ז"ל בְּפ"ח מֵה' מו"ל שְׁכַתְבַּת חִזְלִיּוֹק הַסַּמ"ע ז"ל.

וְתַמָּה עַל הַב"י ז"ל אֶף מְדַבְרֵי הַתּוֹס' בְּפ"ק שְׁהַקְשׁוּ לְרָבָא א"כ שׁוֹחֲט עַל הַחֲמִץ לִיְפֶסֶדֶל מִשְׁמַע דְלֵא ס"ל חִזְלִיּוֹק הַנּוֹז וְנ"ל דְכָל זֶה לֵא נַעֲלָם מֵה"ה ז"ל אֲלֵא דְק' לִיָּה פִּינּוֹן דְמְכִירָה

גומרת הלאו: פָּרַק ה' הַלְכָה יוֹד נָטְלוּ מוֹכְסִין וְכוּ' הָרִי אֱלוֹ שְׁלוֹ וְכוּ' וְק' דָּהָא רַבִּינוּ ז"ל סְמוּךְ וְנִרְאָה פָּסֵק שְׁדִין הַלּוֹקֵחַ מִן הַגֵּבֵב דְּאִינוּ קוֹנֵה אֱלָא הַגְּזִילָה עֲצָמָה וְחַיִּיב לְהַחְזִיר הַדָּמִים לְבַעֲלֵיהֶם וְעֵינֵן מ"ש בַּפ"ה מַה' גְּנִיבָה דְרַבִּינוּ יָצָא לוֹ דִּין זֶה מֵהָרַב פְּרִיטָא דְקַתְנֵי וּמַחְזִיר לְבַעֲלִים הָרֵאשׁוֹנִים דְקָאֵי עַל מַתְנֵי דְקַתְנֵי הָרִי הֵן שְׁלוֹ ע"ש וּא"כ אִיךָ פָּסֵק פֶּאן הָרִי הֵן שְׁלוֹ כַּפְּשֻׁטָא דְמַתְנֵי וְלִכְאוּרָה י"ל דְרַבִּינוּ ז"ל ס"ל דְּנֻדְאֵי הַפְּרִיטָא פְּלִיגָא אַמְתְּנֵי אִךְ מָהָא דְלֹא קַתְנֵי בְּמַתְנֵי לֹא מוֹכֵס וְלֹא בְּגִזְלָן מִשְׁמַע דְּבְגִזְלָן ס"ל לְמַתְנֵי פְתִנָא דְבְרִיטָא וְה"ט דְּבְמוֹכֵס פִּינּוֹן דְּמִשְׁעָה שְׂבָא לִידּוֹ הוּא מַתְיָאֵשׁ דָּהָא אִי אֶפְשָׁר עוֹד לְהַצִּיל וּדְמִיָּא לְזוּטוֹ שֶׁל יָם לְכַף הָרִי אֱלוֹ שְׁלוֹ וְהֵינּוּ דְנָקֵט לִיה בְּהַדִּי לִיְסוּטִים וְקַתְנֵי מְפָנֵי שְׁהַבְעֵלִים מַתְיָאֵשִׁים וְהוּי פְּמוֹ בְּהִיתְרָא בָּא לִידּוֹ אֲבָל בְּסֵתָם גִּזְלָן דְּאִינוּ עָשׂוּי לְהַתְיָאֵשׁ כ"א אַחַר זְמַן לֹא שְׁמִיָּה יֵאוּשׁ אֲבָל זֶה לֹא יִתְכַן כָּלֵל דְּהַקְשׁוּ בַּגְמ' שָׁם מִמַּתְנֵי דְמוֹכְסִין עַל מַתְנֵי דְגֵבֵב וְגִזְלָן דְרַבִּנּוֹן וְר"ש דְּמִשְׁמַע דְּהֵינּוּ גִזְלָן הֵינּוּ מוֹכֵס וְכוּ' וְעו"ק מ"ש רַבִּינוּ ז'ל וְחֻקְתָּהּ שְׁנַתְיָאֵשׁוּ הַבְּעֵלִים מִמֶּנָּה מִשְׁמַע אִפִּי בְּסֵתָם הָוֵי יֵאוּשׁ וְלִקְמֵן בְּרִישׁ פ"ו פָּסֵק דְּבְמוֹכֵס גוֹי חַיִּיב לְהַחְזִיר עַד שְׂיַדַע בְּנֻדְאֵי שְׁנַתְיָאֵשׁוּ וְעֵינֵן לְהַלַּח"מ ז"ל שֶׁכ' לְקַמֵּן דְּהִכָּא אֵינִי בִישְׂרָאֵל וְכוּ' ע"ש וְאִינוּ מוֹכֵן דָּהָא בְּתַר הָכִי קְאָמַר כו' בְּזְמַן שְׁהַמוֹכֵס גוֹי מִשְׁמַע דְּעַד הַשְׁתָּא בְּמוֹכֵס גוֹי קְאָמַר וְדוּחַק לוֹ דְקָאֵי עַל הַדִּין שְׁלִפְנֵי פָּנָיו וְלֹא אֶלְפָּנָיו וְעוֹד לְשׁוֹן הַמְשָׁנָה הַעֲמוּדָה בַּגְמ' בְּגוֹי וְלֹא הו"ל לְרַבִּינוּ לְמַסְתָּם בְּאוֹתוֹ לְשׁוֹן בְּאִנְפֵּן אַחַר דְּהֵינּוּ בִישְׂרָאֵל בְּלֹא בִיאור וְעו"ק מ"ש וְאִם הָיָה מַחְמִיר וְכוּ' דְזַהוּ דְּנֻקָא לְלִשְׁנָא בְּתַר' דַּס"ל דְּיֵאוּשׁ פְּדֵי קְנֵי וְעֵינֵן לְהַלַּח"מ ז"ל בַּפ"ב מַה' אֱלוֹ שְׁתִּירָץ קוֹשְׁיָא זֹו שְׁנַתְפּוֹנוֹן לְפִי הַרְמַב"ן ז'ל בְּמַלְחָמוֹ בַּפ' הַגּוֹזֵל ע"ש אִךְ לְפִי מ"ש בַּה' גְּנִיבָה דְרַבִּינוּ לְמַד מִפֶּאן דְּאִינוּ קוֹנֵה אֱלָא קְנֵי הַגּוֹף לֹא יִתְכַן פִּי זֶה וְהַכ"מ ז"ל תִּירָץ דְּהָכִי פִי פִינּוֹן שְׁהִיָּה בְּמַכִּירָה וְכוּ' וְלֹא יַדַע שְׁהִיא גְזוּלָה א"כ הָוֵי בְּהִיתְרָא בָּא לִידּוֹ וְשִׁפִּיר הָוֵי שְׁלוֹ מְדִינָא וְהַש"ס דְקְאָמַר יֵאוּשׁ פְּדֵי קְנֵי הוּא פְּלִפִּי מ"ש בְּלִישְׁנָא קְמָא יֵאוּשׁ פְּדֵי לֹא קְנֵי מִשׁוּם דְּבְאִיסוּרָא אֲתָא לִידֵיהָ לְכַף קְאָמַר הָכָא יֵאוּשׁ פְּדֵי קְנֵי ר"ל דְּבְהִיתְרָא בָּא לִידּוֹ פֶּן צְרִיךְ לְדַחֵק בְּכּוֹנְנָתוֹ וְאִפִּי"ה לֹא אֵיפְרַק מִחֻלְשָׁא דַּלפ"ז עֵיקַר הַטַּעַם לְלִישְׁנָא בְּתַרָּא דְהָוֵי שְׁלוֹ מְדִינָא הוּא חֹסֵר מִן הַסֵּפֶר גַּם לֹא יַדַעְתִּי מַה תִּירָץ לְעֵיקַר הַקּוֹשְׁיָא דְבְעֻלְמָא קו"ל דְּלֹא קְנֵי אִךְ דְּאִיפָּא שִׁינּוּי רְשׁוּת פִּינּוֹן דְּבְאִיסוּרָא אֲתָא לִידֵיהָ מִשׁוּם דְּהִכָּא הָוֵי בְּמַכִּירָה וְכוּ' וְהָא בְּעֻלְמָא נְמִי אִךְ דְּמַכֵּר לְלוֹקֵחַ מַכִּירָה גְמוּרָה וְלֹא יַדַע בְּנֻדְאֵי שְׁהִיא גְזוּלָה וְכוּ' וְאִפִּי"ה לֹא קְנֵי וְחַיִּיב לִיתֵן דָּמִים וְצ"ע.

וְאֶפְשָׁר לֹאמַר דְרַבִּינוּ לֹא אֵינִירִי הָכָא לֹא לוֹ דְּמִנְתֵּר לִיהֵנוֹת מְאוּתָה גְזוּלָה וְלְכַף הַבִּיאוּ בְּכָאן וְלֹא הִבִּיאוּ לְקַמֵּן בַּפ"ו דְּמִינִירִי שָׁם דְּלִיהָוֵי שְׁלוֹ לְגַמְרִי אֱלָא נֻדְאֵי דְכָאן מִינִירִי דְהָוֵי שְׁלוֹ לְעַנְיָן דְּמִנְתֵּר לִיהֵנוֹת בְּאוּתָה גְזוּלָה וְטַעְמָא טַעִים דְּהָוֵי בְּמַכִּירָה וְגַם חֻקְתָּהּ שְׁנַתְיָאֵשׁוּ הַבְּעֵלִים מִגּוֹף הַחִפְּץ דְלֹא הִדְרָא כָּלֵל מִשׁוּם דְּיָדוּעַ אֲצֻלָּם שְׁהַמוֹכֵס מוֹכֵר אוּתָה מִיָּד וְאִינוּ תוֹבְעוּ כ"א בְּדַמְיָה וְגַם אִינוּ יָדוּעַ בְּנֻדְאֵי שְׁהִיא גְזוּלָה כָּל זֶה לְהַטַּעִים הַדְּבָרִים לְהִיתֵר הַנְּאֻת הַגְּזוּלָה אֲבָל נֻדְאֵי לְעַנְיָן קְנִיָּה לֹא קְנָה כ"א גּוֹף הַגְּזוּלָה וְכַמ"ש לְמַעְלָה וְהֵינּוּ שְׁפַתְב אַח"ךְ וְאִם הָיָה וְתִיק וּמַחְמִיר עַב עֲצָמוֹ מַחְזִירָן לְבַעֲלִים ר"ל גּוֹף הַגְּזוּלָה אִךְ שְׁאִינוּ מְחַוִּיב לְהַחְזִיר גּוֹף הַגְּזוּלָה אִךְ לְמֵאֵי דְקו"ל דְּיֵאוּשׁ פְּדֵי לֹא קְנָה פִי אִם עִם שִׁינּוּי רְשׁוּת.

וא"ת לפ"ז אמאי הוּצָרְכוּ בגמ' לְלִישְׁנָא בְתָרָא לומר דַּיְאוּשׁ פְּדֵי קְנֵי וְהָא אַף לְלִישְׁנָא קָמָא פְּמֵי דִּינָא הָכִי אִם בָּא לְהַחְמִיר עֲצִיּוֹ וְלְהַחְזִיר גּוּף אֲבִינְדָה מְחִזִּיר לְבַעְלִים הֲרָאשׁוּנִים כַּמ"ש רַבִּינוּ ז"ל וי"ל דַּאֲנָה"כ אֵלָא דְבָא הַגַּמ' לוי דְלֵא ק' מְהַאי פְּרִינְתָא לְרַבָּה דס"ל דַּיְאוּשׁ פְּדֵי קְנֵי לְכָף אִוְקָמָה פְּנוּתִיהָ פִּנ"ל לְדַחֲוֹק לְדַעַת רַבִּינוּ ז"ל וְעֵינֵין בְּשִׁלְטֵי הַגְּבוּרִים בַּפ' א"מ דַּמ"ה סוּף ע"א ע"ש דְדַבְּרִיו צ"ע ודו"ק: פְּרָק י"ד הֶלְכָה ה' יְאוּשׁ ל"מ וכו' אִינוּ יְאוּשׁ עֵתָה עַד שִׁינְדְעוּ הַבְּעָלִים שְׁנַפְל אֲבָל אִם עֲדִינֵין וכו' עַד אֵין זֶה יְאוּשׁ ע"כ וְאִיפֹא לְמִינְדָק דְהוּל"ל דַּאִינוּ יְאוּשׁ אַא"כ יָדְעוּ שְׁנַפְל דְהוּי אֲבִינְדָה מְדַעַת וְעוּד מְאִי הָא דְקָאָמַר אֲבָל אִם עֲדִינֵין וכו' לִישְׁמוּעֵינֵין רַבּוּתָא טְפִי אֲבָל אִם לֹא יָדְעוּ פְּשַׁנְפַּל אַף אִם יָדְעוּ אַח"ךְ וְנִתְיָאָשׁוּ אֵין זֶה יְאוּשׁ ונ"ל דְרַבִּינוּ ז"ל לֹא ס"ל דַּעַת הַפּוֹסְקִים ז"ל דְאָף אִם נִתְיָאָשׁ אַח"ךְ לֹא הוּי יְאוּשׁ אֵלָא ס"ל דְאִם אַח"ךְ נִתְיָאָשׁוּ הַבְּעָלִים זָכָה הַמוֹצֵאוֹ וּפְלוּגְתָא דְאֲבִי וְרַבָּא בַּגַּמ' אֵינָה אֵלָא לְעַנְנֵין דְהוּי שְׁלוֹ מְשַׁעַת מְצִיָּאָה אוֹ לֹא ונ"מ אִם בְּשַׁעַת מְצִיָּאָת הַדִּינָר יָכוֹל לְקַדַּשׁ בּוֹ אִשָּׁה דְלְרַבָּה ס"ל דְהוּי שְׁלוֹ לוֹ לְגַמְרֵי מְשַׁעַת מְצִיָּאָה וְלְאֲבִי לֹא הוּי שְׁלוֹ אֵלָא עַד אַחַר יְאוּשׁ בְּעָלִים.

ונלע"ד הֶכְרַח לְרַבִּינוּ ז"ל מְהָא דס"ל לְאֲבִי גּוֹפִיָה בַּפ' מְרַנְבָה דַּיְאוּשׁ פְּדֵי קְנֵי מְדַהֲקָשָׁה לְרַב יוֹסֵף דְאִית לִיהָ דְלֵא קְנֵי מִמִּתְנִי דְעוּרוֹת ע"ש דס"ו וַא"כ אִיךָ קָאָמַר הֲכָא דְאָף דְנִתְיָאָשׁ אַח"ךְ אֵין זֶה יְאוּשׁ פִּינֵן דְבְּאִסּוּרָא אֲתָא לִידְיָה וְלִשְׁאָר הַפּוֹסְקִים י"ל דס"ל כַּמ"ש הַתּוֹס' שָׁם דַּע"כ לֹא קָאָמַר אֲבִי בַּפ' א"מ דַּיְאוּשׁ שְׁלֹא מְדַעַת לֹא הוּי יְאוּשׁ כ"א לְיִפְטוּר לְגַמְרֵי אֲבָל הָא דְקָאָמַר הֶתֶם דְקְנֵי הוּא לְעַנְנֵין קְנֵין הַגּוּף אֲבָל דְמִים מִיָּהָא בְּעֵי לְשִׁלּוּמֵי אֲבָל רַבִּינוּ ז"ל ס"ל דְמַעֲיָקְרָא לְק"מ דְהַאי דְקָאָמַר אֲבִי דַּיְאוּשׁ שְׁלֹא מְדַעַת לֹא הוּי יְאוּשׁ הוּא לְעַנְנֵין דְלֵא הוּי יְאוּשׁ לְמַפְרַע אֲבָל אַנְה"נ מְשַׁעַת יְאוּשׁ קְנֵי וְהֵינֵין דְלֵא ק"ל לְגַמ' מְהַךְ דְגַנְבַּ עוּרוֹתוֹכוֹ מְשׁוּם דְהֶתֶם מְיִירֵי בִּידְעֵי הַבְּעָלִי הַבְּעָלִי שְׁנַגְבַּ וְאַח"ךְ חִישְׁב וּכְמֵאָמַר אֲבִי שָׁם דְהֶתֶם לְאַחַר יְאוּשׁ אֲבָל לֹא ק' לִיהָ בַּפ' א"מ כ"א מְהַךְ פְּרִינְתָ' דְתַנִּי שְׁנַטְל מְזָה וְנִתְן לְזָה דְמְשַׁמַּע דְלֵא יָדַע פְּלֵל וְכ"כ הַרְמַב"ן ז"ל הִבִּיאוּ בְשִׁימ"ק שָׁם הֵן אֲמַת הַרְמַב"ן ז"ל גּוֹפִיָה ס"ל דְלְאֲבִי ס"ל אַף דְנִתְיָאָשׁ אַח"ךְ אִינוּ פְּלוּם וְעֵינֵין מ"ש בַּפ"ה מַה גְּנִיבָה ע"ש.

וּבְזָה נִיחָא מ"ש רַבִּינוּ ז"ל בְּדִין שִׁאח"ז וְאֲפִי הַחְזִיר לוֹ דִּינָר אַחַר שְׁנִתְיָאָשׁ מִתְנָה הִיא זֹו וכו' וְלְכַאוּרָה הוּא תְמוּהָ פִּינֵן דְאִיפְסִיקָא הֶלְכְתָא פְּאֲבִי דְאָף דְנִתְיָאָשׁ אַח"כ מַה שְׁיִיךְ לומר מִתְנָה הִיא וכו' פִּינֵן דְקָאִי בְּרִשׁוּתָא דְמֵאֲרִיָה לֹא שְׁיִיךְ לומר מִתְנָה כו' וְרַבָּא דְאָמַר הָכִי בַּפ' א"מ הוּא לְטַעֲמִיָה דס"ל דְמִיקְרֵי יְאוּשׁ וְשִׁפִּיר קְנֵי לִיהָ וְלְכָף שְׁיִיךְ שִׁפִּיר לְשׁוֹן מִתְנָה אֲמַנָּם לְפִי הָאָמַר נִיחָא דְאָף לְאֲבִי נְמִי אִם נִתְיָאָשׁ אַח"ךְ קְנֵי וְלְכָף הוּי מִתְנָה וס"ל לְרַבִּינוּ ז"ל דְכִינֵן דְהִבִּיא הַגַּמ' הָךְ מִקְלָתָא דְרַבָּא גַבִּי מִקְלָתָא פְּסִיקָתָא מְשַׁמַּע דְאֲתִיָּא פְּהֶלְכְתָא דְאִי לֹא הו"ל לְהַגְמ' לְהִבִּיא מִקְלָתָא דְרַבָּא אַחַר דְאִתּוּבַת בְּסַתְּמָ דְהוּל"ל וְאִזְדָּא רַבָּא לְטַעֲמִיָה וכו' אֵלָא וְדַאי דְאָף לְאֲבִי נְמִי אִם נִתְיָאָשׁ אַח"ךְ זָכָה הַמוֹצֵאוֹ מְכָאן וְלְהַבָּא.

אֵלָא דְאֲפִתִי ק' לִי פִּינֵן דְקִי"ל דַּיְאוּשׁ פְּדֵי לֹא קְנֵי מְשׁוּם דְבְּאִסּוּרָא אֲתָא לִידְיָה וְדַאי לֹא קְנֵי לִיהָ בַּיְאוּשׁ ונ"ל דְזָהוּ מ"ש הַה"מ זל נְסַחָא פְּתוּבָה בְּהֶלְכוֹת וּבְפִיר"ח ז"ל וְהַשִּׁיגוּ עָלֶיהָ ע"ש: וְלְדַעַת רַבִּינוּ ז"ל אֲפִשְׁר לִישְׁב דְּוָקָא הֲכָא גַבִּי אֲבִינְדָה דְמְחַוִּיב הוּא לְנוֹטְלָה

וילהחזירה לבעליה וא"כ הכא דנטלה על מנת לגזולה האיסור אינו נעשה בנטילה דמחוייב הוא לנטלה אלא האיסור נעשה פשעמעכבה אצלו ולא החזירה ולכך לא מיקרי באיסורא אתא לידיה אבל גבי גזילה וגניבה דאיסור נגמר משעת נטילה מיקרי שפיר באיסורא אתא לידיה ולא דמי לדבר שיש בו סימן דמיקרי באיסורא אתא לידיה דהתם לאו בר יאוש הוא דהמוצא הוא דאייתי ליה ליאוש פניו דנטלה ולא אכריז והוא דמי ממש לגנב דקי"ל דסתם גנבה יאוש בעלים מ"מ הוא דאייתי ליה ליאוש לא כן הכא דמשעת נפילה פא היאוש ממילא ולכך לא מיקרי באיסורא פא לידו אלא עד דידע.

אף הדבר הקשה הוא דאמר רבא בפ' מרובה יאוש דקני לא ידעינו אי דאורייתא או דרבנן וקאמר מוצא אבידה לאו פניו דמייאש מרה מינה מקמי דתימי לדי קני ליה וכו' הרי מבואר דבמציאה דקני ביאוש הוא דוקא דאיאוש מרה מינה מקודם המציאה אבל אי לא"ה לא קני אפי' גבי אבידה והיינו משום דס"ל פאבני וכמ"ש התוס' שם.

וי"ל דרבינו ז"ל קשיתה א"כ הך דרב' לא אתי אלא פאבני אמאי לא אייתי סייעת' מינה הגמ' לדברי אבני לכה נראה לרבינו ז"ל דהתם מייירי בדבר שיש בו סימן ולכך בעינו דמייאש מקמי דתימי לידיה דלאו בר אייאוש הוא והוי דמי לגזילה וגניבה דלאו בר יאוש הוא ואף דקי"ל דסתם גניבה יאוש בעלים הוא מ"מ באיסורא אתא לידיה פאמור פנ"ל לדחוק לדעת רבינו ז"ל.

ובהכי אתנח לי מה שפסק רבינו ז"ל לקמן בריש פט"ו גבי ספק הינוח דאם היה דבר שאין בו סימן ה"ז זכה בו המוצא וע"ש בהשגת הראב"ד ז"ל וכן תמה ה"ה ז"ל וכתב משם הרמב"ן זל ואיהו לא קני בהאי יאוש דבאיסור' אתא לידיה וכו' ולפי האמור לק"מ דרבינו לטעמיה אזיל דאם ידעו הבעלים מותרת לו והכא פניו דמצד הינוח הוא דאסור בנדאי ידעו בו הבעלים שהרי חזרו למקום הנחתה ולא מצאוה ודמייא למה שתירץ בגמ' על מעות מפוזרין דכיון דממשמש בכיסו בנדאי הוא פא לדיעתו ה"נ אמרי' פניו דהניחה בספק הינוח בנדאי דעתו עליה בכל רגע לבל יסיח דעתו ממנה לשופחה שם ובנדאי שהלך שם ולא מצאה ודוק בקושיות הרמב"ן וה"ה ז"ל שכתב שפא לידו קודם יאוש וכו' דפשיטא להו דנתיאש אח"ך ואין להקשות דחיישי' לספק אבוד דהתם נדאי דמייירי בדבר שירעו בו הבעלים דהאיסור לא פא לו אלא מצד הינוח ולכך כתב דאפי' נסתפק לו וכו' אבל אם הוא דרף נפילה בנדאי שחזקתו ידעו בו הבעלים מטעמים.

המוןזכרין בגמ' פנ"ל ודו"ק: פ'ק ט"ו הלכה א' פל המוצא אבידה בין שיש בה סימן בין שאין בה סימן אם מצאה דרף הנחה וכו' הנה לכאורה נראה דרבינו למד זה מהא דתניא בפ' אלו מציאות מצא טלית או קנורדום בצד הגדר ה"ז לא יגע בו והתם בדבר שיש בו סימן מייירי גם מהו עונדא דר' אבא בר זבדא שבירושלמי הכי משמע דמסתמא הך חפיסה דמכוסה בה החמור יש בה סימן ואפ"ה קאמר רב לא יאות עבדת' ולא ס"ל לדחות כמ"ש התוס' דהנהו מייירי במשתמר לגמרי דא"כ מאי דעתיה דר' אבא ליתלו והא משנה ערוכה היא דכלי המכוסה באשפה לא יגע בו אלא דלפ"ז מאי מקשה הגמ' וליהוי קשר ומקום סימן וכמו שהקשה הה"מ ומה שתירץ אינו נוח לע"ד דא"כ אמאי משני ליה משום דהנה ליה סימן הינוח וכו' לישני ליה דאף אם יש בו סימן לא יגע בו: הלכה ט' דאם נפתחו האוצרות וכו' הרי אלו שלו וכו' עיין מ"ש הראב"ד ז"ל דמייירי ברקתא

דנהרא וכו' ע"ש ולכאורה קשה פנין דאיירי בנפתחו האוצרות מה ענין רקתא דנהרא לכאן ועוד אי ברקתא דנהרא א"כ מאי צריף תו למימר לאחר שנפתחו האוצרות אפי' קודם שנפתחו האוצרות נמי הרי אלו שלו ומתני' דתייב להכריז מיירי בלא רקתא דנהרא ואב"י דמוקי התם לאחר שנפתחו האוצרות הוא משום דס"ל מקום לא הוי סימן אבל לדידן דס"ל דמקום הוי סימן ומיירי ברקתא דנהרא א"כ אפילו קודם שנפתחו נמי גם מ"ש ה"ה ז"ל דרבינו סמך אמ"ש לקמן ברה"י תייב להכריז הוא דחוק דהא ברה"ר נמי אם הוא דרף הנחה תייב להכריז ונדקא בכריכות דמשנתנפי ואין לו מקום הוא דאינו תייב להכריז וא"כ הול"ל בהדיא ברקתא דנהרא.

והנראה אצלי דרבינו סבירא ליה דדונק הוא לומר דאב"י סבירא ליה דמקום לא הוי סימן מדלא פליג אדרבא לכה יש לומר דהא דאמרנו דמקום הוי סימן הוא משום דלא איתרמי דאדם אחר אבד חפץ פנה באותו מקום שאבד לו זה וכמ"ש התוס' במציעא דכ"ב ד"ה אי ע"ש אבל לע"ד דמקום לא הוי סימן דאמר' איתרמי וכמבואר בגמ' שם בלישנא בתרא דרב מרי ע"ש ואמטו להכי אמרי' דזהו דוקא דלא איתחזק האי חפץ אצל כל אדם אף אחר שנפתחו האוצרות דהרבה קונים התביות א"כ שפיר אמרי' פי היכי דאיתרמי דעמד לפוש זה באותו מקום אדם אחר נמי עמד שם דהא ברקתא דנהרא נמי צ"ל פי היכי דאיתרמי להאי מקום מסויים איתרמי לחבריה והיינו פנין דשכיחי רבים בעלי תביות ה"נ בנפתחו האוצרות דשכיחי רבים אמרי' דאיתרמו וכו' וא"כ לפי האי תירוץ דנפתחו האוצרות תו לא צריף לומר ברקתא דנהרא והש"ס דהוצרף לתרץ ברקתא דנהרא הוא משום דס"ל כההוא תירוץ דרב דמיירי ברשום וכו' פנ"ל לדעת רבינו ז"ל ולדעת הראב"ד ז"ל י"ל דלא דמי לרקתא דנהרא דהתם הוצרכו כ"ע להניח ברקתא דנהרא כשירדו מן הספינה.

פרק י"ח הלכה ה' מצא שטרות וכו' כתב ה"ה ז"ל זה למד מהמשנ' ואוקמתא שם בגמ' ואע"פ שיש מי שלא פירשה כה ומ"מ דינו של רבינו ז"ל אמת לדברי הפל ע"כ ועיין מ"ש הרמ"ל ז"ל דע"כ לא אוקמוה בגמ' בשטרות קרועים אלא דוקא ביוצא מתחת ידי מלנה אבל ביוצא מתחת המוצא לא בעינן שטרות קרועים פנין דאיתרע בנפילה ע"ש ולפ"ז הו"ל להקשות דאמאי מקשה בגמ' על רב המתני' דכיון דאיירי במציאה לדעת רבינו ז"ל כפי מ"ש ה"ה וכמו שגראה מפ"י רבינו ז"ל בפ"י המשניות.

הן אמת דמאי דקתני אם יש עמהן סמפון וכו' לא קאי בנדאי אמאי דסליק מיניה דמצא שטר בין שטרותיו וכו' דא"כ הול"ל דיהא מנח פנין דאינו יודע טיבו וכ"כ הריטב"א ז"ל והובא בשימ"ק וזהו מה שהוכרח רש"י ז"ל לפרש במשנה דמילי מילי קתני אף אמנם איכא למימר דקאי אמוצא שטרות וסמפונות עמהם דיעשה מה שבסמפונות ולעד"ן דזהו פונות רש"י ז"ל שם בגמ' דכתב וז"ל אם יש עמהן וכו' והכא במלנה עסקינן דקתני מצא שטר בן שטרותיו ע"כ ולכאורה אין לו מובן דהא פ"י במתני' דמילי מילי קתני ולא קאי אמצא שטר וכו' ועיין במהר"מ שיף ז"ל שדחק בפ"י ע"ש ולפי האמור תפרש כפשוטו דבא לאפוקי מפ"י הרמב"ם ז"ל דקאי אמוצא וכו' דקתני המוצא שטר בין שטרותיו ר"ל דמצא שטר וכו' דקתני במתני' קאי אפולה מילתא פאלו תנן מצא שטר וכו' ואינו יודע וכו' מצא שטר וכו' ויש עמהן סמפונות וכן פ"י במתני' וכיון שפן בנדאי

במלנה עסקינו דבין שטרותיו קתני אבל הרמב"ם ז"ל יפרש דקאי ארישא דמתני' דקתני
מצא תכריף של שטרות אם יש עמהם סמפונות וכו' א"כ מאי מקשה הגמ' וכו' ולעד"ן
לומר דכיון דמצא עם שטרות המלנה ידע'י בודאי שנפלו מיד המלנה דאי ביד הלנה מאי
בעי גבי שטרות דמלנה וכיון שפן הרי הם בחזקת המלנה כמו מאי דאמר רשב"ג שם
במשנה דמתזיר למלנה מפת האי סברא ע"ש וא"כ שפיר מקשה הגמ' על רב דאמר
סימפון הינצא מתחת יד מלנה פסול דהכא נדאי ידע'י דיוצא מתחת ידי מלנה ואפי"ה
אמרי' דמתזיר ללנה ותינו נדאי דאף דיוצא מיד המלנה כשר דהשתא נדאי לא אמרי'
דאיטרע בנפילה דמשום פיסולו לא נזהר לשומר דהא נפלו עמו שאר שטרות הכשרים
ומאי הו"ל למיעבד נאהא משני דשאר שטרות המונחים עמו הם קרועים נאף אם הם
ביד המלנה הורע פתן וכ"ש כשנפלו אלא דעדיין ק' לנה דלפי המסקנא דנמצא בין
שטרותיו קרועים א"כ למ"ל דנמצא עמהם שובר דהא נדאי אמרינו דמשום פיסולו לא
נזהר לשומר.

אשר ע"כ נ"ל דמשום ריעותא דנפילה לחוד לא אמרי' דמתזירו ללנה כיון דאם הוא ביד
המלנה לא הורע פתו בשביל דמונח בין שטרות קרועים וכמ"ש רבינו ז"ל בפ"ו מה'
מו"ל ע"ש והו"ל כשטרי חוב דעלמא דע"י דאיטרע בנפילה אמרי' דלא יחזיר לא לנה
ולא לנה כנ"ל לדעת ה"ה ז"ל.

אבל אי קשייא על רבינו הא קשייא דשם בה' מו"ל פסק רבינו ז"ל דאם מת השליש
ונמצא סמפון בין שטרותיו ה"ז פשר ע"ש א"כ שפיר איכא למימר דמתני' כפשטה אתניא
דהא דקתני אם יש עמהן סמפונות אדסקליק מיניה קאי דהיינו אשליש וכיון שפן מאי
מקשה הגמ' ובאמת דכתבתי שם דאין זה פונות רבינו שם אמנם לדעת הלח"מ ז"ל שם
קשה וי"ל דמשמע ליה לרבינו דהאי דקתני סמפונות סתם ביש עליו עדים קאמר ואי
קאי אשליש פשיטא דלכך לא תוקמינו ליה במקניימ משום דפשיטא דמתזיר ללנה ולומ'
דאין עליו עדים קאמר אין לה דוחק יותר מזה דהעיקר חסר מן הספר ולכך מוקמינו ליה
ארישא דמתני' דמצא וכו' נאיתי לאשמועי' אף דמצא עם שטרות המלנה הכשרים דלא
איטרע דכיון דנמצא השובר בודאי דמתזירו לו הלנה כמ"ש רש"י ז"ל: אמנם עדיין קשה
מהא דפסק שם הרמב"ם ז"ל הך דמצא סימפון בין שטרותיו של מלנה שהם קרועים
דמשמע דמפרש הרמב"ם הך דאם יש עמהן סמפון הוא קאי אמלנה וא"כ איך פסק כאן
הך דמצא שטרות מהיכן למד זה ומהתימא על ה"ה ז"ל שכתב כאן דרבינו מפרש דקאי
על המוצא ושם כתב דמפרש כפירשי דקאי על המלנה ע"ש ונ"ל עיקר דאנה"נ דרבינו
מפרש כפירש"י דקאי אמלנה אלא דיצא לו לרבינו דין זה דמוצא שטרות הוא מסברא
כמ"ש ה"ה ז"ל ל"מ ע"ש וכן ראיתי להלח"מ ז"ל בפ"ו מה' מו"ל שכ"כ ע"ש אמנם
מהתוס' משמע דאם מצא בין שטרות קרועים אף בלא סמפון יחזיר דקתני בין שמצאן
בשוק בין שמצאן בין שטרות של אביו פללו של דבר אם יש עמהן סמפונות יעשה מה
שבסמפונות וכו' והא נדאי הא דקתני בין שטרותיו של אביו הוא לומר דבין שטרות של
אביו הקרועים וכדאוקימנא בגמ' נאמאי לא קתני הכי גבי מצאן בשוק משמע דהתם אף
דלא מצאן בין שטרות יחזיר וה"ט דכיון דמצא שטר נשוברו עמו בודאי ידע'י דמיד הלנה
נפלו דמעיקרא דאיטרפס למלנה השטר כתב לו שובר ואח"ך כשמצא גם השטר מסרו
ללנה וכרפם גבי הדדי אבל אצל המלנה מאי בעי גבי הדדי אלא נדאי דמשום דנפרע

השטר ולכך איצטרף לומר בין שטרותיו דאף דאין מונחין זה אצל זה פיון דמונח אצל השטרות קרועים אמרי' חזקתו פרוע ע"י פשובר שנכתב ולפ"ז אפשר דהדין דין אמת פדברי רבינו ז"ל אלא דלא הביא רבינו זל דין התוספתא: הלכות רוצח פרק א' הלכה ז' שנא' וקצתה את פפה וכו' פתב הרמב"ד ז"ל בספרי קדריש לה הכי עכ"ל ולעד"ן פנונתו להשיג על רבינו דהא משמעות הגמ' לו' דהה קרא לא איירי אלא בממון כר"י דספרי דהא בעו מנ"ל ואיצטרף להביא מק"ו או מהיקוש ואי הו קרא מיירי בהכי אמאי לא מייתי מיניה אלא ודאי איירי בממון וכו' וקרב כ"מ ז"ל הבין דבא להודיע מקור דדין זה וזה אינו לע"ד דהול"ל פן הוא בספרי וה"נ פנונת רש"י בחומש שתפס שיטת ר"י דמפרש בממון לגבי רבנן הוא משום דסוגיניא דגמ' אלא פנותיא ועיין בהגהות הנות ולדעת רבינו י"ל דאי לאו דאית לן גילוי דניתן להצילו בנפשו לא מוקמינן הו קרא אלא לממון אה לבתר דשמעי' ליה א"כ י"ל דהה קרא דוקצותה וכו' כפשיטה דאין סברא דסוגיין דלא כרבנן נאמא ללאו וכמו כן דאמרי' דאחר דאית לן ההיקוש שמעינן מקרא דלא תעמוד על דם רעה נמי האי סברא דהא בברייתא תני בהדייא ומוכרח לומר דלעבדן עליו בשני לאוין כמ"ש רבינו בסמוך: הלכה י"ג פל היכול להציל וכו' אבל אין ממייתן אותו.

כתב הכ"מ ז"ל דהא דקאמר ריב"ש נהרג עליו לאו דוקא ובהכי ניחא לי במאי דאמר קרא בגנב במחמתך והנפה נמת אין לו דמים ואי יכול להציל ולא הציל נהרג לו בב"ד אמאי אין לו דמים ואין לו' דמיירי באינו יכול להצילו דקרא סתמא פתיב אלא ודאי אינו נהרג וקרא במיתת ב"ד קאמר ולכך אמר אין לו דמים ולדעת הטור י"ל דקרא מיירי באינו יכול כמו דמוקמינן הו קרא דענוש יענוש ביכול.

אבל קשה איך פסק פריב"ש לגבי רבנן דפליגי כמ"ש רש"י ז"ל בפ' ד' מיתות דנ"ז גם בפ' בן סורר משמע בהדייא דרבנן פליגי דקאמר אבבי אמר וכו' וריב"ש היא וכן הקשה הלח"מ בפ"ט מה' מלכים ע"ש ולעד"ן דפליגי רש"י והרמב"ם ז"ל במאי דאמרי' בפ' הנשרפין דף מ"ט דחזקיה מפקא מדרבי ומרבנן וכתבו התוס' שם דלחזקיה מפרש קרא דאם אסון בנתפונן לאשה ואם לא יתה אסון איירי דליכא מיתה פלל וכו' הנה מפשט דבריהם משמע דליכא פנונת מיתה פלל ולהכי אין להכריח סברת ריב"ש וזוהי דעת רש"י ז"ל אבל הרמב"ם מפרש דקרא דלא יתה אסון איירי בנתפונן למיתת אשה ולא הרגה אלא הפיל הנלד והאיך ודאי מיחייב לחזקיה ממון פיון דליכא מיתה פלל אבל מיהא מיקרי ניתן להצילו פיון דנתפונן למיתה ולהכי מוכרח לו' דמיירי ביכול להציל בא' מאיבריו פריב"ש וכינון דהלכתא פנותיא שפיר פסק הו דריב"ש ולזה מוכרח לומר דמאי דקאמר ריב"ש היא הוא משום דקאמר לה בהדייא ולא משום דפליגי עליה: וראיתי להרב באר יעקב בחי' לח"מ סי' תכ"ה שכתב דפלוגתא דרש"י והרמב"ם ז"ל הוא במאי דאמרי' מיתה לזה ותשלומין לזה חייב וא"כ אין להכריח סברת ריב"ש דהא אמרו בגמ' דס"ל דמיתה לזה ותשלומין לזה פטור ומוכרח לומר דהה אמורא ס"ל דפליגי רבנן עליה וכו' ועיין עוד בתירוצו הב' ומשמע מדברי דאבבי נמי ס"ל כרבא דמיתה לזה ותשלומין לזה חייב ולכך הוכרח רש"י לומר בדברי אבבי דקאמר ריב"ש היא לאפוקי מרבנן דלא ס"ל וכ"כ בהדייא בתי' השני דלכך הוכרח אבבי לומר דרבנן פליגי עליה

דריב"ש משום דרבנן ס"ל בנתפונן לזה והרג את זה חייב כדמוכח בפ' הנשרפין ולקף אין להכריח סברת ריב"ש משום דכיון דמיתה לזה ותשלומין לזה חייב יעוש"ב.

ונוראות נפלאות איך יצא זה מפי קדוש דהא ר"א דאסיק בפ' אלו נערוות דמיתה לזה ותשלומין לזה פטור הוא לאב"י אבל לרבא חייב וזהו הנפקותא דקאמר שם לאב"י פטור לרבא חייב כמבואר שם בסוגיא והיינו נמי דקאמר בסוגיא דפ' בן סורר ומורה לדעת אב"י פשהקשה דילמא משום דמיתה לזה ותשלומין לזה קאמר דל"ש וכו' ואפשר לו לזה משום דס"ל כריב"מ שפיתבו התוס' לגבי רודף כ"ע מודו דפטור.

אבל קשה דא"כ מאי מוכיח רש"י ז"ל דלרבא דאית ליה מיתה לזה ותשלומין לזה חייב מוכרח לומר דרבנן פליגי אריב"ש וכו' דהא פינו דגבי רודף מודה דפטור א"כ מוכרח קרא דמחייב מייירי ביכול להצילו פריב"ש.

אף לפמ"ש יבא על נכון דפליגי בדחוקיה פאמור ובאמת שסברא מוכרחת פדברי רש"י ז"ל דמנ"ל להוכיח פסברת ריב"ש פינו דשייך לאוקומיה לקרא בלא נתפונן למיתה פלל ולא ניתן להצילו מנ"ל האי דינא ולדעת הרמב"ם י"ל דכיון דמצינו דכל התנאים.

ס"ל פריב"ש מצינו למימר דגם חזקה יודה בזה דכיון דרישא דקרא מייירי בנתפונן דקאמר ונתת נפש וכו' גם סיפיה מייירי בהכי אבל קשה מאי מקשה הש"ס דילמא משום דמיתה לזה ותשלומין לזה לימא דס"ל פחזקה דמייירי בנתפונן לאשה והוי מיתה ותשלומין לאשה כמ"ש הרב הנז' משם התוס' וי"ל דזה בכלל קושיות הגמ' דמנ"ל דקרא פחזקה דילמא פרבנן ומשום מיתה לזה ותשלומין לזה.

א"נ אף אם נאמר פחזקה דמנ"ל דקרא מייירי בנתפונן לאשה דילמא בנתפונן לחבירו והפיל ולדות האשה וכו' ג פתבו התוס' בפ' אלו נערוות דרישא דקרא איירי בנתפונן לחבירו ומזה סתירה לדברי הרב הנז' ודו"ק.

והחה"ש ה"ר משה בר מאיר הי"ו הקשה אלי מהא דאמרי בפ' הנשרפין גבי חובשין למיתה דלמדויה מקרא דנקה המפה מלמד שחובשין. אותו אימת קטלינן ליה ואי לא שבתו יתן וכו' והכא פינו דנתפונן למיתה הו"ל רודף וניתן להצילו בנפשו והכי מייירי ממון ואפי' למ"ד מיתה לזה ותשלומין לזה חייב הכא מודה דהא מיתה ותשלומין לא הוא.

ותמיה לי אמאי לא הביא זה בעל הגמ' שוב ראיתי להש"ס בפ' אלו נערוות שביא ראיה זו ולענן אחר ודחו דילמא לאו במזיד מישתעי קרא אלא בשוגג ומאי נקה המפה מגלות ובהכי אתנח לן שלא הביא עוד ראיה זו למקום אחר: פרק ג' הלכה ט' או שפנה עליו מקום עד שפנע וכו' עיין מ"ש מר"ן ז"ל דהך דבעינן דאדליק שרגא היינו משום שהיה פתח לביתא דשישא ור"ל אף שהוא סגור דהא אין הבל הנר יכול להוציא מ"מ יכול ליכנס הרוח בדוחק ובהכי אפשר ליישב למה שהקשה מר"ן ז"ל בסמוך מאי שנא מכפאז עליו פלי משום דכיון דאין פאז בגין אפשר דייכנס הרוח מתחת שולי הפלי ובעיקר השושייא נלע"ד דלא קשייא דיש לחלק בין מקום לבית דאף דבנה עליו פתח הבית מ"מ האויר שפכית לא מנע ממנו ומיסתניה לחיות בו אבל הכא מייירי דבנה עליו מקום פמדתו דאין פאז אויר פלל ומההיא שעתא ניכר ההיזק והוי דומה לחנק אותו כמ"ש רבינו ז"ל

וברור: הלכה י"א וכן הדוחק וכו' וצ"ע דאמאי לא הביא רבי' ז"ל הך דסממנים דקאמר רבא ואין לומר דמשמע מהך דתריס בידו דהא רבא קאמר לה ועוד בעיא בגמ' עלה ואמאי השמיט כל זה וצ"ע: פירק ד' הלכה א' המתפונן להרוג את זה פטור וכו' פתב הראב"ד זה כר"ש וכו' ר"ל דאף דמוקי בגמ' ר"ש פירי דמחייב היינו קודם דמיייתי הא דחזקה אבל פי מיייתי דחזקה שפיר אית לן למימר ר"ש פחזקה ומפטר לגמרי ולכך משיג הראב"ד ז"ל פיון דחזקה כר"ש ואין הלכה אלא פרבנו דמחייבי וה"נ מוכח לשון הראב"ד ז"ל בפ"ד מה' חובל שכתב ואיהו גופיה פסק פחזקה דלא חילקת בין מתפונן וכו' והינו דקאי על מ"ש הרמב"ם ז"ל בכאן ועיין לה"ה ז"ל שם דהבין השגת הראב"ד ז"ל על החלק הראשון דבין שוגג למזיד וכו' ולעד"ן כמ"ש דא"כ אמאי הביא הך חילוק דאין מתפונן וכו' ע"ש.

ועל מה שפסק בכאן פחזקה נגד רבנו תנרץ הכ"מ ז"ל משום דרבא ס"ל פנוניה ועוד פ' אלו נערות נקיט לה לעיקר מהטעם שכתבו התוס' ז"ל. ואחר המחילה אין ראיה ממ"ש התוס' דאי למ"ש דמיתניא בי ר' חייא וכו' הוא לאפוקי מהך פרייתא דר' תנא דאימור דמשבשבתא היא והינו דמשמע מנה דאף בשוגג חייב ולית ליה הך היקשא פלל אף לענין שוגג למזיד אבל לרבנו ור' דפ' הנשרפין מודו בהך חילוק דבין שוגג למזיד ולכך מק' שפיר בפ' אלו נערות ומי איפא למ"ד משום דקיימי בהך חילוקא וכו' אבל להך חילוק דאין מתפונן אנה"נ דפליגי רבנו עליה דחזקה והלכתא פרבנו פנה החלק.

ולעד"ן דס"ל להרמב"ם ז"ל דהא דמקשה הש"ס בפ' אלו נערות ומי איפא מידי וכו' משום דאף דאיפא רבנו דפליגי על חזקה מ"מ ודאי ר"י ס"ל פחזקה פיון דהוא רבו ולעד"ן דזוהי פנונת התוס' דפ"ק דתגיגה די"א ד"ה לא נצרכותו שכתבו דר"י דאמר חייבי מיתות שוגגין פטורין מוקי לה לאידך דרבי וכו' ולכאורה מאי קושניא דאפשר מאי דקאמר דחייבי מיתות שוגגין פטורין הוא משום דס"ל פחזקה בחלק הראשון דבין שוגג למזיד אבל בחלוקה בין מתפונן ללא מתפונן ס"ל כר' והינו משום סתם מתני' פנוניה וכ"ש לפמ"ש התוס' בפ' הנשרפין דר' ס"ל פחזקה בחלק הא' א"כ ס"ל כר' לגמרי אמנם לפי מ"ש אתי שפיר דמסתמא ר"י ס"ל פחזקה דהוא רביה: עוד כתב הכ"מ ז"ל לכן נ"ל שפסק פרבנו וכו' ועיין ללח"מ בפ"א מה' חובל שתמה עליו וע"ש שהקשה עליו מפ' שור שנגח ולא מהש"ס דכתובות גופיה וגם בפ' הנשרפין איתא פן בהדיא.

גם מה שהבין הרלח"מ בדעת מר"ן דלא פליגי רבנו ור"ש בדינא אינו מוכן דהא במתני' איתא בהדיא נתפונן להכות את הגדול והלכה על הקטן חייב והינו דס"ל דנתפונן להרוג את זה והרג את זה חייב וגם מרישא דמתני' דלא נקט אלא נתפונן לכהמה והרג את האדם וכדדניק בגמ'.

אשר ע"כ נ"ל דכוננת הכ"מ ז"ל במה שפסק פרבנו הוא לענין פסביר ראובן ונמצא שמעון או דאמר לחד מינייהו אני מתפונן והינו פלוגתיהו דר"ש ורבנו הוא משום התראה דלר"ש נתפונן לזה והרג את זה הרי לא קבל התראה על השני ולכך פטור אבל לרבנו פיון דמיהא קביל התראה על פן ברית והרי השני פן ברית פאלו הותרה נמי עליו אבל בזורק אפן לג' כ"ע מודו דלא שנייה התראה דאינו רוצה להרוג הפל פדי שיתרו בו לא תהרוג העדה ויתרו בו לא תהרוג פן ברית אי מזה ואיזה הוא ולכך פיון דלא חלה

התראה פלל אף רבנו יודו בזה דלא דמי דנתפנון לזה והרג את זה דקבל התראה מיהא אבל בהה דסבר ראובן ונמצא שמעון כ"ע מודו דהוי התראה דכינו דקבל התראה על ההוא גוף גם אי אמר לחד מינייהו מיפניו הרי בירר דעתו בשעת התראה על איזה מהן שישמות הוא מיפניו ועליו קבל התראה ולזה איצטריך ר"ש קרא וארב לו לפטור אף בזה ולכך רבינו ז"ל דפסק כר"ש בנתפנון לזה והרג לזה פטור לאו משום דס"ל קרא דוארב לו כו' כר"ש דא"כ הו"ל לפטור אף בכסבור ראובן ונמצא שמעון אלא משום דזה לא הוי התרא' ויחוייב מזה בהה המצאה דכסבור דהוי התראה חייב פרבנו דהא לא פסקינו כר"ש לא משום חזקה אבל בהה המצאה דלית הכרע מחזקה הדרינו לכלליו לפסוק פרבים וזהו שפתב מר"ן ז"ל בסוף דבריו אע"ג דנקט רבינו ז"ל לישנא דר"ש ר"ל וא"כ הוי מטעם וארב לו לפטור אף בכסבור וכו' אין בכך פלוג' מטעם אחר ולדידן מטעם התראה ולכך מפליג בין מתפנון לזה וכו' בין פטור וכו' והיינו דלא פתב רבינו אלא לתוף עדה מישראל משום דזה לא הוי התראה לכ"ע והיינו דלא פריש"י ז"ל בספ"ק דכתובות שרצה לדמויי הך דזורק אבן לגוי להך דנתפנון לזה והרג לזה דרב המרחק ביניהם כמ"ש אבל נדאי הא דלא קאמר בכולה ישראל משום דא"כ לא איצטריך קרא פינן דלא הוי התראה אלא דקרא מיירי באומר לאותו שעומד שם אני מתפנון וכמ"ש התוס' ז"ל לדעת ר"ש בפ' הנשרפין פנ"ל לדחוק לדעת הכ"מ ז"ל והיינו דלא הביא ראיה מרש"י ז"ל בפ' הנשרפין בד"ה הא נתפנון דכתב בהדיא דהתראת נדאי היא אלא נדאי משמע פדכתובא אבל יש לדקדק מ"ש רש"י ז"ל בד"ה ל"צ ורבנו אית להו נתפנון לזה והרג לזה חייב ואפשר משום דבסוף פ"ק דכתובות מבואר יותר.

אמנם באמת הא קשייא דמנ"ל לרבינו ז"ל האי סברא בר"ש לימא דכ"ע אית להו דהוי התראה פינן דקבל מיהא של בן ברית ורבנו מחייבי אף על נתפנון לזה ור"ש ס"ל דפטור אף על הך המצאה דכסבור מקרא ומנ"ל לרבינו להכריע סברא שלישית מלבד הלכה נ"ל דפסק פחזקה ורבינו ז"ל ס"ל דחזקה דפטר הוא משום דלא הוי התראה ולכך בהה גוונא דכסבור דהוי התראה מיחייב מיטה והוכרח רבינו לומר זה משום דלחזקה מנ"ל הא דאמרי' בכל דוכתא פל קבוע פמחצה על מחצה דמי פינן דהך קרא דוארב לו מוקמי ליה לנתפנון לזה והרג לזה דפטר ובשלקמא לר"ש אפשר לו דלית ליה אבל לחזקה דהלכתא פנותיה איה אפשר דלית ליה הך סברא ואף לר"ש גמי אפשר לומר ס"ל כר' דדריש ונתת נפש ממון ואייתר ליה וארב לו לקבוע כמ"ש התוס' שם יע"ש: וראיתי להר"ן ז"ל בפ' הנשרפין דרצה לו דאף למאן דדריש וארב לו לנתפנון ס"ל דקבוע פמחצה על מחצה דמי מדרבנו וזהו שאמרו בספ"ק דכתובות ומדאורייתא מנ"ל משמע דעד עכשיו לא ידעינן שהיא מדאורייתא וכו' ע"ש וא"כ אפשר לומר דאף דפסקינו פחזקה שפיר אית לן הך סברא דקבוע מדרבנו.

אף לע"ד אחר המחילה אינו נראה פלל דא"כ היכי אמרינו להקל פינן שהיא מדרבנו לגבי איסור מדאורייתא ואדרבה היינו דקמתמה הגמ' מדאורייתא מנ"ל פינן דאמרת אף להקל משמע מדאורייתא כו' ומכח קושטיא זו הוכרח רבינו ז"ל לפרש דחזקה ס"ל דפטור לאו מקרא דוארב לו אלא משום דס"ל דלא הוי התראה וא"כ אייתר ליה וארב לו לקבוע וא"כ נדאי בהה המצאה דלחד מינייהו או פטור ע"כ חזקה ס"ל פרבנו

דמתייב פינו דהוי התראה וליפא קרא לפנטרו וקרוב בעיני לומר דט"ס נפל בדברי מרו וצ"ל פחזקיה במקום רבנו.

ובהכי ניחא לי מה שפסק הרמב"ם ז"ל בפ"י מה' נ"מ דין ט' דמשמע מדבריו דנתפונן להרוג לזה ונהרג לזה חייב כמ"ש ה"ה ז"ל שם ולכאורה הוא תמוה וראיתי להלח"מ ז"ל בפ"א מה' חובל שתיירץ לזה דרבינו מפרש דלאו הא ביהא תלייא ולא מקיש האי תנא דף היקשא וכו' ע"ש שדבריו בלתי מוכנים פינו דהיקשא הוא מוספם וכמו שפסק רבינו זל שם אמאי לא אמרי' נמי להאי.

אבל לפי האמור ניחא דכיון דפסק פחזקיה דטעמא דפטור הוא משום דלא הוי התראה א"כ לא שייך היקשא בזה פינו דהו טעמא לא שייך פשור דלא עבדי היקשא אלא היכא דטעמא דאדם שייך נמי בשור אבל לר"ש דפטור מקרא הוי חד טעמא לתרנייהו.

ושור שכ"כ התוס' בפ' הנשרפין דע"ח ד"ה שור יעו"ש. אבל יש לדקדק דלא פתבו התוס' ז"ל כן אלא אליבא דרבא דמתייב בשור טריפה אבל לרב אשי דפטור מפח היקשא משמע דס"ל דלא הוי חד טעמא ואמרי' היקשא ורבינו ז"ל ס"ל פרב אשי בפ"י מה' נזקי ממונ.

ויש לדחות דזהו סברת רבא אבל לרב אשי ס"ל אפי' דמי טריפה אינו משלם פינו דשור בר קטלא הוא ולכך לא הוי בר הנזמה אף דהפסידו בהנאתו דהא אם מת מאיליו מותר למוכרו לא כן אם נסקל.

אף קשה לי דהא אמרי' בפ' הנשרפין דע"ח ע"ב רבנו סברי כמיתת הבועלים כף מיתת השור ואין גומרין דינו של שור אלא בפניו ופסקו הרמב"ם ז"ל פי"א ה' נ"מ יעו"ש והכא דהו טעמא דאדם לא שייך בשור ומעתה תגדל התימא לרבא דלא ס"ל.

ואין לומר דרבא דלא מוקי פלוגתייהו הכי כמו שיראה הרוואה שם לאס"ל הכי דזה אינו דאמרי' בפ"ק דמ"ה דזהו פלוגתייהו בין רבנו ובין ר' יעקב דאמרו שם דרבנו מקשו למיתת הבועלים ור"י דלא מקיש משום דלאו חד טעמא הוא יע"ש ודוחק לומר דרבא כר"י ורב אשי כרבנו וצ"ע.

ולעד ודזהו פוננת רבינו במ"ש בפ"א מה' חומ"ז דנתפונן לבייש את הקטן ובייש את הגדול וכו' לגדול וכו' ולכאורה הוא תמוה דהא בש"ס קאמר דר"ש דס"ל בקטלה פטור ה"ה בכאן דמפטר וכו' וראיתי להלח"מ ז"ל שפכת דרבינו אינו מפרש כפירש"י יע"ש ולא ידעתי היכן מצא מימרת ר"ש גבי בןשית ועוד דאמאי קאמר בקטלא מה קטלא וכו' בןשית נמי עד דמפונן ליה וכו' דהיל"ל מ"ט דכתיב והחזיקה במבונשיו וכו' ולפ"ז פירש"י דלא ידעתי האי דינא לר"ש אלא מפח קטלא אמנם לעד"ן דזהו דוקא לר"ש משום דקא גליף מקרא וארב לו ה"נ איפא קרא דמבונשיו אף לחזקיה דפסק רבינו פנותייה דלית ליה מקרא שפיר אית ליה דחייב דהא דפטור ה"ה בקטלא משום דלא הוי התראה משא"כ ה"ה ולכך פסק רבינו זל גבי קטלא דפטור וגבי בןשית דחייב דסתם ברייתא היא ומסתמא לא פליג חזקיה ביהא דלא מציינו שחולק בזה ודו"ק: פ"ק ט' הלכה יו"ד נמצאו זה ע"ג זה וכו' עיין להראב"ד זל ובפ"י מ"ן ז"ל שפכת פינו דמתני' קתני ולא צף ע"פ המים משום דדוקא צף ע"פ המים וכו' ואינו נוח לי דא"כ גבי טמון נמי קתני ולא טמון בגל

דמשמע דוקא בגל אלא מתני' לא דיברה אלא בהנה דסתם צף ע"פ המים וסתם טמון בגל ואנה"נ פיוצא בו ולעד"ן דרבינו ז"ל מפרש דלא כפירש"י ז"ל וס"ל דבעיא ראשונה כפשטה מדקתני בברייתא פיון דהחזיק וכו' משמע דוקא משום דה דהחזיק אבל צף לא הוי פיון דהוא מינו ולכך בהה בעינא דשני מתים זה עג"ז פשיט לה אפני דהוי פיון דהחזיק וכו' לא הוי צף אלא הווא יומא מהה ברייתא פשיטא ליה פיון דקתני בה פיון דהחזיק וכו' לא הוי צף אלא בהה בעינא דטמון מסתפקי בה חכמי הישיבה מה היא פנונת אפני ולכך מעיקרא סבריה ודחי לה ואוקמוה על האמת דהוי טמון: הלכה י"ד בין שפאו בבת אחת בין שפאו בכת אחת בין שפאו זה אח"ז וכו' עיין מה שהשיג הראב"ד ז"ל ודעתו פדעת הרשב"א ז"ל עיין בדבריו ביבמות דף קי"ז אבל רבינו ז"ל ס"ל פדעת רש"י ז"ל דמשמע מדבריו דלא אמרי' הכי אלא דוקא בעד פשר אבל לא בפסול דכן כתב בד"ה פי פלגא וכו' ואי בזה אח"ז והווא דהאמינה תורה קדים ואתא ברישא הו"ל כשנים והנה פחד משמע דוקא בעד פשר אתא ברישא גם כתב והיכא דשנים אומרות נטמאת ועד פשר אומר לא נטמאת היתה שותה וכוונאי דאיירי בזה אח"ז דאי בב"א כתב ברישא בדבריו דבב"א אוקי תרי לבהדי חד ומה לו לשנותה פעמים גם אי ס"ל דבזה אח"ז אפי' פסול מהימן כפי תרי מה לו לתרץ ולומר דמתני' איירי בחד פסול הא אפי' חד פשר פיון דשנים אתו ראשונים ודאי מהימני דאפי' חד מהימן כפי תרי וכ"ש שנים ועיין במהרש"א ז"ל שם דמלבד דלא יתכן פירושו בדברי רש"י ז"ל כאמור אף לא ראה שפן כתב רבינו ז"ל.

ולעד"ן דזה מוכרח מהגמרא דקאמר היכא דאתא עד פשר מעיקרא ואפי' מאה פעד א' דמי והכא במאי עסקינן דאתאי אשה מעיקרא הרי מבואר דאיירי בזה אח"ז ואפי"ה קאמר היכא דאתא אשה מעיקרא אתו תרי ומבטלי לה ואין לומר דכן הוא המדה אפי' בקדם עד פשר אתו שני אנשים ומבטלי לזה דא"כ מאי האי דקאמר ר"ן בפסולי עדות אזלינן בתר רוב הא אפילו בכשרים דינא הכי אלא ודאי היכא דשלישתן פסולים אפי' בזה אח"ז לא אמרי' האי דקדם נאמן כפי תרי ונ"מ דהיכא דאשה קדמה ואח"ך באה אשה אחרת לא הוייא כפי תרי ואתא אשה אחרת ומבטלי לה ועוד דמאי תריץ לו בזה דסוף סוף עדיין איכא למיזק דוקא.

היכא דשנים אמרו דנטמאת לא היתה שותה הא חד וחד היתה שותה אלא ודאי מבואר דמתני' גופה אתא לאשמועי' דעד פסול לא הוי כפי תרי ולכך אזלינן בתר רוב דעות ולא לדיוקא אתא.

ועוד איכא למימר דהדיוק הוא היכא דאתא עד פשר מעיקרא לא היתה שותה וכן בסיפא דוקא היכא דאתא עד פסול לבסוף אבל אתא פשר לבסוף היתה שותה ואפשר לא שנייד דיוק פי אם במזכר במשנה ולא במשמעות.

ואולם דעת הראב"ד ז"ל דכתב דנראה מהגמ' שזה שיבוש נ"ל דק"ל פיון דאוקי בגמרא דתירתי בפסולי עדות ואיצטריף סיפא לקולא למה לי רישא ולכך פתבו איצטריף רישא לדיוקא הא חד וחד לא היתה שותה משום דהאמינה תורה וכו' וסיפא לדיוקא איצטריף דאף לקולא אמרי' דאזלינן בפסולי עדות בתר רוב ולא אמרי' דשתי נשים חשיבי פחד ולדעת רבינו ז"ל דהוי בדרף לא זו אף זו ככל הש"ס דאמרי' משנה

שנשנית לא זזה ממקומה ואיצטריך לגופה ועינין להלח"מ ו"ל בפ"ב מה' גירושין במה שהקשה על רבינו ז"ל יעו"ש וכבר כתבתי דלק"מ יע"ש.

גם מה שהקשה על מ"ש רבינו זל פאן אכל אם באו שנים והכחישוהו הני עדות מוכחשת דבגמ' קאמר פשיטא דאין דבריו של א' במקום שנים יע"ש לא ידעתי מה יתרץ לזה שלא הקשו בש"ס דסוטה בפשיטות האי קושטיא וכבר כתבו התוס' ביבמות דקי"ז דוקא ה"ם דתקנתא דרבנן ע"ש: ועל מ"ש הר"ב ד"ו ו"ל אכל וכו' א"א גם זה שיבוש וכו' הנה מר"ן ז"ל יש לו גירסא אחרת בקביעו' הר"ב ד"ו ו"ל אכל וכו' א"א גם זה שיבוש וכו' והבין הרב ז"ל דהשגתו היא פ"ן דמשמע מינה הא חד וחד לא היתה שותה לעד"ן דכוננתו היא דהא דכתב רבינו ז"ל שנים אומרים ראינו וא' אומר לא ראיתם לא היו עורפין כודאי איירי בב"א דאי בזה אח"ז פ"ר פ"ת רבינו דאם באו ב' אחר שהעיד הראשון אין עורפין וא"כ פ"ש פ"ת בד"א וכו' אכל אם אומר עד א' וכו' ופ"ת נשים אומרים לא ראינו אין עורפין מיירי בב"א ואיך פ"ת אין עורפין פ"ן שהם בב"א הוי כחד וחד: ועל מ"ש רבינו ז"ל שפ"ת נשים וכו' ועד אומר וכו' עורפין פ"ת הר"ב ד"ו ו"ל שלא אמרו אלא דא"תא.

עד פ"ש מעיקרא וכו' טעמו מדסתם רבינו ז"ל משמע ליה דאיירי אף בזה אח"ז ולכ"ד השיג עליו לשיטתו דס"ל אף עד פסול' דא"תא מעיקרא נאמן פ"תרי וכל שפ"ן שנים פסולים דא"תו מעיקרא והא דקאמר הש"ס שפ"ת נשים ואיש א' כי פלגא איירי בב"א ולא ק' קושטי' מר"ן ז"ל וכן ראיתי להלח"מ ז"ל בה' גירושין שפי' פ"ן בדעת הר"ב ד"ו ו"ל.

אלא דק"ל דבהשגה דקודם לזה הבין הר"ב ד"ו ו"ל דרבינו ז"ל איירי בב"א וא"כ מאי השיג בכאן ונ"ל דכונן רבינו ז"ל פ"ן דבאשה ואשה פ"ת רבינו פ"ן בכ"א פ"ן בזה אח"ז לכ"ד פ"ת שנים אומרים ראינו וא' אומר לא ראיתם וכו' מיירי אף בזה אח"ז פ"ד לחלק ולומר בג' פסולים אכל עד פ"ש א"תא מעיקרא אף פ"ש באו שפ"ת נשים אין שומעין להן וכן נמי פ"תא עד פ"ש לבסוף אין שומעין להן דאזיל לשיטתיה דלא אמר עולא אלא בעד פ"ש פ"מו שפירש"י בהדיא וכאמור.

ומה שהכריח הלח"מ בה' גירושין מהא דכתב רבי ז"ל שם היכא דנשאת ע"פ אשה וכאן שפ"ת נשים ואמרו לא מת וכו' משמע דאם באה אשה אחרת אין שומעין לה דראשונה נאמנת פ"שנים וכן מדכתב שם דין כ"א אשה אומרת מת וכו' ואח"ך בא עד פ"ש ואמר לא מת ה"ז לא תנשא וכו' דמשמע דאם באה אשה אחרתה"ז תנשא משום דהראשונה נאמנת פ"שנים וכו'.

לע"ד לא מיפרעא דה"ם ר"ל אם נשאת תצא וה"ם דוקא ב"א או פ"ש או פ"ת נשים אכל אם באה אשה אחרת פ"ן דנשאת ע"פ ראשונה פ"ר הוחזק' בגיטואין ע"פ עדות' ושוב לא תצא מספק פנ"ל: פ"ר יו"ד הלכה ג' פ"ל העבודות פוסלות בעגלה כמו בפרה וכו' שנאמר אשר לא עובד בה ולכאורה יש לדקדק פ"ן דבתו' מבואר איסור עבודה למה לי למוד מפרה ונראה דב"א לומר דקרא דלא עובד הוא לע"פ ולא למצוה דילפינן מפרה דכתיב בה חוקה וכן הוא מבואר בירושלמי דפ' עגלה ערופה.

והנה המדקדק בדברי רבינו יראה דבעבודו' עגלה לא בעינו משיכה דלא זכר משיכה כ"א בעול אבל גבי עבודות פתב אבל שאר עבודות און פוסלות אלא עד שעת מלאכה ולא פתב עד שימשוך בשעת מלאכה גם בדין ד' פתב פגון שפי' טליתו עליה לנשואה הרי מבוא' דלא בעינו משיכה.

הו אמת דבקרא מבואר דלא בעי משיכה כ"א בעול אף מסוגיא דפ' עגלה ערופה מבואר דאף שאר עבודות נמי בעי משיכה שכן אמר ר"י הניח עליה עונה של שקין פסלה ובעגלה עד שתמשוך והוא מוסכם דאין מי שחולק עליו גם המקשה שהקשה עליו מהברייתא מודה לו בזה דעגלה בעי משיכה ולא הוק"ל אלא בחלוקת פרה נמי דבעי משיכה והתימא על מר"ן ז"ל שלא הרגיש בזה.

והנראה אצלי דרבינו ז"ל הוק"ל דהו דינא דר"י גבי פרה היא משנה מפורשת במס' פרה דהניח טליתו או מוסרה פסלה ור"י חידושו גבי עגלה עד שתמשוך הפך המבואר בקרא דלא זכר משיכה אלא גבי עול ובא לומר דקאי נמי אשאר עבודו' וא"כ כשהקשה בגמ' על חלוקת פרה דבעי משיכה נמי כמו עגלה מפח ג"ש אמאי לא הוק"ל על מתני' דפרה דאמרה אף בהנחה נמי פסלה ולומר דמתני' נמי איירי במשיכה מלבד שאין הדעת סובלתו א"כ ליפלוג וליתני בדידה בלצורכו נמי פשרה היכא דלא משך אמאי קתני לצורכה פשרה אשר על כן נ"ל דהמקשה נדאי פנונתו להקשות על חלוקת עגלה דס"ל עד שתמשוך דא"כ אף פרה נמי עד שתמשוך ומה לו לחלק ביניהם אלא נדאי גבי עגלה לא בעינו משיכה כשאר עבודות.

ונה"ל פנונת רש"י ז"ל שכתב דהא דקאמ' ומקום שפאת לאו ברייתא קתני לה אלא הגמ' מפרש תוובתיה ואזיל וכו' וי"ל דמנ"ל הא דבכל דוכתא מצינו דזה לשנא דברייתא כמו שפנו' בת"כ ע"ש אמנם לפי האמו' ניחא דהוק"ל לרש"י ז"ל דאמאי לא קשייא ליה למקשה על מתניתין דפרה דקתני בעלייה לחודה מיפסלה ולכך מפרש דק"ל על ר"י דמחלק ביניהם אבל הברייתא ס"ל דאין חילוק דאף גבי עגלה נמי בעלייה לחודה מיפסלא וכן נמי מתני' דפרה הכי ס"ל וה"נ פנונת מתני' ריש פ' ע"ע דקתני מביאין ע"ע אשר לא משכה בעול ולכאורה יש לדקדק דאמאי לא קתני נמי שאר עבודות אלא דהתנא נחית לאשמועי' האי דינא דלא בעינו משיכה כ"א בעול כפשוטה דקרא ולכך שאר עבודות המפורשים בקרא אשר לא עובד בה לא חש להזכירו וה"נ פנונת רש"י ז"ל שכתב ד"ה א"כ אפי' הניחו עליה להקל משא מידו ולא למשוך ולא פתב ולא משך וה"נ בד"ה אלא בשעת עבודה שהניח שק עליה ולא להוליכו משמע דאם נתן עליה שק בתורת משא להוליכו אף שלא הלכה מיפסל' בהכי: אף קשה לי כיון דהו ברייתא מוקמינן לה כר"י דס"ל דבעי עד שימשוך איה פתב דלא בעינו משיכת גם רבינו ז"ל איה פסק דלא פנונתה כיון דלא הוזכר בגמ' מאן דפליג עליה ונ"ל דס"ל לרבינו ורש"י ז"ל דכיון דמתני' דע"ע משמע מינה דלא בעי משיכה בעגלה כאמור וקי"ל הלכה כסתם משנה ומה גם דמבואר בגמ' דר"י לא ס"ל פנונתה דקאמר משיכה עול לרחבו טפח ועדיין צריכין למודעי גבי שאר עבודות משא בכמה כיון דאין למשא שיעור אלא נדאי ס"ל דלא בעי משיכה אלא בעול.

גם ממאי דבְּעֵי מְשִׁיכַת עוֹל בְּכַמָּה נִרְאָה דְּלֵא בְּעֵי מְשִׁיכֵי אֱלָא בְּעוֹל גַּם מִהִירוּשְׁלָמִי מְבוֹנָאָר דְּכוּלְהוּ אִימוּרָאֵי ס"ל דְּלֵא בְּעֵי מְשִׁיכָה אֱלָא בְּעוֹל ע"ש דְּפְלִיגֵי בְּמְשִׁיכַת הָעוֹל דְּמַר סָבַר דְּלֵא בְּעֵי מְשִׁיכָה אֱלָא בְּחִידוּשׁ שְׁהוּא שְׁלֵא לְדַעַת דְּבִדְעַת הָוֵי כְּשֶׁאָר עֲבוּדוֹת דְּלֵא בְּעֵי מְשִׁיכָה וּמ"ס דְּכִינּוֹן דְּגִזְיַרְתָּ הַפְּתוּב הִיא דְּבְּעֵי מְשִׁיכָה בְּעוֹל ל"ש וְאוּקְמוּהָ בְּגַמ' שְׁם דְּפְלִיגֵי בְּפְלוּגְתָא דַּר"י וְרַבְּנָן וּמֵאֵן דְּסָבַר דְּלֵא בְּעֵי מְשִׁיכָה אֱלָא בְּחִידוּשׁ ס"ל כְּרַבְּנָן וְאַדְהֵכִי פְּסִק רַבִּינוּ פְּנוּתִיָּה וּלְכַד פְּתַב פִּינּוֹן דְּמְשַׁכָּה בְּעוֹל טַפַּח נִפְסָלָה אַע"פ שְׁלֵא חֲרַשׁ בַּהּ וְכו' הָרִי מְבוֹנָאָר דְּלֵא הַזְּכִיר מְשִׁיכָה אֱלָא לְגַבֵּי שְׁלֵא לְדַעַת דְּמִפְּרַשׁ רַבִּינוּ ו"ל שְׁלֵא בְּשַׁעַת מְלֵאכָה.

ודו"ק: הִלְכָה ז' ה"ז מְוַתְּרַת בְּהִנָּאָה פְּתַב מַר"ן ו"ל דְּזָה גְּלַמְד מְדַבְּרֵי רַב וְכו' ע"ש וְהוּא תְּמוּנָה דְּרַבֵּי פְּסִק בְּהִלְכוֹת פַּה"מ כַּר"י דְּפְלִיג אַדְרַב דְּאַסוּרָה בְּהִנָּאָה וְכֵן רְאִיתִי לְהַרְבַּ ח"ן ו"ל שְׁהַקְשָׁה דְּבַרֵּי רַבִּינוּ סַתְרָאֵי גִינְהוּ ע"ש שְׁהַצ"ע.

ולעד"ן דְּפְסִק רַבֵּי ו"ל מְבוֹנָאָר בְּגַמ' דְּשָׁם נְאָמַר מֵתִיב רַבָּא שׁוֹר הַנְּסַקֵּל אֵינּוּ פֶּן אִם עַד שְׁלֵא נְסַקֵּל יֵצֵא וְיַרְעָה בְּעֵדָר וְהַכְרִיחַ שְׁם דְּאַיִירֵי בְּהוּזְמוּ הָעֵדִים וְדַכְּוֹת' גְּבִי אֲשֶׁם תְּלוּי בְּעֵינֵי הַזְּמָה פְּלִיגֵי וּמִמִּיל' הָּ סִיפָא דְּקַתְּנֵי בְּעֵגְלָה עֲרוּפָה אִם עַד שְׁלֵא נְעַרְפָּה תֵּצֵא וְתַרְעָה בְּעֵדָר מֵיִירוֹ נְמִי בְּהֵכִי בְּהוּזְמוּ הָעֵדִים וּמַעַתָּה קִשָּׁה לְרַבָּא דְּהַעֲמִיד הַמְּשַׁנָּה בְּעֵינֵי הַזְּמָה מֵאֵי שְׁנָא רִישָׁא דְּפְלִיגֵי רַבְּנָן וּבְסִיפָא מוּדוֹ וצ"ל דְּנוֹקָא הֵתָם פִּינּוֹן דִּינְדַע שְׁאַכַּל חֵלֵב דְּסָבוּר שְׁהוּא שְׁוֹמֵן וּבָאוּ הָעֵדִים וְאָמְרוּ לוֹ שְׁהוּא סָפַק חֵלֵב וְהַפְּרִישׁ ע"פ מְשׁוּם דְּלָבוּ נוֹקְפוּ שְׁמָא חֲטָא וְגַמְר וְהַקְדִּישׁוּ אַף דְּהוּזְמוּ הָעֵדִים פִּינּוֹן דְּהַקְדִּישׁוּ הַקְדֵּשׁ גְּמוּר לֵא פְּקַעָה בְּכַדֵּי מִשָּׂא"כ בְּשׁוֹר הַנְּסַקֵּל וְעֵגְלָה עֲרוּפָה דְּלֵא שְׁיִיף הָאֵי טַעֲמָא בּוּדָאֵי פִּינּוֹן דְּהוּזְמוּ הָעֵדִים אֵינּוּ נְסַקֵּל וְאִינָה צְרִיכָה לְעֵגְלָה עֲרוּפָה בּוּדָאֵי מְוַתְּרִים פִּינּוֹן דְּלֵא נַעֲשׂוּ אֱלָא ע"פ הָעֵדִים שְׁהוּזְמוּ אֲבָל הָכָא דְּחָשׁ לְעַצְמוֹ פִּינּוֹן דִּינְדַע שְׁאַכַּל חֵלֵב וְהַקְדִּישׁוּ שׁוּב אֵינּוּ לוֹ הִתְרַת פֶּן נ"ל וּמַעַתָּה אֲנִי תְּמִיָּה דְּאַמְאֵי לֵא הַקְשָׁה עַל מְרָה דְּשְׁמַעְתָּא דְּהוּא רַבָּא דְּמַחְלֵק בְּהֵכִי וְהָרִי גְּמָצָא דְּבַרֵּי רַבִּינוּ מְבוֹנָאָרִים בְּהִלְכָה וְדו"ק: הִלְכוֹת מְכִירָה פָּרָק י"א הִלְכָה א' הַמְתַּנָּה וְכו' בֵּין שְׁהַתְּנָה הַמְקַנָּה בֵּין שְׁהַתְּנָה הַקּוֹנָה וְכו' נִקְנָה הַדְּבָר שְׁהוּקְנָה וְכו' וְק' לִי דְּאַמְרֵי ב'פ' א"נ דס"ו ע"א דְּהִיכָא דְּהַתְּנָה הַמוֹכֵר בְּטוֹבַת הַלּוֹקֵחַ לֵא הָוֵי תְּנָאֵי וְהָוֵי פְּטוּמֵי מִיְלֵי בְּעֵלְמָא וְאֵינּוּ לּוֹמַר דְּנוֹקָא הֵתָם מְשׁוּם דְּלֵא הָוֵי בְּדַרְךָ תְּנָאֵי אֱלָא מְשׁוּם דְּחִזְיָה דְּעַצִּיב הַלּוֹקֵחַ הוּא דְּאַמַר לִיהַּ הַמוֹכֵר הֵכִי לְפִיִּסּוֹ אֲבָל אִם הוּא דַּרְךָ תְּנָאֵי אַף אִם הַתְּנָה הַלּוֹקֵחַ פִּינּוֹן דְּנִגְמַר הַמְקַח ע"פ הָּ תְּנָאֵי אֵינּוּ יְכוּל לְהַחֲזִיר דְּזָה אֵינּוּ דַּא"כ מֵאֵי פְּרִיף בְּגַמ' שְׁם מְהָא דְּאַמַר לִיהַּ הַלּוֹקֵחַ לְכַשְׂיָהּ לְהַ מְעוֹת אַחֲזִיר' לְהַ וְכו' דְּהֵתָם מְאֵלִיו הוּא דְּאַמַר לוֹ וְלֵא מְשׁוּם דְּחִזְיָה דְּהִנָּה עַצִּיב וְכו' וְכִינּוֹן שְׁכֵן אַף דְּהַתְּנָה אוֹתוֹ הַלּוֹקֵחַ מִיקְרֵי תְּנָאֵי פִּינּוֹן דְּנִגְמַר הַמְקַח ע"י אֱלָא דְּלַעֲנֵן רַבִּית פִּינּוֹן דְּלֵא הַתְּנָה אוֹתוֹ הַמוֹכֵר שַׁע"מ פֶּן הוּא מוֹכֵר לוֹ אֱלָא מְדַעַתּוֹ וְרַצוֹנוֹ הוּא נִתְחַסֵּר עֲמוּ בְּכַד לֵא אַמְרֵי דְּהַמְכָּר הָרֵאשׁוֹן הוּא בְּטַל וְהָוֵי מְעוֹת גְּבִיָּה בְּהַלְוָאָה אֱלָא אַמְרֵי כְּאֵילוּ חוּזַר וּמוֹכְרָה לוֹ אֱלָא וְדָאֵי פֶּל שְׁהַתְּנָה לוֹ הַלּוֹקֵחַ לֵא הָוֵי תְּנָאֵי וי"ל דְּלִפִּי מ"ש הַתּוֹסֵ' שְׁם דְּהִינּוּ דְּנוֹקָא בְּדַרְךָ שְׁנַתְּרָצוּ שְׁנִיָּהֶם וְעַמְדוּ ע"ס לְהַקְנוֹת שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹת וְכו' אֲבָל אִם בְּתַחֲלַת הַדְּבָרִים פְּתַח הַמוֹכֵר קָנִי לְהַ שְׁזָה וְכו' לֵא הָוֵי פְּטוּמֵי מִיְלֵי וּפְרִיף הַש"ס שְׁפִיר דָּאֵי הַתְּנָה הַלּוֹקֵחַ בְּסוּף הַמְקַח הָוֵי פְּטוּמֵי מִיְלֵי ל"ל לְרַבָּא לְאוּקְמָה דַּא"ל מְדַעַתּוֹ לּוֹקְמָה בְּסוּף הַמְקַח וּלְכַד אִם הַתְּנָה הַמוֹכֵר תְּנָאוּ קִיָּים וּלְכַד אֲסוּר אֲבָל אִם הַתְּנָה הַלּוֹקֵחַ הָוֵי פְּטוּמֵי מִיְלֵי פִּינּוֹן שְׁאִין עָלָיו לְהַתְּנוֹת וּמְשַׁנֵּי דַּא"ל הִינּוּ

דאָמער רבא פֿמאן דאָמער ליה מדעתו פֿינן שֶׁהתנה בסוף המקה אַבֿל אם בתחלת הדברים אין חילוק בין אם התנה המוכר או הלוקח והיינו דינו של רבינו אֵלָא דקשׁינא לי דאמאי לא הביא רבינו הך דינא דגמרא דהיכא דהתנה המוכר בסוף המקה לטובתו של לוקח דלא הוי תנאי וְלֹא הוי אֵלָא פטומי מילי נראיתי להטור ז"ל שֶׁתפס על רבי ז"ל בְּזֵה שְׁלֹא חילק בין אם התנה המוכר לטובת הלוקח וכו' ע"ש.

ואף דכָּבֵר פֿתבתי דרבי איגרי בתחלת הדברים מ"מ פֿנונתו להשיג שְׁלֹא הביא חלוקא הנז' בגמ' והב"י ז"ל פֿתב דרבי מפרש פֿהראב"ד דליכא חילוק בין אם התנה המוכר או הלוקח אֵלָא החילוק בין קודם המכר לאחר המכר ע"ש ודברי הראב"ד הללו הובאו בש"מ שם ע"ש.

אֵלָא שֶׁקִּשָׁה על מ"ש הב"י ז"ל ביו"ד סי' קע"ב גבי משכונא באתרא רלא מסלקי ואמר המלנה מסתליקנא צריף קנני וכתב הרב"י ז"ל וז"ל וּבִאֲמַת שְׁלֹדַע' הַרְמַב"ם וְרַש"י קִשָׁה דא"כ דבשעת קננין דשכירות התנו כן אמאי צריף למיקנא מיניה ואפשר דטעמא משום דכינן דלנה איבעי לאתנווי ואתני מלנה פטומי מילי בְּעֵלְמָא הוא אי ליכא קנני ע"ש.

והא הָכָא פֿסק בְּהַדְיָא רבי ז"ל דאף דהתנה הלוקח הוי תנאי והיינו כמ"ש הראב"ד ז"ל דליכא חילוק אֵלָא בין קודם המכר לאחר המכר וצריף עיון: הִלְכָה ב' בד"א וכו' עיין לה"ה ז"ל שֶׁהַקִּשָׁה לרבינו ז"ל מהו דהלנהו על שְׁדֵהוּ דמשמע דלוקח אוכל פירות ואפ"ה בעי מעכשיו ודחה ראיה דמאן לימא לן דהכי הוא וכו' ע"ש וְלֹא רָאָה שֶׁפֿתב כן רבי ז"ל בפ"ו מה' מו"ל דין ד' וז"ל המלנה וכו' לא קנה מפני שהיא אסמכתא לפיכך מנפה פל הפירות שְׁאֵכֵל וכו' ע"ש הרי מבואר דבמחוזק ביד המלנה איירי וכתב הלח"מ ז"ל דאייך אֶפְשָׁר הלוקח אוכל פירות ואֶפְשָׁר דינפה לו מחובו יע"ש משמע דאף לכתחלה מותר לאכול פירות על מנת שֶׁיִּנְפֵּה לוֹ לחובו וְהָכִי מִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן ה"ה ז"ל דאף לכתחלה לוקח אוכל פירות.

וק' דאמרי פ' א"נ דהיכא דאמר ליה מעכשיו משלשין את הפירות וה"ט משום דקי"ל פֿרְבָּא דס"ל דרביית ע"מ להחזיר אסור וכן פירש"י גבי הלנהו על שְׁדֵהוּ דהפירות משלשין אותם ע"ש: פֿרְק י"ב הִלְכָה א' ואע"פ שהיא עובר בל"ת אינו לוקה מפני שנימתן להשבון ועיין לה"ה ז"ל שֶׁפֿתב דְּזֵה נִלְמַד מֵהֵיא דמכות דאמרו פֿינן דאימא בתשלומין וכו' ולכאורה אין ראיה מהתם דדוקא התם התורה ניתקה אותו בפ"י ולכך פֿינן דַּעֲדִינן מְחַוְיֵיב בַּתְּשֻׁלוּמִין הוי בכלל ניתוק אבֿל הָכָא דאין פֿאן ניתוק אף שֶׁהוּא מְחַוְיֵיב בַּתְּשֻׁלוּמִין חִיִּיב וראיה לְזֵה מֵהָא דאמרי דתמורה גבי פֿלוּגְתָא דאבֿיי ורבא והשתא דשנינן פל הגי שינויי אבֿיי ורבא בְּמֵאִי פֿלִיגִי ובעו לאוקומה ברביית קצוצה דלאבֿיי ס"ל כר"א דיוצאה ורבא ס"ל כר"י דאינה יוצאה ופירש"י ז"ל וְהֵתֵם לִיכָא קָרָא לֹא הָכִי וְלֹא הָכִי וכו' וְהִשְׁתָּא לְדַעַת רבינו ז"ל דס"ל דְּכָל לֹאֻ שְׁנִימָן לַתְּשֻׁלוּם אין לוקין א"כ איך אֶפְשָׁר לֹאֻקוּמִי פֿלוּגְתִּיָּהוּ לֹאֻבֿיי ס"ל דאינה יוצאה וְהָא קָאֻמֵר בְּהַדְיָא דאי ס"ד לֹא מֵהִנִּי אֻמֵּאִי לְקִי וְהִשְׁבִּיבוּ רבא דאף דמהני מ"מ לְקִי מִשׁוּם דאין פֿאן ניתק לס"ד.

אֶשֶׁר ע"כ נ"ל דמהתם הוא דיצא לרבינו דין זה דקי"ל פֿאֻבֿיי דכינן דלא מהני לא לקי וכמ"ש בְּהַדְיָא בפ"י מה' ט"ז דין א' גבי התולש סימן וכו' דאינו לוקה עד שיועילו מעשיו וכ"כ הלח"מ ז"ל בפ"ו מה' בכורות דין ה' דרבינו ז"ל פֿסק פֿאֻבֿיי ע"ש וכינן דלדידן

דקי"ל כר"א דיוצאה בדינינו לא לקי פינון דקי"ל פאפיי וא"כ ה"ה גבי אונאה ודו"ק: פֿרָק כ' הִלְכָה ד' נֶאֱמַן וכו' פֿתב הָרַב הַמַּגִּיד ז"ל וּמְתוּדָה דְבָרֵי הַמְחַבֵּר נִרְאָה שֶׁהוּא גּוֹרֵס וְלֹא יָדַע פִּירוּשׁ שְׂאָף הַמּוֹכֵר אֵינִי יוֹדַע אִי נָמִי אִם יָדַע הַמּוֹכֵר וכו' ר"ל דְּלִפִּי פִירֵשׁ"י הֵנּוּ דְאֶסִּיפָא קֵאֵי גֵרְסִי וְלֹא יָדִיעַ אֲבָל מִדְּבָרֵי הַמְחַבֵּר שֶׁפֿתַּב וְלֹא יָדַע נִרְאָה שֶׁהוּא גּוֹרֵס כֵּן בַּגְּמ' וְלִדְעַת רִש"י ז"ל זֶה לֹא יִתְכַּן וְלִכְּךָ פֿתַּב שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ וְלֹא יָדַע ר"ל דְּמִסְתַּמָּא לֹא יָדַע דְּמִיָּתֵב בְּלֹא דַעְתּוֹ וְלִהְיֵי פֿתַּב שְׂאָף הַמּוֹכֵר אֵינּוּ יוֹדַע מִכַּח הַמְצִיאוֹת.

וּבִבְאֻמַּת דְּזֶה לֹא נִיתֵן לִפְתַּב לַע"ד דָּאִי רַבִּינוּ מְפָרֵשׁ דְּקֵאֵי אֶסִּיפָא א"כ כ"ז שֶׁמִּקְחוּ בְּיָדוֹ נֶאֱמַן אִף דְּנִקִּיט מִתְרַתִּי וְהֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁפִירֵשׁ"י ז"ל דְּקֵאֵי בְּמִי שֶׁפָּרַע וְלִכְּךָ דֵּינִיק וּבְמִי הָאִי דְכַתַּב וְלֹא יָדַע וְכו' דְּפִי מִכַּח הַמְצִיאַת אִף פֿשְׁמִקְחוּ בְּיָדוֹ אֵינּוּ נֶאֱמַן סוּף דְּבָר דְּבָרֵי ה"ה כְּפִשׁוּטָן לֹא יִכְוֹלְתִי לְהוֹלְמָם.

וְהַעֲיָקָר נ"ל דְּרַבִּינוּ לֹא גָרִיס פֿלֵל בְּקִידוּשֵׁין הֵךְ דְּלֹא יָדַע כְּפִירֵשׁ"י ז"ל אֲלֵא דְהֵאִיף גִּירְסָא דְכַתַּב וְלֹא יָדַע הוּא נִתְבְּאָר מְרִישׁ מְצִיעָא וְכְמוֹ שֶׁפֿתַּב הָרַב מִשֵּׁם הַמְּאֹר ז"ל וְכֵן נִרְאָה ג"כ מִלְשׁוֹן הָרִי"ף ז"ל בְּרִישׁ מְצִיעָא דְאַחַר שֶׁהִבִּיא בְּרִייתָא דְקִידוּשֵׁין וּמֵאִי דְאִיתְמַר עֲלֶיהָ בַּגְמ' פֿתַּב ק"ל הָא דְגֵרְסִי הֵכָא וְלֹא יָדַע וְכו' וְהֵינּוּ מִשׁוּם דְּהִתָּם בְּקִידוּשֵׁין ק"ל לַגְמ' אַעֲיָקָר דֵּינָא דְבְּרִייתָא דְקִתְנִי נֶאֱמַן וְאֵינּוּ נֶאֱמַן לְמֵאִי נִפְק"ל בְּנֶאֱמָנוּתוֹ פֿלֵל לִיחֻזִּי מְמָאן נֶקֶט זוּזִי וְכוּ"ג פֿרִיף בְּסִמּוּף שֵׁם עַל הֵךְ בְּבֵא דְהִדְיִין נֶאֱמַן וְכו' ע"ש וְלִכְּךָ מִשְׁנֵי שְׁפִיר אִיִּצְטְרִיף הַבְּרִייתָא לְנֶאֱמָנוּתוֹ מִשׁוּם דְּנִקִּיט מִתְרַנְיָהוּ א"כ אֵין רִאָיָה פֿלֵל מִזוּזִי אֲלֵא מִפּוֹ שֶׁל מוֹכֵר מִי הוּא בַע"כ מִי הוּא מִדְּעַתִּיהָ וְלִכְּךָ אִם מִקְחוּ בְּיָדוֹ נֶאֱמַן דְּמִסְתַּמָּא דֵּינִיק אֲבָל אֵין מִקְחוּ בְּיָדוֹ וְכו' אֲבָל בְּרִישׁ מְצִיעָא ק"ל נִשְׂאֵל לְמוֹכֵר מִשׁוּם דְּקֵאֵי אֲצִרִיכוֹת דְּר"פ דְּקֵאֵמַר דְּמִקְחָא וּמִמְכָּר מוֹרָה הִיתְרָא אֲמַר חֲבָרֵי דְמִי קִיָּהִיב אֲנָא נְמִי דְמִי יְהִיבְנָא דְמִשְׁמַע לִיהָ דְּתְרַנְיָהוּ נִתְנוּ הַפְּעוֹת לְמוֹכֵר וְדִלֵּא כְּפִירֵשׁ"י שֶׁפֿתַּב דְּמִי רוּצָה לִיתֵן וְלִכֵּן הַקְּשָׁה שְׁפִיר וְלִיחֻזִּי זוּזִי מְמָאן נֶקֶט וְהִיכִי שְׁנִיף קַבִּיל מִדְּעַתּוֹ מִשְׁנִיָּהֶם אִם לֹא מֵא' בַע"כ וּבְשָׂאֵל מִי הוּא מִדְּעַתִּיהָ אוֹ שְׁנִיף לֹא נֶאֱמַן אֲלֵא אֲחַד וּבְשָׂאֵל מִי הוּא מִדְּעַתִּיהָ אִם נֶפֶל צַד הַצִּרִיכוֹתָא.

וְלִכְּךָ תִּרְיָץ לוֹ לַעוֹלָם דְּאִיִּרֵי דְנִקִּיט מִתְרַנְיָהוּ וּמִיִּרֵי שְׂלֵא יָדַע וְהֵינּוּ דְלֵא קֵאֵמַר הַב"ע בְּדִנְקִיט מִתְרַנְיָהוּ דְלֵאוֹ אִוְקֵמְתָא מְחַדָּשׁ דְּהַמְקִשָּׁה נְמִי ס"ד וּמַעְתָּה ל"ק מֵת שֶׁהַקְּשָׁה הֵרָא"ש ז"ל דְּמֵאִי דְוַחֲקִיָּה לְגִמְרָא לְאִפּוּקִי מִתְנִי'.

מִמְשַׁמְעוֹתָהּ וְכו' דְנִיחָא לִיהָ לְתִרְיָץ אִף לְדַעַת הַמְקִשָּׁה דַּס"ל דְּמִתְנִי' מִיִּרֵי בְּהַמְקָח בְּיָדוֹ וּמֵה שֶׁהַקְּשָׁה וּבְא"כ אֲמֵאִי לֹא הַקְּשָׁה הָרִי"ף ז"ל כ"א עַל הַמְתַּרְץ מְדִיּוּקָא דְלֵא יָדַע וְלֹא בְּפִשְׁטוֹת עַל הַמְקִשָּׁה י"ל דְּלֵא נִתְגַּלְגַּל לְנוּ דַעַת הַמְקִשָּׁה דְקֵאֵי אֲמוֹכֵר אֲלֵא מְהָא דְשְׁנֵי לִיהָ וְלֹא יָדַע דָּאִי לֹא הו"א כְּפִי ר"י ז"ל דְּקֵאֵי אַעֲדִים וְכו' אֲבָל קִשְׁהַמְהָא דְאַמְרִי' בַּגְמ' סוּמְכוֹס אֲלֵא מֵאִי רַבְּנָן הָא אֲמַרִי' הַמַּע"ה הָאִי מֵאִי דְוִקָּא הִתָּם דְלֵא תְּפִיִּסִי תְּרַנְיָהוּ אֲבָל הֵכָא דְתְּפִיִּסִי תְּרַנְיָהוּ וְכו' תִּינַח מְצִיאָה מו"מ דְּלֵא תְּפִיִּסִי מֵאִי אִיִּפָּא לְמִימַר.

וְאִף לְזֶה י"ל דְּכִינּוֹן דְּמוֹכֵר קַבִּיל הַפְּעוֹ נִסְתַּלַּק מִמְקָחוֹ וְהוּי כְּמִנְפִּקְדָּא בְּיָדוֹ מִחֲמַת הַתְּעַצְמוֹתָם כְּדִין וְאִמְטוֹ לְהִכִּי חֲשִׁיב כְּאִוְחֻזִּין וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת רִישׁ מְצִיעָא וְעוֹד י"ל דְּהָרִי"ף גָּרִיס כְּגִירְסַת הַתּוֹס' ז"ל שֶׁפֿתַּבּוּ אִית דְּגֵרְסִי הִתָּם דְּחַד מִיִּנְיָהוּ הוּא וְכו' ע"ש: אֲמָנָם דַּעַת רַבִּינוּ ס"ל כְּדַעַת הָרִי"ף בְּפִי' לְהֵךְ דְּקִידוּשֵׁין אִף לְהֵךְ פִּי' שְׁפִי' בְּהֵךְ דְּמְצִיעָא

לא נִחָא לִיה מִפְּח הַקְּנִשְׁיֹת לְכַף מְפָרֵשׁ פְּדַעַת ר"ת וְכִמוּ שְׁפִי הָרַב הַמְּאֹר ו"ל וְכִמ"ש ה"ה זַל וּמַעֲתָה בֵּין לְהַרִי"ף בֵּין לְרַבִּינוּ ו"ל הֵיכָא דְנִקְיֵט מַחַד וְדַאי לֹא מְהִימֵן דְּאֲזֵלִי בְּתַר זִוְזִי וּבְקִנְשֵׁינִת הַגַּמ' וְלֹא אֵיזְטְרִיף נְאֻמְנוֹתוֹ אֲלֵא הֵיכָא דְנִקְיֵט מִתְרַנְיָהּ וְלֹא אֵיזְטְרִיף רַבִּינוּ לְבָאָר זֶה מְשׁוּם דַּק"ל בַּגַּמ' אֲמַאי דְחִיק לְאֹקוּמִי דְנִקְיֵט מִתְרַנְיָהּ חַד מְדַעֲתִיהּ וְכו' לִימָא דְנִקְיֵט מַחַד וְלֹא יָדִיעַ מְהִי מִינְיָהּ וְלְכַף אֵיזְטְרִיף לְנְאֻמְנוֹתוֹ לֹמַר מִי הוּא שְׁנַתֵּן הַמְּעוֹת וְלִזְהָ י"ל מְשׁוּם דְהו"ל לְמִינְקֵט בְּבְרִייתָא נְאֻמֵּן לֹמַר מְזַה קַבְלִיתִי וּמְזַה לֹא קַבְלִיתִי אֲלֵא וְדַאי דְמִיירִי דְנִקְיֵט מִתְרַנְיָהּ וְלְכַף נִקְט לְזַה מְכַרְתּוֹ וְלִזְה לֹא מְכַרְתִּי ר"ל דְאָף שְׁשֻׁנֵיהֶם נִתְנוּ הַמְּעוֹת מ"מ לְזַה מְכַרְתִּי דְהוּא מְדַעֲתִי וְלִזְה לֹא מְכַרְתִּי דְהוּא בַע"כ וּמַעֲתָה מְאִי דְנִקְט רַבִּינוּ הֵף לִישְׁנָא הוּא פְּמַבְנָאָר דְמִיירִי דְנִקְט מִתְרַנְיָהּ וְהֵאִי דְקָאָמַר לְפִיכָף אִם נָטַל הַדָּמִים וְכו' אָף שֶׁהוּא מִיירִי בְּהַהוּא גְּוֹנָא שְׁנָה בְּהַ מְשׁוּם דְבָר שְׁנַתְחַדֵּשׁ בְּהַ דְהִינּוּ לֹא יָדַע דַּע"כ מִיירִי בְּיַדַע וּבְאֲמַת אֵינוּ דֹחֵק וְק"ל.

אָבַל נ"ל דְּוִדַאי מְאִי דְמְשַׁנֵּי בַּגַּמ' דְנִקְיֵט מִתְרַנְיָהּ וּמַחַד מְדַעֲתִיהּ וּמַחַד בַּע"כ הוּא שְׁיִגְרָא דְלִישְׁנָא הָאָמֹר בְּמַצִּיעָא נִקְט וְאֵנָה"נ דְהו"מ לְשֻׁנֵּי דְשְׁנַיִם הַבִּיאוּ מְעוֹת לְבֵיתוֹ שְׁלֹא בְּפָנָיו וּכְשָׁבָא לְבֵיתוֹ הַקְּנָה לֹא טוּעֵן לִי הוּא שֶׁהַקְּנָה וְלְכַף קָאָמַר דְנְאֻמֵּן הַמּוֹכֵר לֹמַר לְמִי הַקְּנָה וּכְהֵאִי גְּוֹנָא לֹא אֲתִי שְׁפִיר לִישְׁנָא דְלֹא יָדַע אָבַל בְּמַצִּיעָא דְמִיירִי שְׁלֹא יָדַע הַמּוֹכֵר נְמִי לְכַף נִקְט הֵף גְּוֹנָא דֹא' מְדַעֲתִיהּ וְא' בַּע"כ לֹמַר לֹא יָדַע מְהִי מְדַעֲתִיהּ וְכו' וְהַשְׁתָּא דְבְרִי רַבִּינוּ מְדַוִּקְדִּין דְגַבִּי נְאֻמֵּן דְרִישָׁא לֹא הֵןצְרֵף לֹמַר הֵף גְּוֹנָא דֹא' מְדַעֲתִיהּ וְכו' אָבַל בְּסִיפָא דְבַעֵי לְמִימַר דְלֹא יָדַע הַמּוֹכֵר הֵןצְרֵף לְבָאָר הֵף גְּוֹנָא דֹא' מְדַעֲתִיהּ וְא' בַּע"כ פֶּל זֶה לְמַדְתִּי מִפִּי הַכ"מ ו"ל.

אָבַל מַה שֶׁהַקְּשָׁה עַל ה"ה דְמַנִּין לוֹ לְדַעַת רַבִּינוּ שְׁיִהָא פּוֹטְרוֹ מְשַׁבּוּעָה וְכו' לְכַאֲוֵרָה הוּא תְּמוּזָה דְה"ה קָא יְהִיב טַעְמָא לְמִלְתִּיהּ מְדַנְקֵט וְלֹא יָדַע וְכֵן הַשִּׁיג עָלָיו הַע"י ו"ל בַּמַּס' קִידוּשֵׁין. וּבְאֲמַת דְכּוֹנְנַת הָרַב בְּזַה דְמַנ"ל דְסוֹבֵר רַבִּינוּ דְעַד א' פּוֹטְרוֹ מְשַׁבּוּעָה דִּילְמָא לְעַנְיָן לְחַיִּיב מִי שְׁפַנְגְּדוֹ ש"ד וְתוֹ לֹא וְהֵכִי מְדַוִּקְדֵּן בְּלִשׁוֹנוֹ יַע"ש וְה"נ פְּנוּנַת הָרֶאָב"ד זַל וְלֹא יָדַעֲתִי אֲמַאי לֹא תַפְס עַל הָרֶאָב"ד ו"ל בְּזַה.

אָמְנָם לְעַד"ן דְהַאֲמַת עִם ה"ה בְּזַה דְבַתְחַלָּה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לְדַעַת רִש"י שְׁפַתְב שֵׁם בְּרִישׁ מְצִיעָא דְלֹא גָרְסִי וְלֹא יָדַע אֲלֵא וְלֹא יָדִיעַ מְשׁוּם דַּק"ל אָף דִּיַדַע אֵינוּ נְאֻמֵּן וְקָשָׁה דְאָף דְאֵינוּ נְאֻמֵּן לְמַמּוֹן מ"מ נְאֻמֵּן לְשַׁבּוּעָה פְּדַקְתָּנִי בְּבְרִייתָא הָרִי הוּא פְּכָל אָדָם וְא"כ מְוֹכְרַח לֹמַר דְלֹא יָדַע דְאִי יָדַע מִיחַיִּיב ע"פ ש"ד וצ"ל דְזַה לֹא ק' דְאֶפְשָׁר לוֹ דְהַתְּנָא נְחִית דְצָרִיף שְׁבּוּעָה לְב' אָמְנָם פְּשִׁישׁ עַד א' וְדַאי יִשְׁבַּע דְאוֹרֵייתָא וְהַתְּנָא לֹא מִיירִי בְּהֵכִי וְאֲמַטוֹ לְהֵכִי הוּצ"ל לר"ת לפר' דְכּוֹנְנַת קְנִשְׁיִת הַגַּמ' הִיא לְפּוֹטְרוֹ מְשַׁבּוּעָה דְאִי לְחַיִּיב מִי שְׁפַנְגְּדוֹ וְתוֹ לֹא לֹא ק"ל מִידי דֹאנָה"נ יִשְׁבַּע דְאוֹרֵייתָא וְהַתְּנָא נְחִית לֹמַר דִּין שְׁבּוּעָה וְלֹא מִיירִי פְּשִׁישׁ עַד בְּדָבָר.

אָף לְפּוֹטְרוֹ ק"ל דְאִיף הַתְּנָא קְפָסִיק וְתַנִּי דִּין שְׁבּוּעָה לְב' וְהֵא אֶפְשָׁר פְּשִׁישׁ שֵׁם עַד לֹא יֵשׁ עָלָיו חַיִּיב שְׁבּוּעָה מְפַנֵּי עַד מְסִיעֵוֹ וְלְכַף מְשַׁנֵּי הַתְּנָא מִיירִי דְלֹא יָדַע הַמּוֹכֵר וְלְכַף רַבִּינוּ דְהַבִּיא הַגִּירְסָא וְלֹא יָדַע וּמְפָרֵשׁ כְּפִי ר"ת וְהַמְּאֹר צ"ל דְעַד א' פּוֹטְרוֹ מְשַׁבּוּעָה פְּוִתְיָהּ כִּמ"ש ה"ה ו"ל.

ואין להקשות לזה מהא דכתב הרמב"ם פ"ו מה' טו"ן דין ה' ע"ש דמשמע מדבריו דאף דע"ד א' מסייעו אפי"ה חייב שבועה. דכבר כתב הב"ח סי' ע"ד דמשמע אין ראיה פלל דאף בשני עדים נמי חייב שבועה וכו' וה"ט משום דאין עדותם ברורה דאפשר דאכלה בגזל יעו"ש ומהתימא מהב"י ו"ל סי' ע"ה שכתב ומשם יתבאר שהרמב"ם ו"ל חלוק בזה וס"ל פדעת התרומות שהרי דברי הרמב"ם הם דברי הטור סי' קמ"ה ע"ש ולדידיה הו"ל להקשות על ה"ה ו"ל מהרמב"ם דס"ל דע"ד דמסייעו אינו פוטרו.

ואין לו' דנקא בשבועת היסות חייב אבל בשבועת התורה או שבועת המשנה פטור דא"כ מנ"ל להב"י ו"ל סימן ע"ה דהתרומות והרמב"ם חולקים בדין זה דע"ד א' מסייעו פטור משבועת התורה כיון דלא קאמרי אלא שבועת היסות וצ"ע.

גם מדברי הרמב"ם בפ"ג מה' עדות יש להוכיח דס"ל פדעת הטור והרא"ש זל דע"ד א' מסייע פוטרו משבועה שכתב אמר אחד תנאי וכו' הרי פאן עד א' נאי ס"ל כהרמ"ה ו"ל דאינו פוטרו א"כ הו"ל פשנים כמ"ש הטור בשמו בסימן מ"ו ופי' הטעם בב"י דס"ל דע"ד האחר אינו פוטרו וא"כ כיון דע"ד אומר אינו תנאי מחייב שבועה: הלכות זכיה פ"ק א' הלכה י"א פל המפסיקו בפאה מפסיקו בנכסי הגר עיין מ"ש ה"ה ו"ל ופירושו נ"ל דכוננת הש"ס לומר אחר שחיידש לנו ר"י דחצב מפסיק בנכסי הגר א"כ פל מקום שפצינו שיש רשות מהני לנכסי הגר לכ"ע מפ"ח ק"ו ואף למאן דפליג במקומו משום דליכא ק"ו גביה ואע"ג דאמוראי ס"ל דחצב לפאה ולטומאה ולשבת כיון דרב אסי אמר לא לפאה ולטומאה פסקינן פנותיה גם לשבת פסקינן פ"ב דדוקא רה"י ומה שהביא גבי טומאה סברת ר"ה הוא לידע הרשות גבי טומאה וסמך למה שפסק פחכמים ועתה יתורצו קושיות הלח"מ ו"ל.

גם מ"ש ה"ה דפסק גבר טומאה אליכא דרבנן הוא תמוה אמאי הש"ס הביא פלוגתא דר"א ורבנן ולא אליכא דרבנן כיון שהם שתי בקעות אלא נדאי משום דרצה להביא דומיא לנכסי הגה שהם בקעה אחת ושדות הרבה כיון דלא עבר הבקעות פי אם ע"י גדר.

ועוד נ"ל דהכא מייירי בימות החמה דאף רבנן מודו דהני רשות הרבים ולכ"ה כיון דה"ה שדה מחזקת לטומאה הוי רשות לעצמה וה"נ גבי גר כיון דהי' מחזקת לטומאה הני רשות לעצמה ובעי קנייה לעצמה.

אף ה"ה קשייא לי דרבא דאמר אף לשבת מחצב מפסיק אמאי לא אמר פיסלא דהו"ל ל מחצב וכ"ש פיסלא וכדכתב רשב"ם דלא גרע מחצב והא דאמר ואנדא לטעמיה שיקרא דלישנא דמס' שבת נקט דהתם לא הוזכר ה"ה דחצב ולכ"ה הוזכר לומר ה"ה ואנדא לטעמיה אבל הכא לרבא גופיה קשה ומכח קושיות שיש לענין פאה וטומאה לא רצ"ל הרשויות שיש לענין פאה וטומאה אין מפסיקו בנכסי הגר ואתו שאר אמוראי לומר אף רשויות דפאה וטומאה ושבת מפסיקו לנכסי הגר אבל חצב לכ"ע אינו מפסיק אלא לגר ורבינופסק פשאר אמוראי דפליגי ארב אסו משום דלא גרע מחצב ודו"ק: פ"ק ד' הלכה ג' זיפה לו ע"י אחר וכו' ה"ז ספק וכו' פי' הרב המגיד דאייירי בש"מ ומינה לבריא וכו' והקשה הלח"מ ו"ל מדכתב רבינו בפ"ט בש"מ שמתק וצנוח קנה שדברי ש"מ פכתובין וכמסורין דמו וליכא ספיקא וכו' ואם נפשך לומר כיון דזיפה לו ע"י אחר הוי פמתנת בריא לא היא דכתב רבינו ש"מ שזוכה מדין מתנת ש"מ היא וכו' וי"ל דהיינו

דוקא שאם עמד חוזר וכו' ע"ש ולא ראה מ"ש הא"ז בהגהות הרא"ש פ"ק דגיטין דכתב בהקדמת דש"מ אפי' ע"י זיפו הוי פכתובין וכמסורין גם מ"ש שם לדעת רש"י ז"ל דש"מ בידו לחזור היינו דוקא שלא נעשית מחשבתו שלא זיפה לא לראובן ולא לבניו.

ומה שהקשה מבריא ל"ק דלא מיירי אלא בסתמא דאנן סהדי דלא נתן אלא לאב ולקד פינון שהולך לאו פזכי לא קנו בניו ודומיא דידיה בש"מ פינון שהולך פזכי ולא חזר וכו בניו מפת ירושה.

אמנם בעיקר הדין דאם זיפה לראובן אינו יכול לחזור דדבריו פכתובין וכו'. גם נוראות נפלאתי איך נעלם מהלח"מ ז"ל מ"ש רבינו בפ"י מהלכות אלו דין י"ב ש"מ שנתן מנה לאחד וכו' ונתנו ליורשי מי שנשלחו לו שדברי ש"מ פכתובין וכו' ע"ש.

ובעיקר הקושיא נ"ל בהקדים להקשות דמנ"ל לרבינו זה פינון שלא הונפר בגמ' אלא ודאי הוציא זה רבינו מסברת רשב"ג דלא פליג את"ק אלא משום דלא באה לידו ולקד אמר פשיבא יצנוח אבל אם בא לידו המתנה אף רשב"ג מודה פינון דשם מעיקרא כבר זכה בה והכא מיירי שהגיע השטר לידו אבל לא החזיק בנכסים וכיון דדברי ש"מ כמסורין דמי חשבינן פאלו הגיע כל מה שבתוך השטר וזהו שדקדק ה"ה ז"ל שם וה"ה לבריא פשיגיע ליד מקבל ר"ל כמו הכא שהגיע השטר לידו ודו"ק: הלכות שכנים פ"ק ד' הלכה ח' בית הפד וכו' עיין מ"ש הלח"מ ז"ל דאישתמיט מיניה מ"ש הרמב"ם ז"ל פ"ה מה שזכירות דין ח' ופ"ו דין ד' שהביא אותם שם פי שם ביתו ודו"ק: הלכה ט' שתי גנות וכו' והקשה הלח"מ ז"ל דהא בגמ' השוו דין ה הערלה לדין מו"מ וכיון דרבינו פסק גבי איסורא דלא שרינן כ"ש דגבי מו"מ דלא שדינן ואינו מדוייק דע"כ לא אמרו בגמ' הו"א דוקא גבי איסורא הוא משום דאמרי דבעלמא במו"מ מספק"ל ולקד לגבי איסורא אזלי לחומרא ואי אשמועינן גבי מו"מ הו"א דהא דאמר ר"י של בעל האילן הוא משום ספיקא ולהכי מוקמינן ממונא בחזקתיה של בעל האילן אבל גבי איסורא אזלי לחומרא אמנם אם הדין פשוט לנו גבי מו"מ א"כ מהיכא תיתי לן להחמיר גבי איסורא: הלכות שלוחין פ"ק ו' הלכה ב' ואם היה לו עסק אחר וכו' אפי' העלה לו דינר בכל ימי השותפות דיי וכו' וכן אם א"ל וכו' שלישו או עשיריתו וכו' וכתב מר"ן ז"ל דהיינו מאי דאמר מותר שליש וכו' ואחר המחילה זה לא יתכן דהא מאי דכתב רבינו שלישו או עשיריתו הוא משום דהוי כמו קצץ דהוי נדאי פינון שהוא לוקח מגוף הרינוח אבל הו דמותר שליש הוא לוקח מה שיתר על הרינוח דהוא ספק הו"ל לרבינו לאשמועי'.

גם נראה עיקר כפי שני דמר"ן ז"ל דהוא מהתוספות והו דמותר שליש בא ברמז בדברי רבינו ז"ל לקמן פ"ח במ"ש דבר מועט וכפי' הראב"ד ז"ל וכן נראה מההגהות שם ע"ש: הלכות שכירות פ"ק ג' הלכה ג' יראה לי וכו' שאם פשע פמזיק וכו' עיין להלח"מ ז"ל והמש"ל ז"ל שיישבו ראיות התוס' ז"ל לשיטת רבינו דאין אנו צריכים לזה דכבר פתבו התוס' בריש בב"ק ובריש הנזקין דמזיק הקדש פטור מן התירה וכן פסק רבינו בה' נ"מ יע"ש וכיון שפן אם פשע בהקדש פטור דלא עדיף ממזיק דהא בהא תלייא וזהו שפרט רבינו וכתב קרקעות ועבדים ושטרות כדי להוציא הקדשות ומעמה הנה ראיות שהביא הש"ך סי' ס"ו ס"ק קכ"ו לדעת רבינו מהא דאמר ר"א בפ' הנהב דשבועה זו תקנת חכמים וכו' דמשמע דחייבים בפשיעה וכו' יע"ש ליתא לע"ד דהא אף רבינו מודה

בְּהַקְדָּשׁוֹת דְּפֶטוּר מִפְּשִׁיעָה כְּדַעַת הַתּוֹסֵ' וּמָה גַם דְּבִירוּשְׁלָמִי דְשָׁקְלִים קָאָמַר בְּהַדְיָא דְש"ש בְּהַקְדָּשׁ חֲזִיב בְּגִיבָה וְאֲבִיבָה יַע"ש וְע"כ צ"ל דְּכִינּוּן דְּתַקְנּוּ שְׁבוּעָה שְׁלֵא לְזַלְזַל גַּם זֶה בְּכָלֵל וּכְבָר פְּתַבְתִּי בְּזָה בַּפ"ג מָה' שְׁקָלִים יַע"ש: פָּרָק י"ב הַלְכָה ט' וְלֹא יֵאָכֵל בַּפֶּת וְלֹא בְּמֶלֶח וְאִם קֶצֶץ וְכוּלֵי אוֹתוֹ בֵּין בַּפֶּת בֵּין בְּמֶלֶח וְכוּ' פְּתַב הַרְאָב"ד ז"ל דְּנֻקָא אַחַת בְּסִפִּיתָה מְלַח עֲרָאִי אֲבָל לֹא מְלִיחָה גְמוּרָה וְכוּלֵי מִשְׁמַע מְדַבְּרִי אֵלּוּ דְאָף בְּאַחַת אִם מְלִיחָה גְמוּרָה אֲסוּרָה וְלַע"ד הוּא תְמוּהָ דְאֲמַרִי בַּפ"ב דְּמַעֲשָׂרוֹת מִשְׁנָה ג' הַנוּטֵל זְתִים מִן הַמַּעֲטָן טוֹבֵל אַחַת בְּמֶלֶח וְאוֹכֵל וְאִם מְלַח וְנִתְּן לְפָנָיו חֲזִיב וְאֲמַרוּ בִירוּשְׁלָמִי אִם מְלַח טוֹבֵל לַמ"ל צִירוּף וְאִם צִירוּף טוֹבֵל לַמ"ל מְלַח וּמִשְׁנֵי ע"י זֶה וְזֶה עַכ"ל וְנִרְאֶה דְהַכְרִיחוּ לִירוּשְׁלָמִי לְזָה וְלֹא פִי הַמִּשְׁנָה כַּפְשָׁטָה דְמִינֵי לַעֲגֹן צִירוּף כְּמוֹ הַךְ מִשְׁנָה דְהַמְקַלֵּף שְׁעוּרִים דְקַתְנֵי וְאִם קִינֵף וְנִתְּן לְתוֹךְ יָדוֹ חֲזִיב דְהֵתֵם אִין בְּקִלְיָה שׁוּם חֲזִיב אֲבָל הֵכָא דְכְמִלְיָה הַנֻּקְבַע לְמַעֲשָׂר וְשִׁנְתָה הַמִּשְׁנָה בְּלִשׁוֹנָה לֹאמַר וְאִם מְלַח וְנִתְּן וְלֹא אֲמַרָה וְאִם טָבֵל דְבִהְכִי עֲסִיק אֲלֵא לֹאמַר דְמִינֵי בְּמִלְיָה גְמוּרָה וְלַכְּךָ מִתְמַה שְׁפִיר פִּינּוּ דְמִינֵי בְּמִלְיָה גְמוּרָה לַמ"ל צִירוּף וּמִשְׁנֵי דְבַעֲיָא תְרוּנִיָּהוּ וְא"כ מֵאֵי דְתַנִּי הַמוֹלַח קוֹבַע הוּא דְנֻקָא ע"י צִירוּף אֲבָל אַחַת אִפִּי מְלִיחָה גְמוּרָה אִינוּ קוֹבַע.

וְהַנִּרְאֶה בְּזָה לְדַעַת הַרְאָב"ד ז"ל דְהִירוּשְׁלָמִי סוֹבֵר כְּאַבְיֵי דַס"ל בְּתַלְמוּדִין דְבַח"ל אִפִּי שְׁתִּיָּה לֹא קְבָעָה דְבִהְכִי מִינֵי מִתְנֵי דְקַתְנֵי בְּרִישָׁא הַמְטָבִיל בְּשַׁדָּה פֶטוּר וְאֵלּוּ בְּאַרְץ חֲזִיב וְא"ב מְנוֹכַרְח מֵאֵי דְקַתְנֵי וְאִם מְלַח וְכוּ' הוּא בְּמִלְיָה גְמוּרָה וְלַכְּךָ ע"י צִירוּף חֲזִיב אֲמַנְם לְרַבָּא דְאַחַת לֹא קְבָעָה וּבִשְׁתֵּים קְבָעָה אֲתֵי מִתְנֵי תִין כַּפְשָׁטָה דְקַתְנֵי הַמְטָבִיל בְּשַׁדָּה פֶטוּר מִינֵי דְנֻקָא בְּאַחַת וְא"כ מֵאֵי דְקַתְנֵי בְּרִישָׁא הַמוֹלַח אִפִּי בְּאַחַת וְהַךְ דְנֻקַּט וְאִם מְלַח הוּא פִי ע"י טִיבּוֹל.

אַף אֵת זֶה רְאִיתִי בַש"מ לְמַצִּיעָא גְבִי מֵאֵי דְאֲמַרִי בְּאַרְץ אֲפִילוּ אַחַת קְבָעָה כְּתַב בְּשֵׁם הַרְאָב"ד ז"ל וְז"ל וְאֵי ק"ל הָא דְתַנּוּ בְּמַעֲשָׂרוֹת הַמְטָבִיל בְּשַׁדָּה פֶטוּר אִיכָא לְמִימַר סִפִּיתָה כְּמִלְיָה גְמוּרָה לְאַבְיֵי וְאִין סְבָרָא דְפְלִיגִי אֲבִי וְרַבָּא בְּהְכִי וְא"כ סוֹתַר דְבָרֵי עֲצָמוּ וּמָה גַם דְסִפִּיתָה הִינּוּ טִיבּוֹל כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י ז"ל וְנ"ל דְלֹא הַרְאָב"ד דְהַשְׁגוֹת הוּא.

אֲמַנְם מ"ש וְלֹא עִם הַפֶּת מִשׁוּם אִיסוּר טָבֵל. לֹא יַדְעַתִּי פִי אַף רְאִיתִי בַש"מ לְשֵׁם גְבִי וּבְפִתְּן לֹא יֵאָכֵלוּ כְּתַב בְּשֵׁם הַרְאָב"ד ז"ל וְז"ל וְכִי סִפִּיתָה יוֹתַר הִיא קוֹבַעַת מְאָכִילָתָן עִם הַפֶּת וְכוּ' וְפִי דַה"ק בְּפִתְּן לֹא יֵאָכֵלוּ אַא"כ נְטֵלוּ רְשׁוֹת מִבַּע"ה וְכוּ' אֲבָל בְּנְטֵלוּ רְשׁוֹת מְעַשְׂרִין וְכוּ' הֵרִי הַדְּבָרִים בְּרוּרִים דַּס"ל לְהַרְבּ ז"ל דְאֲכִילָה עִם הַפֶּת הִיא קוֹבַעַת לְמַעֲשָׂר וְהִינּוּ דְהַשִּׁיג עַל רַבִּינוּ שְׁפַתְבּ דְאוֹכֵל עִם הַפֶּת וְכוּ' אֲמַנְם לַעַד"ן דְזֶה לֹא יִתְכַן בְּפִי הַבְּרִיָּתָא דַא"כ לִיעֲרַבִּינָהוּ וְלִיתְנִינָהוּ וּבְפִתְּן וּבְמֶלֶח לֹא יֵאָכֵלוּ אֲלֵא א"כ נְטֵלוּ רְשׁוֹת נְעוּד אִיף יַעֲלָה עַל הַדַּעַת דְאֲכִילָה קוֹבַעַת לְמַעֲשָׂר וְהָא בְּכָל מְקוֹם אֲמַרִי אוֹכֵל מִהֵן עֲרָאִי וְהָא דְאֲמַרִי לֹא יִסְפּוֹת בְּמֶלֶח לֹא מִשׁוּם דְאֲכִילָתוֹ בְּמֶלֶח הִיא גּוֹרְמַת הַקְּבִיעוֹת דְהָא אֲמַרִינּוּ בְּהַדְיָא דְסִפִּיתָה קְבָעָה אֲלֵא מִשׁוּם דְאֲמַרִינּוּ הַמוֹלַח זִיתִּי קְבָעָה לְמַעֲשָׂר וְהִינּוּ מִשׁוּם דְגִלֵי אַדְעַתָּה דְזֶהוּ גְרָנוּ לְכָךְ גְזָרוּ אַף בְּסִפִּיתָה וְזֶה הַטַּעַם לֹא שִׁינָה בַּפֶּת וְצ"ע: הַלְכוֹת שְׁאֵלָה פָּרָק ז' הַלְכָה א' אֲבָל אִם חֲסָרוּ יוֹתַר מְכַדִּי חֲסָרוּן מוֹכְרָן בַּב"ד וְכוּלֵי זֹהִי דַעַת ר"י בַּפ' הַמְּפָקִיד וְאֲמַרוּ שֵׁם רַב"י פְּלִיג עָלֶיהָ וְס"ל דְאָף בְּיוֹתַר מְכַדִּי חֲסָרוּן נְמִי לֹא מְפָרַח דְחִיָּשִׁי שְׁמָא יַעֲשֵׂם תְרוּמָה עַל מְקוֹם אַחַר וְהִרִי"ף ז"ל פֶּסֶק כַּר"י לְגַבִּי ר"ן וְתַמָּה

עליו הרא"ש ז"ל פינו דר"ן בתראה הוא למה לא פסק פנותייה ע"ש ובאמת לדעת הרי"ף ז"ל פינו דלא פליגי ר"ן אלא משום טעמא דשמא יעשה תרומה וכולי א"כ בזה"ז דליפא למיחש להכי מודה ר"ן לסברת ר"י דביתר מקדי חסרונו ומפור פינו דמודה הוא להך טעמא דר"ן דאדם רוצה וכן ראיתי להמע"מ בס' פלפלא חריפתא שכ"כ יע"ש.

אף אמנם דזה לא יתכן אלא להרי"ף ז"ל דאין דרכו להביא בהלכותיו דין תרומות וכמו שלא כתב הך דזבנינו לפנהנים כמ"ש ה"ה ז"ל אף להרמב"ם ז"ל דמייירי בזמן דאיפא תרומות אמאי כתב הך דינא דר"י דיותר מקדי חסרונו הרי זה מוכרן ושללא פדעת רנב"י.

ולכאורה נ"ל דטעם הרמב"ם ז"ל הוא ממאי דגרסי' בפ"ק דפסחים גבי הך מעשה דיוחנן חקוקא דהתיר לו רבי למוכרו בשעה חמישית וסבר ר"י דהך מעשה פרש"ג ודחה אפ"י פינו דאמר ר"י דוקא בכדי חסרונו וכו' האי פמי יותר מקדי חסרונו הוא הרי דלרנב"י דס"ל דאף ביותר מקדי חסרונו אין לו למוכרו א"כ הוי הך מעשה דלא פהלקתא דלא אתי אלא ג וכינון דקי"ל דמעשה רב וקי"ל הלכה פרבנו דרש"ג וגם אפ"י הך דר"י.

לכך פסק רבינו פנותייה ומה גם דאף סתמא דש"ס דלא כרנב"י דהא קאמר דמוכרו לנכרים ולדעת ר"ן לא מזבנינו ליה אלא לפנהנים דחיישי' שמא עשאן וכו' ואין לדחוק ולו' דאייירי בפירות מתוקנים.

אף אמנם ראיתי בש"מ למצינא שכתב וז"ל ומיהו אע"ג דלית ליה הכא לר"ן הך מילתא דר"י בההוא עובדא דפ"ק דפסחים וכו' התיב הנה מודה ר"ן דהתיב לא שייך למיסר מטעמיה דהכא דזמנין וכו' ה וכוונתו בזה הוא לומר דמייירי בתמץ ממז דהוא פת דלא שייך למימר שמא עשאן וכו' אבל אין לפרש דכינון דהוא חמץ לא שייך לומר דשמא יעשה תרומה דכינון דהם חמץ ואין ראויין שוב לעשותם תרומה דזה לא יתכן דעדיין איפא למיחש דמקודם לכן עשאם תרומה ולא שייך למיזבן אלא לפנהנים ואיך התיר רבי למוכרו בשוק אלא נדאי פדכתיבנא.

וראיתי עוד לשם שכתב משם הגאונים דלא גרסי' בגמ' ולר"ן וכו' וכוונתם בזה דלפי המסקנא לא פליגי ר"י ור"ן בזה ואנה"נ דר"ן מייירי בכדי חסרונו וכו' ולפ"ז יתיישבו דברי רבינו על נכון.

אמנם נראה דכד מעיינת בה שפיר ליתא כלל דאף לפי גירסא זו צ"ל דפליגי ר"ן ור"כ בזה דאל"כ מאי איפא ביינייהו וצ"ל דפליגי בהכי דלר"כ מתני' איירי אף בפירות מתוקנים ולכך לא יגע בהם דאדם רוצה וכו' ולר"ן לא איירי מתני' אלא בפירות שאינם מתוקנים ומטעם שמא עשאן וכולי אבל בפירות מתוקנים דליכא האי טעמא שפיר דיגע בהם ובהכי ניחא לי פנונת דברי התוס' שם שהקשו דילמא לא פליגי ביותר מקדי חסרונו ותימצו משם ר"ת דמשמע ליה מתני' בכל גוונא איירי אף בפירות שאינם מתוקנים וצ"ל משום דאדם רוצה וכו' משמע דבס"ד דקושיותם ס"ל דפליגי בפירות מתוקנים וכו' וא"כ לפ"ז אמאי פסק רבינו בסתם והול"ל דבפירות מתוקנים יכול למוכרם ומה גם מפשט דברי רבינו משמע דהא דקאמר לא יגע בהן הוא אף על פירות מתוקנים מדנקט הך טעמא דשמא עשאן גבי מכירה לפנהנים ולא אעיקר הדין דלא יגע בהן: הלכה ב' המפקיד פירות אצל חבירו והרקיבו וכו' ומוכרו וכו' לכאורה קשה דהא בגמרא אוקמוה דמייירי

בכדי חסרונן וא"כ לדידן דקי"ל פּרַבְנֵן דְרַשְׁפֵּי"ג ה"ז לא יגע בָּהֶן וּכְמַבְנֵי אָרְבַּי א' וּמִפְּתַח
זֶה פֶּתַח הָרִי"ף ו"ל דְּהֵךְ פְּלוּגְתָא דר"מ וּנְחַמִּים לָא קָאֵי פֶּלֶל בְּהֵךְ פִּירוּת וכו' דְּאָף חַכְמִים
מוֹדוּ לר"מ בְּזֶה פִּינֵן דְּלָא עֲמָדוּ אֲלָא פְּדֵי חַסְרוֹנֵן הִידוּעַ לְכָל וְאָף לְמַפְקִיד יְדוּעַ שְׁלֵקְךָ
הָיו עוֹמְדִין אֲמָנָם לָא פְּלִיגִי אֲלָא בְּקִנְיָנִים דְּזֵהוּ הַפְּסֵד שְׁאִינוּ רְאוּי לִידַע וּלְקַבֵּי הָיו כְּמוֹ
יוֹתֵר מִפְּדֵי חַסְרוֹנֵן וּלְקַבֵּי חֲשִׁישׁוּ אָף שֶׁהוּא דְבָר מוּעָט ור"מ ס"ל דְּנֻקָא בְּיוֹתֵר מִפְּדֵי חַסְרוֹנֵן
דְּהוּא הַפְּסֵד מְרֻנְבָה וּלְקַבֵּי רְמִינָא חִיּוּבָא עֲלֵיהּ לְהַשִּׁיב אֲבִידַת אַחֵיו אָף לְהַפְּסֵד מוּעָט בְּזֵה
לֹא הִזְקִיקוּהוּ לִיטַפֵּל בּוֹ כַּנ"ל בְּדַעַת הָרִי"ף וּל"ק מָה שֶׁהַקְּשָׁה עָלָיו בַּעַל הַמְּאֹר ו"ל דְּאִיךְ
אֲפֹשֶׁר לְחַכְמִים דִּיחִישׁוּ לְהַפְּסֵד וּלְהַפְּסֵד הַקְּנִינִים וְלֹא לְהַפְּסֵד פְּדֵי חַסְרוֹנֵן: הַלְכוּת מְלֻנָּה
וְלִנְה פֶּרְקָא ג' הַלְכָה א' אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ לֹא בְּשַׁעַת הַלְנָאָה וְלֹא שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַלְנָאָה וכו'
עֵינֵן הַשְּׁגַת הַרְאַב"ד ו"ל וְעֵינֵן לֵה"ה ו"ל שֶׁהֵבִיא רְאֵיהּ לְהַרְאַב"ד ו"ל מָהָא דִּאר"ש וכו'
יעו"ש וְלַעֲד"ן בְּהַקְדִּים לְהַקְשׁוֹת עַל רַבִּינוּ דְּבַש"ס בְּמַצִּיעָא דְקִי"ג גַּבִּי הָא דְאָמַר שְׁמוּאֵל
שְׁלִיחַ ב"ד מְנַתַּח נְתוּחֵי הַקְּשָׁה לוֹ מִקְרָא דְלֹא תַחְבּוּל בְּגַד וּמְלֵא תַחְבּוּל רַחֲיִים וכו' וְתִירֵץ
לוֹ לְעַבְרָא עָלָיו בְּב' לְאוּיָן ע"ש וּב"כ פִּינֵן דְּפֶסֶק כְּשְׁמוּאֵל בְּסִמּוּךְ גַּבִּי עֲבוּט א"כ הוּל"ל
הָכָא אִם אֲבָד וּנְשָׂרַף לוֹקָה שְׁתִּים וְכֵן גַּבִּי א"נ אֲלָא וְדִאֵי דְרַבִּינוּ קִשְׁתִּיהָ הָא דְאָמַר ר"ש
דְּנֻקָא עֲנִינָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ וְאִתָּא קְרָא לְוֹמַר דְּלֹא קְנִי פֶּלֶל וּמְחִזִּירִין מִיַּד דַּמְנ"ל הָא
דִּילְמָא דְלַעוֹלָם אִפִּי עֲשִׂירָה וְאִתָּא קְרָא לְעַבְרָא עָלָיו בְּב' לְאוּיָן לְקַבֵּי צ"ל פִּינֵן דְּדִרְשִׁישׁ
בְּעֻלְמָא טַעְמָא דְקְרָא דְחִיקָא לִיהּ מִקְלָתָא לְטַפּוּיָי לְאוּיָי כֹּל הִיכָא דְאִיכָא לְמַדְרַשׁ וְהַשְׁתָּא
דְאִתִּיתִּלְהִכִּי מר"ש נִשְׁמַע לר"י דס"ל דְּלֹא דְרַשִׁישׁ טַעְמָא דְקְרָא וְאִפִּי עֲשִׂירָה בְּמַשְׁמַע
א"כ אִתָּא קְרָא לְאִשְׁמוּעִי דְאָף בְּדָבָר הִיתֵר פְּגוֹן שְׁמַשְׁכְּנֵנוּ בְּשַׁעַת הַלְנָאָתוֹ דְּלִיכָא לְאוּ
דְּלֹא תְּבָא אִפִּי"ה אֲזַהֵר רַחֲמֵנָא גַּבִּי אֲלִמְנָה דְגִזְזִירַת הַפְּתוּב הִיא וְהַשְׁתָּא ל"ק מָה שֶׁהַקְּשָׁה
ה"ה ו"ל דְּפִלִּיג בְּתַרְתִּי פִּינֵן דְּהָא בְּהָא תְּלִינָא לֹא חָשׁ תַּנָּא לְמִיַּתְנִינָה וּמָה שְׁלֵא תִירֵץ הַגַּמ'
כְּשֶׁהַקְּשָׁה לוֹ מִקְרָא דְלֹא תַחְבּוּל כְּךָ מְשׁוּם פְּתִי לֹא אֲסִיק אֲדַעְתִּיהָ הָא דְהִגִּיהָ רְבָא
בְּפִרְיִיתָא דְקִי"ד ע"ש בְּד"א וכו' אָף לְאַחַר דְּגִלִּי לֵן רְבָא בְּפִרְיִיתָא דְאִיכָא חִילּוּק בֵּין
מַשְׁכְּנֵנוּ בְּשַׁעַת הַלְנָאָה לְשֵׁלֵא בְּשַׁעַת הַלְנָאָה א"כ אִתִּי קְרָא דְלֹא תַחְבּוּל לְגוֹפִיָּה לְאִשְׁמוּעִי
אָף בְּשַׁעַת הַלְנָאָה אָסוּר: שָׁם וְאִם חָבַל מְחִזִּירִין מְמַנּוּ בַּע"כ כְּתִיב ה"ה ו"ל וְזֵה נִיתַק
לְעֲשֵׂה שְׁאֲמָרָה תוֹרָה אִם חָבַל תַּחְבּוּל וְדִרְשׁוּ ו"ל אִפִּי שְׁלֵא בְּרִשׁוֹת וכו' ע"ש וק' לִי
דִּא"כ אֲמַאי לֹא כְּתִיב רַבִּינוּ דָּאִם חָבַל אֵינוּ לוֹקָה כְּמ"ש גַּבִּי מְלֻנָּה חֲבִירוֹ בְּסִמּוּךְ וְעוֹד
דְּבַפ' אֵלוּ מְצִיאוֹת מְצִירִיךְ לְהוּ קְרָאֵי לְכַסּוֹת יוֹם וְכַסּוֹת לִילְהוּלָא קְאָמַר דְאִיֶּצְטְרִיךְ לְבָגְד
אֲלִמְנָה גַּם תַּנָּיָא בְּפִרְיִיתָא שָׁם בְּהֵךְ קְרָא דָּאִם חָבַל אִם ב"ח הָרִי כְּכָר אָמַר לֹא תְּבָא אֵל
בֵּיתוֹ וְאִם אִיתָא הָרִי כְּכָר אָמַר תַּחְבּוּל הוּל"ל וְכ"כ הַתּוֹסֵף בַּפ' הַפּוֹעֲלִים דְּף קט"ו בְּד"ה
וְחִיב בְּסוּפּוֹ דָּאֵין בְּלִאוּנֵן אֵלוּ שׁוּם נִיתוּק גַּם מְדַבְּרֵי הַרְאַב"ד ו"ל שֶׁהוּבָא בַּש"מ דְקִי"ג
ע"ב יֵשׁ לְהוֹכִיחַ דַּס"ל דָּאֵין בּוֹ נִיתוּק שְׁפַתְבּוֹ וְז"ל וְה"נ מְסַתְּבָרָא דְהָא הָאֵי קְרָא וכו' כִּי
הָאֵי ס"ל דְשְׁלִיחַ ב"ד מְמַשְׁכְּנֵן וְאִפִּי"ה קְאָמַר לֹא יִמְשַׁכְּנֵן פְּלִי אֲנֻכְל גְּפֵשׁ וְרַבְּנֵן מְחִזִּיר אֵת
הַמְּחִרִישָׁה פְּיוֹם וּמְתַנִּי ד"ה הִיא וכו' פִּי דְבָרֵיו דַּס"ל כְּדַעַת הַרְמַב"ן ו"ל וְהַרְשָׁב"א ו"ל
שֶׁהֵבִיא ה"ה ו"ל דְּמַחְרִישָׁה הָיוּ פְּלִי אֲנֻכְל גְּפֵשׁ וְא"כ הִיכִי תַנִּי מְחִזִּיר הַמְּחִרִישָׁה דְמַשְׁמַע
פְּלִי אֲנֻכְל גְּפֵשׁ מְמַשְׁכְּנֵן וּלְקַבֵּי תִירֵץ ס"ל כְּאַפְּיֵי דְאִי עֲבַד מְהֵנִי וְאִי ס"ל דְּבָר נִיתוּק הוּא
לְק"מ וְכ"כ הַגְּהוֹת מִיְּמוֹנִיּוֹת עַל סְבָרַת רַבִּי דְלֹא הָיוּ לְאוּ הַנִּיתַק לְעֲשֵׂה וכו' וְכֵן דַּעַת
הַרִיב"ש ו"ל כְּמ"ש הַכ"מ ו"ל וְהַלַּח"מ ו"ל לֹא רְאָה כֹּל זֶה וּלְפִיכָךְ תַּמָּה עַל הַרִיב"ש

דְּהָא בְּהַדְּ דְּאַלְמַנָּי וְכִלְי אַנְכְּל נְפִישׁ אָמַר קָרָא בְּהוּ הֶשֶׁב תְּשִׁיב וְכוּ' לֹא יַדְעָתִי אַחְקֹרְהוּ דְּאִין זֶה עֲנִין לֹא גַם ה"ה ז"ל פְּתַב הַנְּתוּק מְקָרָא דְּאָם חֲבוּל פִּינּוּ דְּהִלְאֹ דְּאַלְמַנָּה וְא"ב בְּחַד לִישְׁנָא דְּחֻבְלָה לְכָּה פְּתַב דְּקָרָא דְּאָם חֲבוּל קָאִי עֲלִיָּהּ לְנִתּוּק וְאוּלִי פְּוֹנְתּוּ הִיא דְּעִיקָר קָרָא אֲתָא לְכִסּוּת יוֹם פְּדָאוּקִי בְּגַמ' דְּאָם חֲבוּל לְכִסּוּת יוֹם וְהֶשֶׁב תְּשִׁיב לְכִסּוּת לִילָה אִף נִקֵּט קָרָא לְשׁוֹן חֻבְלָה לְנִתּוּק פֶּל הָאָסוּר בְּלִשׁוֹן חֻבְלָה לְהִבְיָאוּ בְּכִלְל הֶשֶׁב תְּשִׁיב דְּהוּא עִיקָר הַנְּתוּק אִף בְּאַמְת לְשׁוֹן רַבִּי אִינוּ סוּבֵל זֶה פְּלֵל דְּאַמְאִי לֹא פְּתַב הֶדְּ לִישְׁנָא דְּכַתְּב בְּסִמּוּף גַּבִּי עֲבוּט אֲלָא יֵצֵא לִידוֹן בְּדָבָר חֲדָשׁ גַּם לֹא יַדְעָתִי בְּכִלְי אַנְכְּל נְפִישׁ אִיף שִׁיף בּוּ דִין קִנְיָה בְּשִׁלְמָא בְּגָדִים אֲפֻשֶׁר לְכִסּוּת יוֹם וְכִסּוּת לִילָה דְּכִסּוּת לִילָה קִנְיָה בְּיוֹם וְכִסּוּת יוֹם קוֹנָה בְּלִילָה אִף פְּלִי אַנְכְּל נְפִישׁ אִין זְמַן וְעַת לְכָל חֲפִץ גַּם מַה יַעֲנֶה לְהָא דָּאֵר"ש בְּבְרִייתָא עֲנִיָּה אִין מְמַשְׁכְּנִין שְׁאַתָּה חֲטִיב לְהַחֲזִיר לָהּ וּמְשִׁיאָהּ ש"ר בְּשִׁכְנוּתִיהָ ר"ל דְּלִכְּה פְּתִיב לֹא מִיְחֻד בַּפ"ע וְלֹא פְּלֵל אוֹתוּ בְּכִלְל דְּלֹא תְּבֵא אֶל בֵּיתוּ לְעֲבוּט עֲבוּטוּ שֵׁא"כ נִתְחַזְּיב לְהַחֲזִיר לָהּ וּמְשִׁיאָהּ וְלִכְּה לֹא קָאִי קָרָא אֲלָא בְּעֲנִיָּי דִּישׁ בְּהָ דִּין חֲזָרָה דְּהֶשֶׁב תְּשִׁיב וְאֲתָא קָרָא לְאַשְׁמוּעִי גַבִּי אֲלִמְנָה דְּלֹא קָאִי פְּלֵל וּמַר"ש נִשְׁמַע לְרַבְּנָן דְּאִירִי קָרָא אִף בְּעִשְׂרִיה וְלִגּוּפִיהָ אֲתָא לְאַשְׁמוּעִי דְּחִלּוּקָה מְעֻלְמָא דְּלֹא קִנְיָ פְּלֵל וּמְחֲזִיר מִיָּד וְכ"כ ה"ה ז"ל גַּבִּי מְשַׁכְּנֵנוּ בְּשַׁעַת הַלְוָאתוּ ע"ש וְאִין לְהַקְשׁוֹת דְּמַנ"ל לַר"י דְּאֲתָא קָרָא לְהִכִּי דִּילְמָא אֲתָא לְאַשְׁמוּעִי דְּאִף בְּשַׁעַת הַלְוָאה נְמִי קִנְיָ וּמְחֲזִיר דְּכִינּוּ דְּאֲתָא לְאַשְׁמוּעִי הַפֶּדְ דְּעֻלְמָא א"כ פֶּל הַהִית' דְּאִית לֹן בְּעֻלְמָא בָּא לְאַסְרָ וְיָבֹאוּ שְׁנֵיהֶם פִּינּוּ דְּשִׁקוּלִים.

וּבְהִכִּי אֲשַׁכְּחָנָא פְּתִירִי לְמַה שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' בַּפ"ה הַפּוֹעֲלִים אַפ"ק דְּתַמּוּרָה עַל מַה דְּאָמַר אַבְיָי לְהַהוּא גְּבָרָא דְּחֻבֵל סְכִינָא דְּאַשְׁכְּתִיָּה זִיל אַהֲדַר וְהָא אַבְיָי הוּא דְּאָמַר אִי עֲבַד מְהִנִּי וְתִירְצוּ דַע"כ לֹא קָאֵמַר דְּמַהֲנִי אֲלָא הִיכָא דְּמִיכּוּן לְעֲבוּר יַע"ש וְק' לִי דַא"כ אַמְאִי לֹא מוּקִי פְּלִגְמִיָּהּ דְּאַבְיָי וְרַבָּא בְּהִכִּי דְּלֵאבְיָי אִינוּ מְחֲזִיר פִּינּוּ דְּמְכוּנִין לְעֲבוּר לְרַבָּא לֹא מְהִנִּי וְלִכְּה מְחֲזִיר וְלִעִיקָר הַקּוֹשְׁיָא ל"ק דְּכִינּוּ דְּעִיקָר קָרָא לֹא אֲתָא אֲלָא לְאַשְׁמוּעִי דְּלֹא קִנְיָ וּמְחֲזִיר מִיָּד הַפֶּדְ דְּעֻלְמָא וְכָאֵמַר אִף אַבְיָי נְמִי מוּדָה בְּזָה דְּלֹא מְהִנִּי וְלַעַד"ן דְּזוּהִי דַעַת רַבִּי ז"ל שְׁפַתְּב וּמְחֲזִירִין בַּע"כ לֹמַר דְּלֹא קִנְיָ פְּלֵל וּמְחֲזִיר מִיָּד.

אֲלָא דְּבַאמְת אַכְתִּי ק"ל דְּאַמְאִי פְּתַב רַבִּי דְּאָם אַבְד לֹקָה דְּמֵאִי אִירִיָּא אַבְד דְּכִינּוּ דְּקִי"ל פְּרַבָּא דַס"ל דַּע"ג דְּלֹא מְהִנִּי לְקִי מְשׁוּם דְּעֲבַר אַמִּימָר דְּרַחֲמָנָא א"כ מְשַׁעָה דְּחֻבֵל חֲטִיב אִף דְּמְחֲזִיר אַח"ך.

אֲשֶׁר עַל כֵּן נ"ל דְּרַבִּי ז"ל ק"ל מֵאִי דְּאָמַר אַבְיָי בְּסוּף הַמְקַבֵּל שְׁדָה וְכוּ' זִיל אַהֲדַר וְכִינּוּ דַס"ל דְּמַהֲנִי אַמְאִי אָמַר לָהּ זִיל אַהֲדַר פְּקוּשְׁיַת הַתּוֹס' שָׁם וְלִכְּה ס"ל דְּהָא דְּאָמַר אַבְיָי דְּמַהֲנִי וְלִקִּי אֲלָא פְּגוֹן הֶדְּ דְּשִׁנּוּי קוֹנָה פְּדָאוּקִי פְּלִגְמִיָּהּ בְּחֲזָרָה בַּפ"ח דְּתַמּוּרָה דְּגִזְל צָמַר וְעִשְׂשָׁן בְּגָדִים דְּאִין פְּאֹן תְּקִנָּה בְּחֲזָרָה אֲבָל הִיכָא דְּאַפְשֶׁר בְּחֲזָרָה שִׁיף לְתַקוּנִי לְלֹא וְלֹא לְקִי וְלִכְּה א"ל זִיל אַהֲדַר פִּי הִיכִי דְּלֹא לִילְקִי וְלִכְּה גַבִּי לֹא דְּאֲנְכְּל נְפִישׁ וְלֹא דְּבָגַד אֲלִמְנָה דְּאִין בּוּ נִתּוּק אָמַר הֶדְּ לִישְׁנָא דְּמְחֲזִירִין לֹא בַע"כ דְּלֹא לְקִי לֹא כֵן גַּבִּי הֶשֶׁבַת הַעֲבוּט דְּבְסִמּוּף פִּינּוּ דְּלֹא נִתְמַק הוּא לֹא קָאֵמַר הִיא לִישְׁנָא דְּמְחֲזִיר בַּע"כ אִף לְתִירוּץ הַתּוֹס' שְׁתִירְצוּ דְּלֹא אָמַר דְּמַהֲנִי אֲלָא בְּכּוֹנְנָתוּ לְעֲבוּר וְהִתֵּם בְּשׁוּגַג אִירִי עִינּוּ לְדְבָרֵיהֶם בַּפ"ה הַפּוֹעֲלִים וּבַפ"ק דְּתַמּוּרָה קִשָּׁה א"כ אַמְאִי לֹא מוּקִי פְּלִגְמִיָּהּ דְּאַבְיָי וְרַבָּא בְּהִנִּי לְאוּי דְּאַלְמַנָּה וְאֲנְכְּל נְפִישׁ פִּינּוּ דְּלֹא נִתּוּק הוּא לְאַבְיָי דְּמַהֲנִי א"צ לְהַחֲזִיר וְלְרַבָּא דְּלֹא מְהִנִּי

צָרִיף לְהַחְזִיר אֲמָנָם לְפִי הָאָמוּ' גִּיחָא פִּינּוּ דְאַבְיִי גּוּפִי' זִיל אַהֲדָר א"כ ס"ל דְּצָרִיף לְהַחְזִיר פִּי הֵיכִי דְלֹא לִילְקִי: פֶּרֶק ד' הֶלְכָה ג' וּאֵע"פ שֶׁהַמְלִיחָה וְכוּ' עֵינֵי מ"ש הֶלַח"מ ז"ל וּמָה שֶׁתִּירֵץ וְתַמְצִית דְּבָרָיו הוּא דְנוֹקָא מְלִיחָה וְעָרַב דְּאִית בּוֹ קוּם עֲשֵׂה בֵּין קוּדָם גְּבִינָה בֵּין לְאַחַר גְּבִינָה הוּא דְפִטוּרִין דְּהֵינּוּ קוּדָם גְּבִינָה אִית בְּהוּ קוּם עֲשֵׂה לְקַרְוֵי שְׁטָרָא וּלְאַחַר גְּבִינָה אִית בְּהוּ קוּם עֲשֵׂה לְאַהֲדוּרֵי הַמְּעוֹת אֲבָל עֲדִים לִיתְנָהוּ בְּהֵכִי וּלְכָף מְחִיבֵי עַל לָאו דְלֹא תְּשִׁימוּן ע"כ.

וּלְעַד"ן אַחַר הַמְּחִי"ר דְּאִין זֶה בְּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי רַבִּי תָּדָא דַּא"כ לֹא הוּ"ל לְמִיָּסְתָּם וְלוֹמַר מִפְּנֵי שְׁנִיתוּן לְתַשְׁלוּמִין דְּלֹא קָאִי אֲלֵא לְאַחַר הַגְּבִינָה דְּעֵדִינּוּ לְקִי הִלְאוּ דְלֹא תְּשִׁימוּן קוּדָם הַגְּבִינָה וְהוּ"ל לְבָאָר וְלוֹמַר דְּהָךְ סְבָרָא דְּנִיתוּן לְקַרְוֵי שְׁטָרָא וְעוֹד אִיף גִּילָה לְנוּ רַבִּינוּ דְּהָעֲדִים מְחִיבֵי אֲלֵאוּ דְלֹא תְּשִׁימוּן מְלָקוֹת וְאֲדַרְבָּא מִפ' י"ח מַה' סְנֵהֲדָרִין דְּמָנָה רַבִּי פֶּל מְחִיבֵי מְלָקוֹת וְלֹא מָנָה חִיּוּבֵי הָעֲדִים דְּרַבִּית מְבֹאָר דְּאִינָם בַּר מְלָקוֹת.

גַּם לֹא רָאָה מ"ש הַכ"מ בַּפ' יו"ד מַה' עֲדוֹת גְּבִי עֵינֵי רַבִּית זז"ל שֶׁאֵע"פ שְׁעוֹבָרִין עַל לָאו לֹא תְּשִׁימוּן פִּינּוּ דְּאִינָם בְּנֵי מְלָקוֹת וְכוּ' הָרִי מְבֹאָר דְּאִין בְּהֵם מְלָקוֹת וְא"כ הִדְרָא קוּשְׁיָא לְדוֹקְטָא דְּבִין לַר"א וְר"ג וּבִין לְרַבִּנּוּ כ"ע מוֹדוּ דְּיֵשׁ בְּהֵם מְלָקוֹת וְעוֹד.

דַּע"כ לֹא אוֹקְמוּהָ בַּש"ס פְּלוֹגְמָא דַּר"א וְרַבִּנּוּ בְּלֹאוּ דְלֹא תְּשִׁימוּן אֲלֵא דְנוֹקָא לַר"י דַּס"ל לַכ"ע דְּאִין מוֹצִיאִין הַרְּבִית וְאִם כֵּן מֵאִי דְאָמַר ר"א מִפְּנֵי שְׁיֵשׁ בְּהֵם קוּם עֲשֵׂה הוּא לְקַרְוֵי שְׁטָרָא וְא"כ יוֹצֵא מִזֶּה לְדַעַת רַבִּנּוּ דְּפְלִיגִי עֲלֵיהּ מִשּׁוּם דַּס"ל רְשִׁימָה מִיְלָתָא הִיא אֲמָנָם לַר"א דַּס"ל דְּיוֹצֵאָה בְּדִינֵינּוּ תוּ לֹא צָרִיכִין לְאוֹקוּמָה דְּבָרֵי ר"א דְאָמַר מִפְּנֵי שְׁיֵשׁ בְּהֵם קוּם עֲשֵׂה לְקַרְוֵי שְׁטָרָא אֲלֵא אֲתִי כְּפִשְׁטִיָּה דְּקוּם עֲשֵׂה לְאַהֲדוּרֵי הַמְּעוֹת וְרַבִּנּוּ פְּלִיגִי עֲלֵיהּ וְסְבָרֵי דְּאִינָהּ יוֹצֵאָה וּלְכָף מְחִיבִין אֲבָל בְּלֹאוּ דְלֹא תְּשִׁימוּן אֲפֹשֶׁר דַּלְכ"ע מְחִיבִין דְּאֲפֹשִׁי פְּלוֹגְמָא לֹא מִפְּשִׁינּוּ וְעוֹד דְּמֵאִי שְׁנָא גְּבִי לְנֵה פֶּסֶק רַבִּי דְּפִטוּר אַף שְׁאִין בִּידוּ לֹא גְּבִינָה וְלֹא קְרִיעָה וְגַבִּי עֲדִים פֶּסֶק דְּחִיבֵי מִהָךְ טַעְמָא דְּאִין בִּינְדָם לְנִתּוּקֵי.

גַּם מַה שְׁפִי בְּדַבְּרֵי ה"ה ז"ל בַּמ"ש וַיֵּשׁ מְדַקְדְּקִים בְּהַפֶּךְ ר"ל גְּבִי לְנֵה וְכוּ' אִין זֶה גְּרָאָה דְּמִלְשׁוֹנוּ מִשְׁמַע דְּקָאִי אֲפֹלָה בְּבָא גַם מַה שְׁפִי בַּפ' הַב' אִינוּ מוּבָן וְאֲפֹשֶׁר דַּס"ס נָפַל בְּדַבְּרֵי וְכוּ' ר"ל דְּפֶסֶק כַּר"א מִשּׁוּם דְּאִית לֵיהּ וְכוּ' כְּדִפְרִישׁוּ שֵׁם בְּתוֹס' וְאִינָהוּ אִית לְהוּ כְּפִירֵשׁ"י ז"ל וְכוּ' וְכוּנְנָתוּ לוֹמַר דְּבָאוּ לְחֻלּוֹק עַל רַבִּינוּ שְׁפֶסֶק כַּר"א הוּא מִשּׁוּם דַּס"ל כַּפִּי הַתּוֹס' דְּמוֹקֵי בַּגַּמ' דַּלְכ"ע ז"ל כַּר"א אֲבָל הַמְּדַקְדְּקִים סַבִּי"ל כַּפִּי רְשִׁי"י ז"ל וְכִינּוּ דְּמוֹקֵי בַּגַּמ' כַּר"י לְכָף פֶּסְקִינּוּ כְּנוֹתִיָּה וְהֵינּוּ דְּקָא דְּחִי לְהֵאִי פִּירוּשָׁא מִשּׁוּם דַּה"ה ז"ל לֹא עָסִיק בְּהָךְ פְּלוֹגְמָא דַּר"א וְ"י כ"א לְכַתֵּר כַּנ"ל כְּנוֹנְתוּ בְּלִי פִּקְפּוּק וְאִפ"ה לֹא אִיפְרָק מְחֻלְשָׁא וְכַנְרָאָה דְּנַעְלָם מְעֵינּוּ דְּבָרֵי הַגַּמ' שֵׁם דַּס"ה דְּקָאֲמַר בְּהַדְּיָא וְהִלְכְתָּא כַּר"א גַּם מְדַבְּרֵי ה"ה ז"ל הֵכִי מִשְׁמַע דְּהַנְּצָרָה לְהֵבִיא רְאִיָּה לְרַבִּינוּ דְּפֶסֶק כַּר"א מִשּׁוּם דְּרַב סְפָרָא דְאָמַר הֵכִי וְכוּ' ז"ל וְהֵבִין ז"ל דְּמֵאִי דְאָמְרוּ בְּהִלְכוֹת וְהִלְכְתָּ' כַּר"א מִשְׁמִי' דְּנִפְשִׁיָּה קָאֲמַר הֵכִי וְצ"ע: וְלַעֲיָקֵר הַקְּוִשְׁיָא עַל רַבִּי נַלְע"ד דְּרַבִּי ז"ל מְפָרֵשׁ כְּפִירֵשׁ"י ז"ל אִף לַר"א וְדָאִי לָאו תְּנָאִי וְכַסְבֵּרְתָּ הַמְּקֻשָּׁה דְלֹא הַנְּצָרְכוּ לְאוֹקוּמָה כְּתַנָּאִי אֲלֵא לַר"י אֲבָל לַר"א וְדָאִי כ"ע מוֹדוּ דְּיוֹצֵאָה בְּדִינֵינּוּ וְפְלוֹגְמָא וְרַבִּנּוּ הוּא בְּלֹא תְּשִׁימוּן וְכַדְאוֹקְמוּ' לַר"י וְס"ל לְרַבִּי דְּלִמ"ד יוֹצֵאָה בְּדִינֵינּוּ אִין כְּאֵן מְלָקוֹת פֶּלֶל פִּינּוּ דְּלֹאִי דְּרַבִּית גִּיתָנוּ לְתַשְׁלוּמִין א"כ אִין בְּהֵם מְלָקוֹת פֶּלֶל דְּהִגְעַע עֲצָמָה דְּאִיסוּר הָעָרַב וְהָעֲדִים הוּא תְּלוּי בְּמָה

שְׁגָרְמוּ לְנִשְׁף אֶת הַלְוּה אִם כֵּן כִּינּוּ דְנִיתֵן לְתַשְׁלוּמֵינּוּ וְאִינוּ לְוָקָה הַמְלָנָה א"כ אַף הָעֶרֶב וְהַעֲדִים נִפְטָרוּ וְלִכְךָ רַבִּי ז"ל לֹא כָתַב אֶלָּא הַמְלָנָה וְהַלְוָה דְעֵיקָר הָאִיסוּר תְּלוּי בְּהֵם וְרַמְזוּ לָנוּ זֶה הַדִּין גְּבִי לִוְה דְלִפִּי הַטַּעַם שְׁנִיתֵן לְתַשְׁלוּמֵינּוּ אִינוּ אֶלָּא לְגַבֵּי מְלָנָה אֲבָל גְּבִי לִוְה דְעֶבֶר עַל לָאו דְלֹא תִשְׁיֵף וְאִין בְּיָדוּ לְתַמְנָן הַלָּאוּ אֲמַאי לֹא לְקִי אֶלָּא וְדַאי כִּינּוּ דְעֵיקָר הַקְפִּידָא הוּא שְׁלֵא לְנִשְׁף וְגַם הַלְוָה מְוָזָהָר שְׁלֵא יִשְׁיֵף כִּינּוּ שְׁיֵשׁ בְּיָדוּ יִכְוֹלֵת לְהוֹצִיא מִמְּנֹו הַמְעוֹת שְׁנִיתֵן הָרִי נִתְמָן הַלָּאוּ דְנִמְצָא שְׁלֵא הַשִּׁיף אֶת הַמְלָנָה וְכִמּוּ כֵן עֶרֶב וְעַדִּים נִמִּי שְׁמוֹצִיאִין הַדִּינֵינּוּ מִמְּנֹו הָרִי נִמְצָא שְׁלֵא אֶהְנוּ מִעֲשִׂיהֶם שְׁלֵא שְׁמוּ עָלֵיו נִשְׁף וְלִכְךָ לֹא לְקוּ וְזֶהוּ מ"ש יוֹצֵאָה בְּדִינֵינּוּ ר"ל אַף שְׁלֵא תִבַּע מִמְּנֹו הַלְוָה אֲפִי"ה הַדִּינֵינּוּ מְאִילֵיהֶן מוֹצִיאִין מִמְּנֹו וְכִינּוּ שְׁכֵן כְּוָלָם לָאוּ בְּנֵי מְלָקוֹת נִינְהוּ וְעֵינּוּ בַסֵּמ"ע ס' ט' וְדָלָא כַהֲט"ז שְׁם יַע"ש.

וּמַעַתָּה מֵאִי דְאִיִּפְלִיגוּ וְרַבְּנָן בְּשׁוּמָה מִיִּלְתָּהּ הִיא הוּא עַל עֵיקָר אֲזַנְהֵרֵת הַלָּאוּ דִלְר"א סְבִי"ל דְלֹא נִגְמַר הָאֲזַנְהֵרֵת אֶלָּא עַד שְׁיִגְבּוּ דְכָל זְמַן שְׁלֵא אָבָה לָא מִיִּקְרִי שִׁימָה כִּינּוּ דְאִפְשָׁר שְׁיִקְרַע הַשְּׁטָר אֲבָל רַבְּנָן ס"ל מִשְׁעָה שְׁנִכְתַּב הַשְּׁטָר הָוִי שִׁימָה וְא"כ בְּהֵכִי פְלִיגֵי ר"י וְר"א דִר"י דס"ל דְאִינָה יוֹצֵאָה וְלֹא הָוִי נִיתַק לַכ"ע הָוִי פְּלוּגְתָא דִר"א וְרַבְּנָן בְּשִׁימָה לְעַנְנֵן מְלָקוֹת וְלִר"א דס"ל דְיוֹצֵאָה וְהָוִי נִיתַק לַכ"ע הָוִי פְּלוּגְתִּינְהוּ לְעַנְנֵן הַעֲבֵרֵת הַלָּאוּ וְאִפְשָׁר זֶהוּ שְׁדַקְדָּק רַש"י ז"ל שְׁכָתַב פּוֹטְרִין אֶת הַמְלָנָה וְכו' מִן ל"ת וּמְלָקוֹת דְלִכְאוּרָךְ אִינוּ מוּבָן דְהָא וְדַאי אַף דְאִית לָן לָאו הַנִּיתַק לְעֲשֵׂה אִין לְוָקִין עָלֵיו אֲבָל עֲבִירֵת הַלָּאוּ מִיָּהָ אִיכָּא וְזֶהוּ דְקָאֵמַר אִין לְוָקִין גַּם אֲמַרִי בַּפ' הוֹצִיאֵו לֹו וּמִתְנַדָּה עַל לָאו שְׁנִיתַק לְעֲשֵׂה וְאִי לֹא עֶבֶר עַל לָאו כָּלָל אֲמַאי מִתְנַדָּה אַף לְפִי מ"ש אִפְשָׁר לֹוֹמַר דְכִוְוֹנְתוּ הִיא לְצַדִּין קָאֵמַר דְאֵם לְסִבְרַת הַמְקַשָּׁה הָוִי פִּיטוּרוֹ מִמְלָקוֹת וְאֵם לְפִי סִבְרַת הַמְתַּרְץ הָוִי פִּיטוּרוֹ מְלֵא תַעֲשֵׂה וְכָאֵמֹר וְדוּחַק.

אֲמַנְם הַמְדַקְדָּקִים שֶׁהֵבִיא ה"ה ז"ל ס"ל דִלְר"א דס"ל דְיוֹצֵאָה בְּדִינֵינּוּ לֹא ס"ל כִר"י דְמוֹקִי פְּלוּגְתִינְהוּ בְּשִׁימָה וְכו' אֶלָּא מוֹקִי פְּלוּגְתִינְהוּ דְאֵם קָרָא דוּחִי אַחִיף הָוִי נִיתַק אוֹ לֹא דִלְר"א ס"ל דְהָוִי נִיתַק וְרַבְּנָן ס"ל לֹא הָוִי נִיתַק כִּינּוּ דְלֹא.

אֲמַרְהָ הוֹרָה בְּפִי וְהַשִּׁיב כְּמוֹ גְּבִי גְזִילָה וְלִדִּידָהוּ אַף דס"ל דְיוֹצֵאָה בְּדִינֵינּוּ אֲפִי"ה לְקוּ אֶלְאוּנֵן דְרַבִּית וְכִינּוּ שְׁכֵן קִי"ל כְּרַבְּנָן לְגַבֵּי ר"א וְר"ג דְסִתָּם מִתְנִי פְּנוּתִינְהוּ וְלְקוּ שְׁפִיר נְעוּד יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְהַמְדַקְדָּקִים ס"ל כְּפִי הַתּוֹס' דְאַף לַכ"ע דְיוֹצֵאָה בְּדִינֵינּוּ וְלֹא לְקִי אֶלָּאוּ דְלֹא תִקַּח מ"מ לְקִי אֶלָּאוּ דְלֹא תִשְׁמִינּוּ דְאִינוּ נִיתַק וְאֵם כֵּן לֹא קָאִי אֶלָּא אֲמַלְנָה דְעוֹבֵר עַל לָאו דְלֹא תִשְׁמִינּוּ וְדו"ק: פְּרָק י"ו הַלְכָה ח' וְכֵן אֵם מִת הַשְּׁלִישׁ וְכו' ה"ז פְּרוּעַ אַע"פ שְׁאִין עֲדִים עַל הַכְּתָב עַמ"ש ה"ה ז"ל דְנִלְמַד זֶה מֵהָרַף מְשֻׁנָּה דַסֵּפ"ק דְמְצִיעָא כו' וְהַלַּח"מ ז"ל כו' דס"ל כְּפִירִש"י ז"ל דְזֶה בּוֹרֵר דְהָאִי דְקִתְנֵי בְּבִרְיָתָא וְאִין עָלֵיו עֲדִים הוּא אִין עֲדִים כָּלָל קָאֵמַר וּמְפָרֵשׁ רַבִּינוּ דְאִית לֵיהָ שְׁטָר דְהָוִי מִיָּגוּ וְאִפִּי אִיִּתְחַזַּק וְכו' כְּמוֹ שְׁפִי הַתּוֹס' ז"ל ע"ש וְלַעֲנ"ד לֹא יִרְדְּתִי לְעוֹמֵק דְבְּרִיו דַע"כ לֹא מִהֲמַנִּינּוּ לֵיהָ לְשִׁלִּישׁ אֶלָּא לְאִמְרֵתוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר בְּפִי יִדְעָנָא בִּיהָ דְהָאִי שְׁטָרָא שֶׁהוּא פְּרוּעַ אֲבָל פְּשֻׁמַּת וְלֹא יִדְעִי מַעֲדוֹתוֹ כְּלוּם מֵאִי מִהֲנִי הָרַף שׁוֹכֵר דְמְצִינוּ בֵּין שְׁטָרוֹתֵיו דְאִימֹר דְהַמְלָנָה מְסָרוּ לֹו לְכַשְׁפִּרְעוּ לֹו הַלְוָה יְהֵא מְצוּי לְמִסְרוֹ לְלִוְה וְעַדִּין לֹא נִפְרַע דְהַגַּעַע עֲצָמָה דְאֵם הַשְּׁלִישׁ עֲצָמוּ אִינוּ יוֹדַע מַה טִּיבּוֹ שֶׁל הַשׁוֹבֵר בְּוֹדָאִי יְהֵא מְוָזָח וְאִין לֹו דְוֹדָאִי כִינּוּ דְנִיתֵן הַשׁוֹבֵר

לידו הני פאלו נמסר ליד הלנה פינו דהוי ידו פידו דזיל לאידה גיסא דידו פיד המלנה ועוד דא"כ מאי מקשה הגמ' בפ"ק דמציעא על הה דאמר רב סמפון היוצא מיד מלנה ממתני דאם יש עמהם סמפונות וכו' לוקמה בשליש וכבר פתבתי ישוב לזה בפ"ח מה' גזילה ע"ש.

אשר עכנ"ל דהאי דכתב רבינו ונמצא כתב יוצא מתחת ידו שמעיד על השטר שמנחח אצלו שהוא פרוע ודוק בלשונו שכתב שמנחח אצלו ה"ז פרוע אע"פ שאין עדים על הכתב והיינו משום דקאי אריש דבריו דכיון דאלו רצה לשוןרפו וכו' הוי נאמן בדבריו שהוא פרוע ולכך כתב וכן אם מת השליש לומר דמה לי דבריו או פתבו וזהו מ"ש ה"ה ז"ל וכיון שהשליש נאמן משניהם יעשו ככתבו וכו' אבל בשליש הפל לדבריו וככתבו ע"כ ולא דמי למלנה דאמרי דאפי' נמצא כת"י שהוא פרוע פסול דהתם משום דבעי למנסרו ללנה דאינו נאמן מלנה גבי לנה אבל גבי שלישי דאיהו מהימן משניהם לא בעי פתיבה ומסירה ללנה דבאמירתו למלנה שהוא פרוע סגי והאי דכתב שהוא פרוע לזכרון דברים ולפ"ז הא דקתני בבבביתא אין עליו עדים ויוצא מתחת ידי שלישי פשר לאו דוקא דאפי' בלא כתב כלל פינו שאמר פרוע הוא נאמן והיינו דקאמר דהא הימניה מלנה וא"כ בלא כתב נמי אלא אגב דיוצא אחר חיתום שטרות נקט לה ועוד אפשר לומר דהתם בלא שטר קאמר ומפרש רבינו דהאי דקאמר אין עליו עדי קיום קאמר וכמו שפירש"י ז"ל במציעא ואז אינו נאמן השליש אלא משום השווגר שיש בידו ומיגו דיהביה ללנה וזהו דקאמר דהא הימניה מלנה ר"ל דמסר לו השווגר ולא חשש למיהביה ללנה אבל יקשה לנה דאמאי רבינו ז"ל לא הביא האי דינא דברביתא בפסקיו.

וחוץ מדברי ה"ה ז"ל אפשר לומר דרבינו יפרש הה בבביתא דיוצא מתחת ידי השליש מיירי בהכי בכתב יד וכאמור ואין להקשות דמאי מסיים רבינו בטר הכי אפי' הנה בכת"י המלנה והא בכתב ידו עסקנו די"ל עד השתא לא אמרי' בכתב ידו ממש אלא בחתימה לחוד סגי אבל השתא בא להודיע אפי' הכתב הנה בכת"י המלנה דאיכא למימר דבידו לכתבו בכל זמן שירצה אפי"ה פסול משום דאתי בבין השמשות כדאוקי בגמרא: פרק כ"ד הלכה א' כפר ביארנו וכו' עיין מה שהקשה ה"ה ז"ל דלמה חילק ביניהם והצ"ע ועיין בנ"י זל בספ"ק דמציעא שהקריח משם הרנב"ר דלא חיישי' להכי אלא דוקא גבי הלואה ולכך בעי קנין אבל בשאר דברים לא חיישינו ומצינו סמוכות לדברי רבינו ז"ל ודו"ק: הלכות טוען ונטען פרק ב' הלכה א' פל החשוד אינו נשבע וכו' ולא שבועת היסת וכו' עיין ה"ה ז"ל דכתב דמפורש בשבועת הדיינין שאין חשוד נשבע אפי' היסת וטעמו משום דמאי דאמרי' ותקנתא לתקנתא לא עבדינן ר"ל על עיקר השבועה קאמר דשבועה שהיא דאורייתא עבדינן לה תקנה שלא תיעקר לגמרי דרמינן לה לשפגגדו אבל היסת שהיא מדרבנן לא עבדינן לה תקנה שלא תיעקר דלא איכפת לן אם נעקרה דאל"כ מה לו להזכיר שם תקנה כלל דהכי הו"ל מדאורייתא מהפכינן ומדרבנן לא מהפכינן דהוי דבר והפכו ויהב טעמא פינו דשבועה מדרבנן לא איכפת לן אלא ודאי אף שבועת היסת אינו נשבע וכן הוא מבואר בפ"ק דמציעא גבי ההוא רעייא דקאמר דסייביה מדר"ן ומשני דר"ן תקנתא וכו' ודחוק לומר דה"ק נתייביה ממון ע"י שישבע היסת מי שפגגדו ועוד לפי האמת הו"ל לאשבועי היסת ההוא רעייא וזה לא מצינו ועיין להלח"מ ז"ל ע"ש.

עוד פתב הרמב"ם זל ואפילו רצה התובע אין שומעין לו עינין הטעם בה"ה ז"ל והנה
הר"ב בש"מ למציעא ד"ב גפי הא דקאמר לימא דלא פבו ננס הקשה לרבנן דבן ננס מ"ט
והתנן הקשוד על השבועה שפנגדו נשבע ונוטל ותיגרין דהתם לא הוי טעמא משום קשש
שבועת שווא אלא משום דהאיך אינו רוצה לקבל שבועתה הואיל ואתה קשוד עכ"ל
משמע בהדיא דס"ל דאם רצה התובע לקבל שבועתו שומעין לו הפך דברי הרמב"ם ז"ל
ולעיקר הקושיא נ"ל דשאני התם דינע"י שהוא קשוד בנדאי ולכך לא מסרינן ליה
שבועה אבל הכא דלא ניפר מי הוא הקשוד ואף לאחר השבועה לא ידע"י לכך מסרינן
ליה והיננו דלא משבעינן להו בבת אחת כמו שמבואר במקומו: פ"ק ה' הלכה א' ועל
פולם נשבעים שבועת הדין וכו' פתב ה"ה ז"ל וז"ל דין ההיסת ידוע שהוא בכל דבר
כפירה מאיזה דבר שיהיה ויש סמך לזה בפ' הכותב כ"כ בהלכות בפ' שבועת הדיינין
וכו' עכ"ל ונ"ל דבא לתרין מה שהוק"ל בדברי הרי"ף והרא"ש ז"ל בפ' ש"ה דכ"ע
נשבעין והביאו ראיה מפ' הכותב דאינה ראיה דדוקא התם משום דאמרינן דמפרע דייק
ולכך החמירו עליו בשבועת המשנה שהיא פועל של תורה אבל הכא דליכא האי טעמא
בנדאי ליכא שבועה דרבנן וזהו דלא קתני לה במשנה אבל משביעינן אותן מדרבנן וכו'
ולכך בא לומר דבנדאי עיקר שבועת הדין לא נלמדה אלא מדר"ן דהתם בכופר הפל אף
מדאורייתא פטור אפי"ה תקנו רבנן שבועה ה"נ אף מדאורייתא פטורין תקנו וכו' ומשום
דיש לחלק דהתם דלאו בר שבועה.

דאורייתא הוא לכך תקנו בו רבנן שבועה אבל הכא דישנמ בכלל שבועה והתורה פטרם
אין להם לחכמים לתמן להם שבועה הפך התורה ממש לכך הביאו הפ' דפ' הכותב דהתם
נמי מיירי לענין קרקעו' דפטורים מדאורייתא ואפי"ה תקנו להם חכמים שבועה ודוק
בלשונו הציח שכתב דין ההיסת ידוע בכל דבר כפירה וכו' והיננו דינא דר"ן ואח"ך פתב
ויש לזה סמך בפ' הכותב כ"כ פתוב בהלכות דבא לפרש דהפך ראיה שהביא ההלכות אינה
אלא לסמך בעלמא ועיין להב"ח ז"ל בס"י צ"ה ונהביאו הש"ך ז"ל שם ע"ש אלא דבאמת
דמלשון רבינו ז"ל שכתב שבועת והיסת מלשון הרי"ף שכתב ז"ל שבועה דרבנן ולא
הזכיר היסת יראה דרב תמרחק ביניהם דכוננת רבינו היא לומר דאם מסר לשומר עבדים
או קרקע או שטרות לשמור והלה אומר להד"מ דמיחייב היסת ככל כופר בפל.

דעלמא והיננו דכתב רבינו אם הייתה שם טענת נדאי הוא לומר דכפר בעיקר השמירה
אבל אם הודה לו בעיקר השמירה אלא שטענו שאבד אין בזה שבועת היסת פיון שאין
פאן טענת נדאי דאפשר אמת הוא שאבד וכמבואר פל זה בסמוך דין ו'.

אבל הרי"ף ז"ל שכתב ודוקא שבועה דאורייתא אבל בדרבנן נשבעין דמסיק פ"ק הכותב
וכו' אינו ענין להיסת פלל אלא לענ"ד דה"ק דלאו פללא הוא דאין נשבעין עליהן פלל
אפי' מדרבנן דהא גפי פוגמת דמדרבנן משבעינן לה: הלכות סנהדרין פ"ק י"ט הלכה
א' האוכל הנותר וכו' הפיגול וכו' ק"ל דאזנהר שלקה מקרא דלא יאכל כי קודש הם ואמר
ר"א בפר' בתרא דמכות ד"ח אתא לומר פל שפקודש פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על
אכילתו וכמ"ש רבינו בפ"ח מה' פ"ה דין יו"ד וכתבו התוס' שם דאין בו אלא איסורא
בעלמא פיון דהוא לאו שבפלות וכיון שכן איך פתב רבינו ז"ל דלוקין עליהם וי"ל
כמ"ש התוס' בפסחים דכ"ד ד"ה הא דלגבי נותר פתיב קרא דלא יאכל ופיגול אתי בג"ש

מנוותר ולכך חשבינהו תנא בכלל אלו הן הלוקין ע"ש: פָּרָק כ"ו הֶלְכָה ב' הַמְקַלֵּל אֶת
הַמֵּת פֶּטוּר פֶּתַב הַכ"מ ו"ל דְּנִלְמַד מִדְּאִיצְטְרִיף לְחַיִּיב עַל קַלְלַת אָבִיו וְאָמַר לְאַחַר מִיתָה
מִשְׁמַע הָא שְׂאָר כָּל אָדָם פֶּטוּר ע"כ וּלְע"ד הוּא תְּמוּהָ דְּאִיצְטְרִיף פְּדֵי שְׂלֵא נְלִמּוּד מִק"ו
מֵהַפָּאָה דְּפֶטוּר לְאַחַר מִיתָה וְאִין לֹאמַר אַחַר יוֹכִיחַ שְׂלֵא בְּעַמְהָ וְכוּ' וְאִפִּי"ה חַיִּיב לְאַחַר
מִיתָה דְּמָה לְאַחַר שְׂפֵן אִינוּ בְּמִיתָה וְעוּד דְּאִיְהוּ גּוֹפִיָה יִתִּי בִּק"ו מֵהַפָּאָה דְּפֶטוּר לְאַחַר
מִיתָה וְעִיקָר דִּינוּ שְׂל רַבִּינוּ ו"ל הוּא מְבֹאָר בְּש"ס שְׁם גְּבִי יוֹצֵא לִיקְרָג קַתְנֵי דָאָם קַלְלוּ
אַחַר פֶּטוּר וְאָמְרוּ טַעְמָא בְּגַמ' בְּמִקְוִיָּם שְׂבַעְמָה הַפְּתוּב מְדַבֵּר וְכֵן פֶּסֶק הֶרְמֵב"ם ו"ל
בְּפ"ה מֵה"מ דִּין י"ב ע"ש: הֶלְכָה ג' וְאָחַד הַמְקַלֵּל וְכוּ' עֵינֵן לְהֶרְאָב"ד ו"ל וּמ"ש הַכ"מ
ו"ל וְלַעֲד"ן דְּאִי הֶרְאָב"ד ו"ל נְזַדְמָנָה לֹא הָיָה גִירְסָא שְׁהִבִּיא הַכ"מ ו"ל בְּנֻדָּאֵי לֹא הָיָה
מִשְׁיָג עַל רַבִּינוּ פְּלוּם אֱלָא דְּגָרִיס אָמְרִין חֲבַרְיָא אִינוּ לֹקָה א"ר יוֹסִי מִשּׁוּם דְּהוּי לֹא
שְׂאִין בּוּ מַעֲשֵׂה ע"כ וְכֵן הִיא בְּהֶרָא"ש.

ו"ל בסו"פ שְׂבוּעַת הָעֵדוּת וְהַשְׁתֵּאקְשִׁינָא לִיהָ לְהֶרְאָב"ד ו"ל דְּהִיכִי אָמַר ר"י מִשּׁוּם דְּהוּי
לֹא שְׂאִין בּוּ מַעֲשֵׂה וְהָא הוּא דְּאָמַר בְּגַמ' חוּץ מִנְשַׁבַּע וּמִיָּמַר וּמִקַּלֵּל חֲבִירוֹ בְּשֵׁם דְּלוֹקָה
אַף שְׂאִין בּוּ מַעֲשֵׂה וּלְכַף תִּירָץ דְּנֹקָא הֵתָם בְּשֵׁם הַמִּינוּחַד מִשּׁוּם דְּגִלִּי קָרָא דְּלִירָאָה אֶת
הַשֵּׁם דְּהוּא שֵׁם הַמִּינוּחַד דְּסִיפִיָה דְּקָרָא יוֹכִיחַ אָבִל בְּכִינוּי דְּלִית לָן גִּילוּי הַדְּרִינֵן לְכַלְלִין
דְּלֹא שְׂאִין בּוּ מַעֲשֵׂה וְאִין לֹקִין עָלָיו אָבִל הֶרְמֵב"ם ו"ל ס"ל פְּהֶרָא"ש ו"ל דְּהָא דְּאָמַר
ר"י הֵתָם מִשּׁוּם ר"י חוּץ מִמְקַלֵּל אַף בְּכִינוּי קְאָמַר וּלְכַף פִּינוּ דְּהוּבָא בְּגָמְרִין בְּלִי חוּלְק
אִידְחִיָּא הָיָה דִּירוּשְׁלָמִי מֵהֶלְכָה אָמְנָם לַעֲד"ן דְּאַף בְּכִינוּי חַיִּיב פְּהֶרְמֵב"ם ו"ל דְּאִי כֹס'
הֶרְאָב"ד ו"ל לִמ"ל לְמִיכְתָּב בְּנֹקְבוּ שֵׁם לְלַמֵּד עַל אָבִיו דְּבַעֲי שֵׁם הַמִּינוּחַד דְּמַהִּיכָא תִּיּתִי
דְּהָא וְדָאֵי אֲזַהֲרַתִּיהָ הוּא מִשְׂאָר כָּל אָדָם לִכ"ע אֱלָא וְדָאֵי דְּבִשְׂאָר כָּל אָדָם לְקִי בְּכִינוּי
וּלְכַף אִיצְטְרִיף לְלַמֵּד גְּבִי אָבִיו דְּהוּא בְּמִיתָה דְּבַעֲי שֵׁם הַמִּינוּחַד וְלַעֲד"ן דִּיצָא לְהֵם מִקְרָא
דְּלִירָאָה אֶת הַשֵּׁם דְּמִשְׁמַע דְּאַף בְּכִינוּי וְאַף דְּסִיפִיָה דְּקָרָא מִיָּרִי בְּשֵׁם הַמִּינוּחַד מ"מ
שְׂמַעִינוּ תְּרוּנִיָּהוּ וְעֵינֵן לְהַפְר"ח בִּס' מִים חַיִּים בְּלִיקוּטִיו לְהֶרְמֵב"ם שְׂדַבְרִיו צ"ע: הֶלְכוֹת
עֵדוּת פָּרָק א' הֶלְכָה ג' כ"ג וְכוּ' עֵינֵן מ"ש הַכ"מ ו"ל וְרִאִיתִי לְמַהֲרַח"א ו"ל בִּס' מ"ק בַּחֲזִי
הֶלְכוֹת מְלָכִים פ"ב שְׂדַחָה רִאִיתִי הַלַּח"מ ו"ל מְסוּפָה הַסּוּגִיָּא דְּקָאָמַר שָׁב וְאַל תַּעֲשֵׂה
שְׂאִנִּי יַע"ש וְנִנְעָלָם מַעֲיָנֵי הָרַב תּוֹס' דְּשְׂבוּעוֹת ד"ל ע"ב יַע"ש וְלֹא יַדְעַתִּי דְּמָה יַעֲנֶה הָרַב
לִמ"ש הֶרְמֵב"ם גְּבִי חֲכָם דָּאִין חֲכָמָה וְכוּ' וְהָא אָמְרִי שָׁב וְאַל תַּעֲשֵׂה שְׂאִנִּי: פָּרָק י הֶלְכָה
ב' אִיזְהוּ רְשָׁע כָּל שְׂעֵבֵר עֲבִירָה שְׂחִיבִין עָלֶיהָ מְלָקוּ וְכוּ' הִנֵּה נִתְבָּאָר בְּסַפְרֵי כָּל
הֶרְאִשׁוּנִים וְאַחַר־וֹנֵי ו"ל דְּבַדְבָּר שְׂאִין בּוּ מְלָקוּת אִינוּ נִפְסָל עֵי"ע אַף מְדַבְרֵי הַתּוֹס' ו"ל
בִּפ' הֶרְבִּית בְּעֵנִן עָרַב וְעַדִּים מִשְׁמַע דִּס"ל דְּאַף דָּאִין בּוּ מְלָקוּת פִּינוּ דְּאִיסוּרוֹ מִן הַתּוֹרָה
דְּעֵבֵר עַל ל"ת פְּסוּלִים דְּהָא עָרַב פִּינוּ דְּהוּא לֹא שְׂאִין בּוּ מַעֲשֵׂה אִינוּ לֹקָה וְאִפְשָׁר לוֹ
דְּכַוֵּנְתָּם ו"ל לְהַקְשׁוֹת דְּאִמָּאֵי לֹא נִפְסָל מְדַרְבְּנָן מִיָּהָא פִּינוּ דְּעֵבֵר אֲדַאֲוֹרִיָּתָא וּבִשְׂלָמָא
אִי קִי"ל כְּרָבָא ל"ק פִּינוּ דְּאִיסוּר דְּאֲוֹרִיָּתָא לִפְסָל אִינוּ אֱלָא בְּרִשְׁעָה דְּחָמַס הֶכָא דְּלִיכָא
מָמוֹן דְּהָא אִינוּ מְרוּיָח פֶּשֶׁר אַף מְדַרְבְּנָן אַף פִּינוּ דְּקִי"ל כְּאִבִּי דְּאַף דְּלִיכָא מָמוֹן פְּסוּל
מְדַאֲוֹרִיָּתָא הֶכָא דְּכִינוּ דְּעֵבֵר אֲדַאֲוֹרִיָּתָא דְּעוֹבְרִין בִּל"ת אַף דָּאִין אִיסוּרוֹ אֱלָא מְדַרְבְּנָן
הָא פְּסוּל אַף שְׂלֵא הֶרְוִיחַ וְהוּק"ל שְׂפִיר דְּאִמָּאֵי לֹא מְנִי עָרַב וְעַדִּים פִּינוּ דְּפִיסוּלָם אִינוּ
אֱלָא מְדַרְבְּנָן וְהַשְׁתָּא הוּוּ דְּבַרִי הַתּוֹס' ו"ל מוֹסְכָמִים לִמ"ש בִּפ' זָה בּוֹרֵר דְּמַתְנִי לֹא קָא
חַשִּׁיב אֱלָא פִּיסוּל דְּרַבְּנָן.

וְרֵאִיתִי לַהֲמַשׁ"ל בַּפ"ד מֵה'. מו"ל שְׁכַתְבַּת בְּתוֹךְ דְּבָרָיו דְּדַעַת הַתּוֹסֵף ו"ל דְּדַאף נְשְׂאִין בְּהֵם מַלְקוֹת פְּסוּלִין וּלְפִי מ"ש אִינוּ מְוַכְרָח גַּם מִדְּבָרֵי הַנִּמְק"י ו"ל בַּפ' הַרְבִּית אִין רְאִיָּה דְשִׁינְדָּה לְפָרְשׁוֹ כַּמ"ש בְּכַוֵּנַת הַתּוֹסֵף.

אָמְנָם מ"ש בְּשֵׁם הָרַב ב"ש ו"ל בְּדַעַת הַנִּמְקִי דְלָאו דְּוִקָא חֲזִיבֵי מַלְקוֹ אֵלָא כָּל שְׁעוֹבְרִים עַל ל"ת קָרִי לִיָּה חֲזִיבֵי מַלְקוֹת וְדַעַתוֹ כָּל חֲזִיבֵי ל"ת סְתָם פְּסוּלִים מִן הַתּוֹרָה ע"כ הוּא תְמוּהָ וְלֹא רְאָה מ"ש הַנִּמְק"י ו"ל גּוֹפְיָה בַּפ' ז"ב גְּבִי חֲשׂוֹד וְנ"ל וְכַתְשׁוֹ הַרִי"ף ו"ל דְּלֹא מִיְפָסֵל אֵלָא בְּלָאו דְחֲזִיבִים עֲלֵיהֶּ מַלְקוֹת כְּגוֹן לָאו שְׂיִישׁ בּוֹ מַעֲשֵׂה וְנִשְׁבַּע וּמִיָּמַר וּמִקְלָל חֲבִירוֹ בְּשֵׁם ע"כ הַרִי דְהִבִּיא הֵךְ תְּשׁוּבָה בְּלִי חוּלְק וְדַעַתוֹ לְמִסְתָּם הִלְכָה דְלָאו שְׂאִין בּוֹ מַעֲשֵׂה אִינוּ פְּסוּל עֲלֵיו וַא"כ מֵאֵי תַרְיִץ יְתִיב הַרְב"ש ו"ל בַּפ' הַרְבִּית דְּעָרַב וְעֵדִים פְּסוּלִים כִּינּוּן דְּאִין בּוֹ מַעֲשֵׂה אִף לְפִי מ"ש נִיחָא דְּוִדָּאֵי הָא דְכַתְבַּת הַרִי"ף בְּתְשׁוּבָה דְּבַעֵי לָאו שְׂיִישׁ בּוֹ מַעֲשֵׂה הוּא לְפָנְסֵלוֹ מִן הַתּוֹרָה אֲבָל מְדַרְבְּנָן אִף שְׂאִין בּוֹ מַעֲשֵׂה פְּסוּל וְלַעֲדָן הַכְּרַח לְזָה מַמ"ש הַנִּמְק"י ו"ל גּוֹפְיָה בַּפ' ז"ב דְּהִלְנָה לֹא יִהְיֶה פְּסוּל אֵלָא מְדַרְבְּנָן מְשׁוּם דְּלֹא מְשַׁמַּע לִיָּה אִיסוּרָא אֵלָא לְמַלְנָה דְּמְרוּיִחַ וְלֹא לְלָנָה וַא"כ כ"ש עָרַב וְעֵדִים דְּלֹא מְשַׁמַּע לְהוּ אִיסוּרָא כִּינּוּן דְּלֹא מְרוּיִחַים דְּהָא דְנָתַן הַטַּעַם לְלָנָה דְּקָא מְפָסִיד מְשׁוּם דְּכַמּוֹ דְּהַמְלָנָה מְרוּיִחַ כְּףֵּ הַלְנָה מְרוּיִחַ בְּמַעוֹת אֱלוֹ שְׁלוּקָתָא אֲבָל לֹא יִהְיֶה עֲדִיף מְעָרַב וְעֵדִים בְּשַׁבִּיל זֶה דְּאִדְרַבָּא יֵשׁ סְבָרָא לֹא מְרַב בְּעָרַב וְעֵדִים כְּשֵׁרִים לְגַמְרֵי דְּאִין לְהֵם הַנְּאָה אָמְנָם כִּינּוּן דְּאִיסוּרֵיָּהוּ מְדֹאֲרֵיָּי סְגִי לָן הָאֵי טַעַמָא דְּלֹא יִהְיֶה פְּסוּל אֵלָא מְדַרְבְּנָן אֵלָא וְדָאֵי גַּם כְּוִנְתּוֹ בַּפ' הַרְבִּית הוּא מְדַרְבְּנָן כַּמ"ש.

אִף ק' לִי לְזָה דְּהָא ס"ל לְהַנְמַק"י זַל דְּדַאף דְּהַעֲבִירָה הִיא מְדֹאֲרֵיָּתָא כִּינּוּן דְּפִיְסוּלוֹ מְדַרְבְּנָן נְהִיגֵי בִיָּה כָּל מִיָּדֵי דְּרַבְּנָן וְהוּא מְדַקְאָמַר בַּפ' ז"ב גְּבִי בַר בִּינְתוֹס דְּמַקְשָׁה הַש"ס וְאָמַר רַבָּא לָנָה פְּסוּל לְעַדוֹת וְהַק' הָרַב ו"ל וְהָא בְּעֵי הַכְּרִזָּה הַרִי אִף דְּהַעֲבִירָה דְּאֲרֵיָּי כִּינּוּן דְּפִיְסוּלוֹ מְדַרְבְּנָן וְכו' וַא"כ הַפֶּת גְּבִי עָרַב וְעֵדִים לֹא יִהְיֶה נְפָסֵל אִף מְדַרְבְּנָן כִּינּוּן דְּבַעֵי חֲזִימוֹד מְמוֹן בְּפִיְסוּל דְּרַבְּנָן וְאִפְשָׁר דְּלֹא ס"ל הֵכִי אֵלָא אִף דְּעַבְרָה דְּרַבְּנָן לֹא בְּעֵינָן רְשָׁע דְּחָמַס וְכֵן נִרְאָה מְפָסַק מְר"ן בַּש"ע וְעֵינָן בְּדְבָרָיו בַּפ' ז"ב יַע"ש: הַדְּבָה ג' עָבַר עַבְרָה שְׂיִישׁ בְּהַ מַלְקוֹת וְכו' עֵינָן בַּמ"ש הַכ"מ וְנ"ל וּבַסַּפ"ק דַּר"ה מוּכַח בְּהַדְּיָא דְּאִיכָא פְּסוּלֵי עַדוֹת דְּרַבְּנָן וְאִיכָא פְּסוּלֵי עַדוֹת דְּאֲרֵיָּתָא וְכַוֵּנַתוֹ לְמֵאֵי הַלְכָתָא מְנִי רַבִּינוּ פִּיְסוּל דְּאֲרֵיָּתָא אוֹ דְּרַבְּנָן וְלַכְּףֵּ כְּתַב דַּנ"מ הָא דְּאָמְרוּ שָׁם גִּזְלוֹן דְּבְרִיָּהֶם כְּשֵׁר לְעַדוֹת אֲשֶׁה וְלֹא הִיָּה צְרִיף לְזָה דְּבַהַדְּיָא פְּסַק רַבִּינוּ בַּפ"א מֵה' אֱלוֹ דִּין ו' דְּאִיכָא נְפָקוּתָא לְעֵינָן הַכְּרִזָּה גַּם לִיכָא לְמִיָּמַר כְּוִנְתָּ הַכ"מ ו"ל עַל עֵיקָר פְּסוּלֵי דְּרַבְּנָן דְּהָא אָמְרֵי נְמִי וּמְפָרִיחֵי יוֹנִים דְּהֵם מְדַרְבְּנָן וְעֵינָן בַּמְהַרִּימ"ט ו"ל ח"ב ס' מ"ג דַּר"ל מְפָרִיחֵי יוֹנִים וּמִשׁ חַק בְּקוּבָא חֲשׂוֹ דְּאֲרֵיָּתָא: א' וְלוֹקְחִין וְכו' הַקְשָׁה הַכ"מ זַל דְּהָאֵי קָרָא ר לֹא א בָּא שְׂאֵי בָּא דְּרַבָּא דְּיִלְיָף מִיָּנִיָּה אִף שְׂיִישׁ בּוֹ מַלְקוֹת בְּעֵינָן עַד חָמַס אֲבָל לְרַבִּינוּ דַּס"ל דְּלֹא בְּעֵינָן רְשָׁע דְּחָמַס א"כ ת"ל מְשׁוּם דְּרְשָׁע הוּא דְּהָא עָבַר עַל לָאו מְפָנְרֵשׁ וְלַכְּףֵּ כְּתַב דַּפִּי דְּקָרָא הוּא דְּאִף דְּאִינָן בְּנֵי מַלְקוֹת אֵלָא תְּשְׁלוּמִין חֲמִשׁ מִקְרֵי אֲבָל לְעוֹלָם הַדִּין דִּין אָמַת דְּלֹא פְּלִיג אַבְיֵי אֵלָא בְּדָבָר שְׂיִישׁ בּוֹ מַלְקוֹת דְּמִקְרֵי רְשָׁע אֲבָל בְּלָאו בְּנֵי מַלְקוֹת בְּעֵינָן חָמַס מִיָּהָא לְפָנְסֵלוֹ מִן הַתּוֹרָה וְהִכִּי כְּתַב לְקַמָּן וְעֵינָן לְהַלְחַם מְשֻׁנָּה ו"ל.

ובמ"ש הכ"מ ו"ל על ר"י במישורים שפכת דגש מפרשים דה דהחמסנים פסולים
דאורייתא מהא דאמרו הוסיפו עליהם הגזלנים והחמסנים וכו' ראיתי להרב באר יעקב
ו"ל שתמה על זה משם פנים מאירות בחי' לח"מ סי' ל"ד רס ל כמ"ש התוס' כפ' ז"ב
דהוא דאורייתא יע"ש והשיב משום דקשה קושית מהרש"א ו"ל דא"כ אינו נאמן על
השבועה אלא נדאי דהוא דרבנן וכו' והקרח זה אינו לפ"ד מהרש"א ו"ל בעצמו בפ"ק
דמציעא שפכת דהא דמקשו התם הוא לפי סברת ר"י העסיד שפכת לעיל וכו' וא"כ
שייך לומר דאף דפסילי לעדות מדאורייתא לא פסילי לשבועה אלא מדרבנן ובמעלים
חמסנותו לא גזרו כמ"ש התוס' ו"ל התם אף באמת דברי מהרש"א ו"ל התם
תמוהים תמוהים דע"כ לא אמרו התוס' התם דגזלן אף דפסול לעדות מדאורייתא לא
פסיל לשבועה אלא מדרבנן היינו דוקא אלא אם נאמר דלא אמרי' מיגו דחשוד אממונא
חשוד אשבועתא אבל אי אמרי' מיגו דכמו שהחשוד פסול לעדות מדאורייתא כף פסול
לשבועה מדאורייתא וכו' והלכך היינו דמתמה מהרש"א ו"ל הקא בסנהדרין דרין דהכי
ס"ד דהתוס' ו"ל דפסילי לעדות מדאורייתא ולכך שפיר קמתמה הרב כ"מ ו"ל על ר"י
ו"ל דלא שייך מי שסיבן דהוא דאורייתא ולעד"ן לו' דס"ל לר"י ו"ל דהא דאמרי' דלא
תחמוד לאינשי בלא דמי משמע הוא דוקא למאי דהוה ס"ל מעיקרא דאמרי' מיגו דחשוד
וכו' אבל למאי דאסיקנא דלא אמרי' מיגו דחשוד וכו' ואף לאב"י וכמ"ש שם הרא"ש
ו"ל בפ"ק דמציעא שייך שפיר למימר דלא תחמוד אף בדמי משמע להו ואפי"ה דעבר
בלא תחמוד נאמן עלה בשבועה משום דתמירא ליה וא"כ מאי דאמרו בפ' ז"ב מעיקרא
יהיב דמי צ"ל כמ"ש התוס' בתירוץ השני ר"ל ומפייסו דליכא איסור תורה פנין דחזו
ליה דלא מפייסו אהדרינהו לאיסורא קמא דהוא דאורייתא וכן ראיתי לש"מ זל במציעא
שכ' האי שיטה משם הרא"ש זל יע"ש אף אמנם אני תמיה על הרב באר יעקב ו"ל שפכת
דהכ"מ ו"ל הבין בכוננת התוס' ו"ל כמ"ש מהרש"א דהוא דרבנן ולייתא דהא מקשה על
רבינו לקמן במ"ש גבי חמסן דהוא מדרבנן ו"ל ואע"ג דאמרי' בלא דמי משמע להו
לאינשי דוקא ר"ל וא"כ הוי איסורו מדאורייתא פבר פתבו התוס' ו"ל דכן הוא האמת
ע"כ הרי הדברים ברורים דהבין דהוא דאורייתא וצ"ל דס"ל כמ"ש מהרש"א שם דפסול
לשבועת הוא מדרבנן ובמעלים חמסנותו וס"ל דאף דאמרי' מיגו עדיין קאי הו סברא
ומעתה מאי דקש"ל להכ"מ ו"ל על ר"י ורבינו משום דכיון דסוף סוף איכא מין חמסנין
דהוא הרבנן כדמניא הוסיפו וכו' לא הנה להם לפסוק דחמסנים סתם פסולים מן התורה
אבל בפ"ב לקמן כתב רבינו או שחמס או שגזל יע"ש: עוד כתב הכ"מ ו"ל דהא דכתב
רבינו אע"פ שהוים בעדות ממון ושילם וכו' יע"ש אבל מאי דכתב לכל עדות בתרא
הוא יתר ולא כתבו גבי פסולים אחרים ונ"ל דפליגי בירושלמי דפ' ז"ב דאיכא למ"ד
דאם הוים לעדות נפשות לכל עדות ג"כ נפסל אבל לעדות ממון לא נפסל לעדות נפשות
ואיכא מ"ד אף דהוים לממון נפסל אף לעידי נפשות ולכך כתב רבינו האי לישנא לאפוקי
ממ"ד אבל מאי דכתב רבינו ושילם צ"ל כמ"ש הכ"מ ו"ל עוד כתב הכ"מ ו"ל משם ר"י
להקשות דערב ועדים נראה מדבריו שהם פסולים וכתב הרב ו"ל דאין זה מיוחד לרבינו
דהא משנה ערוכה וכו' וכוננתו הי"ל להקשות על סתם משניות דפ' ז"ב דלא מנו ערב
ועדים ומפ' הרבית משמע דהם פסולים ודעת ר"י בזה הוא פדעת התוס' ו"ל בפ' הרבית
דע"ב דכיון דמלנה הבאה ברבית קתני ה"ה ערב ועדים דהא לא קתני מלנה ולנה והא

דקתני בברייתא בפ' ז"ב דכ"ה ע"א אָחַד הַמְלִינָה וְאָחַד הַלְוָה לְאוּ לְמַעַט עָרַב וְעַדִּים אֵלָּא דְלָאוּ לְמִימַר דְּוָקָא מְלִינָה אֵלָּא אַף הַלְוָה וּפְיֵי דְמַתְנִי מְלִינָה הַבְּאָה בְּרַבִּית הִיא וּמִינָה יִדְעֵי אַף עָרַב וְעַדִּים בְּכָלֵל וְלֹא כֵן לְרַבִּינוּ דְּכַתְבֵי בְּהַדְרֵינָא הַמְלִינָה וְהַלְוָה וְלֹא פְתַב עָרַב וְעַדִּים מִשְׁמַע דְּכֻשְׁרִים.

גם מ"ש משום דאינון בני מלקות וגם אינם עידי חמס פשרים דהא פתב רבינו לא שנין פסול לעדות אלא במלקות או עידי חמס וכו' אינו נראה לע"ד דהא דכתב רבינו הכי הוא דוקא לפסול מדאורייתא אכל מדרבנן לעולם פסול דהא נדאי דלא גרע מאיסור דרבנן דלא בעינון לא מלקות ולא חמס דהא פתב רבינו מי שישחלל יוט"ב פסול וכו' וכן היא דעת ר"י הובאו דבריו בב"ח ובס' מש"ל פ"ד מה' מו"ל יע"ש דאיסור דאורייתא דלית בו מלקות אינו אסור אלא מדרבנן וא"כ ה"נ פנונתו להק' דליפסול מיהא מדרבנן דכיון דעברי אלאו דלא תשימון וכו' וג"כ גושניית התוס' שבפ' א"נ דע"כ יש לפרש דהכי פנונתם וליפסול מיהא מדרבנן וכבר פ"י זה בחי' למס' סנהדרין ועכנ"ל כמ"ש הרב ז"ל משם ה"ה דכיון דלא משמע להו איסורא פשר אף מדרבנן ודלא כמ"ש התוס' ז"ל בפ' ז"ב אף דלא משמע ליה איסור עדיין אסור מדרבנן ואין לחלק דוקא התם משום דמרויח ולכך אסור מיהא מדרבנן אבל הכא שאינו מרויח פשר ז"א לדעת רבינו ז"ל דהא פתב דפסול מדרבנן אף בעבירה דאינו מרויח ולייתא לחילוק זה אלא לס' התוס' דבעבירה דרבנן בעי חימוד ממון וכמ"ש הם עצמם שם ומעתה גבי חמסנין משום דאית לן בלא דמי משמע להו ואף מדרבנן פשר ולכך לא מגי להו במתני' אף אח"ך פשראו דאתו לידי גזל גזרו בו רבנן ופשוט.

אבל אני תמיה במה שהקשה הכ"מ זל גבי חמסנין ואע"ג בלא דמי משמע להו וקושטא לא הוי וא"כ יהיה פסול מדאורייתא וכו' וכמ"ש לעיל דהכי פנונתו מאי שנא מהא דכתב ה"ה גבי ערב ועדים דכשר משום דלא משמע ליה איסורא והביא דבריו הוא ז"ל ואף דקושטא לא הוי וצ"ל ה"כ פיון דבאיסור תורה ופסול מן התורה קאמר וכבר פתב רבינו דפסול מדאורייתא בעינון עידי חמס ולכך אמרי' דוקא התם משום דליכא ממון מהני בהו טענייה אבל באיכא ממון לא מהני להו מידי הך טענייה ומעתה אחז"מ מהרב פר"ח שתיירץ לגושניית הכ"מ זל משום דכיון דלא משמע להו פשר ודומייתא להך דערב ועדים איה שונייה להרכ"מ ז"ל כטועה ח"ו מפיון דסמוך ונראה הביא דברי ה"ה דערב ועדים פשרים משום דלא משמע להו מאי מקשה בתר הכי וצ"ל כמ"ש ויש חילוק אחר עיין לקמן גבי מוכס.

אף באמת מה שתיירץ הרכ"מ ז"ל דס"ל לרבינו דכן הוא האמת הוא תמוה וכמ"ש הלח"מ ז"ל וכוונת הלח"מ ז"ל לתי' דס"ל כמ"ש התוס' ז"ל בתירוץ השני דמעיקרא הו מפיסי ואין פאן איסור פלל אבל עכשיו שראו דלא מפיסי ועברי אדאורייתא גזרו רבנן אף דמפיסי ופשוט גזר לאיסור דאורייתא פדרבנן בכל מקום ואתי שפיר לשון גזרו ועיין למוריננו הרב בס' ז"י בפ' ז"ב שתימה על הלח"מ ז"ל ע"ש: אבל ק"ל דאי אפ"י ברוצה אני גזרו רבנן הא אמרי' תלויה ונבין זביני ואמרי' בפ' הכונס משום דאמר רוצה אני ולא הוי חמסן וכן הק' לפי ה"ה בפ"י מה' מכירה וכו' ונ"ל דבשלמא אי אמרי' דהוי איסור

דאורייטא נדאי בטל המקח והתם בפ' הפוגס מיירי בחמסן דאורייטא אבל חמסן דרבנן לא גזרו פולי האי דליבטיל המקח.

ושור לקרב ז"ל בפ"ד מהלכות אישות שעמד על כל זה וכתב דרבנינו דחה הך סוגיית מהלכה יעוש"ב ולעד"ן ליישב פנונת הכ"מ ז"ל דהכא מיירי בנתן הפעות קודם לקיחתו בחפץ ולכך אינו גזול אלא מדרבנן אבל אם מעיקרא לקח החפץ שלא בדמים אע"פ שנתן הדמים אח"ד יותר משיעורו פבר עבר עליו משעה שלקח אותו ומעתה ה"נ פנונת רבינו בה' גזילה שהפציר בו בדמים עד שלקחו ממנו ועד שהיא שעתא לא הוזכר שם דמים וקאמר אע"פ שנתן דמים ר"ל אחר כך וכו' והוא פינו דהעבירה פבר עבוד לא מהני מידי הך נתינה ודמי למ"ש הרמב"ם לעיל גבי ועוד רשעים וכו' ומעתה פנונת הכ"מ ז"ל בלא דמי משמע להו ר"ל בשעת נתינת החפץ ולכך אינו אסור אלא מדרבנן והוי דומיא להך דב"מ פנין דהתם נמי גבי פקדון פינו דמשעה שפפר רוצה לשלם הוי פשעת קנין והמקשה לא משמע ליה וכו' ועיין בש"ע סי' שנ"ט שדעתו לפסוק דלא פהרמב"ם ז"ל אלא דאינו עובר בלא תחמוד אלא משום דלא יהיב דמי אבל אי יהיב דמי פתב סעיף ט' דאינו פסול אלא מדרבנן ומעתה מ"ש הסמ"ע שם אף דעובר על לא תחמוד כמ"ש בסעיף שאח"ז לא ידעתי מהיכא משמע ליה דאף דנותן הדמים עובר פינו דהש"ע לא הזכיר נתינת הדמים פלל.

ולעד"ן דהכין זה מהא דכתב פל דבר שיקנהו גם פתב אח"ך בגיון החימוד אע"פ שהרבה בדמים והפציר בדמים וכו' משמע דאף בדמים עובר בלא תחמוד גם מהא דכתב בסי' י"ב והקונה דבר הפציר וכו' משמע בקנין דמקח וממכר וכן משמע ממ"ש ואם גזול נאי לא תחמוד הוא בלא דמים א"כ גם בחימוד עובר הוא בג' לאונן ומאי איריניא אם גזול וכו' שפתב אלא נדאי עובר בלא תחמוד אף דיהיב דמי ודלא כמ"ש ז"ל אף מה שפייס בדבריו וכתב ועיין לעיל סי' ל"ד וכו' הוא תמוה דשם פתב דכן האמת ובדמים אינו עובר גם סיים שם ואינם גוזלים בכח אלא משתדלים מהבעלים עד דיהיב להו בלא דמים ע"כ דהוק"ל דא"כ פינו דבלא דמים הוא היינו גזול ולא תירץ פלוס דהא אמרי' דאם גזול אחר השתדלות מיירי לא שייך בה גזול לפי דבריו דהא אינו עובר על לא תחמוד אלא עד שילקחו ממנו וכיון שלקחו ממנו אין פאן גזול אבל אם נאמר דלא תחמוד בדיהיב דמי שפיר עובר בג' לאונן משום דהשתדלות שעושה הוא עבירת הלוא דלא תחמוד פינו שלקחו ממנו אמנם אם לא נתן דמים הוי גזול פידו גם מ"ש בסי' שנ"ט בסט"ז דהא דנקט הלוא דלא תחמוד קודם ללא תתאנה דאזיל לשיטתיה דאף דנתן עובר בלא תחמוד וכמ"ש וכו' ולימא דהא הרמב"ם ז"ל אף דלא הזכיר בענין זה קודם קדם בלא תחמוד משום דסדר התורה נקט וגם לא הובא לא תתאנה אלא בדברות האחרונות ולכך אקדמיה סוף דבר דברי הסמ"ע ז"ל שגבו ממני: עוד פתב הכ"מ ז"ל וצ"ע אם הוא פסול מדאורייטא משום דמורה וכו' ולפי מ"ש לעיל דעת רבינו אף דמורה היתרא פסול מדאורייטא וכמ"ש גבי מלנה ולנה אין פאן ספק וי"ל דוקא התם דאיסור מפורש מדאורייטא לא מהני ביה היתירא גם אפשר דלא שייך להטעות והא דמהני טענייה לערב ועדים שפא משום דהתם טעו בעיקר האיסור דאין עליהם פלל אכל היכי דמודו דאיכא איסור אבל מורה היתירא איכא איסור מדרבנן ועיין לעיל.

אָבֵל הַנִּמְקִי זֶל בֶּפ' ז"ב פֶּתַב דְּהִיכָא דְלֹקְחִים הִיִּתֵר לְעֲצָמָם הָווּ גְזֻלָּנִים לְפִסְוֹל מְדַאֲרֵיִתָּא וְכֵן מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי רַבִּינוּ בֶּפ"ה מַה' גְּזֻלָּה דְּמִיָּרֵי בְּגֻזְלָה דְּאִוְרֵיִי וּמְנַה הַגְּבָאִים וְהַמּוֹכְסִים יְעֻזֵּן שָׁם וְכֵן מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַתּוֹסְפוֹת ו"ל בְּפֶרֶק זֶה בּוֹרֵר דָּף כ"ה דְּבוּר הַמַּתְחִיל סֵתָם: פֶּרֶק י"א הֶלְכָה ו' וְהַפְּסוּל מְדַבְּרֵיהֶם וְכוּלֵי פֶתַב הַמִּש"ל ו"ל גְּרָאָה מְדַבְּרֵי הָר"ן בֶּפ' הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ חוֹלֵק עַל סְבֵרַת הָרָא"ה ו"ל דְּלֵאוֹתוֹ עֵדוּת לֹא בְּעֵי הַכְּרֵזָה ע"כ וְאִינוּ צָרִיךְ לָזֶה דְּבַהֲדָא פֶתַב הָר"ן בְּחִידוּשָׁיו לְסַנְהֶדְרִין דְּאָף לֵאוֹתוֹ עֵדוּת בְּעֵינָן וּמִפְּחַ גְּוִשְׁיָא זֶה שֶׁל הַנִּמְקִי שֶׁהוֹצֵרָה לְתַרְזֵן לֵאוֹתוֹ עֵדוּת לֹא בְּעֵי הַכְּרֵזָה פֶתַב הָר"ן ו"ל דְּחֵיב הַמְּלָזָה וְלָזֶה הוּא מְדַאֲרֵיִתָּא הַפֶּה דַּעַת הַתּוֹס' ו"ל.

גַּם רְאִיתִי לְהֶרֶב ו"ל בֶּפ"ד מַה' מו"ל שֶׁהַכְּרִיחַ דִּין זֶה דֵּהַנִּמְקִי מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' דֶּפ' הֶרְבִּית שִׁפְתָּבוּ דְּהִכָּא מִיָּרֵי בְּרַבִּית דְּרַבְּנָן וְכַשְׁרִים פִּינָן שְׁאִין מְרוּיָחִים וְת"ל מִשּׁוּם דְּבִלָּא הַכְּרֵזָה הֵם אֵלָּא דְּלֵאוֹתוֹ עֵדוּת לֹא בְּעֵי הַכְּרֵזָה גַּם מְדַבְּרֵיהֶם בֶּפ' ז"ב מְוַכְרַח כֵּהַנִּמְקִי דְּדַעְתָּם ו"ל דְּמו"ל אִפִּי בְּרַבִּית קְצוּצָה אֵינָם וְפִסְוִלִים אֵלָּא מְדַרְבְּנָן וְא"כ מֵאֵי מְקַשָּׁה הַש"ס גְּבִי בַר פִּינְתוֹס וְכו' אֵלָּא וְדָאִי דַּס"ל כֵּהַנִּמְקִי ו"ל אֲמַנְם גְּרָאָה דִּישׁ לְדַחֹת דְּלַעוֹלָם ס"ל לְהַתּוֹס' ו"ל דְּאָף לֵאוֹתוֹ עֵדוּת וּבֶפ' הֶרְבִּית קוּשְׁטָא קְאָמְרֵי דְּאָף לְעֵדוּת אַחֲרַת לֹא מְצוּ לְאַכְרוּזֵי עֲלִיָּהוּ וְלַפְּסוּל לְהוּ דְּכִינָן שְׁאִין מְרוּיָחִין פְּלוּם וְכַשְׁרִים לְעוֹלָם גַּם מְדַבְּרֵיהֶם בֶּפ' ז"ב אֵין לְהוֹכִיחַ זֶה דְּאִיכָּא לְמִימַר דַּס"ל פִּינָן דְּהַעֲבִירָה דְּאִוְרֵיִתָּא אָף דְּפִסְוִלֵי מְדַרְבְּנָן לֹא בְּעוּ הַכְּרֵזָה וְכַמ"ש מֵהַרִּימ"ט ו"ל שֶׁהִבִּיא הֶרֶב שָׁם אָף מ"ש לַכ"ע וְאֵין מִי שִׁיחְלֹק בְּזֶה וְהַקְּשָׁה עָלָיו מְהַרִּיב"ש ו"ל הוּא תְּמוּהָ דְּהַרִּי הַנִּמְקִי ס"ל דְּהָא דְּמַחְזִיב הַלָּזֶה הוּא דּוֹקָא בְּרַבִּית דְּאִוְרֵיִתָּא דְּאֵלוּ בְּרַבִּית דְּרַבְּנָן לֹא מִיפְּסֹל וְעֵלָּה מְקַשָּׁה דְּמֵאֵי מְקַשָּׁה תַּלְמוּדָא פִּינָן דְּבְּעֵי הַכְּרֵזָה הָרִי אָף בְּעַבְרֵיָה דְּאִוְרֵיִתָּא פִּינָן דְּפִסְוִלֵי מְדַרְבְּנָן בְּעֵי הַכְּרֵזָה וּג"כ הָר"ן ו"ל הָכִי ס"ל דְּהָא אֲזִיל וּמוּדָה דְּבְּרַבִּית דְּרַבְּנָן אֵינָם פְּסוּלִים אֵלָּא מְדַרְבְּנָן אָבֵל בְּרַבִּית דְּאִוְרֵיִתָּא חֲלַק עַל הַתּוֹס' דַּס"ל דְּפִסְוִלִים מְדַרְבְּנָן מִפְּחַ גְּוִשְׁיַת הַנִּמְקִי וְאֵי ס"ל כַּס' מֵהַרִּימ"ט ו"ל מֵאֵי הַכְּרַח הוּא אֵלָּא וְדָאִי דַּס"ל פִּינָן דְּפִסְוִלֵי מְדַרְבְּנָן עֲבָדִינָן בְּיָה דִּינָא דְּרַבְּנָן וְשׁו"ר לְהֶרֶב ו"ל מִשְׁם הֶרֶב פ"מ ו"ל שֶׁהַקְּשָׁה פְּזֵאת עַל מֵהַרִּימ"ט ו"ל וְתִיגְרִץ יַע"ש.

אִיךְ שִׁיָּהִי לְדַאָּתָן עֲלָה לְדִין שֶׁל הַנִּמְקִי דְּלֵאוֹתוֹ עֵדוּת לֹא בְּעֵי הַכְּרֵזָה לֹא רְאִיתִי מִי שְׁסוֹבֵר פֶּן לְכַאוּרָה אֲמַנְם מְצֵאתִי לְהַתּוֹס' ו"ל בֶּפ' הַכּוֹנֵס דַּס"ב ע"א שִׁפְתָּבוּ גְּבִי חֲמָסָן יָהִיב הָא תִּיגְרֵצוּ בַּב"מ מִשּׁוּם דְּלֹא מִשְׁמַע לְהוּ וְלֹא פְּסִיל מִשּׁוּם דְּבְּעוּ הַכְּרֵזָה וְאִפִּי תִימָא דְּפִסְוֹל בְּלֵא הַכְּרֵזָה פִּינָן שְׁנַעְשָׂה חֲמָסָן בְּעַנְזָן זֶה מְפָל מְקוּם לֹא רָאוּ חֲכָמִים לְפָנְסוֹלוּ אוּ לְהַכְרִיז וְכו' הָרִי מִשְׁמַע דְּסַבִּירָא לִיהַּ פְּדַעַת הַנְּמָקִי יוֹסֵף דְּלֵאוֹתוֹ עֵדוּת לֹא בְּעֵי הַכְּרֵזָה וְהָא דְּכַתְּבוּ אוּ לְהַכְרִיז לְכַאוּרָה מִשְׁמַע דְּלֹא קָשָׁה גְּוִשְׁיַת הַנְּמָקִי יוֹסֵף בְּפֶרֶק זֶה בּוֹרֵר דְּכּוֹנְנַת גְּוִשְׁיַת הַגְּמָרָא וְהָא אָמַר רַבָּא לָנָה פְּסוּל לְעֵדוּת וַיְכַרִּיז עָלָיו לְפָנְסוֹלוּ אָבֵל וְדָא עַד פָּאן לֹא קְאָמְרֵי הַתּוֹסְפוֹת אֵלָּא דּוֹקָא הֵתָם דְּמִשְׁעָה שְׁנַעְשָׂה חֲשׁוּד לְמָמוֹן יְכַרִּיז עָלָיו וּמִמִּילָא יְפִסֵּל לְשַׁבּוּעָה אָבֵל הָכָא פִּינָן דְּכּוֹלָה בְּבַת אַחַת אָף דִּיכַרִּיז עָלָיו אַחַר כֶּף וְכָל מְקוּם הָדָּ עֵדוּת דְּקוֹדֵם הַכְּרֵזָה הִיא כְּשֶׁרָה וּמַעֲתָה לֹא קִשְׁיָא עַל הֶרֶב ו"ל דְּשָׁם בֶּפ' ז"ב גְּבִי חֲמָסָנִים הַקְּשָׁה דְּמֵאֵי מְקַשָּׁה בַּב"מ דְּמִיגוּ דְּחֲשׁוּד אֲמָמוּנָא חֲשׁוּד אֲשַׁבּוּעָה וְהָא מְדַרְבְּנָן בְּעֵי הַכְּרֵזָה וּלְפִי מ"ש הוּא עֲצָמוּ דְּלֵאוֹתוֹ עֵדוּת לֹא בְּעֵי הַכְּרֵזָה אֵלָּא וְדָאִי דּוֹקָא הֵתָם מִיָּקְרִי כְּעֵדוּת אַחֲרַת דְּהִינָנוּ לְשַׁבּוּעָה וּבּוֹדָאִי בְּעוּ הַכְּרֵזָה וְלֹא דְּמִי לַמ"ש לְעֵיל גְּבִי

עֹבֵד דְּבַר פִּינְתוּס וּכְמ"ש אֶבֶל דַּעַת הַתּוֹס' פִּינּוֹן דְּאֶמְרִי מִיגוּ מִיקְרִי פְּעֻדוֹת אַחַת וְעוֹד
אִיפֹא לְמִימֵר דְּאֶפִּילוּ מִיקְרִי פְּוֹלָה עֲדוֹת אַחַת לְדַעַת הַנְּמִק"י לֹא שְׁיִיף לְתַרְץ דְּלֹאוֹתוֹ
עֲדוֹת לֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה דֹא"כ כְּשִׁתְּרִץ דְּלֹא מְשַׁמַּע לְהוּ לְאִינְשֵׁי וְכוּ' עֲדִינּוּ קֹשָׁה לִפְסוֹל
מְדַרְבְּנָן אִפִּי יִהְיֵב דְּמִי וּלְאוֹתוֹ עֲדוֹת לֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה אֶלְא וְדֹאֵי דְּנֹקָא הֵתָם מְשׁוּם דְּמַעְלִים
חֲמֻסְנוֹתוֹ לֹא רָאוּ חֲכָמִים לְפִנְסוֹלוּ בְּלֹא הַכְּרִזָּה וּלְכַף הַק' פִּינּוֹן דְּבְּעֵי הַכְּרִזָּה וְכוּ' וַיֵּשׁ לְדַחֲוֹת
דְּכּוֹנְנַת הַתּוֹסְפוֹת בְּזָה דְּאֶפִּי הוּא יָדוּעַ אֶצֶל הַפֶּל דְּנַעֲשָׂה חֲמֻסָּן בְּעֵינָן הַכְּרִזָּה וּס"ל דְּכָל
דִּנְדְּעֵי אִינְשֵׁי בְּעֵבְרָה שְׁלוֹ לֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה וּמַעֲתָה לְדַעַת הַנְּמִק"י ו"ל הָא דְּתַנּוּ הַנּוֹטֵל
שְׂכָר לְדוּן דִּינָיו בְּטָלִים לָאוּ דְּנֹקָא דִּינָיו פִּינּוֹן דְּבְּעוּ הַכְּרִזָּה גַּם לְתִירוּץ א' דְּלֹא אֶמְרוּ דְּבְּעֵי
הַכְּרִזָּה אֶלְא לְעַנְנָן לְקוֹחוֹת וְאֶפִּי לְאוֹתוֹ עֲדוֹת אוֹ לְאוֹתוֹ דִּין א"כ הִיכִי פְּסִיק וְתַנִּי דִּינָיו
בְּטָלִים וְהָא גְּבִי לְקוֹחוֹת בְּעֵי הַכְּרִזָּה אֶפִּי לְאוֹתוֹ דִּין אֶלְא וְדֹאֵי דֵהַנְּמִק"י ו"ל אֶזְיֵל וּמוֹדָה
לְדִינּוֹ שֶׁל הַר"ן ו"ל בְּזָה דְּלַעֲנָנָן זֶה לֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה דְּקַנְסָה הוּא לְזָה: וְהִנֵּה מְדַבְּרִי הַנְּמִק"י
ו"ל הַלְזוּ תְּשׁוּבָה לְמָה שְׁנֻסְתַּפֵּק מְהָר"י אֶלְגָּאזִי ו"ל בַּס' אֶרְעָא דְּרַבְּנָן דְּהָא דְּאֶמְרִי אִין
אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע הוּא דְּנֹקָא לְפִסּוֹל אוֹתוֹ מְדֹאוּרִייתָא אֶבֶל לְפִנְסוֹלוּ בְּדַבְּרָה זֶה כְּמוֹ
פִּיפּוֹלִי דְּרַבְּנָן אַנְה"נ דְּאָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע וְהוּא דְּבַפְּסוֹלִי דְּרַבְּנָן לֹא אִסִּיק אֲדַעֲתָיָה
דְּאִינְשֵׁי לְמִינֵי רְשָׁע וְהָרַב פְּשִׁיט לָהּ מִתְּשׁוּבַת מְהָרְש"ל ו"ל יַעו"ש וּלְפ"ד הַנְּמִק"י ו"ל
אִיפֹא רְאִיָּה פְּשׁוּטָה מְהָא דְּאֶמְרֵי רַבָּא וְהִבְיָאָה הָרַב ו"ל דְּפִלוֹנִי רְבָעוֹ לְרַצוֹנִי פְּלִגְנָן
דִּיבּוּרִיָּה וּמְהִימָן לְגַבִּיָּה חֲבַרְיָה וּמַצְטַרְף הוּא וְאַחַר לְהַנְרִיגוֹ אֶבֶל הוּא עֲצָמוֹ נְאֻמָּן וְהָא הֵכָא
דְּלֹאוֹתוֹ עֲדוֹת לֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה וּג"פ דְּלִיפֹא פְּסִידָא דְּלְקוֹחוֹת אִיף הִימְנוּהוּ רַבְּנָן וְהוֹרְגִין
הָרוּבַע ע"פ פִּינּוֹן דְּהוּא רְשָׁע וּמִיפְּסוֹל מְדַרְבְּנָן וְגַם אִם נְאֻמְרָה דְּלִית לְהוּ לְתוֹס' ו"ל הִיכִי
וּמְתַרְצִים לְקוֹשְׁיַת הַנְּמִק"י בְּאִנְפֵּן אַחַר וּכְמ"ש לְעִיל מ"מ אֶפְשָׁר לֹמַר דְּמוֹדוֹ בְּעִיקָר
הַדִּין וְכֵן הִבִּיא הַב"י דְּבַרֵי הַנְּמִק"י לְהַלְכָה בְּלִי חוֹלְקָה גַּם אֶפִּי לְדַעַת הַתּוֹס' לְעַד"ן דְּאִין
כְּפִין סְפִק מְהֵהוּא עֹבֵד דְּבַר דְּהַק' שְׁם וְהָאֶמְרֵי רַבָּא לְזָה פְּסוֹל וּמְנַכְרַח וְדֹאֵי לֹמַר לְדַעַתָּם
דְּמִינִי בְּאִנְפֵּן דְּלֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה וְאִפִּי"ה תִּירִץ לוֹ דְּרַבָּא לְטַעֲמִיָּה דְּאִין אַדְּהָ מְשִׁים עֲצָמוֹ
רְשָׁע וְע"כ לֹא קְאָמַר רַבָּא אֶלְא הֵתָם דְּלִיפֹא הַכְּרִזָּה וּלְכַף נְאֻמָּן אֶלְא וְדֹאֵי אֶפִּי בְּפִיפּוֹל
דְּרַבְּנָן אֶמְרִי אִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע פִּינּוֹן דְּסוּף סוּף הוּא מִיפְּסוֹל בְּהִיכִי וְדוֹחֵק לֹמַר
דְּנֻסְתַּפֵּק הָרַב לְדַעַת הַר"ן ו"ל דְּלֹא ס"ל כְּדַעַת הַנְּמִק"י וּכְמ"ש הַמֶּש"ל ו"ל וְגַם ס"ל דְּהָא
דְּלֹה פְּסוֹל הוּא מְדֹאוּרִייתָא וְלֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה וּכְמ"ש בְּשִׁיטָתוֹ לְסַנְהֶדְרִין וּלְדַעַתוֹ שְׁיִיף
דְּבַפְּסוֹל מְדַרְבְּנָן אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע דְּהָא וְדֹאֵי לֹא פְּלִיגִי בְּהִיכִי: פְּרָק י"ב הַלְכָה א'
עַל דְּבַר שְׁקִרּוּב לְהִיּוֹת שׁוּגְג וְכוּ' כְּתִב הַכ"מ ו"ל נְלַמֵּד מְהָךְ דְּקַבּוּרָאֵי שְׁהִבִּיא הַש"ס בַּפ'
ז"ב דְּאֶפִּי דְּלֹא הִתְרוּ בְּהֵן הִיוּ נְפִסְלִין לְרַב פְּפֹא יַעו"ש וּלְפִי מ"ש רַש"י דְּהֵתָם מִינִי בְּשְׂכָר
אִין רְאִיָּה וְלְכַאוּרָה נְרָאָה דְּזוּהִי סְבַרַת רַש"י ו"ל שְׁפִי מְשׁוּם שְׂכָר שְׁנַטְלוּ נְפִסְלִים וּלְפ"ד
אַבְיִי דְּהַלְכָתָא כְּנוֹמִיָּה אֶפִּי דְּלִיפֹא מְמוֹן הִיוּ נְפִסְלִין אֶלְא מְשׁוּם דַּס"ל דַּע"כ לֹא קְאָמַר
אַבְיִי אֶלְא דְּנֹקָא בְּהַתְרָאָה מְשׁוּם דְּכִינּוֹן דְּבַר מְלָקוֹת הוּא הִנֵּי רְשָׁע כְּדַכְתִּי אִם בֶּן הַכּוֹת
הַרְשָׁע אֶבֶל אִי לָאוּ בַר מְלָקוֹת לֹא הִנֵּי רְשָׁע וּלְפִי אִין לְפִנְסוֹלוֹ אִי לָאוּ מְקַרָּא דְּחֻמְסָה גַּם
אֶפְשָׁר לְהִבִּיא רְאִיָּה לְדַבְּרֵי רַבִּינוּ מְהָא דְּאֶמְרוּ בַּפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין וּפְסִקָּה רַבִּינוּ לְקַמְּן
דְּפִלוֹנִי רְבָעוֹ לְרַצוֹנִי רְשָׁע וּפְסוֹל לְעֲדוֹת וּמְהִדֵּר רַבָּא מְשׁוּם דְּאִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע
וְהֵתָם לִיפֹא עֲדִים וְהַתְרָאָה דֹא"כ אִיף אֶמְרִי דְּאִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע פִּינּוֹן דְּאִיפֹא

עדים ואפ"ה קאמר דפסול לעדות דהוי רשע אלא ודאי פנין דעבר אלאו דיש בו מלקות אף שלא התרו בו מיקרי רשע ופסול לעדות.

אמנם נראה דאין ראיה פלל דא"כ תיקשי לרבא גופיה דלית ליה האי סברא דאמר בעינן רשע דחמס התם היכי מיקרי רשע אלא ע"כ לו' דהאי נמי מיקרי חמס פנין דיש בו הנאה לגוף ולאו דוקא קאמר רבא חמס דממון אלא כל דבר שיש בו הנאה ועובר על דעת קונו הוי נמי חמס לקחת ממון להעיד שקר וכ"כ התוס' ז"ל שם ובהכי ניחא לי מ"ש רש"י ז"ל בפ' ז"ב גבי חשוד על הערעת פשר משום דבעי רשע דחמס והא דלא פהלקתא ואף אליבא דהכא לא אתיניא דהא קאמר לרצונו פסול ובדוחק י"ל דמייגרי דנטל שקר דהיינו אתנן אבל הכא על עריות דאיהו קא מפסיד פשר דא"כ הו"ל לבאר זה רבת גם אף אם ת"ל דרש"י בחשוד איגרי דהוא דרבנן ולכן בעי חימוד ממון פדעת הסוכרים זה משמע מדבריו דמפרש אבל בבא על עריות ממש לכ"ע אמאי והא בעי רשע דחמס אלא ודאי לאו דוקא ממון אלא כל שיש בו הנאה לגוף מיקרי חמס והכא גבי עריות דיצרו תוקפו ליכא הנאה ולכך פתב דבעי רשע דחמס והא דפירש"י גבי לתיאבון משום דשכיח בזול לאו דוקא אלא משום דגם בהיתר איכא הנאה לגוף ולכך פי' דהנאתו משום בזול הוא ולהכי לא פליגי אב"י ורבא אלא בלהכעיס ולא בבא על עריות דהוא חידושא יותר אלא משום דבהא אפי' רבא מודה כמ"ש אבל ודאי לפי שיטה זו בפירש"י ז"ל נכך מפרש הרא"ש ז"ל יש ראיה לדברי רבינו דכתב.

רש"י ז"ל וז"ל ארבעין בכתפיה וכו' אע"פ שאין שם התראה וכו' הרי דס"ל אף דאין. שם התראה פנין שהוא בר מלקות ומלקין על לא טובה השמועה פסול נאמת נר' בכוננת רש"י ז"ל דאם הנה שם התרא' לא הנה מכשיר ר"ן ואף דליכא חמס והיינו משים דלא פליגי אב"י ורבא אלא בלא התראה אבל בהתרא' מודו כ"ע ואף דקאמר לרצונו רשע משום דאיכא חמס כמ"ש ואפשר לו' דהכי ס"ל לרבינו ופסק כאב"י אמנם מסוגיית הגמ' משמע דלרבא אף דאיכא התראה וצ"ע.

ומעתה מ"ש גבי הנהו קבוראי דפסלינהו לעדות משום שקר ממון הוא משום דס"ל לרש"י ז"ל פדעת הרז"ה ז"ל דמדקא מפרשי רבינא ורב פפא דברי ר"ן גבי חשוד משמע דס"ל פנותיה וכשר דבעי חמס ולכך פי' הא דפסל הו' דקבוראי רב פפא משום דאיכא ממון.

עוד כתב וכן המשחק בקוביא וכן מוכס וכן גבאי שמוסיף לעצמו צריכין העדים להודיעו שהעושה זה פסול לעדות וא"כ האי דכתב הרמב"ם ז"ל לעיל דהגבאים פסולים הוא מייגרי אחר שהודיעוהו העדים כמו משחק בקוביא וכמ"ש פאן ומעתה קש"ל על מ"ש הכ"מ ז"ל שם דאפשר לו' דמדרבנן הוא דמפסיל משום דמורה היתרא דראוי ליטול שקר מעבדיו וכיון דאיגרי בהודיעוהו איך אפשר דמורה היתרא וצ"ל דמאי דקאמר צריכין העדים להודיעו פדי לפוסלו מדאורייתא וכ"כ הב"ח ז"ל: הלכה ד' אע"פ ששילמו צריכין תשובה נ"ל דהוציא רבינו דין זה מהא דאמרו בפ' ז"ב מיתבי אל תשת רשע עד אל תשת חמס עד וכו' ומקשה מינה לרבא אבל לאב"י ניחא פנין דיש בהם לאו אף שאין בהם חימוד ממון פסולים וק' דהא אף לאב"י קשה דלמה ליה דרשא דאל תשת חמס עד דמדרשא דאל תשת רשע עד אתו פוליהו והא ליכא למימר דאיצטריך קרא לומר דאף

דאין בו מלקות פנון שיש חמס פסולים הא ודאי ליתא פינון דהוא לאו גמור שמחוייב ממנו מלקות בכלל רשע הוא ולא ונקא שיהיה מולקה וכן פמי הך דקבוראי אף דאין בני מלקות ואף דלית בהו חזמוד ממון פסולין והיינו פינון שיש במינו מלקו' אלא ודאי דאיצטריך קרא דאף דהחזירו הגזילה או הגניבה פינון דמעיקרא נעשה חמסן או גנב נפסל עד שיעשה תשובה וכ"כ רבינו בהלכ' תשובה וא"כ אף דהחזיר מרצונו איפא למימר איצטרומי קא מערים אבל דעת הטור דמתמה על רבינו משמע דס"ל דקרא דאל תשת חמס לא פא אלא לומר דאף דאינם בני מלקות פינון דחמס בכפיהם פסולים ולא דמי לחייב מלקות ואין בו התראה וכן נמי דעת התוס' ו"ל בפ' ז"ב דכ"ה ע"כ דה"ה סתם גבאי דמשמע דס"ל דגזלנים שהחזירו פשרים ע"ש.

והנה ראיתי להטור ו"ל שתמה דאמאי לא ינכשרו אחר שהחזירו וכו' ע"כ משמע דבעיקר הדין אגיל ומודה דאף שאין בו מלקות פסול והיינו מקיא דחמס אתא לו' אל תשת חמס עד דאף שאין בו מלקות ולא נפיק מקרא דאל תשת רשע עד פינון דיש בו חמס פסול והכי מבואר בגמ' בפ' ז"ב דמקשה לרבא מברייתא דאמרה אל תשת רשע עד אל תשת חמס עד אלו גזלנין ומועלין בשבועות ומסייע לסברת אבני דפי' שבועות הוא אפילו שבועת שוא ואידך נפיק מדרשא דאל תשת רשע עד פינון דבר מלקות וגזלנין נפיק מקרא דאל תשת חמס עד וזה ברור ופשוט.

אלא מה שאני תמיה על הרלח"מ שתמה על רבינו לעיל שפסק דאפי' חמס פסורת רבא גם על הרכ"מ ו"ל לע"ד אני תמיה דמה לו להקשות על רבינו אחר דהוא מבואר בגמ' ומעתה הטור ו"ל מקשה על רבינו דמנ"ל אע"פ ששילמו וכן סברת התוספות ו"ל בפ' ז"ב דכ"ה כמ"ש לעיל.

אבל נלע"ד להביא ראיה לדברי מהא דאמרו בפ' יום הכפורי בהלכות תשובה דאף משלם הגזלה צריך תשובה גם אמרו בפ' הכונס ישיב רשע הגזילה ישלם אע"פ שהגזילה משלם רשע מיקרי וכיון דנקרא רשע הו"ל פסול.

וראיתי למהרימ"ט ו"ל בחא"ה סי' מ"ג שרצה לדון דהיכא דחבל בחבירו שיש בה שנה פרוטה אינו נפסל פינון שאינו לוקה ולא דמי למ"ש המרדכי דמרים יד עד חבירו נקרא רשע פינון דהתורה פטרתו ממלקות וכו' וכתב אע"ג דכתיב חבול ישיב רשע ודרשי' אע"פ שגזלה ישלם רשע מיקרי י"ל דרשע דדברי קבלה לא חשיב רשע לענין מה שפסקה תורה לעדות ע"כ ואני תמיה דאיך לא ראה מ"ש המרדכי גופיה בשם ה"ר יקר דהמזיק לחבירו במזיד אע"פ שדעתו לשלם בשעה שמזיק רשע דחמס גמור הוא ופסול לעדות ולשבועה וכדאמרי' בפ' הכונס אע"פ שגזלה משלם רשע הוא יעו"ש בלשונו ומביאו הב"ח זל.

ובעיקר דינו של הרב ו"ל יש לפקפק דכיון דמשעה שפרים יד הוא נקרא רשע ונפסל איך אח"ך שהכה ונתחייב בתשלומין איתכשר ועוד דהמרדכי חידושא אתא לאשמועי' אפי' במרי' לבד דבנדאי רשע דקרא אף על הפאה קאי ואין חילוק בין יש בה שו"פ או לא וכו' פתב המרדכי ו"ל דחובל בחבירו פסול מדאורייתא ולא חילק בין אית בה שו"פ או לא אלא אפי' משלם פינון דתשלומין אתו מחמת עבירה שעשה נפסל וכמו הגזלנין

דאף דרצו לשלם פֿינן דהתשלומין מתמת עבירה הוא נפסל מתמת הַ עבירה וְאף שְהתורה פֿטרתו ממלקות.

איך שְיִהְיֶה דְלֹא שְיִיךְ לומ' כמ"ש הרב דְמַרְשֵׁע דְדַבְרֵי קַבְלָה לֹא יִלְפִינּוּ פֿיסול עֲדוּת דְהָא הַמְרָדְכֵי יִלְיֵי מִיְגִיָּה לְפִנְסָלָן וְאֵף מְדַאֲוֵרֵיִתָּא וּמַעֲתָה נְתִיבִישְׁבוּ דַבְרֵי רַבִּינוּ ז"ל מְשׁוּם דס"ל פֿהַמְרָדְכֵי ז"ל אֲבָל דַּעַת הַטּוֹר וְהַתּוֹס' יח לומר דס"ל פֿסְכַרְת מֵהַרִּימ"ט ז"ל: אָף אֲמַנָּם דְנֹדַאי ע"כ לֹא קָאָמַר מֵהַרִּימ"ט ז"ל אֲלֵא לְפִנְסָלוּ מְדַאֲוֵרֵיִתָּא וְכַנְרָאָה מְלִשׁוֹנוּ אֲבָל נִדְאֵי מְדַרְבְּנָן פֿסוּל דְלֹא גֵרַע דַבְרֵי קַבְלָה מֵאִיסוּר דְרַבְּנָן וּמְפִשֵׁט דַבְרֵי הַתּוֹס'.

וְהַטּוֹר ז"ל מְשַׁמַּע דָּאָף מְדַרְבְּנָן פֿשֵׁר וְגַם דְחֻק לומר דקרא מִיְיָרֵי בְהַשְׁבָּה ע"י פֿפֿיָּה דא"כ מאי הַשִּׁיבּוּ לוֹ לְדוֹד שְׂרָצָה לִיקַח שְׁעוּרִים פְּדֵי לְהַשִּׁיב לָהֶם עֲדָשִׁי וּכמ"ש בפ' הַכּוֹנֵס מִקְרָא דְחַבּוּל יִשִּׁיב וכו' דְהַתָּם דְנוֹקָא מְשׁוּם דְאִינוּ מְשִׁיב אֲלֵא בְכַפֿיָּה וּלְכַף פֿינן דְלֹא חֲזַר בְּתַשׁוּבָה רְשַׁע מִיְקָרֵי אֲבָל דוֹד דְמַעֲיָקְרָא דְגִזּוּל דַּעֲתוֹ לְהַשִּׁיב מְרַצוֹנוּ הַטּוֹב נִדְאֵי לֹאָו רְשַׁע מִיְקָרֵי.

וכ"ש דק' למאי דמסיק הב"ח דאם לא הוֹחֲזֵק גִּזְלוֹן אֵף דְלֹא הוֹשִׁיב אֲלֵא בְכַפֿיָּה פֿשֵׁר לְעֲדוּת וּמְדַהֲשִׁיבּוּ לוֹ מִקְרָא דְחַבּוּל וכו' מְשַׁמַּע דְאֵיְיָרֵי קָרָא אֵף בְּלֹא הַחֲזִיק פְּדוּד וְהַרְבּ ז"ל שֵׁם ס"ב הַבִּיא דַבְרֵי הַמְרָדְכֵי דִילִיף מֵהָאֵי קָרָא לְמִיְהוּי פֿסוּל וּבְדוֹחֵק צ"ל דְקָרָא מִיְיָרֵי בְּמֵי שְׁמַשְׁלֵם שׁוּי הַגִּזְלוֹהַּ וְלֹא הַגִּזְלוֹהַּ עֲצָמוּ וּכְמַעֲשָׂה דוֹד וְהַטּוֹר וְהַתּוֹס' ז"ל מִיְיָרֵי שְׁהַחֲזִירוּ הַגִּזְלוֹהַּ עֲצָמָה דכ"כ בְּשֵׁם הַרְמַב"ם ז"ל דָּאָף שְׁהַחֲזִיר הַמָּמוֹן שְׁגָנַב אוּ שְׁגָזַל פֿסוּל וּלְכַף תְּמָה עֲלִיו פֿינן שְׁהַחֲזִיר הַגִּזּוּל פְּצוּרְתוֹ מֵאֵי הו"ל אֲצֵל הַנְּגָזַל אֲבָל אִם לֹא שִׁילֵם אֲלֵא שְׁנוּיָו עֲדִינן הַבְּעָלִים לֹא מְחָלוּ יָפָה אֵף שְׁנִתְרַצוּ בְּדַמִּים וּבְהִכֵּי נָמִי נִיחָא מַה שְׁהַבִּיא רָאָה הַפְּר"ח ז"ל בְּלִיקוּטִיו מֵהָא דְאָמְרוּ בְּסוּטָה דַּעֲבַד תַּשׁוּבָה וְיִהִיב דְמֵי וכו' דְהַתָּם נָמִי לֹא הַחֲזִיר הַגִּזּוּל בְּעֲצָמוּ וּבַר מִן דִּין אִינָה רָאָה פְּלֵל חֲדָא דפ' דַּעֲבַד תַּשׁוּבָה דְהֵינּוּ דְיִהִיב דְמֵי נְעוּד אֲפִשֵׁר לוֹ דְלֹא יִפְסֵל לְעֲדוּת בְּשִׁבִיל זֶה וּנ"ל עֵינְקַר כמ"ש דְקָרָא אֵיְיָרֵי בְכַפֿיָּה וְכִינּוּ דְנִקְרָא רְשַׁע וְיִפְסֵל דְאֲוֵרֵיִתָּא לֹא הו"ל לְאִינִישׁ לְמִיְעַבַּד הִכֵּי אֵף לְהַשִּׁיב מְרַצוֹנוּ אֲבָל לְעוֹלָם לֹא יִפְסֵל בְּשִׁבִיל זֶה זֶהוּ דַּעַת הַתּוֹס' וְהַטּוֹר וְדִלֵּא פֿהַמְרָדְכֵי.

אוּ שְׁיִיךְ לומר לְהַפֿךְ דְהִיכָא דַּעֲתוֹ לְגִזּוּל אוּ לְהַזִּיק וּלְשַׁלֵּם נִדְאֵי פֿסוּל אפ' שִׁילֵם מְשׁוּם דְכִינּוּ דְבַשְׁעַת הָאִיסוּר דַּעֲתוֹ לְשַׁלֵּם אִינוּ נִיכָר בְּשַׁעָה שְׁיִשְׁלֵם דְחֲזַר בְּתַשׁוּבָה אֲבָל אֵי מַעֲיָקְרָא גִזּוּל וְלֹא הָיָה בְּדַעֲתוֹ לְחֲזוֹר נִדְאֵי פֿשְׁרָאִינוּ אוּתוֹ שְׁהַחֲזִיר הַמָּמוֹן לְבְּעָלִים מְרַצוֹנוּ אֲמַרִּינוּ נִדְאֵי שְׁחֲזַר בְּתַשׁוּבָה וּמַעֲתָה שְׁפִיר אֵיכָא לְאִוְקוּמֵי לְקָרָא אפ' מְרַצוֹנוּ וּבְכַה"ג.

וְרִאִיתִי לְהַט"ז ז"ל שְׁהַקְשָׁה לְדַבְרֵי הַטּוֹר שְׁתַּמָּה עַל רַבִּינוּ שְׁהָרֵי בְּסָסִי זֶה פֿתַב דְצָרִיכִין תַּשׁוּבָה וְתִירֵץ דְאִנְהוּ"נ דְפֿסוּלִים מְדַרְבְּנָן אפ' הַחֲזִירוּ מְרַצוֹנָם אֲלֵא מְדַאֲוֵרֵיִתָּא פֿשְׁרִים וְאִין זֶה בְּמַשְׁמַע מְדַבְרֵי הַטּוֹר גַּם קוֹשְׁיָתוֹ ל"ק פֿינן דָּאָם ע"י פֿפֿיָּה צָרִיךְ תַּשׁוּבָה הַבִּיא דִּינוּ שֵׁל הַרְמַב"ם ז"ל דְכָבַר פֿתַב דְמִיְיָרֵי בְכַפֿיָּה.

עוֹד פֿתַב לִיְיָשׁב שִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל מְשׁוּם דְקָרָא דְחָמַס אֵיְיָרֵי אֵף בְּהַחֲזִיר דְאֵי בְּלֹא הַחֲזִיר לֹא יֵצֵא מְפָלֵל מְלָקוֹת וְיֵשׁ לְכּוֹנֵן סְכָרָא זוּ בְּדַבְרֵי הַכ"מ ז"ל בפ"י מס' עֲדוּת בְּמֵאֵי דְכַתֵּב וְקָאָמַר אַע"פ שְׁהַחֲזִיר וְלְכָאוּרָה הוּא יִתַּר יְעוּיָין שֵׁם אָף אֲמַנָּם אִינוּ הִכְרַח פְּלֵל דְהָא בְּכָל לָאוּ שְׁנִיתָק לְעֲשָׂה נָמִי אַע"פ שְׁאִין בְּהֵם מָמוֹן אִם עֲדִינן לֹא קִיָּים הַעֲשָׂה יְהָא

פסול כיון שלא יצא מכלל מלקות עד שיקנים העשה שבו וזהו הפך שיטת הפוסקים וגם משמע מדברי הרמב"ם ז"ל הפך זה שכתב יש רשעים שהם פסולים אע"פ שאינם בני מלקות ויש תשלומין והביא קרא דחמס ומאי אירינא דהני וגם לא שינה דרשא דחמס עד שיאמר אע"פ שהחזירו וכו' אלא ודאי כמש"ל: הלכה ט' וכן טבח שבודק לעצמו וכו' הרי הוא בכלל אוכלי נבילות וכו' עיין מ"ש הטור וכתב הכ"מ ז"ל דהא דכתב ה"ה בכלל אוכלי טריפה אינו במשמע דעובר על ולפני עור וכו' דאינו נפסל בשביל זה אלא משום דכיון דמאכיל מסתמא הוא אוכל ועובר על לאו דבשר בשדה טריפה וכו' ובהא אפי' אין בו רשע דחמס נפסל דקי"ל פאביי וזה פשוט בדברי הכ"מ ז"ל וראיתי למהרימ"ט ז"ל בסי' הנז' שתמה עליו משום שהבין מ"ש בכלל אוכלי טריפות פירושו מאכילי טריפות ולא ראה דברי הכ"מ: פרק יג הלכה א' אבל שאר הקרובים מן האם אינם פסולים אלא מדבריהם ז"ל דאיכא נפקותא במקדש בפניהם דחוששין לקידושיו דלא אתי דרבנן ועקר קידושין מן התור' וכמבואר בה' אישות יע"ש אבל קשה דהא בגמ' אמרו בהדינא דהני דאדאורייתא ותיירץ הכ"מ ז"ל כיון דהדרשא הני באם אינו ענין לאו דרשא גמורה היא ולכאורה קשה דהא אמרו בפ' שבועות שתיים לשוא לשוא ב' פעמים אם אינו ענין לשוא תגהו ענין לשקר ולקי ופסקו רבי' אף דהוא הפך פשט הכתיב י"ל משום כיון דדבר והופכו הוא דרף הפתו' לגמרי אמנם לא ידעתי מניין זה לרבי' ונאמ' דהא דקאמר מדבריהם לאו דוקא אלא כיון דנדרש מדרף המדות נקרא מדבריהם ולכך לא חילק בכאן בין פיסולי דאוריית' לדבריה' כיון דכולם פסולים מדאורייתא וכ"כ רבי' בהלכו' אישות גבי קידושי פסול דיש לחלק בין ד"ס בין מדבריה' ולעד"ן דשם במשנה אמרו אמר ר"י זו משנת רבי עקיבא אבל משנה ראשונה דודו וכן דודו פלומר דוקא מן האב והו' דקאמר וכל הראוי לירשו הוא תשלום משנתו של ר"ע וכן פתב הרמב"ם ז"ל בפיה"מ שם ולעד"ן דהכריחו לזה משום דכיון דכל הראוי לירשו אתי למשמע אף קרובי האם וכמו שפירש"י ז"ל הוא הפך דודו וכן דודו ולכך פתב דהוא מדברי ר"ע ולפי שיקשה דאי מדברי ר"ע הא אמר גיסו פסול וגם בן אחות אמו דאינו יורש ולא מוריש פסול מוכרח לומר דהא דאמר וכל הראוי לירשו הוא לפוסלו מדאורייתא אבל מדרבנן הנה קרובים כולן פסולי' והשתא פלוגתא דר"ע ומשנה ראשונה הוא דוקא לדין תורה וממאי דקאמר ר"י זו משנת ר"ע אבל משנה ראשונה משמע ליה לרבי' דבא לומר חידאה סבא זו ולא בר סמכא אלא כמשנה ראשונה ומעתה מוכרח לומר דמאי דקאמר הש"ס אשכחן קרובי האב קריבי האם מנ"ל הוא לסברת ר"ע ולא הנה שקיל וטרי למיפסק הלכתא פמותו נגד רבים כיון דלא הנה אלא להבין טעמו.

ושו"ר להכ"מ ז"ל בריש פ"ב מה' אבל שכתב דאף דכתב הרמב"ם מדבריהם הוא מדאוריית' ממש ומשום דאתי מדרש' קרי ליה הכי ומעת' שפיר איכא למימר דה"נ פנונתו ה"א ואפי"ה שפיר ק"ל מהו דלזכות וכו' דלא קרי להו הרמב"ם ז"ל מדבריהם.

אמנם ראיתי לה"ה ז"ל פ"ד מה' אישות שכתב להדינא דפי' מדבריהם דכתב פאן רבי' מדרבנן ממש ואין בו ריח תורה וכן ראיתי להב"ח ז"ל סי' ל"ג שהבין כף בדברי רבי' ולהכי צ"ל לדעתם כמ"ש בדעת רבינו.

ושו"ר למור"ם בהג"ה ש'הבין פ' וע"ש בפ"ד שהק' דהיכי ס"ד לפרש הכי דכיון דהגמ' קאמ' ב'הדניא דאוריית' יעו"ש: הלכות עבדים פ'ק ח' הלכה י"ג המפקיר וכו' וצריף גט שחרור וכו' ע"כ וכתב מר"ן ו"ל מימרא דרב ור"י וכו' ומלבד זה אף תכמים ורשב"ג הם ס"ל דמפקיר עבדו צריף ג"ש והוא מדאמרינן בכריתות דכ"ד אמר ר"ל הנותן מתנה לתבירו ואמר הלה אי אפשי בה הרי היא הפקר וכל הקודם זכה ומקשה הגמ' מברייתא דאמרו רבנן משקבל המתנה רבו שני אמר אי אפשי בה אם הוא פה אוכל בתרומה ואמאי פיון דאמר אי אפשי בה הנייא הפקר וכל הקודם זכה והוי זר ואי אוכל בתרומה ומשני קסברי רבנן דהוי מעוכב גט שחרור וס"ל דמעוכב ג"ש אוכל בתרומה אבל רשב"ג ס"ל אינו אוכל פיון דמעוכב ג"ש וכיון דקי"ל כר"ל כמו שפסק רבי פ"ד מה' זכניה מוכרח דהדין הוא דהמפקיר עבדו צריף ג"ש כרב ור"י כמ"ש מר"ן ו"ל.

גם בפ"ט מה' תרומות פסק דאינו אוכל בתרומה משום דספק הלכתא פרשב"א והוצרכתי לזה מפני שראיתי להרב קרבן נתנאל ו"ל בפ"י להרא"ש ו"ל בפ' השולח סי' נ"ח שהקשה על הרא"ש שפסק מש"ס דנזיר דס"ב דמוכח משם דהלכ' כשמואל דאין צריף ג"ש ע"ש.

שלא ראה דהתנאים ס"ל כר"י גם רבי הכי ס"ל כמבואר שם בפ' השולח ובר מן דין ל"ק פלל דזהו דוקא היכא דלא שניף לאוקומי פלוגתייהו כי אם אליבא דשמואל ולכף פיון דלא רצה ל' דכ"ע ליה להו דשמואל משמע דקאי לדינא אבל היכא דשניף לאוקומי פלוגתייהו אף אליבא דר"י ליכא למימר הכי דאיכ' למימר חדא מנייהו אבל קשה לשמואל מהא דרבי נחמיה ורשב"ג דכולהו ס"ל בעי ג"ש ואפשר לחלק דוקא התם משום דמיאש ולא אמר בלשון הפקר גם תכמים ורשב"ג לאו לשון הפקר אלא אמר אפשי ושניף לפרש לבטלה וק"ל: הלכות ממרים פ'ק ד' הלכה ב' הרי זה חולק בדבר שזדונו פרת וכו' הקשה הלח"מ ו"ל גבי חלב איף אפשר שיתחייב עליו אם מחמיר דהא פתב רבי דאף מחמיר חייב ותיירץ דאפשר דאף אם הוא מחמיר אתי לידי קולא פגון אם קידשה וכו' וכמ"ש התוס' יעו"ש.

ודבריו לע"ד תמוהים א"כ אמאי פתב הרמב"ם ו"ל גוונא אחריתי בדבר המביא לידי פרת פיון דבהו גוונא דחלב נמי ישבו דבר המביא לידי פרת פגון דהוא מחמיר וכו' ועוד דהא נדאי רבי ו"ל לית ליה האי סברא דהתוס' דהא פתב לקמן אבל אם אמר זה טהור וזה אומר שני לטומאה פטור וה"ט כמ"ש הכ"מ ו"ל משום דפטור על ביאת מקדש וכו' ואי ס"ל כסברת התוס' למאי נפ"מ אי פטור על ביאת מקדש פיון דשניף בכפר דנגע בזה הטמא וקידש בו למ"ד דהוא טהור מקודשת ולמ"ד דהוא שני לטומאה אינה מקודשת פיון.

דלא חזי אלא להסקה אלא נדאי ס"ל פיון דחזי להסקה נדאי יש בו שו"פ דמאי שניא הנאת אכילה דאמרת דשו"פ מהנאת היסק וזהו דלא פתב האי גוונא דכפר גבי טמא אלא בימ"ק והינו כמ"ש נאפי' הכי קאמר התם דאפי' מחמיר חייב וא"כ קושיות זל מעיקרא ליתא דנדאי הרמב"ם ו"ל ס"ל דאפי' מחמיר נמי חייב שהרי עיקר חיובו של הגזון ממרא הוא על המראתו וא"כ אם הם מתירין והוא אוסר אמאי לא מיחייב הרי המרה עליהן ולא ידעתי מי הכריחו לומר דהרמב"ם מוכרח דס"ל פהתוס' אחר שהוא פתב בהדניא דאף אם החמיר עליהן מיחייב ואין לומר דכיון דילפי' מהנרא' כ"ד דבעי' שיתירו ולא

שִׁיחֲמִיר דָּזָה אֵינּוּ דְּכָל חַד מְעַנְיָנִיָּה הוּא וְעוֹד דְּהָא מְרַבֵּינָן אִפִּי אֹמְרִים עַל שְׂמַאל שְׁהוּא יָמִין וְעַל יָמִין שְׁהוּא שְׂמַאל וְהִמְרָה עֲלֵיהֶן שְׁהוּא מִיחֲזִיב.

וְרֵאִיתִי לְהָרָן וְ"ל בַּחֲ"י שְׁפֶתֶב כְּדַעַת הַלַּח"מ וְ"ל דַּמ"ש הֶרְמֶב"ם וְ"ל דְּמַחֲמִיר חֲזִיב הוּא מְשׁוּם דְּאֲתִי לִידֵי קוֹלָא וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּכָל הֵנָּה וְהִבִּיא הֶכְרַח לְזָה מְהָא דְּאֲמַרִי דְּאֵינּוּ חֲזִיב עַד שְׁיִוְרָה לַעֲשׂוֹת וְלֹא שְׁיִיף מְעֻשָּׂה עַד שְׁיִוְרָה לְהַתִּיר וְכוּ' יַעו"ש וְכִבֵּר כְּתַבְתִּי דְּלֹא ס"ל לְהֶרְמֶב"ם וְ"ל כַּס' הַתּוֹס' וְ"ל גַּם הֶהְכַּרְח שְׁפֶתֶב וְ"ל אֵינּוּ מְוַכְרַח דַּמ"ש עַד שְׁיִוְרָה לַעֲשׂוֹת פִּי עַד שְׁיִאמַר הִלְכָה לְמַעֲשָׂה לְאַפּוּקִי מִמָּה שְׁאֲמַר מִתּוֹךְ מִשָּׂא וּמִתָּן שְׁלוֹ דְּבַר זָה אָסוּר אוֹ מוֹתֵר וְשִׁמְעַ מִי שְׁשִׁמְעַ וְהִלֵּךְ וְעֻשָּׂה ע"פ אוֹ לִימַד לְאַחֲרִים שְׁדַבֵּר זָה מוֹתֵר אוֹ אָסוּר בְּתוֹרַת לִימוּד הוּא עוֹסֵק אַבְּל אִם אָמַר לָהֶם זָה מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת אוֹ אָסוּר לַעֲשׂוֹת אוֹ בָּא מְעֻשָּׂה.

לְפָנָיו וְאָסְרוּ אוֹ הַתִּירוּ חֲזִיב וְזָהוּ שְׁלֹא כְּתַב דְּבִי כָּאֵן עַד שְׁיִאמַר לָהֶם מוֹתֵרִין אַתֶּם לַעֲשׂוֹת כַּמ"ש בַּה' שְׁגָגוֹת גְּבִי הוֹרְאָת ב"ד דְּהָא לֹא וּלְפָנֵי הַתָּם אֲלֵא מְהֵכָא. וְעוֹד אֲמַאי כְּתַב שָׁם עַד שְׁיִאמַר מוֹתֵרִין אַתֶּם לַעֲשׂוֹת לֹא יֵאמַר אֲלֵא יוֹרָה לַעֲשׂוֹת וְאֲנִי יוֹדַע דְּלֹא מִיִּירִי אֲלֵא לְהַתִּיר אֲלֵא וְדֹא דְּלֹא יִלְפִי הַג"ש דְּדַבֵּר דְּבַר אֲלֵא לְהַזְכִּיר מִלַּת לַעֲשׂוֹת וּלְכַף הַתָּם דְּבַעֲי שְׁיִתִּיר לָהֶם דְּמִיִּירִי לַעֲנֵן קֶרְפֵּן צְרִיף שְׁיִאמַר אַתֶּם מוֹתֵרִין לַעֲשׂוֹת אַבְּל הֵכָא דְּמַחֲזִיב אִפִּי מַחֲמִיר כְּתַב עַד שְׁיִוְרָה לַעֲשׂוֹת ר"ל שְׁיִאמַר לָהֶם אָסוּר לַעֲשׂוֹת אוֹ מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת וְכָל זָה כְּדִי שְׁיִתְבַּרֵּר מִהוֹרְאָתוֹ הִלְכָה לְמַעֲשָׂה וְכַמ"ש.

וְאוּלָּם לְדַעַת הָרָן וְ"ל י"ל דַּכ"מ בְּחֻלְב לָאו כַּמ"ש הַלַּח"מ וְ"ל דַּז"א כַּמ"ש לְעֵיל מְהָד דְּפֶסֶק רַבִּינוּ גְּבִי טוֹמְאָה וְעוֹד דְּמָה יַעֲנָה לַמ"ש רַבִּינוּ אִם הִיא עֲרֻה אִם לֹא וְאִפִּי הַ קְאָמַר אִם הוּא מַחֲמִיר חֲזִיב. אֲשֶׁר ע"כ נ"ל לִיִּישֵׁב דַּעַת הָרָן וְ"ל דְּשְׁיִיף נְפִקוּתָא אִם הוּא חֻלְב וְאֲכָלוּ הוּא מְפָרִישׁ קֶרְפֵּן וְהִשְׁתָּא אֲתִי לִידֵי פֶרַת אִם קִינְדֵשׁ בּוֹ אֲשָׁה אוֹ אֲכָלוּ בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף וְכַמ"ש רַש"י וְ"ל בַּפ' הַנְּחַנְקִין גְּבִי עֲרִכִין וְחֶרְמִין יַעו"ש אֲמָנָם מְפָשֵׁט דְּבַרִי רַבִּינוּ מְשֻׁמַע דְּאֲפִילוּ מַחֲמִיר חֲזִיב וְכַמ"ש לְעֵיל וְכ"כ הַת"ח בְּשִׁיטְתוֹ לְסַנְהֶדְרִין יַע"ש: שָׁם כְּגוֹן נִגְעֵי וְכוּ' מוֹתֵר לִיכְנֹס לְמִקְדָּשׁ וְכוּ' שָׁם בַּגַּמ' נִגְעֵי אֲדָם בְּפְלוּגְתָא דְּרַבֵּנָן וְר"י דָּאִם סָפֵק טְמֵא וְר"י כִּיָּהָר וְטִיָּהָר וְא"כ אִם הִזְקֵן מְמַרָא ס"ל כַּר"י א"כ מוֹתֵר.

לִיכְנֹס לְמִקְדָּשׁ וּלְדַעַת רַבֵּנָן חֲזִיב פֶּרַת וְק' דְּלִפִּי מ"ש רַבִּינוּ בַּה' ט"מ פ"י דְּכָל דְּבַר שְׁהוּא סָפֵק הוּא אָסוּר מִדְּבַרֵיהֶם א"כ הֵכָא דְּטְמֵא מְסָפֵק הוּא מְדַרְבְּנָן וְא"כ לֹא פֶרַת אִם נִכְנֹס לְמִקְדָּשׁ לַכ"ע וְכ"כ הֶרְמֶב"ם בַּה' שְׁגָגוֹת פִּי"א הִלְכָה ו' גְּבִי ב' שְׁבִילִין דָּאִם הִלֵּךְ בְּרֵאשׁוֹן וְנִכְנֹס פְּטוּר מְפָנִי שְׁהוּא סָפֵק טְמֵא וְעוֹד קִשָּׁה דְּהָא פֶּסֶק הֶרְמֶב"ם בַּפ"ג מַה' ט"ז דִּירְאָה לֹא שְׁטוֹמְאָתוֹ בְּסָפֵק ר"ל מְדַרְבְּנָן וְלֹא אֲרַכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין וְרֵאִיתִי לְהֶרֶב הַמַּגִּיָּה בַּס' מַש"ל שָׁם שְׁהִבִּיא קוֹשְׁיָא זֹה מְשֻׁם הַתִּי"ט וְתִירָץ הֶרֶב וְ"ל דְּהִנֵּי דְּבַנְדוֹן זָה אֵינּוּ חֲזִיב פֶּרַת מ"מ הוּא דְּבַר הַמְּבִיא לִידֵי פֶרַת כְּגוֹן אִם נִגַע בְּכַפֵּר שֶׁל תְּרוּמָה וְכוּ' וְאִם קִינְדֵשׁ בּוֹ אֲשָׁה אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת פִּינּוּ דְּלֹא חֲזִי אֲלֵא לְהַסְקָה וְכוּלֵי יַע"ש וְדְּבַרֵי תַּמּוּהִים דְּבַהֵד גּוֹנָא דְּנִגְעֵי אֲדָם קִיָּהִב טַעַם מְשׁוּם דְּנִכְנֹס לְמִקְדָּשׁ וְכוּ' גַּם מ"ש דַּנ"מ לְכַפֵּר כְּבַר כְּתַבְתִּי דְּזָה לֹא תִּכּוֹן בְּסִבְרַת רַבִּינוּ מִפְּחָה הָא דְּפֶסֶק לְמִנּוּן גְּבִי זָה אוֹמַר ב' לְטוֹמְאָה וְכוּ' וְלַעֲד"ן דְּלָזָה כְּיִנּוּן הַתִּי"ט בְּמָה שְׁרַמְזוּ בְּדְבַרֵי וְעֵינּוּ סַפ"ד וְכוּ' דְּהִינּוּ דְּלֹא שְׁיִיף לְמִימַר הַמַּצָּאָה דְּכַפֵּר וְכוּ' וְלַעֲד"ן דְּלֹא דְּמִי דְּנִקָּא בְּדְבַר שְׁהוּא עוֹמֵד לְהַסְקָה פִּינּוּ דְּיִשְׁבוּ הִתֵּר הַנָּאָה וְדֹא

האשה מתקדשת בהנאה שבו אבל אם הוא ספק טמא דאין ראוי להסקה וגם אין כו היתר
אכילה הרי אינו שו"ף פלל דהא תרומה טמאה אין בה היתר הנאה פלל כ"א להסקה
תחת תבשילו וכמ"ש התוס' בפסחים דמ"ו ד"ה לא יעו"ש א"כ אינו שנה לכלום
להתקדש בו ומ"ש רבינו נפקותא להפנס למקדש צ"ל דלא קאי אגנונא דהביא בגמרא
דהא איכא פלוגתא אחריתי גבי נגעים זה אומר טמא וזה אומר טהור במס' נגעים כמו
שיראה הרוואה וגם גבי פלוגתא דעקבא בן מהללאל דפליג בשער הפקודה והש"ס חזק
מינייהו נקט וק"ל: שם ה"ז אסורה ליבמה וכו' הקשה מר"ן ו"ל דהא ליכא פרת וכו'
ע"כ וכן משמע מהא דאמרי' דסוטה ואם מת חולצת ולא מתניבמת ומק' בגמ' אמאי א
תניבם וכו' ואי באיסור פרת קאי מאי מקשה הגמ' וכ"ה ה"ה ו"ל בפ"י מה' יבום נהביאו
הלח"מ זל פאן וכל זה נעלם מהרב מ"ק ו"ל יעו"ש: הלכה ג' חוץ ממצנות תפילין וכו'
עיין בהשגת הראב"ד ו"ל ובמה שפ"ה הכ"מ זל בכוננת דבריו הם תמוהים לע"ד ראשונה
במ"ש דהראב"ד ו"ל הוק"ל דאי ר"י לא מתייב אלא בתפילין הו"ל להזכירו קודם ר"מ
וכו' ולא ידעתי מה יפרש בקושיותו שפתב ולדעת ר"י הוא שתייב בתפילין וה"ה שאר
מצות וכו' שר"ל דמקשה לו בממ"נ דאי כר"מ דנקא חייבי פרייתות ואי כר"י אפי' לולב
וציצית וכו' ואמאי לא הקשה דאיך פסק דתייבי פרייתות חייבין אלא ודאי דזה לא קשה
דנדאי ד"י לאוספי על ר"מ הוא דאמא והוא מפת קושיות התוס' ו"ל שם שדחקו עצמם
ונתבו דר"י לא חייש להנה קראי וכו'.

עוד כתב והראב"ד ו"ל מפרש דר"א אמר לר"א אילו תניס בדעתך שיצטרף תנאי אחר
והוא שצריך להוסיף וכו' משמע דעיקר הדבר דיש בו להוסיף ואם הוסיף וכו' לא אמרו
אלא ר"א ולא ר' אושעיא וכן הבין הלח"מ ו"ל ואין זה אלא דרך נביאות גם הראב"ד
כתב בהדיא ור"א תלמידו הוא שאמר אין לנו וכו'.

עוד כתב לא תמצא שהוא מתחייב אלא בתפילין וכו' ר"ל וה"פ אם תניס בדעתך שצריך
תנאי פדי שיהא חייב שהוא מוסיף גורע לא תמצא חיוב זה אלא בתפילין אבל בשאר
דברים ודאי הוא פטור כיון דלא משכח פהם מוסיף גורע אלא גורע מעיקרו והשתא
כשאמ' הש"ס גבי לולב וכו' גורע מעיקרו הוא כפשוטה ואינו חייב מיתה וכו' וא"כ
אמאי כתב הראב"ד ו"ל ומ"ש בגמ' וכו' גורע ועומד לאו לפטור ממיתה וכו' והא שייך
לו' כפשוטה דלענין פטור המיתה הוא אבל פל זה בעולם התנהו דאם תניס בדעתך
שצריך תנאי וכו' אבל לפי האמת אינו צריך תנאי וכו' לכה נראה דהוקשה להראב"ד
ו"ל דאדרבא גורע מעיקרו הוא גורע טפי וכמ"ש הלח"מ ו"ל וכ"כ הר"ן בחידושו וליכא
לא שייך לו' דפי' ר"א שאמר אין לו אלא תפילין הוא לומר שאין חיוב אלא בתפילין
ואהכי אתי הש"ס כפשוטה דמ"ש גורע ועומד לפטור ממיתה וכו' לכה פי' דנדאי לא
אתא ר"א למימר אלא דבעי שאם יתנה מוסיף פסל שאם לא פסל פטור כיון דהאי
לחודיה קאי ונדלא כמ"ש הלח"מ ו"ל דבא לו' דאף דאינו גורע וכו' דהא קאמר אינו
חייב וכו' וזהו שכתב הראב"ד ו"ל שהתוספת פוסל את העיקר ר"ל דנהו חידושו של
ר"א וליכא כא ר"א ואמר דזה הלשון שאמר ואם הוסיף גורע לא שייך לא בתפילין אבל
בשאר דברים צ"ל ואם הוסיף פסל והיינו דמקשה ליה והאיכא לולב וציצית דשייך בהם
זה הלשון נמי אף דשייכי הו' תנאים לא שייך ביה לשון מוסיף גורע דהא גורע מעיקרו
אלא אם הוסיף פסל וזהו שכתב לאו לפטור וכו' ועיין להר"ן ו"ל שדחה דברי הראב"ד

ז"ל מהא דאמר אין לנו אלא תפילין ר"ל ואינו חייב לא בתפילין וכבר פתבתי פי' הראב"ד זל ואין בו דחיקה ודו"ק: עוד פתב אבל טעם הלולב וכו' ללמוד וכולי אבל התוס' תירצו וכו' עיין להלח"מ ז"ל דאף הלולב יש בו תעשה וכו' אבל זה אינו אלא ללישנא בתרא דהתם יע"ש אבל להך לישנא אף דצריך אגד לא ילפינו מסופה ולא בעי תעשה עדיין לא תירץ פלום וזהו דלא תירצו התוס' משום תעשה וכו' דהיינו משום דאינו מנספם אמנם נראה דלכה התוס' דקדקו בלשונם להקשות ואח"ך אגד עמהן מין אחר דנדאי בכה אגידה מעשה הוי ולא מיקרי תעשה ולא מן העשוי אלא בתוחב המין בתוך האגודה דומיית דציצית אף מדברי הראב"ד ז"ל לא משמע הכי דא"כ עדיין קשה קו' התוס' ומקרח לתרץ כמו שתירצו התוס'.

ואולם עדיין קש"ל בדברי הראב"ד שכתב דכיון דאית לן כר"י אפי' לולב וציצית נמי וכו' והיכי שייק לומר דיש בו איסור ב"ת לשיטתו כמ"ש בה' לולב פ"ח דכיון דהאי לחודיה קאי אין בו איסור ב"ת ועוד אף את"ל דיש בו ב"ת אמאי מיקניב מיתה אלו לב דהא קי"ל דא"צ אגר וקעשה מתקנים כיון דהאי לחודיה קאי וי"ל דמ"ש אפילו לולב לדוגמא נקטיה דנדאי לא שייק אלא למ"ד צריך אגד ומיירי כשהוסיף בו שלא במינו כמ"ש בה' לולב.

אף קשה מהא דכתב בפ"א מה' ציצית גבי הטיל למוטלת דמאי דאמרי' בפ' הנחנקין דאם הוסיף חוט פסל ל"ת הוא משום חציצה וכו' משמע דאף במינו איכא ב"ת ושם דס"ל דה"נ איירי בשלא במינו וכ"כ הר"ן ז"ל בחי' בפ' הנחנקין לדעת הרמב"ם ז"ל יעו"ש.

אבל עדיין קשה גבי הטיל למוטלת קאמר הש"ס בהדיא דאיכא ב"ת אף דהוא במינו דקאמר אם פנונתו לבטל הראשונות וי"ל דוקא התם אשום דבהך הוספה יוצא חובת המצוה אבל גבי לולב דקאמר דליכא ב"ת מיירי דהוסיף בד אחד של ערבה או בד א' של הדס דליכא בהך הוספה חובת מצוה פלל ובהכי ניחא לי מה שהקשה ה"ה ז"ל שם בה' לולב על הראב"ד ז"ל מההיא דזוג של תפילין וכו' דהתם נמי בהך הוספה דיוסיף יוצא י"ח אבל אם הוסיף מין א' בלולב אף דהוא ראוי לצאת בו י"ח ליטלן אחד אחד וכמ"ש הרמב"ם ז"ל שם מ"מ השתא דאין פנונתו לצאת אלא באגודה אם הוסיף מין אחר באגודה אין ראוי לצאת בו מיקרי אף נדאי אם פטל שתי אגודות של לולב ואתרוג יש בו ב"ת בתפילין.

אף קשה א"כ שייק מוסיף גורע בלולב אף למ"ד אין צריך אגד בלולב כה"ג ובשלקמא להראב"ד לק"מ דס"ל בהלכות לולב דליכא גורע ואינו פוסל אבל להרמב"ם ז"ל קשה. והחה"ש ה"ר אברהם טייב הי"ו שהוא אמר דלא קאמר רבינו דאם הוסיף פסל אלא מדרבנן אבל מדאורייתא אין לו שיעור לענין למעלה ולכה התם בפ' הנחנקין דמיירי באיסור ב"ת דאורייתא וכמ"ש הר"ן בחידושו לא שייק לו' הני גוונני.

אף דזה לא יתכן לדעת הכ"מ ז"ל בפ"א מה' ציצית שכתב דרבינו יפרש דהך ב"ת דהנחנקין הוא באיסור דרבנן וכו' יעו"ש ולעד"ן דהתם דכיון דמקרא מלא הוא דעושין ד' ציציות בד' פנפות וכן בתפילין וכן בלולב דהתורה אמרה כפת בלא וי"ו כמ"ש בפ' לולב הגזול ואין זה בכלל מ"ש ר"א ופי' מדברי סופרים ולכה לא משפח אלא בהנהך גוונני

דקאמר דהיגנו על מנגן המינין והחוטין והפתים: עוד פתב הראב"ד ז"ל בסוף דבריו א"א דמודה ר"י דתיב פרייתות אע"פ שאין בהם זה הדקדוק וכו'.

וקשה לפי מ"ש לעיל דאף הראב"ד ז"ל מעיקרא הכי ס"ל א"כ מה חידוש בכאן לדעת י"א וי"ל דזהו חידושו דאע"ג דילפי' מקרא דבעי' גורע אבל גרוע פטור וזה לא שייך אלא בתפילין ולא בתפילין פרייתות לקה תירץ דלא מעיט קרא אלא במ"ע וכו'.

אבל קש"ל לשיטת הראב"ד ז"ל. דמ"ש דנקט הש"ס איסור מוסיף ולא משום איסור גורע דהיגנו היו ד' חוטין או ד' מינין או ד' פתים וגרע אחד מהם הרי פסל המצוה ותיב ובשולמא לדעת הרמב"ם ז"ל לק"מ דלקה פתב ונדבר זה בקבלה לומר דלא שייך חיוב זה אלא כה"ג אבל אם איסור זה מקרא הרי מבואר אף איסור גורע ושייכי אפוליהו מצות וי"ל דגם.

הראב"ד ז"ל ס"ל דבאה לנו הקבלה לגלויי דאין חיוב אלא באיסור מוסיף אף הכ"מ ז"ל פתב דלהראב"ד. לית ליה הקבלה ואפשר דהדין אמת דאף בשאר מצות.

מיתייב היכא דגרע המצוה אבל הש"ס פא לומר דגבי. איסור מוסיף לא שייך חיוב אלא בתפילין ומזה פ"י החה"ש ה"ר אברהם טייב הי"ו דזהו פנונת הראב"ד ז"ל בתשוב' לרבינו ז"ל לומר דלא מצא חיוב אלא בתפילין וז"א אלא אף בשאר מצות מיתייב בגורע ואין לומר דאף הרמב"ם ז"ל הכי ס"ל דלא הביא אלא מה שהנזכר בגמרא דהא פתב ונדבר זה מפי הקבלה ויש לכונן זה בדברי הכ"מ ז"ל.

וראיתי להר"ן ז"ל שתיירץ לקושיות. הראב"ד ז"ל פיון דאין איסור גטילת דבר אחר הו"ל פאלו נטל אגודה של זית וכמו שאין פאן מצוה פלל כו' יעו"ש ש בדבריו והקשה החה"ש ה"ר א"א טייב הי"ו דהא תניא בספרי מנין שאין מוסיפין על ד' מינין שפולגב ת"ל לא תוסיפו ולדעת הר"ן ז"ל אין פאן איסור פיון שאין פאן מצוה פלל ולי לק"מ דלא פתב הר"ן פן אלא למ"ד צריף אגד פיון דבהה אגודה יש בו דבר פסול הוי פל המינים פאלו הם של זית וכו' אבל אם אין צריף אגד ודאי האי לחודיה קאי אבל הוא עובר על ב"ת וכמ"ש הרא"ם ז"ל יעו"ש ואין להקשות לפ"ז מאי מקשה הר"ן ז"ל מהה דב"ך וכו' פיון דלא קאי אלא למ"ד צריף אגד דזה אינו דקושיותו היא דכיון דסיים ברכותיו הו"ל פאלו נטל אגודה של זית אחר שייצא י"ח דלולב שאין פאן איסור בהה גטילה וכמו שהכריח הוא ז"ל לעיל ולקה תירץ וכו'.

אבל הא קש"ל תינח גבי לולב גבי ציצית מאי איכא למימר דקשהוסיף הט' ובטל מצות ציצית קעבר אדאוריית' בלבישתו בלא ציצית דלא דמי ללולב דאף דביטל המצוה מ"מ לא עביד איסור וכו' וי"ל דמ"מ אין בו אלא לאו הבא מפלל עשה ודוחק: פרק ה' הלכה ב' אינו חייב עד שיקללם בשם וכו' עיין מה שהקשה הכ"מ ז"ל ולעד"ן דס"ל לרבינו דהא דקאמר שמואל טעמא משום דהדר קרא בנקבו שם הוא משום דלא ידע הא בר מנחם דדריש ליה למקלל אביו ולקה דריש ליה כפושטיה אף לר"י בר מנחם דאית ליה דהה בנקבו שם אתא למקלל אביו ומפייה הך דרשא דמברך ה' מדכתייב ונוקב שם לא הול"ל אלא ונוקב.

ה' יומת מאי שם אלא לו' דבעינן שם בשם נאף שמואל לבתר דשמיע לנה הך דינא דר"י
בר מנחם הכי ס"ל: הלכה ג' וכן המקלל אבי אביו וכו' ועיין להכ"מ ז"ל ונעלם מעיניו
ברייטא ערוכה בת"כ פ' קדושים דדריש את אביו ואת אמו את אביו ולא אבי אביו ואת
אמו ולא אבי אמו הרי הוא בהדיא פלשון.

רבינו ז"ל: הלכה י"ב ואם ביישו וכו' עיין מ"ש הכ"מ ז"ל דנלמד ממה שאמרו גבי. ישן
דאם ביישו חייב וה"ה הכא ביוצא ליהרג יע"ש והוא תמוה דא"כ אמאי פסק בה' חובל
הך בעיא דביישו ישן ומת וכתב דפטור ואם תפס לא מפקינן מיניה פיון דאית ליה
הגירסא פאן בר"ש ביישו ישן ומת פרש"י ז"ל יהא חייב ע"כ נ"ל דגריס כר"ת שהביאו
התוס' דהאי ביי קאי איוצא ליהרג והתימה מהרב דאישתמיטתיה דברי התוס' אלו ודו"ק:
הלכות מלכים פרק ב' הלכה א' וכן לאישתמיש בא' מעבדיו וכו' אלא מלך אחר משמין
דאף מלך אחר לא ישתמש אלא בדבר דלא שייך בו שריפה.

והא דהרפ"ב שלמה על פרדת אביו וגם ישב על כסא אביו הוא משום דכיון דאביו עדיין
חי לא עביד בהו מידו וגם אפשר ברשותו הנה להורות דהמלוכה לו נתונה ולא באחיו
וכ"כ האחרונים גבידוד מת בשבת אף דשרי לטלטל משום פסותו פיון דנשרפין לא
חשיבי: הלכה ב' אינו נושא אלמנתו או גרושתו של מלך אחר וגבי כ"ג פתב רבינו בה'
פלי מקדש וע"ש בכ"מ ז"ל וכתב פאן הלח"מ ז"ל דכיון דאין חולצין לאשת המלך והיינו
מפני שאין ראויה לינשא והיינו טעמא דאין נושאין אלמנתו ובכ"ג קתני בהדיא מותרת.

וכולי והקשה על הכ"מ ז"ל דנתן טעם אחר ולא עיין בכ"מ ז"ל שכתב טעם אחר בהך
דאין חולצין לאשתו משום דגנאי הוא למלך שאשתו חולצת מנעל וכולי ושם סמך הך
טעמא משום דל טעם אחר שכתב פאן קשה דא"כ לר"י דאית ליה דמלך נושא אלמנתו
של מלך דאמאי אין חולצין לאשתו ובהא ודאי מודה: הלכה ג' וכן פיון שאי אפשר ליבם
את אשתו כף אין חולצין וכו' והיינו מדתנן ביבמות פל שאינו עולה ליבום אינו עולה
לחליצה וכתב הכ"מ זל אין מייבמין לפי שהיא אסורה גם אין חולצין משום שאפ"י כי
חלצו לה אסורה לינשא וכבר כתבתי בזה אמנם לא ידעתי מנ"ל להביא טעם אחר פיון
דריבנו פתב הטעם בהדיא והנה יראה להך טעמא דמפני שאסורה לינשא הוא מדרבנן
שלא יאמרו חליצה שרייא כמו גט ואתי לנישואין ולפ"ז אם עברו וחלצו אותה הבא
עליה אינו לוקה מלאו דזיקת יבם.

אף מה שאני מסתפק אם המלך חלץ לאשת אחיו מהני הך חליצה לפונטרו או לא והנה
מהא דאמר רבא פל מילתא דאמ"ר לא תעביד אי עביד לא מהני ה"נ לא מהני ודמניא
למ"ש הפר"ח בפ"ג מה' אלו גבי עדות המלך שהעיד לאו פלום הוא מהאי טעמא ע"ש
ואפשר דלא פליגי אביי ורבא אלא בלאו ולא בעשה היינו שאין בו לאו הבא מקלל עשה
פגון הך דלא תשאו עליו חטא דאי לא הנה כתי' הו"א דמצוה מן המובחר הוא ולא אתי
ללאו הבא מקלל עשה דלגופיה אתא אבל הכא דנדאי ללאו הבא מקלל עשה אתי דלא
שייך לומר למצוה מן המובחר הוא אף נדאי זה אינו דהא גבי אונס שגירש אמרי' אם
פהן הוא לוקה ואינו מחזיר ואי אמרת לא מהני היכי חיילי הך גירושין פלל והבא עליה
ליחייב משום אשת איש וכבר כתבו התוס' שם הטעם דאיתקש למיתה וכולי וה"ה הכא
דהא חליצה ליבם הוא הגט דעלמא וצ"ע: הלכה ד' מת לו מת אינו יוצא וכו' עמ"ש הכ"מ

ז"ל ועמ"ש רבינו בפ"ז מה' אבל שפכת דהא דדוד שיצא אחר אבנר הוא לרצות כו' משמע דאם רצה אין שומעין לו: פ"ק ג' הלכה א' שצאמר וקיתה וכו' הקשה הכ"מ ז"ל למה לא הביא רבינו דתולה אותו בזרועו ועושהו כמין קמיע וכו' וז"ל דרבינו מפרש הסוגיא כפי' מהרש"ל ולפ"ז פסק כר"י וכרב וכמר זוטרא דאמוראי ס"ל הכי: הלכה ח' ואין למלך רשות להרוג אלא בסיני בלבד הוא בירושלמי בפ"ד מיתות על מתגי' דר' מיתות נמסרו לב"ד ולרשות אין רשות ניתן אלא הרג ודקדק רבינו לומר בסיני.

דאזיל לטעמיה דפסק בפט"ו מה' סנהדרין דמצות הנדרגין הוא בסיני ודלא כר"י דלדידה הוא בקופיץ וכו'. בתוספתא קאמרי רבנן ולרשות לא ניתן להרוג אלא בסיני וקא פליג ר"י דאינו אלא בקופיץ: פ"ק ד' הלכה ד' נשים בכתובה וכו' פילגשי' וכו' זהו גירסתו בגמ' וכן היא גירסת הרמב"ן והראב"ד ז"ל יעו"ש ולעד"ן להביא ראיה מהא דאמרי' בפ"ג דוד ושאול פליגי בקדושי מיכל דשאול ס"ל דלא הוה קידושין ולכך נתנה לפלטי דוד ס"ל דהוה קידושין אף מ"מ קשה קרא צונח ואמר ויתן לו את מיכל בתו לאשה וא"כ עדיין הקדושי עומדת כיון דחזר דוד וקדשה לפי סברת שאול איך נתנה לפלטי בלא גירושין מדוד אלא ודאי נתנה לו לפלגש ולכך כיון דלאו בת קידושין היא לאו בת גירושין היא אף ראיתי לה"ה זל בפ"א מה' אישות שפכת דגירסת רבינו פילגשים בלא כתובה אבל בלא קידושין אסור ויש בו מלקות וכדמשמע מדברי רבינו לדעת הראב"ד ז"ל והביא ראיה מהא דאמר פנוי עם פנויה הויא זונה ואף דלא קי"ל הכי איסור' הוי וראיתי להרב מ"ק דקכ"ט ע"ב דדחה ראיה זו וכתב דהתם מייירי במופקרת וכדמשמע מדברי רבינו בפ"ח דא"ב ע"ש ואני הוואה ראיתי דהיא שגגה היוצאה מלפני השליט דהא סברת ר"ע התם ביבמות דלא הויא זונה אלא מופקרת וקאמר ר"א אפי' פנוי עם פנויה הוי זונה ורבינו בא למעט סברת ר"ע דאפי' פנויה דהיא מופקרת לא הויא זונה וממילא נדחית סברת ר"א גם מה שהקשה לס' ה"ה ז"ל איך הותרו פילגשים למלך לא ידעתי איך לא ראה דברי ה"ה ז"ל שפכת דגירסת רבינו קדושין בלא כתובה גם מה שהקשה מהא דאמרי' יחוד דפנויה מגזרת דוד היא ואמאי לא אמרי' מדאורייתא הוא כיון דיש בו לאו ול"ק דומיא דאמו בעינן דהעריות דיש בהם פרת התורה החמירה בהם ותו לא וכ"כ הרשב"א ז"ל בתשובה סי' יו"ד.

גם מה שהקשה לדבריו גם אונס ומפתה לא ישלמו קנס כיון שלוקין לא ראה מ"ש הכ"מ ז"ל משם הר"א בנו של רבינו בפט"ו מה' א"ב דאף אונס ומפתה יש בו מלקות אם התרו בו ולא ישלמו קנס ומעתה צריך לדחוק מ"ש רבינו בפ"ב מה נערה וז"ל שלא יאמר האב הואיל ולא חייבה התורה לאונס ומפתה אלא כדי שיתן ממון לאב ר"ל ואין לבתו מלקות אלא אדרבה נשכר וכו' גם מ"ש אח"ך שנה תורה לאונס ומפתה ממון ולא מלקות ר"ל ולא חייבה מלקות לבתו דוקא שלא הבינה וכו' וזה נדאי דוחק גם רבינו קנהיב טעמא לטעמיה האב דעושה הכי משום דס"ד דאין בו מלקות והיינו משום דלא התרו בו אבל בהתרו בו היא חייבת וצ"ע.

גם מה שהקשה על מור"ם ז"ל שפכת להרמב"ם ז"ל אסור הדיוט בפלגש ולהראב"ד ז"ל מותר ממ"ש ה"ה דלהראב"ד ז"ל איכא איסור עשה הוא תמוה דהא הראב"ד ז"ל גריס

פלגנשים בלא קידושין ואיך אפשר דאסור עשה יש אבל דברי ה"ה ז"ל נכונים לסברת הרמב"ם ז"ל וכמ"ש הלח"מ ז"ל גם הרמב"ד לית ליה בספר הרמב"ם דהדיוט אסור בפלגנש פדי להשיג וכמ"ש הכ"מ להרמב"ן ז"ל אבל מ"ש דהרמב"ם ס"ל דוקא מןפקרת וכמ"ש הרמב"ן ז"ל נראה שהוא האמת בדברי רבינו וכ"ב ג"כ הלח"מ ז"ל ונמצא עכשיו ג' חילוקים דאם היא מןפקרת חייב בלאו ואם הוא באקראי בעלמא ולא הכינה עצמה יש בו איסור עשה והשתא ליפא לאקשוי מה שהק' ה"ה ז"ל ואם הוא ייחדה אצלו דהיינו פלגנש והבעילות שעושה הוא לשם אישות ולא לזנות אין ביה איסור כלל ולכך מותר למלך ולהדיוט מיהא אסור מגזרת דוד ואילך ומסתמא לא גזר על המלכים והא דאמרו בסנהדרין גבי אבישג התירו לו ליחד משום איסור י"ח נשים הוא דנגע ביה.

אבל הרב מ"ק פתב דהא דאסור להדיוט הוא משום איסור עשה והוא לטעמיה אזיל משום דדוד לא נזר ביחדה לו לפלגנש אלא באקראי ע"כ ולי ל"נ דא"כ אף למלך אסור דאיך הותר לו לעבור על איסור עשה המפנירשבתורת ועוד דהא פתב הרמב"ם ז"ל דביחוד בלבד קונה אותה דמשמע דהיינו קידושיה וכדין אמה עבריה אחר יעוד דקרא לא אזהר אלא לאשה דאין ביה קנייה אלא בקידושין אבל הך היינו קנייתה.

אבל עדיין קשה במ"ש הכ"מ ז"ל פאן ומאחר שפסק רבינו דהבא על הפנויה שלא לשם קידושין לוקה א"כ הדיוט אסור בפלגנש והוא עצמו תבריה לגזיניה בה' נערה וראיתי להרב מ"ק שתמה עליו אבל מ"ש תיפוק לי דדוד גזר וכו' הוא סותר דברי עצמו דהא לעיל סמוך ונראה פתב דלא היתה גזרת דוד במינוחת וכו' ואפשר ליישב דבריו פיון דפסק רבינו שיש לאו במןפקרת עשו רבנן סיניג וגזר אף במינוחת והוא דחוק גדול דמנ"ל לרבינו זה: ודע שראיתי להרא"ם ז"ל בפ' תצא שכתב על מ"ש הרמב"ם בה' אישות שפירושו דלאו מןפקרת דוקא הוא דאסור אלא אפי' באקראי הוא לוקה ותימא דהוא עצמו הביא הך דפ' נערה דכתב בהדיא דבאקראי אינו לוקה וכן הקשה הלח"מ והמ"ק ז"ל תמה עליו דמאי קושיא דהרא"ם הבין דלאו דוקא מןפקרת אלא.

מינוחת אבל באקראי אינו לוקה וכמ"ש לדעת הרמב"ד ז"ל ולק"מ דהרא"ם בפ' חיי שרה תמה על רש"י דס"ל דמינוחת אסורה מן התורה מהא דאמרו בת"כ יכול על מעשה יחידי דהיינו מינוחת ת"ל זמה ומפח זה פ"י דברייתא מיעטה מינוחת ממלקות ולא מאיסור תורה ואם הבין בדברי רבינו במינוחת לוקה הו"ל להקשות על רבינו מהך ברייתא ואין להשיב אבל השתא דהבין דרבינו באקראי לא קש"ל מהך ברייתא דוקא במינוחת דלא שייך ביה זמה כלל פיון שהיא אצלו תמיד אבל באקראי פיון שאינה עמו תמיד אפשר דכמו שעשתה עמו תעשה נמי עם האחר ואף שאינה עמו מןפקרת ושנייה גבה זמה.

ולעיקר הקושיא על הרא"ם אני אומר דס"ל להרא"ם כמ"ש הכ"מ ז"ל בשם הר"א בנו של רבינו והבאתי דבריו לעיל דבאונס ומפתה אף שהם באקראי לוקין אם התרו בהם ואין משלמין קנס וכו' ומה שהצריך רבינו להיות מוכנת לדבר זה פדי שתהא לוקה וכ"כ ג"כ שם והשתא שפיר דלא קש"ל להרא"ם דברי רבינו אהדדי אבל להרא"ם ז"ל קשה דא"כ מאי מקשה מאונס ומפתה ודו"ק.

אף קשה מהא דכתב הרמב"ם ז"ל בריש פי"א מהלכו' גבי הפא על הכותית דאם יחדה לו חייב משום נשג"ז ואם אינו אלא במקרה אינו חייב כ"א על כותית הרי משמע דס"ל ביחדה לו דאסור מן התורה התימירו בו רבנן אבל במקרה דאין בו איסור מן התורה לא התימירו בו הפה מ"ש וכמ"ש ה"ה ז"ל ונ"ל דל"ק דהא דאמרי' דאין איסור במיוחדת משום דכיון דיחדה לו להיות לו לאשה הוי פל בעילה לשם אישות ולא לשם זנות והכי דייק לשון הרמב"ם ז"ל דכתב פל הבעל לשם זנות לוקה לא כן במיוחדת דלא הוי לשם זנות כיון דהיא אשתו וכמ"ש הרמב"ן ז"ל אבל התם דמייירי בכותית דהא דיחדה לו ודאי בזנות והכי דייק לשון רבינו שפכת דיחדה לה בזנות והיינו משום דלא שייך בה לשם אישות כיון דלאו בת אישות היא וא"כ היא חמורה דעל פל בעילה הוא עושה איסור לא כן גבי מקרה ולכך התימירו במיוחדת ולא במקרה ודו"ק: הלכה יו"ד שאין ממליכין תחלה אלא לעשות משפט ומלחמות שנא' וישפטנו מלפנו וכו' וגרסי' בפ"ב דסנהדרין ע"ז שאלו שלא כהוגן ופירשו ז"ל משום דתלו עליו מלחמותיהם נ"ל דרבינו מפרש כיון דאמרו דיעשה מלחמה בכל הגוים והיינו להרבות להם ממון ע"י ביזת המלכים שעושין אבל אין המלך עושה מלחמה אלא כדי שתתפרסם אלהותו דהיינו מלחמת ה' דכתב רבינו ז"ל ועיין בס' מ"ק ז"ל דכ"ד ע"א: פירק ז' הלכה ו' א' הנוטע וא' המבריך וכו' עמ"ש מר"ן ז"ל ולעד"ן דהכריחו לרבינו לפרש פן משום דלפירש"י קשה נימא דלא כר"י הגלילי וכדמקשה הש"ס גבי גזלן ע"ש ואף למ"ש מהרש"א ז"ל דאייירי דהרפיב וכו' ע"ש מ"מ כיון דלאו איהו שעשה איסור לא מיקרו הרפכת איסור ועוד הוק"ל לפירש"י ז"ל מה תירץ הש"ס גבי הברכה דמה שייך לתרץ בריכת איסור ומוכרח לומר דגבי בריכה לק"מ דמתני' איירי בנפסק וברייתא מייירי.

בלא נפסק וכ"כ הרשב"א והר"ן ז"ל בפ"ק דר"ה ד"ט אבל גבי מרפיב הוצרכו ליחדה ביחדה בזקנה ע"ש וכנראה דזהו פנונת התוס' בפ"ק דר"ה והר"ש ז"ל בפ"ק דערלה במ"ש וצריף לזקדק אי הנה שייך לשנויי הכי בפ' משוח מלחמה גבי חוזר מעורכי מלחמה משום מבריף דמשני פאן בהרפכת איסור פאן בהרפכת היתר ע"ש דלכאורה משמע דכוננת' לו דהו תירוץ הש"ס לא אתי אלא לקושטיא דמרפיב אבל לקושטיא דהבריף לא שייך לתרוצי אלא בנפסק וכו' וז"א דאף בהרפכה נמי צריף לחלק בין נפסק וכמבואר בפ"י מה' מע"ב ע"ש וא"כ מאי מקשה ממרפיב כיון דצריף לתרוצי הכי גבי מבריף ולכך מפרש דהרפכת איסור הרפכה דבאה לידי איסור ערלה דהיינו דנפסק מאביו דקאי על שניהם אבל קשה הא דקאמר הש"ס האי הרפכת היתר היכי דמי ואוקמה לד"ה ראשונה לסניג וכו' ולדבריו לא מיתוקמא מתני' אלא בהרפכת איסור דנפסק מאביו וא"כ הול"ל הרפכת איסור היכי דמי ונ"ל דהרמב"ם ז"ל הוק"ל דאח"כ דאוקי מתני' דילדה ראשונה לסניג וכו' א"כ תו לא צריף לאוקומה בהרפכת איסור וכו' הול"ל דתירייהו בהרפכת היתר ומתני' איירי בהרפיב ילדה ביחדה דנטעה לסניג דלא בטלה וברייתא איירי בהרפיב ילדה בזקנה דבטלה דאין לומ' דאנה"נ דזהו פנונת הש"ס דתו לא צריף להו אוקמתא דהא לא קאמר אלא.

אשר ע"כ מפרש דמתחילה משמע ליה לתלמודא דהא דקאמר הרפכת איסור כפירש"י ז"ל אף לאחר דאוקי מתני' דילדה ביחדה א"כ נתחדש לו דזהו פ"י הרפכת איסור שפאה לידי ערלה וכפ"י הרמב"ם ז"ל.

אָמַנְם כּל זֶה הוּא לְשִׁיטַת מֶר"ן ו"ל אֲבָל הָאֵמֶת נ"ל דְּלֹא שְׁיִיךְ לְתַרְץ הַש"ס דְּבְרֵינִיטָא מִיִּירֵי בְּלֹא נֶפֶס אוֹ בְּהֶרְפֵּיב יְלָדָה בְּזַקְנָה דַּא"כ מַה צְרִיךְ מִיַּעוּטָא לְזֶה מְדָלָא פְּתִיב לֹא חִילְלוּ וְכַת' בְּנִי"ו לְמַעַט וְכו' וְאַף מִגּוֹפִיָּה דְקָרָא נְמַעֲטוּ דְכִינּוּ דְבִטְלָה יְלָדָה בְּזַקְנָה לֹא שְׁיִיךְ בְּזֶה חִילּוּל דְכִינּוּ דְלֹא שְׁיִיךְ בֵּינָה.

דִּין עֲרָלָה וּמַה שְׁתִּירְץ הַש"ס פֶּאן בְּהֶרְפֵּבַת אִיסוּר וְכו' קָאִי נְמִי עַל הַבְּרִיָּה זְמוּרַת אֵילָן זֶה אֲצֵל אֵילָן אַחַר בְּלֹא הֶרְחָקָה דְהֵנִי כְּלֵאִים וְכוּן נְמִי פְּנוּנַת הַתּוֹס' דְצְרִיךְ לְדַקְדֵּק אֲמַאי הַנּוֹצֵרָה לְשִׁנּוּי פֶּאן בְּהֶרְפֵּבַת אִיסוּר וְלֹא מְשַׁנֵּי גַבִּי מְבָרִיךְ פֶּאן בְּנֶפֶסֶק וְכו' אִי שְׁיִיךְ לְשִׁנּוּי שֵׁם הֵכִי אֵלָא דְלָזָה י"ל דְנִקְטַת תִּירוּצָא לְתַרְנוּזִיָּהוּ וְלִכְפֵּה הַנּוֹצֵרָה לְתַרְץ פֶּאן בְּהֶרְפֵּבַת אִיסוּר דְהַשְׁתָּא אִיצְטְרִיךְ מִיַּעוּטָא דְנִי"ו פִּינּוּ דְחִיָּיב בְּעֲרָלָה וְחִילּוּל אִף דְנַעֲשֶׂה בְּאִיסוּר דְדוֹקָא כְּלֵאִי הַפָּרֶם עִם הַתְּבוּאָה וְזַרְע הוּא דְאִסִּירִי בְּהִנָּאָה וְכַמ"ש הַפְּתוּב פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלֵאָה דְזַרְע וְתְבוּאָת הַפָּרֶם וְדָרִישׁ מִיָּנִיָּה ר' יֵאֵשְׁיָה עַד שְׁיִזְרַע חֲטָה וְשַׁעוֹרָה וְחֶרֶץ וְכו' אֲבָל שְׁאָר אֵילָנוֹת אִף שְׁיֵשׁ אִיסוּר בְּזַרְיָעָה מ"מ לֹא נֶאֱסַר בְּאֲכִילָה וְכַמוֹ שְׁפִסֶּק רַבִּינוּ בַּה' כְּלֵאִים בַּפ"א דִּין ז ע"ש וְע"כ נ"ל עֵינְקָר כַּמ"ש הַלַּח"מ דְּמַדְרַבִּינוּ תַּפְּס הֵךְ שְׁיִנּוּיָא דְמַסְקָנָא דְהֵךְ בְּרֵינִיטָא רַאב"י הִיא וְדָלָא כְּהִלְכְתָא וּמַעֲתָה לִק"מ מַה שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' וְהַר"ש וְהַר"ן מִהֵךְ דְתַנִּי בְּסִפְרֵי וְנִטְעַתֶּם לְמַעַט הֶרְפֵּבָה וְבְרִיָּכָה דְהִיא רַאב"י הִיא וְכ"כ הַרְמַב"ן ו"ל ע"ש: הִלְכָה ח' הַמְחִזִּיר גְּרוּשְׁתּוֹ כו' פְּתַב הַרְמ"ל ו"ל וּמִיָּהוּ.

אֲפֻשֶׁר לוֹ דְשִׁאֲנִי אִשָּׁה דְכָתִיב בֵּינָה חֲדָשָׁה לְמַעוּטֵי גְרוּשְׁתּוֹ אֲבָל גַּבִּי בֵּית דְּלִיכָא מִיַּעוּט אֲפֻשֶׁר דְצָפִי מְכַר וְכו' וְרַבִּים. רָאוּ הֵם תְּמַהוּ אִיךְ נַעֲלַם מִמֶּנּוּ קָרָא דְכָתִיב גַּבִּי בֵּית נְאִישׁ אֲשֶׁר יִבְנֶה בֵּית חֲדָשׁ וְכו' וְדַאי לְמַעוּטֵי מְכַר וְחִזּוּר וּקְנָאוּ כְּמוֹ מְחִזִּיר גְרוּשְׁתּוֹ.

וְאֲשֶׁר אֲנִי אַחִיָּה בְּהַקְדִּים מַה שְׁיֵשׁ. לְדַקְדֵּק בַּפְּלִגְמָא דַּר"י וְרַבִּנּוּ גַבִּי סֹתֵר בֵּית וּבְנָאוּ לְדַעַת רַבִּנּוּ חוּזֵר בְּמַאי פְּלִיגִי וְצ"ל דְּפְלִגְמִיָּהוּ דַּר"י ס"ל פִּינּוּ.

דְּבֵית עֲדִינּוּ הִיא בְּרִשׁוֹתוֹ אִף דְחִיָּדָשׁ בְּהַ דְּבַר לָאו חֲדָשׁ מִיְקָרִי דְדוֹקָא חֲדָשׁ שְׁלֵא הֵיָּה בְּרִשׁוֹתוֹ כְּלָל וְדַמִּיָּא לְהָא דְפִסֶּק הַש"ע י"ד ס' רִי"ו אִם אָמַר קוֹנֵם בֵּיתָךְ וְכו' עָלִי אִף דְנָפַל וּבְנָאוּ אִיסוּר פִּינּוּ דְעֲדִינּוּ שְׁמוֹ עָלָיו וְא"כ ה"נ אֲתָא חֲדָשׁ לְמַעוּטֵי אֲבָל רַבִּנּוּ ס"ל דְאֲדַרְבָּא אֲתָא לְרַבּוֹת אִף דְנָפַל וּבְנָאוּ דְמוֹתֵר דְהַעֲיָקָר תְּלוֹי בְּשִׁמְחָתוֹ שְׁתָּהָא בֵּית שְׁהִיא חֲדָשָׁה אֲצֵלוֹ וְלֹא דְמִיָּא אֵלָא לְאִמֵּר קוֹנֵם בֵּית זֶה דָּאֵם נָפַל וּבְנָאוּ דְמוֹתֵר דְלֹא מִיְקָרִי בֵּית זֶה דְפָנִים חֲדָשׁוֹת בָּאוּ לְכָאן וְלִכְפֵּה הֵיָּה מְצַדֵּד הַרְבַּ לֹאמַר דְמְכָרוּ וְחִזּוּר וּקְנָאוּ לַכ"ע חוּזֵר לַר"י דְעֵינְקָר תְּלוֹי בְּרִשׁוֹתוֹ פִּינּוּ דִיָּצָא מְרִשׁוֹתוֹ חֲדָשׁ מִיְקָרִי לוֹ וְכ"ש לְדַעַת רַבִּנּוּ דְהַעֲיָקָר תְּלוֹי בְּשִׁמְחָה.

וּמַעֲתָה אַחַר דְלַכ"ע תִּיבַת חֲדָשׁ אִיצְטְרִיךְ לְמִילְתִּיָּה א"כ לִיכָא מִיַּעוּטָא לְמַעַט מְכַר וְחִזּוּר וּקְנָאוּ וְעֵינּוּ לְהַרְבַּ חַיִּים שְׁאֵל ס' פ"א: ת"ו ש"ל ב"ע הַקְדָּמַת הַרְבַּ הַמְחַבֵּר ו"ל אָמַר אַבְרָהָם בַּר דָּוִד ו"ל הַמְחַבֵּר.

הַעִיר הַשֵּׁם הַנְּכַבֵּד וְהַנּוֹרָא אֵת רוּחִי לְדַבֵּר עַל עַנְיָן דְבוּיָק הָאָדָם בְּאַשְׁתּוֹ וּלְבָאָר מְשֻׁפְּטֵי חַבּוּרִיָּהוּ וּפְרִידוֹתָן לְכָל תּוֹלְדוֹתָם וּמִקְרִיָּהֶם בְּמַצּוֹת הַבּוֹרָא עָלֵיהֶם. וְנַחְבְּרֵי מִהֶם סִפְר וּקְרֵאֲתִי שְׁמוֹ סִפְר בְּעָלִי הַנְּפֵשׁ עַל שֵׁם כִּי הוּא חוּק וּמְשֻׁפְּט לְמוֹשְׁלִים עַל נַפְשׁוֹתָם וְאִין נַפְשָׁם מוֹשְׁלַת עָלֵיהֶם רוּצָה אֲנִי לֹאמַר הַנְּפֵשׁ הַמְתְּאָנָה הִיא נַפְשׁ הַבְּהֵמִי הַמוֹשְׁלַת עַל

הפסילי' והמושכת אותם לתאנות העולם והנאותיו עד אשר ישפחו נפלאו' הבורא וגדול מעשיו ויאמרו מי רואיו ומי יודעיו פעננו שנ' כי הלל רשע על תאנות נפשו ובוצע ברה נאץ ה' אף הצדיק המושל ביראת אלדים רוח אלקים נוססה בו ויאחז צדיק דרכו וינח בידו נפש השכל להלחם עם הבהמית כגבור הנלחם בכלי מלחמתו ובעת עלותה ישפילנה ובעת התגברה יחל ישנה עד אשר ישב בטח ושלוח וימצא שלום לנפשו פעננו שנ' תאנה נהיה תערב לנפש ותועבת פסילים סור מרע נהיה משרש נהייתי ונחלתי והוא על משקל נפש נענה משביע ר"ל תאנה הנשברע אחריתה הערב לנפשו הוא נפש השכל ותועבת פסילים סור מרע.

כי הפסילים התעיבו את הטוב ובחרו את הרע ולא יוכלו לסור מאחרי תאנותם ומשרירות לבם הרע ועל זה הדרה נקראו הצדיקים בעלי הנפש כי הם בעלים בנפשותם ואדונים בתאנותם ועל כן קראתי שם הספר הזה בעלי הנפש ואומר תחלה כי הבורא ית' שמו וית' ברא עולמו ב'ששה ימים ובששי ברא מן אדמה בהמה חיה ורמש וסיתו ארץ ובאחרונה ברא את האדם פאדם שהוא עושה סעודה ומתקן כל צרכי הסעודה ואח"כ יביא את קרואיו וכן עשה הבורא יתב' אחר שברא השמים וכסיליהם והארץ וכל תולדותיה והימים ותולדותם ברא האדם והמשילו מל כל התחתונים כמש"ה תמשילוהו במעשה ידיה כל שפה תחת רגליו גם את העליונים נתן לשמשו כדכתיב והיו למאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ וכתיב והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים אף כי עליוני העליונים והם ז' פכבים וי"ב מזלות פולם מןפקדים על תשמיש האדם אם למעלה אם לשפלות אם לחכמה אם לסכלות אם לעושר אם לדלות אף כי ד' יסודי האדם בנויים על פמו שמצינו שבא המלאך לבשר את שרה ולבשר גם את שפחה ואין צורה להאריך בזה כי רבו מקומותם וידועים לכל אדם ואין לתמוה על זה כי אף הבורא ית' פתוב על פבודו שהוא משתדל ומתעסק בצרכי הצדיקים כאשר כתיב ארץ אשר ה' אלהיה דורש אותה תמיד וכתיב אני ה' נוצרה לרגעים אשקנה ואין צורה להאריך בזה כי רבו מקומותם וידועים לכל אדם ומה נפלאו מעשה הבורא ומי יבין סודם כי כל הנבראים מן האדמה זכר ונקבה והאדם נברא אחד ואח"כ ברא לו ממנו עזר כנגדו ומי יוכל לעמוד על גודל מעשיו ונפלאותיו ולהגיע אל תכלית חכמת מעשיו אף כי האדם צריך לחשוב בדלות תבונתו ובמיעוט שכלו כי כל מעשי האל אשר עשה בחכמה ובתבונה ובדעת עשה את הכל ואומר אני בקלות שפלי כי לטובת האדם ולהנאתו בראו אחד שאלו נבראו זכר ונקבה מן האדמה כשאר כל הנבראים הייתה האשה אצל האדם כבהמה הנקבה אצל הזכר שאינה מקבלת עליה שולטנות הזכר ולא עומדת אצלו לשמשו אף כי זה חוטף מלפני זה וזה מלפני זה בועט בזה וזה בזה ואיש לדרכו יפנו וגם אינם מיוחדים זה לזה לפי שפתחלה נבראו זה בפני עצמו וזה בראו ראה הבורא צורה האדם והנאותיו וברא אותו יחידי ולקח אחת מצלעותיו ובנה ממנה את האשה והביאה אל האדם להיות לו לאשה ולהיות לו עזר ולסעודו ולמסעודו מפני שהיא נחשבת אליו כאחד מאבריו אשר נבראו לשמוש וכי יהיה מושל עליה כמושלו על אחד מאבריו וכי תהיה משתוקקת אליו כאשר אבריו משתוקקים להנאת גופו וזש"ה ולאדם לא מצא עזר כנגדו ר"ל אלו ברא את האדם פעננו יצירת בהמה לא מצא עזר כנגדו ואמר לא טוב המציאה

הזו אינה אחר בדיקה ותפוש פשאר המציאות שאין נכון לדבר כף על הבורא אף היא במציאות המתשבה הקדמונית פאשר נבראים זכר ונקבה מן האדמה הביט וראה בטובת האדם ולא מצא עזר לאדם בבריאה ההיא ואמר לא טוב היות האדם לבדו פלומר פמו הבהמה שאין הנקבה מתיחדת אל הזכר ולכן אעשה לו עזר פנגדו שהיתה משמשתו בכל צרכיו פנגדו שהיתה עומדת אצלו תמיד אף טוב שהיה האדם מתבודד עם האשה כי הבהמות הם מתבודדים ואין הנקבות מיוחדות לזכרים ולכן אעשה לו עזר פנגדו פלומר אבראנו פעננו שהיה לו עזר ממנה שתהא מיוחדת לו וזהו פנגדו לומר שתעמוד אצלו יום ולילה ולכן הזכיר יצירת הבהמה והסיה אצל בריאת האשה לומר שאלו נבראת האשה לאדם פעננו יצירת הבהמה והסיה לא הי' לאדם עזר מן האשה על פן בראה הבורא מגוף האדם.

ועל זה אמר האדם בראותו אותה וידע כי ממנה נלקחה אמר על פן יענוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו פלומר ראויה זו שתהא מיוחדת לאדם והאדם מיוחד אליה ועל פן ראוי האדם לאהוב אשתו פגופו ולכבדה יותר מגופו ולרחם עליה ולשמר פאשר ישמור אדם אחד מאבריו וכן היא חייבת לעבדו ולאהוב אותו פנפשה כי ממנו נלקחה ועל פן צוה הבורא את האדם על אשתו לאמר שארה פסותה ועונתה לא יגרע ולמען ידע האדם כי יש לו בורא המושל עליו.

שם לו חוק ומשפט בהתחברו אל האשה פאשר שם חוקיו על כל מתנות האדם כי אם נתן לו שדה הנרע צוה פמה חקים בחרישה ובזריעה ובקצירה שלא יחרוש פכלאים ושלא יזרע פכלאים ובקצרו את קצירו לא יכלה פאת שדהו ובעת קצירו השבלים הפושרות מתוף ידו יניח אותם לעני הוא הלקט.

ובאספו העמרים אם ישכח עומר בשדה לא ישוב לקחתו ואחר פלותו מלאכת תבואתובגרון ירים ממנו תרומה ומעשרות ובעת לישו את בצקו ירים חלתה ממנה ובעת אכלו את לחמו יברך את בוראו לפניו ולאחריו וכן בכרמו ובזיתיו שם לו מאלו החקים ואחרים מלבד אלה הפרט והעוללות שבכרם וכן על לבושו שם חקו וצוה עליו שלא ללבוש פכלאים ואם יש לו פסות בת ארבע פנפים יעשה לה ציצית ואם יש לה בהמה שלא ירביענה פכלאים ופטור חמור יפדה בשוה ובכור בהמה טהורה יתן לפהו ואם נטע פל עץ לא ירביענו פכלאים ואם נטע עץ מאכל ישמר ממנו ערלה ורבעי ואף על גופו שם חקו למול את בשר ערלתו ועל ימי הבלו שם לו חוק לשמור את שבתות וימים טובים גם על האשה אשר נתן עמו לעזרו שם לו חוק ומשפט ושם נסהו ויצו עלי' להבדל ממנו לעתים ידועים בעת נדתה ובעת לידתה ולהביאה פארות ופנים שונים ודרכים מוחלקים.

עוד יש עתים אחרים שהיא חייב לפרוש ממקרה העתים ועניני הקדושות מדברי סופרים פאשר נפרש בשער הפרישה בע"ה: ולפי שראיתי כי רבו עלילותם ונפלאו סודם מהרבה בני אדם וכי הדברים קרובים לשגות בהם ואשר רובם מתנהגים עליה' בשגגה נתתי את לפי לתור לדרוש ולחקור את סודם ולעמוד על תכונתם וחקרתי מהם את הספר הזה וחקרתי אותו לשבעה שיערים השער הראשון שער הפרישה השער השני תקון הוסתות השער השלישי שער הכתמים.

השער הרביעי שער הספירה והבדיקה השער החמישי שער הטבילה: השער הששי שער המים השער השביעי שער הקדושה: שער הפרישה ראיתי לפרש בו זמני הפרישה אשר האדם חייב לפרוש מאשתו בעדה תחתיו ולא אנפוך בהן אותן האסורות עליו שהוא חייב לגרש אותן כ"א אותן שהוא מותר לקיימן אבל הוא צריך לפרוש מפני הטומאה ותולדותיהם או מפני מקרה העתים וכן אפרש ענייני הפרישה כמה הם חיים וכי הם זה למעלה מזה פאשר מנו עתידים לפרש: ואפרש תחלה פרישות הנדה והילדת כי הנה מפונרות בתורה ומהנה נלקחו הפרישיות הקלות והתמורות: אומר תחלה כי האדם צריך לפרוש מאשתו בעת נדתה ולהתרחק ממנה פאשר כתוב ואל משה בנדת טומאתה לא תקרב ואמר החכם בחכמתו עת לחבק ועת לרחוק מחבק.

ומניא באבות דר' נתן ז"ל ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב יכול יחבקה וינשקה וינדר עמה דברים בטלים פירוש דברים של הרגל ת"ל לא תקרב יכול תישן עמה בבגדיה על המטה ת"ל לא תקרב מעשה באדם א' שקרא הרבה ונשה הרבה ושמש ת"ח הרב' ומת בנצי ימיו והיתה אשתו נוטלת תפלויו ומחזר' בהן על בתי כנסיות ובתי מדרשות נזדמן לה אליהו ז"ל א"ל בתי אותן ז' ימים הראשונים פירו' ימי הזיבה מהו אצליה א"ל לא נגע בי אפי' באצבע קטנה כל אותן ימים האחרונים פי' ימי הספירה מהו אצליה אמר' לו אכלתי עמו ושתיתי עמו וישנתי עמו בבגדי על המטה ובשרו לא נגע בבשרי אמר לה ברוך המקום שהרגו שלא נשא פני' לתורה שהרי אמרה תורה ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב שום קריבה בעלמא ואמרי רבנותא נדה כל ימי טומאתה אסורה למיכל על פתור' דגברא דתנו לא יאכל הזב עם הנדה מפני הרגל עבירה ואעפ"י שאין הטעם מפורש מפאן אין לאסור אותה על השלחן פי' יש לומר עם הנדה דקאמר בקערה אחת קאמר אבל על שלחן אחד מותרת ואם תאמר מפני שהשוו בגמרא ענין עליית העוף והגבינה על שלחן לענין הנדה ומה התם לכל השלחן נאסר אף פאן כל השלחן נאסר עליה אין זה דומה לזה שלא השוו ענין העוף והגבינה לנדה אלא לענין שלא תישן עמו במטה בבגדיה פי' כשם שהשלחן הזמנה לאכילה כן המטה הזמנה לתשמיש וכמו שגזרו בבשר וגבינה עליה אטו אכילה כן ראו לגזור עליה אטו תשמיש אבל אכילת הנדה עם בעלה על שלחן א' מותר שאפילו בקערה אחת אינה אלא משום הרגל מאין לנו לאסור אלא שיש לסמוך את דבריה' ממה שאמרו בחיצוני' פיוצ' בו לא יאכל זב פרו' עם זב עם הארץ שמה יאכילנו דברים טמאים והתם ודאי על שלחן א' נמי אסור דומיא דעוף וגבינה דאיכא למיגזר ביה עליה אטו אכילה וקאמר פיוצא בו אלמא אכילת זב ונדה אסור על שלחן אחד כי האיך מיהו איתחזי לן שאם הפרישה מפה אחרת לעצמה אעפ"י שהיא אוכלת על השלחן מותר דהא איכה הפירא להרחקה והכי נהוג עלמא נמי לבשר וגבינה אמר רב יצחק בר חנינא אמר רב הונא כל מלאכו' שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ ממזיגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו מזיגת הכוס דביתהו דשמואל מחלקא ליה מידא דימינא לידא דשמאלא משום היפירא אפני מנחא ליה אבי סדייא.

הצעת המטה לא אמרן אלא בפניו אבל שלא בפניו לת לן בה. כתב ר"ח זצ"ל דכל הגי מיל' בימי ליבונניהו אבל בימי נדתו אסור וכלהו רבונותא לא איפליגו בהא מידי ולפי דעתו חומרא דאמי לידי קולא הוא דקא מיכל בימי ליבון טפי מימי נדה ואין ראוי לעשות

כּוּן תּוֹנֵא בְּנִדְרִים פֶּרֶק שְׁנֵי אֵל תּוֹרָה שִׁיחָה עִם הָאִשָּׁה שְׁסוֹפָה בְּאֵל לִידֵי גִיאוּף ר' אַחָא בְּר' יֵאֵשִׁיחוּ אָמַר כָּל הַצּוֹפֵה בְּנָשִׁים סוֹף בְּאֵל לִידֵי עֵבְרָה וְכָל הַמְּסַתְּפֵל בְּעֵקֶיבָה שֶׁל אִשָּׁה הוֹיִין לוֹ בָּנִים שְׂאִינָן מְהוֹגְנִין וְאָמַר רַב יוֹסֵף וּבְאִשְׁתּוֹ גִּדָּה.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן בֶּן לִקִּישׁ עֵקֶיבָה דְקִתְּנֵי בְּמִקּוֹם הַטְּנוּפֶת שֶׁהוּא מְכֻוֹן פְּנִגְד הָעֵקֶב. יֵשׁ מְפָרְשִׁין דְּהָא דְרִישׁ לִקִּישׁ אֲדָרְב יוֹסֵף אִזְתְּמַר וּלְקוּלָא קֶאָמַר דְּאִפִּילוּ גִדָּה לֹא מִיַּעֲנֵשׁ בְּבָנִים שְׂאִינָן מְהוֹגְנִין אֲלֵא בְּמִקּוֹם הַטְּנוּפֶת וִי"מ דְּהָא דְרִישׁ לִקִּישׁ מִילְתָא בְּאִפִּי נִפְשָׁה הִיא וּלְפָרוּשֵׁי לְמִלְתָּ נְמִי אֲתָא וּמִילְתָא דְרַב יוֹסֵף לְחוּד וְדְרִישׁ לִקִּישׁ לְחוּד דְּהָא דְרַב יוֹסֵף בְּעֵקֶיבָה מִמֶּשׁ וּבְאִשְׁתּוֹ גִּדָּה כְּדִקְאָמַר בְּהִדְיָא וְהָא דְרִישׁ לִקִּישׁ אִפִּי בְּאִשְׁתּוֹ שְׂאִינָו גִּדָּה וּמֵאֵי עֵקֶיבָה מְקוֹם הַטְּנוּף וְרַב יוֹסֵף וְרִישׁ לִקִּישׁ לֹא פְּלִיגֵי בְּעֵקֶרָא דְמִילְתָא אֲלֵא בְּפָרוּשָׁא דְבְּרִייתָא דְמַר מוֹקִיָּם לָהּ בְּעֵקֶיבָה מִמֶּשׁ כְּפִשׁוּטָה וּבְאִשְׁתּוֹ גִּדָּה וּמַר מוֹקִיָּם לָהּ בְּאִשָּׁה סְתָם בֵּין גִּדָּה בֵּין שְׂאִינָה גִּדָּה כְּפִשׁוּטָה וּמֵאֵי עֵקֶיבָה מְקוֹם הַטְּנוּפֶת וְאֲנָן לִיתְלַאכְרוּעֵי בְּהָא מִילְתָא דְמַעֲשָׂה שְׁמַיִם הוּא מִיְהוּ מִיְדֵי אִיסוּרָא לֹא נִפְיֵק וְנִקְטִינָן כְּתַרְנוּוֹיְהוּ לְחוּמְרָא דְאָסוּר לְהַסְתְּפֵל בְּעֵקֶב אִשְׁתּוֹ גִּדָּה וּמִן הָעֵקֶב גְּלִמּוּד כָּל מְקוֹם הַמְּכֻוֹסָה שְׂבָה שְׂמָא יְבֵא לִידֵי הַרְגֵל עֵבְרָה וְאָסוּר לְהַסְתְּפֵל בָּהּ בְּמִקּוֹם הַטְּנוּפֶת אַעפ"י שְׂאִינָה גִּדָּה וְעוֹד דְּאִיכָּא לְמִימַר דל"פ אֲלֵא דְמַר מוֹקִיָּם לָהּ הֵכִי וּמַר מוֹקִיָּם לָהּ הֵכִי וְתַרְנוּוֹיְהוּ ס"ל דְּהִדְדִּי.

וְעוֹד תּוֹנֵא בְּעֵבוּר תַּהֲיָה יִרְאָתוֹ עַל פְּנִיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ יִרְאָתוֹ עַל פְּנִיכֶם זֹו בּוּשָׁה. לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ מִכָּאן שֶׁהַבּוּשָׁה מְבִיאָה לִידֵי יִרְאָת חֲטָא מִכָּאן אָמְרוּ סִימָן יָפָה לְאָדָם שֶׁהוּא בִּישׁוֹן אַחֲרִים אוֹמְרִים כָּל הַמְּתַבְּיִישׁ לֹא בְּמַהֲרָה הוּא חוּטָא וּמִיָּהּ שְׁמַעִינָן דְּאָסוּר לְהַסְתְּפֵל בְּמִקּוֹם הַטְּנוּפֶת שְׁכָל הַמְּסַתְּפֵל אֵין לוֹ בּוֹשֶׁת פְּנִים וְעוֹד דְּקָא מְגַרֵי יֵצֵר הָרַע בְּנִפְשָׁיָה כְּמוֹ שְׂאִינָו עֵתִידִים לְפָרֵשׁ בְּשַׁעַר הַקְּדוּשָׁה בַע"ה: כְּתַב רַב אַחָא מְשַׁבְּחָא ו"ל וְאִשָּׁה שְׁקִבּוּעַ לָהּ זְמַן לְרֵאִיְתָהּ נְאֻמָּת לּוֹמַר לֹא רֵאִיתִי אַחַר רַב חֲנִינָא בַר פְּהֵנָא אָמַר שְׂמוּאֵל מִזִּין שְׁסוֹפְרָת לַעֲצָמָה שְׂנַאָמַר וְסַפְרָה לָהּ לְדַעֲתָהּ מִיְהוּ הִיכָא דְהוֹחֲזָקָה גִּדָּה בְּשַׁכְנוּתֶיהָ כְּגוֹן דְּלִבְשָׁה מְאִנִּי דְּהִיא לְבָשָׁה בִּימֵי גִדָּתָה וְאָמְרָה לְבַעֲלָהּ טְהוּרָה אֲנִי לֹא מְהִימָנָא דְאָמַר רַבָּא הוֹחֲזָקָה גִּדָּה בְּשַׁכְנוּתֶיהָ בַעֲלָהּ לּוֹקְהָ עָלֶיהָ מִשּׁוּנָה גִּדָּה אֲלֵמָא דְּנִדְאֵי מִשּׁוּיָן לִיָּה וְתַנּוּ נְמִי בְּכַתְּבוֹת בְּפֶרֶק הַמְדִיר לִית לָהּ כְּתוּבָה וּמִשְׁמִשְׁתּוֹ גִּדָּה.

וְאִקְשׁוּ אֵי דִידַע גְּפִרוּשׁ אֵי דִלָא יַדַע גְּסִמּוּף עֲלָהּ וְאוֹקִימָנָא כְּדָרְב יְהוּדָה דְכִי הֵאֵי גּוֹנָא לֹא אִיבְעֵי לִיָּה לְסִמּוּף עֲלֶיהָ אֲלֵמָא לֹא מְהִימָנָא וְהִיכָא דְאָמַר' טְמֵאָה אֲנִי וְחֲזָרָה וְאָמְרָה טְהוּרָה אֲנִי לֹא מְהִימָנָא דְהָא שְׁוִיתָה לְנִפְשָׁה חֲתִיכָא דְאִיסוּר' אֲבָל אִם נִתְּנָה טַעַם לְדְבָרֶיהָ נְאֻמָּת כִּי הִיא מַעֲשָׂה דְשְׂמוּאֵל דְאָמְרָה לִיָּה דְבִיתָהּ טְמֵאָה אֲנִי וְחֲזָרָה וְאָמְרָה טְהוּרָה אֲנִי וְאָמַר לָהּ שְׂמוּאֵל אֲתָמוּל טְמֵאָה וְעַכְשָׁיו טְהוּרָה אָמְרָה לִיָּה לֹא הִנּוּת בְּחִילִי הִיא שְׁעֵתָא וּבְעָא מִזִּנְיָה שְׂמוּאֵל מְרַב וְאָמַר לִיָּה נְאֻמָּת וְהֵכִי אֲתָמַר בִּירוּשְׁלַמִּי וְרַב אַחָא כְּתַב בְּשִׂאלְתוֹת הֵכִי אֵית דְאָמְרֵי שְׂדַר לָהּ שְׂמוּאֵל כְּסָא דְבִרְכָתָא וְלֹא כְּבִילָא וְכִי הִנּוּת יִתְבָּא גִּדָּה הִנּוּת לִיָּה מוֹדַעָא בְּכִסָּא דְבִרְכָתָא דִלָא שְׁתִּית כְּסָא דְבִרְכָתָא דְאָמַר מַר וּמִשְׁגָּרוּ בְּמִתְנָה לְאִנְשֵׁי בֵיתוֹ כִּי הִיכִי דְנִהְוּ לִיָּה שְׁלֵמָא וְכִי שְׁתֵּי אֲתִי לִידֵי הַרְגֵל עֵבְרָה וְהִדְר אָמְרָה לִיָּה טְהוּרָה אֲנִי אַחוּתָהּ הִיא דְאִיקְלַעַת לְגַבְאֵי אָמְרָה אֵי שְׁתֵּינָא קְמָא אָמְרָה לֹא קָא עֲבָדָא לִי יִקְרָא אֲמִינָא אֲשִׁדְרִיָּה נִיְהִלָּה דְתַשְׁתַּיְיָה אֵת הַדִּין לִישְׁנָא דְרַב אַחָא וְלֹא יַדַעָא הִיכָא אֲשַׁכְחִיָּה וְשְׁמַעִינָן מִזִּנְיָה דְגִדָּה אִסִּיר' לְמִשְׁתִּי מְכֻסָּא דְגַבְרָא וְלֹא יַדַעָא מֵאֵי טַעְמָא דְהִתָּם לָאו פְּתוּרָא דְגַבְרָא

הַתּוֹת אֲכֻלָּה וְשֵׁלָא בְּפִנּוּי הַתּוֹת וְהַרִי הַצָּעֵת הַמְטָה שֶׁהוּא דְבָר הַמְבִיא לִיְדֵי הַרְגֵל וְאִפְ"ה
שֵׁלָא בְּפִנּוּי מְוֹתָר וְנִרְאָה לִי דָאֵם אִיתָא לְהָאֵי מְלֵתָא בְּכַה"ג בְּלַחֲוֹד הוּא דְאִית' דְּקָא מְיִיחָד
לִיה פְּסָא וְקָא מְשַׁדֵּר לִיה פִּי הַתָּם מְשׁוּם דְּקָאֵי דְעַתִּיהָ עֵילְוֹה וְהַכִּין תַּנְיָא בְּגִמְרָא הַמְעַבִּיר
כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה לְאִשָּׁה שֵׁלָא מְדַעַת בְּעֵלָה חֲזִיב מִיתָה מְפִנִי שְׂדַעְתּוֹ סוּמְדָה עֲלֵיהָ ד"א מְפִנִי
שְׂיִצְרוּ רַבָּה עֲלִיו וְנִדְהָ לְבַעֲלָה לְהָא דְמֵיָא וּמְסַתְּבָרָא דְלָא שְׁנָא כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה וְלָא שְׁנָא
כּוֹס אַחֵר הֵיכָא דְמְיִיחָד לָהּ וּמְשַׁדֵּר נְהֵלְיָה אֲסוּר דְהָא קָא מְעִיגִל דְעַתִּיהָ עֵילְוֹה וְהָאֵי דְנִקְט
כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה רַבּוּתָא קְאָמֵר מִיְהוּ הֵיכָא דְקָא שְׂתוּ פְּוִלְהוּ מִהֵיכָא פְּסָא וְשְׂתִיָּא אִיהִי נְמִי
בְּתַרְיָהוּ לִית לֹן בְּהָ הִנֵּה פְּרִישׁוֹת הַנִּדְהָ בְּכָל יְמוֹת הַשְּׁנָה אֲבָל יֵשׁ בְּהָ פְּרִישָׁה אַחֲרַת שֶׁהִיא
מִזּוּ שְׁאֵנּוּ עֲתִידִים לְפָרֵשׁ אִיךָ רְאִיתִי לְהַקְדִּים עֲנִינֵי הַיּוֹלְדֹת שֶׁהֵם שְׁוִין לְפְרִישָׁה זֶה שְׂזַכְרֵנוּ
בְּנִדְהָ וְאוֹמֵר כִּי הַיּוֹלְדֹת אֲסוּרָה לְבַעֲלָה דְכַתִּיב פִּימִי נִדַת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא וְאֵעִפִּי שְׂאִינָה
רוֹאָה דָם טְמֵאָה שְׁבַעַה לְזָכֵר וִי"ד לְנִקְבָּה וְכֵן הִיא טְמֵאָה לְעוֹלָם עַד שְׂתַטְבֹּל וְלָא שְׁנָא כִּי
יְלֵדָה וְלָד שֶׁל קִיּוּמָא וְלָא שְׁנָא הַפִּילָה גַּפְל וּבִלְבַד מִיּוֹם מ' וְאִילָדָה וְדוּקָא שְׁפִיר מְרוּקָם פִּי
מְצוּיָר בְּצוּרַת אֵיבָרִים.

וְאֵעִפִּי שֶׁהוּא מְלָא מִים כְּאֵלוּ מְלָא דָם דְּהָכִי אֲסִיקוּ בְּגִמְרָא מְעוֹלָם לָא דְכוּ שְׁפִירָא
בְּנִהְרָדְעָא וְכו' אֲבָל שְׂאִינוּ מְרוּקָם לָא וְאֵפִי' הַפִּילָה חֲתִיכָה לְבָנָה וְיֵשׁ בְּהָ עֲצָם וְאֵפִי'
הַפִּילָה יָד אוֹ רֵגֶל אוֹ שְׂאִינוּ חֲתוּכִים בְּצוּרַת אֲצַבְעוֹת בְּכּוֹלָן טְמֵאָה לִידָה י"ד יוֹם מְסַפֵּק
נִקְבָּה דְחִיּוּשִׁי שְׂמָא הַדְּחִיקָה לִידָתָהּ וְא"ת הָא דְתַנְיָא בְּבִרְיָיָתָא הַמְפַלֵּת יָד חֲתוּכָה וְרֵגֶל
חֲתוּכָה אִמּוֹ טְמֵאָה לִידָה אֲלֵמָא בְּעֵינּוּ חֲתוּכָה הַתָּם לְעֵנִן קָרְבָן נֶאֱכָל הוּא דְבַעֲיֵנוּ אֲבָל
לְעֵנִן טוֹמְאָת לִידָה בְּכָל דְהוּ נְמִי טְמֵאָה דְהָא שְׁפִיר מְרוּקָם אִין לוֹ חֲתוּף אֲצַבְעוֹת יְדִים
וְרֵגְלִים וְכִינּוּ דְחִיּוּשִׁינּוּ שֶׁהַדְּחִיקָה לִידָתָהּ וְהַפִּילָה אוֹתוֹ אֵיבָרִיָּה אֵיבָרִים אֵעִפִּי שְׂאִינָה
חֲתוּכָה נְמִי טְמֵאָה לִידָה וְאִיכָא נְמִי מֵאֵן דְאָמֵר דְהָא דְבַעֲיָ יָד חֲתוּכָה אֲלֵיכָא דַת"ק דְמַתְנִי'
הוּא דְבַעֲיָ שְׁפִיר מְרוּקָם וְכִי לָא הֵוָּא יָד חֲתוּכָה הֵוּוּ תְרֵי סְפוּקֵי דִילְמָא מְוֹלָד שְׂאִינוּ
מְרוּקָם הוּא וְאֵת"ל גּוּף מְרוּקָם הוּא דִילְמָא גּוּף אָטוּם הוּא אֲבָל הַשְּׂמָא דַק"ל כְּשִׂמּוּאֵל
דְאָמֵר לְכָל שְׁפִיר חוֹשְׁשֵׁת לִיכָא אֲלָא חֲדָא סְפִיקָא אִפ' לְשְׂאִינָה נְמִי חוֹשְׁשֵׁת דְגּוּף אָטוּם
לָא שְׂכִיחַ: וְהַמְפָּרֵשׁ הַזֶּה לָא יָרַד אֶל תּוֹכָן פִּי הַמְרוּקָם וְשְׂאִינוּ מְרוּקָם כִּי הַנֶּפֶל שְׂאִינוּ
מְרוּקָם הוּא וְהַשְּׁפִיר הַמְלָא מִים הַשְּׁנוּי בְּמִשְׁנֵתָנוּ אִין כּוּ לָא תְבַנִּית וְלָא צְרוּת אֵיבָרִים
וְהַמְרוּקָם הוּא הַמְצוּיָר בְּצוּרַת אֵיבָרִים אֲלָא שְׂאִין לוֹ חֲתוּף יְדִים וְרֵגְלִים וְא"ת מֵאֲחֵר
שֶׁהַשְּׁפִיר שְׂשֵׁנִינוּ בְּמִשְׁנֵתָנוּ מְלָא מִים מְלָא דָם אִין לוֹ צוּרַת אֲבָרִין מֵאֵי אֲוֹרְיָא כִּי מְלָא
דָם אִפִּי מְלָא בְּשׂוֹר וְעֲצָמוֹת לָא כְּלוּם הוּא שְׁהָרִי חֲתִיכָה בְּעֵלְמָא הוּא וְחֲתִיכָה שְׂאִינָה לְבָנָה
אֵעִפִּי פ' שֵׁיִשׁ בְּהָ עֲצָם וְלָא כְּלוּם וְאֵפִי' הוּא לְבָנָה נְמִי פְּחֲתִיכָה הוּא דְחִיּוּשִׁינּוּ לְוֹלָד שְׂמָא
הַטִּילָה אוֹתוֹ חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת אֲבָל בְּגוּף שְׁלָם כִּי הֵאֵי גּוֹנָא הֵיִינוּ אָטוּם מְלִמְטָה וּמְלִמְעָלָה
וְקִיָּמָא לָא כְּלוּם הוּא אִין הָכִי נְמִי וּמְשׁוּם דְבַעֲיָ לְמַתָּנָא וְאֵם הִיָּה מְרוּקָם תִּשָּׁב לְזָכֵר
וְלְנִקְבָּה דְאֵפִי' מְלָא מִים נְמִי הוּי וְלָד כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּפִלִּיג בְּבִרְיָיָתָא בְּהַדִּי רַבְּנָן מְשׁוּם הָכִי
תַּנָּא לִישְׁנָא בְּשְׁפִיר מְלָא מִים מְלָא דָם מִיְהוּ לְשִׁפִּי' שְׂאִינוּ מְרוּקָם לִיכָא מֵאֵן דְחִיּוּשִׁי'
וְהַמְפַלֵּת מִין בְּהֵמָה חִיָּה נְעוּף וְאֵפִי' מִין דְגִים וְחַגְבִּים וְשִׁרְצִים אֲמֵן טְמֵאָה לִידָה מֵאֵי טְעֵמָא
כִּינּוּ דְקִיל דְבַתֵּר צוּרַת פְּנִים אֲזֵלִינוּ: וְאִיכָא תַנָּא נְמִי דְאָמֵר בְּמַקְצַת צוּרוֹת נְמִי וְלָד הוּי
כְּגוֹן הַמְצָח וְגִבּוֹת הָעֵינַן וְגִבּוֹת הַזָּקֵן וְאֲנֵן הַשְּׂמָא לָא בְּקִיָּאֵינוּ צוּרַת הַוֹלָד וְיֵשׁ הַרְבֵּה בְּחִיּוֹת
הֵיִם שֶׁהֵן דּוֹמוֹת לְחִיּוֹת הָאָרֶץ וְאֵפִשֵׁר שֶׁיְהִיָּה בְּצוּרַת פְּנִיָּהֶם מְקַצַּת צוּרַת אָדָם.

גם יש במיני השרצים שהן דומין לחיות קטנות שבארץ כגון החולד והעכבר והתנשמתושאר שרצים לא נודע לא הם ולא צורתם ואם נטהר בהם א' או ב' שמה יבא הדבר לידי שבוש הלכה בכולן טמאה י"ד יום לפי שאין אנו יכולין לבדוק בין זכר לנקבה אא"כ הולד גדול ובתר י"ד יום דנקבה בעיא למיתב ז' נקיים מ"ט משום דקיי"ל דא"א לפתיחת הקבר בלא דם והכי איפסקא הלכתא בהדיא בפ' בתרא דנדה ואע"ג דהיא דם בקושי חזיתה ואמרי' קושיא הסמוך ללידה רחמנא טהר' הא קי"ל דאין קושי לנפלים ואפי' נלד מעליא נמי הוי דהא אמרי' לקמן דהאידידא דם טוהר ליפא ואפי' בימי טוהר ויולדת וכ"ש הכא דכלהו נשי ספק טועות נינהו דלא ידעי בין ימי נדה לימי זיבה וקי"ל דקושי ללידה בימי נדה וכיון דדם טמא לכולהו דמי האידידא ז' נקיים בעי למיתב מיהו ימי נידתה שאין רואה בהן עולה לז' נקיים ואי לא חזיא בשבעה אחרים ליי"ד לנקבה טובלת ומותרת לבעלה והיא שפדקה עצמה כבדיקת הנדה כמו שאנו עתידים לפרש בשער הספירה והבדיקה וכתב רב אחא דהא דאמרינו אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם דוקא משום ארבעים ואילך ליצירת הולד אבל ביום מ' כיון דמיא בעלמא הוא לית ליה פתיחת הקבר ומייתי ראייה משמעטא דכריתות פרק ארבע מחוסרי פרה דקא מוקים התם למתניתא בהאי טעמא וקשיא לי הא דגרסינו הכא פרק המפלת דקא מוקים לפלוגתא דר' יהודה ורבנן בפתיחה באפשר לפתיחת הקבר בלא דם והא הכא דחתיכה לאו נלד גיהו פלל ולטומאת נלד לא חיישא בה ואפ"ה מטמא רבי יהודה משום נדה ואי אפשר לפתיחה בלא דם ועוד תניא קשטה שנים ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו בספק לידה זיבה מביאה קרבן ואינו נאכל ר' יהושע אומר מביאה קרבן ונאכל שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם אלמא במפלת רוח נמי אמרינו הכי וכיון דפליגי בהא מלתא ואיפסקא הלכתא דא"א לפתיחת הקבר בלא דם מנא ליה לרב אחא לאיפלוגי בן נפל של ארבעים ואחד לנפל של ארבעים יום ואי משום שמעטא דכריתות ההיא אוקימתא בעלמא הוא ואשנויא לא סמכינן דמסקנא דמלתא כדמעיקרא אסיקנא התם ואפי' הויא מסקנא דשמעטא שנויא מאי ראי' איכא מהתם לאיפלוגי בין נפל לנפל הא קאמר הכא דמ"ד אפשר לפתיחת הקבר בלא דם לית הלכתא פנותיה בהא הלכה בכולהו בעיא למיתב שבעה נקיים כדאמרו ואפי' המפלת שפיר שאינו מרוקם והוא מלא מים מלא דם משום דאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם אבל המפלת כמין שעירות כמין עפר כמין יבחושין אדומים אין כאן חשש לידה ולא חשש קברות אא"כ יש עמקן דם טמא נדה ואם לאו תטיל מים בפושרין אם נמחו טמאה ואם לאו נמחו לאלתר שבקינן להו בגויה עד מעת לעת בפושרין כל מעת לעת ואם נמחו טמאה ואם לאו טהורה דאמרי' כי לא נמחו פריא הוא אבל הרואה דם יבש אע"פ שלא נמוח טמאה נדה המפלת שליא טמאה לידה לפי שאין שליא בלא נלד ואתמוחי הוא דאתמוח ואם ילדה נלד תחלה ואח"כ הפילה שליא תולין את השליא בנלד דאמר מר מעשה ותלו את השליא בנלד אחר עשרים ימים ובי תלינו הני מילי בבן קיימא אבל בנפל לא תלינו בשליא אלא בזמן שהיא באהאחר הנלד אבל אם יצאה שליא קודם נלד נדאי נלד אחר הוא וכל הנה דאמרינו בגמרא בעין אחת ובינה אחת באמצע אמו טמאה אטום אמו טהורה וגוף אטום ופניו ממוסמסין ופניו טוחות וגולגלתו אטומה וכמין אפיקותא דדיקולא ושיש לו שני גבין ושני שדראות בכולן טמאה לידה י"ד יום לפי שחין אנו בקיאים בצורות הללו ובעיא נמי

ו' נקיים לפי שא"א לפתיחת הקבר בלא דם פתב הרב ר' יצחק בהלכות שלו שאין לנו דם טוהר בזמן הזה ופירש הטעם פיון דאיכה יולדת בזוב שאין דמה טהור עד שתשב ז' נקיים ואע"פ שנגנסה כמה בימי טוהר טמאה עד שתשב עליו ז' נקיים אלו דברי הרב אבל בעל הלכות נרב אחא משבחה פתבו דאיפא דם טוהר פדינא דגמרא אבל נראין דברי הרב ולא מטעמיה אלא פיון דכולהו נשי האידינא טועות משוינו להו ולא ידעי בין נדה אימי זיבה הכי איפא למיחש ליולדת דלמא לא ידעא בין ימי טוהר לבתר ימי טוהר ואמי למיגע באיסורא דאורייתא ואל תתמה שהרי בימי חכמים הראשונים שהיו בקיאים בכל דבר גזרו על דם בתולים ואפי' תינזקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת בועל בעילת מצוה ופורש וכל זה פדי שלא ישתבשו בשאר דמים וכ"ש בדורות הללו שיש לנו לפרוש מפל הדמים שלא יבא לידי איסור הלכך כל מראה אדמימות שבדם טמא וצריכה ז' נקיים בין יולדת בין פשאניה יולדת חוץ ממראה ירוק וממראה לבן ודם השחור טמא מדר' חנינא דאמר האי שחור אדום הוא אלא שלקה הלכך כל מראה שחור נמי טמא לפי שאין אנו בקיאים עכשיו בין שחור לדיהא ממנו: הנה השלמנו דין הנדה והיולדת ופרישתן לכל ימי השנה אף יש נדה אחרת גדולה מזו והיא בכלה שלא נבעלה ופירשה נדה שהוא אסור להתניח עמה הלילה אלא הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים כדאייתא בפירק ראשון ומהלשון הזה נלמוד דלא סגי ליה בתדא מנייהו אלא שצריף הוא להיות בין האנשים והיא ישנה לצד השני עם הנשים נמצא הייחוד הזה הוא חמור יותר מייחוד של אשת איש שהיא מתניחת עם שני אנשים פשרים וזו אינה מתניחת עם בעלה עד שיהו שם אנשים ונשים והטעם מפני שהיא אשתו והיצר מקטרג עלי' וי"א לענן יחוד אשה אחרת כמו כן כה"ג בעינן טפי וכי אמרי' דאשה אחרת מתניחת' עם שני אנשים פשרים הני מילי ביום אבל בלילה לא ישן עמה בבית אחד עד שיהיו שם שלשה פשרים מפני שהיא דומה לדרף זו דאמרי' לא שנו אלא בעיר אבל בדרף עד שיהיו שלשה שמא יצטרף אחד לנקביו ונמצא זה מתניח עם הערוה וה"נ חיישינן דלמא אדניי חז מנייהו איתער חז ועביד איסורא ומסתברא פנותיה מיהו שמירת נשים לא בעינן כלל ממעשה דר' יהודה שהלך הוא ותלמידיו לפדות ריבה א' ובלילה השכיבה תחת מרגלותיו ועוד יש עתים שצריף לפרוש מאשתו כגון סמוך לנסתה דאמרו רבנן דמחייב אינש למפרש מינה כל אומה שעה דרגילה למיחזי בגוה פדמפרשינן בשער תקון הנסותות בע"ה ואסמכוה מקרא והזהרתם את בני ישראל מטומאתם מיהו ההיא פרישה לא דמיא לפרישת נדה דלאפריש מינה אלא מתשמיש בלחוד שלא אסרו שום קריבה אלא בנדת טומאתה בלבד ובשעה שהוא יוצא לדרף התירוה לו אפי' ביום ונסתה מ"ט נסותות דרבנן ובמקום מצוה לא גזור ויש עתים אחרים שהם ממקרה הזמן שהוא צריף לפרש ממנה אבל בימי אבלו בין בחול בין בשבת וכגון תשעה באב ויום הכפורים שהן אסורין בתשמיש אלא שאין צריכין הרחקה אחרת שהרי אמרו באבל באמת אמרו מוזגת לו את הפוס ומצעת לו את המטה ומרחצת פניו ידיו ורגליו וכ"ש שהיא מותרת לאכול עמו אפי' בקערה אחת ומשמעתא דכתובות פרק ראשון משמע שהיא מותרת לישן עמו במטה והדעת מכרעת שע"י דבר חוצץ קאמר מיהו משום לך לך אמרינן גזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב מיבעי ליה לארחוקי שלא ישן עמה במטה כלל ויש אבלות אחרת שהוא אסור להתניח עם אשתו בלילה אלא הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין

הנשים בדתנא הרי שהיתה פתו אפויה וטבחו טבוח ונינו מזוג ומת אביו של חתן או אמה של כלה מכניסין את המת לחדר ואת החתן ואת הפלה לחופה ובו על בעילת מצוה ופורש ונוהג שבעת ימי משתה ואח"כ נוהג שבעת ימי אבלות וכל אותן הימים הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים יש מפרשין כל אותן ימי המשטה בלבד ויש מפרשין כל ימי המשטה והאבל וכן עיקר ואע"ג דאבלות אחרת אין זקוק לקד אבלות דהכא שני דקילא ואתי לזולתי בה ומאי קולא איפא הכא דקתני נוהג שבעת ימי המשטה ואיפא מ"ד דאי מתרמי ליה לאינש אבלות ברגל שצריך כמו כן שישן הוא בין האנשים ואשתו בין הנשים משום דדמי האי לאבלות דחתן דמזולזלין ביה דלא נהיגו אבלות ברגל וקנימא לן דאסור בתשמיש המטה דאמרין דברים שבצנעה נוהג הילכך בעי הרחקה ותיקרה פי הכא ולי נראה דשאני רגל משבע' ימי המשטה דאית בהו אפושטי שמחה לשושבינין ולכל בני חופה אבל שמח' הרגל לית ביה פי האי גונא דאי לא תימא הכי שבת נמי הא לא נהיגי ביה אבלות אלא דברים שבצנעה וגבי שבת לא אשכחן מאן דאמר שיהא הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים אלמא טעמא דשבעת ימי המשטה משום אפושטי שמחה הוא דקא מפשטי בהו ומש"ה אתי לזולתי באבלות דידיה וכן הלכתא.

עוד יש עתים אחרים שהוא אסור בתשמיש כגון שני רעבון למי שאינו מחוסר בנים וסימני רעבון כדאמרין מדינתא אמדינתא כפנא וכן אכסנאי הלן עם אשתו באכסנאי אסור בתשמיש המטה ומסתברא שאם יחדו לו בית שהוא מותר ובלבד שלא ישן בטליתו של בעל הבית ולא אמרו אלא משום צניעות וכן אמרו אסור לשמש בפני כל חי מדקאמרי בפני משמע געור קאמר אבל ישן מותר וכל חי דאמרין עבדיו ושפחותיו אבל בפני בהמה מותר ומסתברא דתינוק שאינו יודע לדבר כבהמה דמי ורמיז' הא מלתא בפרק ערבי פסחים בענין המשמש במטה שהתינוק ישן עליה וכו' וכן אמרו ישראל קדושים הן ואין משמשין מטותיהן ביום ואם הוא בית אפל מותר ואם תלמיד חכם הוא וצריך לאותו דבר מאפיל בטליתו ומותר ומה אמר אפיל בטליתו נמי אסור משמעמא דמסכת יום טוב דבעינן ליה התם מהו לכבות את הנר מפני דבר אחר וכן אמרו בית שיש בו ספר תורה אסור לשמש בתוכו עד שיעשה בו מחיצה עשירה, ואם אין לו בית אחר עד שיוציאו משם וכן בית שיש בו תפילין או חומשין או גביאים או כתובים אסור לשמש בו עד שיתגם כלי בתוך כלי ויהיה העליון כלי שאינו פליגין כגון גלימא עילוי קומטר' ועכשיו שנתנה תורה שבעל פה לכתוב משום עת לעשות ליי' הפרו תורתיהו אף הגמרא כמו כן צריכא פסוי וכן מי שצד הנאת תשמיש מאשתו בין שצד הוא בין שצד היא ואמרה הנאת תשמיש עלי וכן אשת ישראל שקנא לה ונסתרה אסורה לו ואפי' שיתחזד עמה עד שישקנה והיא טהורה וכן אשת פהו שנסתרה אסורה לבעלה ואסורה להתחזד עמו ממעשה דר' זכריה בן הקצב אבל אשת פהו שצנעה אסורה לקיימה דבשבויה הקלו אבל לא באנוסה והכי איתא בכתובות הנה השלמנו כל הפרשיות ומצאנו מכלן תשע פרשיות זו למעלה מזו: הראשונה פרישת הקדושות כגון אכסני ובפני כל חי ותשמיש היום ולאו הנר והבית שיש בו ספר תורה וכתבי הקודש כל אלו אסורין במקומן ויש להן היתר במקום אחר מוסיף עליהן שני רעבון שהן אסורין בכל אותה מדינה מוסיף עליהם הנודר מן התשמיש שהוא אסור בכל מקום עד שיתיר את

נדרו וכן פרישת יום הנסתות לנדה שהוא אסור בכ"מ עד שתעקר את הנסת מוסף עליהם תשעה באב ויום הכיפורים שאין להם היתר מוסף עליהם האבל בתוך שבועת ימי חנפתו שהיא אסור להתניחד עמה בליילה אבל אנו חייב בשאר מיני פרשיות מוסף עליהם הנדה שהוא חייב בכל מיני פרישה פחבוק ונשוק ודברי בטלים ומזיגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו ובאכילת שלחנו ובשגירת הכוס ואפי' פוס של ברכה ובנגיעת אצבע קטנה שלה ואסור להסתפל בעקיבה ובכל מקום הסתר שלה: מוסף עליהם הנדה בימי חנפתו ולא בעל שהוא אסור בכל אלה ואף להתניחד עמה בליילה מוסף עליהם אשת ישראל שקנא לה ונסתרה שהיא אסורה בכל אלה ואסורה להתניחד עמו ביום ובליילה אבל יש לה היתר מוסף עליהם אשת כהן שנשפית שהיא אסורה בכל אלה ואין לה היתר עולם הרי ט' פרישות זו למעלה מזו נמצאו באבל שנים מהן ובנדה שלש כאשר פירשנו: וראיתי בתשובות שאלות לרבינו האי זצ"ל שגם שאלו אותו על הפלה שנבעלה בעילת מצנה אש היא צריכה שבעה נקיים וטבילה כשאר נדה או לא והשיב מנהגא דילן שאם ראתה אע"פ שראתה דם יגמור ביאתו ופורש ונוהגת עצמה כל שבעה כנדה ויתבא לה לגיסא כשאר נדות פדי שלא יהא הרגל וצריכה זו נקיים כעיקר זכה אלא שאין אנו מטמאין משכב שתחתיה בשעת בעילה משום דלאו נדאי אלא ספק ואני עומד על בירור דבריו במה שאמר שאין אנו מטמאין משכב שתחתיה בשעת בעילה משום דלאו נדאי היא ואלו היתה נדה נדאי פלוג' יש טומאה בזמן הזה לטמא משכב שתחתיה ונראה מדבריו שאסור לישן על מטתה של נדה אפי' בשעה שאינה במטה משום הרגל ודוקא נדה נדאי אבל פלה מותר לישן על אותה מטה לאחר שעמדה מאצלו ואפי' באותו סדין שהם עליו ואעפ"י שאין זה מן ההלכה הרי הם דברים שהדעת מברעת עליהם והאי בועל בעילת מצנה ופורש דקאמר' לא פורש מיד הוא דא"כ נמצאת יציאתו לו הנאה כביאתו אלא ממתין עד שימות ופורש מיד מן המטה או שפורשת היא מאצלו ולנעוץ צפרניו בקרקע עד שימות אינו צריך שהרי התירוהו לגמור ביאתו אלא עומד עד שימות ופורש וזו היא גמר ביאה דקאמרינן ואסור לעשות אח"כ משום הרגל כנדה גמורה ודומה לי כי מפני החומר הזה נהגו של בית ר' שלא יבאו לידי הספק בבעילת מצנה.

הצור ברחמי יצילנו מחטא ומפל מכשול ועון ויודיענו ארחות חיים שובע שמחות את פניו אמן אמן: גשלים שער הפרישה. שבת והודאה לבורא קצוות ששה: שער תקון הנסתות.

ראיתי לפרש תחלת חושש הנסתות לנסת הקבוע ולשאינו קבוע ואחר נפרש הזמן הראוי לקביעת הנסת ואת שאינו ראוי ואחר נפרש ענין הנסת באי זה דרך הוא נקבע ותחלה נאמר פי חושש הנסתות דרבנן היא דפלוגתא דרב ושמואל היא דאתמר הגיע שעת וסתה ולא בדיקה ולא ראתה אמר רב בדיקה ומצאה טהורה קסבר וסתות דאורייתא דק"ל כרב באיסורי ועוד דמוקמינן לפלוגתיהו פתנאי דתנאי הגיע שעת וסתה ולא בדיקה ולא ראתה ר"מ אומר טמאה נדה וחקמים אומרים תבדק שמואל קאי כר"מ ורב קאי כרבנן ועוד מדבצי רבא מרב נחמן וסתות דאורייתא או דרבנן ובלישנא בתרא פשט ליה וסתות דרבנן אלמא מדהפי פשט ליה דהכי הלכתא ועוד מדאמר' ביבמות חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שיוצא לדרך ומוקמינן לה אפי' בשעת וסתה שמע מינה וסתות דרבנן

ובמקום מצוה לא גזור דאי דאורייתא היכי שרינו ליה ועוד מחייבין ליה נמי אלא ש"מ דרבנן היא וכו פסק רב אחא וכו פסק בעל ההלכות ואע"ג דתניא והזרתם את בני ישראל מטומאתם אזקרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן וכמה עונה היא אסמכתא בעלמא היא מיהו אע"ג דחששא דרבנן היא אימור דשמעתא היא רבנן שאם הגיע יום וסתה ולא בדיקה ולא ראתה תבדק לאחר מיכן ואם מצאה טהור טהורה ואם מצאה טמא טמאה ומדאמרין תבדק ש"מ שהיא בתוקת טמאה ואסורה לשמש עד שתבדק ואע"ג דהא אמרי' אינה אסורה אלא אותה עונה בלבד הני מילי בשבדיקה ביום וסתה ומצאה טהור אבל אם לא בדיקה אסור' עד שתבדק מיהו לאותה עונה לא סגי' לה בבדיקה מידי דכולי יום הנסת פשעת הנסת דמי דקימא לן פרבי יהודה דאמר כל היום שלא וימאי כל היום שלא עונת היום והני מילי כשהיא רגילה ביום או אפילו עם הנז' הסמה מיד אבל רגילה לראות בלילה ואפי' קודם הנז' הסמה מיד אינה חוששת אלא בלילה ושם בדיקה ולא ראתה מותרת לשמש ביום והיא דרגילה למיחזי בהנז' הסמה גופייהו אי נמי דלא קים לה במילתא שפיר ולא ידענא אי קודם הנז' הסמה אי לאחר הנז' הסמה ודאי נקיטינו להו לחומרא כל הלילה וכל היום והיא דרגילה למיחזי ראי' מרובה מקודם הנז' הסמה עד לאחר הנז' הסמה ודאי איכא מאן דאמר אסורה בלילה וביום מאי טעמ' כיון דהאי שעמא פולה שעת הנסת היא ואפי' לר' יוסי דאמר אף ימים ושעות וסתות מודה בשעת הנסת מיהת אסורה לשמש בכלילה הילכך לרבי יהודה דאמר כל עונה שלא ומפני שעת הנסת כל עונה נאסרת כל היום וכל הלילה אסורה שהרי וסתה בלילה וביום היא ואיכא מאן דאמר דכי האי גונא בתר תחלת הנסת אזלינן ולא מסתברא אלא בלילה ואע"ג דכולה שעת הנסת אסורה לשמש ואפילו לר' יוסי הני מילי לשעת הנסת בלחוד אבל לאסור את שלפניו ואת שלאחריו לא אסרינן אלא להיא עונה דתחלת הנסת קאי בגונה ואם בדיקה קודם הנז' ההמה ולא ראתה אסורה לשמש כל אותה עונה אכל כל היום מותרת לפי שעיקר הנסת בתחלתו הוא דאמרין לקמן שאין האשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה אלמא פולהו ימי נדה בתר ראי' קמיייתא שדינא להו ואנו אכרענא בהא מילתא כי הא סברא בתרא מהא דתניא היתה למודה להיות ריאה עם הנז' הסמה אינה אסורה אלא עם הנז' הסמה דברי ר' יוסי ור' יהודה אומר כל הלילה.

ואוקימנא להא דרגילה למיחזי בסוף ליליא והא ודאי כל היכא דתני עם לאלתר משמע ואם כן דכי האי גונא אסורה ביום ובלילה היכי קתני כל הלילה שלא והא אי אפשר דלא עיילא ראי' ראי' בתוך הנז' הסמה ותתסר ביממא ובליליא ועוד סתמא קתני להיות רואה ולא מפליג בין ראי' מרובה לראי' מועטת הילכך אינה אסורה אלא עונת הלילה ושעת הנסת בלבד.

והא דאמרי' דכל אופה עונה דוקא בנסתות דיומי אבל בנסתות דגופה כגון מנהקת מפהקת ומעטשת וחוששת בפי כריסה וכל אותה השנויים במשנתנו פרק האשה שעושה צריכה אינה אסורה אלא עם וסתה בלבד בין יש לה יום קבוע לאותן סימנין בין אין לה אבל לפני וסתה מותרת ואם בדיקה בשעת וסתה ולא ראתה מותרת לאחר הנסת וראי' לדבר מדקתני עלה במתניתין ר' יוסי אומר ושעות וסתות משמע דהכי קאמ' כי היכי דנסתות דגופא לא מיתסרא אלא לשעתא הם הכי נמי וסתות דיומי לא מסתרא אלא לשעתא ולמאן קאמר לאו לר' יהודה בר פלוגתא אלמא בנסתות דגופה לא פליג רבי

יהודה ודוקא פשהיא רגילה לראות פל הראיה בתוך הנסת אבל אם רגילה לראות ממנה אחר הנסת אסורה מן הנסת ואילך פל היום וצריכא בדיקה אחר הנסת כדי לטהר הנסת וכדי להתיירה לבעלה אחר אותה עונה אבל קודם הנסת מיהא מותרת בלא בדיק' ואע"ג דאכרע' לעיל דבתר תחלת הראיה אולינן ה"מ בשתי עונות דלא אסרינן עליה אלא היא עונה היא דתחלת הנסת קאי בגוה אבל תוך הנסת ואחר הנסת חדא עונה היא וכיון דפשטה ראיתה אחר הנסת כולו יומא מתפסי מן הנסת ואילך מסתרא.

ואמרי רבנן דלא שנא נסת קבוע ולא שנא שאינו קבוע חוששת ליום ראיתה דתניא היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושנתה ליום עשרים זה וזה אסורים ואמר רבא לא תימא דקאי יום השנוי בימי נדתה אלא אפילו קאי לה בימי זיבתה כגון שהיתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים ושנתה לששה עשר או לשבעה עשר דקא לה בתוך שמנה יום לראית נדתה אע"ג דהיא לא חזיא לקביעת נסת פדאמרי' לקמן מיחש חיישא לה ומדקתני זה וזה אסורין משמע דכי הדדי ניהו אלקמא לנסת שאינו קבוע נמי חוששת פל היום ומסתברא לן דוקא שלא קבעה נסת לא לימים ולא לשעות אבל אם קבעה נסת לשעות ולא קבעה לה לימים אינה חוששת אלא לשעתה בלבד דע"כ לא פליג ר' יהודה עליה דר' יוסי אלא בלמודה לימים פדתניא היתה למודה להיות רואה ליום עשרים משש שעות לשש שעות והגיע יום עשרים ולא ראתה אסורה לשמש פל שש שעות דברי ר' יהודה ור' יוסי מתיר עד שש שעות וחוששת לשש שעות וכו' ה"כא הוא דפליג ר' יהודה דכיון דלמודה ביום עשרים אע"ג דלמודה בשש שעות קביעות' אסר לה ועקר לקביעותה דשעה דחיישי' כיון דקביע לה נסת בהאי פולי יומא זמנה היא אבל היכא דקביע לה נסת לשעות ולא קביע לה נסת ליומא נדאי קביעות' דשעה קביעות' היא ותו איכא למגמר להא מלתא מההיא אמתא דכל אימת דהנה עלה מטבילת מצוה הנית חזיא דם נאמאי לקמיה דר' יוחנן נאמר לה דמות עיריך עלתה ביה לכי והבעלי לו על גב גהר והא התם דבין שהיה לה נסת בין שלא היה לו נסת יום טבילתה היתה קבוע פעמים מקדמת ופעמים מאחר' וביום טבילתה היתה לה שעה קבועה לראיה שבכל עת שהיתה נכנסת לעיר וחברותיה מרגישות בה מיז רואה ואעפ"כ לא חשש רבי יהודה אלא לשעתא בלבד דהיינו שעת פניסתה לעיר אבל קודם פניסתה לעיר התיירה ש"מ שאם קבעה נסת לשעות ולא קבעה לימים אונה חוששת אלא לשעתה בלבד ואע"פ ששוין נסת שאינו קבועה לנסת הקבועה לענין חששא אבל לענין עקיר' לא שוו אהדדי דכל נסת שהוא קבוע שלשה פעמים צריך לעקרו שלשה פעמים וצריכא שתבדק עצמה ביום הנסת כדי לעקר הנסת אבל נסת שאינו קבוע אפי' קבעתו שני פעמים הרי הוא נעקר בפעם אחת ואינו צריך בדיקה שאם הגיע אותו יום ולא בדקה ולא נאמה כיון שעבר אותו יום הותרה היא והותר אותו היום ואם שנתה ליום אחר חוששת לאותו יום לפי מה שהיא ולעולם הנסת שלא נקבעה שלשה פעמים האחרון עוקר את הראשון בפעם אחת ועוד יש הפרש בין נסת קבוע לשאינו קבוע שהוסת שאינו קבוע כיון שעבר עליה אותו יום ולא ראתה נעקר לגמרי בפעם אחת ואע"פ שלא שנתה לנסת אחר אבל נסת שהיא קבוע אפי' עברו עליה שלש עונות פמותן ולא ראתה כיון שלא שנתה ליום אחר נהי דאינה חוששת לאותו יום עד שתחזור ותראה בו ביום אבל חזרה וראתה בו ביום אפי' אחר כמה פעמים הפסקות חוזר הנסת למקומו וצריכא עוד שלשה פעמים לעקרו מאי

טעמא דאמרינו אורח בזמנו בא דתנא היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושתים ליום שלשים זה וזה אסורים הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד שלשים יום וחוששת ליום שלשים הגיע יום שלשים וראתה יום עשרים ולא ראתה יום שלשים ולא ראתה יום עשרים וראתה הותר יום שלשים ונאסר יום עשרים מפני שאורח בזמנו בא שמעינו מיהא שאע"פ שהפסיקה ג' עונות ולא ראתה פינו שחזרה באותו יום חזר הנסת למקומו אפילו בפעם אחת ודוקא שלא שנתה לנסת אחר אבל שנתה לנסת אחר כבר נעקר הראשון לגמרי ואם תחזור לראות בו הרי הוא בתחלת נסת וכאשה שאינה משנה את וסת' לנסת אחר דבעינו שלשה פעמים לעקיר' הראשון ולקביעת השני והראשון נעשה שני והשני נעשה ראשון ומפאן אפה למד שהאשה שאינה רואה בימי עבודה בשכחו ימי מניקתה ותחזור לראות אם חזרה לנסת הראשון אפילו בפעם אחת קבעה לה נסת וצריכה שלשה פעמים לעקרו ולא עוד אלא אפי' חזרה לנסת אחר הרי היא פלמודה לראות בענין אחד ושתה לענין אחר שצריכה שלשה פעמים לעקר את הראשון.

ונה חומר יש בהפסקת ימי מניקת' מה שאין פו בהפסקה אחרת דאלו הפסקה אחרת אם עברו עליה שלש עונות ולא ראתה כלל ולבסוף שלש עונות שנתה ליום אחר אינה חוששת לנסת הא' אלא ליום השנוי אבל בהפסקת ימי מניקת אפי' התחיל לראות בענין אחר חושש לזה וחוששת לנסת הא' ולמדנו דבר זה ממ"ש לענין מעת לעת דאלו זקנ' שהפסיק' ג' עונות ולא ראתה ולבסוף ראתה דיה שעתה בראייה הראשונה ואלו גבי מניקה פינו שעברו ימי מניקתה וראתה מטמא' מעת לעת אפילו בראייה הראשונה אלמא נסת במקומו עומד ודמים למקומה הם חזרין ולא נסתלקו דמיה אלא לשעתה והטעם מפני שכל הפסקה שהיא באה מחמת דבר הגורם נסתלק הגורם וחזר הנסת למקומו והגורם להפסקת עוברה ומניקה מפני שאיבריה מתפרקין ואין נפשה חוזרת עליה עד כ"ד חדש וכן הדין לאשה שהיתה במחבה שלש עונות והפסיקה מחמת חרדה פשתסתלק החרדה חוששת לנסתה אבל הפסיקה אחרת אם היתה למודה מראש חדש לר"ח והפסיקה ג' עונות ולבסוף ראתה בתמשה בחדש אינה חוששת לראש חדש הואיל והחזקו לה ג' חדשים בלא ראייה חבל אם תחזור ותראה בראייה שנייה בר"ח מיד חזרה לנסתה שפכר בא האורח בזמנו ויש מי שאומר דמניקה פינו שעברו ימי מניקתה אעפ"י שלא התחילה לראות מיד חוששת לנסתה הראשון.

והסברא הזאת אינה באה אלא בזמן שהיה נסתה הראשון קבוע לימי החדש כגון מריש ירחא לריש ירחא או מתמשה בירחא לתמשה בירחא וכיוצא בהן דכי שלמו ימי מניקתה חיישא לריש ירחא קמא דפגע' ביה אבל אם היתה נסתה הקבוע בהפלגות כגון מעשרים יום לעשרים יום או מכ"ה לכ"ה כשתשלים ימי מניקת' ואיזה הפלגה חוששת עד שתחיל לראות ומסתברא דבין זה ובין זה אינה חוששת עד שתשוב לראות דחששא דרבנן הוא וכי לא חזיא אמרי' שמא עדיין לא חזרו דמים למקומם שהרי כל ימי עבודה ומניקתה דמיה מסולקין מפני שאיבריה מתפרקין ואין נפשה חוזרת על ה עד לאחר כ"ד חדש לימי מניקתה ואשה שהיא רואה בעונתיה בימי עבודה ובימי מניקתה פינו שלא הפסיקה ג' עונות הרי היא חוששת ליום נסתה ונאסרה לשמש מיהו לא בעינא בדיקה שאם לא בדיקה ולא ראתה טהורה מאותו יום ואילך ואם עברו עליה ג' עונות פינו שלא בדיקה ולא

רָאֵתָהּ שׁוֹב אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת עַד שֶׁתָּשׁוּב לְרֵאוֹת וְכֵן אִם הִיא בְּמַחְבֵּא וְהִגִּיעַ שְׁעַת וְסִתָּהּ וְלֹא בְּדָקָה וְלֹא רָאֵתָהּ מִתְּרַת מְאוֹתוֹ יוֹם וְאֵילָּה מִפְּנֵי שֶׁתְּרַדָּה מְסַלְקֶת אֶת הַדְּמִים וְהִיא עוֹבְרָה דְאֶמְרֵינוּ הִיא דְדָמִיָּה מְסוּלָּקִין וְדוֹקָא מְשֻׁהָפֵר הָעוֹבֵר שְׁלֵה אַבְל עַד בְּלֹא הוֹפֵר עוֹבְרָה הָרִי הִיא כְּשֶׁאֵר נָשִׁים וּבְעֵינָא בְּדִיקָה וְכָל אִשָּׁה צָרִיכָה לְחוֹשׁ תְּחִלָּה בִּימֵי עֵיבוּרָה עַד שֶׁיַּעֲבֵרוּ עָלֶיהָ ג' עוֹנוֹת בְּלֹא רֵאִי' וּבְדִיקָה וְאִשָּׁה שֶׁהִפְסִיקָה ג' עוֹנוֹת וְלֹא רָאֵתָהּ וְלִסּוּף ג' עוֹנוֹת רָאֵתָהּ כְּבָר אָמַר שֶׁחֲזַר לִסְתָּ' הִיא וְחוֹשֶׁשֶׁת מְעוֹנָה לְעוֹנָה שְׁאוֹרַח בְּזִמְנוֹ בָּא וְאִם הִפְסִיקָה ג' עוֹנוֹת אַחֲרוֹת וְלִבְסוּף רָאֵתָהּ כְּמוֹ כֵּן חֲזַר הִנֵּסֶת לְמִקְוָמוֹ וְחוֹשֶׁשֶׁת מְעוֹנָה לְעוֹנָה אַבְל אִם הִפְסִיקָה ג' עוֹנוֹת וְלִבְסוּף רָאֵתָהּ שׁוֹב אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת מְעוֹנָה לְעוֹנָה שֶׁכְּבָר עָקְרָה הִנֵּסֶת הָרֵאוֹשׁוֹן שֶׁהִיא קְבוּעַ לְעוֹנוֹת וְקָבְעָה לָזֶה וְסִת אַחַר בְּהַפְלָגַת ג' עוֹנוֹת וְאִשָּׁה שֶׁקָּבְעָה לָהּ וְסִת בָּאִי זֶה עֲנִין שֶׁתְּקַבֵּעַ אוֹתוֹ אוֹ קְרוֹב אוֹ רְחוֹק אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת אֲלֵא לְאוֹתוֹ וְסִת בְּלִבָּד וְזֶה הַחֲמֵר יֵשׁ בְּנִסְת שְׁאִינוֹ קְבוּעַ מִן הַקְּבוּעַ דְּלִנְסִת שְׁאִינוֹ קְבוּעַ חוֹשֶׁשֶׁת בְּתַחֲלַת וְסִתָּהּ לְשִׁתִּי חֲשָׁשׁוֹת אַחַת לִימֵי הַחֲדָשׁ וְאַחַת לְשִׁיעוֹ' הַפְּלָגָה כְּמוֹ שֶׁנִּפְרָשׁ לְפָנֵינוּ בְּקַבִּיעַ' הַנִּסְתוֹת מִשׁ"כ בְּקְבוּעַ וְאִשָּׁה שֶׁהִיא לְמוֹדָה לְרֵאוֹ' בְּעוֹנוֹתֶיהָ ה' ימֵי' אוֹ ד' רְצוּפִים נֶאֱמָרוּ בָּהּ ג' פְּנִים יֵשׁ מִי שְׁאוֹמֵר שְׁאֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת ג' עוֹנוֹת אֲלֵא לְיוֹם רֵאוֹשׁוֹן בְּלִבָּד כִּי הוּא עֵיקַר הַנִּסְת וְהוּא צָרִיךְ ג' פְּעָמִי' לְעַקְרוֹ אַבְל אַחַר יְמֵי עוֹנָה אַעפ"י שֶׁהִיא לְמוֹדָה בְּהֵן כְּמָה פְּעָמִים נְעַקְרִים הֵם פְּעַם אַחַת לְפִי שְׁאִין אִשָּׁה קוֹבַעַת נְסִת בְּתוֹךְ יְמֵי נְדָתָהּ כְּמוֹ שֶׁנִּפְרָשׁ לְפָנֵינוּ הַזְמַנִּי קְבִיעַת הַנִּסְתוֹת הַיְלִכָּה הָרִי הֵן כְּנִסְת שְׁאִינוֹ קְבוּעַ וְהֵם נְעַקְרִים בְּפַעַם אַחַת וְאֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת לָהֶם אֲלֵא לְעוֹנָה אַחַת וְיֵשׁ מִי שְׁאוֹמֵר שְׁאֵפִי' עוֹנָה אַחַת אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת לָהֶם לְפִי שְׁאִינוֹ אֲלֵא מְשִׁיכַת הַנִּסְת וְדְמִים יִתִּירֵי דְאִתּוֹסְפוּ כְּדְאֶמְרֵי' בְּגִמְרָא פ' כּוֹתִיִּים וּמְדַקְרֵי לְהוֹ תוֹסְפַת דְּמִים אֲלֵמָא אֵין לָהֶם דִּין נְסִת בְּפ"ע וְהַלְכָּהּ כִּינּוֹן שְׁנַעְעַקֵר הָרֵאוֹשׁוֹן כִּלּוֹן נְעַקְרִין עִמּוֹ וְאִם לֹא רָאֵתָהּ בְּיוֹם רֵאוֹשׁוֹן הוּא הָרִי עָקְרָה לְשִׁנֵּי וְיֵשׁ מִי שְׁאוֹמֵר כְּשֵׁם שֶׁחוֹשֶׁשֶׁת לְרֵאוֹשׁוֹן ג' עוֹנוֹת כִּף הִיא חוֹשֶׁשֶׁת לְכּוֹלֵן ג' עוֹנוֹת וְהִטְעַם כִּינּוֹן שְׁאִין אֲנוֹ עֵתָהּ בְּקִיָּאִין בְּמִרְאָה דְּמִים וְלֹא בְּתַקּוֹן הַנִּסְתוֹת דְּכִלְהוֹ נָשִׁי הָאֵיִדְנָא טוֹעוֹת מְשׁוּינֵן לְהוֹ דְּלֹא יְדַעֵי בֵּין יְמֵי נְדָה לִימֵי זִיבָה וְקִי"ל דְּאֵין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ נְסִת בְּתוֹךְ י"א יוֹם שְׁפִינֵן נְדָה לְנְדָה כְּדְבַעֲינֵן לְמִימַר קְמוֹן הַלְכָּהּ אֵיכָּא הִכָּא שְׁתִּי חֲשָׁשׁוֹת ש"מ הַיּוֹם הָרֵאוֹשׁוֹן שֶׁל נְסִת הִנֵּה דָם טְהוֹר וְהַשְּׁנִי אוֹ הַשְּׁלִישִׁי הִנֵּה דָם טְמֵא וְהוּא הִנֵּה תְּחִלַּת הַנִּסְת וְעֵיקְרוֹ א"נ הָרֵאוֹשׁוֹן אוֹ הַשְּׁנִי הִיוּ מִתּוֹךְ י"א וְהַשְּׁלִישִׁי וְהַרְבִּיעִיתְחִלַּת נְדָה וְרֵאוּיִין לְקַבִּיעַת נְסִת וְכִינּוֹן דְּאֵיכָּא הַשְּׁתָּא הַנֶּה חֲשָׁשׁוֹת כִּלְהוֹ יְמֵי הַנִּסְת הֵם עֵיקַר וְצָרִיכָה לְחוֹשׁ לָהֶם ג' פְּעָמִים כְּרֵאוֹשׁוֹן שֶׁל נְסִת.

הִנֵּה אֵלֶּה ג' פְּנִים נֶאֱמָרוּ עַל זֶה הָעֲנִין וְלִזְוֵה הַטְעַם הַשְּׁלִישִׁי כְּמָה חֲנוּמְרוֹת וְכְמָה סְפָקוֹת יְכוּלוֹת לְהִנְלֵד לְאִשָּׁה שְׁאִין לָהּ נְסִת קְבוּעַ מִיּוֹם לְיוֹם בְּלֹא שְׁנוּי וְאֵפִי' לְמִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ נְסִת קְבוּעַ יֵשׁ חֲשָׁשׁוֹת אֲלֵא שְׁאִינוֹ מִתְּפָרְשׁוֹת עֵתָהּ עַד שֶׁנִּגִּיעַ לְקַבִּיעַת הַנִּסְתוֹת מ"מ צָרִיכִין אֲנוּ לְהַכְרִיעַ עַל דְּבִרְיָהּ וְלַעֲמּוֹד עַל עֵיקְרֵיהֶם וְלִבְרַר מִהֵן הַלְכָהּ לְמַעֲשָׂה וְאוֹמֵר אֲנִי כִּי יֵשׁ עוֹד פְּנִים מְוַכְרְעוֹ' וְשֶׁקּוֹלִין לְמַעֲשָׂה: עֵתָהּ אֶפְרָשׁ אוֹתָם וְאוֹמֵר תְּחִלָּה כִּי מֵה שֶׁחֲשָׁשׁ הַמְחַמֵּיר הִנֵּה לְדָם טְמֵא וְדָם טְהוֹר וְחֲשָׁשׁ לְקַלְקוֹל הַנִּסְתוֹת אַעפ"י שֶׁמְצִינוֹ שֶׁחֲשָׁשׁוּ רַבּוֹתֵי' לְכָל אֵלֶּה ה"מ הִכָּא דְּרוֹאָה דָם לְטְמֵא כָּל הַדְּמִים שֶׁהִיא רוֹאָה וְלְהַצְרִיכָה ז' נְקִיִּים כְּאֵלוֹ הִיא רוֹאָה בְּתוֹךְ יְמֵי זִיבָה דְּהֵתָם סְפִיקָא דְּאוֹרֵיִיתָא הִיא וְחֲשָׁשׁא דְּאוֹרֵיִיתָא אַבְל הִכָּא דְּאֵינָה רוֹאָה חֲשָׁשׁ נְסִתוֹת הֵא דְּאֶמְרֵי' דְּרַבְּנָן הִיא וְאֵפִי' בְּקְבוּעַ וְכ"ש בְּשְׁאִינוֹ קְבוּעַ

הילכף ספיקא בדרבנן לקולא ועוד דרוב דמים שבאש' טמאין ואשכחן דסמוך רבנן עליה דהאי רובא ואפי' לקולא דתנא קשטה שנים ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיבה מביאה קרבן ואינו נאכל ר' יהושע אומ' מביאה קרבן ונאכל ואמר' בגמ' דהמפלת באפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמפליגי דר' יהושע סבר א"א לפתיחת הקבר בלא דם והא הקא דלא קא חזינו לדמא ולא ידעינו אי דם טמא אי דם טהור הוא ואמאי נאכל ליחוש דילמא דם טהור הוה אלמא פיון דרוב דמים שבמקור טמאים הם פנדאי משוינו להו הילכף מביאה קרבן ונאכל ממה נפשך או יולדת היא או זבה גדולה והקא ודאי קולא דקא שרינו ליה תרי איסורי גבלה וחולין לעזרה וכל שפן הקא לגבי וסתות דחומרא הוא דבעי לן למיסמך ארובא וכן בתשש הטועות נמי רובא טועות ניהו ונחששא דרבנן במקום דאיכא רובא להיתירא ליכא למיחש ביה קלל מיהו לגבי האי דוכתא בלחוד איכא טעמא אחרנינא דמיבעי ליה למיחש כל ימי העונה פדברי המחמיר ולא מטעמיה אלא פיון דאיכא שופעת ואיכא נמי מדלפת שהיא פשופעת שאינו אלא ראי' אחת ואפי' מדלפת כל ז' כדאית' בפרקא קמא דנדה הילכף הוה פלהו ימי עונת הוסתות בשעת הוסת מיתה מודה דחיישא ומשום הכי איבעי למיחש לדם טמא ודם טהור ולמיחש לספק טועות להא ודאי חיישינו לא במקום וסת קבוע ולא במקום וסת שאינו קבוע עוד יש טעם להחזיק הדרך הנה ולחוש כל ימי העונה עד שתעקר מהם ג' פעמים מפני שהוא רוב המצוי בנשים לשנות וסתן יום ויומים וג' ימים פעמים מרחיקות ופעמים מקריבות וחוזרת למקומם וכיון שהדבר מצוי כן אין ראוי לסמוך ולהחזיק כל ימי הוסת בטפולה לתחלת הוסת ולטהר שאר ימי הוסת בעקירת פעם א' כי שמא הימים שהם עתה בתוך הוסת היו כבר תחלת הוסת ואעפ"י שהם עתה אמצע הוסת לא אבדה מעלתם הראשונה לפיכך אין לנו אלא פלשון האחרון שתהא צריכה עקירה ג' פעמים לכל ימי הוסת וזה הדרך הוא נכון והישר בעיני ומסיר הספקות מעלינו ובו ראוי ללכת פענן שנאמר סלו סלו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי: הנה השלמנו חושי הוסתות לוסת הקבוע ולשאינו קבוע לוסת שהיא מגופה כגון מפקת ומעטשית ולוסת הימים והשעות אף נפרש עוד בהם בקביעת הוסתות בתשש קביעת וסת ימים ובחשש קביעת וסת בהפלגות ועוד יש וסתות אחרים שהם נקבעים מחמת אונס ואין החשש שלהם דומה לאלה וכשנגיע לשם נבאר הכל באר היטב בע"ה: עתה נפרש הזמן הראוי לקביעת הוסתות ואת שאינו ראוי שאלו קבעה אותו בזמן הראוי לקבעו דינו פוסת קבוע ואם קבעה אותו בזמן שאינו ראוי אפי' ראתה כמה פעמים דינו פוסת שאינו קבוע: וכבר בררנו כי הוסת הקבוע בין שהוא מגופה בין שהוא חוץ מגופה צריך לעקרו שלשה פעמים וצריכה בדיקה בשעת הוסת כדי לטהרו.

ואם לא בדקה ולא ראתה אסורה לשמש אפילו כמה עד שתבדק. ועוד בררנו כי וסת הימים אסורה לשמש כל אותה עונה או יום או לילה אבל וסתות הגוף מותרת לפני הוסת ואפילו באותה עונה ואם בדקה בשעת הוסת ומצאה טהור מותרת לאחר הוסת מיד והיא שהיתה למודה לראות בתוך הוסת כאשר פירשנו.

ואחר שבררנו כל זה צריכין אנו לפרש הזמן שהוא ראוי לקביע' ונאמר כי שבעת ימי נדה אינם ראויים לקביעת וסת שאם ראתה בריש ירחא והפסיקה ראית' וראתה בחמשא בירחא ועשטה כן אפילו כמה פעמי' לא קבעה וסת לחמשא בירחא כי אם לריש ירחא

בלבד ולרִיש יִרְחָא חוֹשֵׁשׁת עד שְׁתַּעֲקֵר אוֹתוֹ שְׁלִישָׁה פְּעָמִים וְצָרִיכָה בְּדִיקָה לְטַהְרוֹ כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוּ אָבֵל לְחַמְשָׁא בְּיִרְחָא אֵינָה חוֹשֵׁשׁת אֲלָא פְּעַם אַחַת וְאִם עֲקָרָה אוֹתוֹ פְּעַם הַחֲמִישִׁי הַחוּמַר רֵאשׁ חֲדָשׁ לֹא הוֹמַר עַד שְׁעַקְרָה שְׁלִישָׁה פְּעָמִים אָבֵל יֵשׁ עֲנָנוּ שְׁהֲאִשָּׁה קוֹבַעַת וְסַת בְּתוּף מִי נִדְתָּה כְּגוֹן שְׁרָאָתָה שְׁנֵי פְּעָמִים בְּרִישׁ יִרְחָא בְּלַחוּד וּבְשְׁלִישֵׁי רָאָתָה עֲשָׂרִים וְחַמְשָׁה וְרִישׁ יִרְחָא אַף עַל גַּב דְּרִישׁ יִרְחָא בְּתַרְא קָאִי לָהּ בִּימֵי נִדְתָּה קְבָעָה לָהּ וְסַת בְּרִישׁ יִרְחָא הוֹאִיל וְהַשְּׁנַיִם הָרֵאשׁוֹנִים הִתְחַזְּקוּ מִמְעַן סְתוּם וְרֵאִיתָ עֲשָׂרִים וְחַמְשָׁה אֲמַרְיָנוּ עֲלֵה בְּגַמְרָא דְמִים יִתִּירֵי אִיתוּסְפוּ וְאֲמַרְיָנוּ עֲלֵה תְרִין פְּרוּשֵׁי אִיכָא מֵאֵן וּמְפָר' דְרֵאִיתָ רִישׁ יִרְחָא הוּא עֵיקֵר וְהַקְדַּמְתָּ עֲשָׂרִין וְחַמְשָׁא תוּסְפּוֹת אוֹתוֹ הַנֶּסֶת הָוֵי וּמְדַקְאֵי לָהּ תוּסְפַת הַנֶּסֶת לֹא חֲזִישָׁא לְהֵיכָא רָאָה כְּלָל וְזֶהוּ הַדְּעַת הָרֵאשׁוֹן מִן הַשְּׁלִישָׁה פְּנִיִם שְׂזַכְרָנוּ לְמַעַלָּה בְּחַשְׁשׁ הַנֶּסֶתוֹת לְהֵן כְּלָל.

וְיֵשׁ מְפָרְשֵׁי דְאֲמַרֵי בְּרֵאִיוֹת עֲשָׂרִין וְחַמְשָׁא דְמִים יִתִּירֵי הוּא דְאִיתוּסְפוּ בֵּהּ לֹא לְמִמְרָא דְהוּנָא הִיא טְפִילָה לְרֵאִיוֹת רִישׁ יִרְחָא אֲלָא לְאִפּוּקֵי דְרֵאִיתָ רִישׁ יִרְחָא לֹא הוּנָא טְפִילָה לְרֵאִיתָ עֲשָׂרִין וְחַמְשָׁא דְרֵאִיתָ עֲשָׂרִין וְחַמְשָׁא דְמִים יִתִּירֵי הוּא דְאִיתוּסְפוּ וְדִילְמָא וְסַתָּה אַחְרֵינָא קָא קְבָעָה וּבֵין הַלִּין תְּרִין פְּרוּשֵׁי אִיכָא דְרֵאִיתָ עֲשָׂרִין וְחַמְשָׁא לְלִישְׁנָא קָמָא לֹא חֲזִישָׁא כְּלָל וּלְלִישְׁנָא בְּתַרְא חֲזִישָׁא.

וּמְסַתְּבָרָא לְחוּמְרָא. אָבֵל רֵאִיוֹת שְׁבַתוּף יְמֵי הַנְּדָה שׁוֹרֶת הַדִּין טְפִילָה נִינְהוּ לְתַחֲלַת הַנֶּסֶת וְאִפִּילוּ הַפְּסִיקָה בִּינֵיהֶן מִיָּהוּ הָא אֲכַרְעָנָא לְעִיל דְכִינוּ דְאִיכָא שׁוֹפְעַת וּמְדַלְפַת שְׁהוּ כְּרֵאִיָּה אַחַת וְשַׁעֲהָאַחַת.

וְאִשָּׁה פִּינוּ שְׁהוֹחֲזָה בְּאַרְבָּעָה יָמִים אוֹ חַמְשָׁה רְצוּפִים לְרֵאִיָּתָה אֵינָה בּוֹדֶקֶת עֲצָמָה וְאֵינָה יוֹדַעַת אִם מְפָסְקַת בִּינֵיהֶם אִם לֹא הִילְכַף חוֹשֵׁשׁ' לְכּוֹלֵן וְעֵיקֵר הַנֶּסֶת נְמִי הָוֵי כְּדַכְתִּיבְנָא לְעִיל וְהַשְׁתָּא דְאֲמַרְיָנוּ דְרֵאִיתָ עֲשָׂרִין וְחַמְשָׁה חֲזִישָׁא לָהּ אִי חֲזִינָא הִכִּי תִלְתָּא זְמַנֵּי קְבָעָה לָהּ נְמִי וְסַת לְעֲשָׂרִין וְחַמְשָׁא וּלְרִישׁ יִרְחָא.

וְהָא דְאֲמַרְיָנוּ דְאִין קוֹבַעַת וְסַת בְּתוּף יְמֵי נִדְתָּה לֹא מְבַעֲיָא הִיכָא דְכוּלְהוּ ג' זְמַנֵּי חֲזִינָא לְהוּ בְּתוּף יְמֵי נִדְתָּה דְלֹא קְבָעָה אֲלָא אִפִּי' חֲזִינָא תְרֵי זְמַנֵּי קָמָאֵי רִישׁ יִרְחָא וְחַמְשָׁא בְּיִרְחָא וְרִישׁ יִרְחָא וְחַמְשָׁא בְּיִרְחָא וּבְזִימְנָא תְלִיתָאָה קָא חֲזִינָא בְּחַמְשָׁא בְּיִרְחָא וּבְרִישׁ יִרְחָא לֹא חֲזִינָא פִּינוּ דְאֵיעֵקֵר לְרִישׁ יִרְחָא וְקָאֵי חַמְשָׁא דְיִרְחָא בְּזִימְנָא אִיגְלִי מִקְלֵתָא דְחַמְשָׁא בְּיִרְחָא עֵיקֵר וְסַתָּה לְרִישׁ יִרְחָא קָמָאֵי תוּסְפַת דְמִים אִפִּילוּ הִכִּי לֹא קְבָעָה אֲשַׁתְּכַח דְכִי הָאֵי גּוּנָא לֹא קְבָעָה לָהּ וְסַת כְּלָל בְּרִישׁ יִרְחָא הָא לֹא קְבַע' לָהּ וְחַמְשָׁ' בְּיִרְחָא אִפְתִּי לִית לָהּ אֲלָא חֲדָא זְיִמְנָא וְכִי מְשַׁלְמָא עֲלֵיהָ תְרֵי זְמַנֵּי אֲקַבַּע לָהּ לְחַמְשָׁא בְּיִרְחָא.

וּכְשֵׁם שְׂאִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת וְסַת בְּתוּף יְמֵי נִדְתָּה כְּפִי אֵינָה קוֹבַעַת וְסַת בְּתוּף יְמֵי זִיבְתָּה דְתַנּוּ בְּסוּף פְּרָק בְּנִיתָ כּוּתִיִּים כָּל אֶחָד עֲשָׂאָה בְּחֻזְקַת טְהוּרָה וְאָמַר רַב הוּנָא בְּרַחֲמֵי אֲמַר שְׂמוּאֵל לֹמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וְסַת בְּתוּף יְמֵי זִיבְתָּה מֵאֵי טַעְמָא דְאִסְתַּלְקוּ דְמִיָּה בִּימֵי נִדְתָּה וּמְדַאִיבַעֲיָא לִיָּה לְרַב פְּפָא עֲלֵה דְהָא מִקְלֵתָא מְטַבַּע לֹא קְבָעָא וּמִיחַשׁ חֲזִישָׁא מְהוּ דְתִיחֻוֹשׁ לָהּ וְשְׁקִלִין וְטְרִינּוּ עֲלֵה אֲלֵמָא הִכִּי הִלְכְּתָא: וְעוּד דְגָרְסִינּוּ בְּפַר' הָאִשָּׁה שְׁהִיא עוֹשָׂה צְרִיכָה אֲמַר רַב פְּפָא לֹא אֲמַרְן אֲלָא לְמַקְבַּע דְבַעֲיָנוּ תִלְתָּא זְמַנֵּי אָבֵל לְמִיחַשׁ אִפִּילוּ בְּחֲדָא זְיִמְנָא חֲזִישָׁא לָהּ וְאֲקַשְׁיָנוּ עֲלֵה מֵאֵי קַמ"ל תְּנִינָא שְׁנַתָּה לְיוֹם עֲשָׂרִים זֶה וְזֶה אֲסוּרִין מְהוּ דְתִימָא ה"מ הִיכָא דְקָאֵי בְּתוּף יְמֵי נִדְתָּה אָבֵל הִיכָא דְקָאֵי בִּימֵי זִיבְתָּה

אימא לא תיחוש ליה קמ"ל מדאמר רב פפא הכי ש"מ דבימי נדה דהיינו בתחלת שמינה עשר יום של נדה קבעה לה נסת אבל בימי זיבה לא קבעה לה נסת ומאי נינהו אחד עשר יום שבין נדה לנדה ולהכי אצטריו ליה לאשמועינן דאע"ג דלא חזיא ההיא ראיה למיקבע לה נסת מיחש מיהא חיישא לה.

ואיכא מאן דאמר דלית הלכת' כשמואל דר' יוחנן וריש לקיש פליגי עלה דתרוניהו מודו דבימי זיבה קבעה לה נסת דלא פליגי אלא בימי נדתה אבל בימי זיבה לתרוניהו קבעה ולא מילתא היא דהא אוקימנא כגון דאתחוק לתרי זימני קמאי ממעין סתום.

כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא ועשרין וחמשה וריש ירחא דכיון דתרי זימני קמאי בימי נדתה חזיתניהו אע"ג דשלישית הואי ימי נדתה ממש בטר רובא קמא שדינן לה וכי היכי דלגבי נדתה קבעה לה נסת בכי האי גונא כל שפן בתוך ימי זיבתה דקבעה לה וכי האי גונא נמי מודה דאע"ג דאחד עשר לא חזו למקבעה בהו נסת אי חזאי מעיקרא שתי ראיות מריש ירחא לריש ירחא ובשלישית חזאי בעשרין בירחא ובריש ירחא דקיימ' ראיה שלישית בימי זיבה קבעה לה נסת הואיל ותרי קמייתא חזאי ממעין סתום ואי קשיא לה הא דגרסינן בפ"ק דנדה לענין קפיצות דאמרי' דהיכא דקפצה בחד בשבא וחזאי וקפצה בחד בשבא וחזאי ובחד בשבא לחד בשבא דהיינו אחד עשר יום שבין נדה לנדה הריא לא קשיא מידי דהתם לא לאשמועינן דאש' קובעת בימי נדתה קא אתי אלא לאשמועינן נסת דקפיצות והאי דנקט חד בשבא לסימנא בעלמא הוא דנקט.

אי נמי דהתם איכא למימר בחד בשבא דקאי לה בימי נדה קאמר כגון דאתחלה בחד בשבא ונהדר חזאי בחד בשבא אחריןא דעשרין ותרסין וכיון דחזינו שמעתא בהדיא דאין האשה קובעת נסת בימי זיבתה ומתניתין נמי דקתני וכל אחד עשר בחדות טהורה ושמואל נמי על מתניתין אמרא לשמעטא.

וחזינו סוגיא דאמוראי בתראי פנתיה לא שבקינן האי מימרא דאמוראי בהדיא ונקיטינן מילתא דלא אתיא אלא מפלגא ולא אתמרא בהדיא הילכך פיון דקיימא לן דאין אשה קובעת נסת בתוך אחד עשר היכא דרגילא למיחזי בחמשה עשר לחמשה עשר לראייתה דכל חדא וחדא קיימ' לחברתה ימי זיבה רואין את המצעי' כאלו אינן והשאר קובעת לה נסת מעשרין ותשעה לעשרין ותשעה דקיימי אהדדי בימי נדה ואי חזאי בהו ארבע ראיות מעשרין ותשעה לעשרים ותשעה קבעה לה נסת להפלגת עשרין ותשעה ובעיא עקירה תלתא זימני ובדיקה אבל אמצעות דקיימי בימי זיבה לא בעי בדיקה ועקרא להו בחדא זימנא מיהו דוקא להנהו ראיות דקיימי בתוך שמונה עשר יום לראיה הראשונה אבל היכא דרגילה למיחזי חמשה ימים בכל נסת ותרי יומאי קמאי מינייהו קיימי לראיה הראשונה ותלת בתראי קיימי בימי נדה.

הנה תלתא יומי בתראי דחזו לקביעת נסת קבעה בהו בתלתא זימני ואפילו היכא דשפעה בהו בהנה חמשה יומי כולהו אע"ג דאמרי' שופעת אינה אלא כראיה אחת דמתוך אחד עשר היא אפילו הכי קבעה לה נסת דחיישינן שפא הפסיקה הלילה מתוך השנינה ולא ידעה ואי הווי תלתא זימני בתוך אחד עשר יום ותרי מינייהו בתחלת שמינה עשר יום אע"ג דלא מתחלת תחלת נדה עד דספרה שבועה נקיים מסתברא לי דלמקבע בהו נסת בימי נדה חשבינן להו וקבעה דכי אמר שמואל ימי זיבה לא קבעה בהו נסת אמתניתין

קאי דקתני פל אחד עשר בתזקת טהורה ועלה אמר שמואל שאינה קובעת לה נסת בתוך אחד עשר ונדקא קאמר אחד עשר אבל ימים הראויים לספירת אחד עשר לא קאמר דקים להו לרבנן דבשבעת ימי נדה היא מתמרת מדמיה ולא הדרי אלא עד שמנה עשר יום וכי מטיא לשמנה עשר בין שהם ראויים לנדה בין שהם מספירת זיבה ראויים הם לקביעת נסת: הנה זה הטע' עוד סיוע למה שאמרנו למעלה דרבי יוחנן וריש לקיש לא פליג אדשמואל דאפשר לאוקומי למילתיהו בימי זיבתה קובעת לה נסת ובגמרא תלתא זימני למעקרינה ובבדיקה.

הנה פרשנו כי ימי הנדה וימי הזיבה אינם ראויים לקביעת נסת ועל הדרכים שפרשנו ועוד יש עתים אחרים שאינם ראויים לקביעת נסת כגון ימי עבודה משהו עבד וכו' וכו' מי מניקתה וכו' מקום התרדה בכולן אם באת האשה לקבוע בהן נסת חדש בתחלה אינו נקבע מפני שדמיה מסולקין ודומין לאחד עשר יום שבין נדה לנדה שאינה קובעת בהן נסת אבל היא חוששת לראייתה מידי דהוי אנסת שאינו קבוע עד שתעקר ממנו פעם אחת ואפילו בלא בדיקה ולא ראתה טהורה מיום זה ואילו פאשר פרשנו למעלה בראשי הוספות: הנה כתבנו הזמנים שהיו נקבע בהן לכל מחלקותם ותוצאותיהם נשאר לנו לפרש איך הוסת נקבע כדי לדעת את חושי לקבוע ולשאנו קבוע ואם חסרנו מחושי הוסתות שלא פרשנו אותו במקומו נשוב עתה לפרש הכל: לפי שגם הענין ראוי לפרש בו חושי הוסתות עם פירוש קביעתם.

ונאמר תחלה כי זו המסורת בידינו מדברי רבותינו שאין נסת אלא לאותו שיש לו צד שנה ושהיא שנתה בו ראיותיה שלשה פעמים דקיימא לן כסתם מתניתין וסתם לן תנא בוסתות ושור המועד כר"ש שבג וכל צד שנה שיש בו קובעתו לנסת שלשה פעמים והוא שלא יהא ביניהם הפסק ואם יהיה ביניהם הפסק צריך שיהיה שנה לשלשתן שלא יהא האחד קרוב והאחד רחוק ומתוך הפרטין יתבאר לה כל זה והמצדדין והמשוין את הוסת שלשה אבות הם ולהם תוצאת הרבה.

האחד ימי החודש ואע"פ שאין הפלגתן שנה כגון מריש ירחא לריש ירחא או מחמשא בירחא לחמשא בירחא וכיוצא בו ואע"פ שנה החדש מלא וזה החודש חסר. ולמדנו זה מן הדלוג שחלקו בו רב ושמואל ראתה יום חמשה עשר בחודש זה ושבעה עשר בחודש זה רב אמר קבעה לה נסת לדילוג ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג ואלו היינו חושבים כל החדשי מלאים או חסרים פאשר סברו מקצת אנשים א"כ אין כאן דילוג אלא הפלגת שלשים יום בין כל ראיה וראיה ונהרי היא זו כל מודה לראות מעשרים יום לעשרי יום ולמה חלקו בהו רב ושמואל בלשון דילוג והלא כל הוסתו' הוכללו בהפלג' והנה להם לחלק בסתם על הוסתו' אם תהי הראשונה מן החשבון אם לאו וממה שאנו עתידין לפרש יתברר הדבר פראוי שהם לא חלקו בנסת אחד אלא בדילוג לבד: הנה כבר שמענו כי ימי החדש קבועים לה נסת בלא השוואת הפלגה ומכל מקום צריך שיהא זה הוסת בלא הפסק ואם יהיה ביניהם הפסק צריך שיהא שנה שאלו ראתה הראשונה בראש ניסן והשנית בראש אייר והשלישית בראש תמוז אעפ"י שכולם בריש ירחא היו אינו נסת לפי שאין הפסקתן שנה ואלו הפסיקה בין אחת ואחת ראש חדש אחד הנה הוסת נקבע כגון שראתה בראש ניסן ובראש סיון ובראש אב הרי זה קבוע בהפסקות שוות וזה נקרא

נסת הסרוג מפני שהיא מסרֶגֶת ומפֶסֶקֶת בין ראיות ונהרי הוא כְּעֵנֹן שְׁשֵׁנִינוּ בְּבְרִיָּתָא דְנִזְיָקִין רָאָה שׁוֹר וְנִגַּח שׁוֹר וְלֹא נִגַּח שׁוֹר וְלֹא נִגַּח וְכוּ' נַעֲשֶׂה מוּעֵד לְסְרוּגִים לְשָׁנָרִים בְּבָבָא קָמָא וּלְפָנֵינוּ נִפְרַשׁ אֵת דֵּינוּ בַּע"ה: וְהֵצֵד הַשְּׁנֵי הַמְּשֻׁנָּה אֵת הַנֶּסֶת הוּא שְׂעִעוֹר הַהֶפְלָגָה וְאָרְף עַל פִּי שְׂאִינָה תוֹסֶפֶת סְדוּר יָמֵי הַחֹדֶשׁ כְּגוֹן מַעֲשָׂרִים יוֹם לְעֵשְׂרִים יוֹם וְאֵע"פ שֶׁזֶה בְּתַחֲלַת הַחֹדֶשׁ וְזֶה בְּסוֹפוֹ וְלִמְדֵנוּ מִזֶּה מִמְּשַׁנְתֵּינוּ הֵיטָה לְמוּדָה לְהִיּוֹת רוּאָה מִחֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר לְחֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר וְשִׁנְתָה לְיוֹם עֵשְׂרִים וְכוּ' בְּחֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר לְחֹדֶשׁ קָאָמַר קָא אִתְמַר עַלֵּה אָמַר שְׂמוּאֵל לֹא שָׁנוּ אֶלָּא מִחֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר לְחֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר לְטַבִּילָה שֶׁהוּ עֵשְׂרִים וְשָׁנִים לְרֵאִיָּתָה אֶלְמָא בְּהֶפְלָגָה קָא מִיָּרִי וּש"מ דְּבַהֶפְלָגָה הִיא קוֹבְעַת נֶסֶת שְׁלֹא עַל סְדֵר יָמֵי הַחֹדֶשׁ: וּמֵצֵד הַשְּׁלִישִׁי הֵינְצָא מִשְׁרַשׁ הַשְּׁנִים שְׁזַכְרָנוּ וְהוּא דִּילוּג הַשְּׁנָה בִּימֵי הַחֹדֶשׁ כְּגוֹן שְׂרָאָתָה יוֹם חֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר בְּחֹדֶשׁ יוֹם שְׁשָׁה עֶשֶׂר בְּחֹדֶשׁ זֶה וְיוֹם שְׁבַעַה עֶשֶׂר בְּחֹדֶשׁ זֶה וְכוּן בְּדִילוּג הַמִּתְקַרֵּב כְּגוֹן שְׂרָאָתָה יוֹם חֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר בְּחֹדֶשׁ זֶה וְיוֹם אַרְבָּעָה עֶשֶׂר בְּחֹדֶשׁ זֶה וְשְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר בְּחֹדֶשׁ זֶה מִשְׁפֵּט אֶחָד לָהֶם וְכוּן בְּדִילוּג הֵינְצָא מִשְׁוֹר שְׁהֶפְלָגָה כְּגוֹן שְׂרָאָתָה שְׁתֵּי רֵאִיּוֹת בְּהֶפְלָגַת שְׁלֹשִׁים יוֹם.

וְהַשְּׁלִישִׁית כ"ט יוֹם בְּהֶפְלָגַת עֵשְׂרִים וְשִׁמְנָה יוֹם וְכוּן אִם הִרְחִיקָה הַפְּלָגוֹתֶיהָ מִשְׁלֹשִׁים יוֹם לְשֹׁלְשִׁים וְאֶחָד יוֹם וְלְשֹׁלְשִׁים וְשָׁנִים וְכוּן כּוֹלָן. כָּל אֵלֶּה הַסִּימָן הַדִּילוּג וְהֵם הַנֶּסֶתוֹת הַנִּקְבְּעוֹת עַל מִשְׁפֵּטָה כְּמוֹ שְׂפִירָשׁוּ בְּגִמְרָא כִּי כְּשֶׁקְבָעָה נֶסֶת בְּדִילוּג הַנֶּסֶת הַרְאִישׁוֹנִים וְאִינָה חוֹשֶׁשֶׁת אֶלָּא בְּדִילוּג יוֹם אֶחָד לְפָנֶיהָ עַל הַמְּשֻׁפֵּט שְׁקָבַע' אוֹתוֹ כְּגוֹן שְׂרָאָתָה יוֹם חֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר בְּזֶה וְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר בְּזֶה וְשִׁמְנָה עֶשֶׂר בְּזֶה עַד כָּאן הֵיטָה חוֹשֶׁשֶׁת מִן הַרְאִישׁוֹן עַל הַשְּׁנֵי וּמִן הַשְּׁנֵי עַל הַשְּׁלִישִׁי וּמִן הַשְּׁלִישִׁי עַל הַרְבִּיעִי אֲבָל מִן הַרְבִּיעִי וְאִילָף שׁוֹב אִינָה חוֹשֶׁשֶׁת עַל מַה שְׁעָבַר וּלְפָנֵינוּ נִדְבַר עוֹד עַל זֶה הָעֵנֵן: הִנֵּה כְּתִבְנוּ שְׁלֹשֶׁת הַנֶּסֶתוֹת שֶׁהֵם תְּלוּאִים בְּיָמִים וְאֶחָד שְׁבָאָרְנוּ כִּי יָמֵי הַחֹדֶשׁ קְבוּעִים נֶסֶת בְּלֹא הַשְּׁנֹאֵת הַפְּלָגָה וְהַפְּלָגָה בְּלֹא יָמֵי הַחֹדֶשׁ יֵשׁ לָנוּ לְדַעַת לְכַמָּה חֲשָׁשׁוֹת לָהֶן חוּץ מִן הַדִּילוּג שְׂאִינָה חוֹשֶׁשֶׁת לוֹ עַד שֶׁתְּקַבְּעוּנוּ וְלִמְדֵנוּ אֵת זֶה מִמְּשַׁנְתֵּינוּ שֶׁהִרִי שְׁנֵינוּ הֵיטָה לְמוּדָה מִיּוֹם חֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר לְחֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר וְשִׁנְתָה לְיוֹם עֵשְׂרִים זֶה וְזֶה אֶסוּרִין הִרִי שְׁנֵינוּ לְהַפְּלָגָה וְחוֹשֶׁשֶׁת לוֹ בְּפַעַם אֶחָד וְהַשְּׁנֵי הוּא בְּתַחֲלַת הַנֶּסֶת: וְכוּן מִצִּינוּ בְּבְרִיָּתָא וְהִיא שְׁכַתְבָנוּ לְמַעַלָּה הֵיטָה לְמוּדָה לְרֵאִיוֹת יוֹם עֵשְׂרִים וְשִׁנְתָה לְיוֹם שְׁלֹשִׁים זֶה וְזֶה אֶסוּרִין הֵגִיעַ יוֹם עֵשְׂרִים וְלֹא רָאָתָה מְוַתֵּר לְשִׁמֵּשׁ עַד יוֹם שְׁלֹשִׁים וְחוֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם שְׁלֹשִׁים הֵגִיעַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְרָאָתָה יוֹם עֵשְׂרִים וְלֹא רָאָתָה יוֹם שְׁלֹשִׁים וְלֹא רָאָתָה יוֹם עֵשְׂרִים וְרָאָתָה.

הַנֶּסֶת יוֹם שְׁלֹשִׁים וְנִגְאָסָר יוֹם עֵשְׂרִים שְׂאוּרַח בְּזִמְנוּ בָּא הִנֵּה זֹאת הַבְּרִיָּתָא מְדַבֵּרַת בְּנֶסֶת הַקְּבוּעַ לִימֵי הַחֹדֶשׁ מַעֲשָׂרִים יוֹם בְּחֹדֶשׁ לְעֵשְׂרִים יוֹם בְּחֹדֶשׁ וְשִׁנְתָה לְיוֹם שְׁלֹשִׁים בְּחֹדֶשׁ וְחוֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם הַשְּׁנֵי אֶלְמָא לִימֵי הַחֹדֶשׁ נְמִי חוֹשֶׁשֶׁת בְּתַחֲלַת הַנֶּסֶת אֲבָל לְנֶסֶת הַדִּילוּג אִינָה חוֹשֶׁשֶׁת עַד שֶׁתְּקַבְּעוּנוּ וְדָבַר זֶה מִן הַדַּעַת הַכְּרַעְנוּ אוֹתוֹ כִּי כָּל נֶסֶת נִקְבַע בְּמִקוּמוֹ וְהַשְּׁלִישִׁי אוֹ הַרְבִּיעִי קוֹבַע אֵת הַרְאִישׁוֹן בְּמִקוּמוֹ וְאוּסָר אוֹתוֹ יֵשׁ מִן הַדִּין לְחוּשׁ עָלָיו בְּתַחֲלַתוֹ דְאִמְרִין תַּחֲלַתוֹ כְּסוֹפוֹ לְחוּשׁ עָלָיו אֲבָל וְכַתּוּב שְׁסוֹפוֹ מִתִּיר אֶת־תַּחֲלַתוֹ וְנֶסֶת הַדִּילוּג שְׁבִסוֹפוֹ הַנֶּסֶת כָּל הַרְאִישׁוֹנִים הָאִיף יִהְיֶה סוֹפוֹ קָל מִתַּחֲלַתוֹ וְלָמָּה תַּחֲוֹשׁ בְּרֵאִישׁוֹנָה לְשִׁנְתָה שְׁהַשְּׁלִישִׁית תַּמְיָרְנָה וְאִיף תַּחֲוֹשׁ בְּשִׁנְתָה לְשִׁישִׁית שְׁהַרְבִּיעִית תַּמְיָרְנָה וְלָכֵן אֲנִי אוֹמַר כִּי נֶסֶת הַדִּילוּג אִינָה חוֹשֶׁשֶׁת לוֹ בְּתַחֲלָה עַד שֶׁתְּקַבְּעוּנוּ: וְעַתָּה נַחְזוֹר לְפָרֵשׁ אִיף הִיא חוֹשֶׁשֶׁת בְּתַחֲלַת הַנֶּסֶתוֹת הַיָּמִים לְשִׁישִׁית חֲשָׁשׁוֹת כְּגוֹן שְׂרָאָתָה בְּרֵאִשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן הִרִי הִיא

חוששת לראש חֲדָשׁ אֵינִי הוֹאֵל וְהוּא רָאוּי לְקַבְעוּ בַּג' פְּעָמִים וְאִם רָאִתָּה בְּרֹאשׁ אֵינִי חוֹשֵׁשׁ גַּם לְרֹאשׁ סִינּוֹ וְאִם לֹא רָאִתָּה בְּרֹאשׁ סִינּוֹ נִעְקַר וְנִסָּת רֹאשׁ חֲדָשׁ כְּדִקְדִּיקָא לִן שְׁהוֹסַת שְׁלֹא נִקְבַע אֲלָא פַּעַם אַחַת וּפְעָמִים נִעְקַר פַּעַם אַחַת וְאָף עַל פִּי שְׁנַעְקַר מְרֹאשׁ חֲדָשׁ הָרִי הִיא חוֹשֵׁשֶׁת לְמַחְרָתוֹ לְשָׁנֵי בְּסִינּוֹ לְפִי שְׁהָרְאִיּוֹת שְׁרָאִתָּה בְּרֹאשׁ נִיֶּסֶן וּבְרֹאשׁ אֵינִי לֹא נִדַע אִם קְבִיעֶתָן בְּרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים וּכְכֹר נִעְקְרוּ בְּשִׁלְיָשִׁי אוֹ שְׁמָא בְּהַפְלַגַת שְׁלוּשֵׁי וְאַחַד קְבִיעֶתָן וְעַדִּינּוֹ לֹא נִעְקְרוּ כִּי שָׁנֵי בְּסִינּוֹ הִיא שְׁלִישִׁים וְאַחַד לְרֹאשׁ אֵינִי מִפְּנֵי שְׁנִיֶּסֶן הָיָה מְלֵא וְאֵינִי חָסֵר.

הִנֵּה שָׁנֵי חֲשָׁשׁוֹת אֵלּוּ חֲשָׁשׁוֹת עַד שְׁלֹא נִקְבַע הַנֶּסֶת וְאֵלּוּ מִשְׁנַקְבַע אֵינָה חוֹשֵׁשֶׁת כִּי אִם לְאַחַד בִּימֵי הַחֲדָשׁ שְׁלִישָׁה פְּעָמִים אֵינָה חוֹשֵׁשׁ עוֹד לְהַפְלִגוֹת וְאִם קְבַעָה בְּהַפְלִגוֹת אֵינָה חוֹשֵׁשׁ בְּרֹאיוֹתֶיהָ לִימֵי הַחֲדָשׁ וְדָבָר פְּשוֹט הוּא זֶה מִן הַמְּשֻׁנָּה וּמִן הַבְּרִיָּיתָא.

וְנַע עַל פִּי הַפְּלִגָּה אֵינָה לְחוֹשׁ עָלֶיהָ עַד שְׁתִּרְאֶה רָאִיָּה שְׁנִיָּיה לְפִי שְׁאִין הַהַפְּלִגָּה יְדוּעָה עַל רָאִיָּה שְׁנִיָּיה. עוֹד נֹאמֵר שֶׁם לֹא הִפְסִיקָה לְרֹאשׁ חֲדָשׁ אֵינִי עַד שְׁרָאִתָּה בְּעֶשְׂרִים בְּנִיֶּסֶן מִדִּין הַגְּמָרָא אֵינָה חוֹשֵׁשׁ עוֹד לְרֹאשׁ חֲדָשׁ אֵינִי מֵה טַעַם מִפְּנֵי שְׁהוּא בְּתוֹךְ אַחַד עֶשֶׂר יוֹם שֶׁל רָאִיָּת עֶשְׂרִים בְּנִיֶּסֶן וְאֵינִי רָאוּי לְהַצְטַרֵּף עוֹד עִם רֹאשׁ חֲדָשׁ נִיֶּסֶן לְקְבִיעַת רָאִיָּי חֲדָשִׁים וְאֵע"פ שְׁנֵיהֶם רֹאשׁ חֲדָשׁ וְזֶה רֹאשׁ חֲדָשׁ לְפִי שְׁנֵיהֶם בָּא בְּתַחֲלַת גְּדָה וְזֶה בְּתוֹךְ אַחַד עֶשֶׂר יוֹם לְזִיב'.

אֵע"פ שְׁאֵינִי רָאוּי לְקְבִיעַת נֶסֶת לְחוֹשׁ מִיֵּהַת חוֹשֵׁשֶׁת כְּאֲשֶׁר אָמְרָנוּ לְמַעְלָה בְּחוֹשֵׁי הַנֶּסֶתוֹת אֵינִי כֵּן שְׁלֹא אָמְרָנוּ חוֹשֵׁשֶׁת בְּתוֹךְ אַחַד עֶשֶׂר אֲלָא עִם כֵּן אוֹרְע' לָה טוֹמְאָה בִּימֵי זִיבְתָה וְהִיא חוֹשֵׁשֶׁת מְאוֹתוֹ יוֹם לְאוֹתוֹ יוֹם אֲבָל זֹאת עַדִּינּוֹ לֹא אוֹרְעָה לָה טוֹמְאָה כְּדִי שְׁתַּחֲוֹשׁ אֲלֶיהָ הִנֵּה בְּרָרְנוּ שְׁאֵינָה חוֹשֵׁשׁ לְרֹאשׁ חֲדָשׁ אֵינִי אֲבָל הִיא חוֹשֵׁשֶׁת לְהַפְלִגַת עֶשְׂרִים כְּמוֹ שְׁהַפְּלִיגָה עִכְשָׁיו נִמְצְאָת הִיא חוֹשֵׁשֶׁת לְתַשְׁעָה בְּאֵינִי שְׁהוּא הַפְּלַגַת עֶשְׂרִים יוֹם לְרָאִיָּת עֶשְׂרִים בְּנִיֶּסֶן.

וְאִם רָאִתָּה כְּכֹר קְבַעָה לָה נֶסֶת בְּהַפְּלַגַת עֶשְׂרִים יוֹם בְּשִׁלְשׁ הַפְּלִגוֹת הַלְלוּ וְהִרְאִישׁוּנָה אֵינָה מִן הַמְּנִיָּן כְּמוֹ שְׁנִפְרָשׁ לְפָנֵינוּ. וְאִם רָאִתָּה מִקּוֹדֵם בְּר"ח אֵינִי שְׁהוּא יוֹם י"ב לְרָאִיָּת גְּדָה שֶׁל עֶשְׂרִים בְּנִיֶּסֶן אוֹתָה הִרְאִיָּה אֵינָה לֹא סוֹתֶרֶת וְלֹא עוֹלָה אֲלָא שְׁהִיא חוֹשֵׁשֶׁת אֲלֶיהָ לְיוֹם עֶשְׂרִים בְּאֵינִי שְׁהוּא שְׁנַיִם עֶשֶׂר לְרָאִיָּת גְּדָה שְׁרָאִתָּה בְּתַשְׁעָה בּוֹ וְהוּא כְּעַנְיָן רָאִיתָ רֹאשׁ חֲדָשׁ אֵינִי שְׁהִיתָה בְּיוֹם שְׁנַיִם עֶשֶׂר לְרָאִיָּת גְּדָה שְׁרָאִתָּה בְּעֶשְׂרִים בְּנִיֶּסֶן וְכֵן מִשְׁפָּטָה לְעוֹלָם שְׁחוֹשֵׁשֶׁת מִעֶשְׂרִים לְעֶשְׂרִים מִפְּנֵי וְסִתָּה וְחוֹשֵׁשֶׁת כְּמוֹ כֵּן לְיוֹם שְׁנַיִם עֶשֶׂר לְגְדָתָה אֵע"פ שְׁהוּא בְּתוֹךְ אַחַד וְנִיֶּשֶׁר עַד שְׁתַּעְקַר אוֹתוֹ פַּעַם אַחַת אֲבָל יוֹם הָעֶשְׂרִים צָרִיכָה לְעַקְרוֹ שְׁלִישָׁה פְּעָמִים.

עוֹד נִפְרָט לָה פֶּרֶט אַחַר אִם רָאִתָּה בְּרֹאשׁ נִיֶּסֶן וְרָאִתָּה עוֹד בְּעֶשְׂרָה בּוֹ הִרְאִיָּה הַזֹּאת הַשְּׁנִיָּת אֵינָה רָאוּיָה לְקְבִיעַת נֶסֶת וְאֵינָה לֹא סוֹתֶרֶת וְלֹא עוֹלָה וְלֹא נַעֲשִׂית רֹאשׁ וְזָנַב לֹא לִימֵי הַחֲדָשׁ וְלֹא לְהַפְּלִגָּה אֲלָא הָרִי הִיא חוֹשֵׁשֶׁת לְרֹאשׁ אֵינִי וְחוֹשֵׁשֶׁת גַּם כֵּן לְעֶשְׂרָה בּוֹ כְּעִין שְׁרָאִתָּה בְּעֶשְׂרָה בְּנִיֶּסֶן כְּאֲשֶׁר אָמְרָנוּ לְמַעְלָה דְּרָאִיָּת א' עֶשֶׂר אֵע"פ שְׁאֵינִי קוֹבַע' נֶסֶת לְחוֹשׁ ח שש' וְאֵפִי' פַּעַם אַחַת וְחוֹשֵׁשׁ עוֹד לְרֹאשׁ סִינּוֹ וְאִם רָאִתָּה עוֹד הַנֶּסֶת נִקְבַע מְרֹאשׁ חֲדָשׁ לְרֹאשׁ חֲדָשׁ וְחוֹשֵׁשֶׁת כְּמוֹ כֵּן לְעֶשֶׂר בּוֹ כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ וְאוֹתָה הִרְאִיָּה נִעְקַרְתָּ בְּפַעַם אַחַת וּבֵין וְנִדַע שְׁאִם לֹא רָאִתָּה בְּרֹאשׁ חֲדָשׁ חוֹשֵׁשֶׁת לְמַחְרָתוֹ שְׁהוּא יוֹם שְׁלִישִׁים

ואחד לראש חדש אייר כאשר אמרתי למעלה שהיא חושש' בתחל' הנסת לימי וילהפלה
ואם לא ראת' לא בראש חדש ניסן ולא למחרתו כבר נעקר הנסת מימי ראש חודש ניסן
ומימי ההפלה' ואינה חוששת עוד לעשרה בניסן ואף על פי שלא עקרו עדין והטעם לפי
שלא ה"ה חשש העשירי מפני מעלת גופו אלא למעלת ראית נדה שהיתה חוששת
לעשירי לראיה ואם הראיה אין פאן עשירי לה אין פאן הנה העשירי הנה ראוי לנסת
הנה תופס את יומו וחושש בפני עצמו ועכשו שפא בימי זיבה אינו אלא זנב הראשון ואם
הראשון אין פאן זנב אין פאן: הנה פתבתי לה הדרך לקביעת הנסות ולחושיו ולכל
הראיות הנוספות בין הנסת ולחושיהן ומאלה תוכל לדעת ולעמוד על שאר הנסות ועל
כן הנוספו' עליהן בקביעתן ובחושיהן וכדרך קביעתם כה דרך עקירתן ידוע שאינה
עקירה עד שהגיע יום הנסת ולא תראה בו אבל אם תוסיף ראיות בין הנסות אין זו
עקירה אלא ראויים הם לקביעת נסת תחוש לשניהם וצריכה שלשה פעמים לעקרה
ובבדיקה נהריני פורט לה באיזה ענין תקבע האשה נסת בתוך נסת כגון שקבעה לה נסת
שלש פעמים מריש ירחא לריש ירחא ובקביעת ראית עשרין בירחא וריש ירחא וכן
בחמישית וכן בששית הרי אשה זה קבעה לה לשני נסות בריש ירחא ובקשרין בירחא
והלא ריש ירחא רביעי בתוך אחד עשר לראית עשרי' אין בכך פלום שהרי קביעתן
מתחלה ונהי דלכתחלה אינה קובעת נסת בתוך ימי אחד עשר אבל אם נקבע מתחלה
כבר נקבע ואינו נעקר עד שיעקר ממנה שלשה פעמים ועוד יש ענין אחר שהיא קובעת
נסת בתוך נסת כגון שראתה חמשה עשר בחדש זה וששה עשר בחדש זה וחמשה עשר
בחדש זה וששה עשר בחדש זה כשתשלש בכל אחד ואחד קבעה לה שני נסות כל חדש
וחדש פראוי לו ונדע והבן כי אלו הנסות שזכרנו עתה הרי היא חוששת בחדש השני
ליום ט"ו וכן בחדש הרביעי ליום ט"ו ובחמישי הוקבע נסת לי"ו.

נמצאו אלו שני נסות נקבעים מב' חדשים לחדשים וכן אם תעקר ראית ט"ו מחדש
הראוי לה לא תחוש באותו ליום ו' על החדש האחר הראוי לו וכן אלה מן החדשים הללו
צריכין ג' חדשים לעקרם.

עוד אתה צריך לדעת כי הדין הנה שזכרנו אינו שלאכשהוא רואה יום אחד בחדש ט"ו
בזה לבד ויום י"ו בזה לבד אבל אם היא רואה ב' ימים או ג' רצופין בשעת וסת' אעפ"י
שהיא מתחלת בחדש זה בט"ו ובזה מאחרת לי"ו ובזה מתחלת בט"ו ובזה בי"ו כבר
קבעה לה זו נסת בי"ו בשלש חדשים אבל לט"ו לא קבעה עד ה' חדשים לפי שהוסת
נקבע בג' פעמים בין פולו בין מקצתו שפבר אמרנו כי תוך ימי נדה ראויים הם לקביעת
נסת מפני ספק שופעת או מדלפת ושאינה מדקדקת על עצמה בין מספקן לשאינה מספקת
כאשר אמרנו למעלה וכן בעקרתו בג' פעמים הוא נעקר בי' בכולו בין במקצתו כל מה
שעקר ממנו ג' פעמים הרי הוא נעקר ובין שהוא מרחקת את וסתה ובין שהיא מקרבת
אותו פיון שעקר עליה זמן הנסת בלא ראיה אעפ"י שזכרנו לה בימי ספירתה והיא
אסורה באותו יום לבעלה פיון שעמה רואה בו עקירה היא.

ועוד תבין ותדע כי האשה שקבעה נסת בענין א' כגון בהפלה מכ' יום לכ' ושנתה פעם
אחת לכ"ה שאמרו במשנתנו שהיא חוששת לשניהם כשהיא חוששת לנסת הראשון
דהיינו הפלגת כ' מונה כ' יום מיום השנוי ואילך דהיינו מכ"ה ששנתה.

עָשָׂר בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר בַּחֹדֶשׁ זֶה וְהַשְּׁלִישִׁים הַתְּחִילָה אוֹתָם בִּי"ז בַּחֹדֶשׁ זֶה נִמְצְאוּ אִשָּׁה
רָאֵתָה שְׁלֹשָׁה בְּרָאיוֹת הַסְּדוּרוֹת בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בַּחֹדֶשׁ וּבִשְׁמֹנֶה עָשָׂר בַּחֹדֶשׁ.

וּלְכוּלֵי עֲלָמָא בְּרָאיוֹת הַסְּדוּרוֹת בִּימֵי הַחֹדֶשׁ שְׁאִינֵן עַל יְדֵי דִילּוּג בְּשִׁלְשָׁה פְּעָמִים הַקּוֹבֵעַ:
עֵתָה אָנוּ שׁוֹאֲלִים עַל זֶה אִיךָ נֵאמַר מִן הַרְבִּיעִי וְאֵילָךְ לְשִׁמוּאֵל אוֹ מִן הַשְּׁלִישִׁי וְאֵילָךְ
לְדַעַת רַב שֶׁהוֹתְרוּ הָרֵאשׁוֹנִים כֹּלָם וְאֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת אֶלָּא מִשְׁמֹנֶה עָשָׂר וְאֵילָךְ וְהֵלֵא שְׁבַעַה
עָשָׂר וּשְׁמֹנֶה עָשָׂר כְּבָר הוֹקְבָעוּ וַיֵּשׁ מִי שְׁאוּמֵר כִּי כַּגֹּן זֶה חוֹשֶׁשֶׁת לְכָל הַיָּמִים שְׁשִׁלְשָׁה
בִּהְיוֹן בְּסִדּוּר וְחוֹשֶׁשֶׁת לְדִלּוּג לְאַסּוּר אֶת הָאֲחֵרוֹן שֶׁל נֶסֶת.

וַיֵּשׁ מִי שְׁאוּמֵר כִּינֵן דְּמֵן הַדִּין אֵינָה קוֹבֵעַת בְּתוֹךְ יְמֵי נִדְתָה אֶלָּא מְסַפֵּק שׁוֹפֵעַת אוֹ מְדַלְפַת
נִקְבָע בְּכָל יְמֵי הָעוֹנָה כְּאֲשֶׁר אָמְרֵנוּ עֵתָה בְּזֶה כִּינֵן דְּחֻזִּינוּ לָהּ דְּקָא קְבָעָה בְּדִלּוּג אָמְרֵנוּ
אִיגְלָאֵי מִלְתָּא דְהִנְהָ יוֹמֵי בְּתֵרָאֵי דְנֶסֶת טְפִלָּה הוּוּ לְקַמְאֵי הַיְלִכְפָּה בְּעֵי הַאֵי גְוֹנָא נְמֵי אָמְרֵנוּ
הוֹתְרוּ הָרֵאשׁוֹנִים וְאֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת בְּרַבִּיעִי אֶלָּא מִשְׁמֹנֶה עָשָׂר וְאֵילָךְ וְהוֹתְרַ שְׁבַעַה עָשָׂר
וּבְחֻמְשֵׁי חוֹשֶׁשֶׁת לְתַשְׁעָה עָשָׂר וְהוֹתְרַ שְׁמֹנֶה עָשָׂר וְכֵן כֹּלָן וּמְסַבְרָא כְּנֻתֵי: הִנֵּה כְּבָר
בְּרַרְנוּ כָּל דִּינֵי הַנְּסֻתוֹת וְחוֹשִׁיָהוּן לְקַבְּוֵעַ וּלְשִׁאֵינוּ קְבוּעַ וְכַתְּבֵנוּ זִימְנֵי הַנְּסֻתוֹת וְאִיךָ הֵם
נִקְבָעִים וְכָל אֵלָה לְנֶסֶת הַיָּמִים נִשְׁאָר לָנוּ לְפָרֵשׁ וְנִסְתוֹת שֶׁהֵן בְּגוּפָה וְנֵאמַר כִּי הַנְּסֻתוֹת
שֶׁהֵן מְגוּפָה אֵינן לָהֶן זְמוּקְבוּעַ לֹא לְיָמִים וְלֹא לְהַפְלָגָה וְלֹא שׁוּם צַד שֶׁנָּה וְאֵעִפ"כּ הוּא
נִקְבָע בְּשִׁלְשָׁה פְּעָמֵי בְּכָל זְמַן חוּץ מִימֵי עֲנֻבָּה וַיְמִי מְנִיקְתָּה וּמְקוּם חֲרָדָה וְאֶחָד עָשָׂר
יוֹם שֶׁבִּין נִדָּה לְנִדָּה שְׁדַמִּיָהוּן מְסוּלְקִין אֶלָּא שֶׁהֵיא חוֹשֶׁשֶׁת לָהֶם עַד שְׁיַעֲקְרוּ פַעַם אַחַת
וְאִפְּלוּ בְּלֹא בְּדִיקָה וְכְבָר פְּרִשְׁנוּ דִּינֵי חוֹשִׁיָהוּם כִּי כְּמוֹ שְׁאִין וְסִתָּם תְּלוּי בְּיוֹם כֹּף אֵין
חוֹשִׁיָהוּם חוֹשִׁי יוֹם אֶלָּא חוֹשִׁי הַשְּׁעָה בְּלַבָּד.

וְהוּא שְׁהִיָתָה הָרֵאִיָה נְבַלְעַת בְּתוֹךְ יְמֵי הַנְּסֻת אֲבָל אִם הִיָתָה הָרֵאִיָה נִמְשַׁכַּת לְאַחַר הַנְּסֻת
הָרֵי זֹו מְוַתְרַת לְפָנֵי הַנְּסֻת וְאִסּוּר לְאַחַר הַנְּסֻת עַד סוּף הַיּוֹם וְצָרִיכָה בְּדִיק' לְטַהַר אֶת
הַיּוֹם וּלְהַתִּיר' לְבַעַל' אַחַר הָעוֹנ' כְּתַבְנוּ לְמַעְלָה וּמָה שְׁאָמַר שְׁמוּאֵל בְּגִמְרָא הָרֵי אָמְרוּ
לְיָמִים פְּנִים לְנִסְתוֹת אֶחָד לְמָה שְׁלֹא מְנוּ חֲכָמִים שְׁלֵשׁ לֵית הַלְכָתָא כְּוַתִּיָה דְאַלְקִיָּא דַר'
קְאָמַר לִיָּה וְקִיָּמָא לֵן כְּרַשְׁבִּי"ג בְּנִסְתוֹת דְקַבִּיעִי תְּלַתָּא זִימְנֵי בִּין לְנִסְתוֹת דְגוּפָא בִּין
לְנִסְתוֹת דִּיּוֹמֵי כְּסִתְמָא דְמַתְנֵי' דְתַנֵּן אֵלוּ הֵן נִסְתוֹת מְפַהֲקַת וּמְעַשְׁשַׁת חוֹשֶׁשֶׁת בְּפִי כְּרִיסָה
וּבְשִׁיפּוּלֵי מַעֲיָה וְשׁוֹפֵעַת וְכַמִּין צְמַרְמוּרִית אוֹחֻזַת אוֹתָהּ וְכֵן כִּיּוֹצֵא בְּהֵן כָּל שְׁתַּקְבָּעֵנוּ ג'
פְּעָמִים הָרֵי זֶה נֶסֶת שׁוֹפֵעַת פְּרִשׁוּהָ בְּגִמְרָא שׁוֹפֵעַת דָּם טְמֵא מִתּוֹךְ דָּם טְהוֹר צְמַרְמוּרִית
כְּעִין אֲשַׁמָּא צְמִירְתָּא וְכֵן כִּיּוֹצֵא בְּהֵן רֵאִשָּׁה כְּבַד עָלֶיהָ וְרוֹתַת וְגִיסָה וְגִיסָה.

כִּי חוֹשֶׁשֶׁת בְּכִסְלֵיהָ רוּצָה לְהַקִּיא מַעִין אֲכִילָה גְּסָה. וְעוֹד יֵשׁ לָהּ אַחֲרוֹת שֶׁהֵן מְגוּפָה אֶלָּא
שֶׁהֵן תְּלוּיִין בְּמַעֲשָׂה וּבְיָמֵי' כַּגֹּן אֲכִילַת שׁוּם וְרֵאִתָּה אֲכִילָה בְּצַל וְרֵאִתָּה כְּסָסָה פְּלִפְלִין
וְרֵאִתָּה קְפָצָה וְרֵאִתָּה וְכֵן אִם אֲכִילָה כָּל דְּבַר חוּרְפָּא וְרֵאִתָּה כִּינֵן שְׁקַבְּעָה לָהּ שְׁלֹשָׁה פְּעָמֵי
הָרֵי זֹו נֶסֶת מִיָּהוּ הִנְהָ כִּינֵן דְּמַחְמַת אֲוֹנָסָא קָא אֶתָּו לֹא קְבָעָה לָהּ לֹא בְּיָמִים לְחוּדִיָּהוּ וְלֹא
בְּקַפִּיצוֹת וְאֲכִילוֹת לְחוּדִיָּהוּ דְתַנְיָא כָּל שְׁתַּקְבָּעֵנָה מַחְמַת אֲוֹנָסָא שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים לֹא קְבָעָה
לָהּ נֶסֶת וְאָמְרֵי' בְּגִמְרָא לֹא קְבָעָה נֶסֶת לְחוּדִיָּה שְׁאָם קְפָצָה בְּרִישׁ יְרַחָא וְחֻזָּאֵי וְקַפָּצָה
בְּרִישׁ יְרַחָא וְחֻזָּאֵי לֹא קְבָעָה לָהּ נֶסֶת בְּרִישׁ יְרַחָא בְּלַחוּד וְאִפִּי' קְדָמָה וְקַפָּצָה בְּעִשְׂרוֹן
וְתַשְׁעָה וְלֹא חֻזָּאֵי דַסְד"א אִיגְלָאֵי מִקְלָתָא דִּיּוֹמָא קָא גְרִי' וְלֹא קַפִּיצוֹת אִפִּי' הֵכִי לֹא קְבָעָה
לָהּ נֶסֶת לְיָמִים לְחוּדִיָּהוּ וְלֹא קַפִּיצוֹת לְחוּדִיָּהוּ שְׁאָם קְפָצָה בְּרִישׁ יְרַחָא דְנִיָּסֵן וְחֻזָּאֵי

וקפצה בריש ירחא דסינו ורחאי וקפצה בריש ירחא דתמוז ורחאי אע"ג דכולהו ראיות בריש ירחא גינהו לא קבעה וסת לא לקפיצות ולא לימי' אבל אם קפצה בשלשה ראשי חדשים רצופי' וראתה וקבעה לה לימים וקפיצו' דכל ריש ירחא דתקפז מןחזקת בטומאה עד שתקפוז שלשה ראשי חדשי' רצופים ותמצא טהור פאשר אמרנו למעלה שאין הוסת נעקר אלא פעין שהוא נקבע וכמו שפרשנו הדין לקפיצות כף הוא לאכילות כי כל ראיה שאינה באה אלא ע"י מעשה הרי היא פקפיצה וכמשפט קביעתן כף היא עקירתן שתאכל ג' פעמים באותן הזמנים שהיתה למודה לראות ותבדק ולא תראה אבל אם לא אכלה ולא ראתה אפי' כמה חדשים אין זו עקירה.

ואלו וסתות הנקבעי' ע"י קפיצות ואכילות כמו שהן נקבעים בג' פעמים כף היא חוששת להן בתחלת קביעתן שאם קפצה וראתה בריש ירחא דניסן וקפצה וראתה בריש ירחא דאייר חוששת לקפיצה ומקפיצתה ואילך חוששת כל היום.

ואם לא בדקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לה שפכר נעקר בפעם אחת נמצאו שני דינין בחושי הוסתות שהן מגופה כי יש שהוא מותרת לפני וסתה ולאחר וסתה ויש שהוא מותרת לפני וסתה ואסורה לאחר וסתה כי אותה הראיה כולה נבלעת בתוך הוסת מותרת לפני הוסת ולאחר הוסת אם לא ראתה בתוך הוסת ואותה שהיא לאחר הוסת או שהרגילה להתחיל מתוך הוסת ונמשכת לאחר הוסת מותרת לפני הוסת ואסורה לאחר הוסת ושאר הוסתות שהן תלויים בימים פכר אמרנו שהיא חוששת אליה בכל אותה עונה וכף היא דינה שאם היתה למודה כל ימיה לראות ביום אינה חוששת אלא ביום ואם היתה למודה לראות בלילה אינה חוששת אלא בלילה ואם ראתה שלשה פעמים ביום והרביעית בלילה או שלשה פעמים בלילה והרביעית ביום חוששת ביום ובלילה מפני חשש הוסת הראשון ומפני חשש השני שהוא אחרון ואם ראתה פעמי' ביום ופעמים בלילה שלא על הספר או שראתה הראשונה ביום זה והג' אחרונות ביום זה ושלש בזה חוששת לאחרונה בלבד.

וכל זה הענין שאמרנו אינו אלא לעונה הראשונה אבל שאר ימי הוסתות אין בהם הפרש בין עונת היום בין עונת הלילה ובכולן היא אסורה לפי שאין האשה בודקת תוך ימי נדתה בימים שהיא רגילה לראות אינה מבחנת בין עונת היום לעונת הלילה ואם בדקה הכל לפי מה שבדקה: הנה פתבנו חושי הוסתות ועניני קביעתן כ כפי שפכלנו והשגת דינו ומצאנו מכללם עשר וסתות ודיניהם שבעה.

הוסת הראשון הוא בימי החדש השני הקבוע בדלוג והרביעי הקבוע בסרוג. והחמישי הקבוע בשעות ואינו קבוע בימים והששי וסתות דגופה על ידי אונס ובימים הקבועים השמיני וסתות דגופה שלא על ידי אונס בימים שאינן קבועים והתשיעי כמו דשמיני כל אלה בימים הראויין לקביעתן.

ויש עוד עשירי שאינו בזמן קביעות ואעפ"כ חוששת לו והוא הוסת הנקבע בשעת סלוק דמיה פגון ימי עופרה וימי מניקתה וימי אחד עשר שבין נדה לנדה וזמן התרדה והוסת עשתי עשר הוא שאין לו שום קביעות שלא ראתה בו אלא פעם אחת או פעמים ודומה לאלו לענין חששא וכל אלה הוסתות נחלקים לשבעה דינין.

כי הַנִּסְתוֹת שֶׁנִּקְבְּעוּ לַיְמֵי הַחֹדֶשׁ נִעְקְרִים בַּיְמֵי הַחֹדֶשׁ וְהַנִּסְתוֹת שֶׁנִּקְבְּעוּ בְּהַפְלְגוֹת עֲקִירְתָּן בְּהַפְלְגוֹת וְהַנִּסְתוֹת שֶׁנִּקְבְּעוּ בְּדִלּוּג אוֹ בְּסֵרוּג עֲקִירְתָּן בְּדִלּוּג אוֹ בְּסֵרוּג. וְכָל אֵלֶּה אֵין נִעְקְרִין אֵלֶּה בְּשִׁלְשָׁה פְּעָמִים כְּמוֹ שֶׁנִּקְבְּעוּ בְּשִׁלְשָׁה וְכָל אֵלֶּה חוֹשְׁשֵׁת לְכָל יוֹם הַנִּסְתָּ בֵּין שְׁנֵי לָהֶם שְׁעָה קְבוּעָה לְנִסְתָּ בֵּין שְׁאֵין לָהֶם.

וְכָל אֵלֶּה צְרִיכָה בְּדִיקָה אוֹ בְּשַׁעַת הַנִּסְתָּ אוֹ לְאַחַר הַנִּסְתָּ. הִנֵּה לְכָל אֵלֶּה דִּין אֶחָד בְּעֵנֶיךָ הַזֶּה.

וְהַדִּין הַשְּׁנִי שְׁנֵי הַפְּרָשׁ בֵּין הַנִּסְתוֹת הָאֵלֶּה בְּתַחֲלַת קְבוּעָתָן. כִּי הַנִּסְתוֹת שֶׁהִתְחִילָה בָּהֶם בַּיְמֵי הַחֹדֶשׁ אוֹ בְּהַפְלְגָה חוֹשְׁשֵׁת לָהֶם בְּפַעַם אוֹ בְּפַעַמִּים לְכָל הַיּוֹם אֲבָל בְּנִסְתָּ הַדִּלּוּג אוֹ בְּנִסְתָּ הַסֵּרוּג אֵינָה חוֹשְׁשֵׁת עַד שֶׁתִּקְבְּעוּ עוֹד יֵשׁ בֵּינֵיהֶן דִּין שְׁלִישִׁי כִּי נִסְתָּ הַדִּלּוּג אֵינָה חוֹשְׁשֵׁת לוֹ כְּלָל לֹא יוֹם וְלֹא יוֹמִים עַד שֶׁתִּקְבְּעוּנוּ שְׁלִישִׁה פְּעָמִים אֲבָל הַסֵּרוּג חוֹשְׁשֵׁת לוֹ מִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ וְלֹא יוֹתֵר מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁנִי עֲקִירָה לְרֵאשׁוֹן.

וְהַדִּין הַרְבִּיעִי הַנִּסְתָּ שֶׁהוּא קְבוּעַ לְשַׁעוֹת וְאֵינוֹ קְבוּעַ לַיְמִים שְׁאֵינָה חוֹשְׁשֵׁת אֵלֶּה לְשַׁעוֹתָו וְהוּא נִעְקָר בְּשַׁעַת אַחַת וְאֵפִילוֹ בְּלֹא בְּדִיקָה וְהַדִּין הַחֲמִישִׁי הַנִּסְתָּ שְׁאֵינוֹ קְבוּעַ לֹא לַיְמִים וְלֹא לְשַׁעוֹת חוֹשְׁשֵׁת לְכָל אוֹתָהּ עוֹנָה הוּא נִעְקָר בַּיּוֹם א' וְאֵפִילוֹ בְּדִיקָה וְהַדִּין הו' הַנִּסְתָּ הַנִּקְבָּע ע"י הָאוֹנֶס שְׁאֵינוֹ קְבוּעַ אֵלֶּה בַּיְמִים וּבְמַעֲשֵׂי אֲבָל בַּיְמִים בְּלִבָּד וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה בְּלִבָּד וְאֵינָה חוֹשְׁשֵׁת לְפָנֵי הַמַּעֲשֵׂה וְצְרִיכָה שְׁלִישִׁה פְּעָמִים לְעַקְרוֹ וּבְבְדִיקָה וְהַדִּין הַשְּׁבִיעִי וְנִסְתוֹת דְּגוּפָה שְׁלֹא עַל יְדֵי אוֹנֶס כְּגוֹן מְפָהֶקֶת וְחִבְרוֹתֶיהָ שֶׁהוּא נִקְבָּע בְּכָל עֵת וְאֵע"פ שְׁאֵין לוֹ יָמִים מְיֻחָדִים וּבְזֶה שְׁנֵי דִינֵין הָאֶחָד שֶׁהִיא חוֹשְׁשֵׁת לְשַׁעוֹתָו בְּלִבָּד וּמִתְרַת לְפָנֵי הַנִּסְתָּ וְלְאַחַר הַנִּסְתָּ וְהוּא שֶׁהָרְאָה כְּנֹלָה גְּבֻלַּעַת בְּתוֹךְ הַנִּסְתָּ וְהַשְּׁנִי אִם הָרְאָה לְאַחַר הַנִּסְתָּ אוֹ שֶׁמִּתְחַלֵּת מִתוֹךְ הַנִּסְתָּ וְנִמְשַׁכֵּת לְאַחַר הַנִּסְתָּ וְחוֹשְׁשֵׁת לְאַחַר הַנִּסְתָּ עַד סוֹף הָעוֹנָה הָרִי אֵלּוֹ עֲשֵׂתִי עֲשֶׂרָה וְנִסְתוֹת וְכוּלָן עַל שֶׁבָּעָה הַדִּינֵין הַלְלוּ נְחֻלְקִים כִּי הַנִּסְתָּ שֶׁנִּקְבָּע בַּיְמֵי הַנִּסְתָּ הָרִי הֵן כְּנִסְתָּ שְׁאֵינוֹ קְבוּעַ וְאֵע"פ שֶׁקְבָּעוֹתוֹ כְּפָה פְּעָמִים נִשְׂאָר לָנוּ לְפָרֵשׁ עוֹד עוֹנֵי אַחֲרֵת שְׁאֵינוֹ לֹא מְנִסְתָּ קְבוּעַ וְלֹא מְנִסְתָּ שְׁאֵינוֹ קְבוּעַ לֹא מְנִסְתָּ הַגּוֹף וְלֹא מְנִסְתָּ הָאוֹנֶסִין וְאֵסוּרֵי לְשִׁמֵשׁ עוֹנָה אַחֵר וְהִיא אוֹתָהּ שְׁאֵמְרוּ בְּכַר' עַרְבֵי פְּסָחִים אָמַר רַב מִשׁוּם יוֹסֵף הַיּוֹצֵל הַיּוֹשֻׁבֵת עַל דָּם טוֹהֵר אֵסוּרָה לְשִׁמֵשׁ וְכַמָּה עוֹנָה.

וּפְרָשׁ בְּעַל הַהֲלָכוֹת בֵּינוֹן דְּנִפְקָא מִיְמֵי טְהָרַת' לַיְמֵי טוֹמְאָתָה הַנִּיָּא לָהּ כְּשַׁעַת וְסִתָּה וְהַטַּעַם הַזֶּה קָשָׁה לִי עַד מָאֵד מִכְּפָה עֲנִינִים הָאֶחָד כִּי הָאִשָּׁה הַזֹּאת כְּבָר יֵשׁ לָהּ נִסְתָּ קְבוּעַ לַיּוֹם אֶחָד וְעוֹד אִם אוֹתָהּ הָאִשָּׁה רְגִילָה לְרֵאוֹת בַּיּוֹם מִפְּנֵי מָה אֵסוּרָה בְּלִילָה וְאֵפִילוֹ אֵין לָהּ נִסְתָּ קְבוּעַ כְּלָל מֵאֵי זֶה טַעַם אֵסוּרָה וְהִלָּא יְמֵי עוֹבְרָה וַיְמֵי מְנִיקְתָּה דְּמִיָּה מְסוּלְקִין וְהַשְּׁתֵּא אַחַד עֶשְׂרִי יוֹם שְׁבֵן נִדָּה לְנִדָּה אֶמְרוּ שֶׁהִיא מְנִיקְתָּ לְשִׁמֵשׁ וְאֵפִילוֹ לְרַבֵּי מֵאִיר דָּאֵמַר אִשָּׁה אֵין לָהּ נִסְתָּ לְשִׁמֵשׁ בְּאַחַד עֶשְׂרִי יוֹם חֻנְדָּה וְעוֹד אֶמְרוּ שְׁאֵינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה לֹא בְּאַחַד עֶשְׂרִי וְלֹא בַּיְמֵי עוֹבְרָה וּמְנִיקָה וְאֵפִילוֹ הַגִּיעַ עַת נִסְתָּ בַּיְמֵי עוֹבְרָה לֹא בְּעֵצָה בְּדִיקָה וְהִכִּי אֶמְרִינוּ הֵכָא דְּבִלָּא נִסְתָּ וּבִלָּא שׁוּם רְאָה אֵסוּרָה.

וְעוֹד בְּרִייתָא דְּטוֹעָה הַנִּיָּא תִּיּוּבְתָא דְּתַנְיָא הָרִי שְׁיַצָּא מְלָאָה וּבָאת רִיקְנִית וְהִבִּיא' לְפָנֵינוּ שְׁלִישִׁה שְׁבוּעִים טְהוּרִים וְעֵשָׂה שְׁבוּעִים אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טְהוּר מְשַׁמְשֵׁת אַחֵר שְׁלִישִׁים וְחִמְשָׁה וּמִטְבִּילִים אוֹתָהּ תְּשַׁעִים וְחִמְשׁ טְבִילוֹת וְכוּ' וְאֵמַאי הִיא מְשַׁמְשֵׁת כְּלָל וְהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא מְסַפְקִינוּ לִיהּ בְּסוּף לִידָה וְתַחֲלַת לִידָה אֵלֶּה טַעֲמָא דְּמִילְתָּא מִתוֹךְ שֶׁהוּא רְגִיל

בה בימי טוהר ואינו נמנע ממנה עם דמיה שמא יהא רגיל בטומאתו ואף על פי שתראה ולא יזהר לחשב את ימיה ויבא לידי איסור חמור ולפיקה גזרו עליה ואף על פי שלא תראה ואינו יום הנסות שתתרחק ממנה עונה אחת בתחלת ימי טומאתה ויפלוש ממנה בימי נדתה פראוי ומפגי כף לא אסרוה בברייתא דטועה מלשמש בלילה הראוי לה לפי שהאשה כבר נהגה אסור גדול בעצמה ואפילו בימים שלא ראתה כלל הלכה אין פאן גזרה.

ונה הטעם ישר נוכח. ולפי זה הטעם אותה אין לנו עכשיו שהרי אין לנו דסטוהר כלל וימי טוהר וימי טומאה אחת הם ולזה שומעין שאמר פהלכה תהלה לאל מרומם על כל ברכה: שער הפתמים ראיתי לפרש בו הפתמים שהאשה צריכה לחוש להן והפתמים שאין האשה צריכה לחוש להן ואותם שהיא צריכה לחוש באי זה מקום צריכה ובאיזה מקום אינה צריכה והמקום שהיא צריכה לחוש אם יש לה במה לתלות אם תתלה אותן אם לא ואותן שהיא תולה בכמה דברים תתלה ובאי זה שיעור היא תולה לפי שאין שיעוריהן שווין כמו שאנו עתידים לפרש והרני נזקק לפרש תחלה שאומרים שאין הפתמים נוהגין בזמן הזה ונותנין טעם לדבריהם כי הפתמים מדרבנן הם כמו ששינינו דם יניה זוכה בבשרה ולא הרואה פתם.

וכן מעת לעת שבנדה דרבנן וכשם שמעת לעת אינו אלא לטהורות כף אין הפתמים אלא לטהורות וכשהוא מטמאה את בועלה אינו מטמא אלא לטהורות כמו שאמר רבי עקיבא במעת לעת שבנדה שמטמאה את בועלה לטהורות ועושה משפכות ומושבבות לטמא טהורות אבל לבעלה אין בה איסור זהו טעם המתירים והכל הוא ביגד שהרי אמרו בברייתא לא אמרו פתמים להקל על דברי תורה אלא להחמיר על דבר תורה כלומר לעשות סיג לתורה אלמא לענן איסור נדה נאמרו.

ועוד שהרי אמרו חכמים בפתמים פעמים שהם מביאין לידי זיבה כלומר לידי קרבן פיצד לבשה שלשה חלוקים הבדוקים לה וכו' הן הן פתמים המביאין לידי זיבה ואקשי פן השתא שלשה חלוקין דלאו מגופה חזיא שני ימים וחלוק אחד מיבעיא מהו דתימא כל פי האי גונא מביאה קרבן ונאכל קמ"ל שאינו נאכל הא קרבן מיהא מיתיא ש"מ דלענן איסור נאמ' ולא לענן טהורות בלבד דאו לטומא' טהורו' בלבד קרבן מאי עבידתיה ואפי' בג' חלוקי'.

ועוד שהרי אחז"ל בפ' הרואה פתם לדברי אין קץ לדברי חברי אין סוף לדברי אין קץ שאין לה אשה שטהורה לבעלה שאין לה מטה ומטה שאין עליה כמה טיפי דמים מדקאמ' שטהורה לבעלה ש"מ דלענן איסור בעלה קאמרינן דאי לטהורות לימא שאין לה אשה שהיא טהורה ואין אנו צריכין להרבות דברים על זה שהרי הוחזקו בנות ישראל ישראל שנהגות איסור בפתמים.

וקיימא לן מנהגא מילתא היא כדר' זירא דאמר בנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפי' רואות טפת דם פחדל יושבות עליה שבועה נקיים והלכה פסוקה היא. והוא הדין לכתמים שנהגו בהן איסור ועתה נפרש תתלה הפתמים שאינה צריכה לחוש להם כלל כי הם מעטים והם אותם הפתמים שאין בהן מראה אדמימות אלא שהם רוקים או לבנים הרי אלו אין חוששין להם לכל דבר ואחריהם הפתמים שמצאה אותם בחלוק שאינו

בדויק לה פגון שלקחה חלוק מן השוק ולבשתו עד שלא בדיקה אותה ואינה יודעת ממי לקחתו אף על פי שהפתם נכנס אינה חוששת לו כלל שלא חשו חכמים לכתמים אלא אם כן מצאה אותה במקום הבדויק פדאימא בגמרא הרי שניכתמים הללו אינה חוששת להן לכל דבר ואף על פי שאינה יכולה לתלות בצבעים ולא בכתמים אחרים: עתה נפרש הפתמים שיש להן לחוש אבל אין כל המקומות שוין והם הפתמים שנמצאו בחלוקה מן החגור ולמעלה.

והחגור הזה הוא הסינר שהיא חוגרת על ירכותיה לצניעות והפתמי שנמצאו ממנה למעלה אינה חוששת להן אעפ"י שאין לה במה לתלות לפי שאין מכוונים במקום הראיה ונאמר בנדאי עברה בשוק של טפחים ואינה זוכרת או שמא מאכלת נתעמף בה ואעפ"י שהיא יותר מגריס.

שאין תולין כן בכתם אחר כמו שאנו עתודים לפרש לבא אין כאן תולין: הנה יש מקום שאינה חוששת בו כאשר פירשנו ויש מקום שהיא חוששת בו והוא למטה מן החגור והוא הדין בחגור עצמו.

וכן אם הייתה פושטתו ומתפסה בו בלילה בכל מקום שתמצא בו פתם טמאה מפני שהיא נשמט לכאן ולכאן וכן בפליון פ"י מעפרות שמכסה את ראשה בלילה וכן אם נמצא על בית היד של חלוק אם הוא מגיע פנגד בית התורפה בשום פנים טמאה דאמר' אימר שתתה ונגעה שם וכמו שאמרו בחלוק כף אנו אומרים בבשרה שאם מצאה אותם למעלה מבית התורפה טהורה ועוד יש בבשרה למטה מבית התורפה מקום שאינה חוששת בו פגון שמצא אותה על שוקה ועל פרסותיה מבחוץ משא"כ בחלוק דכל למטה מן החגור טמאה מפני שבגדים הן בין שוקיה.

ראתה על שוקה ועל פרסותיה מבפנים טמאה על עקבה ועל ראש גודלה טמאה שכל אלה מכוונים הם נגד בית התורפה והיא דאמרינו על בשרה למעלה מבית התורפה טהורה ואעפ"י שאין לה במה לתלות דוקא שלא נזדקרה אבל אם ידעה בנדאי שנזדקרה כגדי המזדקרת בבת אחת והגביהה רגליה למעלה מראשה אפי' מחגור ולמעלה טמאה בין מלפניה בין מלאחרי' אם אין לה במה לתלות משא"כ בחלוק דאעפ"י שנזדקרה טהורה דאי מגופה אתא מבשרה נמי איבעי ליה לאשתכחי ועוד יש מקום אחר שיש בו לחלוק והוא מטה שהיו שלש נשים ישנות עליה ונמצא דם תחת אחת מהן אם היו משונלבות זו בזו פעין שליבות הסולם שנקנסין בזרועותיו כולן טמאות לפי שאין ידוע מקומה של כל אחת ואחת ואם היו ישנות כדרך ואלו שלשתן דרך מרגלות המטה כל אחת ואחת עלתה דרך מקומה ונמצא דם תחת הפנימית שתיים הפנימיות טמאות והחיצונה טהורה תחת החיצונה שתיים החיצונות טמאות והפנימית טהורה תחת האמצעית כולן טמאות ואם עלו שלשתן דרך החיצונה אם נמצא דם תחת החיצונה כולן טמאות שמא דרך עברתו נפלה דם מהן ואם בדיקה אחת מהן פשיעור וסת של מציאה ומצאה טמאה היא טמאה וכולן טהורות ואם מצאה טהור היא טהורה והשאר טמאות בדיקו שתיים ומצאו טהור הן טהורות והשלישית טמאה שלשתן ומצאו טהור כולן טמאות זה הדין כולו במטה אבל אם ישבו על ספסל אחד ונמצא עליו דם שנה למטה לענין אחד ואינו שנה לו לענין אחר הענין שהוא שנה למטה הוא לענין בזיקה שאם בדיקה אחת מהן ומצאה טמאה או טהור

דינו כמטה אבל לענין פנימיות או שתיים חיצונות נראה שיש הפרש בין מטה לספסל כי המטה בו ישנות עליה אפשר שנושמתה האמצעית למקום הפנימית או למקום החיצונה וכן לכל דבר שהיא נודדת ממקומו פגון נשים שטוחנות ברחים כמו צו רא ספסל שישבו עליו פשהו נעורות אין להן לחוש להשמטה שאפשר לכל ואחת שתדע את מקומה ואם תאמר פריא לי שלא פאתי בכאן טהורה בו או נמצא נדאי טמאות פדאיתא בגמרא לענין אמבטי.

גם דין החלוק וג שני אלו שאם לבשו שלשתן חלוק אחד ונמצא עליו דם פולן טמאות ואו נקה האחרונה שהיא לובשתו בשיעור נסת של מציאה ומצאה טהור היא שר וכולן טמאות ואם מצאה טמא היא טמאה ושתיים הראשונות טהורות ודו.

שבדקה כשהיא לובשתו דומיא דמטה וספסל שעד שהן עליו הן בודקות י. אחר שפשהו אותו אף על פי שבדקה עצמה בשיעור נסת של מציאה אינו נ וכולן טמאות וכן הדין למטה וספסל שמצאו ובדקו לאתרו שעמדו מעליו כל ש הפרש בין חלוק למטה וספסל כי החלוק האחרונה יכולה לטהר או שו את הראשונות ואינו יכולות לטהר את עצמן ולא את האחרונה מפני כ פשטו אותו והמצאה והבדיקה אינו בשיעור נסת אבל מטה וספסל לי ושוות וכל מה שהפלגנו בין חלוק וספסל למטה דוקא בספסל גדול ומטה ו שיפולו ג' נשים לישב עליהן בבית א' אבל ספסל קטן ומטה קטנה שאין יעו' אלא אשה אחת אי נמי נמי אפי' הן גדולים וכל אחת ואחת ישבה אחר תה ובמקום חבירתה שאחר שעמדה האחרונה מצאה עליה דם דינם שנה וז שאינו ראוי להשתמש בו כי אם זה אחר זה וזו היא משנתנו שלש נשים חלוק אחד או שישבו על ספסל אחד ונמצא עליו דם פולן טמאות קתני ש דומיא דחלוק שנתמשו בו זו אתר זו והאחרונה נשתמשה במקום אשונ' ופלי' פולן טמאות ודינם שנה לכל דבר ובין במטה ובין בספסל בין לא ימצא זה הענין פולו אלא בשלש נשים או אפי' בשתיים אבל באשה א' לו בדקה עצמה בשיעור נסת של מציאה ומצאה טהור טמאה לפי שאין לה לתלות הפתם.

ה פירשנו כל המקומות שיש בהם לחלוק לאיזה צריכה לחוש ולאיזה אינו צריכה לחוש והמקומות שאמרנו רק שאין צריכה לחוש אם יש לה במה לתלות והמקומו' א צריכה לחוש אם יש לה במה לתלות תולה כמו שפירש לפנינו ובכל אלו רנו שהיא חושש' לכתיתהו בין מטה בין ספסל בין חלוק דוק' שהן בדוקין אע"פ שבדק' חע עולם וישבה עליו ומצא עליו דם אין לה במה לתלות במאכלות דהיינו מגריס טמאה פדאמרין לקמן דאין הלכה כר' נחמיה דאמר כל דבר נו מקבל טומאה אינו מקבל פרימים מההיא אתתא דהנה משתתא תכח דם תותא במשתיתא וכו' ושלש נשים שלבשו חלוק אחד ונמצא עליו דם מרנו פלן טמאות אם נתעסקה אחת מהן בפתימים פולן טהורות שפולן תולות בה והיא תולה בפתימים.

עמה נפרש באותן המקומות שהיא צריכה לחוש להם אם יש לה במה לתלות אם תולה אם לא ובאי זה שיעור היא תולה ונאמר תחלה המקומות שאינה תולה ואע"פ שהיא יכולה לתלות ולא נמצאו מהם כ"א שנים והם בעוד שהיא בודקת בו את עצמה ואם בדקה בו בלילה ולמחר מצאה עליו דם ויש בענין הזה שלשה דינין חלוקים זה מזה האחד אם בדקה בעד הבדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם בין שהפתם

עגול בין שהוא משוּף טמאה בכל שהוא ואין תולין פֶּאן בְּמַאֲכֹלֶת וְהַשְּׁנִי אִם בְּדָקָה בְּעַד הַבְּדוּק לֵה וְהַנִּיחְתּוֹ תַּחַת הַכֶּפֶר אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת וְלִמְחַר מְצָאָה עָלָיו דָּם מְשׁוּף טָמֵא בְּכָל שֶׁהוּא עֵגוּל טְהוֹר עַד שֶׁיְהִי כַּגְרִיס וְעוֹד כִּשְׂאֵר כְּתָמִים וְכֵן הַדִּין אִם טַחְתּוֹ עַל יִרְכָה וּמְצָאָה דָם עַל הָעֵד וְהַשְּׁלִישִׁי אִם בְּדָקָה בְּעַד שֶׁאִינוֹ בְּדוּק לֵה וְהַנִּיחְתּוֹ תַּחַת הַכֶּפֶר אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת וְאָפִי' בְּקֹנֶפֶס אֶצְרִיכָה כַּגְרִיס וְעוֹד בֵּין עֵגוּל בֵּין מְשׁוּף וַיֵּשׁ מִי שֶׁאָמַר שֶׁאִם בְּדָקָה בְּעַד שֶׁאִינוֹ בְּדוּק לֵה וְאָפִי' הַנִּיחְתּוֹ בְּקֹנֶפֶס אֵע"פ שֶׁיֵּשׁ עָלָיו כַּגְרִיס וְעוֹד טְהוֹרָה לְגַמְרֵי מ"ט מְשׁוּם דְּפְלוּגְתָא דר' יוֹסִי וְרַבִּי הִיא רַבִּי מְטָמֵא ור' יוֹסִי מְטָהֵר וְאָמַר ר' זִירָא כִּשְׁטָמֵא רַבִּי כר"מ כִּשְׁטָהֵר רַבִּי יוֹסִי לְעַצְמוֹ טָהֵר דְתַנּוּ הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עוֹשֶׂה צְרָכֶיהָ וְרָאָתָה דָם אִם עוֹמְדָת טָמֵאָה אִם יוֹשֶׁבֶת טְהוֹרָה דְבַרִּי ר"מ ור' יוֹסִי אוֹמֵר בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף טְהוֹרָה וְכִינוּן דר' יוֹסִי דְהֵכָא כר' יוֹסִי דְהֵתָם וְהֵתָם קי"ל כר' יוֹסִי הֵלְכָךְ בְּהָא נְמִי הֵלְכָה כר' יוֹסִי וְלֹא הִיא אֵע"ג דְּבַהֲהִיא הֵלְכָה כר' יוֹסִי בְּהָא הֵלְכָה כַּרְבִּי מְשׁוּם דְקָאִי ר' חֲזִיָא בְּשִׁטְתִּיהָ דְמְטָמֵא לֵה מְשׁוּם כְּתָם וְשִׁקְלִינּוּ וְטָרִינּוּ בְּגַמְרָא אֶלְיָבָא דר' חֲזִיָא אֶלְמָא הֵלְכָתָא כְּנֹתִיהָ וְטַעְמָא דְמִילְתָא מְשׁוּם דְלֹא דְמִי עַד לְחֻלּוֹק דְאֵלוֹ חֲלוּק שֶׁאִינוֹ בְּדוּק לֵה כְּתָמָה טְהוֹר אָבֵל עַד כִּינּוּן שֶׁבְדָקָה בּוֹ יָדִים מוֹכִיחוֹת נִינְהוּ מִיְהוּ צְרִיכָה כַּגְרִיס וְעוֹד לְאִפּוּקֵי מִדָּם מַאֲכֹלֶת שֶׁמָּא נִתְמַעַף עָלָיו מְכָל מְקוּם לְגַבִּי אִשָּׁה שֶׁעוֹשֶׂה צְרָכֶיהָ וְנִמְצָא דָם עַל הַמַּיִם קי"ל כר' יוֹסִי דְאָמַר טְהוֹרָה הִנֵּה פִּירְשָׁנוּ הַמְקוּמוֹת שֶׁאִין תּוֹלִין בְּהֵן כָּלֵל וְהֵם הַשְּׁנַיִם שֶׁאֲמַרְנוּ מְשׁוּף טָמֵא בְּכָל שֶׁהוּ: עַתָּה נִפְרָשׁ הַמְקוּמוֹת שֶׁהִיא תּוֹלָה אִם יֵשׁ לֵה בְּמָה לְתַלּוֹת וּבְמָה הִיא תּוֹלָה וּבָאִי זֶה שֶׁיַּעֲוֹר הִיא תּוֹלָה הַמְקוּמוֹת שֶׁהִיא תּוֹלָה אֵת כְּתָמִיהֶן אִין לֵהֶם פָּרֵט כִּי בְּכּוֹלֵן הִיא תּוֹלָה חוּץ מִן הַשְּׁנַיִם שֶׁאֲמַרְנוּ בְּעַד שֶׁהֵן טָמֵאִין בְּמָה שֶׁהֵן וְכֵן הַדְּבָרִים שֶׁהִיא תּוֹלָה בְּהֵן ג"כ אִין לֵהֶם פָּרֵט אֵלָּא מָה שֶׁמִּנּוּ חֲכָמִים בְּמִשְׁנָה בְּכָלֵל וּפָרֵט וּמָהֶם נִלְמוּד כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהָרִי שְׁנִינּוּ בְּמִשְׁנֵתֵינוּ וְתוֹלָה בְּכָל דְבָר שֶׁהִיא יְכוּלָה לְתַלּוֹת שֶׁחֲטָה בְּהֵמָה חֲזִיָה וְעוֹף וְנִתְעַסְקָה בְּכְתָמִים אוֹ שֶׁיִּשְׁבְּהָ בְּצַד הָעֵסוּקִין בְּהֵן וְכֵן הַדִּין אִפִּי' עֲבָרָה בִּינְיָהֵן כְּדִתְנִיָא עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טְבַחִים סָפֵק נָתַן עָלֶיהָ סָפֵק לֹא נָתַן עָלֶיהָ תּוֹלָה סָפֵק עֲבָרָה סָפֵק לֹא עֲבָרָה אִינָה תּוֹלָה.

נְחֻזֹר לְמִשְׁנֵתֵינוּ הַרְגָה מַאֲכֹלֶת הָרִי זֶה תּוֹלָה בָּהּ וְעַד כְּמָה הִיא תּוֹלָה בָּהּ ר' חֲנִינָא בֵּן אֲנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר עַד כַּגְרִיס שֶׁל פּוֹל וְאֵע"פ שֶׁלֹּא הַרְגָה וְקִי"ל כר' חֲנִינָא בֵּן אֲנְטִיגְנוֹס וְרִישָׁא דְקַתְנֵי הַרְגָה אִין לֹא הַרְגָה לֹא רִשְׁבִּי"ג קַתְנֵי לֵה וְלִית הֵלְכָתָא כְּנֹתִיהָ וְתוֹלָה בְּבִנְיָה וּבְבַעֲלָה פִי' בְּמַכַּת בְּנָה וּבְמַכַּת בַּעֲלָה וְאִם יֵשׁ לֵה מְכָה וִיכוּלָה לְהַתְגַּלֵּעַ וְלַהּוֹצִיא דָם הָרִי זֶה תּוֹלָה בָּהּ וּמַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁבָּאָה לְפָנָי ר"ע אָמַרָה לוֹ רֵאִיתִי כְּתָם אָמַר לֵה שֶׁמָּא מְכָה יֵשׁ בְּיָךְ אָמְרוּ לוֹ הֵן וְחִיתָה אָמַר לֵה שֶׁמָּא יְכוּלָה לְהַתְגַּלֵּעַ וְלַהּוֹצִיא דָם אָמַר' לוֹ הֵן וְטָהֲרָה רַבִּי עֲקִיבָא וְהָא דְאָמְרִינּוּ יֵשׁ רַה מְכָה תּוֹלָה בְּמַכַּתָּה דְנוֹקָא דְאִיתָא לְמַכַּתָּה בְּדוֹכְתָא דְאִפְשָׁר דְנִגַּע לְמְקוּם הַכְּתָם בֵּין שׁוֹחָה בֵּין מוֹטָה בֵּין עוֹמְדָת אִי נְמִי דְמִתְרַמִּי וְנִטְרַף לֵהֵוָא דְנוֹכְתָא בְּהֵנָךְ כּוֹלְהוּ תְלִינּוּ בְּמַכָּה אָבֵל אִי אִיתָא לְכְתָם מַגְבָּהּ וּמְכָה עַל כְּתָפָה אוֹ מַאֲחֻרְיָה דְלֹא לִיתְרַמוּ אֶהְדְּדִי לֹא בְּנִגְיָעָה וְלֹא בְּנִטְיָפָה בְּהָא וְדֹאִי לֹא תְלִינּוּ דְתַנִּיָא יֵשׁ בָּהּ מְכָה בְּצוּאָרָה מְקוּם שֶׁיְכוּלָה לְתַלּוֹת תּוֹלָה עַל כְּתָפָה אִינָה תּוֹלָה וְאִין אוֹמְרִים נוֹטְלָתוֹ בִּיְדָה וְהִבִּיאָתוֹ לְשָׁם.

מִסְתַּבְּרָא הִיכָא דְאִשְׁתַּכַּח כְּתָם בְּשִׁיפוּלָה מַאֲחֻרְיָה מְכָה אִיתָא מְקָמָא דְתַלְיָא בָּהּ דְאִפְשָׁר אֲדִינְתָבָא הֵךְ דְּבַתְרָא אֵתָא לֵה מְקָמָא וְנִטְפָה בְּהוּ מֵהִיא מְכָה: וְאִם הִיתָה פְּשֻטָתוֹ וּמִתְפַסָּה

בו בלילה בכל מקום תולה היא במפתה וכן במפת בנה ובבעלה בכל מקום היא תולה מפני שזה דומה לפושטתו ומתכסה בו בלילה שהוא חוזר.

נחזור לסדרנו דתניא בברייתא מעשה ותלה ר"מ בקלור ורבי תלה בשרף של שקמה. עוד למדנו מפרק שני כי מימי תלתן ומימי בשר צלי מראה דמים הן ומכלל משנתנו נלמוד שתולין הפתם האדום בכל מיני אדמימות שנתעסקה בהן והפתם השחור בכל מיני שחרות שנתעסקה בהן ואין צריכה לדמות פתם חלוקה לפתם שנתעסקה בו אם דומה לו או לאו אלא תולה כל אדום באדום מן הפתם וכל שחור בשחור מן הפתם אא"כ נתברר לה שאין אדם הצבע דומה לאדם הפתם שאילו נתברר לה פן אינה תולה מפני שהיא באדום ושחור ותניא נתעסקה באדום אין תולה בו שחור במועט אין תולה בו את המרובה ואם יעלה על לב איש לומר שתהא צריכה לדמות הפתם בצבע ולא תתלה בו אא"כ דומה לו ושמה יטעה אותו מה שראה בפרק שני פאשר פירשו על האדום בדם המפה שהוא פדם אצבע קטנה שנגפה של איש בחור בן עשרים שלא נשא אשה והקשו עליו ממשנתנו זה ששנינו ותולה בבנה ובבעלה בשלמא בנה משפחת לה אלא בעלה הרי נשא אשה ושני לי' בשנגסה לחופה ולא נבעלה ועוד פירשו עליה פדם מאכולת של ראש והקשו עליו ממה ששנינו או שהרגה מאכולת הרי זו תולה בה מאי לאו דכולה גופה וכו': ונראה לי מכאן שאין תולין פתם באצבע אא"כ ידמה לו ודאי פן הוא הדבר אף לא פמו שהסובר הזה סובר בדעתו אלא שאין תולין מן הפתם עד שיתברר לה שאין הדמיון דומה לפתם וקושיא פה היתה כי המשנה אמרה שהיא תולה כל פתמיה במפת בעלה ואפ"ל אדום שבאדומים ועל זה זה הקשינו האיך אפשר לתלות במפת בעלה והלא דבר ברור הוא לה שאינו דומה לכתמים והרי הוא פאדום ושחור.

וכן הקשו ממאכולת ולא מן סתם מאכולת פדברי ר' חנינא בן אנטיגוס אלא מאותה שהרגה מאכולת ואם נזדמן לה פתם אדום והיא לא הרגה אלא מאכולת של גוף והיא יכולה לתלות בו והלא דבר ברור הוא שאינו דומה לו: ועל זה הדרך הולכת אותה שמועה אבל מי שאינה יודעת באדמימות או שהלה הצבע מפנגד פניה ואינה יכולה לדמות תולה כל פתמיה הפתם כל מיני אדום באדום וכל מיני שחור בשחור הלא תראה באותה אשה שבא לפני רבי עקיבא ואמרה לו רבי ראיתי פתם ואמר לה שמה מפה יש בך והיא יכולה להתגלע ולהוציא דם וטהרה ר' עקיבה והרי אשה זולא הביאה לפניו הפתם שלא אמרה לו ראיתי את הפתם זה וכשאמר לה שמה שמה להתגלע ולהוציא דם ואמרה לו הן מיד טהרה ולא אמר לה הוציאי דם מן המפה ונראה אם דומה לו שמע מינה שתולין מן הפתם פאשר אמרנו אלא אם פן הדמיון מכחיש את הפתם באדם ובשחור ובמועט את המרובה ויש מין אחד שהוא תולה בין אדום ושחור והוא שחיטת פרגול או שעברה בצד העסוקים בו שהיא תולה בו פמה מיניו ואפ"ל שחור באדום משום דאיכא ביה פמה מיני דמא.

עוד יש בו מין אחד שתולה בו פמה מיניו ואפ"ל שחור באדום והוא מה שאמר רבא הית' עליה מין אחד תולה בו פמה מיניו כגון שנתו עליה מצבע א' ולא בדקה חלוקה אחר אותה ההתזה ולאחר מיפן מצאה לו פתם אחד שאינו דומה לאותו צבע שנתו עליו והרי היא תולה בו מ"ט דאמרי' מתוך שלא נזהרה בכלליות הפתם הזה לא נזהרה בשאר

לכלופין ונהרי חלוקה של זאת אבד חזקתו שהיה חזקתו בדוק וכן עיר שיש בה חזירים אין חוששין לכתמיה אלא אם כן אמרה בריא לי שלא נגע בי חזיר.

תנא לבשה שלשה חלוקים הבדוקים לה ומצאה עליהם פתם אם יכולה לתלות תולה אפי' בתחתון ואם אינה יכולה לתלות אינה תולה אפי' בעליון פיצד עברה בשוק של טבחים תולה אפי' בתחתון לא עברה בשוק של טבחים אינה תולה אפי' בעליון פ"א אם עברה בשוק של טבחים אפי' לא מצאה הפתם אלא בתחתון תולה דאמרי' שמא נקפל העליון למעלה ונפל הדם על התחתון ואם לא עברה אפי' לא מצאה אלא בעליון אינה תולה דאמרינו שמא נקפל התחתון למעלה ונפל הדם על העליון וכל אלו שאמרנו שתולין בהם אין להם שיעור אלא לפי מה שהוא המין שנתעסקה בו בסלע או בשני סלעים אבל אם נתעסקה במועט ודאי אין תולה בה המרובה ואם אינה יודעת שיעור המין שנתעסקה בו תולה בו אפי' שיעור מרובה דספק כתמים להקל וכן מה שאמרנו למעלה הנה עליה מין אחד תולה בו כמה מיני הרי היא תולה בו שיעור מרובה לפי שאינה תולה בגוף אותו המין אלא שאנו עושין אותו חלוק כמו שאינו בדוק הלכך תולה בו כמה מינים ולא אמרו כגריס ועוד אלא לענין מאכלות דקים להו לרבנן דסתם מאכלות אי אפשר להיות במקום א' יותר מגריס ואפי' כמה גריסין בחלוק אחד תולין הואיל ואין יותר מגריס במקום אחד והיינו טפין טפין דתניא בבבלי' פתם ארון מצטרף פ"א ליותר מגריס טפין טפין אין מצטרפין ואיבעיא לן בגמרא אם מצאה על בשרה פתם שהוא פשרשרת מהו פירוש פשרשרת פשוטה מהו פירוש פעין שני גריסין טפין טפין מהו לרובב ורבה מהו ולא איפשיטו ואיכא מאן דאמר לקולא דספיקא דרבנן היא ואיכא מאן דאמר בהא אזלינן לחומרא בפשטה דבבלי' דתני על בשרה ספק טמא ספק טהור טמא ואמרינו ספק טמא ספק טהור לאתווי מאי לאו לאתווי הני ואע"ג דדחינו לא לאתווי דעבי' פיצועה פשטה דמתני' לאתווי כולהו ואע"ג דבבלי' דאמרי' טפין טפין אין מצטרפין אבל על רכה מצטרפין ומוסתברא פנותיה דע"כ שאני ורכה מחלוקה דהא בהדיא תניא גבי חלוק טפין טפין אין מצטרפין ולא מייתי ראיה מינה לירכה אלמא שאני לן בין ורכה לחלוקה והא דאמרי' כגריס תולה כגריס ועוד אינה תולה ה"מ שלא נמצא מאכלות רצופה באותו ועוד אבל אם נמצא מאכלות רצופה באותו ועוד תולה אפי' ביותר מכגריס דפולוגתא דרבי חנינא ור' ינאי הוא ובשל סופרים הלך אחר המיקל ואם נתעסקה בגריס אינה תולה יותר מכגריס דפשטה דבבלי' דתני במועט אינה תולה את המרובה ובגריס של פול שאמרו תולין כיון שלא הזכירו פול של מקים פלוני ולא פול הבינוני אלא כגריס של פול סתם הלכך משערין בשל פול שנתדמן לנו ואפי' הוא גדול שהרי אמרו כל שיעורי חכמים להחמיר חוץ מכגריס של כתמים להקל עוד יש מקומות אחרים שתולה בהן כמה שיעורין וכמה מינין כדתנן השאילה חלוקה לנכרית או לגדה ה"י זו תולה בה ומפרשינו בגמרא לנכרית הרואה פירוש שכבר הגיע זמנה לראות וראתה ואע"פ שאינה גדה באותה שעה דא"כ היינו גדה אלא שכבר ראתה ולפי שאינה בודקת את עצמה ואינה יודעת יום שהיא רואה בו ויום שהיא פוסקת בו הלכך תולה בו: תניא תולה בשומרת יום פנגד יום בשני לה ובסופרת שבועה שלא טבלה דברי רשב"ג ולפיכך היא מתוקנת ונכרתה מקולקלת רבי אומר אינה תולה לפיכך שתייהו מקולקלות ומזדים שתול' בשומרת יום פנגד יום בראשון שלה וביושבת עלי דם טוהר ובבתולה שדמיה

טהורין וקנימא לן פּרש"ג ונראה לי אע"ג דהאינדנא ליכא דם טוהר לא בבתולה ולא ביולדת נהי דלגבי נפשה אחמירו בה מספיקא אבל לא חברתה מספק פתמים שלא יהו שפיהו מקולקלות אדיניהו מוקמינו להו ונחברתה תולה בו והיא מקולקלת ונחברתה מתקנת ואם השאילה חלוקה ליושבת על הפתם אינה תולה בו ושפיהו מקולקלות לפי שאין תולין פתם בכתם ונראה לי בענברה שהשאילה חלוקה לשאינה ענברה מניקה לשאינה מניקה זמנה לשאינה זמנה שהיא תולה בו מאי טעמא הנך דמיהו מסולקין והנך אין דמיהו מסולקין ויליפנא להא מילתא מהא דתנו נשים שהיו ישנות במטה אחת וכו'.

ותולות זו בזו וזו בזו. ומפרש בבבביתא פיצד תולות זו בזו ענברה ושאינו ענברה תולה ענברה בשאינו ענבר' מניק' ושאינו' מניק' תולה מניק' בשאינה מניקה כו' והא נמי להא דמנין דכל הגי פתמים ניהו וכשם שהיא תולה פתמה בחברתה נדה כף היא תולה בעצמה נדה שאם לבשה חלוקה בימי נדתה ולא בדקא אותו ולבשתו בימי טהרתה הרי זו תולה בנדתה ונהו ליה כחלוק שאינה בדוק לה ואע"פ שבדקתו מתחלה ואם פכסה אותו אחר נדתה ולא בדקה אותו ולבשתו בימי טהרתה ואחר כף מצאה עליו פתם מימר קא אמריתו דאין חזקתו מתכבס וכיון דאין חזקתו מתכבס הוה ליה חלוק שאינו בדוק לה דאיכא למיתלי טעמ' דלמא בימי נדתה הוה ביה האי פתם ולא נתכבס יפה מיהו פיון דאיכא למיק' עלה דמילתא כדר' דאמר אינה דומה פתם שלפני הכפוס שלאחר הכפוס שזה מקדיר וזה מגליד הילכך בדקינן לפתם אם הוא מקדיר שפראהו דק ועובר בפגד בידוע שלפני הכפוס הוא וטהור ואם הוא מגליד שגלדו עבה על פני הפגד בידוע שלאחר הכפוס הוא וטמאה היא והרואה פתם טמא שאינה יכולה לתלות צריכה הפסק טהרה ותשב עליו שבעה נקיים וצריכה בדיקה פאשר נכתוב בפער הספירה והבדיקה.

והנראה לי אף על פי שהחמרנו על הפתם ועשינו אותו פראיה לענין שבעה נקיים וכל דבר אעפ"כ לא נחמיר לחוש ליום מציאת הפתם כמו שהיא חוששת ליום ראיה: ועוד אני אומר שאין הפתמים קובעים נסת ולא עוקרים נסת חוץ מכתמי העד הבדוק לה שהן מטמאין בכל שהן נהרי הן פראיות לכל דבר: הנה פתבנו דיני הפתמים לכל תוצאיהם וילכל מחלקותם ונמצאו בכללן תשעה דינין מחולקין.

הדין הראשון הוא הפתם שהוא ממין טהור כגון ירוק ולבן שהן טהורין בכל מקום. והדין השני הוא הפתה שהוא ממין טמא אלא שהשאילתו לנדה או שלבשתו בימי טומא' היא טהורה וחלוקה טמא ואם השאילתו לסופרת שבעה שלא טבלה היא טהורה ונחברתה מקולקלת והדין השלישי הפתם הנמצא בחלוק הבדוק לה שיש בו מקום טמא ומקום טהור כגון למעלה מן החגור ולמטה מן החגור והמקום הטהור טהור לגמרי אע"פ שאין לה במה לתלות והדין הרביעי בכתם הנמצא במקום הטמא אם יש לה במה לתלות תולה באפי' שיעור מרובה מכל מקום אינו תולה אלא מעין אותו המין והדין החמישי אע"פ שאין לה במה לתלות תולה כגריס במאכלת ואינה תולה בו אלא פתם אדום והדין הששי שיש מקום שאין חוששין לכתמין בין מרובה בין מועט בין שחור בין אדום כגון עיר שיש בה חזירים וחלוק שאינה בדוק לה והדין השביעי שיש פתם שאין לה במה לתלות והיא תולה בו יותר מכגריס כגון שנמצא מאכלת רצופה באותו הגריס ועוד והדין השמיני הפתם הנמצא בעד הבדוק לה שבדקה בו בלילה והניחתו בקונפסא ולמחר מצאה

עליו דם בין עגול בין משוף טמא במשהו: והדין התשיעי אם בדיקה בעד הבדוק לה והניחתו תחת הכר או תחת הפסת ולמחר מצאה עליו דם עגול טהור עד שיהא בו פגרים ועוד משוף טמא בכל שיהו ע"כ השגתי בדיני הכתמים בין הטמאים ובין הטהורים נשלם שער הכתמים תהלה לעושה פלאים עצומים.

שער הספירה והבדיקה: ראיתי בו לפרש דיני ספירת שבועה לזבה. ואחר נפרש דיני הבדיקה שהאשה צריכה לבדוק את עצמה לפני הספירה ובתוף הספירה ובאי זה ענין הוא הבדיקה ונפרש תחלה דיני הנדדה דאורייתא לפי שכל הנשים בזמן הגה ספירתן כספירת הזבה וטבילתן כטבילת נדה ולכך אני מזכיר הנדה מדברי תורה.

מעקרא כד הוי בקיאיין רבנן בחזומא דדמא והניין נשי בקיאות בין ימי נדה לימי זיבה כד חזאי אתמא חד יומא דמא או אפילו שעמא דדמא מייתי לה קמי רבנן ומחוא להו ואי הוו מחמשה מיני דמים יתבא עלה שבועה יומי ואפילו חזיא בכולהו אי פסקה בשביעי סמוך לשקיעת החמה טבלה לאורחא נגהי תמניא ושריא לבעלה מאי טעמ' דלגבי נדה לא כתיבה הפסקת הדם כדכתיבא בפרשת זבה ואם טהרה מזובה וספירה לה שבועת ימים אחר תטהר.

ותניא אם טהרה מזובה לכשיפסוק ובגדה כתיב ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זונה בבשרה שבועת ימים תהיה בגדה ודרשינן בספרא שתהא בגדה כל שבועה פלומר כל שבועה ימים שלא תטבול ביום השביעי עד ליל שמיני ותניא כל חייבי טבילות טבילתן ביום ויולדת טבילתה בלילה וכי שלמי שבועת ימים כנדה אי חזיא תו חד יומא או תרי יומי שומרת אחד לאחד ואחד לשנים ואי לא חזיא ביום שלישי טובלת ביום ומותרת בלילה ואי חזיא בשלישי הניא זבה גמורה ובעיא למיתב בתרנייהו שבועה נקיים ואי חזיא בהנהו שבועה יומי אפילו טפתא דדמא מחמשא דמים טמאין סתרא לכולהו ובעי למיתב שבועה יומי בלא הפסקה ואחד עשר יום שבין נדה לנדה הלכה למשה מסיני דאי חזיא בגניהו תלתא יומין רצופין הניא זבה גמורה ובעיא ספירת שבועה נקיים והדר מתחלת תחלת נדה.

ואי לא חזיא בהו אלא תרין יומי בסוף אחד עשר יום כדחזיא בשלישי דהנה יום שנים עשר לסוף נדה ההוא יומי תחלת נדה וישבה עליה שבועה יומי כדן הנדה בין דחזיא בהו ובתר שבועה ובתר שבועה יומי בעי למיתב חד יומא בלא ראיה כדי שיהא ספורת ליום עשירי שראתה בתוף אחד עשר ואפילו לאחד עשר יום בעי שקמור כי האי גונא ואם לא ספירה ושמשו ביום שמיני לתחלת נדה קראוהו גרגרן ואי חלף עלה חד יומא בלא ראיה מתוף שבועה ימי נדה עלה לה לספירת העשירי ותו לא צריכה מידי וכן טבלה טבילה בימי מקנה ולא בעי מים חיים דלא כתיבי מים חיים אלא גבי זב ותניא בתוספת מגלה אין בין זב לזבה אלא שהזב טעון ביאת מים חיים והזבה אינה טעונה ביאת מים חיים הדין הוא דינא דאורייתא לנדה ולזבה אבל מכמה שני דאימעיט ליבא ואשתבוש נשי אתקין רבי בשדות שאם ראתה יום אחד תשב שבועה נקיים מאי טעמא דחייש רבי דילמא מחלפי להו לבנות הפפרים ימי זיבה בימי נדה ואי שרינו להו בשלשת ימי ראיה להשלים עליהם ושיהיה השלישי מהם מחשבון השבועה שפא יעשו פן בתוף אחד עשר יום שפין

גדה לגדה ואתיא לידי איסורא דאורייתא ומשום הכי אתקין להו רבי פל תלתא דחזו דמא תשב עליהם שבועה נקיים ובתקנתא דרבי ליפא למיחש למידי לשום איסור.

ואפילו הכי בתר ההיא תקנתא אחמירו בנות ישראל על עצמן וגזרו יום אחד אטו ג' דכי הכי דבעו שלשה ימים הכי נמי ליום אחד בעינו שבועה נקיים וכן הדין לדם טפה פחדל והשתא שונינהו לכולהו נשי דחזינו זבות גמורות לספירת נקיים אבל טבילתן מיהא כטבילת הגדה ואינו טובלות אלא בלילה כמו שאנו עתידים לפרש בשער הטבילה וכיון דכולהו נשי האינדנא זבות משוינו להו אינצטריכין לפרושי דין ספירת השבועה האידה הוא ונאמר תחילה כי ספירת נקיים אינו לאחר שלשה דברים אחר הפסקה ואחר יום ההפסקה ואחר בדיקה וכל שעה שתפסוק מן היוםאם בדיקה וראתה שפסק הדם ואפילו בשחרית עוד אינה צריכה בדיקה כל היום ולמח' תחל לספור שבועה נקיים ואין חוששין שמה חזרה וראתה בין השמשות שאלו ראתה בין השמשות אבד ממנה כל מותו היום מספק שמה בין השמשות לילה הוא וספירת השבועה כבר אמרנו שלא יהא הפסקה ביניהן ואם הפסיק ביניהן צריכה לחזור ולספור שבועה נקיים חוץ מיום ההפסקה שבועה בתחלת זבה: עתה נפרש דיני הבדיקה שהיא צריכה לבדוק את עצמה ונאמר כי אף על פי שבדיקה עצמה ביום ההפסקה צריכה עוד לבדוק את עצמה בימי הספירה בכל השבועה שהרי שנינו הגב והזבה שבדקו עצמן ביום הראשון וביום השביעי ומצאו טהור ושאר הימים לא בדקו רבי אליעזר אומר הרי אלו בחזקת טהרה וכו' קתני שבדקו ולא קתני שבדקו את עצמן ביום הראשון וביום השביעי ועוד אילין צריכין בדיקה אלמא לכתחלה מצנת בדיקה כל שבועה מיהו אם לא בדיקה.

אלא יום ראשון ויום שביעי טהורים. ועוד אמרו בגמרא שאם בדיקה בתחלת שבועה חוץ מבדיקת ההפסקה ושאר כל הימים לא בדיקה אי נמי אם בדיקה בסוף השבועה ולא בדיקה בתחלתן טהורה ואם בדיקה באמצע השבועה ולא בדיקה לא בתחלתן ולא בסופן לא שמענו ומסתברא לקולא שהרי שנינו בהפסקת גדה גדה שבדיקה עצמה ביום השביעי שחרית ומצאה טהור אחר שבעת הימים בדיקה ומצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה וכו' ונחמיה אומרים אפילו בשעת גדת בדיקה עצמה ומצאה טהור' הרי היא בחזקת טהורה הכא נמי בעיא בדיקה והכא בעיא בדיקה הכא סגי לה בבדיקת האמצע והכא סגי ליה בבדיקת האמצע: הגה כבר פירשנו דן הספירה וברנו שאינה אלא יום בדיקת ההפסקה ואחר יום ההפסקה וברנו עוד כי היא צריכה בדיקה מתוך השבועה חוץ מבדיקת יום ההפסקה עתה אנו צריכין לפר' ענין הבדיקה היא היא ונאמר כי מצאנו ג' בדיקות חלוקות זו מזו בדיקה הראשונה בדיקת הרוח והיא בדיקה למציאת הפתם לשלש נשים שהיו ישנות במיט' אחת אחת ונמצא עלי' דם שאם בדיקה עצמה פשיעור נסת למציאת הפתם אם מצאה טמא טהורות חברותיה ואם מצאה טהור טהרה עצמה וטמאת את חברותיה כאשר פירשנו בשער הפתמים והשנית בדיקת החיצון והוא מקום שהשמש דש והיא בדיקה לגדה ולזבה ליום ההפסקה ולבדיקת השבועה אמרנו למעלה והשלישית בדיקת חורין וסדיקין בבית החיצון והיא בדיקת הטהרות כאשר אמרו בגמרא עד שלפני התשמיש אינו ממעט בפקידה.

טעמא מפני שהבודקת לביתה אינה מכנסת לחורין ולסדקין: הנה ראינו מפאן כי אעפ"י שתקנו חכמים בדיקה לתשמיש ולטהרות עד שלפני התשמיש בדיקה הוא לתשמיש ואינה בדיקה לטהרות מפני שאינן מפניסתו לחורין ולסדקין ועוד אמרו דתביעה הרי היא כבדיקה לגביפעלה ויש מי שאו' דבדיקת זבה בין בבדיק' יום ההפסקה בין בבדיקת השבוע' בעינו בדיקה מעולה כבדיקת הטהרות ולא הקלו לגבי בעל אלא בבדיקת המעלות באשה העסוקה בטהרות שהיא צריכה אף לבעלה ומסתברא כלישנא קמא מכון שהקלו על הבדיקה שאפילו בשנים לנדתה בדיקה עצמה ומצאה טהור הרי היא בחזקת טהורה אלמא בבדיקה פל דהו סגי לה אבל בדיקת חלוק לא כלום היא שהרי בדיקו את עצמן.

ובגמרא אמרינו בדיקה עצמה לא בדיקה חלוקה אלמא בדיקת עצמה לחוד ובדיקת חלוקה לחוד ובבדיקת הנוסות שאמרנו שהיא צריכה בדיקה לטהר את יום הנוסות כמו כן בבדיקה קלה סגי לה ואינה צריכה להכניס לחורין ולסדקין מיהו בעיני בדיקה בבית החיצון אלא שאין שעת הבדיקה שוות.

כי עיקר בדיקת הנוסות הוא בשעת הנוסות ואם לא בדיקה בשעת הנוסות ובדיקה עצמה לבסוף ומצאה טהור טהורה אבל בדיקת הזבה עיקר בדיקתה בתחלת יום הראשון ולבסוף יום השביעי כדי שתהא תחלתו וסופו בטוהרה ואם בדיקה באחד מהן כבר אמרנו שהיא טהרה והבדיקה המעולה שתהא אשה בודקת עצמה בצמר גפן נקי או בצמר נקי וכו'.

או בשחיקי מנא דכתנא ומפניסתה לאותו מקום וכל מראה אדמימות שבו נדון פדום עוד יש אחרת שהיא בדיקה ובדיקתה בדיקה קלה והיא הרוואה דם מחמת תשמיש שצריכה לבדוק פעם ראשונה ושנייה ושלישית ואם ראתה בכולן אסורה לשמש והיא שפדקה עצמה כשעור נסת או שתושיט ידה תחת הכר או תחת הפסת ותטול עד ותבדוק בו שהיא בעלה באשם תלוי אבל אח"כ הרי היא כמעט למת שפנדא שאינה מטמאה את בועלה ואינה מוחזקת ברוואה דם מחמת תשמיש ואינה נאסרת על בעלה ויש אומרים שאין אנו בקיאים עכשיו בשמורין הקלו הלכה כל סמוך לביאה אם בדיקה ומצאה דם נאסרת על בעלה והרי היא בחזקת רואה מחמת תשמיש ומסתברא פנתיה הלכה ותגרש ותנשא לאחר ומותרת לשני לשמש עמה שלשה פעמים ובבדיק' ואם ראתה דם שלשה פעמים סמוך לתשמיש אסורה ותגרש ותנשא לשלישי ומותרת לשני עד שלשה פעמים ואת ראתה והשלישי שלשה פעמים אסורה לכל אדם עד שתבדוק עצמה בשפופרת של אבר ופיו רצוף לתוכו ובתוכו מכחול ובראשו מוה אם נמצא דם בתוך המכחול בידוע שהוא מן המקור ואם לאו בידוע שהוא מן הצדדיו והבדיקה הזאת לנו עכשיו שאין אנו בקיאים בין בראשו לצדדיו גם הרפואה שאמרו בה חכמים שמבעיתין אותה אם הפילה בין לא הפילה אסורה לכל אדם מיהו אין מוציאים אותה מבעלה אחר בדיקה זו ורפואה זו עד שתבעל ומחזור לקלוקלה והבדיקה הזו שאמרנו לרוואה דם מחמת תשמיש היא נזכר בדברי רבי חנינא בן אנטונינוס גבי אשה שאין לה נסת שאמר בשני עדים והן הן עוותיה ותקונייה ופירש הרב רבי יצחק ז"ל בהלכותיו משמשת בשני עדים אחד לו ואחד לה והן עוותיה אם תראה שלשה פעמים שהיא מוחזקת ברוואה דם מחמת תשמיש ותקונייה אם לא תראה שהיא ככל הנשים.

דְּרָאָה מְדַבְּרֵי הָרֵב שְׂאִינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה אֶלָּא לְאַחֲרֵי תַּשְׁמִישׁ וְאֵע"פ שְׂאִין נֶסֶת כִּי שְׂנִי עֵדִים הִלְלוּ לְאַחֲרֵי תַּשְׁמִישׁ הֵם וְעוֹד נִרְאָה מְדַבְּרֵי הָרֵב שְׂאֵם בְּדָקָה שְׁלֵשָׁה פְּעָמִים עֲצָמָה וְלֹא רָאָתָה שְׂאִינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה עוֹד לֹא לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וְלֹא לְאַחֲרֵי תַּשְׁמִישׁ וְאֵע"פ שְׂאִין לֵה נֶסֶת וְלֵהוֹצִיא מְדַבְּרֵי הָאוֹמֵר דְּאִשָּׁה שְׂאִין לֵה נֶסֶת אֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ בְּלֹא בְּדִיקָה וְאִפִּי' בְּזֶמֶן הַזֶּה וְאֵע"פ שְׂאִין לְנוּ טְהוּרוֹת וְתוֹלִין אֶת שְׁבוּשָׁם בְּדַבְּרֵי הָרֵב וְהָרֵי הֵיא מְכַחֲשִׁים הַכְּחָשָׁה בְּרוּרָה שְׁהָרֵי פִּירֵשׁ שְׂנִי עֵדִים אֶחָד לֹו וְאֶחָד לֵה דִּתְרַנְיָהוּ לְאַחֲרֵי תַּשְׁמִישׁ וְעוֹד פִּירֵשׁ תְּקוּנָיָה אִם לֹא תִּמְצָא דָם עַל הָעֵד בְּשִׁלְשָׁה פְּעָמִים וְהָרֵי הֵיא כָּכֵל הַנְּשִׁים לֹוֹמֵר שְׂאִינָה צְרִיכָה עוֹד בְּדִיקָה הִלְא דְּבָרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶן אֲנִטִּיגְנוֹס לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וְלְאַחֲרֵי תַּשְׁמִישׁ קָאָמֵר לִפְנֵי הַסּוּגָיָא וְאִיךָ פִּירֵשׁ הָרֵב כֹּה.

בְּוֹדָאֵי כֹן הוּא כִּי דְּבָרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶן אֲנִטִּיגְנוֹס לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וְלְאַחֲרֵי תַּשְׁמִישׁ קָאָמֵר וּבְאִשָּׁה הָעֲסוּקָה בְּטְהוּרוֹת קָא מִיִּירֵי בְּבְרִייתָא בְּשִׁמְעָתָא מִיְהוּ עֲכָשְׁוּ אִין לְנוּ טְהוּרוֹת וְהָא לֹא פִּירֵשׁ הָעֲנִין עַל פִּי הַסּוּגָיָא אֶלָּא ע"פ הָעֲנִין הַנּוֹהֵג עֲכָשְׁוּ וְסָמַךְ הָעֲנִין עַל הַדּוּמָה לֹו וְעוֹד תְּבִין וְתִדַּע כִּי לֹא נַחוּשׁ אֵלֶיהָ לְרוּאָה דָם מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ עַד שְׁיִוְלַד בְּהָ רֵעוּת' עַל זֶה שְׁהָרֵי שְׂנִינֵנוּ בְּבְרִייתָא נִשְׂאֵת וְרָאָת' דָם מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ מְשִׁמְשֵׁת פְּעַם רֵאשׁוֹנָה שְׂנִינָה וְשְׁלִישִׁית מְכָאֵן וְאִילָךְ לֹא תַּשְׁמִישׁ וְכֹו' וְקִתְנֵי סִיפָה וְאִם יֵשׁ לֵה נֶסֶת תּוֹלָה בְּנֶסֶתָה ש"מ דְּרִישָׁא בְּאִשָּׁה שְׂאִין לֵה נֶסֶת עֲסָקִינֵן וְאִפִּי' קִתְנֵי נִשְׂאֵת וְרָאָתָה דָם מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ מְשִׁמְשֵׁת פְּעַם רֵאשׁוֹנָה וְשְׁנִינָה וְשְׁלִישִׁית מְשִׁמְשֵׁת דְּקִמְיִיתָא לֹאוּ מִמְּנִינָא הוּא אֶלְמָא מְעִיקְרָא לֹא בְּדָקָה וְלֹא חִיִּישָׁא וְאֵע"פ שְׂאִין לֵה נֶסֶת וְש"מ דְּאִשָּׁה שְׂאִין לֵה נֶסֶת נְמִי אִי לֹאוּ דְּאִית בְּהָ רֵיעוּתָא דְּרָאָתָה דָם סָמוּךְ לְתַשְׁמִישׁ לֹא הֵנָּה חִיִּישָׁא וְהִכִּי מְשִׁמְשֵׁת מְדַבְּרֵי הָרֵב שְׁכַתְבַּת בְּמִסְכַּת גְּדָה בְּבְרִייתָא דְּרוּאָה דָם מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ אֶבֶל דְּבָרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶן אֲנִטִּיגְנוֹס לֹוֹמֵר שְׁהוּ עֲנִין אֶחָד שְׂאִין חוֹשְׁשִׁין לְאִשָּׁה שְׂאִין לֵה נֶסֶת לְכָל דְּבָר אִי כֹוֹלֵד בְּהָ רֵיעוּתָא זֶה סָמוּךְ לְנֶסֶתָה וְכָל זֶה שְׁפִירֵשׁ הָרֵב עַל פִּי הַצְּנוּרָה הַנּוֹהֵג הוּא וְלֹא ע"פ הַסּוּגָיָא כִּי הַסּוּגָיָא בְּאִשָּׁה שְׁלֹא רָאָתָה מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ מִיִּירֵי וְהָאִשָּׁה הָעֲסוּקָה בְּטְהוּרוֹת וְשְׂנִי עֵדִים אֶחָד לִפְנֵי הַתַּשְׁמִישׁ וְאֶחָד לְאַחֲרֵי הַתַּשְׁמִישׁ קָאָמֵר וְהוּ עוּוּתִיָּה אִם תִּרְאָה וְתִקְוִינָה אִם לֹא תִּרְאָה וְלֹא פּוֹקֵי מִדְּר"מ אֶתָּא דְּקָא אֲסֵר לֵה לְגַמְרֵי בֵּין רָאָתָה בֵּין לֹא רָאָתָה וְלִפְנֵי הַסּוּגָיָא אִינוּ רוּצָה לֹוֹמֵר שְׁתֵּהָא מְתוּקָנָת בְּשִׁלְשָׁה פְּעָמִים וְתֵהָא כְּשָׂאָר כָּל הַנְּשִׁים אֶלָּא לְעוֹלָם הֵיא צְרִיכָה בְּדִיקָה לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וְלְאַחֲרֵי תַּשְׁמִישׁ כָּל זֶמֶן שְׁתֵּהָא עֲסוּקָה בְּטְהוּרוֹת אֶלָּא תְּקוּנָיָה הֵם לְשַׁעָה אִם לֹא נִמְצָא דָם יְכוֹלָה לְשִׁמְשׁ וְהוּ עוּוּתִי' לְשַׁעָה וְהָרֵב רַבִּי יִצְחָק לֹא תִּפְסֵי מְדַבְּרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶן אֲנִטִּיגְנוֹס אֶלָּא הַצְּנוּרָה הַנּוֹהֵג וְלֹא פִּירֵשׁ אֹתָם אֶלָּא לִפְנֵי צְנוּרָה הַדְּעָה וְדְּבָרֵי הָרֵב נְכוּחִים וְצְדִיקִים יִלְכוּ בָּם וְהִלְכָה לְמַעֲשָׂה בְּסוּגָיָא דְּשִׁמְעָתָא דְּכָל לְבַעֲלָה לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה וְאִפִּילוּ אִשָּׁה שְׂאִין לֵה נֶסֶת תִּנְיָא דְּרָךְ חֲמָרִין וְכּוֹעֲלִין הַבָּאִין מִבֵּית הַמְּשִׁתָּה אוּ מִבֵּית הָאָבֵל נְשִׁיָּהם לָהֶם בְּחֻזְקַת טְהוּרָה וְכָאִין וְשׁוּהִין עִמָּהֶן בֵּין עֵירוֹת בֵּין יִשְׁנוֹת שְׁהַנִּיחוּם בְּחֻזְקַת טְהוּרָה אֶבֶל הַנִּיחוּם בְּחֻזְקַת טוּמְאָה לְעוֹלָם הֵיא בְּחֻזְקַת טוּמְאָה' עַד שְׁתֵּאמֵר לֹו טְהוּרָה אֲנִי וְתִנּוּ נְמִי כָּל הַנְּשִׁים בְּחֻזְקַת טְהוּרָה לְבַעֲלֵיהֶן.

וְהַבָּאִין מִן הַדְּרָךְ נְשִׁיָּהֶן לָהֶן בְּחֻזְקַת טְהוּרָה וְאִמְרִינֵן אִמֵּר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקִּישׁ מִשׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נְשִׁיָּאָה וְהוּא שְׂבָא וּמְצָאָה בְּתוֹךְ יְמֵי עוֹנָתָה וְאִתְּמַר נְמִי אִמֵּר רַב הוּנָא לֹא שְׂנֵנוּ אֶלָּא שְׁלֹא הִגִּיעַ עַת וְסָתָה אֶבֶל הִגִּיעַ עַת וְסָתָה אֲסוּרָה קְסָבֵר וְסָתוּ' דְּאוּרִיית' וְרַבָּה בַר בַּר חֲנָה אִמֵּר אִפִּי' הִגִּיעַ עַת וְסָתוּ' מוֹתֵרֵת וְסָתוּת דְּרַבְּנָן בְּהָא לִית הַלְכָתָא כְּרַבָּה בַר בַּר חֲנָה

לא עבדינו אלא עבדינו כרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן אשה שיש לה נסת בעלה מחשב ימי וסת' ובא עליה פירוש אם יש זמן כדי שתוכל להשלים את נסתה וימי ספירתה וטבילתה מותר לבא עליה ואפ' ישנה מאי טעמא מאי ספק ראתה ספק לא ראתה ואם תמצ' לומר ראתה אימר טבילה אבל אם לא הנה שם פשיעור הנה אסורה לו דהא קיימא לן דאע"ג דנסתות דרבנן אם לא בדיקה ולא ראת' אסורה לשמש עד שתבדוק פאשר כתבנו בשער הנסתות ורבה בר בר חנא דאמר מותרת איפא למימר דלא פליג בבדיקה זו אלא בישנה דלא מבעינין לה הואיל נסתות דרבנן ולית הלכתא פותיה אלא כרבי יוחנן דהוא רביה אלא בין ערה בין ישנה לא מיבעיא ביום נסתה עצמו דאסורה אלא מיום וסת' ואילך נמי אסורה עד שיהא שם כדי ספירה וטבילה כדאמרן והיכא דיש נסת לקפיצות וימים אפי' הגיע יום נסתה מותרת ואפ' ביום הנסת עצמו מ"ט כיון דבמעשה תליא מלתא אימר לא קפויז ולא חזאי ובין ערה ובין ישנה מותרת ואשה שתבעה להנשא ונתפייסה מע"פ שפדיקה עצמה אחר כן ונמצאת טהורה צריכה שתשב ז' נקיים אחר יום התביעה וצריכה בדיקה תוך שבועה וטבילה בליל שמנה פשאר נדות הנוהגות עכשיו מ"ט משום דמחמדיא ליום הנשואין ושמה ראתה פחדל ואבד נמצא יום תביעה חמור מיום הנסת דיום הנסת אם לא בדיקה ולא ראתה ולכסוף בדיקה ומצאה טהור טהורה ואלו יום התביעה מע"פ שפדיקה אחר תביעה ומצאה טהור טמאה.

אף מצאתי צד הקל בענין אחר יותר משאר ראיות צריכות הפסק טהרה וחזן מיום שפדיקה ופסקה בו צריכה שבועה נקיים ותביעה זו מצאנו מע"פ שלא הפריש' טהר' בבדיקה סופרת שבועה חזן מיום תביעה וטובלת ממעשה דרבינא דאינעס ל' לבריה בי רב חביבא ואמר להו ליום פלוני נכתב פתובה פ' נהיה פנויים לכתוב הפתובה ונכתוב אותה אינעב שבועה יומי בתר ההוא יומא פ' בתר יום תביעה פלומר מע"פ שפתב הפתובה נתעכב עד שהשלים השבוע וא"ל מאי טעמא עבד מר הכי שלא פנסה ביום פתיבת הפתובה ואמר ליה לאו סבר לה מר דרבה תבעוה להנשא ונתפייסה וכו' ל"ש גדולה וליש קטנה משום דמחמדיא קא חזינא הכא דלא הנה הפסק טהרה דלא ס"ל דתבעי שבע' ואפ"ה עלו לספירת שבועה אפי' בדיקה נמי לא עביד פלל והיכא אשפחן נקיים בלא בדיקה.

הא לא קשיא כיון דס"ל סופן מע"פ שאין תחלת בתוה שבועה אצרכ' בדיקה ואטבילה אלא הפסק טהרה קשיא אלא דודאי הכי הוא דתביעת נשואין לא בעיא הפסק טהרה אבל ראית נסת מרובה היא ואם לא בדיקה להפסקת טהרה חיישינן שמה לא פסק הדם: כתבתי הענין הנה בזה השער מפני ענין הספירה והבדיקה ולא כתבתי אותה בשער הפרישה לפי שלא באתי לכתוב באותו שער אלא הפרישה שהאדם צריך לפרש מאשתו הנשואה אבל זאת עדיין אינה אשתו ואינה רשאי לכנסה לחופה עד שתטהר מפני מגעה וקרוב ישיבתה אצלו ושתיית כוס של ברכה ויחזור החופה שהוא דומה לעליית המטה פי החופה ייחוד הוא לביאה ומפני כן לא כתבתי שם והנחתיה כאן: השלמנו שער הספירה והבדיקה: שער הטבילה ראיתי לפרש בו דיני הטבילה ודיני החפיפה והחציצה פתיב שבעת ימים תהיה בנדתה יכול תספור שבועה ותהא מותרת לבעלה ת"ל תהי בנדתה תהא בנדתה עד שתבא במים וכבר פירשנו שטובלת במי מקנה ואינ' טעונה ביאת מים חיים ומ"ש בהלכות גדולות שהנדה והנדה מים חיים שבוש הסופרים הנה

תנאי בספרא פי אם רחץ בשרו במים ובא השמש וכו' מה ביאת שמשו פולו פאחת אף רחיצתו פולו פאחת פי שלא יחץ אבר אבר וע"ז הענין אמרו נתנה תבשיל לבנה והפשילתו לאחריה וטבלה לא עלתה לה טבילה מ"ט דלמא אינדבק בה מידי ואע"ג דהשתא ליכא מידי עילגה אימר בדדיוני נפל פי' עם שיצאה מן המים נתנדנד מעליה ולא עלתה לה טבילה והא דאמר רב שמואל בר יצחק אשה לא תטבול בנמל פירשו פלהו רבנותא משום צניעות דכיון דשכיחי ביה רבים לא טבלא שפיר ובספרים שלנו מסיק בה מלתא ואע"ג דהשתא ליכא אימר בדיוני ומשמע האי לישנא דמשום דאיכא טובא על שפת הנקה קאמר וכיון דמשום חציצה הוא אם טבלה לא עלתה לה טבילה פי' ההיא דלעיל ואם אין שם טיט לא תטבול משום צניעות ואם טבלה עלתה לה טבילה ואמר רבא אשה לא תעמד על גבי חרס ותטבול מ"ט משום דבעיתא ולא טבלה שפיר ואסילתא נמי ביעתא ומסתברא דאי טבלה אסילתא או על גבי חרס טבילתה טבילה והאי דנקט פלי חרס ולא נקט פלי עץ משום דעץ כיון דדבר קבולו טומאה מגבו הוא לא צריכה למימר דהוא משום גזירת מרחצאות נמי אית ביה ואפשר דאי טבלה נמי טבילה אבל פלי חרס דלאו בר קבולי טומאה מגבו הוא ולמדךס נמי לא חזי סד"א תטבול קמ"ל דלא משום דביעתא.

מיהו כיון דמקיש לה לסליתא משמע דלית ביה גזירת מרחצאות ובמשנת מקנאות שנינו מעין שהעבירו על גבי פלים או על גבי ספסל הרי הוא פמות שהיא דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר הרי היא כמקנה ובלבד שלא יטביל על גבי הספסל שמעין מהכא דבבבלי עץ אפילו בפשוטים אית ביה גזירת מרחצאות דהא הכא משום דבעית ליכא דהא גברא לא טביל גופי' אלא בעלמא הוא דקא מטביל וקא תני שלא יטביל על הספסל אלמא כיון דחזית למדךס אית בהו גזירת מרחצאות ומסתברא דאי טביל לא עלתה לה טבילה אבל גבי פלי חרס כיון דלמדךס לא חזי ולא בר קבולי טומאה מגבו הוא הרי הוא שונה לסליתא ולכתחלה הוא דלא הא דיעבד שפיר דמי ואי אית ביה טינא ואנחה חבילי זמורות תותי רגל היא לכתחלה נמי שפיר דמי דהא לא בעיתא אמר רב נדה בזמנה לא תטבול אלא בליילה שלא בזמנ' טובלת בין ביום ובין בלילה ור' יוחנן אמר בין בזמנה בין שלא בזמנה לח תטבול אלא בליילה מפני סרף בתה וקיי"ל כר' יוחנן וה"מ לכתחלה אבל אי טבלה טבילתה טבילה דהא אי איכא אונס בטבילת לילה טובלת ביום שמיני לכתחלה פי' הא דאתקן רב אידי בנרש למיטביל ביממא דתמניא משום ארי ואתא רב אחא בר יעקב בפפונגא משום גובי רב יהודה בפומבדיתא משום בנה רב במחוזא משום אבולאי פי' שומרי שערין ממר ליה רב פפי לרבא מפדי האידנא פולהו נשי ספק זבות ניהו ובעיא שבועה נקיים ליתבולן ביממא דשבועה פי' דאי זבה היא הא טבלה בזמנה ואי נדה היא הא טבלה ביום שמיני שמא נדה היא ואמר ר' יוחנן בין בזמנה בין שלא בזמנה לא תטבול אלא בליילה התם הא קאמר טעמא משום סרף בתה.

והאידנא בין אמה בין בתה לא משכחת בהו טבילה בזמנה ושני ליה משום דר' שמעון דתניא אחר תטהר אחר מעשה תטהר פירוש אחר טבילה אבל אמרו אסור לעשות כן שמא תבוא לידי ספק פי' שמא תראה בו ביום ותסגר שבועה וה"נ כיון דמשוינון לה כזבה וסותרה ואסורה לשמש פולי יומא דתמניא ליהוה יומא ביום שביעי לנד' דהא נדה היא ומש"ה לא טבלא בשביעי וכתב רב אחא משבחה ז"ל דאי טבלה בשביעי לא עלתה לה

טבילה והיולדת הרי היא פגודה לכל דבר או מפני שהוקש' היולדת לנדה פדכתיב פימי
נדת דותה תטמא או מפני שכל היולדות עכשיו נבות הן דאי אפשר לפתיחת הקבר בלא
דם ובין לשבעת נקיים ובין לטבילת שמיני ובין לבדיקה הרי היא פגודה פל חגיבי טבילות
טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן בלילה וכשהאשה טובלת צריכה שתעמוד אחרת על
גבה ותראה שלא נשתייר משערה על פני המים או שתכרוך שערוטיה על ראשה בדבר
שאינו חוצץ כגון תיפי חליאתא שאינן מסואות ואינן מלוכלכות שהמים יכולין לבא
בהם אי נמי בחוטי שער שאינן חוצצין ואפי' הן מהודקין וכלא חפפת הראש משום
חציצת קשר השער היא התם הא אמרינן טעמא משום נימא אחת קשורה חוצצת אבל
שלא קשורות אינן חוצצות והנה חוטי שער נמי דאמרי דאין חוצצין דוקא שלש אבל
באחת ושתיים לא א"נ אפי' תימא דלא פליג רבנן בחוטי שער דלא שגא שערה אחת
כרוכה עליה ולא שגא שתיים ושלא פרוכות עליה אינן חוצצות ושא קשר מפריכה
דקטרא דחד מהדק וכריכא אפי' דחד לא מהדקא דאידי ראשון ושני משתריק ולא חייצא
כלל לא על גבי שער ולא על גבי בשר והאי טעמא עדיף ומסתבר ודייקינן להא מלתא
מדקתני במתניתין דשבת לא תצא אשה לא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן ולא תטבול
בהם עד שתתפסם.

ואמרינן בגמרא מה טעם משום דלא תטבול וקא תני סיפא יוצאה אשה וכו' אלמא חוטי
שפר אינן צריכין לרפות דאע"ג דמהדקי עיילי בהו מיש ומדלא מפליג בחוטי שער בין
אחת לשתיים אלמא בכולהו לא חייצי כלל כדפרישנא בדיני חציצה אמר רבא לעולה
ילמד אדם בתוך ביתו שתהא אשה מדיחה קמטיה במים ואע"ג דתנן בין הקמטים ובין
הסתרים אינן צריכות שיבאו בהן מים נהי דביאת מים לא בעינן מקום הראוי לבוא בו
בעינן כו' זירא דאמר ר' זירא פל הראוי לביילה אין ביילה מעפכת בו וכו' אמר רב אבין
בר רב אדא אמר רב יצחק מעשה בשפחתו של ר' שטבלה ועלתה ונמצא לה עצם בין
שיניה והצריכה ר' טבילה אחרת מהא שמעינן שאם לא הדיחה בית הסתרים ובית
הקמטין שלה ונמצא בהן דבר חוצץ שלא עלתה לה טבילה שנינו במשנת מקוואות נדה
שנתנה מעות בפיה ונרדה וטבלה טהורה מטומאתה אבל טמא ע"ג רוקה נתנה שערה
בפיה קפצה ידה קרצה שפתותיה כאלו לא טבלה ואם תאמר מאי שגא עצם בין שיניה
ממעוות שבפיה התם מהדק הכא לא מהדק ומפאן למדנו שאין האשה צריכה לפתוח פיה
בשעת טבילה דהאי קפצה קרצה שפתותיה דמהדקא להו קאמר ומשום חתוף השפתי
הנראה שהוא מסתתר בקריצתה שגא בקריצת השפתיים הקפידה המשנה הא אמר רבא
נהי דביאת מים לא בעינן מקום הראוי וכו' ואם היתה דבעינן פה פתוח ממש הא בעינן
נמי ביאת מים בתוך הפה והתם במסכת קדושין אמרינן דהא דאצטריף רבי טבילה אחרת
לשפחתו כשנמצא לה עצם בין שיניה משום דר' זירא הוא ולא משום דצריף ביאת מים
ועוד לשון קריצה אינו לשון הדוק כדאמרי' במסכת יומא פל המתפלל ורומז בעיניו
וקורץ בשפתותיו ומראה באצבעותיו עליו הפתוח אומר ולא אותי קראתי יעקב ואם
אימא דקריצת סתימת הפה פי אורחא היא מאי קא עביד ודומיא דרומז בעיניו ומראה
באצבעותיו קתני לה דקא עביד מעשה דקא משני ממנהגא האוחז באדם ובכלים ומטבילן
טמאין כשהוא מדיח ידיו במים טהורין ר' שמעון אומר ירפה כדי שיבאו בהן המים בית

הסתרים ובית הקמטין אינו צריכין שיבא בהן מים כתב בעל ההלכות דאי איפא גושפנא באצבעותיו וטבלא אי מרפיא בה לא חייצא.

ותנו נמי אלו חוצצין באדם חוטי צמר וחוטי פשתן והרצועות שבראשי הבנות ובגמרא דשבת אמרינו דשל שער אין חוצצין קלפי הלב והזקן ובית הסתרים לפלוף שחויץ לעין וגלד שחויץ למפה והטרני' שעליה ושרף היבש וגלדי צוא' שעל בשרו ובצק שתחת הצפון והמלמולין וטיט הינון וטיט היוצרי' וגץ יוני אי זהו טיט הינון זה טיט הבורות שצמר ויעלני מבור שאון מטיט הינון ומפניו במסכת מקנאות טיט ובצק שתחת הצפון אפי' פנגד הבשר וצואה שתחת הצפון שלא פנגד הבשר הרי אלו חוצצין פירוש קלפי הלב והזקן ובית הסתרים באשה שער הזקן ושפנגד הלב שנתלכלך בזיעה עד שנעשה העבה כמין צמר מסובף הרי הן חוששין מפני שהאיש מקפיד עליהן והאשה על שבבית הסתרים לפלוף שחויץ לעין פירוש צואת העין והמלמולין פ"י טיט שעל היד שנמלל בידי שניעשה כעין גרגורין ומדובקים בידי טיט הינון וטיט היוצרים וגץ יוני כולן מיני טיט הם אלא שזה חזק מזה ואי קשיא חוטי צמר וחוטי פשתן ורצועות שבראשי הבנות אמאי חוצצין והלא מעוטו שאינו מקפיד הוא לא מקפדת היא דלא תימא כל שאינו מקפיד כליו בשעת טבילה אלא אם תקפיד עליו שעה אחרת דבר המקפיד עליו הוא שא"א שלא תעביר אותם מעל ראשה וכן הטבעת שבידה אי אפשר שלא תעבירו בשעה שחופפת ראשה וכן בשעת לישה או בשעת שהיא אופה ומבשלת ואלו שאינן חוצצין קלפי הראש ובית השחי ובית הסתרים באיש לפלוף שבעין וגלד שעל המפה ושרף הלח ולכלוכי צואה שעל בשרו וצוא' שתחת הצפון וצפון המזולדלת פירוש יש מאלו מפני שאינו מקפיד ויש מאלו מפני שאין חוצצין גרסינו במסכת נדה בגמרא אמר רמי בר אבא האי רבדא דכוסילתא עד תלתא יומי לא חייצא מפאן ואילף חייצא ואמר מר עוקבא לפלוף שבעין לח אינו חוצץ יבש חוצץ אימתי נקרא יבש משמתחיל ואמר שמואל כחול שבעין אינו חוצץ שעל גבי העין חוצץ ואם היו עיניה פורחות שעל גבי העין נמי אינו חוצץ פירוש פורחות דומעות ואמר ר' יוחנן פתחה עיניה ביותר עצמה עיניה ביותר לא עלתה לה טבילה ובתר הנה שמעתתא אלא כדאמר ר"ש בן לקיש אשה לא תטבול אלא כדרך גדילתה והרב ר' יצחק הוסיף עור בלשון הגמרא וכתב הכי ולית הלכתא ככל הגני שמעתתא דלא איתמרו כל הגני אלא לטהרות אבל לבעלה שפיר פי הא דאמר ר' שמעון בן לקיש וכו' ואין הפירוש מתישב עליו בזה הלשון שאין ראיה מדברי ריש לקיש לדחות כל הגני שמעתתא ועוד כי דברי ר"ל להחמיר הם שהרי אמרו אשה לא תטבול אלא כדרך גדילתה קואינהו קאמר לקולא: והלשון הראשון נכון בעיני והוא מתפרש יפה על דברי ר' שמעון בן לקיש וכן פירוש ולית הלכתא ככל הגני שמעתתא קמיינתא על תלתא שמעון בן לקיש וכו' ואינו חוצץ וכן חוצץ בלפלוף קא קפיד בין חויץ לעין לאינו חוצצין באשה ולית הלכתא פומייהו אלא כסתמא למתני דאיתניא לעיל דגלד שעל המפה אינו חוצץ כלל לא שניא דכוסילתא ולא שניא דשאר מפה.

לא שניא בגו תלתא ולא שניא לבתר תלתא ולפלוף שבעין נמי סתמא קתני לה במתניתין לא שניא לח ול"ש יבש אינו חוצץ וכן הפחל אינו חוצץ בלפלוף קא קפיד בין חויץ לעין לתוף העין אבל בפחל בכלהו לא חייץ והנה תלתא שמעתתא קא חזינו להו מהלכתא אלא פי הא קאי אדרבי יוחנן.

דְּשִׁמְעֵתֶיךָ דַר' יוֹחֵן הַלְכָתָא הִיא מְדַרְיֵשׁ לְקִישׁ דְּאָמַר אִשָּׁה לֹא תִטְבֹּל אֶלָּא דְרָךְ גְּדֻלְתָּהּ. אֵלְמָא אִם שְׁנֵתָה מְדַרְךָ גְּדֻלְתָּה טְבִילָה כְּגוֹן שְׁשִׁחְתָּה בְּיוֹתֵר אוֹ זְקַפָּה בְּיוֹתֵר לֹא כְּלוּם הִיא מִפְּנֵי שְׁמִסְתִּירִין בָּהּ מְקוּמוֹת הַסְּמוּכִין לְבֵית הַסְּתָרִים שְׂאִין יְכוּלִין לְבֹא בָהֶם מִיָּם וְכֵן פְּתִיחָה עֵינֵיהָ בְּיוֹת' אוֹ עֲצָמָה עֵינֵיהָ בְּיוֹת' הַסְּפִירָה מְקוּמוֹת שְׂאִין יְכוּלִין לְבֹא בָהֶם הַמִּים וְאִין זֶה דְרָךְ גְּדֻלְתָּה לְפִתְחָם בְּיוֹתֵר אוֹ לְעֲצָמָם בְּיוֹתֵר: זֶה הַפִּירֵשׁ נֶכּוֹן בְּעֵינֵי עוֹד נְלַמּוּד כִּי שְׁלֵשׁ הַשְּׁמוּעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת סָתָם נֶאֱמַר וְהַשְּׁמוּעָה טְעָה וְהַזְּכִיר אוֹתָה עַל טְבִילַת הָאִשָּׁה וּבָאוּ עָלֶיהָ בְּעַלֵּי הַגְּמָרָא וְאָמְרוּ דְלִית הַלְכָתָא כְּכָל הַגֵּי שְׁמַעְתָּתָא לְעֵנִין אִשָּׁה אֶלָּא כִּי הָא דַר' יוֹחֵן דְלָא אִיתְמַר כָּל הַגֵּי שְׁמַעְתָּתָא אֶלָּא לְטְהָרוֹת אֲבָל הַדְּ דַר' יוֹחֵן לְעֵנִין אִשָּׁה אִיתְמַר וְהַלְכָתָא פְּנִיתִיהָ מְדַרְיֵשׁ לְקִישׁ הִלָּא תִרְאֶה כִּי בְּנֹלָם אָמְרוּ חוּצָץ וְאִינוּ חוּצָץ וְר' יוֹחֵן אָמַר לֹא עֲלֵתָה לָּהּ טְבִילָה אֵלְמָא אִיהוּ בְּאִשָּׁה לְבַעֲלָהּ קָא מִיִּירֵי עוֹד מַה שְׂנָא עֲצָמָה עֵינֵיהָ בְּיוֹתֵר מְקַרְצָה בְּשִׁפְתוֹתֶיהָ שְׁפִתָּב הֶרֶב בְּהַלְכוּתֵיהּ שֶׁהוּא חוּצָץ וְאִם תֵּאמַר גַּם הוּא מִפְּחַ הַמִּימָרָא הַזֹּאת אִם כֵּן לָמָּה פָּתַח אוֹתָה הֶרֶב וְהִלָּא מִשְׁנָה הִיא וְאִינָה בְּגִמְרָא וְאִם אִינָה הִלְכָה לֹא יְכַתְּבֶנָּה וְלֹא יְדַחֲנָה.

וּבְאַמְתָּ נְלַמַּד כִּי כּוֹנֵן הֶרֶב כֶּף הֵיחָה וּלְכֶף הַבֵּיא סָתָם הַמְּשִׁנָּה בְּפִשׁוּטָה לֹאמַר שְׁלֵשָׁה שְׁמוּעוֹת הַנוֹסְפוֹת לְהַחֲמִיר עַל דְּבָרֵי הַמְּשִׁנָּה אֵינָם הִלְכָה כִּי אִם לְעֵנִין טְהָרוֹת אֶלָּא כִּי הָא דַר' יוֹחֵן דְּדַמְיָא לְרִישׁ לְקִישׁ וְאָף עַל לְשׁוֹן הֶרֶב יְכוּל לְהַתְּפָרֵשׁ זֶה הַפִּירֵשׁ דְּכָל הַגֵּי שְׁמַעְתָּתָא אִתְלַת קַמְיָתָא קָאֵי דְהָא מְכָל מְקוּם דְרָךְ גְּדִילְת' קָא טְבִילָא דְלָא אִיתְמַרוּ הַגֵּי תִלַּת שְׁמַעְתָּתָא אֶלָּא לְעֵנִין טְהָרוֹת אֲבָל לְבַעֲלָהּ שְׁפִיר דְּמִי כִּי הָא דְרִישׁ לְקִישׁ כְּלו' וּבִלְבַד שְׁלֵשׁ הַשְּׁנָה מְדַרְךָ גְּדִילְתָּה וּמִמִּילָא הָא דְרַבֵּי יוֹחֵן מִתְקִימָא מְדַרְיֵשׁ לְקִישׁ מְכָל מְקוּם הַלְשׁוֹן מִיִּנְשֵׁר וּמִרְנוּחַ יוֹתֵר בְּלִשׁוֹנֵיהּ וּשְׁנֵיהֶם יוֹצֵאִין עַל דְרָךְ אַחַד הֵיכִי דְמִי דְרָךְ גְּדִילְתָּם כְּדַתְנִיא בְּסְפִירָא הָאִישׁ נִרְאָה כְּעוֹדֵר וּכְמוֹסֵק זֵיתִים פְּעוֹדֵר לְבֵית הַסְּתָרִים: וּכְמוֹסֵק זֵיתִים לְבֵית הַשְּׁחִי וְהָאִשָּׁה נִרְאִית פְּעוֹרְכָת וּמְנִיקָה אֵת בְּנָה פְּעוֹרְכָת לְבֵית הַסְּתָרִים וְכַמְנִיקָה אֵת בְּנָה לְמַחַת הַדָּד וּכְאֹרְגָת בְּעֲמָרִים לְבֵית הַשְּׁחִי לִיד הַיְמָנִית ר' יְהוּדָה אוֹמַר אִף כְּטוֹנָה פִּשְׁתָּן לְשִׁמְאֵלִית כְּלִים שְׁנִרְאָה לְנוֹגְעוּ כֶּף נִרְאָה לְהַתְּגַלְחוֹת וְלַמְדָּנוּ מְדַרְיֵשׁ לְקִישׁ שְׂאִין הָאִשָּׁה טוֹבֵלַת לָהּ מְעוֹמֵד מִמֶּשׁ וְלֹא שׁוֹחָה מִמֶּשׁ שְׂמָא יִסְתַּר בָּהּ מְקוּם הַגְּלוּי אֶלָּא כְּעֵנִין הַזֶּה אוֹ קְרוֹב לוֹ וְצָרִיכָה שְׁתַּפְּחַח זְרוּעוֹתֶיהָ וְיִרְכּוּתֶיהָ עַל הַדְּרָךְ שְׂאִמְרָנוּ: דִּינֵי חֲפִיפָה כְּתַב רַב אֶחָא כַּד טְבִילָא אִתְתָּא צָרִיכָה לְעֵינֵי נִפְשָׁה דִּילְמָא מְדַבְּקֵי בָּהּ מִיּוֹסָא דְקַרְיָא אוֹ דְלִישָׁה בְּבִשְׂרָה וְהוּי חֲצִיצָה וְצָרִיכָה לְמִיחָף רִישָׁא וְהַדָּר מְסַבֵּל דִּילְמָא קִטְר מְזִיא וְלֹא עֲלִין בָּהּ מִיָּא וְאִמְרִינֵן נִימָא אַחַת קְשׁוּרָה חוּצָצָת.

וְכַד חִיפָא לֹא תַחוּף אֶלָּא בְּחַמִּימֵי וְאִמְרִינֵן בְּחַמִּי חַמָּה דְחַמִּימֵי מְשִׁרוּ מְזִיא וְקִרְיֵי מְסַכְסְכֵי מְזִיא לֹא תַחוּף לֹא בְּנֵתֵר וְלֹא בְּאֶהֱל דְנֵתֵר מְקַטְרַף מְזִיא וְאֶהֱל מְסַרִיף מְזִיא וְאִי אִמְרַת כִּי מְקַטְרִיף מֵאִי הוּי דִּילְמָא אִידי דְקִטְרִינֵי מְסַתְּבֵכִי בִּינֵי אַרְיֵכִי וּמְקַטְרַח עַד מִיִּנְיָהוּ וְלֹא עֵינִילָא בָּיָה מִיָּא.

וְכִי גְדֻלָּא לְמִזְיָא לֹא תַקְטְרִינָהוּ לְרִישׁ דְּצוּצִית' דִּילְמָא מְקַטְרָא חֲדָא בִּינִיתָא מְנִיָּהוּ וְהוּי חֲצִיצָה וְלֹא תַכְרוּךְ עֵילוּי מְזִיא בְּשַׁעַת טְבִילָה לֹא חוּטֵי עֲמָרָא וְלֹא חוּטֵי כְּתָנָא וְלֹא תִכְפִּי וְהוּי חֲצִיצָה וְהַגֵּי תִכְפִּי דְכְּתַב רַב אֶחָא מְסַתְּבָרָא בְּתִכְפִּי דְטַנִּיפֵן קְאָמַר דְאִיתָא בְּמַסְכַּת שְׁבַת

אי נמי שאני תיפכי חלילאתא משאר תיפכי שהן מעשה עבות פי הן מהנדקו' מאד אבל החלולית הן מעשה אורג' והמים נכנסין בהן והקשר מתרפה.

ובמסכת שבת לא התירו אלא החלולות הנקיות מן הטיט וכשאסר רב אחא לא אסר אלא באותן שהן גדולות עשויות מעשה עבות. עוד נראה לי כי החלולות הן מרופות מן הארוגות מפני שהן שתי וערב מהנדקות הן מאד.

אבל אלו החלולות שהן מעשה רשת רפוי מרפו טובא ולא מהדק שפיר ועלי תותיהו הקלף לא שרינו אלא בחלולות לבד עשויו' מעשה רשת פאותן אבנטין של צמר הבאין מספרד והוא שהיו נקיות מן הטיט יפה יפה.

והאי לעיוני נפשה דקאמ' לא ידעינו מאי נינהו אם ע"י רחיצה קודם טבילה או שפא בשעת הטביל' א"נ בעיוני בעלמ' שהרי לא תקן עזר' אלא חפיפ' והיא חפיפת הראש כדתנן נזיר חופף ומפסס אלא מדאמרין טבלה ועלתה ונמצא עליה דבר חוצץ ואיפא נמי ספרי דכתיב בהו על בשרה אם באותו יום שחפפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול ואם לאו ואף על פי שנתעסקה באותו המין כל היום לאחר טבילה לא עלתה לה טבילה עד שתאמר בריא לי שלא הנה עלי בשעת טבילה.

שמע מינה דאורחא הכי הוא לעיוני נפשה בשעת חפיפה דאי לאו בשעת חפיפה למה לי למתלי בדיקות גופה בחפיפה כלל הנה ליה למימר אם באותו היום שפדקה וחפפה טבלה עלתה לה טבילה ותו שמעינו מינא דעיוני על ידי רחיצה הוא דאי עיוני בעלמא בלא רחיצה למה לי דעבדא בשעת חפיפ' שטיפה אלא ש"מ ברחיצה והשתא נהוג פולי נשי דבשעת חפיפה שטפן נפשייהו בחמין ובדקו נפשייהו ולא משום דצריכון לחמין להדחת הגוף אלא דהוי מעלי להו טפי ואי לא בדקה נמי סמוך לטבילה בשטיפת המים לא מעכב אצל חפיפת הראש מיהו צריכה שתהא סמוך לטבילה גופא אמר רבא טבלה ועלתה ונמצא עליה דבר חוצץ אם באותו יום שחפפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול ואם לאו צריכה לחוף ולטבול.

איפא דאמרי אם סמוך לחפיפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול. מאי בינייהו סמוך לחפיפה טבילה איפא בינייהו וקיימא לן פלישנא בתרא דבעי סמוך לחפיפה טבילה ואם לא טבלה סמוך לחפיפה ונמצא עליה דבר חוצץ טבילתה טבילה מידי דהנה אמקום דלא אפשר כדאמרין למן והיא דטבלה בלא חפיפת הראש ובלא בדיקת הגוף לא סלקא לה טבילה מדאמרי' נתנה תבשיל לבנה והפשילתו לאחריה לא עלתה לה טבילה וכל שפן האיו שנתעסקה בכמה כתמים שלא עלתה לה טבילה נאפילו עיינה נפשה בשעת טבילה חפיפת הראש מיהא לא סגי לה בעיוני דהא מתקנת עזרא הוא נאפילו שדא מסרקא ברישא בתר טבילה ולא משפחא מידי דסריף במזיגיה דלמא בהדי דמסרקא רישא השתא משתרי מזיגיה.

אי נמי ההוא ביניתא דהנה קטיר בשעת טבילה נתר בהדי הדדי מסריק ואתי ולא ידיעא לה ומשום הכי כד טבלה בלא בדיקת הגוף ובלא חפיפה לא סלקא לה טבילה כלל והלקתא אשה חופפת ביום וטובלת בלילה והלקתא אשה לא תחוף אלא בלילה קשיא והלקתא אהלקתא לא קשיא הא דאפשר הא דלא אפשר פירש רב אחא דאי איתרמי לה

טבילה ביני שמשידולא אפשר למסרק בלילה חניפא ביממא וטבלה ואפילו איתרמי ערב שבת וימים טובים דלא אפשר למיחרף בהון וזמן טבילתה בליל שבת חניפא פריעי בשבת וטבלה גבי שמשוי משום דטבילה בזמנא מצוה וכי גדלה למיזניה לא תקטרינהו לרשי דציציתא וכו' פדכתוב' לעיל משמע מדבריו שהאשה צריכה לשמור את עצמה בנתיים מפל דבר חוצץ כמו שצריכה לשמור מקשירת שער.

ויש לומר שאינה צריכה לכף הואיל ויכולה לבדוק את עצמה בשעת טבילה אבל תקון השער דלא אפשר לה ביום טוב צריכה לשמור עצמה מיהו מדפריש טעמא משום דטבילה בזמנא מצוה עדיף ש"מ דהשתא דליכא טבילה בזמנא לא מיבעי לה למטבל בלילי שבת ויום טוב דלא אפשר למיהוי סמוך לחפיפה טבילה ואי עבדא עבדא ובלבד שתבדוק עצמה בשעת טבילה לפי שאי אפשר לה שלא נתנה תבשיל לבנה ולא האכילתו ולא נתעסקה בכמה ענינים ואם לא שמרה את עצמה מפל אלה ולא בדקה עצמה בשעת טבילה לא עלתה לה טבילה: ואני תמה איך אשה יכולה לטבול בלילי שבתות וימים טובים ואיך תנצל מסחיטת שער ולכן אני אומר כי ראוייה הטבילה לדחות עד מוצאי יום טוב שנינו במסכת מקנאות המטבל את המטה שרגליה שוקעות בטיט העבה טהורה מפני שהמים מקדימין יש מי שאומר שאומרים פן הדין לאדם.

ומה שכתוב בספרים שלנו האשה לא תטבול בנמל ומפרש בהו מפני הטיט אינו מקפיד אלא על טיט שעל שפת הנהר ויש מי שאומר שאין הדין הזה באדם אלא במטה בלבד אבל רגלי האדם פיון שנקנס לו הטיט בין אצבעותיו והוא מקום דחוק אפשר שיהא חוצץ ונראין דבריו מפל מקום יכולין אנו ללמד מזה המשנה שאין האשה צריכה לעקר רגליה מן הקרקע בשעת טבילה ולשוט באמצע המים.

ואם תאמר הרי היא חוצצת בדריגת רגליה על הרצפה ואין המים נכנסין תחת פפות רגליה ואין טבילה בבת אחת הרי אמרו במשנה זו שהמים מקדימין לרגליה ועוד מן הדעת אנו יכולין להכריע שהרי טופח ע"מ להטפוח חבור לטהרה ולטומאה וא"א דלא היא תחת רגליה טופח על מנת להטפוח המחובר עם שאר המים מפני שהמים קדמו לשם ואם תאמר ממשנתנינו ששנינו במקנאות פ"ז מקנה שמימיו מצודדין כובש חבילי עצים וחבילי קנים עד שיתפחו המים ויורד וטובל אלמא בעינו שתעקר רגלים בתוך המים עולין ואע"פ שהן מצודדין וזו אינה קושיא דאפשר שיהיו מנוודדין כל כף דלא סגינא לה ולא עבדא פי האי גונא.

כתב בעל הלכות פדטבלה אתתא וסליקה לה מיבעי ליה למימר בא"י אמ"ה אקב"ו על הטבילה ורבנאותא אחרניי אמרי מקמי דתטבל מיבעי ליה לברוכי פדקנימא לן כל המצות פולן מברך עליהן עובר לעשייתן וא"ת הא אמרינו חוץ מטבילה ושופר היא טבילת גר היא דמקמי טבילה לא חזי לברכה דאפתי גוי מ"ה הוא אבל נדה חזיא לברכה פדאמרינו בברכות אמר רבינא הילכף נדה קוצה לה חלה ואכיל לה פהו קטן ואי אפשר להפרשה חלה בלא ברכה הילכף מקמי דתפשוט מנאתא מיבעי ליה לברוכי ואי לא מברכא מקמי דתפשוט מפי עיילא עד צוארה במיא מברכא ואי מים צולולין נינהו עוכרתן ברגליה ומברכת ונראה לי בגר קטן שבית דין מטבילין אותו או בעבד קטן שרבו מטבילו בשלשה שב"ד מברכין עליו על טבילת הגרים לפני הטבילה פדין כל שאר מצות שבתורה

וא"ת היכן נצטוו ב"ד מן אמת הנפש אשר עשו בחרן והלא אם נתקבצו כל באי עולם
לבריא את יתוש אחד אינן יכולין לבראו אלא הגרים שגויירו והחזירום תחת כנפי השכינה
מעלה עליהם כאלו בראום.

ושלם שער הטבילה. תהלה לשוכן מעלה: שער המים ראיתי לפרש בו דיני המקנה
הקשרו ופסולו ואם באתי לכתוב כל דיניו הייתי פותב כל משנת מקנאות אף לא אכתוב
מהן כ"א העניניו המצויין והמזדמנין תמיד תנו רבנן אלו נאמר מקנה מים יהי טהור ולא
נאמר מעין הייתי אומר אפי' מים על פתפו ונעשה מקנה לכתחלה יזה טהור ת"ל מעין
מה מעין בידי שמים אף מקנה בידי שמים אי מה מעין מטהר בכל שהוא אף מקנה
מטהר בכל שהוא ת"ל אף מעין מעין מטהר בכל שהוא והמקנה בארבעים סאה אי מה
מעין מטהר בזוחליו אף מקנה מטהר בזוחליו ת"ל אף מעין מעין מטהר בזוחליו
והמקנה מטהר באשפורן ותנו במקנאות הזוחליו כמעין והנוטפים כמקנה העיד ר' יצחק
על הזוחליו שרבו על הנוטפין שהן כשרין והא דאמרין מעין מטהר בכל שהוא לאו
בכל שהוא ממש אלא דלא בעינו ארבעים סאה מיהו בעינו שיתפסה בו כולו כאחת והא
דאמרין לעיל על הזוחליו שרבו על הנוטפים שהם כשרים איכא לאקשוני מינה על
ההיא דאמרי' בבכורות פ' בתרא אבוא דשמואל עבד לבנתיה מקנאות ביומי ניסן סבר
לה פרב דאמר מטרא במערבא סהדא רבא פרת שפא ירבו נוטפין על הזוחליו והווי להו
מי גשמים ובעו אשפורן הכא אמרי' שפא ירבו נוטפין על הזוחליו הא מחצה על מחצה
לא בעינו אשפורן.

והא אמרינן הזוחליו שרבו על הנוטפין שהם כשרים הא מחצה על מחצה בעו אשפורן
ומסתברא דמתניתין עיקר דבעינו רובא מים חיים וההיא דאמרין בגמרא שפא ירבו
נוטפין על הזוחליו לרונחא דמלתא קאמרין א"נ פיון דאי אפשר לצמצם בעינו רובא
זוחליו וכלישנא קמא מסתברא דבעינו רובא דכשרות ממשנת מקנאות ומשמעת' דיבמות
בפ' הערל כדבעינו למימר קמן הא דאמר שמואל התם בבכורות אין המים מטהרין אלא
פרת ביומי תשרי מיסתברא דלא אמר פרת בלבד דעל כל נהרות קאמר דאטו שאר
נהרות מי לא מטהרי נמי בזוחליו ביומי תשרי אלא על האגמים שבבבל שהן דומין
לנהרות קאמר שאין מטהרין בזוחליו מפני שרובן מי גשמים וקשיא לי הא דתנו
במקנאות פרק חמישי מעין שהוא מושף כנדל רבה עליו והמשיכו הרי זה פמוס שהיה
היה עומד ורבה עליו והמשיכו שנה למקנה לטהר בתשבורן ולמעין להטביל בו בכל
שהוא והכא הכי אמרי' במי פרת שפא ירבו נוטפין על הזוחליו וכי ירבו מאי הוי והלא
פרת מושף הוא ואם ירבו עליו מי גשמים מה בכך והלא הוא פמות שהיה בין לאשפורן
בין לכל שהו ואיכא מ"ד דהאי רבה דקתני הכא לאו ריבויא ממש הוא אלא תוספת
קאמר וקשיא לי א"כ לתני הוסיף אלא י"ל כי נהר פרת כשהוא מגיע לבבל היא פלה עד
שתמעט מאד ובימי הקציר נעשה הנחל גבים גבים ובדבר מועט הם מחוברין עם
הנמשכין אבל אינם יוצאים מתוכן כי הארץ בולעתן מן החמימות שיש שם וכשמגיע
לימות הגשמים הוא מתגבר עד שאותן הגבים מתפסים ושפולת המים עוברת עליהן
נמצא בימי קצי' בבבל הרי הוא כמעין העומד ומפני רבוי המים של גשמים הוא נמשף.

וכן שנינו בספרי על נהר פרת שהוא מתמעט והולך עד שפלה במגרפה. והא דאמרי' במעין שהוא מושף קאמרינו אבל משם ואילך דינו כעומד לטהר באשפון ונהי מפרש בתוספתא מקנאות ובכה"ג מתוקמא שפיר מתני' דלעיל דאמר העיד ר' צדוק על הזוחלין שרבו על הנוטפים שהן פשרים דאע"ג דזוחלין נינהו בעיני רבויא על הנוטפין ומשפחת לה ממקום שפסק זחילתן ואילך כדפרישת במי פרת ומקנה שיש בו ארבעים סאה שגפלו עליו אפי' כמה מים שאובין אינו נפסל דתנן היו בו ארבעים סאה ממלא בכתף ונותן בתוכו עד שיחזירו המים למראיהן וביבמות בפרק הערל גרסינן מקנה שיש בו ארבעים סאה מכוננות נתן סאה ונטל סאה פשר ואמר ר' יוסף א"ר יוחנן עד רובו ואמרינו עלה מאי עד רובו דלא נשקול רובו לישנא אחרינא דנשתנייר רובו ומסתברא פי האי לישנא ממתני' דמקנאות מים שאובין ומי גשמים שמתערבין בחצר ובקוקה או על מעלות המערה אם רוב מן הפשר פשר מן הפסול פסול מחצה על מחצה פסול אימתי בזמן שמתערבין עד שלא יגיעו למקנה פי' דהיינו שאובה שהמשיכה אבל אם היו מקלחין לתוך המקנה פי' מן הכל מקלחין למקנה אם יודע שגפלו לתוכו מ' סאה מים פשרים עד שלא ירדו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין פשר ואם לאו פסול אלמא במחצה על מחצה נמי מפסלי ואיכא למשמע נמי מיהא מלתא דלעיל דאע"ג דמקנה שלם הוא אם נפלו לתוכו ארבעים סאה מים שאובין פסוליהו דהא ליכא רובא דכשרות ועוד מהא מלתא דאמרי' לעיל בענין פרת שמה ירבו נוטפין על הזוחלין והווי להו מי גשמים והא מעיין בכל שהו מטהר ובזוחלין וכשהוא המים חיים מעורבין עם הנוטפין ואם נוטפין רבו על החיים או אפי' מחצה נידונין החיים אחריהן לטהר באשפון אלמא מפסלי במחצה כדאמרי' לעיל ואיכא מאן דאמר פינן דמקנה שלם היא לא מפסיל כלל בשאובים דכמעין משוינו ליה ואשפון גבי מעיין דלא מפסיל במים שאובין ואפי' ברבויא דתנן במקנאות בפרק ראשון למעלה מהן מעיין שמימיו מעטים שרבו עליו מים שאובין שנה למקנה לטהר באשפון ולמעין להטביל בו בכל שהוא ומקנה שנה נמי להא מלתא מדמינן ליה ומסתברא לחומרא דשאני הכשירא דמקנה כדבעינן למימר קמן אי נמי פינן דמיא קא חסרי ואזלי כי חסרי ארבעים סאה משהו קא מהנו בהו מחצה כשאובין למיפסלינהו והווי כנטל סאה ונתן סאה דבעינן דנשתנייר רובא דכשרים אבל גבי מעין שרבה עליו מים שאובין שאובין קא חסרי מעיין לא קא חסר: כתב רב אחא אי מקנה חסר הוא ונפלו לגניה שלשת לוגין מים שאובין פסוליהו ואי אמשפינהו מאבראי אגב מרזיבא ודגו למקנה פשרים.

דכי אתא רב דימי אמ"ר יוחנן שאובה שהיא משוכה טהורה ואצטרופי נמי מצטרפי לארבעים סאה דתניא רבי אליעזר אומר גג שיש בו עשרים ואחד סאה ממלא תשעה עשר בכתף ופחותו למקום שהשאובה מטהרת בריבוא ובהמשכה ואי אמשפינהו אגב מרזיבא למקנה פסוליהו דתניא צנור שחקקו ולבסוף קבעו פסל את המקנה ע"כ לשון רב אחא זצ"ל: נראה מדבריו כי הא דרב דיעי ודרבי אלעזר בן יעקב לא פליגי אהדדי ומשום הכי ילפינו הלכתא מתרנייהו.

והרב רבי יצחק אלפסי ז"ל הביא דברי רב דימי ולא הביא דברי ר' אליעזר בן יעקב כלל וכשהביא דברי רב דימי כתבם בזה הלשון והיכא דלית ביה ארבעים סאה ואייתי מים שאובין ואמשיכנו מאבראי שפיר דמי.

דכי אתא רב דימי אמר שאובה שהמשיכוה טהורה. גיליון שלא מן הספר תמה אני אם הגיעו ליד רבינו ז"ל ההלכו' כתקנו פי בהלכו' שלנו מצאתי בפירוש וה"מ דאי ביה רובא כ"א סאה פשרין ולגוסח' זו דבריו ודברי רב אחא ז"ל שנוין ע"כ נראה מדבריו מדלא קא יתיב בהו שיעורא אלמא אפילו הוי רובא דמקנה שאובה שהיא משיכה טהורה.

ומצטרפת נמי מדקאמר ואיתי שאובה ואמשכיננון שפיר דמי ולא קאמר לא פסלינהו אלמא סבירא ליה נמי דאיצטרופי נמי מצטרפי ובגמ' דתמורה פר' שני הכי משמע דרב דימי לא בעי ריבויא אלא בהמשכה לחודה מתכשרא ופשוטן של דברים נמי הכי משמע דקאמר שהמשיכוה טהורה ולא בעי ריבויא אלא המשכה לחוד ובספרים נמי כתוב שהמשיכוה פלה טהורה: עתה באו ונסמוך על דברי רב אחא שהי' רב מובהק ודבריו מדוקדקי' בכל מקום והוא המחמיר ומתניתין נמי מסייעא דתנו מתניתין סתמא פרבי אליעזר בן יעקב דתנו במקנאות פרק רביעי והיא המשנה שפתבתי למעל' מים שאובין ומי גשמים שנתערבו בחצר ובענק' או על מעלות המערכ' אם רב מן הפשר פשר מן הפסול וכו' קא נדאי בשאובין המשיכוין קא מייר' וקא בעבדו רובא דכשרים וא"ת פיון דסתם מתניתין פרבי אליעזר בן יעקב היכי אמר רב יוחנן שאובה שהמשיכוה פולה טהורה קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן דהא אמר רבי יוחנן הלכה פסתם משנה ואני אפרש שיהו דברי שניהם קיימין דהא אמ"ר יוחנן שאובה שהמשיכוה פולה טהורה לומר שאינה פוסלת לא בתחלה ולא בסופה שאם היו עשרה סאין כשרים במקנה ונפלו בו שלשים בהמשכה הראשונים בהכשרן הן עומדין וכשיבאו עליהן שלשים סאין של מי גשמים הרי המקנה שלם זהו סופן שאמרנו וכן אם היה כל המקנה פלו שאוב שגמשו ואחר כך נפלו בו ארבעי סאה כשרים הרי נעשה המקנה בתחלה וזהו תחלתו שאמרנו בכל מקום השאובה עצמה הנמשכת אינה עולה להכשרמקנה עד שיהא שם רוב מן הפשר כדברי רבי אליעזר בן יעקב וכסתם משנתנו זה היה דעת הרב המובהק שהביא דברי רב דימי ודברי ר' אליעזר בן יעקב ומפני שהונוכרו דברי רב דימי במס' תמור' על דברי רבי אליעזר בן יעקב פעין מחלוקת אינו מחלוקות כלל אלא לפי פי משנת תמורה לענין פסלות המקנה קא מיירי דתנו אין מים שאובין פוסלין את המקנה אלא לפי חשבון ופרשו עליו בתחלה דהכי קאמר אין השאובין פוסלין אלא בזמן שהן לחשבון הכשרים כללו שנה בשנה אבל אם הכשרים רוב אינו פוסלין ובשאובה הנמשכת קאמר כר' אליעזר בן יעקב והקשו על המפרש מדקאמר אין מים שאובין פוסלין וכו' מפלל דאיכא מאן דאמר פוסלין אלמא אפילו רבויא והמשכה נמי לא מהני לה ולא מציל לה מפסלות אלא הא דאמר רב דימי אמר רבי יוחנן שאובה שהמשיכוה פולה טהורה אלמא בהמשכה לחודה בלא רבויא מפסלא מפסלות כמאן לא פרבי אליעזר בן יעקב והדר ביה מהאי תירוץ ושני ליה לפי חשבון לפי חשבון פלים כלומר לפי חשבון הלוגין כחשבון הפלים דהיינו משנים ושלשה פלים אבל.

מארבעה ונחמשה לא מפסלי הכי הוא פירושא דמלתא וכך היה דעת הרב ולעולם אין מטבילין בשאובה הנמשכת לא פולה ולא רובא לא מחצה על מחצה עד שיהא שם רוב מן הפשר ומעיקר המדר' אתה למד דברי זה דרשינו מה מעין בידי שמים אף מקנה בידי שמים ואם איתא דשאובה שהמשיכוה פולה מטבילין הרי מקנה זה נעשה בתחלה בידי אדם ואם גורו על שלשת לוגין מים שאובין שנפלו למקנה לפסול כל שכן שהי' לגור

על המשוכה כולה שלא יטבילו בה משום גזירה דבידי אדם אלא ש"מ דבעינן רבויא בידי שמים וכי משלם עליה מיעוטא בהמשכה אזיל מיעוטא בטר רנפא שלא גזרו על השאובה לפסול המעוט את הרוב אלא בזמן שנתנו למקנה בידיים אבל פי אזיל ממילא לא גזרו וא"ת היכן מצינו במקנה פשר ואין מטבילין בו ואינו מצטרף משנה שלמה שנינו במקנאות פרק שביעי ונהרני פותב כל הפ' מפני שיש ללמד הימנו דברים הרבה הצריכין וענינים המזדמנין לידי מעשה דתנו יש מעלין ולא פוסלין.

תחלה אפרש פי כל לשון העלאה האמור כאן לשון צירוף והכשר הוא ואלו מעלין ולא פוסלין השלג והברד והגליד וטיט הנרוק וזהו שאמרנו במסכת סוטה טיט הנרוק יוכיח שהוא מצטרף דוקא שהפירה שוחה ושוחה ממנו ועל שם שהוא יכול להריקו מכלי אל כלי כעין מים נקרא נרוק.

פיצד מעלין ולא פוסלין מקנה שיש בו ארבעים סאה חסר אחת ונפל מהם לתוכו סאה העלוהו נמצאו ולא פוסלין אמ"ר עקיבה הנה ר' שמעון דן כנגדי לומר השלג אינו מעלה אמרו לו אנשי מרבא משמו אמר להם צאו והביאו שלג ועשו מקנה פתחלה רבי יוחנן בן נורי אומר אין הברד כמים למדנו מכאן כי השלג אע"פ שמדדו במדה ונתנו לתוך המקנה לא דיו שאינו פוסל משום שאוב אלא שהוא משלים לארבעים סאה אבל לא נתברר אם נחשוב אותו סאה כמות שהוא או לכשיתפטר שנחשוב המים שיוצאים ממנו אינו מגיעים למדתו אבל ממה ששנינו השלג דומיא דברד וגליד וטיט הנרוק דכמות שהן משלימין נראה דשלג נמי כמות שהוא קאמר ודבר ר' ישמעאל דאמר השלג אינו מעלה את המקנה אפי' לכשיתפטר נמי אמר אינו מעלה מאי טעמ' בשעת אוכל' קא חשיב לי' ועוד מדקאמרנו השלג והברד ולא קאמר' מי השלג והברד כמות שהן קאמרנו.

מיהו נראה שיהא צריך למעכו שלא יהא תפוח וחלול אלא שיהא קפה כעין הברד והכפור וא"ת לרבנן פינו דקא חשבי להו משקה לענין השלמה אמאי אין פוסלין ונראה לי בעיני משום דהו דבר שאין עושין מקנה לכתחלה דאינהו מעלין את המקנה קאמרנו דמעוט' יצטרף לרנפא אבל לא כל מקנה ולא אפי' מחצה ממנו אין טובלין בו ואפי' לכשיתפטר ויהיה מים הואיל ובשעת גפילה לא הנה ראוי לטבילה הלכך אין פוסלין משום שאובה ואלו פוסלין ולא מעלין בין טמאין בין טהורין מי כבשים ומי שלקות והתמד עד שלא התמיץ פיצד פוסלין ולא מעלין מקנה שיש בו ארבעים סאה חסר קרטוב ונפל מהן קרטוב לתוכו לא העלוהו ופוסלין בשלשה לוגין למדנו מן הפסקא הזאת כי פחות משלשת לוגין מים שאובין שנפלו למקנה חסר אע"פ שאין פוסלין אין מצטרפין להשלים המקנה וכן הדין לשאובה שהיא משוכה כולה או רובה ואפי' חציה אע"פ שאינה פוסלת אינה מצטרפת להשלים את המקנה וא"ת א"כ נתני הא בהדיהו או ברישא או באמצעית לעולם אימא לה בהמשכה לא קא מיירי אבל שאר משקין ומי פירות והציר והמורקיס והתמד משתחמיץ פעמים מעלין פעמים אין מעלין פיצד מקנה שיש בו ארבעים סאה חסר אחת נפל מהם סאה לתוכו לא העלוהו היו בו ארבעים סאה נתן סאה ונטל סאה פשר למדנו מן הפסקא כי שאר המשקין שאינן פוסלין אלא בשנוי מראה אע"פ שאין בהם כדי שנוי מראה לא פוסלין ולא מצטרפין לשיעור מקנה הרחיבו סלי זיתים ושנו

את מראיו כְּשֶׁר ר' יוסי אומר הַצָּבֵעַ פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בְּשִׁלְשֵׁת לִוְגִין וְאֵין פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בְּשִׁנּוּי מְרָאָה.

למדנו מזו הפסקא שאין שנוי מראה פוסל עד שיהא מתערב בו גוף המשקה שהוא משנה את מראיו אבל אם שרה בו סימנין או אוכלין ונשתנו מראיו כשר שְׁהָרִי אם הדיח בו סלי זתים וענבים וכן מי הצבע אין פוסלין בשנוי מראה עוד נלמוד ממנה כי שנוי מראה אין לו שיעור שאפילו נשתנו מראהו מחמת לוג אֶחָד שֶׁל יֵין או שֶׁל שְׁאָר מִי פִירוֹת פְּסֻלוּהוּ וא"ת מי הצבע למה אין פוסלין פחות משלשית לוגין בשנוי מראה התם מפני שאין בהם מגוף דבר המשנה אלא שריית הסימנין בלבד שֶׁנֶּשְׂרוּ בְּהוּ וּלְפִיכֶּךָ פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בְּשִׁלְשֵׁת לִוְגִין כְּעֵין מַיִם מְשוּם דְּמִיָּא דְּצָבֵעָא מְקָרוּ אָבֵל אִם אֵין ג' לִוְגִין לֹא יִפְסֹל אוֹתוֹ בְּשִׁנּוּי מְרָאָה נִתְּנוּ לְתוֹכוֹ יֵין וּמִיחַל וְשִׁנּוּ אֶת מְרָאָה פּוֹסֵל כִּיֻּצַּד יַעֲשֶׂה יִמְתִּין עַד שֶׁיִּרְדוּ גְשָׁמִים וְיִחְזְרוּ מְרָאֵיהֶן לְמְרָאָה הַמַּיִם.

היה בו ארבעים סאה ממלא בפתח ונותן לתוכו עד שיחזרו מראיהן למראה מים למדנו מזאת הפסקא כי המקנה שלם נפסל השנוי מראה ואינו נפסל בשלשית לוגין ולמדנו עוד כי פסול המראה חוזר להכשרו משא"כ בשאובה שלשית לוגין מים ונפל לתוכו קרטוב יין נהרי מראיהן כמראה יין ונפלו למקנה לא פסלוהו.

שלשית לוגין חסר קרטוב חלב נהרי מראיהן כמראה מים לא פסלוהו רבי יוחנן בן נורי אומר הפל הולך אחר המראה האי פסקא מיימי לה במסכת מכות פרק ראשון ורב לא קתני קרטוב ברישא פדאמרן ור' יוחנן בן נורי לחומר' פלוג והא קא פסיל בסיפא הואיל ומראיהן כמראה מים ולית הלכתא פותיה אלא כת"ק דבעי שיעור דמיא וחזיתא דמיא ואי לית בהו שיעורא וחזיתא לא מעלין ולא פוסלין פדאמר' לעיל מקום שיש בו מ' סאה מכוננות וירדו שנים וטבלו בבת אחת שניהם טהורין זה אחר זה הראשון טהור והשני טמא ר' יהודה אומר אם היו רגליו של ראשון נוגעת במים אף השני טהור טעמיה דר' יהודה דאמר' גוד אחית מיא למקנה ואסיקנא במסכת חגיגה מחלוקת במעלות דרבנן אבל בטומאה וטהרה ד"ה טמא ומכרש בסוף מקנאות דאית' לרבנן דלית להו גוד אחות מיא למקנה כל זמן שרגליו של ראשון במים אֶחָד מְמַלָא בְּכַתֵּף וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ טְהוֹר וּמְסַתְבְּרָא דְכַה"ג דְּאִפִּי מְטוֹמְאָה לְטְהָרָה נְמִי טְהוֹר לְפִי שְׂאִין עוֹשִׂין מְקִנָה לְחֻצָּאִין מְשוּם תְּקֵלָה הַטְבִּיל בְּן אֶת הַסְּגוּס וְהַעֲלֵהוּ וּמְקַצְתּוֹ נוֹגַע בְּמַיִם טְהוֹר פִּירוּשׁ הַטְבִּיל שֶׁם אֶחָרִיו אָדָם טְהוֹר דְּאִמְרִי גוֹד אַחֲוֹת לֹא נִתְבָּרַר לְנוּ אִם הוּא דְּבָרִי הַפֶּל או רבי יהודה קתני לה.

וא"ת כי דברי הפל ובהא מודו רבנן דאמר' גוד אחית שְׂמָא לֹא נֶאֱמַר אֵלָא לְעַנְיָן מַעֲלוֹת דְּרַבְּנָן כְּדִאֲוִקִימְנָא לְרִישָׁא אָבֵל מְטוֹמְאָה לְטְהָרָה לֹא שְׁנָה סְגוּס וְלֹא שְׁנָא אָדָם גוֹד אַחֲוִית לֹא אִמְרִי הַלְכָּהּ לֹא עֲבָדִינָן בְּזֵה עֲנֻבָּדָא הַפֶּר וְהַפְּסֵת שֶׁל עוֹר כִּינּוּן שְׁהַגְבִּיָּה שְׁפֹתוֹתֵיהֶם מִן הַמַּיִם הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָן שְׂאוּבִין כִּיֻּצַּד יַעֲשֶׂה מְטַבֵּלִין וּמַעֲלָה אוֹתָן דְּרַף שׁוּלֵיהֶן הַטְבִּיל בּוֹ אֶת הַמְּטָה אַע"פ שֶׁרַגְלֵיהָ שׁוֹקַעַת בְּטִיט הַעֲבָה מְפַנֵּי שְׁהַמַּיִם מְקַדִּימִין לֹא נִתְבָּרַר אִם נֹאמֵר כֵּן בְּאָדָם וְסָפִיק' לְחוּמְרָא מְקִנָה שְׂמִימִיו מְגוֹדְדִין כּוֹבֵשׁ אִפִּי חֲבִילִי עֲצִים או חֲבִילִי קִים כְּדִי שְׂיִתְפָּחוּ הַמַּיִם וְיִוָּרֵד וְטוֹבֵל פִּי כּוֹבֵשׁ הַחֲבִילוֹת לְצַד אֶחָד מִן הַמְּקִנָה כְּדִי שְׂיִתְפָּחוּ הַמַּיִם לְצַד הָאֶחָד וְיִוָּרֵד וְטוֹבֵל.

נשלם זה הפרק והלכותיו ומצינו מכללן שאין המקנה השלם נפסל אלא בשנוי מראה אם לאו אלא אין לנו לומר אלא בלשון משנתנו ולא המעין משתנה ודינו אלא משני דברים שאם עשאו כלי שאוב שהוא נפסל לגמרי ואם רבה עליו מים שאובין נפסל מלטהר בזוחליו כדתנו פרק תמישי מעין שהעבירו על השקת פסול העבירו על גבי האשפה כל שהו פשר חוצה לו שהמעין מטהר בכל שהו העבירו על גבי בריכה והפסיקו הרי היא כמקו' חזר והמשיכו פסול לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת עד שיצאו הראשונים פסק והעבירו על גבי כלים או על גבי הספסל ר' יהודה אומר הרי היא כמות שהיה ר' יוסי אומר הרי היא כמקנה ובלבד שלא על גבי ספסל מעין שהוא משוף ננדל רבה עליו והמשיכו שנה למקנה לטהר באשפורן ולמעין להטביל בו כל שהו למדנו מעין הקשת שהמעין שהעבירו מתוף הפלי אע"פ שגמשה ויוצא ממנו ועדיין המעין מושף כמתלתו דינו כשאוב לגמרי.

הנה גם זו קושיא על דברי הרב אלפסי ז"ל שכתב על שהמשיכה כולה שהיא טהורה להטביל בה ודברי המובהק רב אחא משבחה ז"ל מסתייעין ומתחזקין שאין השאובין מצטרפין למקנה עד שיהא רב מן הכשר ולמדנו מסוף הפסקא הזאת שהמים שנמשכו מן המעין ונפלו לגומא אחת כל אחת כל זמן שהמעין משוף לתוכן הרי הו כמעין אבל אם נפסק מהן או שהמשיכו לדרך אחרת הרי כל מי הגומא כמי גשמים הם ונפסליו בכל מיני פסלות של מקנה הלכה אם חזר והמשיף המעין אם היו מי הגומא מתחלה נפסליו בשנוי מרא' לא יחזרו לכשרות עד שנגכסו לתוכו כדי שיחזרו מרא' המים למקומם ויש מי שאומר כיון שאין המעין נפסל בשנוי מראה וגם אינו נפסל במים שאובין אע"פ שרבה עליו מים שאובין כמו שכתבנו בפסקא השלישית כשם שהגומא מטהרת מפסול שאובה בהמשכת המעין לתוכה דלא שנא שבאו שאובין על המעין ולא שנא שבא המעין על השאובין להטבילה בהן ככל שהו כף היא מטהר' מפסול שאובה בהמשכת המעין בתוכה ולא בעי' שיחזרו למראה המים ומסתבר פנותיהו אם העבין המעין על גבי כלים פי' על אחורי כלים ופלוגתא דר' יהודה ור' יוסי היא וקיי"ל כר' יוסי ועוד דהוא מחמיר ובלבד שלא יטביל על גבי הספסל ונראה לי משום גזירת מרחצאות היא כמו שפירשנו בשער הטבילה: שנינו בפרק ראשון של מקנאות מעין שמימיו מועטין שרבו עליו מים שאובין שנה למקנה לטהר באשפורן ולמעין להטביל בו בכל שהם.

ומפרש עלה בתוספתא שאינו מטהר בזוחליו אלא עד מקום שהיה מתחלתו הטמא שירד לטבול ספק לא טבל ספק טבל ואפי' טבל ספק יש בו ארבעים סאה ספק אין בו ארבעים סאה וכן שני מקנאות אחד יש בו ארבעים סאה ואחד אין בו ארבעים סאה טבל באחד מהן ואינו יודע באי זה טבל ספקו טמא למדנו מפאן כי ארבעים סאה מן התורה הם ועוד מפורש כף פרק ששי ספק מים שאובין שטהרו חכמים פיצד ספק נפלו ספק לא נפלו ואפילו נפלו ספק יש בהם ארבעים סאה ספק אין בהם ארבעים סאה.

שני מקנאות אחד יש בו ארבעים סאה ואחד אין בו ארבעים סאה נפלו לאחד מהן ואין ידוע באיזה מהן נפלו ספק טהור מפני שיש לה במה לתלות יתלה. היו שניהם פחותים

מארבעים נפלו לאחד מהן ואינו יודע באיזו משניהם נפל ספיקו טמא שאין לו במה יתלה.

למדנו מפאן כי פסלות מים שאובן דרבנן היא. ובכמה מקומות אמרו שאני שאובה דמדרבנן ובמס' טהרות שנינו ואלו ספקות שטהרו חכמים ספק מים שאובין למקנה וכו' ועל אותה משנה פירשו פאן במקנאות ספק מים שטהרו חכמים פיצד וכו' יש מי שאומ' דהא דאמרינן מים שאובן דרבנן וטהרו בהן חכמים את הספיקא שפירשנו דוקא בשלשת לוגין אי נמי על מיעוטו של מקנה שהוא תשעה עשר סאין אבל אם נפלו בו מחצה על מחצה ספיקו טמא דבעינן רובא בידי שמים מן התורה דומיא דמעין ולי נראה דכל שאובה דרבנן שלא חלקו בכל מקום בין שאובה לשאובה והיקשאדמעין אסמכתא בעלמא היא תדע מדאקילו בה בשאובה פולה שהיא טהורה מליפסל פאשר פירשנו הילקוף כל ספק שאובה שהיה בו במה לתלות שלא יהא שם פסול ודאי פאשר כתבנו אי נמי אפי' תימא מקנה בידי שמים דאורייתא הוא דמקשינן ליה למעין מיהו כל דאתי ממילא למקנה אע"ג דאתו ליה דרף כלי בידי שמים הוא ומדאורייתא פשר נאפילו פולה מקנה ורבנן הוא דגזור בשאובין ואע"ג דאתו ליה ממילא וכי גזור רבנן שלא בהמשכה אבל בהמשכה לא גזור וכולה מילתא כדפרישנא לעיל.

והאי טעמא טפי עדיף ומסתברא דהא כלי לא כתיב באורייתא ומה לי אם הביאן למקנה דרף צנור או הביאן דרף אמה אלמא כל ממילא בידי שמים הוא וכשר מדאורייתא והלקתא רבתי איכא למילף מהאי טעמ' דכל היכא דשקיל להו בחפניה ורמי למקנה פסול דהא בידי אדם הוא וכלי באוריית' לא כתיב ופוסל בידי בשלשת לוגין קדין שאר שאובן שלא יהא טפל חמור מן העיקר זה הדין יש לומר מן הטעם הזה וכבר פסקוהו במשנה ובתוספתא דתנן במקנאות פרק שלישי הסוחט את כסותו ומטיל במקנאות והמערה מן הצנור ומטיל ממקומות הרבה רבי עקיבא מכשיר וחכמים פוסלין וכו' והא פסות דלא כלי לעשות שאובה נאפילו הכי פיון דאתו מגו ידיה פסלי בשלשת לוגין וכן הא דתנן פרק שביעי וכתבנא לה לעיל הטביל בו את הסגוס והעלהו מקצתו נוגע במים טהור יש לפרשו על זה הענין לומר שאינו פוסל את המקנה אבל אם תלשו פלו פסול בשלשת לוגין מפני שהמים יורדין מתוף ידיו למקנה.

ומסתברא כי האי פירושא מדקתני בסמוך הכר והפסת של עור פיון שהגביה שפתותיהן מן המים שפתוכן שאובין אלמא לענין שאובה קא מייירי ותניא בתוספתא דמקנאות פרק שלישי היו בתוכו שלשת לוגין וירד וטבל במקנה שיש בו ארבעים סאה פשר סחטו לתוכו פסול ר' שמעון מכשיר שיתפנין ויתלש והוא שעורו ודאי אינו עושה שאובה כי סחטו לתוכן אחר שטבל וחסרו פסול ועוד תניא וכן היה רבי יוסי אומר זולף בידי וברגליו שלשת לוגין למקנה פסול הולכין עם הקרקע פשר.

לוג העובר ממקום למקום וכן בהמה העוברת ממקום למקום וזלפו בידיהם וברגליהם שלשה לוגין למקנה פשר ולא עוד אלא מקנה כתחלה פשר. פירוש לוגין אדם חשוב הולך בסוסים ובמרפבות וחיילותיו עמו ועוברין בנהרות ומוליכין מים ברגלי בהמותיהם.

למדנו מכל אלה כי המים היו־רדים מידי אדם או אפילו מרגליו למקנה פוסלין אותו בשלש' לוגין אבל מידי בהמה אז מרגליה אין פוסלין מעתה לפי הענין שבררנו הא דתנן המסלק את הטיט לצדדין ומשכו ממנו שלשת לוגין מים פשר הנה תולה ומושף ממנו שלשת לוגין פסלו לא שנא תלש בכלי קבול ולא שנא תלשו בידיו כיון שהיא תולה ומניח בתוך המקנה פסול ואי קל מאי שנא מטיט הנרוק דאמרינן לעיל דאינו משום שאוב איפא למימר הכא בטיט העבה קאמר שהמים שבו אין מעורבין עמו וכן נמשכין לצד אחד ומשום הכי המים שנמשכו הוו להו שאובין מפני שהן כענין וראויים לעשות מהן מקו' לכתחלה ופוסלין בשלשה לוגין: פרק שלישי בור שבחצר ונפלו לתוכו שלשת לוגין לעולם הוא בפסלו עד שיצא ממנו מלואו ועוד בור שהוא מלא מים שאובין והאמה נכנסת ויוצאה הימנו לעולם הוא בפסול עד שיתחשב שלא נשתייר מהראשונים שלשת לוגין נראה כי האמה הוו מי גשמים.

ותמה אני למה חלקו בין העניינין הללו ולמה אמרו בפסקא הראשונים שיצאו ממנו מלאו ועוד ובזו אמרו אם לא נשתייר שלשה לוגין פשר ומן הדין כף הנה להם לו' בעליונה פמו שאמרו בזו וא"ת כתנאי ניהו האי תנא דלעיל מאי טעמיה מפלי אחד ומשנים מצטרפין מארבעה אין מצטרפין וכן בעל קרי שנפלו עליו תחלה תשעה קבין מים ומשנים ומשלשה מצטרפין מארבעה אין מצטרפין פין בד"א בזמן שהתחיל השני עד שלא הפסיק הראשון ובד"א שלא נתפנין לרבות אבל נתפנין אפי' קר טוב בכלי שני מצטרפין לשלשת לוגין פ' אם בשעה שבא הראשון להטיל לא הנה בדעתו לרבות ונמלך אח"כ והטיל אם עד שלא פסק הכלי הראשון נמלך והתחיל להטיל השני וכן השלישי מצטרפין לשלשת לוגין אבל אם לא התחיל השני עד שפסק הראשון אפילו משנים ומשלשה אין מצטרפין ואני תמה על בעל קרי למה אמרו שנים ושלשה כלים אבל לא ארבעה.

פרק רביעי המניח פלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה פוסלין את המקנה וכו' ודוק' המניח אבל לא שוכח דקיי"ל כר' יוסי אליבא דב"ה ופרשו במס' שבת שאם הניחן בשעת קשור העבים אעפ"י שהיה שוכח בשעת הגשם דברי הפל פוסלין ומודים בשוכח בחצר שהוא טהור וכל הני דאמרינן טהורין שאין פוסלין את המקנה לא יערה אותם למקנה מפני שהוא מחשב אותם בשפת העירוי ועוד שפבר פירשנו למעלה שכל שלשת לוגין שהן יורדין מתוך ידיו למקו' פוסלין אותו ואפי' לא היו בכלי וכ"ש כשהיו בכלי אלא ישבר אותם או יכפה אותם והן יורדין מאליהן ונעשין מקנה פשר המניח טבלא תחת הצנור אם יש לה לבזבזין פוסלין את המקנה ואם לאו אינה פוסלת למדנו מזו הפסקא שאין פלי פוסל אא"כ יש לו בית קבול מים והוא שיהא עומד פדרף קבלתו החוטט בצנור לקבל צרורות בשל עצץ כל שהו בשל חרס רביעית היו צרורות מתחלחלין לתוך המקנה וירד לתוכו עפר ונכבש פשר סלון שהוא צר מכאן ומכאן ורחב מן האמצע אינו פוסל לפי שלא נעשה לקבלה הצרורות דרפן לעשות להן בית קבול באמצע כדי לקבל מהגג עפר והצרורות היו־רדים עם שטף המים כדי שלא יכלה כל עפר הגג וכשייתמלא אותו בית קבול מן העפר והצרורות חוטטין אותו ומחזירין את העפר על הגג וטחין אותו פתחלתו וקודם החטיט' אם הנה בו עפר פבוש שנעשה פמין גפסים פבר נסתם אותו בית קבול וכשראבל אם נתמלא מן הצרורות והמים מתחלחלין בתוכו בין חלל הצרורות הרי הוא פוסל פאלו לא הנה שם הצנור אינו פלי אא"כ יש בו בית קבול ואותה שאמרנו

בברייטא צנור שחקקו וילבסוף קבעו פוסל קבעו וילבסוף חקקו אינו פוסל הא דאמר פוסל דוקא שיש בה בית קבול ואותן צרורות ששנינו למעלה דמשמע דצנור עצמו אינו פוסל בשאין בהן בית קבול והסילון שהוא צר מפאן ומפאן ורחב באמצע אע"פ שיש בו בית קבול במקום רחבו שהוא כמו קרן עגולה שהיא טמאה אפ"י אינו פוסל לפי שלא נעשה לקבלה שאין הצרורות נתונות במקום קיבול עפר וצרורות ועוד שנינו למטה בזה הפרק השקות שבסלע אין ממלאין בה ואין מקדשין בה ואין מזין הימנה ואינה צמיד פתיל ואינה פוסלת את המקנה היתה פלי ונתברתה בשיד ממלאין בה ומקדשין בה ומזין הימנה וצריכה צמיד פתיל ופוסלת את המקנה היתה פלי ונתברתה בשיד ממלאין בה ומקדשין בה וימזין לקבל מים כל שהן פשרין כמה יהא בנקב כשפופרת הנאד מהא נמי שמעינן שאין פוסל את המקנה עד שיהא בכלי בית קבול מים.

והשק והקנפה נמי אע"פ שמקבלין פירות אין פוסלין דתנו פרק ששי אם הנה שק או קנפה מטבילין בהן כמה שהן פירות שהמים מעורבין היו נותנין תחת הצנור אינו פוסלין אלא מטבילין אותן ומעלין אותן פדרפן פירוש מעלין אותן מן המקנה פדרפן שפיהן למעלה מה שאין בכר ובכסת של עור שהוא מעלה אותן דרף שוליה כמו שפיתנו למעלה למדנו מן הפלל הנה שאין המקנה נפסל בשאובה עד שיהו המים שאובין בכלי שיש בו בית קבול ולא בית קבול פירות אלא בית קבול משקין עד שיהא עשוי לקבלו ודבר זה למדנו מן הסילון שפיתנו ואפ"י הנה עשוי בית קבול לקבלת כל דבר עד שיהא מנוח פדרף קבלתו ולמדנו את זה מן הטבלא שאמרנו על כל אלה עד שיניח אותו בכונה כדי לקבל אבל אם שכח אותו בחצר וקיבל מאליו אינו פוסל ובלבד שלא יערה אותו לתוך המקנה כאשר כתבנו למעלה.

פרק ששי הספוג והדלי שיהיו בהן מים שלשת לוגין ונפלו למקנה לא פסלוהו שלא אמר אלא שלשת לוגין שנפלו פ"א אע"פ שנתערבו המים עם המים שבתוכן דרף חבור פיון שלא נסחט בו הספוג ולא נשפף בו הדלי לא פסלוהו שהרי לא נפלו המים לתוכו אלא הדלי והספוג הוא שנפלו ערוב מקנאות כשפופרת הנאד בעביה ובחללה כשתי אצבעות חוזרות למקומן ספק שהיא כשפופרת פסולה מפני שהיא מן התורה זאת היא שכתבנו למעלה דשיעור ארבעים סאה דאורייתא הוא ודוקא לטבילת האדם לבד דכתיב ביה כל בשרו ודרשינן מים שכל גופו עולה בהן פלומר כל בשרו פדרפו וכדרף גבהו דהיינו שלש אמות ואע"פ שהוא יכול לטבול פלו באחת בפחות מזה השיעור שהרי אינו טובל שלא פדרף גדולתו מ"מ גזירה היא על האדם שהיא צריארבעים סאה אבל לטבילת הכלים דין להם כמה שהן כדי שיוכלו להטבילן פולו בבת אחת ואפ"י ברביעית לבד מטבילין בו מחטין וצנורות מדין התורה אלא שבטלו חכמים את אלה ואמרו שאין טבילה עולה לכל דבר פחות ממ' סאה והכי איתא בגזיר ונהבטול הנה מפנרש הוא בכמה מקומות במקנאות שהרי אמרו שלשת לוגין מים שאובין פוסלין את המקנה ולא חלקו בפסלות הנה בין טבילת אדם לטבילת כלים ואם איתא דרביעית הוי מקנה טהרה לכלים קטנים הרי מקנה שלם אינו נפסל בשאובין ואיך יפסלו שלשת לוגין מ' סאה מן הכשרים אלא שבטלוהו מהיות מקנה עד דהוי ארבעים סאה מיהו כשבטלו אותו לא בטלו אותו אלא כשהוא בפני עצמו אבל היכא דהוי מקנה שלם וקדח ממנו רביעית לעיקה שבצדו על

שפת המקנה אם יש בפרצה רוחב כשפופרת הנאד על פקליפת השום מטבילין בו פלים קטנים ודוקא ברביעית אבל בפחות מרביעית לא דלא תשיב כלל.

ובעיניו שיעור מקנה קטן במקום טבילה דהיינו רביעית דהוא טהרה מן התורה וכן הוא שיעור טהרה לענין ידים ואפי' שעשינו לאותו רביעית שקדח במקנה שלם אם נתן בו שאובים ונטל ממנו פנגדן פסול משא"כ במקנה גדול פאשר פתבנו והכשרנו בו ענין זה עד רובו ודוקא בשקדחו לאותו רביעית ומחר פה ערכו בשאובים דפסול אבל אם עד שלא קדחו נתן שאובים במקנה פענין נתן סאה ונטל סאה ואח"כ קדחו ומשה ממנו רביעית לעוקה שבצדו אע"פ שהשאובין מעורבין בו פשר להטביל בו מחטין וצנורות מ"ט דמהכשירא דמקנה קא אחי והכי איתא בזבחים פרק שני ובתחלת זה הפרק במקנאות שנינו כל המעורב למקנה כמקנה.

חור המערה וצדי המערה מטבילין בהן כמה שהו עוקת המערה אין מטבילין אא"כ הייתה נקובה כשפופרת הנאד למדנו מזו הפיסקא שיש הפרש בין עוקה שבצד המקו' לאותו חורין שהו בתוך המקנה והתם לא בעינו עירוב בשפופרת הנאד ובעוק' שבצדו בעינו מפני שהוא כמקנה קטן בצד מקנה גדול ונלמד כמו שהפרשנו ביניהם לענין עירוב שפופרת פה נפריש ביניהם לענין רביעית פי החורין שבמקנה לא בעינו רביעית מים ואלו בעוקה שבצדו בעינו רביעית מים פדאמרן: הנה השלמנו הדינין שיש לנו ללמד ממשנת מקנאות בענינין הצריכין לנו והמזונמנין לדינו תניא ורסח את בשרו במים במי מקנה את כל בשרו מים שקל גופו עולה בהן וכמה הן כמה על אמה ברום שלש אמות ושערו חכמים מי מקנה ארבעים סאה והנה אמות דאמרינן הכא באמה בת שלשה טפחים פדאמרי' אמה בת עשרים וארבעה אצבעות בגודל וכו' שעור גבהו של אדם פדאמרי' בעירובין גופו שלש אמות ואמה כדי פשוט ידים ורגלים ואע"פ שאינו טובל פדרה גבהו אלא פדרה גדלתו פדריש לקיש והוא כמו שפרשנו למעלה בשער טבילה אעפ"כ גזירת הפתוב על האדם שלא יפחות מזה השעור המחזיק מ' סאה אלא לגבי זב דלא פתיב ביה את כל בשרו ופתיב ביה מים חיים כל היכא דמכסי בהו בבת אחת בין עומד בין מוטה בין שוחה סגי ליה ובלבד שלא יהא חוצץ הוא על עצמו פדריש לקיש.

הנה השלמתי כל דיני המקו' ושעורו והכשרו ופוסלו ולפי שכתבתי אותן על סדר המשניות מפונזין ראיתי לחבר אותם יחד כדי שיהא מזונמן לכל הדורש אותם: שער המקנה מי גשמים צריה שיהיו בו ארבעים סאה באשבנרן במקום אחד או אפילו בשני מקומות והוא שיהא ביניהן נקב בשתי אצבעות חזרות למקומן ומדלא קאמרינן באי זה אצבע ש"מ באצבעות הבינונים קאמר ולא בעי בגודל וכן מפורש בתוספת מקנאות ואותן ארבעים סאה בעינו שילכו מאליהן למקנה ולא יולייכם דרה פלי שיהא בו בית קבול מים העומד דרה קבלתו והוא עומד לקבלה ולא אפי' דרה צנור שחקקו ולבסוף קבעו אם יש בו בית קבול עפר צרורות כל שהו ואם העביר עליהם אף על פי שקל המקנה פחות קרטוב נפל שם בהכשרו אם העביר לתוכו שלשת לוגין מים דרה הפלים פסלו את המקנה ואפילו נפלו לתוכו לוג לוג שלא תאמר פשנפל שם הלוג הראשון הרי הוא מקנה שלם ואותו הלוג לא פסלו אם פן כשיפלו עוד לתוכו ב' לוגין לא יפסלו אות' אינו פן שאלו הנה הלוג הראשון את המקנה להכשר הנה כדבריה אלא אמרו כי הלוג מים שאובין

לא פוסל ולא משלים הילכך מקנה חסר וכי נפל לגויה שלישת לוגין פסלוהו לגמרי ואם
היה מקנה שלם בכשרות אינו נפסל בשאובין אלא אם כן נפלו בו מחצה על מחצה וכל
שפן אם נפלו בו רוב שאובין.

וכן מקנה השלם נפסל בשנוי מראה. ודוקא שנפלו בו מי פירות ושנוי מראה.

אבל בהדחת פלים או בשריית סמנין ואוכלין אינו נפסל וכל שפן אם שנוי מחמת עצמן
ושנוי מראה אין לו שיעור שאפילו לא נפל בו אלא קרטוב ושנה מראיו פסול. ואם נפלו
לתוכו מי גשמים וחזר למראיו פשר.

ואם היה מקנה שלם ונשתנה מראיו ממלא בכתף ונותן לתוכו עד שיתזרו מראיו למראה
מים. ושלשית לוגין שאמרנו שהן פוסלין במקנה החסר דוקא שנפלו משנים ומשלשה
פלים אבל מארבעה לא.

ואותן שנים ושלשה פלים דוקא שהתחיל השני עד שלא השלים הראשון אבל משהפסיק
הראשון אינו מצטרף עוד לפסול וה"מ שלא נתכונן מתחלה להוסיף על הראשון ועל
השני ואחר כך נמלך והוסיף.

אבל אם היה בדעתו להוסיף מתחלה אפילו קרטוב בכלי שני מצטרפין לשלשית לוגין
אבל המעין אינו נפסל עד שיעברנו דרך פלי קבול ואם היה עומ' ורבה עליו מים שאובי'
והמשיכן אינו מטהר בזוחלין אבל בכל שהוא.

ואם היה מושף בכל שהוא אפילו כרגלי הנדל ורבה עליו שאובין והמשיכו הרבה הרי
הוא פמות שהיה לכל דבר ודוקא עד מקום שהיה מושף מתחלתו ואם העבירו פלי על
אחורי הפלים או על גבי ספסל אף על פי שאינן שאובין חזר לתורת מקנה לכל דבר עד
שיטול משם הפלים ולא יטביל על גבי ספסל משום גזירת מרחצאו' ומשום שאין המעין
נפסל ברבוי מים שאובין כן אינו נפסל בשנוי.

והמקנה החסר שנפלו בו אותם פחות משלשית לוגין שאובין לא פוסלין ולא מכשירין
להכשר מקנה. אבל אם המשיכו שאובין דרך מרזב שאין בו בית קבול איצטרופי נמי
מצטרפי ואפי' תשעה עשר סאין נמי מצטרפין בהמשכה.

ולא תימא דוקא שקדם במקנה רובא דהכשירה למיעוט דשאובה אבל אי נפלו כהדדי
לא דאפילו נפלו כהדדי למקנה מצטרפין מדתנן מי גשמים ומי שאובין שמתערבין בחצר
ובעוקה וכו' אם רוב מן הכשר כשר אלמא פי אתו רובה דכשרה ומיעוטא דשאובה שהיא
משוכה כהדדי למקנה נמי מצטרפי ואם היה כל המקנה מים שנמשכו לא פוסלין ולא
מטבילין בהן עד שיירדו עליהן מי גשמים ארבעים סאה וכל שפן מי פירות שאין פוסלין
אלא בשנוי מראה אם לא היה שם כדי שנוי מראה אינו פוסל ואינו מצטרף אבל אם
המקנה שלם ונתן לתוכו סאה מים שאובין או מי פירות ואין בהם כדי שנוי מראה ואח"כ
נטל ממנו סאה כשר נמצאו השאובין נמי מי פירות נמי מצטרפין למקנה בענין.

ושלשית הלוגין הפוסלין את המקנה דוקא שיהיו פלים מים שאובין ויהא בהן מראה אבל
אם נפל לתוכן מעט יין אין פוסלין עוד את המקנה אא"כ שנוי כל מראה המקנה פדין
שאר מי פירות.

ואלו מצטרפין לשעור מקנה השלג והברד והפפור והגליד וטיט הנרוק שהפכה שוחה ושומה ממנו יכולין משתערין בכמות שהן ובלבד שיתמעה חלל השלג עד שיהא כפפור ואפי' מדדו ונתנו למקנה מצטרפין ובלבד שיהא רוב המקנה פהלקתו.

הנה כל דיני המקנה המצויים יותר שנויים פאן והנם דרושים לכל חפציהם. דיני הנטבלים שהמקנה בפסול בהן המטבל פר נכסת של עור שאין בהם מוכין והם צריכים שיבאו בהם מים אם הטבילן פדרפן ושוליהן למטה מם העלה אותם פה פינון שהגביה שפתותיהם מן המים שבתוכם שאובין ופוסלין את המקנה הססר מה שאין פן בשק ובקופה וכלי נכוכית הרי הן פפר נכסת של עור וכן כל שאר פלי קבול.

שנינו במקנאות פ' עשירי פלי שהטבילו פיו פאלו לא טבל הטבילו פדרפו זבורית בלא זבורית עד שיטנו על צדו פלי שהוא צר מצדו מפאן ומפאן ורחב באמצע אינו טהור עד שיטנו על צדו.

צלוחית שפיה שוקעת אינה טהורה עד שיקבענה מצדה. נ"ל טעם כל אלה מפני הרוח שמתקבץ לתוכן אין המים נכנסין בהן יפה והאי זבורית שבוש הנה בפפרים ואינו אלא זבורית ודומה לו בויקרא רבה השותים במזרקי רבנן אמרי בכלים שיש להם זיבורית הוא קנישקנין שפירשו עליו במס' שפת ודומה לו בפרק יום הפפורים משום דמרוזב מלשון משרפות מים שפכה מצוי במסכת נדה והחליפו ז' בסמך וב' בפ' והם לשון שאיבה ויציקה שרפי"ר בלעז שעושין לפלים נקבים נקבים ויש מהן נותנין בהן קנים פדי להשקות מהן פמה בני אדם כאח' הנקבי' מרובי' מתקבץ בתוכ' הרוח ומתקרר בו היין.

ולכה נקרא מזרקי יין על שהוא בעבוע ביציקהו פזורק את היין מפני הרוח וכה היא הנסוקא המדונייקת הטבילו פדרכו זרובובית עד שיטנו על צדו פלי אם הפלי הנה יש בו זרובובית אף על פי שפיו רחב הרבה פשיטבילנו צריה שיטנו על צדו פדי שלא יתקבץ בו הרוח ויפנסו בו המים וכן הפלי שהוא צר מפיו ורחב באמצע צריה שיטנו על צדו מפני הרוח וכ"ש אם הוא רחב משוליושהוא עשוי לשוקעו והוי חציצה וכן צלוחית שפיה שוקעת לא יפנסו המים תחת השקוע מפני הרוח ואפי' הטה על צדה עד שיקבענה מצדה.

פה הראוני מן השמים: נשלם שער המים שער הקדושה ראיתי לפרש בו ענייני הקדושה שהאדם צריה להתקדש בשעת תשמיש במעשיו ובמחשבתו על דרך שארז"ל כל המקדש עצמו בשעת תשמיש הויין לו בנים זכרים בעלי הוראה שצאמר והתקדשתם והייתם קדושים.

וסמיה ליה להבדיל בין הטמא ובין הטהור וסמיה ליה אשה פי תריע ולדה זכר ואני רוצה להאריה ולהרחיב בשער הנה מפני שיש תועלת באריכותו והוא מהעניינין שרוב בני האדם נכשלים בהם ונלפדים בפח מוקשיהם ועל זה ראיתי להציע בהם עד שיהיו פשוטים ומצעים לכל דורשיהם.

ואומר תחלה מה הן שתי קדושות הללו הנזכ' בפסוק הנה: ואפרש עוד מה בין טהרה לקדוש' ונאמר פי הטהרה באה מפללי הטומאה שיטהר ממנה או שיזהר שלא יגע בה וכמו שהטומאה באה לו ע"י משוש פן הנטהר ממנה טהרתו במשוש.

הטומאה במשׁוש כגון מגעות והסטות משפכות ומושבבות בנזב ונזבה וראיית הקרי וראיית הגנעים וטומאת המת ומגע שרצים ונבלות ונהיטון. וכן הטהרה במשׁוש כגון נבילה והזיה שלישי ושביעי ושתי צפרים ואשם למצורע וכן כל הקרבנות למחוסרי כפרה לטהרת קדשים והנזקה מהם נקרא טהור מממשׁוש הטומאה: וכן מצינו הטומאה והטהרה במשׁוש העבירו' והאסורים כמו שאמרה תורה בפ' עריות כי בכל אלה נטמאו הגוים וגו' ובפ' שרצים אל תטמאו בהם ונטמאתם בהם והנזקה מהן נקרא טהור וטהר ידים יוסיף אומץ אבל יש הפרש בין הפרשת הטומאה להפרשת העבירות כי הפורש מן הטומאות נקרא טהור לכד והפורש מן העבירות נקרא קדוש ובפרשת שרצים והתקדשותם והייתם קדושים.

עתה יש לנו הפרש מה הן שתי קדושות הללו ומפיושן גלמוד הפרש עוד בין טהרה לקדושה ונאמר כי שתי קדושות הנז' הא' קדושת המעשה והשנית קדושת הלב ונקיון המחשבה הלא מה שאמר הפסוק והייתם קדושים כי קדוש אני ה' מה אני קדוש במעשה ובמחשבה אף אתם תהיו קדושים במעשה ובמחשבה הא למדת שלא נקרא אדם קדוש עד שיתקדש מן העבירות במחשבתו ובמעשיו והאדם ששומר עצמו מגופי הטומאות והעבירות נקרא טהר ידים אף האדם שישמור עצמו ממחשבת העבירות ומשאר העבירות נקרא קדוש.

ועתה תבין ותדע שלא יוכל האדם להגיע אל המדה הזאת עד שיניח מדבר המותר לו חלק מחלקיו ומנה ממנותיו ויגדור את עצמו בגדרהפרישה והמניעה מן הדברים המותרים לו שהם דרך ומסלול להרגל עבירה.

כענין שארז"ל בענין העריות כל המכניס ידו למטה מטבורו ידו על טבורו וכמו שאמרו כל האוחז באמה ומשתי מים פאלו מביא מבויל לעולם וכמו שאמר ר' יוסי מעולם לא נסתפלותי באמה שלי ומקשו א"כ ליקריוה רבי הקדוש אמרו ר' מלמא יתירא הנה ביה שלא הכניס ידו תחת אבנטו וכל הפרישה הזאת הייתה גדר מן הערונה שלא תתגבר עליהם תאות העריות לפי שהיצר מתקוטט ומקטרג עליהם להשיאם ולהסיתם וכן הוא דרך היצר משיא את האדם להשביע נפשו ולמלא כל תאותו בכל המותר לו ואחר שלמדו למלא כל תאותו אם לא תמצא ידו במותר לו יסיתנו וישיאנו למלא תאותו מן האסור הקל ומן הקל אל החמור ומן החמור אל החמור ממנו עד שיאמר לו לך עבוד ע"א ותכפור במי שאמר והיה העולם שאין דין ולית דיין וכן אמר החכם בספר קהלת זה רע נעשה תחת השמש כי מקרה אחד לכל האדם מלא רע והוללות בלבם בחייהם ואחריו אל המתים וכל הפר' עד סופה ואחריה לך אכול בשמחה לחמה ושתה בלב טוב יינה בכל עת יהיו בגדיה לבנים ושמן על ראשה לא יחסר ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל מי הבלה וגו' כל אשר תמצא ידך לעשות בכחה עשה כי אין מעשה וחספון ודעת וחקמה בשאול אשר אתה הולך שמה: כל אלה דברי יצר הרע הוא שמסית האדם ואומר לו דע כי מות תמות ואין צדיק שינצל מן המיתה ועוד שאין לו שקרו והמתגבר נשפח כל זכרו גם אהבתו גם שנאתו גם קנאתו ככר אבדה והפלב חסי הוא טוב מן הארי המת ועל כן לא תאבד הנאותיה בעולם הנה לך אכול בשמחה לחמה וגו' כי כבר רצה האלהים את מעשיה כלומר אין לך אחד שיהנה מן העולם לך אכול וגו' בכל עת יהיו בגדיה לבנים

ע"כ הסתה בהנאת גופו ראה חיים עם אשה אשר אהבת וגו' הרי זו הסתת הנפש ותאנות היצור ועד פאן הסתה בהנאת היצור פל אשר תמצא ידה בכחה עשה הרי הסתה בעריות ובשאר העבירות פי אין מעשה וחסבון זה הוא לית דין ונדעת וחקמה ולית דיין פלומר אין מי שינדע במעשיה וכן אמרו ז"ל פל המשבר פליו בתמתו יהיה בעיניה פעובד עבודת אלילים שפה אומר יצר הרע היום עשה פה ומחר אומר לה עבוד ע"א וע"כ צריה האדם להתחזק ולעמוד על נפשו ולהלחם בתאנותו כדי שתתחלק מעלתו מן הבהמה שאין מעצור לרוחה מפל אשר תשיג בתאנותה פי התאנה המתגברת על האדם היא מפת נפש הבהמיות ועל פן נמשלו התועים הנמשכים אחר תאנותם כבהמות כמו שכתוב אדם ביקר פל ילין נמשל כבהמות נדמו: ואמר החכם ומי יודע רוח בני אדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ רצה לומר על נפש הצדיקים שהיא עולה למעלה יש מי שאומר שאין פאן ה"א התימה ואני אומר פי מלת ה"א תוכיח על התמה אף פי ענגן הדבר פה הוא פי אומר למעלה מזה הפל הולך אל מקום אהל הפל הנה מן העפר והפל שפ אל העפר פלומר אין הפך במיתה בין הצדיקים ובין הרשעים ואף לא בין האדם והבהמה פי פלם ימותו וישובו אל העפר: ואין בכל החיים מי שיפיר מעלה בין זה לזה ומי מפיר במעלת הנפשות אם תעלה נפש הצדיק למעלה ואם תרד נפש הרשע הנמשלת כבהמה למטה לארץ והיא שאול העמוקה אין בכל החיים מי שיפיר אותה המעלה פי אם היוצר לבדו: והענגן הנה ידוע מן החכמה בעל המחשבה אף אין בה מופת בחייהם ובמיתתם פי הם שוין זה לזה ועל פן אומר ומי יודע פלומר ומי מפיר במעלתם פי אלו הנה המעלה מופת יהיו הטפשים והחכמים שוים בהפרתם אלא שאין בה אות ומופת בחייהם ובמותם והנה הנפשות שוות במותם אל מקום תאנותם ותשתלם בחייהם פי נפש הצדיק הלקוחה מן השכל והמתאנה בחייה למקום מוצאה והמשתדלת להיות ולעמוד במקום אשר חוצבה משם שמה חשוב במותה ובחלקה מן הגוף.

ונפש הרשע המתאנה העולם והנאותיו ולא זכרה מוצאותיה מקדם תשוב במותה אל מקום תאנותה. ואלו נברא העולם בדרך שלא יצטרף האדם לתאנות היצור ולא תאנה לא למאכל ולא למשתה במה שהיתה תקנה גדולה לרשעים האבודים בתאנותם והנודחים ביצורם ואף פי הנה הפסד גדול בשכר הצדיקים שהם גלחמים בתאנותם תמיד לכוון דעתם לדעת קונם ושכרם מרובה עד אין חקר ותכלה פאשר אומר הפתוב עין לא ראתה אליהם זולתה יפשה למחפה לו ואחרי שהיה רצון הבורא וברא עולמו פרצונו וברא את האדם יחידי עשה לו עזר כנגדו והטיל עליו אהבת עולם ותאנותו כמו שאמר הפתוב גם את פל העולם נתן בלבם וצנה עליהם מצות פריה ורביה כדי לישוב עולמו כמו שכתוב לא תהו בראה לשבת יצרה ואחרי המצנה ההיא צנה לאדם שיצבק באשתו ולא באשת חבירו והזהיר עליו פמה אזהרות וכמה עונשין על העריות לכן אנו צריכין לברור את המותר מתוך האסור וקבול השכר מתוך שלום העון.

פי המצנה הזאת צנה עליה הבורא שתי מצות עשה ואחת לא תעשה לאדם ולאשתו שארה פסותה ועונתה לא יגרע והמקיים שני מצות עשה ואחד לא תעשה שכר הרבה יש בדרך והמפסיד שכרו בקלקול מעשיו ומאבד מתנותיו בגועל מחשבותיו ראוי להקרא בער וסכל ופתי: ועתה יש עלינו לדעת ולהבחין אי זו היא המחשבה הנכונה במעשה הנה ואי זו היא המחשבה המקלקלת אותו והמפסדת את שכרו והמביאה עליו רעה תחת

טובה: והנה דרשתי וחקרתי במעט שפלי ומצאתי תוכן המעשה הזה על ארבע פונות לבד ועל החמישית לא מצאתיו ומן הארבע פונות מצאתי בהן שלש שהן עיקר קבול השקר והרביעית קרובה היא לקבל שקר ושכרה מן השלש.

והריני מפרש הדברים על אופניהם הארבע פונות אשר המעשה נכון עליהם: הראשונה לשון פריה ורביה והיא נכונה מפלן כי הוא מקיים בה שתי מצות עשה: והשנית לתקון כמו שאמרו חכמים ז"ל שלשה חידשים הראשונים קשה לאשה וקשה לנולד אמצעיים קשה לאשה ויפה לנולד אחרונים יפה לאשה ויפה לנולד שמתוך כך הולד יוצא מלובן ומזורז וגם הנכונה נמשכת בכונת פריה ורביה.

והשלישית אעפ"י שאין בו לא זה ולא זה כגון שילדה אשתו והיא מניקתו אלא שהיא משתוקקת אליו והוא מפיר בה שהיא משתדלת ומתרצה לפניו ומתקשטת עצמה לפניו בעבור שיתן דעתו עליה וכן בעת צאתו לדרך שהאשה משתוקקת אליו גם על אלה יש קבול שקר והיא מצות העונה שאמרה תורה דמיון שארה פסוטה שהם צרכי האשה והנאותיה.

והרביעית שהיא רצה לגדר את עצמו מן העבירות כדי שלא יתאנה לעבירה כי הוא רואה יצרו מתגבר ומתאנה אל הדבר ההוא גם זו יש בה שקר אבל לא פראשונות לפי שהוא יכול לרדות ביצרו ולכפוש תאנתו פענן שאמרו אבר קטן יש בו באדם משביעו רעב מרעיבו שבע ועוד אמרו יצר תינוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת מ"מ מי שפונתו לכף שיהא שבע מן ההיתר כדי שלא ירעב ויתאנה לאסור פונתו לטובה ויש לו שקר באדם שיוכל להתענות יום אחד בלא טורח גדול ולא ימות ולא יחלה ולא יצטער הרבה ואעפ"כ הוא אוכל מעט בדרך שאר בני האדם שאינו נתפש על אותה אכילה והוא מקבל עליה שקר שמראה עצמו הנאה ואינו מצטער ואינו רוצה לצער אותה פענן שגאמר צדיק אוכל לשובע נפשו ואומר גומל נפשו איש חסד הרי אלו ארבע הפונות הנכונות אל המעשה הזה ואיך יש הפרש בין הפונה הרביעית לשלשה הראשונות אם תפנין לעצם הפונות שאמרנו יש לו שקר גדול באדם שהוא מקיים את המצוה כהלכתה ואם לא תפנין לגצם הפונה אלא להנאת עצמו גם הוא יש לו באדם שעשה מצוה שלא בכונה אף לא כמתפנין לשם מצוה.

והפונה הרביעית אם לא תפנין לגדור עצמו מן העבירה אלא להנאת עצמו הוא מתפנין אין לו שקר של כלום כי הוא אינו צריך לא לנולד ולא לתקון הנולד ולא לשמחת האשה כי אמרה שאינה צריכה לו ואם צריך לאותו דבר מתאנות היצר צריך הוא לתת שקר למעשיו ותהי' פונתו להנצל בו מן האסור ואם לא נתפנין פן הנה הוא בדרך הסתת היצר וקרוב היצר להפסד ורחוק הוא מן השקר אבל מי שאינו צריך לדרך ואין יצרו גובר עליו והוא מעורר את תאנתו ומביא עצמו לידי קושי ותאנה כדי להשביע יצרו ולמלאות תאנות לבו מהנאת העולם ותאנתם גם אין בו אחת משלשת הדרכים הראשונים ודאי הוא הדרך לעצת היצר שאמרנו בתחלה ראה חיים עם אשה אשר אהבת פי היא חלקה בחיים.

ומן ההיתר ביאנו ויסיתנו אל האסור ועל זה ארז"ל המקשה עצמו לדעת יהא בנדוי ואמרנו לימא אסור משום דקא מגרי יצה"ר בנפשיה והעושה המעשה הזה דומה לאדם שהוא שבע ואוכל יותר מדאי ושותה יותר מדאי עד שאוחזו דם ותמות.

עוד יש מחשבות אחרות המקלקלות את המעשה ההוא והמפסידות את שְׁכָרוֹ וְהַמְחַלִּיפוֹת עָלָיו רָעָה תַּחַת טוֹבָה וְשְׁלוֹם הָעוֹן תַּחַת קְבוּל הַשֶּׁכֶר וְהֵן כְּאוֹתָהּ שִׁשְׁנֵינוּ בְּחִיצוֹנָהּ. תִּנְיָא אָמַר ר' נִתָּן וּבְרוֹתֵי מָכָם אֵת הַמּוֹרְדִים וְאֵת הַפּוֹשְׁעִים בֵּינָם אֵלּוּ בְּנֵי תִשְׁעֵי מִדּוֹת בְּנֵי אֲסַכ"ת מ"ש גע"ח בְּנֵי אָסֶנֶת בְּנֵי אֲנוּסָה בְּנֵי נְדוּי בְּנֵי מְרִיבָה בְּנֵי שְׁכָרוֹת בְּנֵי גְרִשׁוֹת הַלֵּב בְּנֵי עֲרֻבוּכָא בְּנֵי חֲצוּפָה.

וּתִנְיָא וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְגו' מִפָּאן אָמַר ר' נִתָּן שְׁלֵא יִשְׁתָּה אָדָם בְּכּוֹס זֶה וְיִתֵּן עֵינָיו בְּכּוֹס אַחֵר וְאָמַר רַבִּינָא לֹא נִצְרַכָּה אֱלָא לְשִׁתֵּי נָשִׁיו. שְׁאֵלוּ אֵת אִימָא שְׁלוֹם מִפְּנֵי מָה בְּנֵיהּ יָפִים בְּיֹתֵר אָמַר לְהֶם כְּשֶׁהוּא מְסַפֵּר עִמִּי אֵינּוּ מְסַפֵּר אֱלָא בְּחֲצֵי הַלֵּילָה מְגַלָּה טַפְח וְדוּמָה כְּמִי שִׁכְפָּאוּ שֶׁד אֲמַרְתִּי לוֹ מָה טַעַם כְּדִי שְׁלֵא יְהֵא דַעֲתִי בְּאִשָּׁה אַחֲרַת וְנִמְצָאוּ בְּנֵיו בָּאִים לִידֵי מְמַזְרוֹת וְהִרְיֵי מִפְּרִשׁ אֵת הָעֵנְיָנִין הַלְלוּ כְּדִי שְׁיִבִין מִהֵן תִּיכּוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי מָה שֶׁאֲמַרְהָ שֶׁהוּא מְסַפֵּר עִמָּה בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ כִּי בְּעָלֵי הַגְּמָרָא דְוָקָא בְּמִילֵי שְׁהִיָּה כְּעַס עִמּוֹ וְהוּא צְרִיף לְרִצּוֹתָהּ שְׁאֵינּוּ רִשָּׁאֵי עַד שִׁפְיִיסָנָה בְּעֵנִין הִנָּה הוּא רִשָּׁאֵי לְדַבֵּר עִמָּה לְרִצּוֹתָהּ בְּכָל עֵנְיָנֵי רִצּוּי אֲבָל אִם אֵינּוּ צְרִיף לְרִצּוֹתָהּ אֵינּוּ רִשָּׁאֵי לְדַבֵּר עִמָּה בְּדַבְרִים אַחֲרִים חוּץ מִדַּבְרִים הַצְּרִיכִים לְתַשְׁמִישָׁה שֶׁל אוֹתָהּ שְׁעָה.

וְעוֹד אֲנִי מִפְּרִשׁ כִּי מָה שֶׁאֲסֵרוּ לְדַבֵּר בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ בְּדַבְרִים אַחֲרִים לֹא תִהְיֶה סְבוּר בְּעוֹד שִׁמְשֻׁמֵשׁ בְּלִבְד אֱלָא אַף מִשְׁתַּבְּעָה לְתַשְׁמִישׁ שׁוֹב אֵינּוּ רִשָּׁאֵי לְדַבֵּר עִמָּה בְּדַבְרִים אַחֲרִים חוּץ מִדַּבְרִים הַצְּרִיכִים לְתַשְׁמִישָׁה שֶׁל אוֹתָהּ שְׁעָה וְהַכֵּל שְׁלֵא יִתֵּן דַּעֲתוֹ עַל אִשָּׁה אַחֲרַת בְּעוֹד שֶׁהוּא מְשֻׁמֵשׁ.

וְלַמִּדְתֵּי דַבֵּר זֶה מִמָּה שֶׁאָמְרוּ בְּמִי שֶׁצְּרִיף לְרִצּוֹתָהּ שִׁמְפִּיִּיס וְאַח"כּ בּוֹעֵל מִכָּל דְּמֵי שְׁאֵינּוּ צְרִיף לְרִצּוֹתָהּ אֵינּוּ רִשָּׁאֵי לְדַבֵּר אִפִּי' קוֹדֵם בְּעִילָה וְאִם סָפֵר וְשִׁמְשׁ עָלָיו אָמְרוּ מִגִּיד לְאָדָם מָה שִׁיחּוֹ אִפִּי' שִׁיחָה יִתְּרָה שְׁבִין מִיֵּשׁ לְאִשְׁתּוֹ מִגִּידִין לוֹ בְּשַׁעַת הַדִּין וְעוֹד אָמְרוּ חֲרָשִׁין מִפְּנֵי מָה הֵוֵן מִפְּנֵי שִׁמְסַפְרִין בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ וְאוֹקְמָה בְּנִדְרִים מִפְּנֵי שִׁמְסַפְרִין בְּמִילֵי אַחֲרָנִיית' וּמָה שְׁהִיָּה מְגַלָּה טַפְח וּמְכַסֶּה טַפְח.

שְׁמַעְתִּי בְּפִירוּשׁוֹ שְׁלֵא הִנָּה מְמַרְק כָּל הָאֲבָר בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ כְּדִי לְמַעַט הַנְּאֲתוֹ מִמְּנָה וְדוּמָה כְּמִי שִׁכְפָּאוּ שֶׁד אָדָם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַדְּבָר מֵאוֹנָס שְׁאֵין מִתְּכַנֵּין לְהַנְּאֲתוֹ מָה טַעַם כְּדִי שְׁלֵא יִתֵּן דַּעֲתוֹ בְּאִשָּׁה אַחֲרַת כִּי שְׁמַעְתִּי וְלֹא נִתְּיָשֵׁב עָלַי לְפִי שְׁאֵין הַטַּעַם דוּמָה לְמַעֲשֶׂה אֱלָא הִנָּה לוֹ לֹאמַר מִפְּנֵי שְׁאֵינּוּ לְהַנְּאֲתוֹ מִן הָעוֹלָם וְאֵינּוּ עוֹשֶׂה אֱלָא לְשֵׁם הַמְּצָנָה בְּלִבְד.

וְשִׁמַּעְתִּי בְּפִירוּשׁוֹ עוֹד כִּי מְגַלָּה טַפְח וּמְכַסֶּה טַפְח שְׁבִאִישָׁה קְאָמְרִי' כְּלוּמַר עַכְשָׁיו מְגַלָּה אוֹתוֹ בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ לְצוֹרֵף וְעַכְשָׁיו מְכַסֶּה אוֹתוֹ לֹאמַר שְׁלֵא הִנָּה מְאָרִיף בְּאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה וְדוּמָה כְּמִי שִׁכְפָּאוּ שֶׁד.

כִּי דוּמָה כְּמִי שְׁבִיעֲתוֹ הִשָּׁד וְנִבְעַת וּמִנִּיחַ כָּל הַמַּעֲשֶׂה כ"כ הִנָּה מְקַצֵּר הַתְּשֻׁמִּישׁ. וְעַתָּה לְזֶה הַפִּירוּשׁ יְבֵא הַטַּעַם לְכָל הַמַּעֲשֶׂה כִּי מָה שְׁלֵא הִנָּה מְסַפֵּר עִמָּה אֱלָא בְּחֲצֵי הַלֵּילָה גַם הוּא מֵאוֹתוֹ הַטַּעַם כְּדִי שְׁלֵא יִזְכּוֹר קוֹל הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים שֶׁשָּׁמַע הַיּוֹם וְלֹא יִשְׁמַע קוֹל הַמְּשֻׁמִּים בְּבִקְרָה.

וגם קוצר המעשה מן הטעם הזה פדי הוא פדי שלא יפגס שום מחשבה בתוך המעשה
אלא שיש לדקדק על זה הפירוש א"כ לא היה משהא עצמו על הבטן. וכבר ארז"ל בשכר
שמששים עצמן על הבטן הנינו להם בנים זכרים.

וזה אינה קושיא כי לכל לבבות דורש ה' וכל המעשים שהם לשם שמים טובים הם ומי
שאומד את עצמו שיוכל לעשות כך ולא תפגס עליו מחשבה אחרת והוא משהא עצמו
פדי שתהג' האש' מן המעשה ותזריע מתפנין לעשות מצוה ועושה אותה והקב"ה נותן
לו שכרו בבנים זכרים.

ומי שאינו בטוח בעצמו בכך וממהר את המעשה פדי להנצל מן החטא גם הוא עוש'
מצוה והקב"ה משלם שכריו בבנים יפים וגם הוא פכר הודיע אותה הטעם והיתה דעתה
נסמכת עמו על כך.

ועוד שמעתי בפירושו כי אגלה טפח ומכסה טפח משום צניעות הוא ועל הסינר שהיא
חוגרת קאמ' כי אף בשעת תשמיש הוא מצריכה לחגרו ומגלה טפח שבה מאותו הסינר
בשעת תשמיש ומכסהו בו לאח"כ ודומה כמי שפפאו שד שהמעשה היה עושה ביראה
כאדם שהוא נבעת מפני השד וכל זה פדי שלא תפגס שום מחשבה אחרת עליו ואעפ"י
שיש בענין הזה עליו צניעות עיקר פונתו לכך היתה ודומה לו דוגמת זה המעשה אמ'
בגמרא דבני מערבא בר' יוסי בר תחליפא שפגס יבמתו חמש בעילות בעל ודרך סדין
בעל ואותו הענין לא היה אלא לשם מצוה בלבד.

ובני תשע מדות שאמרנו כך הוא פירושם. בני אנוסה אין אתה צריך לומר שאנס את
האשה והוליד ממנה בן אלא אף מי שאנס את אשתו בתשמיש וכן שנינו במסכת פלה
מפני מה הנויין לאדם בנים זכרים בעלי מומין מפני שהיא תובע' ואינה נתבע' לו פירש
שאינה מתרצ' לו ר' הושע או' מפני שאומ' לו בשעת תשמיש אנוס' אני ואיכ' בינייהו
רוצ' ואינה רוצ' וכן אמר במס' עירובין שפל הכופה אשתו לדבר מצוה נק' רע שנ' גם
בלא דעת נפש לא טוב.

נמצ' בי האונס אסו' אף באשתו אלא אם הוא צריך לאותו דבר יפייס ואח"כ יבעול. בני
שנוא' כמשמעה ואעפ"י שאין בדעתו לגרש' והטעם מפני שהיא כבעל' זנות.

ואינה כבעילת אישות. בני נדה ואעפ"י שאין ממזר בן הנדה.

בני תמוך' שהוא מתפנין לערוה ונזדמנ' לו אשתו. וי"מ אפי' בב' נשיו שהו' מתפנין
לאשתו האחת ונזדמנה לו האחרת והוא סבור כי היא חברתה.

ויש ששואליו לזה הפירוש אם פן יש מהשבטים שהן בני תמורה שהרי יעקב אבינו
לרחל נתפנין ונזדמנה לו לאה יש לומר עדין לא נתנה תורה ולא נאסרו בדקדוקי מצות
אי נמי אפשר שלא נתעברה בלילה ההוא אלא אי קשיא הא קשיא מאחר שהיא שוגג
והוא סבור שהיא היא המתפנין אליה למה נקרא זה מורד ופושע אלא מחנורתא פלישנא
קמא בני מורדת דאמרה ליה לא בעינא לך ואעפ"כ הוא משמש עמה הרי היא אצלו כמו
זונה ואפי' מדעתה.

והגנוסחא האחרת בנ' מריבה שהם מתקוטטים יום וליילה הביא' ההיא אינה אלה זנות
שאינה מתוך אהבה בני שכרות שהוא שפור או שהיא שכורה ואין בהם פונת אהבה
נהרי הסמיכו הפתוב זנות יין ותירוש יקח לב.

בני גרושת הלב שבלבו לגרשה נגמר בדעתו לעשות ואחר כך הוא באה עליה. בני
ערבוביא כאשר פירשנו למעלה שהוא משמש עם אשתו ונותן דעתו באשה אחרת
ואפילו משתי נשיו.

בני חצופה שהיא תובעת בפסהרי היא פזונה ואסור לקיימה. אבל מי שאשתו מרצתו
בדברי רצוי ומתקשטת לפניו כדי שימתן דעתו עליה ויזדקק לה הנה על זו אמרו ז"ל
שיוצאין ממנו חכמים ונבונים פלאה אמנו שעשתה כן ליעקב ויצא ממנה יששכר שגאמר
ומבני יששכר יודעי בינה לעתים.

השנואה שאמרנו שנואה ומרוחקת בשעת תשמיש היא. שהרי לאה אמנו שנואה היתה
מפני רחל ואעפ"כ הנה יעקב אבינו נזקק לה מיהו בשעת תשמיש מיהא רצויה היתה
לפניו עוד יש לומר שהיא עצמה קרואה שנואה על שלא הנה אוהב אותה אהבת יתירה
כרחל אבל מקל מקום לא היתה שנואה.

וכל אלו בני תשע מדות שאמרנו אפילו יהיו צריכים לפרייה ורבייה שאין אשתו מעוברת
והוא צריך שתתעבר ותלד אם תלך מחשבתו על אחרת או שהיתה אנוסה בשעת תשמיש
או שהיו בה אחת מקל המדות שזכרנו פוגם את הנלד ופוגם אותו שהוא נקרא מורד
וכושע.

עוד יש עניינין אחרים שהן פוגמין את המעשה ומקלקלין אותו ומפסדין את שכרו והם
מה שפי' בנדרים א"ר יוחנן בן דהבאי ד' דברים שחזו לי מלאכי השרת. חגרים מפני מה
הויין מפני שהופכים את שלחנם פי' שנהגו בה מעשה בהמה.

סומין מפני מה הויין מפני שמסתפלין באותו מקום י"מ מפני שהן מסתפלין שם בשעה
שהם רוצים לשמש ואעפ"י שבשע' המעש' הוא מצניע עצמו או ביום מאפיל בטליתו או
בליל' מכב' מת הדר פיון שעש' כן סמוך לתשמיש בנה עצמו ונהג בה מנהג הפקר וכ"ש
אם מסתפלים באותו מקו' שלא בשעת תשמיש שהוא מנהג הפקר והוא היצר בעצמו
כאשר פרשנו בטעם הבדיקה ואלמין מפני מה הוון מפני שנושקין באותו מקום חרשים
מפני מה הוון מפני שמספרין בשעת תשמיש.

הראשונות מפני שנהגו בה מנהג הפקר. והרביעית מפני שעושה המעשה כעין זנות
שאינו לו ועושה ומה שאמר רבי יוחנן אין הלכה כר' יוחנן בן דהבאי אלא כל מה שאדם
רוצה לעשות באשתו עושה משל לדג הבא מן הצייד וכו'.

דמשמע שהותר לעשות כן לכתחלה נ"ל שאינו אלא על הפיכת שולחן בלבד כדאיתא
בשמעתי דהיה אתתא דאתיא לקמיה דרב אמרה לו ר' שולחן ערכתי לפניו הפכו אמר
לה מאי שנא מביניתא דמשמע נמי מהכא דהפיכ' שולחן אינו אסור דוקא על הפיכת
השולחן לבד אבל על האחרונות אע"פ שאין נדון עליה דין חמור מקל מקו' אסור יש
בהן כאשר אמרנו למעלה שאסור לאדם לספר בדברים אחרים בשעת תשמיש אלא אם
כן הם צרכי תשמיש או שהוא צריך לרצויה ובמסכת חגיגה אמרו מגיד לאדם מה שידו

אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידין לו בשעת הדין וכן המסתפלין באותו מקום עוברים על הצנע לכת עם אלהיה ומעביר את הבושה מעל פניו וכתוב בעבור תהיה יראתו על פניכם זו הבושה לבלתי תחטאו שכל המתבייש אינו חוטא וכל שפן הנושקין שיש בהן כל אלה ועוד שעוברים משום כל תשקצו את נפשותיכם כאשר אמרו רבותינו ז"ל האי מאן דשתי מיא בקרנא דאומנא עבר משום כל תשקצו ורב פהנא דהנהמעבר שושבא על פומיה נאמר ליה רב שקליה דלא לימרו מיכל קא אכיל וקא עבר משום כל תשקצו וכל שפן הדי.

והפיכת השולחן עצמו שהתירו אומר אני דוקא שהיא מתרצית עמו לדעתה על ידי ידי ריצוי אבל אם הוא כופה אותה באותה הפיכה ודאי אינו ניצל מן החטא ואני קורא עליו גם בלא דעת נפש לא טוב שהרי אמרו חכמים ואין ברגלים חוטא זה הבוועל ושונה.

והקשו עליו והא אמרינו הרוצה שיהיו זכרים יבעול וישנה ותריץ ליה לא קשי פאן לדעת פאן שלא לדעת הנה זה הבוועל ושונה וכונתו לעשות בנים זכרים וכיון שהוא עושה שלא מדעת נקרא חוטא.

מי שמענה את דעתה והופך את שולחנו שלא מדעתה כל שפן שהוא חוטא. ויש מי שאומר מי שהופך שולחנו כיון שהוא רוצה לתשמיש אע"פ שהיא מוכרחת בהפיכת השולחן מותר משא"כ בבוועל ושונה שלא מדעתה שכל הבעילה על פרוסה היא ואסור מפני שהוא בעילת זנות.

והראיה על זה האשה הבאה לפני רבי ואמרה לו ופשוטו של דבר דומה שלא היה הן רוצין ואעפ"כ התירו להן. ואני אומר שאין ראיה מזה שאפשר שנתרצו להו על ידי ריצוי אלא שפא לדרוש אם היה בדבר מסור אם לאו.

וכל לשון המשנה נראה לי דאסור לעשות בה שום דבר שלא מדעתה עד שיפייס ונתרצה. ושינוי במסכת פלה הוא למטה והיא למעלה זו היא דרך עזות שמשו שניהם כאחד זו היא דרך עקש.

ואם ישאל אדם על מה שאמרו ז"ל יצר תינוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת כיון שנתנו חכמים מדת עונה לכל איש ואיש כפי פחו וכפי תענוגו כמו שהוא מפורש בכתובות.

מה תהיה עוד דחיית השמאל והקרבת הימין. נשיב ונאמר כי מבלי תוכן הענין נשאלה שאלה זו: ועתה נפרש תחלה מה הן יצר ואשה כי יש תועלת בפתרון הענין: הנה נשיב תשובת השאלה יצר ואשה אמרו בפתרון שני פנים יש מי שאומר יצר הוא התשמיש ואשה הוא שאר עסקי האשה כגון מאכילה ומנושתיה ומלבושה ותכשיטיה שלא ירגילה למלא כל רצונה אף יגער בה פעם ופעמים פן תכבד עולה עליו גם תועיל גערתו שלא תגבר עליו כי אין רעה חולה מרעת האשה כאשר תמשול על בעלה ויש מי שאומר כי האשה היא התשמיש והיצר הוא שאר תאוות העולם שיעמוד האדם כנגדן ולא ימלא את נפשו מהן וזו היא דחיית השמאל אף תהא הקרבת הימין שיאכל לרעבו וישתה לצמאו וירא את נפשו טוב בעמלו ולא יתענה כדי לשמר את נפשו מפל דבר ועוד אמרו

בירושלמי עתיד אדם ליתן את הדין וחשבון על מה שראו עיניו ולא אכל ממנו ר' אלעזר
הנה מצמת פריטין בכיסיה ונבין בהו מפל מין ומין חדא זימנא בשתא.

הרי פתרונים האלה שאמרו עליהם והם נכונים. ויש ללמד מהן דעת וחקמה ומשניהם
גלמוד כי התשמיש צריך שיהא בו דחוי השמאל וכן אמרו במקום אחר אבר יש בו באדם
משביעו רעב מרעיבו שבע והזכירו הדבר על דוד שהפך משפכו של לילה למשפכו של
יום ונכשל במעשה בת שבע כי בשביל שהשביע את יצרו מאותו דבר התאנה אליה.

ענה נשיב תשובת השאלה ונאמר כי אמתהוא הדבר שנתנו חכמים מדת העונה לכל דבר
אחד ואחד כפי פחו. והאחד מהן הטוילים בכל יום.

ואפשר נאמר שתהא השמאל דוחה וימין מקרבת למעט מהם מרשיתה ומדעתה כדי שלא
תגבר עליו יצרו במלאת תאנתו. אבל מעונת תלמידי חכמים אין למעט שהרי אמרו
חכמים אשר פרו יתן בעתו זה המשמש מטתו מערב שבת לערב שבת.

וכל שכן מן העונות האחרות של גמלים ושל ספנים. עוד נאמר כי עונות שנתנו חכמים
למלא תשוקת האשה אין רשאי למעט אלא מדעתה ואם יצטרף אל המעשה שהוא הרשות
בידו להוסיף כי היא הרביעית מן הפונות שאמרנו פנגד יצרו ולא ימלא כל תאנתו בדחיית
השמאל ותהא בו הקרבת הימין כדי שלא תבטל עונתו כי וזא מתוך הכניעו את יצרו
והלחמו עמו תבטל מצותו.

עוד נאמר כי העונות שנתנו חכמים על דרך הסתם קבעו אותה כי אמדו דעת האשה
שהיא מבקשת אתו המעשה והוא צריכה לכה בהשתדלותה עמו ובהתקשטה לפניו והרי
הוא חייב לשמחה בדבר שצוה כאשר אמרו בפסחים אמר רב חייב אדם לשמח את אשתו
בדבר מצוה אפילו שלא בשעת עונתה ואפילו היא מעונבת וכשהיא צריכה לאותו מעשה
קאמר.

וא"ר יהושע בן לוי כל שהיא יראת חטא ואינו פוקדה נקרא חוטא שנאמר וידעת כי
שלום אהלך ופקדת נוח ולא תחטא: ואי בשעת עונתה דאורייתא היא דכתיב שאר'
פסותה ועונת' לא יגרע אלא לאו אפי' שלא בשעת עונתה וכשהיא צריכה לאותו מעשה.

ועוד אמרו חייב אדם לפקד את אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך ואמרין התם אפי' בשעת
וסת' מאי טעמא כיון דוסתות דרבנן במקום מצוה לא גזור. ועוד במסכת פלה מה יעשה
אדם ויהיו לו בנים יעשה חפצי שמים וחפצי אשתו: אלו הן חפצי שמים יפזר מעותיו
לעניים שנאמר פזר נתן לאביונים.

ואלו הן חפצי אשתו רבי אליעזר אומר יפתנה בשעת תשמיש רבי יהושע אומר ישמחה
בדבר מצו' ואחרי שראינו את כל אלה שהאדם חייב לעשות חפצי אשתו ולשמחה במצוה
זו בכל עת שהיא צריכה לה על פן התירוה שתהא שמאל דוחה וימין מקרבת פן תסיתנו
לעבור על המדה ותמשיכהו אחריה אל הכלי העולם ויאבד מן העולם בעבורה ועל פן
צריך האדם לשבר את תאנתו ולהכניע את יצרו בדחיית השמאל כדי שלא יבא לידי
איסור ויגיע לידי עונש.

נראינו לרבותינו ז"ל שהיו חסידים גדולים והיו גודרים עצמן בכמה גדרים והיו מהן מי שלא היה רוצה ליהנות במלבושים נאים פגון ר' יהודה בר' אלמאי והיה מהם מי שפירש מאשתו אחר שקיים מצות פריה ורביה וכל אחד היה גודר את עצמו לפי מה שהי' מכיר את טבעו ורואה בכמה תקנתו וכן אמרו בהגדה על עגנו היצר אברהם השלים עמו ועליו נאמר ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו.

דוד עשה עמו מלחמה וראה שלא היה יכול לעמוד בו עמד עליו והרגו שנ' לבי חלל בקרבי פי' אברהם השלים עמו היה יצרו רך וטבעו נח וערב שלא היה צריך לעשות עמו מלחמה כמו שאמרו בגדרים בתחלה אברהם שלא היה מלך אלא רמ"ג איברים ולבסוף אברהם שהמליכו על רמ"ח איברים שהוסיפו לו ממשלה על שתי אוננים ועל שתי עינים ועל הגויה אבל דוד היה יצר קשה וחזק והיה צריך לעשות עמו מלחמה בכל יום וכיון שראה שלא היה יכול לעמוד עמד עליו והרגו.

יש מפרשים הרגו בשקים ובמעניות ויש שפירש שפרש מן האשה לגמרי כי ראה שמתוך ההיתר הסיתו אל האסור פדאמרין משביעו רעב מרעיבו שבע. ובין פדברי זה ובין פדברי זה פניו נראה יצרו מתגבר עליו שם את פניו להכניעו ונלחם עמו פדי להכניעו ולהכריתו.

וכן כל האדם צריך לעשות כן כל אחד ואחד לפי מה שהוא מכיר. ואני רואה הגדר הגדול והשמור המעולה והדרה הטוב להכניע היצר שהוא רעבון הנפש ממעוט הנאותיה ותענוגיה במאכל ובמשטה רק שיהנה מן הריח הטוב ורחיצת החמין לפי שהחמין ערבין לו והמאכל המעט שיאכל יהא מתוקן ומתוקב יפה בעבור אשר יערב עליו ותהיה נפשו מקבלתו ומפניי'סת במעט ממנו ולעולם יגוץ מעט מכדי צרכו ומהשלמת תאנתו ולא ישטה יין כי אם מזוג יפה פדי שלא תטרף דעתו עליו ועל זה אמרו סעודתה הנאותה משוף ידה ממנה.

ישתי תקנות גדולות יש בענין הזה. האחת שלא תזיקנו אכילתו.

והשנית כי היא הכנעת היצר ושברון התאנה וכמו שאמרו בסעודה כן הדרה לכל הנאות שבעולם ותענוגיו שלא ימלא אדם מהם כל תאנתו. ואין צורך לומר שישמור אדם מן המאכלים שהוא מכיר שהן מזיקין אותו כי האוכל דברים המזיקין אותו ואפשר זולתן הרי זה פושע בגופו ופושע בנפשו מפני שהוא הולך אחר תאנתו ואינו חושש על אבדת גופו והיא והא דרה היצר הרע נעצתו הסכלית להטותו מדרה החיים אל דרה המנות וידע כל חי המדבר שאין דרה ליצר הרע אלא מדרה ההיתר ופתח דרכו מן המותר אצלו ואם ישמור את הפתח אינו צריך שישמור אחר.

וכבר ערכתי את הכל לפניך בתחלת השער הזה כי דרה היועץ הבליעל הוא ינעצו למלאות תאנתו מן המותר לו ואחרי הרגילו אותו בהיתר והרגיל את נפשו ולהיות שוקקה בכל עת ולהיותה מוכנת אל רעבונה וסיתנה אל האסור הקל ומן הקל אל התמור כאשר אמרתי לה.

ועל זה הזהר בהיתר ואם תגדר בו את עצמך ותמעית תאנתך מן המותר לה מוכטח אתה שלא יסיתך עוד יצרך אל האסור כ"א יעלה על לבך דבר אסור מיד אתה נושא קל

וְחֹמֶר לְעֲצָמָה בְּמוֹתֵר לִי גְּאָסְרֵתִי בְּאֶסוֹר לִי לֹא כָּל שָׁפֵן מִן הַמַּעֲשֵׂה וְאֵל יִתְעַנֶּה אָדָם עֲנוּי גִּפְשׁ שֶׁן יִחְלֹשׁ לְבוֹ וְיִתְקַלְקְלוּ מַעֲשָׂיו וְיִטְבְּעוּ וְיִתְעַרְבֵּב מוֹחוֹ וְיִהְיֶה הַפְּסוּד מְרוֹבֵה מִשְׁכָּרוֹ כִּי יִבְטֹל מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַתְּפִלָּה וְאִם יִלְמֹד לֹא תִהְיֶה תּוֹרָתוֹ מְיֻנְשָׁבֶת וְלֹא יִסְפִּים לְהִלָּכָה וּלְפִלְפוּל הַשְּׂמוּעָה לְפִי שְׂאִין הַתּוֹרָה נִקְנִית אֲלָא מִתּוֹךְ שְׂמִחָה וְאֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִכָּל שְׂמִחַת מִצְוָה וּמִכָּל הַנְּאֻת מִצְוָה רַק שְׂיִהְיוּ עֵינָיו פְּקוּחוֹת כְּנֶגֶד הַיָּצָר וְיִהְיֶה נִזְקֵר עָלָיו שֶׁן יִמְלֹא כָּל תְּאֻנָּתוֹ וְאִם יִחְלֹשׁ לְבוֹ עַל מִיעוּט אֲכִילָתוֹטוֹב לוֹ שְׂיֵאכֵל שְׂגִי פְּעָמִים בַּיּוֹם מְעַט מְעַט וְאֵל יִמְלֹא פְּרִיסוֹ בְּפַעַם אַחַת.

וְאִם לֹא יִזְדַּמֵּן לוֹ לְאַכּוֹל יִהְיֶה לוֹ מִן הַמְּרַקְחוֹת הַמִּיֻּשְׁבוֹת הַלֵּב וְיֵאכֵל מֵהֶם מְעַט וְיִתְחַזֵּק לְבוֹ גַּם אִם יִרְאֶה בְּעֲצָמוֹ וּבְטַבְּעוֹ שְׂיִהְיֶה צָרִיף לְהַתְּעַנּוֹת יוֹם אִו יוֹמִים בְּשָׁבוּעַ יִתְעַנֶּה הַכֹּל לְפִי תְּאֻנָּתוֹ כִּי הַיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִיּוֹת וְהוּא צָרִיף לוֹ נִקְרָא קְדוֹשׁ וּבְלִבְדּוֹ שְׂלֹא יִבְטֹל מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת בְּעִבּוּרוֹ.

גַּם הַשְּׂבוּעָה שֶׁהִיא חֲמוּרָה הַתִּירוּהָ לְגִדּוֹר אֶת עֲצָמוֹ בָּהּ מִן הַעֲבִירוֹת פְּאֶשֶׁר אָמַר בְּנוֹעַז חִי ה' שְׂכָבִי עַד הַבֹּקֶר. אָמְרוּ חֲכָמִים שְׂהִיָּה יִצְרוּ מְקַטְרֵג עָלָיו כָּל הַלִּילָה וְאָמַר לוֹ אַתָּה פְּנוּי וְהִיא פְּנוּיָה וְהֵאֲשִׁיחַ נִקְנִית לָהּ בְּבַעֲלִיָּה לָהּ וּבְעוֹל אוֹתָהּ וְתִהְיֶה לָהּ קְנוּיָה בְּבַעֲלִיָּה.

קַפֵּץ בְּנוֹעַז וְנִשְׁבַּע כְּנֶגֶד יִצְרָר הָרַע חִי ה' אִם אֲעֲשֶׂה זֹאת וְלֹאֲשֶׁה אָמַר שְׂכָבִי עַד הַבֹּקֶר כִּי כָּל הָאָדָם יוֹכֵל לְדַעַת בְּעֲצָמוֹ הַגֵּדֵר שְׂיִהְיֶה טוֹב לוֹ אִם הַהִכְנָעָה אוֹ הַשְּׂבוּעָה. וְאִנִּי רוֹאֶה שְׂאִין טוֹב מִן הַהִכְנָעָה וְרַעְבוֹן הַגִּפְשׁ פְּאֶשֶׁר אֲמַרְתִּי וְאִם יִצְטָרֵף עוֹד אֵל הַשְּׂבוּעָה יִשְׁבַּע וְיִקְיִים כְּעִנְיָן שְׂאֶמַר דָּוִד נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְיִימָה לְשִׁמּוֹר מִשְׁפָּטִי צִדְקָה וְהִרְאֵשׁ לְכָל הַגִּדְרִים שְׂיִשְׁמֹר הָאָדָם אֶת עֵינָיו מִכָּל מַה שְׂאִינּוֹ שָׁלוֹ וְאִף אִם יִמְעַט רְאִינָתוֹ מִמַּה שֶׁהוּא שָׁלוֹ אִזּוֹ יִקְרָא צְנוּעַ וּבִיִּישׁוֹן כְּעִנְיָן שְׂאֶמְרוּ עַל אוֹתוֹ הָאִישׁ שְׂהִיָּתָה אֲשֶׁתּוֹ חֲגֵרַת וְלֹא הִכִּיר בָּהּ עַד יוֹם מוֹתָהּ.

וְאָמְרוּ עָלָיו כְּמָה צְנוּעַ אָדָם זֶה שְׂלֹא הִכִּיר בְּאֲשֶׁתּוֹ. וְאִם יִשְׁמֹר עֵינָיו וְנִמְצָא לְבוֹ שְׂמֹר וּמִתּוֹךְ שְׂיִהְיוּ עֵינָיו וְלְבוֹ שְׂמֹרִים נִמְצָא כְּלוֹ שְׂמֹר כִּי מ"י שְׂלֹשָׁה חוֹשִׁים שְׂבָאָדָם הָעוֹן נִגְמַר.

הַרְאִיָּה. וְהַמְחַשְׁבָּה.

וְהַמְשׁוֹשׁ. וְאִם יֵשׁ בּוֹ חוֹשׁ הַרְבִּיעִי גַּם הוּא מְשַׁמֵּשׁ אֶת הַמְשׁוֹשׁ וְהוּא חוֹשׁ הַשְּׁעַע אִינּוֹ קָרוֹב לְחוֹשׁ הַמְחַשְׁבָּה וְהַרְאוֹת כִּי הוּא מְבִיא מִיָּד אֵל חוֹשׁ הַלֵּב וְחוֹשׁ הַלֵּב מְבִיא אֵל הַמְשׁוֹשׁ וְעַל זֶה הַזְּהִיר הַפְּתוּב וְעַל תְּתוּרוֹ אַתְּרִי לְבַבְכֶם וְאַתְּרִי עֵינֵיכֶם: יֹאמְרוּ בְּהַגְדָּה לְבֹא וְעֵינָא תְּגִי סְרִסוּרִי דְחֻטָּאָה אִינּוֹן וְכֵן אָמַר הֶחֱכֵם תְּנָה בְּנֵי לְבָהּ לִי וְעֵינֵיךָ דְרַכִּי תִרְצֶנָה הַב לִי לְבָהּ וְעֵינֵיךָ וְאִנָּא יִדַע דְאֵת דִּילִי.

וְהַרְאוֹשׁוֹן לְכָל הַרְאִישִׁים כְּלָם שְׂיִדַע אָדָם אֶת יוֹצְרוֹ וְיִכִּיר אֶת כַּחוֹ וְיִתֵּן לְבוֹ לְמִי יַעֲבֹד וּמִמֵּי יִירָא וּמִצְנוֹת מִי יַעֲשֶׂה וּמִי הַזְּהִירוֹ כְּמוֹ שְׂאֶמַר דָּוִד לְשִׁלְמָה דַּע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעֲבַדְהוּ בְּלִבְבָּ שְׁלָם.

וְאִם הוּא נִעְלָם מֵעֵינֵי כָּל חֵי אִף הוּא נִמְצָא בְּלִבְבוֹת וְנִמְצָא בְּמַחְשְׁבוֹת וְיִדַע כָּל נוֹצֵר שְׂמִינּוֹ נִפְרָד מִן הַיּוֹצֵר וְאִינּוֹ מְחֻנְבֵר לוֹ כִּי כָּל מְחֻנְבֵר מְגֻבֵל וְכָל מְגֻבֵל מְחֻנְדָּשׁ. וְהַבּוֹרָא יִתְעַלֶּה אִין בּוֹ מִכָּל מַדּוֹת הָאֵלֶּה כִּי הוּא קְדָמוֹן לֹא מְגֻבֵל וְלֹא מְחֻנְדָּשׁ אִף כִּי הַבּוֹרָא אֶת

יש מאין ואם הוא שמתקפצו ומצוננו לעשות מצותיו ולקבל שכרו אם טוב ואם רע אם שותו חוצצת ולא מתפרדת מגבלת ולא ממעטת פי הוא פאין נגדו פראשיתו וקקדמותו.

והבורא יתעלה הוא מקום עולמו ואין עלם מקומו ותבנית הדבר פאשר העולם מלא מן האויר והכל נכנסין בתוך האויר נרגשין ממנו ואינו נראה להם. ואם דמה הכתוב ביד הבורא פחומר ביד היוצר להשמיע את האזן מה שהיא שומעת.

אף המשל רחוק מן המליצה פרחוק מזרח ממערב פי היוצר העושה מלאכת החומר ארעל פי שעושה הפלי מן העפר הדק הנה העפר הקדמו קדם את הפלי וקדם את היוצר האומן ועל מעשה ידי האומן חוצצין לפניו ומפרידין בינותיו וממעטין ראות עיניו ודוחקין עליו אף הבורא יתעלה קדמו דבר ויש מאין ברא הכל ועל פי אין לפניו לא חוצץ ולא מפריד ועל פן הסי יתן אל לבו פי רואה את בוראו מה שאין עיניו רואות.

ואם יחטאו הידים והרגלים ושארו איברי הגוף בלא דעת הלב הנה הם שוגגים בעבור פי הם פסומא שאינו רואה ואוכל מה שיבא לידו בחזקת התר או פי ירוק פנגד האדם מבלי ידיעה פי לא היה יודע שהיה אדם עומד פנגדו ואינו ראוי להענישו אף מי שהוא תופס בידו ואם הוא דבר האסור ואוכל אותו ואם יעמוד אדם נגדו וירק בפניו הלא נענש על אלה עונש גדול.

פן חטאת הלב והמחשבה פי הם רואים את בוראם בלח פננתם ושכלם ואם יחטאו פנגדו ולא יבושו ולא יקלמו מפני בוראם העומד לנגדם ויעוזו פניהם לפני יוצרם פמה גדול עונשם פאדם שעובר על מצנת המלה בפניו שהעונש שלו מרובה ונכפל ממנו שהיא נסתר ממנו ועובר על מצותיו.

ואתה פן אדם שים לבו לכל הדברים האלה ראה תכונתם ובאזניה שמע ואת עיניה תפקח ותראה תמונת יוצרה העומדת נגדיה וראה פי הוא בשמי' ממעל ואתה על הארץ. ונשמר' מכל דבר רע שלא יתרהר אדם ויבא לידי טומאה בלילה מכאן אמ"ר פנחס פן יאיר זהירות מביאה לידי זריזות זריזות מביאה לידי נקיות נקיות מביאה לידי טהרה טהרה מביאה לידי קדושה קדושה מביא לידי ענוה ענוה מביאה לידי יראת חטא יראת חטא מביאה לידי חסידות חסידות מביאה לידי תחנית המתים תחנית המתים מביאה לידי אלהו זכור לטוב.

הזהירות הוא שאדם נזהר ונשמר קודם שיבא מעשה לידו והזריזות היא בשעת מעשה שיעשה את מצותו בזריזות ולא על דרך עצלות. ואם יבא חטא לידו יברך ויפרח ממנו בזריזות.

הנקיות הוא נקיות גופו ובגדיו מן הלכלוך פענין שאמרו חכמים פל תלמיד חכם שנמצא רב על בגדו חייב מיתה: הטהרה היא באה מפלל הטומאות שישמור עצמו מן הטומאה ואם יגע בטומאה יטהר עצמו ויאכל חוליו בטהרה.

קדושה קדושת הלב והמחשבה פאשר אמרנו. חסידות הוא העושה לפנים משורת הדין פכל דבר נקרא חסיד.

וְכָל אֱלֹהֵי מִפְּנֵי טַעַמָּם מִן הַמִּקְרָאוֹת בְּשִׁקְלֵים יְרוּשְׁלָיִם תִּנְי רַבִּי בְּשֵׁם ר' מֵאִיר הַקְּבוּעַ
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמְדַבֵּר בְּלֵה"ק וְאוֹכֵל חֶלְיוֹ בְּטַהֲרָה וְקוֹרֵא אֶת שְׁמַע בְּבִקְרָה וּבְעֶרְבֵי יְהוּ
מְבֻטָּח וְשֵׁהוּא בֶן הָעוֹה"ב.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם שְׁנִזְכֶּה לַיְמוֹת מְשִׁיחֵנוּ וּלְחַיֵּי הָעוֹה"ב עִם כָּל יִשְׂרָאֵל
חֲבָרִים: נִשְׁלַם סֵפֶר הַקְּדוּשָׁה: שְׂבַח וְהוֹדָא לְבוֹרֵא עוֹלָם בְּשֵׁה"ב: